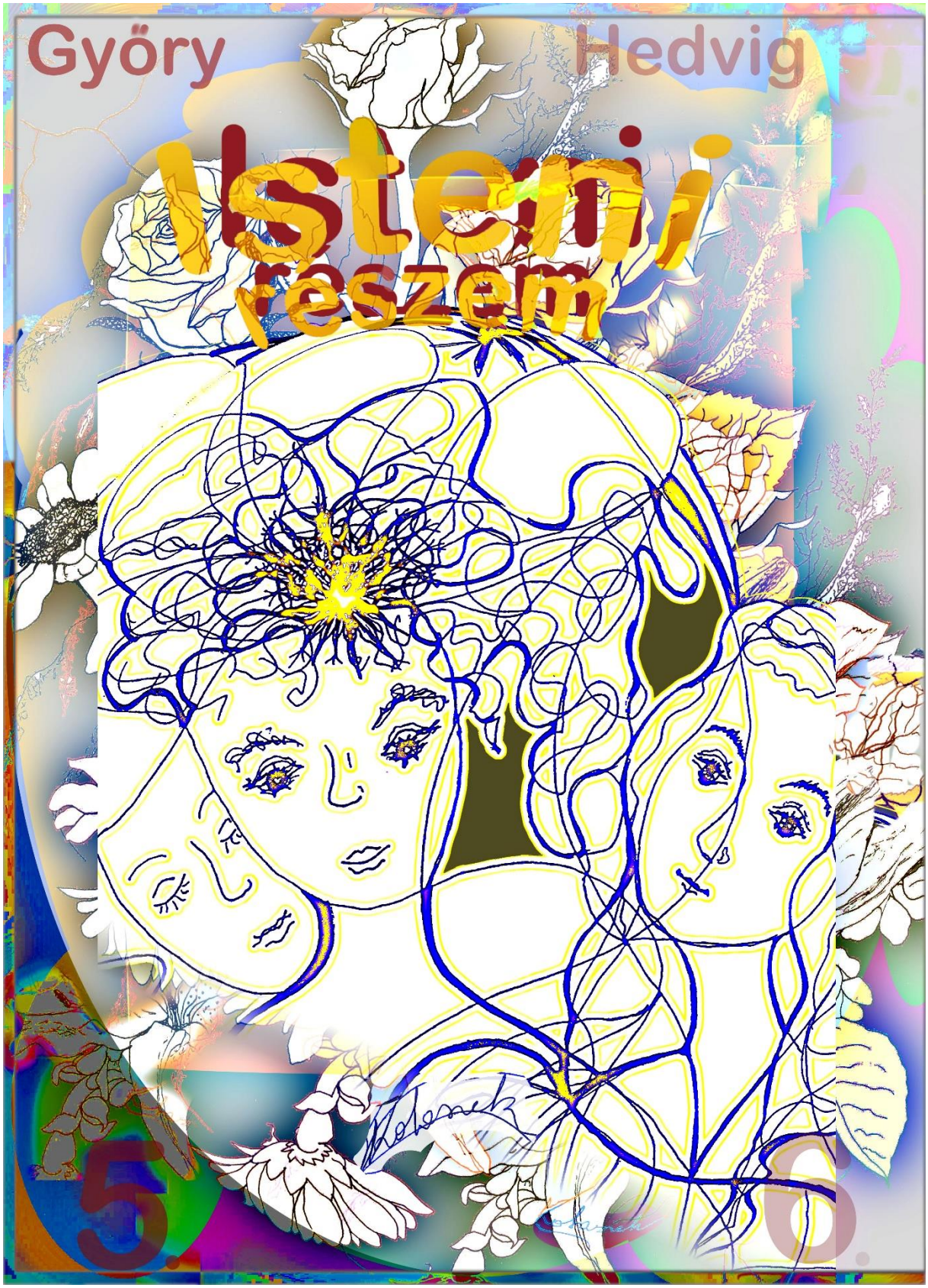

György
Hedvig
Isteni
részem
5.

Győry Hedvig

Isteni részem
5.-6.

1945.november 1. - 1947.július 26.

Napló

EREDETI KORDOKUMENTUM
EREDETI HELYESÍRÁSSAL
változatlanul

Copyright @ Kotaszek Hedvig

Szerkesztő:
Kotaszek Hedvig

Az eredeti naplóhoz képest új a grafika
Grafika: Kotaszek Hedvig

Minden jog fenntartva: Kotaszek Hedvig
kotaszekh @gmail.com

Első borító: Kotaszek Hedvig:
Virághajam, lepkeszárnyam.. 2.
My flowerhair, my butterflyside.. 2.

Hátsó borító: Kotaszek Hedvig: Főnix
Phoenix

Tilos ezen kiadvány bármely részét
bárhogyan, bárki másnak felhasználnia,
kivéve Magyar Elektronikus Könyvtár
szerződésében írtak

ISBN

978-615-00-4628-0

Testvérek: Guszti, Rózsa-Dódi, Hedvig, Éva, Jolán-Lolika, Zoli

1945.november 1. Mindszent

Gusztika hazajött az orosz fogságból. Konstancából a Fekete Tenger partjáról érkezett. Hál' Istennek egészséges. Eleinte a gyomrával sok baja volt, de most már teljesen rendbe jött, csak legyen elég ennivaló.-Anyukát egy hete operálták, tegnap jött haza a kórházból. A lépe volt leszakadva, azt kellett felvarrni./ Szegény Anyuka úgy lefogyott, soványabb, mint bármelyikünk. A Dódiék elválása megtörtént.- Picikénk sokat betegeskedett és jó apjának egyszer sem jutott eszébe, hogy meglátogassa. Szegény Dódi is jelenleg állás nélkül van. - Mi előtt elutaztam volna Csépára közöltem a T.-vel, aki mellett vagyok. Alig akart elengedni. Mikor már látta, hogy nem tud visszatartani, beleegyezett, mondván, hogy érezzem jól magam, pihenjem jól ki magam, megérdemlem: majd ha valamit írnia kell, majd magához veszi a gépet és ő leírja. Felesleges fáradnia, hiszen vannak itt elegen, akik segithetnek helyettem irni. Nem, nekem nem fog más dolgozni. De hiszen bármelyik dolgozik úgy, mint én, bármelyikkel dolgoztathat, mondtam. Nem, nekem nem tud más dolgozni, nem, legalább is nekem nem, magát nekem nem pótólja senki. Mindenesetre nagyon elcsodálkoztam ezen, és szinte szégyenlettem magam, hogy olyan ellenszenvvel viseltettem eleinte iránta. Ugyanis mikor szó volt róla, hogy mellé kerülök, meg is mondtam neki: hogy már előre félek. Közbe az ügyosztály vezetését átvette egy tanácsos, és úgy volt, hogy én kerülök melléje. A T. azonban sokat hiányzott és én azalatt a Ti. dolgoztam. Majd mikor úgy volt, hogy másnap megérkezik /már alig vártam, hogy mellette legyek:/ a következőket mondta nekem. Azért, hogy a T. úr megjön nehogy azt hidje, hogy most már csak neki dolgozhat. Különben is Ő neki nincs annyi dolga, hogy mellette kelljen dolgoznia, majd én megbeszélem vele, hogy maga mellettem maradjon. De hiszen én úgy tudom és Ő is úgy tudja, hogy én mellé vagyok beosztva- próbáltam védekezni- , nekem ott a helyem a T. mellett. Maga csak maradjon itt, majd én megbeszélem vele. És ha esetleg oda is kerülne a T. mellé, az nem jelenti azt, hogy most már „titkárnői alüröket" kell felvennie, azért dolgozhat másnak is. Természetes feleltem. Nagyon jól tudja …, hogy én mikor a B. mellé voltam beosztva, akkor is dolgoztam mindenkinek, és a jövöben is fogok. Igy vitáztunk, míg nem elérkezett az a nap, hogy megjött a T. és ugyanakkor megtudtam, hogy a T. is úgy gondolkodik és abban a hiszembe van, hogy igenis én vagyok mellette. Ti. is jobbnak látta, ha egyelőre még nem kér el tőle. Természetesen néha akadt dolga a

T. úrnak és én ilyenkor az Ő munkáját félbe hagyva, nem egyszer géppel együtt beköltöztem hozzá. Ő egy párszor visszahivott és megkérte T. hogy engedje meg,

hogy neki befejezzem, amibe belekezdett. Én nagyon bosszankodtam ilyenkor, hiszen T. úr olyan helyes, kedves, békés bácsinak látszott, akinél jobb főnököt aligha találhattam volna. Egy szép reggel is behurcolkodtam Ta szobájába, biztam abba, hogy Ta majd egyszercsak kijelenti,- ha megpróbál elkérni,- hogy utóvégre az ő kisasszonya

vagyok, mit akar mindig tőlem? Mikor megérkezett a Ti, bejön hozzám és azt mondja: mondja miért szökött már megint meg tőlem? Én zavaromba alig tudtam mit felelni. Minthogy megint elkért a Ta.-tól ki kellett ismét költöznöm. A következő napokba aztán már nem kiséreltem meg a beköltözést, nehogy megint rámpiritson, maradtam, egyre lesve az alkalmat, hogy majd csak el kerülök tőle. Talán másnapra rá megtudtam, hogy a volt miniszterünk kisasszonyát osztották be Ta. úr mellé. Zavarba volt Ő is, én is. Kiméletesen akarta tudtomra adni /hiszen őt is váratlanul érte az illetőnek az áthelyezése/ és a következőket mondta, mintha csak társalogna a Ti-ral. Hát akkor, hogy is lesz most majd a szobákba való elosztás. Ő mellém van helyezve, Te itt maradsz majd a H.-vel ebbe a szobába- stb. Eleinte sirni lett volna kedvem, hogy ilyen kitolás ért. Majd mikor a T. elment, odajön hozzám a Ti és azt kérdi: hallotta most már maga is a végleges beosztást. Most már nem lehet rajta változtatni, bár mennyire nem is szeret itt lenni, és igyekszik elmenni innen, már nem lehet. Próbáljon beletörödni, próbáljon megszokni engem. Annyi kérés volt a hangjába /annyira kiérzett szavaiból, hogy tudatába van annak, hogy én Őt ki sem állhatom, hogy akaratlanul is fölfigyeltem rá, és nagyon megsajnáltam, egybe pedig elszégyeltem magam amiatt, hogy olyan nyiltan tüntettem, hogy nem bírom őt. – Nekem a Ti. ellen semi kifogásom. Feleltem gyorsan. Hát akkor miért olyan szomorú? Igen, hát most ilyen nagy tehetségeket kapunk, mint a …né, aki a miniszter mellett volt: -én milyen kis szürke veréb leszek most már mellettük. Attól ne féljen, szólt vigasztalólag, amig én mellettem lesz, addig maga soha nem lesz szürke kis veréb. Mégis mi fogunk vezetni, legalább is a munka terén milyenk lesz az elsőség. Hédike, hát most már nyugodjon bele, hogy itt kell maradnia. Ha sok a munka csak szóljon bátran, hogy most már hagyja abba, vagy lassabban, mert tudja meg van az a rossz tulajdonságom, hogy ha én belemelegszem a munkába, nem tudom abba hagyni és magammal rántom azt is akivel dolgozom. De maga csak szóljon, ha elég, ha elfáradt. Még mondott egyebet is- ezekre már nem nagyon emlékszem, mert csak az járt eszembe, hogy

én mennyire másnak láttam őt eddig, mint amilyen. El sem tudtam volna képzelni, hogy ilyen ked-

ves, megnyerő is tud lenni. Egy alkalommal elkaptak a kapuba- későn mentem be. Nyugtalankodtam bizony, hogy most mi lesz? Ti is elkésett, pedig Ő mindig pontos szokott lenni. Jaj, de jó, legalább nem vagyok egyedül, aki elkésett, most már megnyugodtam, mondtam. De miért, kérdi ő? Éppen a folyosóról jövök be és látom, hogy telefonál, közbe mondja: mellettem van egy nagyon kedves, helyes, szorgalmas kisleány beosztva, aki szintén elkésett, kérem, hogy neki ne legyen semmi baja. /Nem vette észre csak a végén, hogy bejöttem, de akkor már be kellett fejeznie a megkezdett mondatot. Nem baj H.ke magának nem szabad, hogy baja történjen, én nekem nem baj, hiszen én már vén róka vagyok, de magának nem szabad, hogy baja történjen. Magát megvédem, ha kell az én hátrányomra is, de magának

Kotaszek Hedvig: Kislány fej-szobor

nem szabad, hogy baja essék. Én a meghatottságtól szólni sem tudtam.- A B. egy ideig hozzánk tartozott ellátás dolgában, de egyszer mikor bejött az ellött az új kollégája előtt megbeszéltük, hogy most már ott veszik fel a beszerzésben. Mikor betegségéből felgyógyult be jön hozzánk. /Megjegyzem, hogy mikor szó volt róla, hogy őt áthelyezik, emlitette nekem, hogy I. rögtön kért engemet, hogy akkor ő mellé osszanak be. Én előtte kijelentettem, hogy bárki más mellé szivesen megyek, de ő mellé nem. Csodálja, feleltem, mert a T. pedig annyira ragaszkodik hozzám. Te nem kérsz pálinkát /egyéni beszerzés volt/ veti oda I. Hagyjatok már békét nekem azzal a pálinkával. De miért, mi lel?, kérdezték többen is tőle: Leadja, hogy olajos üvegbe mérték ki stb. Nevetni kezdtek a többiek és velük együtt én is. Ettől irtó dühbe gurult, és magából kikelve mondta: ami persze meg valamit érne, abból pedig kihagynak. Persze a krumplicukrot nem kaptam, amit meg kapok ezzel igy meg vagyok áldva. Közbe folyton rám nézett, mintha nekem szólna az egész. –Dr. úr éppen úgy beszél, mintha minderről én tehetnék. Hát igen csapott le egyszerre rám,- maga az oka, hiszen tudta jól, hogy én mikor jövök be, hol lakom, és mit igénylek, én a maga helyébe biztos megtettem volna, felelte. Már ilyet ne mondjon dr. úr, elöször is arról, hogy olajos üvegbe mérték ki a pálinkát arról én nem tehe-

tek. Az üvegeket An. tartotta nyilván. Másrészt valaki kölcsön kérhette az üvegét, mikor olajat kaptunk és elég nem szép, hogy olajosan hozta vissza, ahelyett, hogy kimosták volna. Másrészt arról hogy krumpli cukrot nem kapott szintén nem tehetek, mert dr. úr is jelen volt mikor megmondtam, hogy a beszerzésbe itt mi már nyilvántartásba nem vehetjük, tekintve, hogy mi más osztály vagyunk és ő is máshol van. Különben is mikor bent volt a nővére én átvezettem az osztályára és szóltunk, hogy adják ki részére a cukrot, ugyanakkor a nővére be is fizette ott az árát. Arról én már nem tehetek, hogy mégsem kapott, ott u. is azt mondták addig nem vehetik fel, míg az osztályvezetőnél személyesen be nem jelentkezik. Én mindenesetre megtettem volna a maga helyébe, csak nem kell mindig olyan álmodozónak lenni, egy kicsit figyelni is kell: „utóvégre a fene egye meg’ az a négy év, amit együtt töltöttünk” még ennyire sem kötelez. /mondta még az előtt, mi előtt én a fentebbieket adtam feleletül. Majd mikor már erre nem tudott mivel érvelni, olyan lemondóan intett a kezével és másról kezdett beszélni, mintha az egész már nem érdekelné. Egyszercsak megint megszólal. A 100.-p.-t is mindenki megkapta már, csak azt nem tudom, hogy én hol kapom

meg? Ha itt vettük akkor nyilvántartásba, mikor be kellett fizetni, akkor itt kellett, hogy megkapja. Azzal előveszem a kimutatást: melyben fel van tüntetve Ő is, hogy 100.-p-öt visszaadták. Már pedig Ő azt sem kapta meg, szól,- szinte azon a hangon, hogy az előbbi panaszai ismételten beigazolást nyerjenek. Én nagy zavarba voltam' azonnal átnyujtottam neki az én pénzemből 100.-p-t. Tessék, dr. úrnak ez mindenesetre jár: tessék, valahol kell, hogy elszámoltatott legyen. Azzal átnyújtottam. Szörnyen bántott az eset és elszégyellettem magam. Hál' Istennek hirtelen aztán eszembe jutott, hogy azon tagoknak, akik a szakszervezetnél üzletrészt jegyeztek a 100.- pengőjüket egyenesen átszámolták oda. Ezt rögtön meg is mondtam, és hogy Ő is meggyözödjön róla, meg én is, mondtam, hogy menjünk le a beszerzésbe

utána nézni! Rendbe van, felelte, tessék itt a pénze, /mondja-teszi hozzá mosolyogva-, sok pénzt szokot igy a férfiaknak adni? De jobb szeretném ha személyesen meggyözödnék róla, jobb lenne, ha most mindjárt lemennénk a beszerzésbe megnézni.-Igen menjetek csak le most rögtön utána nézni, mondja. De ugyan kérlek, hát rendbe van, el van intézve, mondja B. És azzal akar is kimenni. Hová mész, kérdi I. Az osztályomra, felelte. Innen ugyan el nem mész, míg meg nem gyözödsz arról, hogy mi lett a 100.-pengőddel. Utóvégre te megsértetted a H, ugyanugy megsértettél ezzel engem is, ugyanúgy sértve érzem én is magam, mint Ő, /Egészen belepirult, olyan indulatosan ejtette ki a szavakat/ itt fogsz maradni, míg beigazolást nem nyer a száz pengőd. B. sunyin mosolygott, de elmenni mégse mert. Közbe felek jöttek I.-hoz, mialatt a B. sunyin kisompolygott. Mikor elmentek a felek I fogja a telefont és állandóan hívja a beszerzést. T. folytassuk, szóltam /az aktát kellett befejezni./ Nem, addig míg maga nincs egészen tisztázva, addig nem dolgozunk. Majd odahívta Magdit, hogy tárcsázza állandóan a beszerzést, míg nem jelentkezik. Mivel sehogysem akart jönni, leküldte M., hogy személyesen nézzen utána. Ő pedig diktált addig. Mivel ismét ügyfelek jöttek abba kellett hagyni a diktálást, én pedig kifelé indultam, mert már fojtogatott az indulat, hogy személyesen is meggyözödjem a 100 pengőről. Hova megy szól utánam I:? csak menjen teszi gyorsan utána, feleletet sem várva / intézze el az ügyét. Magdival összetalálkoztam és mondja, hogy utána néztek' és tényleg úgy van! Én olyan nyugtalan voltam, hogy személyesen kellett, hogy meggyözödjem róla, csak aztán nyugodtam meg.

Mikor felmentünk mondta I. most menjünk át a B. és mondjuk meg neki. Menjél M., én ugyan nem megyek, végeztem vele.- Később

a B. dolga akadt a másik szobába és kifelé menet igyekezett a mi szobánkon átiszkolni. Várj csak szólt utána I. ne szaladj csak el, meg van már a száz pengőd? Ugyan hagyd már, ne bolondoz, felelte…B és azzal már igyekezett tovább. Hát tudd nagyon csodálkoztam a viselkedéseden. Ezt nem gondoltam volna rólad, mondta I. Erre a B. hátra sem nézve, kiiszkolt. Másnap reggel is azzal fogadta a B., na meg van a száz pengőd? Ugyan hagyd már, felelte. Majd mikor kiment I. azt mondja nekem. Figyelje meg H…: most egy jó ideig mindig minden nap ezzel fogom húzni. Ugyan hagyja csak, szóra sem érdemes, végeztem vele. Jó ideig aztán ő kelmének kedve szóttyant is az átjövetelhez. Azóta jó idő eltelt már. A napokban átjön és odatelepszik mellém. Kezd panaszkodni, hogy nincs munkaerőjük és

Kotaszek Hedvig: Sapkás-szobor

pedig mennyi munkájuk lenne, egy valaki van csak, de az nem megfelelő munkaerő. Te mit csinálsz ott, el akarod csalni a H., /szól I./ majd mikor az feléje mosolyog sokat sejtetve' azt mondja I. Azt ne ted, hogy elcsalod, mert akkor párbajt vivunk! Mivel kolbásszal? hurkával próbálta tréfával elütni a dolgot a B. Majd, hogy éppen jött valaki I.-hoz gyorsan odasúgja nekem: Átjönnék? „Nem"- feleltem- Ne haragudjon,-tettem hozzá később, de nem megyek. Igaz, hogy I. eleinte idegenkedtem, de most már nem megyek, kellemesen csalódtam benne. Igen'? felelte csodálkozva. Pedig kellene oda valaki arra az osztályra. Engem ne sajnáljon dr. /feleltem/ nálamnál csak ügyesebb munkaerőt kaphat. Na nem egészen úgy van, ha volt is köztünk néha ellentét, én azt soha nem mondtam, hogy maga nem jó munkaerő, felelte. Mikor a B. elment I. magához intett. Nem mehetek feleltem és a szememmel a másik szoba felé néztem, ott van Ő' és észreveszi. Majd rögtön utána tettem.-Nem megyek-. Ezt vártam is, felelte I. megkönnyebbülve. Ebédnél vele együtt jöttem fel. B. ott ült az egyik asz

talnál és odaintett. Mondja H.: szólt maga valakinek arról, hogy én át akartam kérni? Nem én! Miért? Mert már a T. úr is kijelentette, hogy már pedig engem oda nem adnak. Nem is tudtam, hogy egyszerre ilyen értékes lettem, feleltem. Kint I. várt. Kérdezte, hogy a B. miért hivatott. Á, nem akarok pletykázni, feleltem. Ez nem pletykázás, magának meg kell mondani, kötelessége, hogy megmondja, miért hivatta. Azt mondja, hogy már mindenki tudja, hogy ő el akart vinni, és már külön értesitette is a T., hogy engem nem adnak, szólt valaki? /mondtam./ Nézze H. én őszinte leszek és megmondom, hogy igenis én szóltam a T. úrnak, hogy magát nehogy el engedje vinni, mert maga az osztályon a legjobb munkaerő, a legjobb gyorsiró- és gépíró. Na de ilyet, feleltem, én ezt nem is tudtam, hallod K., mondom- én egyszerre milyen értékes munkaerő lettem.-

Nagyon vártam, hogy pénzt kapok még abban a hónapban. A végén kisült, hogy csak egyesek kapják. Tit- menjen le a pénzéért, mondom mikor feljön az ebédtől. Az nem járja, hogy az ne kapjon, aki megérdemli, ez nem igazság, hiszen azt, hogy valaki milyen munkaerő, csak az tudja megmondani, aki dolgozik vele, mondja, rám értve a dolgokat: látva, hogy szomorkodom az eset felett. Mikor lement a pénzéért ki is fakadtam e miatt. Gyorsan felöltöztem és hazamentem. A lépcsőn összetalálkoztam I. Hédike ne búsúljon, ne féljen én holnap bemegyek J. és olyan patáliát csapok majd! Ugyan dr. u. ha egy szót szól én holnap már be sem jövök, mondtam. Másnap ahogy bemegyek, a B. dr. azzal

fogad, hogy tegnap mikor I. feljött olyan patáliát csapott, hogy miféle igazságtalanság, hogy én nem kaptam jutalompénzt' stb. Most is az én ügyemben van lent már J.-nál. Mikor I. feljött magához intett és közölte velem, hogy eljárt az érdekemben. Ugyan …, mért tette? mondtam, hogy ne szóljon egy szót se, ugy-

sem fogadom el, ha adnak sem. De hiszen nyugodjon meg, nem kell elcsüggednie, meg fogja kapni azt a pénzt, legalább is én erősen hiszem. És csak fogadja el, hiszen ez nem csak most van, ez minden hónapban jár, felelte. Köszönöm, hogy eljárt az érdekemben, de az nem igazság ha én kapok és a többiek nem kapnak, akik szintén megérdemelnék. Nem mondom nagyon bántott a dolog! Közbe jött még Anyuka betegsége is, el voltam keseredve. Közel álltam a síráshoz. I. észrevette. Na mi baj van, nem szabad sirni, mert megverem, mondja nem bizik bennem, hogy sikerül elintézni az ügyét? Nem az a bajom. Hát akkor mi baja van, Na nem mondja meg nekem sem? Olyan kedves vigasztaló volt. Mondtam, hogy Anyukát operálni kell. Hát az már baj, ha az édesanyja beteg., jobb lenne talán ha Pesten operálnák', ott talán jobbak az orvosok. Ne szomorkodjon azért, nőknél gyakran szokott ilyen baj előfordulni. Ha haza akar menni, csak szóljon, vagy ha kell csak maradjon otthon.-

Kotaszek Hedvig: Úgy féltelek…!

A napokba felszabadult a mellettünk lévő kis szoba.-

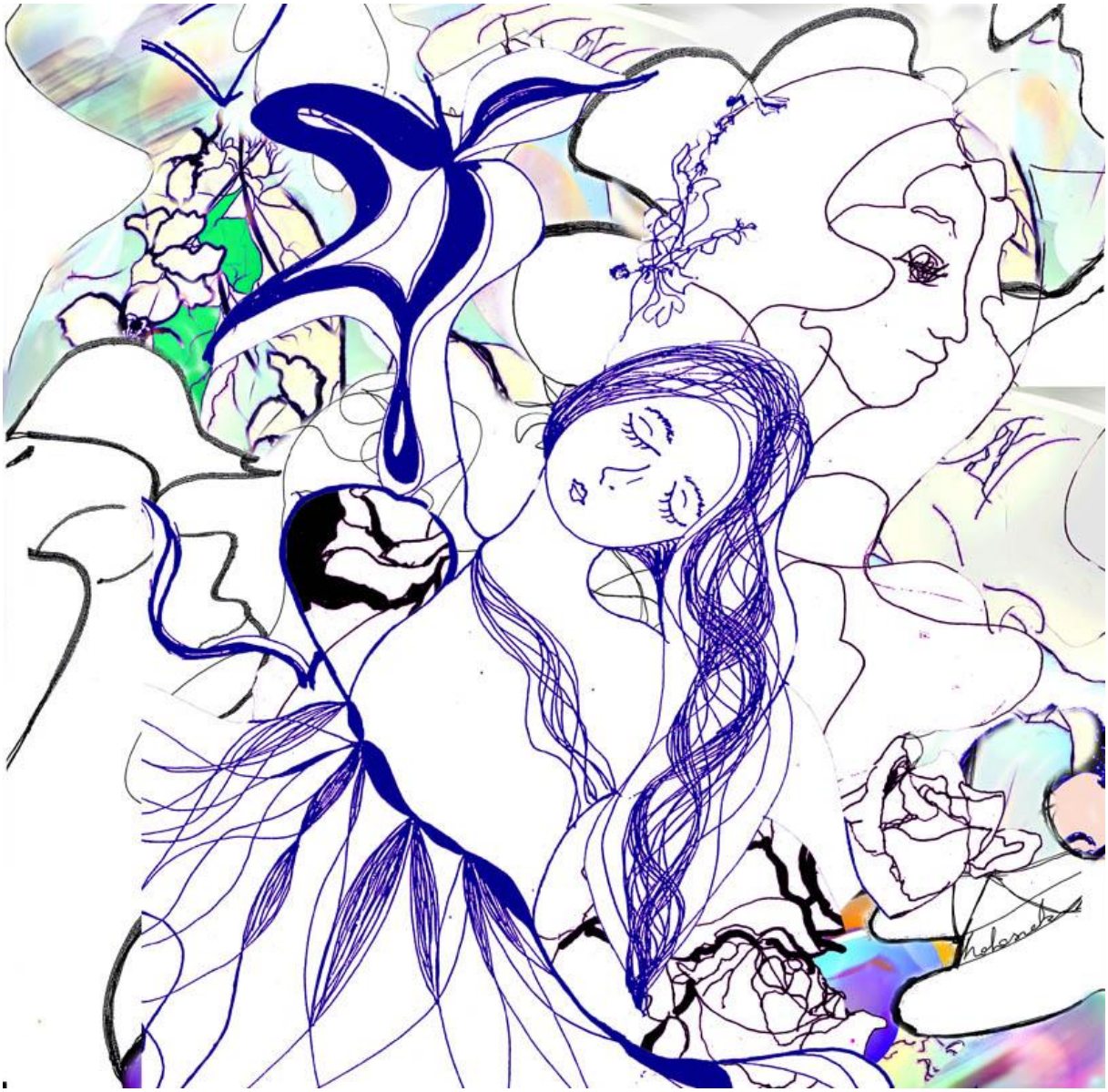
Én már alig vártam, mert kisebb szoba és melegebb. Mikor beérkeztem odaszaladok a T. úrhoz. Költözzünk ide be, jó? De miért? kérdi. Majd látom, hogy az egyik kollégának az asztalát kezdik bevinni, mire nagy mérgesen kijelentem, hogy én már pedig nem maradok kint. Azzal mentem fésülködni. Visszafelé jövet összetalálkoztam Cicával. Képzeld nem akar beköltözni, ujságolom neki. Mond, hogy akkor átmész a B. ott legalább meleg van. Jó, feleltem, és indulok befelé. Látom, hogy I. helye üres és mosolyog reám. Majd jön utánam a másik szobába /látom, hogy ott az asztalom/ no, hát rendezkedjék, mondja. El is rendeződtünk és azt mondta, hogy 3 nap próbanapot tartunk, ha nem, akkor visszamegyünk. Igazán nem fűznek kellemes emlékek a kinti szobához, eleget fagyoskodtunk. Éppen azért kellene kint maradni, ha a rosszba kibírtuk, akkor miért ne tartanánk most is ki! De mért ne segítsünk magunkon ha jobba is lehetünk? Igy beszélgettünk. Másnap bejön

az egyik kp. igazgató. Többek között azt mondja I.nak. Hogy te milyen papucs vagy!' Miért? kérdi. Próbálná csak nekem mondani a M., hogy át akar jönni, nem ellenkeznék egy szóval sem' nemhogy bele nyugodnék, hanem egyenesen szaladnék, ha ő neki a másik szoba jobban tetszik. Már pedig ilyet ne mondjál, hogy én papucs vagyok. Én már kis koromban sem türtem, hogy uralkodjanak felettem. Pedig az édesanyámmal és két nővérével együtt voltam. Már egész kis fiú koromban is ki keltem, ha uralkodni akartak rajtam. Mikor kiment azt mondja I.: különbe is ki-költözünk, mert nekem nem jó itt, ha maga pedig nem jön, hát akkor itt marad ebbe a szobába. Hát, jó, akkor elválunk, feleltem. Nem szólt semmit, csak láttam, hogy elszomorodik. Kicsit később megszólal: egy előnye mégis van ennek a szobának, itt nem esnek le az iratok. Még a végén kisül, hogy dr.-urnak is megtetszik. Különben is mindenki jobbnak találja ezt a szobát, csak dr. úr nem. Pedig nehogy azt higgye dr. úr, hogy én uralkodni akarok.- feleltem. Eszembe sincs. Nem is lehet felette uralkodni /Jegyezte meg/! Én jót akartam mind a kettőnknek, de ha I. nem jó, hát költözzön vissza. Akkor legfeljebb elválunk.- Amióta úgy a szemembe is megdicsért jóformán még egyszer sem dolgoztam neki hiba nélkül. Neki is feltünt. Ugylátszik a másik szobában jobb volt a hangátvitel. Nem lehet azért mindent a szobára fogni, feleltem. Azóta is ott maradt, pedig igazán a legkevésbé sem akarok felette uralkodni. Miért nem megy ha neki ott jobb. Megjegyzem még, hogy a jutalomdijat sem kaptam meg.

Részben örülök is neki, bár rettentően hiányzik a pénz. De igy is sokszor úgy szégyellem már magam. Ő olyan jó, hogy az én rosszaságomat csak még sokkal jobban érzem. Nagyon szégyenlem magam. Miért olyan jó hozzám, én azt nem érdemlem meg, én nagyon csúnyán viselkedtem vele szemben.-

A szinházban multkor megismerkedtem egy fiúval. Nagyon jóképű uri gyereknek látszott. A végén kisült hogy egy elvált ember, akinek már egy 3 éves kisleánya is van. Ugylátszik tetszhettem neki, mert nagyon szomorú volt a búcsúnál, mondva: hogy ugye többet nem találkozunk? Én pedig már alig vártam,

hogy felugorhassak a villamosra, hogy ne lássam a szomoru szemeit. Különben is nem tudom mi ez most rajtam- nem szeretném, ha állandóan így éreznék- de olyan közömbös, olyan fásult, olyan érzéketlen vagyok minden iránt.- És főleg nagyon nem vagyok megelégedve magammal. Nem, egyáltalában nem hiányzik egy férfi sem, eszemágában sincs férjhez menni, hiszen jól tudom hogy az csak gondot- és bajt jelent. Ami hiányzik az egyes-egyedül csak az, hogy nem szeret tiszta szivből igazán senki. Gyengédségre, melegségre, szeretetre vágyom. –Az ám, majd elfelejtem, a Karolina férjhez ment. Azt hiszem nem volt szerelmes. Édes, aranyos az a Karola, őt szeretem legjobban az összes eddigi leányok közt, akit csak ismertem.

Kotaszek Hedvig: Emlékezések-Memorial

Az operabérletre csaknem 10.000- pengőt kellene ráfizetni. Nem tudok annyi pénzt összehozni, és bárhogy sajnálom is, mert ritka szép élvezetet nyujtott, le kell mondanom róla.

„1945.XII.14.”

Ma nem mentem be a hivatalba, náthás vagyok és különben is nagyon jól jön ez az itthonlét.

Hogy hol kezdjem, vagy hogy kezdődött ezt nem is tudom.

Egy alkalommal azt mondja I., hogy Ő már az élete nagyobb részét leélte, mit várhat ő még az élettől? A többi kolléganőim is kint voltak és mindegyik mondott valamit. Többek között: egy férfinál 40-év a legszebb férfikor. Én is megsajnáltam és a következőt mondtam. Nekem pl. mindig a 30-40 év körüli férfiak tetszettek, akik egy kicsit őszülnek. Én viccnek szántam és nem is gondoltam volna, hogy komoly értelmet tulajdonitanak neki. Valami olyasmit mondott, hogy ezek szerint akkor még neki is lehet esélye. /Közben nagyon zavarba jött./ Én is szörnyen szégyeltem már utána magamat, de hát hiába most már kimondtam. Egy alkalommal csupa heccelődésből beszélgettünk, hogyha nők lennének a vezetők a hivatalnál, mennyivel másként lenne minden. Én pl. I. most mindjárt az V.-be nevezném ki, természetesen a Karoláról sem felejtkeznék meg. Ő jókedvüen elnevette magát: /láttam, hogy jól esett neki/ milyen gyerekek maguk’, mondta. Egyszer azt mondja, Hédike, miért olyan komoly az utóbbi időben? Csak nem bántottam meg? Nem szeretném, ha valaha is megbántanám, de ha mégis megtörténne, ugye szól? Nem, dehogy bántott meg, feleltem /csak az utóbbi időben tényleg sok minden bánt./ Bár nevét illetve okát én magam sem tudtam/ sőt ellenkezőleg én bántottam meg! Ugyan mivel? Egy vallomással tartozom, feleltem. Hát tudja, hogy eleinte milyen csunyán viselkedtem vele szemben, mindig megszöktem tőle. Igen, úgy láttam, hogy nem túlságosan szimpatizál velem. Nem, nem az volt a baj,

csakhogy engem elijesztettek a dr. urtól. Ugyan mivel? Hát nem akarom részletezni, de ez nem áll, hiszen azt hiszem, hogy mindenki, aki ismeri, annak más a véleménye. Nem baj H., nincs már annyi szolgálati időm hátra, mint amennyit már eltöltöttem. Ugy volt, hogy az osztályunk feloszlik. Egyik éjjel mikor álmomból felébredtem az jutott eszembe, hogy mi lesz, ha mi elkerülünk

egymás mellől. Szörnyű lenne nekünk, legalább is részemről a válás. Közbe sírtam, ahogy rágondoltam erre és akkor döbbentem rá , hogy tulajdonképen szeretem őt. Két-három nap mulva Alizzal beszélgetve mondja I., hogy nem oszlunk fel, sőt nagyobbodik az osztály. Mikor Aliz bement azt kérdi tőlem, min lepödött úgy meg, Alizzal beszélgettem. Arra gondoltam, hogy megszünik az osztály! És ez magát kellemetlenül érintette. El akar innen menni, nem érzi itt jól magát? Dehogy csak arra gondoltam, ha feloszlik az osztály ugyis elhelyeznek. De meg januárban külömben is „B/lista" lesz. Azzal maga ne törödjön! Hisz én itt vagyok' addig maga is itt lesz-kivéve, hogyha maga el akar menni,-de kérem, hogy ebben az esetben jóval előbb szóljon! De hát én is jobb szeretek egy olyan helyen, ahol már megszoktam. Különben ha elbocsátások lesznek is, akkor is elöször a férjes asszonyokra fog vonatkozni, kivéve persze, ha maga közben férjhez nem megy? Attól ne féljen én nem vagyok szerelmes természetű, és ha mégis férjhez mennék, csak az eszemmel mennék! Na egy 20-21 éves leánynál jön az máról holnapra! Elöször is 23 éves vagyok és másodszor' még kilátásba sincs egyelőre, hogy férjhez megyek. Igaz, hogy 18-nak néz ki, mondta. Ez volt 4-én ez a beszélgetés. Elözőleg néhány nappal is már egészen kellemesen elbeszélgettünk. Ő mesélte, hogy az unokanövérei részére lombfűrésszel készíti a mikulásokat, egy sziv a talpra, olyan szórakoztató vele foglalkozni, a kisleánynak pedig egy rökamijét készit a felesége megcsinálja rá a párnákat. Még ugy gondolom magamban: milyen helyesek lehetnek. Kérdezem hány éves házasok,

Kotaszek Hedvig: Apukám a Mikulás…!

miért nincs gyerekük? 15 éves, felelte, igy hát valószínű, hogy már nem is lehet. Hát igen a jó Isten igy akarta, hogy ne legyen, ebbe bele kell nyugodni, ezt nálunknál felsőbb hatalmak intézik. Lementünk ebédelni együtt. Odajön

valaki I.hoz tüzet kérni. Nagyon szivesen, de nincs nálam-felelte. Kis idő mulva megszólal: H. tudja mi a pletyka? Miért, és kivel kapcsolatban lenne róla szó? Nézze H. én csak azt kivánom, hogy maradjon egész életében olyan amilyen most, kivánom, hogy mindig ilyen legyen. De hát nem értem, miről lenne szó: Ez a nő aki az előbb itt volt egyike a legpletykásabbaknak itt a hivatalban, és az csak ürügy volt amiért idejött. De hát végeredményben mit pletykálhat? Hát pl. azt, hogy nem ülünk külön asztalnál. Mit törödöm én vele, ha az én lelkiismeretem tiszta, megnyugtat az engem, beszélhetnek tőlem akkor azt, amit akarnak, nem izgat. Látja ez a helyes. Semmi más nem fontos csak, hogy az ember lelkiismerete tiszta legyen. Hazafelé menet elkisért: azért jön erre, mert a gyerekeknek visz könyvet karácsonyra beköttetni: tudja az ilyen gyermektelen, vén ember mi mást is tehetne már? Mikulás előtt egyik nap azt mondja: Hédike, nem tudom megért-e? Nem szeretném, ha félreértene. Igérje meg, hogy nem ért félre. Rendben van, de hát miről van szó? Ekkor egy zacskót adott át, mondván, hidje el nekem olyan örömet okoz adni, ha tudom azt, hogy ezzel örömet szerzek. Hidje el kizárólag csak ez az' amiért adtam, remélem megért? Közben olyan zavarban volt. /Én megköszöntem és eltettem. Mivel viszonozzam én ezt? Semmivel H., felelte, maga csak maradjon mindig itt, végezze el továbbra is úgy a dolgokat' ahogy eddig elvégezte. Igen ha legalább még hiba nélkül tudnék dolgozni:-ja, de ahhoz más valakinek kéne lenni! Maga csak maradjon olyan, mint amilyen' én tökéletesen meg vagyok magával elégedve. Mikor az ebédtől feljöttünk megkináltam a cukorral, közbe elbeszélgettünk. Ő azt mondta még soha senki olyan őszintén meg nem mondta neki, hogy tőle elijesztették, mint én. Kért' hogy maradjak mindig olyan

Kotaszek Hedvig: Tiszta, fehér virág

mint amilyen vagyok. Mikor elköszönt a kezicsókolom után azt mondta: Isten vele!

/Ez utóbbi még az előtt történt, hogy az a pletykás' leány odajött volna-

Mikor I. mondta nekem, hogy az a bizonyos leány pletykázni fog, elhatároztam, hogy nem adok alapot a pletykára, gyorsan leszaladtam ebédelni. Kicsit készülök azt mondja I. menjünk ebédelni. Én már voltam. Ugy maga már volt, kérdi csodálkozva I. És mi az ebéd: mondom, hogy nem nagyon jó. Akkor nem is érdemes lemenni, és átadta az ebédjegyét az egyik altisztnek. Mikor feljövünk Anussal beszélgettünk. Azt mondja Annus: miért nem mész férjhez? Bolond vagyok én? Nem kell ahhoz bolondnak lenni: azt hiszem tisztességesebb dolog, mint mindenféle jött-menttel szórakozni, táncolni járni. Mit gondolsz te tulajdonképen, hogy ki vagyok én, milyen leány vagyok én? ha elmegyek is' a testvéreimmel megyek és legfeljebb azok ismerőseivel: ha te neked fogalmad lenne arról, hogy én milyen szolid életet élek?! Ja, aki olyan titkár mellett van mint I., az nem is lehet más mint szolid leány jegyzi meg ' éles gúnnyal. Azzal mintha mi sem történt volna el-kezd másról beszélni. Te mond komolyan mondtad azt, amit az előbb mondtál. Miért mit mondtam, már nem is emlékszem, miért kérded: csak azért, mert nagyon ..vágtál és megismétlem neki, hogy mit mondott. Közbe a szégyentől sírtam. Ő simogatot, vigasztalt, hogy Ő ezt nem komolyan mondta, eszeágába sem volt, hogy engem megsértsen. Közbe kijött I. H. H. mi baja van? súgja felém. /Én azt se tudtam hogyan takarjam el az arcomat, hogy meg ne lássa, hogy sirok/. Olyan csacsi nagy gyerek, feleli Annus, ezzel bemegy és leadja B.-nak. Nem mondja meg mi baja van? kérdi I. Nem! feleltem. Hát ez a barátság? De addig nem nyugodott, míg meg nem tudta, hogy miért sirtam. Aztán kibékültünk Anussal, bár még most is bánt amit mondott. Közbe megkaptuk a burgonyát és I. másnap reggel hazavitte jórészét, 2 órakor pedig bejött a felesége. Kiváncsi voltam már nagyon rá. Mikor I. feljött és ott találta a feleségét köszönt neki, aztán gondolt egyet és megcsókolta. Látszott az eröltetettség. Én közbe elköszöntem tölük. A felesége úgy vettem észre mikor köszöntem neki, nagyon elgondolkodott, I. pedig olyan bátran a szemembe nézett és úgy megszoritotta a kezem, hogy szinte szégyeltem magam, hogyan merészel

a felesége előtt úgy viselkedni. Egész ebédidő alatt úgy kellett visszafojtanom a sirást. Minek hozza ide a feleségét nekem bemutatni és közbe úgy viselkedik előtte, mintha ott sem lenne', egészen megzavar engem. Mikor felmentem, nagyon el voltam keseredve, nem értettem a viselkedését, egészen megzavart engem. Hiszen helyes, kedves felesége van, mit akarhat akkor hát tőlem? Miért vesz nekem ajándékot, miért vár tőlem akkor' barátságot, miért viselkedik úgy, kimutatva, hogy tetszem neki. Hiszen a feleségével meg lehet elégedve, mire volt jó az a viselkedése, egészen megzavar. Mikor már én is kezdtem észrevenni, figyelembeveni, hogy tetszem neki, akkor hozza be a feleségét. Közbe előtte való nap még odajön hozzám és azt kérdezi: miért jött később? Én magam sem tudom', feleltem, ellustálkodtam az időt, pedig már 3 óra óta fenn vagyok. Nem, nehogy azt hidje, hogy hivatalosan kérdem, csak privátin érdekel, hogy tegnap el voltak, aggodtam, hogy csak nem történt valami bajuk? Ha valahol voltam mindig megkérdezte, mikor mentem haza, mit láttam stb. Az is feltünő volt, hogy el sem engedett mozdulni a helyemről, mindig mást küldözgetett, csak én ne menjek el. Alighogy Cicához átmegyek és beszélgetünk' egyszercsak megjelenik: „ miért vagyok itt ilyen sokáig?" hát olyan jól esik kicsit elbeszélgetni, olyan rég nem volt időnk rá! " De hát nekem is szükségem van magára" felelte, azzal átnyújtott egy feljegyzést, hogy vigyem az illetékes helyre. Persze rögtön tudtam, hogy ez csak ürügy, hiszen akármelyik altiszt, vagy a leányok közül is megtehette volna ezt akárki. Ahogy kimegyünk én

Kotaszek Hedvig: Sorsok

rögtön jobbra tartottam, hogy a megjelölt helyre menjek. Ő utánam szólt: Hédike' ráér ma egy kicsit itt maradni, ha nem esik terhére kérem maradjon itt, szeretnék valamit mondani. Ráérek, feleltem. De már egész nap olyan zaklatott voltam, éreztem, hogy itt történnie kell valaminek. Megjegyzem, hogy szombaton alig vártam már, hogy

találkozzunk, olyan rettentő hosszúnak tünt fel az idő. Tekintve, hogy a munkások bent dolgoztak 4-ig azt mondta, hogy menjünk el, majd elkisér. Már az utolsó lépcsősoron mentünk mikor azt mondja: Elöször is köszönöm magának, hogy olyan szépen viselkedett a feleségemmel szemben. Nagyon tetszik maga neki, egészen oda van magától. Ő is nagyon helyes feleltem. Hát igen, feleli. Nagyon nehezen indult meg a beszélgetés.., láttam, hogy nagyon küzködik magával. Azt hiszem hallotta, hogy új ügybeosztás lesz, de hiszen nem is ez a lényeg amiért most itt vagyok: ennek sokkal mélyebb oka van. Még mielőtt bármilyen pletyka keletkezne, vagy félreértenék a dolgot én őszintén, nyiltan megmondom- nem bánom, ha aztán ki is nevet, de én úgy érzem, hogy mélyebben érzek maga iránt. Köztünk valami kialakulóba van, amiről ugyan egyáltalában nem tehetünk,- gondoltam- szombaton, hogy mindent megírok: de egymás után téptem el a leveleket, hiába az ilyesmit legjobb szóval elmondani, igy lehet legjobban megérteni. Igy találta a legegyenesebbnek. Ő soha nem is gondolta volna, hogy 40 éves fejjel igy meg fog szédülni, hogy 40 éves fejjel igy lángra lobbanjon, ilyen szerelmes legyen! Megtehette volna, hogy bolonditana, hitegetne, mint ahogy a férfiak legnagyobb része teszi, de ő sokkal egyenesebbnek tartja, ha mindent elmond nekem. Ő csak arra kér, hogy maradjak mindig olyan angyalian jó, mint amilyen vagyok és kivánja nekem, hogy olyan férjem legyen, mint akit én megérdemlek, ne kelljen csalódnom. Ő nagyon félt engemet, és ha az életemben bármilyen probléma felmerülne csak mondjam el neki, ő mindig szivesen a legjobb tudása szerint fog nekem segiteni. Legyek olyan mint most vagyok, soha ne engedjek

meg egy férfitól sem semmit, míg az oltár elé nem kerülök a házasságban azután ugyis bekövetkezik minden. Ugyan…, hogy képzeli, ha mégolyan nagyon szeretnék valakit is, hogy belehal

nék akkor sem térnék le a becsület utjáról. Nem, hogy a házasságon kívül' de még a házasságon belül is vannak dolgok amit nem tudok elképzelni! Én az elején mindjárt megkérdeztem- hogy elkisért: nem kell-e hazamennie, nem várja-e a felesége? Tudja nálunk sem úgy van minden, mint ahogyan látszik! Bennünket semmi más mint csak a kötelesség tart össze. Két évvel ezelőtt a feleségének is volt hasonló esete, és őt is akkor csak a becsület tartotta mellette. Ő sem válik el a feleségétől' részben mert vallásos, részben meg becsületből ő is kitart a felesége mellett. Ő nagyon szeret engem, valósággal meg van zavarodva, de az ügy eddig nagyon szép volt, de nem szabad a dolgokat tovább fejlődni hagyni. Igen, ő is gondolt arra, hogy legjobb lenne talán ha elválnának. De ez még egyelőre nagyon korai, és ha szó lenne róla akkor is én maradok, és Ő lesz majd az aki elmegy! Én olyan jó munkaerő vagyok, hogy mindenütt megállom a helyem, felelte abbeli aggodalmamra, hogy mi lesz akkor velem ha Ő elmegy', részben borzasztó még arra gondolni is, hogy szakitunk, részben pedig hogy én olyan ügyetlen vagyok. Én nagyon fogom irigyelni azt aki mellékerül, nagyon jó dolga lesz annak. Mondtam, hogy attól félek, már a hivatalban is észrevettek valamit. Tanácsos úr egyszer erélyesebb hangon szólt, hogy tegyen le azt a telefont, mit képzelnek, hogy mi majd itt órákat kapcsoltatunk ezen át másokhoz, hivják újra. H. csak nem gondolja, hogy magára haragudtam, hogy erélyesebben szóltam, a Babi mondta ugyanis, hogy magával ne beszéljek ilyen hangon, mert maga annyira érzékeny. Mikor pedig I. hívott ki dolgozni a T. mondta: mit rangatod folyton a H.-ét' nem hagyod egy percig sem békébe. /Szóval húzzák egymást. /Nézze ha igy lenne, akkor sem szabad, hogy magához a gyanúnak a legkisebb árnyéka is férjen, maga annál sokkal jobb, engem feketitsenek ahogyan akarnak, nekem az már úgysem árt! De hát miért vette el a feleségét, ha nem szerette? Szerelmes volt beléje felelte csak tudja a szerelem előbb-utóbb elmulik, és aztán ráeszmél-

tünk, hogy mennyire nem vagyunk egymáshoz valók. Mert a házassághoz nem elég csak a szerelem: kell, hogy kölcsönös megértés. lelki harmonia is legyen. Ha maga férjhez megy maga is ugy fog gondolkodni, hogy akivel az oltár előtt megesküdött, attól el nem válik. Pedig mondhatja, hogy 18 éves volt, mikor az első nőt megismerte, két évig udvarolt neki, aztán szakitottak, utána megismerte a feleségét, aki helyes úri leány volt, és bár mind a ketten tisztába vannak egymással és soha nem is volt boldog, 15 évi házassága alatt neki a feleségén

kívül még senki nem volt. Valószinű, hogy ez az utolsó fellángolása velem szemben! De erőseknek kell lennünk és legyürnünk ezt az érzést. Köztünk olyan nagy a korkülönbség és jó lehet ő a saját érzései felől biztos, de én még olyan fiatal vagyok, az én életemben annyi ilyen eset adódhat. Azt, hogy igy szeret, hogy ennyire belém van bolondulva ezt csak most XII. 1-én vettem észre. Bár kezdettől fogva tetszettem neki. Ez az amit nem tudok összeegyeztetni a … egyenes őszinte természetével, ha előre látja a dolgokat mi volt akkor a terve velem, mért ragaszkodott úgy hozzám' mit gondolt mivé fejlődik ez, mi lesz a vége, ha továbbra is igy viselkedik. Nézze én ezt nem láttam előre. Eleinte csak azt láttam, milyen helyes, kedves, lelkiismeretes úrileány, milyen jól lehet magával dolgozni, milyen jól esik, hogy az ember mellett van, arra hogy szerelmes belém' most 1-én jött rá. Maga sem tudja hogyan történt, hiszen ez az egész olyan csodálatos. A felesége tud erről, kérdeztem? Tudja, sejti, a női ösztön olyan csodálatos, hogy megérzi. Különben az ő felesége soha nem jött ki az édesanyjával sem. Örökös per-patvar volt közöttük. Én mondtam, hogy a kinzó lelki ismeret furdalás miatt sem tudnék boldog lenni mellette, tudva azt, hogy valakinek ezzel fájdalmat okozunk. Nagyon szépen gondolkodik.

Kotaszek Hedvig: Öreg király

Nézze H. jó lehet, ha el is venném- mi az ami az én életemben még számit?

legfeljebb egy 15 év, magának pedig még 20-25 éve van hátra. Még úgy lehet sok ilyen eset adódik az életében. Csak arra kér, hogy a B. ne fogadjak el semmit, nem mintha féltékeny lenne rá, de éppen azért mert tudja, hogy nem megbizható egy valaki, mert ha az lenne, akkor Ő szó nélkül félreállna. Azzal váltunk el, hogy bevallottuk mind a ketten: szeretjük egymást, de elég erősek leszünk mind a ketten lemondani egymásról. Előzőleg mondta: még sokkal mélyebben érzek, mint amit tegnap mondtam. Másnap nagyon víg-kedvü volt és egy levelet adott át a következő szöveggel: Tegnap tévedtem: Nem XII.1-től, hanem már XI.15-től, sőt tudat alatt már hetekkel előtte bajok voltak nálam. Még sok minden vár tisztázásra. Én örültem neki, hogy alkalom adódik rá, hogy sok mindent megkérdezzek a feleségével kapcsolatban. Tegnap ugyanis csak nagyon zavaros képet tudtam alkotni róla. Kitől tudta meg, hogy hasonló esete volt két évvel ezelőtt a feleségének. Féltékeny volt-e akkor rá? Miért tartott ki a felesége mellette, ha nem szerette' stb. Gondolt-e arra, hogy mi lenne ha nem lenne aki főz, mos, vasal rá, aki gondozza, most még mindebbe benne van, de majd ha mindezt nélkülöznie kellene, majd hamar felébredne, mert én bizony mást nem tudok mint szeretni. Mikor idáig ért a levél olvasásban aláhúzta és odaírta mellé: ez az a lényeg, a többi mind nem számit. Erre azt írtam: erre már nem is tudom mit feleljek, ehhez valami földöntuli egyénnek kellene lenni. Aztán tovább olvasta. Többek között azt írtam: gondolt-e arra, mi lenne ha a feleségének baja történnék, ha beteg lenne, nem ébredne-e reá, hogy mégis szereti, sokan csak akkor ébrednek rá, hogy szeretik egymást, ha a másikat veszély fenyegeti. Sok férfi ezzel úgy van, hogy minden új, minden változatos vonza, nem is azért mintha az talán különb lenne, csak azért mert az új, változatosságot jelent az életében! Hátha csak eltévedt, nem jobb lenne, ha még most visszatérne a feleségéhez? Én nem akarom, hogy miattam bárki is egy könnyet ejtsen, vagy szenvedjen.

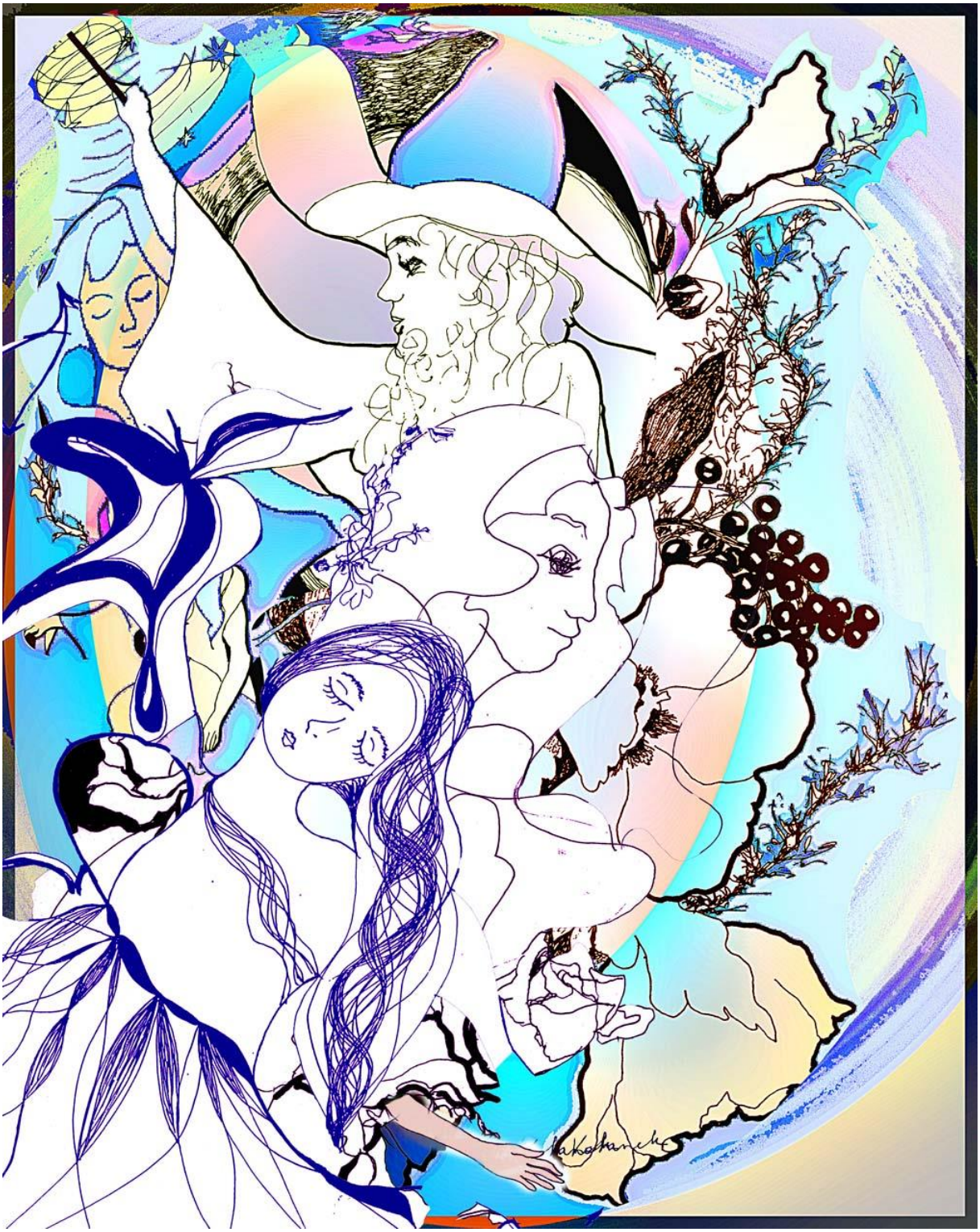
Én nem tudok csak tiszta lelkiismerettel élni. Erre visszaírta a következőt: erre csak egy nyilt őszinte feleletet kérek: /aláhuzva:/ szeret-e még a tegnapi beszélgetések után. A többit nyugodtan reám bizhatná. Nyugodt lehet, hogy én sem tudok tiszta lelkiismeret nélkül élni. Ami történt közöttünk azért sem maga,

sem én nem vagyunk felelősek. Mikor átnyujtottam a levelet, nem is vette a kezébe: azt kérdezte: igen-vagy nem? Olvassa el, feleltem. A következőt írtam: nehogy azt hidje, hogy gyávaságból írtam. Csak nem szeretném ha miattam valaki szenvedne. Amit mondtam, azt állom. Nálam az érzések nem változnak máról-holnapra. Csak ilyen rossz természetem van. Inkább mindig a rossz oldalát látom a dolgoknak. Félek valamitől, magam sem tudom mitől?!

Ő aztán azt mondta, mikor egyedül maradtunk. Maga csak ne féljen semmitől. Mindenre felelni fogok. Megkértem ne levelezzünk, esetleg észre találnák venni, és tépje szét amit írtam. Azt csak bizzam rá, hogy mit csinál' én …… tépje szét. Miért? én nekem nincs okom senki előtt sem titkolni. Nyugodt lehet ilyen szempontból nekem sem kell senki elől sem titkolni. Mikor aztán hazafelé' jöttünk azt mondja. Maga sok kérdést adott fel nekem. Tudnék két mondatban felelni rá és nagyon hosszan. Mint már mondtam bennünket semmi , de semmi más , de úgy értse, ahogyan mondom más mint a kötelesség nem füz egybe. Abban is igaza van, hogyha tudtuk, hogy nem szeretjük egymást miért nem váltunk el már régen, külön-külön még talán mind a ketten boldogok lehettünk volna. Ez igaz és ezt már megtehettem volna az első 5 év után. De nekem kell az otthon. Föl is merült már egy párszor köztük, hogy elválnak,

de hát őket semmi más mint a kötelesség tartotta össze. Két évvel ezelőtt mikor a felesége hasonló helyzetben volt féltékeny volt-e rá?-kérdeztem-. Nézze azért ez távol állt a mi esetünktől! Akkor a felesége és közte a következő párbeszéd zajlott le. Ő bement a szobába, látta, hogy a felesége sír. Odamegy megkérdezi mi baja van és a szivére mutat, a felesége bólintott. Ő akkor azt mondta: nézd az illető nem érdemli meg, hogy miatta egy könnyet is hullajts. Ő egyébként ismerte az illetöt. Egy rettentő könnyelmü, felelőtlen alak volt. Nyugodt lehetek ha elválik a feleségétől annak számos sok oka van, ugyhogy az én lelki-ismeretem egészen nyugodt lehet. A feleségénél is csak az hiányzik, hogy eljöjjön az, aki neki megfelel, meg van győződve róla, hogy azonnal elválna Ő is. A másik dolog, hogy nem értek a háztartáshoz: hiszen aki szeret valakit ha nem is tud valamit annak a kedvéért megpróbálja, és végül is minden nőben van bizonyos érzék a háztartás iránt. Különben is azt tanácsolja, hogy próbáljak az egészből egy időre kikapcsolódni és ő majd egy idő mulva megkérdezi, hogyan érzek és ha még akkor is szeretem akkor beadja a válópert, de vegyem figyelembe a köztünk lévő nagy korkülönbséget is. Vizsgáljam meg a lelkiismeretem alaposan.

Igen az nagyon jó lesz ha egy időre’ megpróbálja ő is elfelejteni az egészet. Hát az ugyan az ő részéről nehéz lesz, mert az egész napja velem van tele,-szünet nélkül rám gondol! Aztán még megbeszéltük, hogy a hivatalba amennyire csak lehet tárgyilagosak leszünk. Ő is mondta, hogy belátja hogy gyerekesen, szinte diákosan viselkedett néha, de olyan boldog volt, annyira a tegnap hatása alatt volt, hogy muszály volt írni neki. De a jövöben egy időre nem is beszélünk róla, ha pedig valami problémánk lesz akkor majd azt igy megbeszéljük egymással: igérjük meg, hogy nagyon őszinték leszünk egymással és a problémáinkat közöljük egymással Különben is az egész olyan csodálatos. Ő már leszámolt az élettel, nem is mert rá-gondolni, hogy az életének még hátralevő részében lesz egy boldogabb kor is. Ő rengeteget szenvedett az egész házassága alatt. A feleségén ugyan nem látni’ feleltem’. Hát őt nem is

Kotaszek Hedvig: Csiribiri

viselte meg. Csak ő vette a lelkére. Az Édesanyja mikor meghalt is mondta: „csak téged sajnállak”. Különben is ő ennek az

egésznek olyan földöntuli jelentőséget tulajdonít. Bizzuk az időre és a sorsra az egészet! feleltem. Én az én érzéseimbe már most biztos vagyok, itt csak magától függ minden. Pedig általában azt szokták mondani, hogy a nők érzései maradandóbbak, mint a férfiakké. Hogy mélyebbek? –kérdi: Óh hogy szeretnék én a maga lelkébe látni. „Jaj, ne szeressen, mert ott most nagy zürzavar van. Én sem vagyok tisztába saját magammal sem!” Látja ez egy igaz, őszinte felelet. A következő nap azt mondja: megfogadtuk, hogy egy ideig nem beszélünk róla, de ismét felmerült egy probléma amit muszály megbeszélni. Én egész nap igyekeztem konnyebb hangot megütni. Sokat beszéltem Anyukáról, gyerekekről. Láttam ő élvezettel hallgatja. Majd azt mondja: H maga olyan nagy gyerek, csak sulyosbitja az én problémámat. Hivatalos idő után mindketten ott maradtunk, kenyérre vártunk. Maga sok kérdést adott fel, én gondolkodtam a dolgokon. Látszik, hogy lelkiismeretes gyerek. De mint már emlitettem, minket- a feleségemet és engemet- a kötelességen kívül semi se tart össze. Megértjük mi egymást, úgy vagyunk mint két pajtás, nem is itt van a baj: majd én fokozatosan elmondok mindent. Én nagyon szerettem az Édesanyámat én voltam a legkisebb gyermek, legjobban én voltam elkényeztetve. Általában rendes-szorgalmas gyerek is voltam, ugyhogy némileg rá is szolgáltam a szeretetre. Iskola után elvégeztem az egyetemet és utána megnősültem. Ez tudom hogy fájt neki, szerette volna, ha még egy darabig otthon maradok nála. Ezt meg is érdemelte volna. 5-6 évig kellett volna még mellette maradnom, és akkor megismerni magát H, akkor rendes mederbe terelödött volna az életem. A feleségemnek pl. már az se tetszett, hogy az Anyám úgy szeretet. Hasonló volt a helyzet a nővérémnél’ mondta. De hát mondja: szabad az anyai szeretetre féltékenynek lenni?- Közbe a Be lement a kenyér után nézni és azt mondta ha tíz percig nem jön fel, akkor nincs kenyér.- Hédike mondja- éppen arra kérem magát amig, én itt vagyok, amig mellettem dolgozik mással ne foglalkozzon a hivatalos beszélgetésen kívül ne igen beszélgesen. Nehogy azt hidje, hogy féltékeny vagyok, de mit akar magától a B? Miért kisérgette mult héten is többször egymás után. Történt valami maguk közt? Semmi! Ugyan, hát olyan rendes gyerek, úgy szereti a feleségét. Elmesélte mindszentkor az egész élete történetét. Hát akkor mit akar magától? Semmit’. Közbe Ő /a Be/ beállitott. Megmondta, hogyha nincs

az azt jelenti, hogy nem telefonál, miért kellett akkor feljönnie? Mi is azután hazakészültünk. Utközbe azt mondja nekem. Én ha most önzö lennék akkor megtettem volna azt, amit tegnap: elhatároztam: a nővéremhez költözök és beadom a válópert, de viszont nem akarom még magát lekötni, míg nem biztos az érzésében. Én most kétszeresen nehéz helyzetben vagyok. Felelős vagyok a maga életéért, elsősorban magára kell vigyázni, másodszor pedig magamra. Nagyon helyesen gondolkodik, mert egyenlőre én sem vagyok magammal tisztába. Én csak azt érzem, hogy szeretem, de szerelmes nem vagyok, hogy mivé fog fejlődni dolog, azt nem tudom, egyelőre csak azt érzem, hogy szeretem. Jól van ez igy H. sok esetben a szeretet is van olyan erejű' mint a szerelem. Egyelőre maga még független, szabad- azt tesz amit akar. Gondolja meg jól mit nyújthatók én magának. Legfeljebb V. fiz. osztályig vihetem. Olyan gazdag sem vagyok, végül pedig köztünk nagy korkülönbség is van. Vegyen mindent jól fontolóra és ha úgy érzi, hogy így tudna szeretni egy egész életen át, akkor mást nem tehetünk, mint egész életemre elveszem. Én az én érzéseimbe már most is biztos vagyok, csak a maga érzései még nem olyan biztosak! Az igaz, egyelőre most én is figyelem saját magamat, még nem tudhatom hogy lesz, mint lesz, hiába mondom és érzem most úgy, hogy egy egész életen át tudnám szeretni, nem tudhatom előre hogy lesz? Látja ez igaz és ez a helyes, hogy ilyen őszinte. Többek között a hivatalba kérdeztem tőle, próbálták már külön az életet, nem hiányoztak egymásnak? Igen, nyaraltak már külön, egyenként és nem hiányzott a felesége. Ja igaz azért az más, mert tudta, hogy az az állapot nem tart soká, nem végleges, azért nem hiányzott annyira, mondtam. Mi elött elváltunk volna azt mondta, hogy nehogy azt hidjem, hogy ő neki sok minden nem fáj, sok tekintetben nagyon érzékeny. Én ugyanis azt mondtam, hogy azért nem mondom meg személy

szerint, hogy kik beszélnek rosszat róla, mert tudom, hogy ezzel fájdalmat okozok. Ó H. sok mindent ki birok én ám!- Nehogy azt hidje, hogy olyan fából faragott királyfi vagyok, aki nem kivánná legalább az ujjainak a hegyét megcsókolni és mit gondol hányszor ébredek fel hajnali két órakor és töprengek, gondolkodok, nem tudok aludni. Jónak láttam gyorsan kezet fogni, és elmenni. Ezzel el is váltunk. Beszélgetésünk elején megkérdezte, hogy elég tárgyilagosan viselkedett-e a hivatalban.- Sok esetben azért nem értem őt, és nem tehetek róla, a feleségével kapcsolatban még mindig nem látok tisztán. Ő akinél a megszokás olyan nagy úr, csak úgy letudna mondani a feleségéről? Jól megértik egymást,

úgy vannak mint két pajtás, csak éppen szerelem nincs köztük. Hiszen ritka még az olyan házasság is, ahol ez meg-van. Nagyon szeretnék a feleségével beszélni. Bár sikerülne valahogyan. Sok ő benne a vonzó, de sok taszító, bizonytalan dolog is van. Tényleg legokosabb a sorsra bizni, az időre. Hiszen ez az egész olyan váratlanul, olyan gyorsan, csodálatosan jött. Különben még ha el akarna venni, sem vehetne el, mert én a jelenlegi helyzetben bizony semmit' sem tudok magammal vinni. Minimum két év várási idő kell még. Én ugy érzem tudnék várni, de egy férfi más, kérdés, hogy ő tudna-e várni? Különben még nem is emlitettem neki, hogy én semmit nem vihetek magammal. De hát csak gondolja, hogy

Kotaszek Hedvig: Család

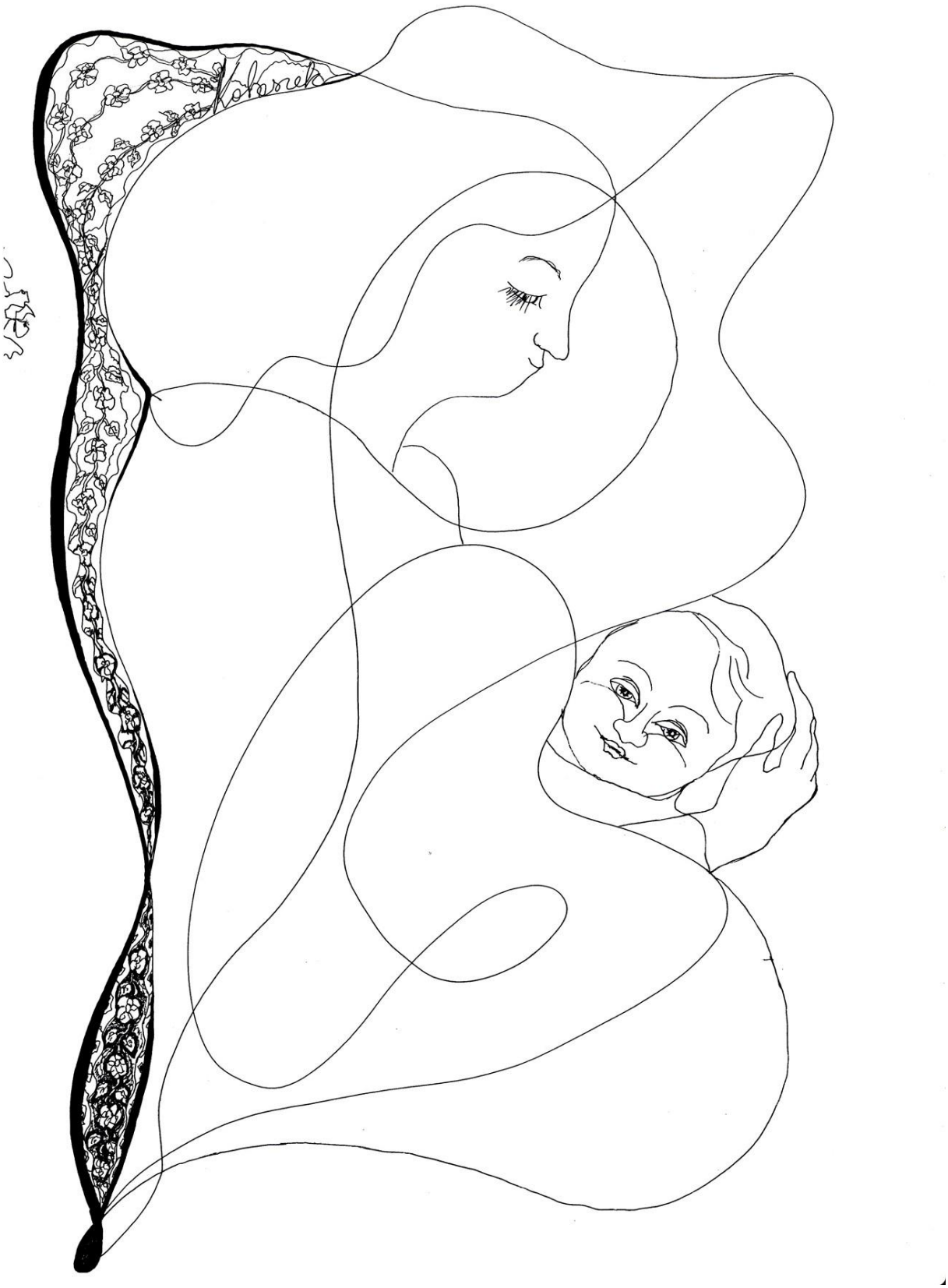
ilyen népes családból mint a mienk, ilyen világban, nem sok kilátás van anyagi javakra.

1945.VII.23.'v.

3 napig nem mentem be a hivatalba. Sok problémám volt és jónak találtam ezt mind feljegyezni. Minthogy mindenre szeretnék választ találni, eszembejutott, hogy legjobb lenne, ha ezt mind levél formájában közölném vele. Karola mondta, hogy mennyire izgult miattam. Kérdezte tőle, hogy nem tudja-e mi van velem,

nem emlitettem-e, hogy nem jövök be. Csak nem történt valami bajom. Mikor Aliz hozzáment valamit kérdezni ezt mondta: szivesen segitenék magának, de ehhez összpontositani kellene a gondolataimat, most pedig hol járnak az én gondolataim,

Kérdezte tőlem is, hogy mi bajom volt és mondta, hogy tekintve, hogy munkája volt próbálkozott az A., de sehogyan sem jöttek ki. Látja nem tud nekem senki más dolgozni, csak maga. Mondtam, hogy voltunk a Zeneakadémián. Tudja ez az, ami széppé teszi az ember életét, a szinház, mozi, opera, könyv, máskülönben nagyon csúnya lenne az élet, kell ez a lelki felüdülés. Tudja az egyedüli szép emlék az operával kapcsolatba – mert nálunk sem volt minden úgy, mint lenni kellett volna- mikor leült a zongorához és játszott. Tehetsége volt a zongorához. Az édesanyja kötögetett ilyenkor, a nővérei a diványra ültek, ő pedig a zongora alá bújt, közbe pedig besötétedett, és ő még egyre játszott, saját maga szerkesztette műveket. A nővérei tanultak zongorázni. Ő nem, mert Ő is mindjárt úgy szeretett volna játszani, mint az édesapja. Szokott zongorázni azért Ő is, úgy hallás után. Jó hangja is lehet. Általában mindenhez ért, festészet, költészet, zene stb. Egyszer odahajol hozzám: H. menjen ki, ott talál egy csomagot felezze el és hozza be kettőnknek. Nem akartam elfogadni, de muszály volt. Nagyon finom szalámi volt. Hazafelé menet megkérdezi: Miért nem jött be H., csakugyan náthás voltam. Csak nem ijesztettem meg azzal amit legútóbb mondottam? Ne féljek, ő elég erős! Ha majd elég erős lesz átadok egy levelet. Most még nem, majd még gondolkodom rajta, de hogy lássa, hogy itt van, megmutattam. Tegnap este írtam. Jól tudom, felelte, hogy egy 23 éves leánynál a szereteten kívül már más érzések is közremüködnek.Ne féljek ő elég erős, ha talán nem is látszik annak, ő azért nagyon erős, nyugodtan oda adhatom. Most még nem, sulyos dolgokat írok benne, fájdalmat okozok vele, én is szenvedtem tőle: lehet, hogy a levél után örökre elválunk, vagy még jobban fogjuk egymást szeretni. Azt akarja, hogy elmenjek? Nem, most még erre gondolni is szörnyű. Nem bizik bennem, nem adja át a levelet. De igen. Csak szeretném, ha ez az év még megmaradna ilyen szépnek, ha megigéri, hogy Új évnél előbb nem bontja fel, odaadom. Megigérem. Azzal eltette. Hidje meg, ha bármit ír is az én érzéseimen az ugysem változtat, nem befolyásolja. Szeretnék én is mondani magának valamit, de arra még ráérunk. Azt hiszi, hogy nekem már igy is nincsenek hiány-

Kotaszek Hedvig: Dúdoló-Hum..croon…

érzeteim magával szemben. Most csak annyit. Mindenesetre szeretném, ha mindig mellettem maradna. Egy másik beszélgetés alkalmával ezt mondta. Multkor nem mondta helyesen: most még van kedve a szórakozáshoz, de kitudja később, hogy lesz: hiszen az ember minél idősebb, annál jobban tudja élvezni a zenét. Igen én ezt azért mondtam, mert ha az ember egyszer férjhez megy- ki tudja hogyan- és ha gyerekek vannak, kérdés jut-e rá idő, telik-e rá? Hát bizony arra nagyon kell vigyázni, hogy milyen férjet választ. Hogy mellette szórakozni is lehessen. Nem tudom, helyesen cselekedtem-e mikor a levelet átadtam, de legalább megismer egészen. Ennyivel tartozom a saját lelki ismeretemnek, a becsületemnek is. Megigérte ugyan, hogy új évnél előbb csak abban az esetben bontja fel, ha én időközben feloldom a zár alól. Hátha tényleg sikerül őt visszavezetnem a feleségéhez, bizony fájna nagyon ha elhagyna, de enyhitené az a tudat, hogy jót tettem az embertársamért. Minél jobban megismerem annál jobban szeretem., és azt hiszem ő is igy van ezzel. Nem baj, ha nem is lesz más belőle mint egy szép emlék, amelyre mindig szivesen emlékszem,-mondtam.

Cica átjött hozzám. Ő mindenpercben hivatott. Értse meg, nekem minden percben szükségem van magára. A zenével kapcsolatban egyszer ezt jegyezte meg /„ Hegyek alján” c. operettel kapcsolatos zene/ úgy érzi szinte az ember, hogy felolvad a zenében. Tőkéletes boldogság itt a földön nincs, csak a tulvilágon. Szeretek bejárni, olyan jó érzés mellette lenni, ő hozzá menni, aki vár, olyan nagyon jó érzés szeretni. Másnap /18-án/ nagyon komoly volt. Azt hittem felbontotta a levelet. Annál is inkább gondoltam erre, mert előtte való nap mondotta: ne féljek tőle ő elég erős, és én erre mondtam, hogy majd ha elég erős lesz, akkor átadom a levelet, még talán azt hiszi, hogy én érzelmeimről írok, olyan értelemben, mint ahogyan utána megjegyezte, hogy jól tudja, egy 23 éves leánynál a szereteten kívül már más érzések is közremüködnek. /19./ Azt mondta: ha most egy kicsit

szigorubb vagyok ez azért van, mert szeretnék komolyan dolgozni. Az utóbbi napokban ugyanis ez egyáltalában nem ment. Már pedig nem szeretném, ha a munkával elmaradnánk, és nagyon szeretnek bennünket figyelni. Azt hiszi elolvastam a levelét? Azt. Megmutatta, hogy ott van, felbontatlanul. Ő amit egyszer mond, azt megtartja. Nem lesz különben sem olyan hosszú a terminus, ugyis idő kell hozzá, hogy átgondolja.-Legjobb lesz, ha a karácsonyi szünetben elolvassa. Beszélgetésünk folyamán azt mondja, hogy az irásomból megállapitva

az tünik ki, hogy nagyon zárkózott természet vagyok, azt különben az irástól függetlenül is meg tudja ’ állapitani. Mondta, hogy ők is mindnyájan nagyon szerették az édesanyjukat. Kérdeztem, hogy a felesége részéről is állt-e az Édesanyjukkal szemben ez a szeretet? Szerették ők is, de tudja ők mások, német származásuak, hidegebbek.

Kotaszek Hedvig: Anyaság szinei

Bár mikor a feleségéhez járt udvarolni, akkor is nem egyszer az édesanyja ölébe ült. Ő szerette az anyósát is, és az is őt. A felesége tud zongorázni, de mostanában nem játszik. Ő is szeret játszani, de mióta az édesanyja meghalt azóta nem játszik, de most az utóbbi időben megint kedve van hozzá. Mondja, ki a legszebb maguknál? A legkisebb, de, különben mindegyik. Elkisértek a B. együtt. Ő szeretett volna továbbra is kisérni, de ezt feltünés nélkül nem tehette volna. Igy búcsúzásnál csak erősen megszorította a kezem. A B. azt mondta, ha megengedi elkisérem a Teréz krt-ig. Jó, de én közben felszaladok a nagynénémhez, ha megvár akkor mehetünk tovább együtt. És megvárt mig onnét visszajöttem. Nem tudom mire magyarázzam. Akart volna valamit mondani, aztán mégsem, meggondolta volna. Különben Annussal megint összeveszhettem volna: Mondtam, hogy a B. helyére költöznénk.

Mikor Annus meghallotta azt mondja: igazán miért nem szólt nekem előbb, nekünk milyen jó lett volna. H. te menj a tit. urhoz lakni. Hogy jut ilyesmi eszedbe, elöször is ők is romházban laknak, másodszor eszükbe sincs elköltözni, mondta, mert leghelyesebbnek tartottam a célzást nem észrevenni. Cica azt mondja: hogy neki tanulmány a mi esetünk. A férjére gondol, hogy Istenem, mi lenne, ha neki is a hivatalban igy akadna valaki. Anyuka is azt mondja, hogy mindennek az oka, hogy a nők is járnak hivatalba.

21.

Odajött hozzám és diktált egészen bizalmas természetű hivatalos dolgot. Egészen közel ültünk egymáshoz és ő erősen nézett. Egyszerre megszólalt, hogy Ő nem tud igy eléggé suttogni, jobb lenne, ha bemennénk a másik szobába. Előző nap a Bélával összetalálkoztam az ebédnél és megigérte, hogy fel jön, hozzám. Fel is jött, de nem engedték be, mondták, hogy jegyzőkönyvezünk. Ő megmondta, hogy mondják meg ki kereste és lent az ebédnél vár. Persze oda sem tudtam lemenni. A B. utólsó nap volt bent. Én odaszólok neki. Azt hiszem a B. akkor ma van itt utoljára. Megkérdezem … annyira szivén viseli. Maga mindenkit szeret. Igen: minden jó embert. Mondta, hogy jó ember nincs, csak rossz és rosszabb. Én is rosszabb vagyok, mint amilyennek látszom. Szóval maga azt hitte, hogy felbontottam a levelet. Azt. Azaz, hogy én biztam Magába, de valaki azt mondta, hogy olyan férfi nem létezik, aki meg tudná állni, hogy fel ne bontsa a levelet. Különben akarok majd

valamit mondani. Mikor ebédelni mentünk meg is kérdezte mi az, amit mondani akar. Csak az, feleltem, hogy nagyon erősnek kell lennünk, ha együtt akarunk maradni,

mert ha nem, hát akkor jobb, ha már most elválunk örökre.

Miért mond ilyeneket, hát kell tőlem félni, ha néha szeretek is viccelődni, azért elég erős vagyok én, nem kell tőlem félni. Ebédnél megkérdezte ki az a szegedi felügyelő. Az külön cikk. Maga kis démon. Felmentünk dolgozni. Annus odasúgja: „protezsálj a T, hogy visszakerüljek. /u. is elhelyezték/" Hazafelé menet mondom neki: térjen vissza a feleségéhez! Nézze, ugyis megteszek én mindent, igyekszem a házasságom romjaiból megmenteni, amit még lehet. Azt sem akarja, hogy a barátság fennmaradjon köztünk? A felesége tud a mi dolgunkról? Vigyázzon, mert a legtöbb nőben nagyfokú büszkeség, dac is van,- nem szól: az ő helyében én sem szólnék, ha tetszik valaki, hagynám, nem tartanám vissza. Hidje el, igy van ez jól, hogy neki is van, nekem is van, ahová hazamenjünk, van aki kiszolgál. Azt hiszi, hogyha nem lenne minden úgy, …. nem szeretném. Azt, majd ha hazajönne és nem lenne ebéd, majd kiábrándulna. És képes lenne éheztetni, azt hiszi, hogy mellettem rossz dolga lenne, merem mondani, hogy jó dolga lenne, majd segitenék én is, megtanitanám mindenre. Hát mondja, maga soha nem gondolt arra, hogy egyszer férjhez megy? Nem.., komolyan még soha nem gondoltam rá. Pedig itt van a Béla is, helyes gyerek, sok nőnek tetszik, de ő neki nem tetszik senki sem, ellenben azt mondja: engem bármelyik percben elvenne! Igen? Mindjárt búcsúzom is. Én ezekkel a versenyt úgy sem tudom felvenni. Ne értsen félre, nem beképzeltségből mondom, csak: hogy mennyire nem is gondoltam a férjhezmenésre. H. maga nagyon soknak tetszik és azt hiszem több elönnyel szerepelnek, mint én ilyen vén ember, én ezekkel a versenyt fel nem vehetem. Ne mondjon ilyeneket hiszen nekem korban megfelel, éppen azért talán, mert olyan onállótlan teremtés vagyok kivánom azt, hogy mellettem egy idősebb,

Kotaszek Hedvig: Karácsony este-poemvisual

komolyabb ember legyen, aki gyámolítson, oktasson, szinte atyáskodjon felettem. Mondja H. hanyadik helyen állok én most? Jelenleg az első! Köszönöm. Ez a legszebb ajándék, amit nekem karácsonyra adhat! Tudja, maga nagyon soknak tetszik és én nagyon féltem. Szokott imádkozni. Igen. Én napjában kétszer imádkozom magáért, hogy

hogy semmi baja ne essék. A jó Isten áldja meg, kezitcsókolom. Legyen erős, ne csüggedjen. Többek között még azt is mondtam: én olyan nyugtalan vagyok, úgy érzem, hogy ez nem helyes dolog, hogy nős emberrel járok: Igen, ő is gondolt erre, nem is kisérget, csak a következő sarokig /mégis több lett belőle./ Egyszer beszélgetésünk alkalmával azt mondja: ha én fiatal lennék nem igy udvarolnék, olyan hevesen udvarolnék magának, aminek egész biztos nem tudna ellenállni, aminek komoly vége lenne. Aztán tegnap azt jegyzi meg: ha ő fiatal lenne mennyivel másként udvarolna nekem. Isten őriz! Miért, hát mondja meg őszintén annyira unszimpatikus vagyok magának, ha független lennék akkor is így gondolkodna? Akkor nem, akkor szivesen venném az udvarlását. Bár nem szeretném a karácsonyi ünnepeket elrontani, mégis azt mondom bontsa fel a levelet, hogy legyen ideje gondolkodni rajta. Hát mondja meg őszintén tehetek én róla, hogy tetszem, kacér voltam-e? Nem, maga mindig helyesen, szerényen viselkedett, ennek egyes-egyedül csak én vagyok az oka.

Kotaszek Hedvig: Karácsonyi lélek

Következő nap azt mondta, mikor már felvoltam öltözve, hogy maradjak még egy kicsit. Közben T. bejött és behivta, mondván: jó hogy itt vagy, szeretnék veled beszélni. Mielőtt bement, mondta: várjak egy kicsit. Vártam. Szerencsére jött a Dódi, mert a T úr Ő vele együtt ment el,- milyen blamázsba maradtam volna, ha nincs ott a Dódi, akivel elmenjek?

„22". Átad egy levelet. Közbe beszélgettünk. Ő mondta, hogy kint volt Olaszországban, ott vannak ilyen arcú nők, mint én vagyok, csak a fátyol hiányzik rólam, tipikus olasz arcom van. I.polgáriban az egészségtan tanárunk nevezett: MONALIZÁNAK. Mondtam, hogy két évvel ezelőtt kimehettem volna én is végleg Olaszországba. Beszéltünk a karácsonyról is. Ő mondta, hogy tavaly is szomorú karácsony volt, de az idén még lélekben szomorubb lesz. Karácsonyfájuk nincs, majdcsak eltelnek valahogyan az ünnepek. Olyan szomorú volt, és én nagyon sajnáltam. Azt mondja a levélre vonatkozólag: máskor azért ne szabjon ilyen hosszú terminust, alig

tudom kivárni. Lementünk ebédelni. Közbe bejött a Béla. Odaszaladtam hozzá megmondani, hogy ne haragudjon, hogy nem tudtam tegnap bejönni. De nem tudom a B. is miér kellett-vagy ötször-hatszor végig sétálnia előttünk, hogy Ő jól megnézhesse. Ismerem őt. H. én eddig azt hittem, hogy maga egy angyal, de látom, hogy lepke. Magában nagyon sok a szeretet, csak olyan zárkózott természet, pedig nem teszi helyesen, hogy úgy magába zárja a szeretetet, magának is könnyebb lenne, ha eloszthatná, majd egyszer még beszélek erről részletesebben. Nem akarom én szétosztani a szeretetemet. Bizonyos ember szeretettel szeretek mindenkit, de az igazi szeretetet azt csak egy valaki számára tartogatom, annak az egynek akarom átadni az összes szeretetet ami bennem van, nem bánom én ha más csúnyának, kiállhatatlannak tart is, csak őneki tetszek, ő szeressen. És ha tudná, hogy annak az egynek milyen nagyon tetszik. Közbe a hátam nagyon szúrt. Mondtam, ha meghalok, remélem a tulvilágon boldogabb leszek. Ez nem helyes, még itt a földön is boldognak kéne lenni! De hiszen teljes boldogság nincs, ezt tudjuk, hát akkor mire számitunk? Én már csak csendes, nyugodt életre vágyom, nem szeretem a veszekedést. Én sem. Szoktak veszekedni? Ez nagyon bizalmas kérdés, de magának szabad. Azt akarom, hogy maga mindent tudjon rólam. Hidje el még soha senkihez annyira bizalmas nem

voltam mint magához, még az édesanyámhoz sem, pedig őt nagyon szerettem. Maga se legyen bizalmas az emberekhez, különösen nőkben nem lehet önzetlenekre találni. Dehogynem. Mondja meg, de egészen őszintén C. beszélt már rólam. Hát név szerint nem, csak úgy átlagban. Na és az összefüggést neki nem nehéz kitalálni. Egyedül Anyukának mondtam. És Ő mit mondott? Azt, hogy pehhes vagyok, hogy nős ember, meg, hogy mindennek a hivatal az oka. Megmondhatja az Édesanyjának, hogy ennek nem a hivatal az oka, jött ez magától, hiszen mondhatja, mellé mindig csinos leányok voltak beosztva, de soha még csak eszébe sem jutott annak ellenére, hogy rosszul éltek, hogy változtasson

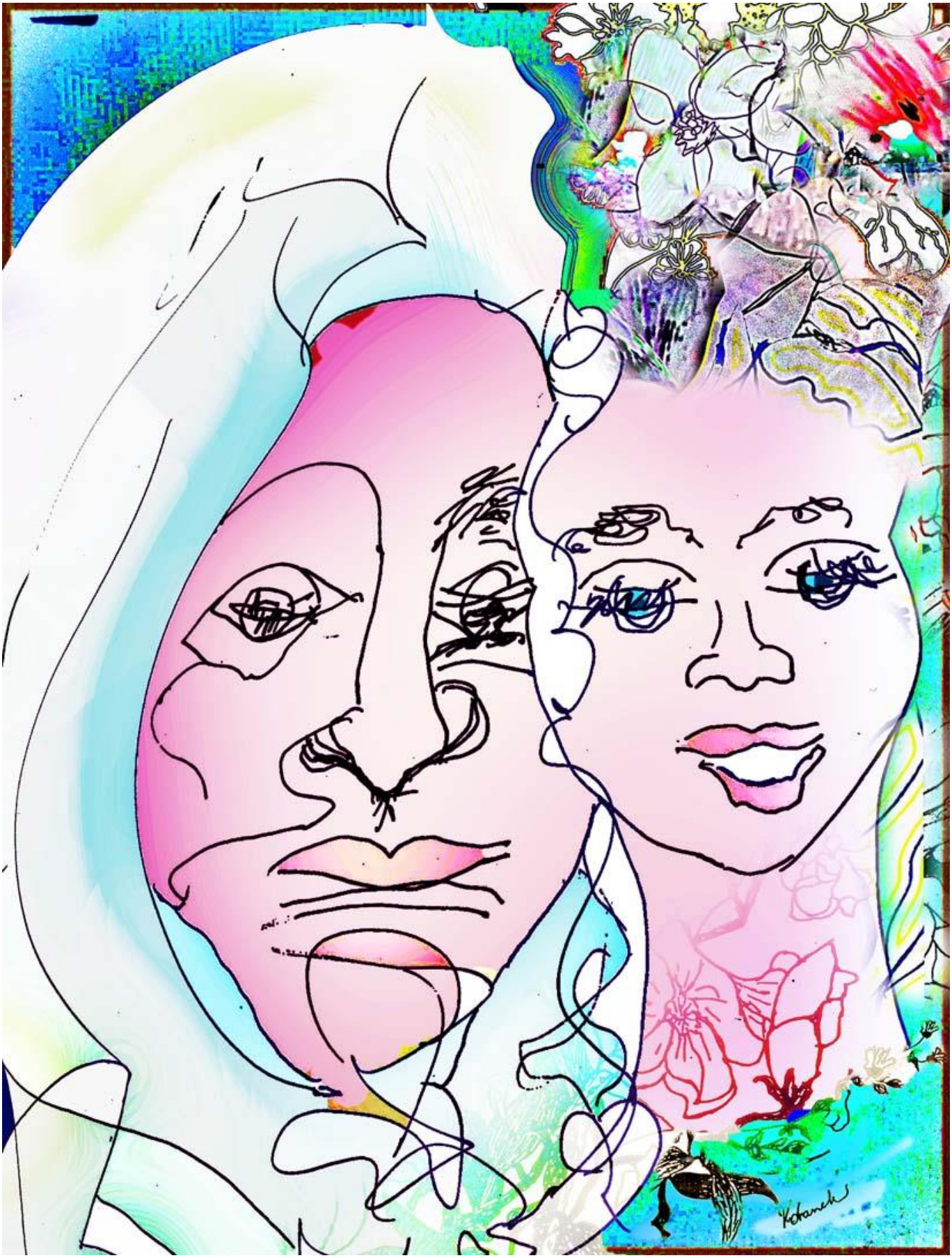
a helyzeten. Kivülről úgy is látszik, és a rokonságba azt is hiszik, hogy mi élünk a legideálisabban. Együtt dolgozunk, helyes, szorgalmas feleségem van. Csak éppen, hogy nem értjük meg egymást. Én még inkább belenyugodnék a helyzetbe, de Ő nem, Ő nagyon lázadozik. Ő neki nagyon hiányzik a gyerek. Ő már meg is operáltatta magát és azt mondta az orvos is, hogy itt már más hiba nem lehet, mint, hogy tényleg két teljesen-lélekben is különböző egyén került össze. Mert vannak asszonyok, akik szeretik a gyereket, de ha nincs, le tudják küzdeni magukban az érzést, de Ő nála nem megy, nagyon lázadozik. És éppen azért mert tudja, hogy Ő is áldozatot hoz mikor mellette marad, nem tudja Ő sem otthagyni, kötelességből kitartanak egymás mellett. Olyan kötelesség ez nekik, mint a gyermeknél a templomjárás. „Milyen kötelesség az amit az ember csak azért tesz,

Kotaszek Hedvig: Áldozat-Victim

mert ez van előirva, olyan ez mint a rablánc, a bilincs, kötelesség az lenne, hogy igenis mondják meg ezt egymásnak, és kötelességük hagyni egymást boldogulni, ha tudják, hogy mindegyik másutt megtalálhatja a boldogságát.” Igen ez igaz, ez már modernebb felfogás, és ha igy magával beszélek ez lehetségesnek is látszik. Mondja mikor lesz 23 éves? Már elmultam, 24 leszek. Hát akkor már nagy leány, megérthet. Hidje el, hogy maga igazán, nagyon tetszik nekem. Ezt nem csak úgy mondtam. Tudja egy alkalommal, igaz hogy előtte már két nappal valami csekélységen összevesztünk, mert mindig butaságokon veszekszünk, annyira nem értjük meg egymást-csak-akkor észrevettem, hogy maga itt van mellettem, magánál megtalálnám mindazt amit keresek, és arra gondoltam, hogy mindjárt magának kellett volna jönnie, éreztem, hogy hiányzik valami az életemből. És egyszer, ahogy mélyebben a szemébe néztem-elmosolyodik,- folytatja: „ közel ülünk egymáshoz” bizonyos elváltozást vettem észre, hiányt éreztem, úgy, mint ahogyan csak talán 18 éves koromban éreztem. Én meg csak nyugodtan néztem rá. A számon volt, hogy megkérdezzem, mibe vette észre ezt a változást?- Ő csak mosolygott. Lehet, hogy észrevette, hogy

én nem értettem meg, amit mond. Tudja mit mosolygok? Milyen nevetséges lehet mindez a maga szemében’ egy 41 éves emberrel megtörténhet ilyesmi? Nem, egyáltalában nem találom nevetségesnek, mondtam. Ne féljen én a legtisztábban szeretem magát, ez már egészen földöntuli, „plátói szerelem.” Tudja mi az amit kivánok én, hogy teljes legyen a boldogságom? Szeretném az ölébe hajtani a fejemet és ottan megpihenni. Milyen hasonlóan gondolkodik, mint én. Szerettem volna megsimogatni a fejét. Hidje el, hogy belőlem sem lenne jó feleség, lehet, hogy bizonyos vonatkozásban igen, de viszont én nagyon a fellegekben járok, nem vagyok eléggé életképes. Hidje el Hédike magából nagyon jó feleség lenne, hiszen maga olyan helyes, finom, jószivű, mély érzésű, tele szép gondolattal, magasan felette áll

Kotaszek Hedvig: Fantom

a többi nőnek! csak igen, egy kicsit a földön is kell járni, maga még nem ért le egészen a földre, mondom, hogy maga angyal. Nagyon kell vigyáznia, hogy kihez megy, mert sok mutatja addig a szépet míg udvarol és amellett lehet a legdurvább. Ettől féltem magát, mert az olyan összetörné a maga szivét. Csinálja úgy mint egy kötelességet, mint valami gép végezze azokat a munkákat, amit nem szeret. De hiszen a nap nagy része ezzel van tele, hiszen akkor az embernek csak percei, esetleg csak órái vannak, amikor magának élhet. Hát igaz, nincs is több. A feleségével kapcsolatban még megjegyezte: olyan szakadékok vannak már közöttünk, amit áthidalni már nem lehet. Még ő csak türte és kijött volna vele, de mikor az édesanyját bántotta, akinek végül is mindent köszönhet, akkor már aztán végleg elidegenedett tőle. Az Ő anyját, akit mindenki úgy szeretett, aki mindenkin csak segitett, egyetlen hibája volt, hogy kicsit ideges volt. És tudva azt, hogy nem jól választott, mégsem beszélt soha ellene, még csak annyit se mondott, hát Bandi jobban is választhattál volna. Igen, akkor meg tud engem is érteni, ha én is védelembe veszem anyámat, akit szeretek, aki a gyengébb fél, ha nem engedem bántani. Bizony nem tudom megállni szó nélkül ha bántják, akit szeretek, és ha közbeszólok gorombaságot kapok. Inkább hallgatok hónapokig is csak veszekedni ne kelljen. Aztán

beszéltem még a könyv-szenvedélyéről is. Nagyon meglepődött a dolgokon. Mikor elkisért kérdeztem mi az amit a felesége tud én rólam, illetve mit vett észre rajta? Hát azt pl. hogy később jár haza. Na hiszen mit gondolhat, milyen nő vagyok én? Nagyon jó a véleménye magáról. Helyes, kedves, úri-leánynak tartja. Na és még mit vett észre? Hogy rosszul nézek ki: egyszer azt mondta: mi lel, hogy ilyen leromlott állapotba vagy? Észrevette, hogy hallgatag, hogy fogy. Még bent a hivatalba mondta: bizony az ember sokat szenved, ha szeret. Hát igen, mondom. Maga volt már szerelmes, tudja mi a féltékenység, azt hiszem maga még nem volt szerelmes? Azt hiszem én is, hogy még nem. Hát akkor miért szenved, a szerelem bizonyos fokon szenvedéssel jár. Hát nem elég szenvedés az, látni, hogy az akit szeretünk szenved, szomorú. Ez nem a szerelem, mondja. Mikor elkisért, mondta, hogy sietnie kell, meg már különben is alig várja, hogy elolvashassa a levelem.

Mikor hazaértem megkérdeztem a Dódit, hogy mire értette azt, hogy elváltozást tapasztalt, hogy hiányérzetei vannak. Ő világositott aztán fel engem. Ha rá gondolok, hogy én meg mit sem értve, milyen naivan mosolyogtam

és nyugodtan a szemébe néztem. Nyilván azt mosolyogta, hogy látta, hogy nem értem mit mond. Én is nagyon kíváncsi voltam a levelére. De csak akkor olvastam el, mikor már lepihentek a család tagjai, mikor már csend volt. 3 vers volt beletéve. Egyik szebb- mint a másik. Nagyon örülök neki. Szegényre vajjon milyen hatással lesz az én levelem? Nagyon szeretném, ha egyszer énekelne nekem. Azt hiszem szép hangja lehet. Nagyon- nagyon szeretem és úgy érzem nem lenne szivem elhagyni őt. Vajjon mit hoz az új év?-

„1945.december 30/v."

„27." Ünnepek után bementem a hivatalba. Éppen költözködtünk. Az Aliz kérdezte, hogy töltötte az ünnepeket? Köszöni, jól. Szép csendben teltek el a napok. Mikor Aliz bement azt mondta: ne hidje nem volt jó karácsonyom. Nagyon szomorú volt. Csak nem a levelem miatt? /kérdeztem/ Nem, dehogy. Ez volt az egyedüli vigasztaló, és még valami /de ezt nem mondta meg./ Tegnap majdnem véglegesen elváltunk. A feleségem már össze is pakolt, úgy volt, hogy végleg elválunk. Még az utolsó percben mégis elhatároztuk, hogy még egy utolsó próbát teszünk. Mi közben átöltöztünk és egyedül voltunk, odajött hozzám és ezt mondta: Hédike' multkor azt mondtam, hogy erős vagyok. Csalodtam. Olyan gyengének érzem magam. Mikor megláttam 3 nap után… olyan gyengeség fogott el. Néha úgy érzem, hogy nem birom ki. Én nagyobb százalékban férfi vagyok, néha úgy lángol, követelődzik bennem valami. Már pedig a mi dolgunknak másként, mint tisztán, szépen- nem is szabad végződnie. Nagyon szép a levele. Csak két dolgot nem értek. Az egyik, hogy miért mondta egyszer azt, hogy már megbánta, hogy oda adta a levelet. Tudom is én, feleltem. Tudja, hogy nagyon elcsodálkoztam a levelén , nem is gondoltam volna, hogy ilyen szépen és igy tud írni. Magának tehetsége van az íráshoz, érdemes lenne próbálkoznia. Próbáljon meg novellát kisebb regényt írni és mutassa meg nekem. Nagyon szép gondolatai vannak, próbálja ezeket papirra vetni. Nagyon mélyen érez. Én is nagyon megörültem a verseinek nagyon szépek. Tudja, hogy ez az első próbálkozásom, soha azelőtt nem próbálkoztam. Pedig kész költő. Ha az vagyok maga miatt vagyok, magának köszönhetem. Mondja mi volt a felesége és maga között tegnap, kérdeztem. Nagyon komolyra fordult a helyzet, még egy utólsó próbát teszünk, ha valamelyikünk megszegi a feltételeket, akkor örökre elválunk. Nyugodt lehet, nem maga miatt történik, magát teljesen függetleniteni próbáltam tőle, azért is mert jól tudom, ha belevonnám, vagy maga miatt történne, nem

tudna úgy becsülni, szeretni, mint ahogyan azt maga kívánja és én is szeretném. Nézze maga sok dologban igen magas lelki intelligenciával bír, de engedje meg a feleségemmel kapcsolatba sok olyan dolog van, amit maga még meg nem érthet, amihez én jobban értek. Nézze én úgy is addig semmi komoly dologra nem gondolok, míg én a feleségével nem beszéltem. Jó,-felelte. /Gondolja hogy a feleségemnek jó a véleménye rólam. Nincs bizony a legjobb véleménnyel rólam. Pl. azt mondanám elöször is, hogy végtelenül lusta vagyok. Különösen ha a hivatalból viszek haza

munkát, azért végtelenül haragszik: hogy milyen ember vagyok én, hogy velem két szót sem lehet váltani, olyan morc vagyok. Vagy olvasok, vagy írok, de két szót sem lehet velem váltani. Hát talán azért kívánja, hogy foglalkozzék vele, mert szereti. Ugyan, felelte. Ha tudná a felesége a köztünk lévő dolgot, mit tenne? Azonnal elválna, felelte. Vagy, esetleg már dacból sem tenné mondtam. Annál sokkal büszkébb. A levél végén úgy látszik mintha megbánta volna, amit az elején ír. Igen az elején azt írtam, ahogy szeretném, a végén ahogy a dolognak lennie kell. Mondja ha úgy lenne, hogy a feleségem olyan lenne, amint maga látja, hogy visszatérjek hozzá, le tudna mondani? Le! Nem fájna? Fájna, de enyhitené a tudat, hogy jót tettem. Visszavezettem valakit. Az én itt olyan kevés szerepet játszik. Hiszen az életben sok mindent szeretnénk és sok mindenről lemondunk. Maga ilyen könnyen le tudna mondani? Látja én nem! Én már dacolnék, küzdenék magáért' én nem tudnék ilyen könnyen lemondani. Az egész levélben,- ha megengedi, hogy így fejezzem ki magam- a legimádandóbb az, ahogy maga elmondja, hogy maga szegény leány. Tudja milyen jó érzés az annak , akit szeretünk- mindent adni?! Mindig is az volt a vágyam, hogy én adjak mindent annak, akit szeretek. Ha maga gazdag lenne, nem lenne ilyen mint most, nem lenne ilyen a modora, a viselkedése. Mikor mondtam, hogy én úgy képzelem el, hogy addig, amig a 10 évem kint nincs addig állásba járok, hogy aztán nyugdijt kapjak,- mi az a nyugdij, legyintett közbe. Inkább fogadnék valakit, aki a háztartást vezeti, feleltem. Ugyan nem olyan nagy dolog az, felelte, és mégha keresne is, a mai világban nem lehet ilyesmire gondolni, mert bizony akkor még két fizetés sem lenne elég. Azt pedig, hogy két éven keresztül spóróljak hallani sem akar. Azért, hogy vinni tudjak valamit, nem engedi meg, hogy én spóroljak, valamiről is lemondjak. Majd azt ő elintézi, bizzam reá. A feleségénél az is baj volt, hogy az anyósa meg akarta mutatni, hogy az ő leánya

Kotaszek Hedvig: Rózsatánc

mennyi mindent kap. Azt látom, hogy még annyira komolyra nem fordult a dolog, hogy felelnie kellett volna ha valaki megkérdezi, hogy válasszon a régi

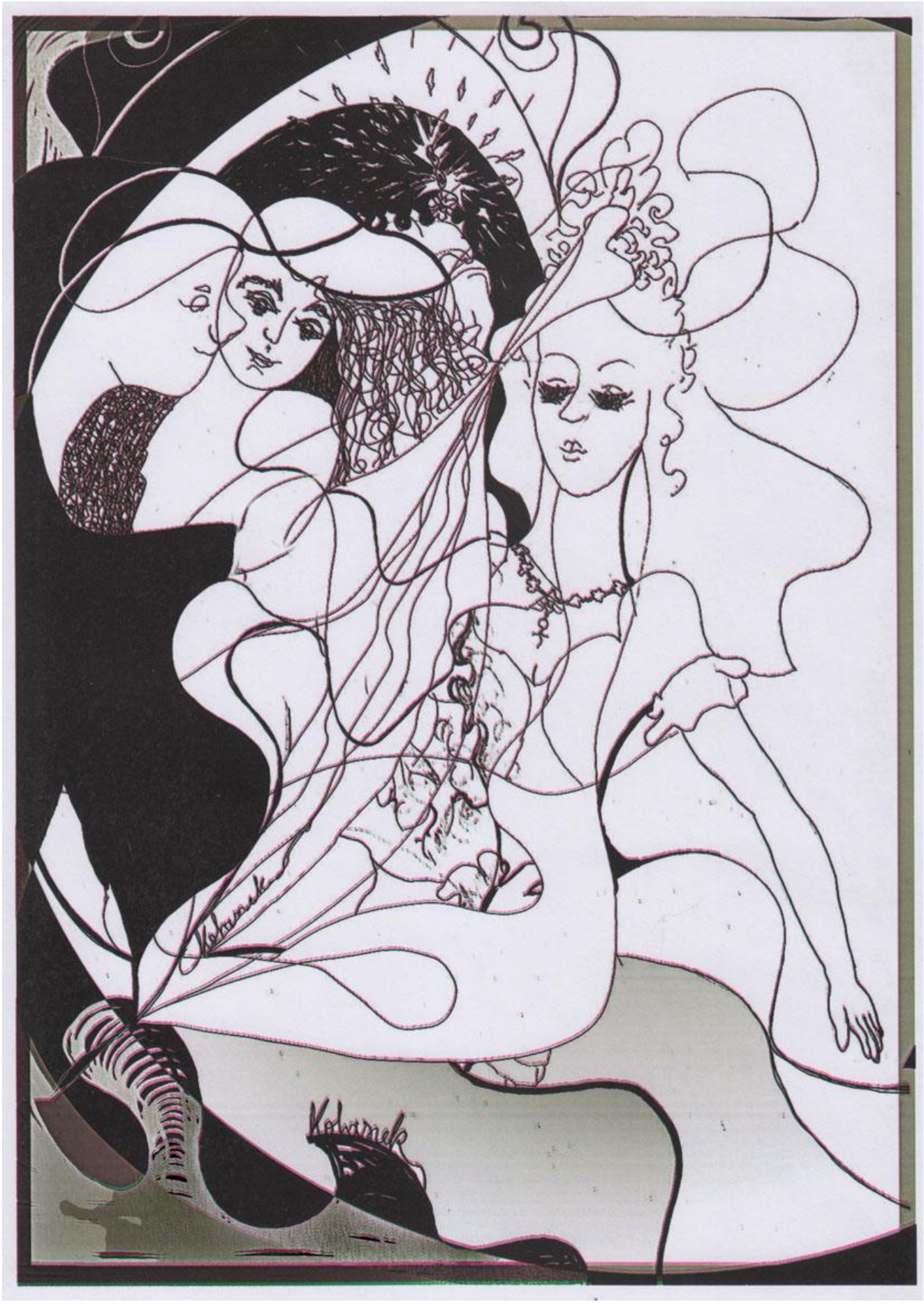
otthona és az új között. De mondja mit tenne akkor, ha egy olyas valaki, aki magának is tetszik, akit szeret, azt mondaná: Hédike, egyszer mélyebben találtam a maga szemébe nézni, nem tudok maga nélkül élni, arra kérem legyen a feleségem. Mit felelne akkor, akkor is a mamáját választaná? Mondja, maga soha nem vágyott önálló életre, otthonán kívül még soha nem képzelte el az életét? Én a feleségemet sem engedtem állásba-mondta többek között-én akarom eltartani akit szeretek,- hiszen normális időben ez szépen lehetséges is- a feleségem is csak az utolsó 4 évben ment állásba, mert unatkozott. Azt nagyon helyesen írja, hogy még két évig várjunk. Hiszen a válásba is beletelik

egy bizonyos idő, meg addig még a helyzet is sokat változhat. Ha elválik akkor is kb. a butor fele azért az övé marad. A tartásdij pedig nem olyan sok, különben is ha újra férjhez megy a felesége, ez megszünik. Két év kell akkor is- kérdezi később- ha az érzéseink is közbe szólnak? Nézze én egyelőre maga iránt is csak úgy érzek mint bármelyik más férfi iránt akit ismertem: csak jobban szeretem, mint mást, mert jobb hozzám, figyelmesebb, gyengédebb, érzem, hogy nem teteti magát. Hát mondja magához lehet más az ember? Mondja maga még szóba sem állt senkivel sem közelebb, mint velem? Nem én. Még soha senki sem csókolt meg, kivéve egy valakit, de az is csak úgy lopta. Nem is akarom, csak hogy az csókoljon meg először, aki a férjem lesz. Ez nagyon szép, hogy úgy gondolkodik. Mondja, miért írja a levél végén azt- emlékszik a végére- hogy legyünk jó barátok? Hiszen én féltékeny természetű vagyok. Akit én szeretek, azt egyedül csak én akarom szeretni és nem birnám elviselni, hogy az mással is foglalkozzon. Igaz, mondta, hogy sok dolog talán már nem is áll, mire sor kerül az elolvasásra. Igen, azt én is látom, hogy köztünk barátságról már szó nem lehet, mert vagy végleg elválunk, vagy mélyebb dolgoknak kell történni. Mondja, folytattam, miért mondta azt nekem, hogy gyengének érzi

magát, hiszen jól tudja, hogy erőseknek kell lennünk, ha nem akarunk végleg elválni. Tudja, ha igy minden nap láthatom mégcsak kibirom,

de most, hogy 3 napig nem láttam és ma ahogy megláttam, olyan gyengeség fogott el: úgy szerettem volna… legalább megölelni. Nagyon kérem,-feleltem-, hogy amig felesége van ne gondoljon ilyesmire és ne is kisérletezzen. Ezzel engem, el is ijeszthet. Más férfinál elég volt, ha láttam, hogy tetszem neki, hogy nekem ne tetszen. Hát akkor velem is igy van, kérdi? Nem. Éppen ezért is hiszem, hogy mi egymásra találtunk, mert annak dacára, hogy bevallotta, hogy tetszem, hogy szeret, továbbra is tetszik. Csak arra kérem ne gondoljon ilyesmire. Én nekem azt hiszi nem hiányzott ezalatt a három nap alatt, szivesen venném az udvarlását, a kisérgetését, ha független ember lenne, vagy legalább is elvált ember. Akkor egészen más lenne. De igy? ha még az emberek nem is szólnának meg, akkor sem mehetek nyugodtan vele menni a saját lelki ismeretem miatt sem. Különben is azt hiszem mi nem vagyunk eléggé óvatosak. Arra kérem, ha rajtunk kívül valaki van a hivatalban, ne kisérjen el. Ha csak ketten vagyunk és nem feltünö, akkor kisérhet. Nézze H. maga olyan mint egy virág, mihez is hasonlítsam, a liliom talán csak olyan érzékeny mint maga, hogy az első durva érintésre, eltörik. Magához nagyon gyengédnek, figyelmesnek kell lenni. Két év hosszú idő, de utóvégre egy bizonyos ideig én is tudok várni, majd megmutatom tudok én erős is lenni, igérem, hogy nem fogok magához közeledni. Azt hogy egyes dolgokra, hogyan reagálok még nem tudom,- szóval maga /mondja/ ? közbe szólok-egy nagy kérdőjel! nem, olyan mint egy finom érzékeny virág. Igérem, hogy nem is fogom mindig kisérgetni, csak néha, ha nem feltünő, ha valami mondani valóm ha van, azt pedig engedje meg, hogy

levélben közöljem. Különben is vigyáznunk kell, mert mindenki sejt már valamit. Jobb lenne ha elválnánk. Mert mással ha ilyesmi történik külön mennek, azért szerethetik egymást, csak nem jó ha állandóan együtt vannak mondtam. Mi nem válhatunk el egymástól mert az feltünő lenne, mindjárt megindulna a pletyka, nekünk kétszeresen is

Kotaszek Hedvig: Suttogások

nehéz. De igérem, hogy úgy fogok ezentul viselkedni, hogy semmit se vegyenek észre. Tudok én erős is lenni. Magának nem kell tetetnie magát, maga csak maradjon olyan mint eddig volt, magán ugysem venni észre semmit. Sokszor úgy félek, hogy a szememből kiolvassák, feleltem, hogy már arra gondolok, nem is nézek senkire. Ne féljen- Az igaz, hogy magának nagyon beszédes szemei vannak, de éppen azzal, hogy mindenkinek nyiltan a szemébe néz, oszlat el minden gyanut. Ismerőssel találkozott. Hát ez most mit gondol rólunk, kérdeztem. „Hát a kutyafáját, mindenki mehet a kolléganőjével csak én nem." De ha többször is látnak, már gondolnak valamire. Igérem, hogy mostanába sokkal komolyabb és erősebb leszek, mondta többek közt. Mondja miért csak Béla, Feri- mikor ezekről beszéltem- és engem akkor miért nem hiv igy. Az más volt. Azok fiatal, független gyerekek voltak, nem volt senkijük, nem volt feleségük, az más volt. Mondja szokott ezekre gondolni. Igen, de csak nevetek rajta. Megnyugtathatom a Bélára nem merném bizni az életem, mert fiatal csinos, tudom, hogy még sokat fog szeretni, én pedig ha első nem is, de legalább utolsó akarok lenni. A Feri, igen azt szerettem. Nem tudom, nem vagyok benne biztos, hogy Ő milyen hatással lenne reám, ha megjelenne. Hiszen tudja két év hosszú idő és ha mi igy egymásra találtunk is, azt mondják tökéletes boldogság nincs! Én eddig nem voltam beteg, tudja amint emlitettem egyszer, hogy a gyomrom miatt kórházban voltam, bizonyos fokú gyomoridegességem van. És ha már a feleségem lenne,ha

esetleg akár én, vagy maga beteg lenne? De hiszen ez csak az étvágyra van kihatással, feleltem. Különben tényleg fogy, hát ilyen jó hatással vagyok én magára? mondom. Nézze Hédike, én már csak akkor nyugodnék meg, akkor tudnék bizni, ha azt tudnám, hogy maga egy hónap mulva a feleségem lesz. Hát ha esetleg megnyerem a főnyereményt, mondtam. Nem kell ahhoz az, hidje el' felelte.

Kotaszek Hedvig: Alakváltás

Többek között mikor a válásról beszélt, mondtam, hogy ez nagyon jól van, hogy tőlem függetleniteni próbálja, mert ha elválik is én nem igérhetem, hogy hozzámegyek, hiszen két év alatt még annyit változhat minden és mindenki: nem is miattam teszi, felelte, legfeljebb csak annyiban játszok ebbe szerepet, hogy ha el is válik, van akihez fordulhat, van aki értelmet ad az életének, aki megkönnyiti a várást, aki elviselhetővé teszi az életemet. Csak szóljon nyugodtan, ha valami kifogása van velem szemben. Mondta, hogy a versnek folytatása is van, az IV. V. fejezetet még nem adja ide, csak majd később, de a VI. fejezetet azt majd ide adja. Sok esetben tudja Ő is, hogy ezek a házasságok, ahol ilyen nagy a korkülönbség- sikerülnek a legjobban, de gondoltam-e arra, mi lesz 10 év mulva? Addigra én is öregebb leszek 10 évvel és azt hiszem a szeretetnél az idő nem számit, feleltem!

December 11, az a nap amikor bevallottuk egymásnak, hogy szeretjük egymást. Azt mondja tudja hogy ekkor mélyebben és erősebben éreztem iránta, mint most. Nem tudom, lehet- feleltem, most egészen összevagyok zavarodva.

Mondja magának soha nem hiányzott az önálló független élet, soha nem kívánt az otthonán kívül semmit. Ahogy növök, illetve ahogy idősebb leszek érzem, hogy szeretetre vágyom, hogy szeretném, ha szeretnének és én is szerethetnék. Mikor a feleségét behozta és emlitettem neki, hogy ezzel engem egészen megzavart, azt felelte azért tette, mert látta, hogy Annus célzása engem milyen mélyen érintett, és gondolta ha behozza a feleségét ezzel engem tisztáz elöttük, de később aztán arra is gondolt, hogy ezzel engem egészen megzavart, azért érezte Ő is idejét annak, hogy mindent bevalljon. Elmondtam Annus legutóbbi kiszóla-

lását a lakásra vonatkozólag. „Miért nem mész Te a titkár urhoz lakni? Azt mondta, jó, hogy elmondtam neki. És még azok után mikor elhelyezték odajön és a fülembe súgja protezsáljam be őt I. Hát mit gondolnak, ki vagyok én? Kérdeztem tőle, hogy neki nincs-e valami problémája velem kapcsolatban? Nincs, felelte, maga olyan őszintén, szépen megírt mindent ahogyan érez és gondolkodik. De ne haragudjon én még most sem látok egészen tisztán a feleségével kapcsolatban, mondtam. Hát akar mindent tudni, mindent megmondhatok, mondta. Szeretnék is meg nem is, mindent tudni. Egyelőre még azért nem akarom, hogy mindent elmondjon. Ha magától nem mondott el még

egyes dolgokat, azok biztos olyanok is gondoltam: ezért még nem akarom tudni. Másnap nagyon komolyan viselkedett, szinte még nekem is valószínütlennek tünt fel, hogy tud más milyen is lenni. Egyszer csak mikor a fát segitettem levinni a pincébe aggódott, hogy meg ne erőltessem magam, el ne essek, és olyan gyöngéden fogta át a kezem, mikor a fa ki akart csuszni belőle. A Marika volt rajtunk kívül csak bent. Nem kisért el. Ennyire betartja, amit igért. Részben talán örültem neki, hogy ennyire erős tud lenni, és igy hihetek benne, másrészről tele vagyok kétséggel. De erősnek kell lenni, ha bár milyen rosszul esett is, hiszen utóvégre még van felesége, akivel együtt él. Szombaton benéztem a kenyérért. Mondják, hogy Ő bent volt, de már hazament, a kenyeret elzárta. Azt hitte nem jövök be. Én pedig azt hittem Ő nem jön be. Ő ugyanis megkérdezte, hogy bejövök-e másnap, én azt mondtam nem valószinü, Ő pedig rosszul érezte magát és ezért mondta, hogy nem jön be. Hát akkor miért ment be mégis. Gyötörték talán Őt is a kétségek mint engem. Hiszen ez megint két napi távolságot jelent. Pénteken éjjel- mikor ő nem kisért el- fúrcsát álmodtam. Ismerős kolléganők mondták a következőt: a Feri nagyon beteg. Csak akkor tud meggyó-

gyulni, ha megnősül. De Ő csak azt akarja feleségül venni, akit szeret. Ha tudná, hogy én még szeretem, de szinte lehetetlennek tartja, hogy oly hosszú idő után még szeressem. Az ápolónő pedig azt mondta: mindegy, hogy kit vesz el, ha másnap el is válik a lényeg az- hogy

Kotaszek Hedvig: Álom-mese

megnősüljön, mert csak ez menti meg az életét. Én a leányoknak azt feleltem: de hiszen ő már nem szeret, én mindig is jobban szerettem őt, mint ő engem. Ez nem igaz, felelték, ő pont fordítva mondja. Különben sem lehet most erről vitázni, mikor az életéről van szó, nekem meg kell menteni. De hiszen mi lesz vele, én már szeretek valakit, és talán jobban mint Őt. Igy gyötrödtem kinlódtam magamban, míg fel nem ébredtem. Nem tudom mit jelent ez az álom. Talán hirt kapok róla.. Igaz, hogy este, hogy ő nem kisért el ilyen gondolatok jártak a fejemben. Talán nem is szeret annyira. A Feri is szeretet ennyire. Hiszen emlékszem, hogy simogatott, ölelgetett a szemeivel és milyen jól esett. Vajjon melyiknek a szeretete a mélyebb? Ki szeret igazán? Ezek fordultak meg az nap este a fejemben. Sokszor megütközöm saját magamon: Úr Isten hova sülyedtem! Nős ember!? Szombaton Sárikával voltunk a pezsgő fürdőbe. Csak pár szóval találtam említést tenni igy. Én is pedig egy 41 éves embert szeretek. Persze, hogy mit meg nem tenne egy ilyen fiatal- szép kisleányért, elhiszem, hogy egészen meg van bolondulva érted, persze, hogy 15 év után ráunt a feleségére, ha fiatalnak is néz ki, te mellette sokkal fiatalabb vagy. Persze, hogy angyalnak tart, mondja az Évi is. Jó is élnétek. Hát persze fiatal felesége lenne, és egy idő mulva ápolhatnád, ki

szolgálhatnád, majd fel-ébredsz te is. Mindezt nekem is mondták! Én is úgy éreztem akkor magam, hogy körülöttem forog a világ. Hiába igyekeztem őket meggyőzni, hogy Ő más, őt nem lehet az átlag nős-férfiak szinvonalára helyezni, azt mondták: mind azt mondja, hogy a feleségük a hibás. Mikor mondtam, hogy én addig ugy sem szánom magam komoly lépésre míg a feleségével nem beszélek azt mondta Sárika: nézd úgy sem mond róla rosszat, ez az uri-emberek sajátsága, márcsak büszkeségből is dicsérni fogja. Minden nős ember ilyen. Elhiszem hogy kellenél neki. Az ilyen vén emberek már nagyon bogarasak, mondta többek között. Már pedig akár mit is beszélnek

Kotaszek Hedvig: Lángőrző

nálam az úgy sem változtat, mondtam. Többé nem is szólok senkinek egy szót sem, fogadtam meg. Az emberek irigyek és rosszak,, nem bírják látni, hogy a másik boldog legyen, megérteni meg még kevésbé tudják. De azért mindenek felett gondolkodoba ejtettek az elhangzott szavak.-Hátha mégis- hiába mondja, hogy nem miattam válik- csak miattam válik. Mert hiszen miért nem vált akkor el addig amig engem nem ismert? Legjobb lenne most jó időre eltünni a közeléből, ugy, hogy ne is tudja, hogy vissza térek-e hozzá vagy sem? Vajjon akkor is elválna-e ha én nem lennék. Mert ha 15 évig végig kinlódta az életet, akkor a többit is kibirja. Igen, de ezzel igazán nem segitek rajta, ilyen gonosz vagyok, csak azért bukkantam fel az életébe, hogy megkisértsem vele a jót és ha már megkivánta, szomjuhozza a boldogságot ujra visszataszitsam a szenvedésbe. Nem tudom

mit tegyek, mi a helyes, mert ha az ellenkezőjét teszem, akkor meg gyötör a kétség, hogy megfosztottam a feleségétől, szenvedést okoztam neki. Néha pedig úgy érzem, hogy milyen jó lenne a fejem odahajtani hozzá, ő pedig átölelne. De hiszen ilyesmire még gondolni sem szabad, hiszen neki felesége van. Ha nem válik el a feleségétől az is fájna, hogy őt elveszítem, de könnyebben belenyugodnék, tudva azt, hogy valakit visszavezettem, aki megtévedt, valakivel jót tettem: ha pedig elválna, akkor sem tudnék boldog lenni, mert mindenek dacára én mégis arra gondolok, hogy én vagyok az oka, miattam történt. Hol van itt a helyes út? Úr Isten vezess ki a világosságra, mert érzem, hogy eltévedtem.

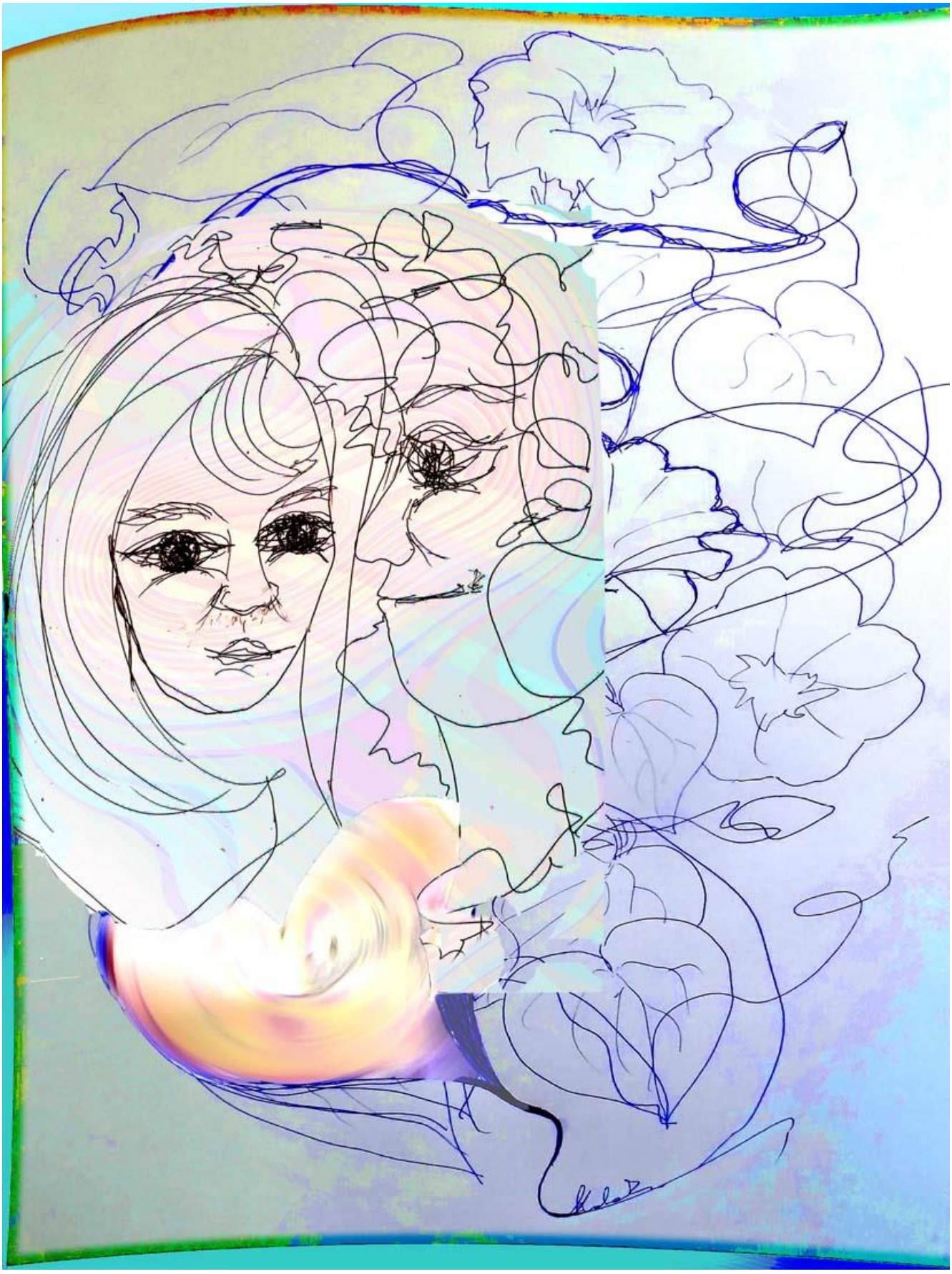
„1946.I.13/v.”

’1945.XII.31.

Inspekciósok voltunk mindketten, de mindt ő is mondotta- hiába osztottuk be magunkat egy negyedórát sem tudtunk együtt eltölteni. Azt kérdezte: nem érzek-e másként? Nem, feleltem.: de különben is, miben kell nekem másként éreznem. Ő cigarettára gyújtott. Miért szokott ilyen káros élvezetre, legalább valami kellemesre szokott volna? Hédikém- H., mondja sóhajtva. Mondja ténleg szeretne gazdag lenni? Igen, feleltem. Nézze én gazdagságot magának nem igérhetek, legfeljebb jó polgári életet. Gazdag én csak azért szeretnék lenni, hogy mindent magára rakhassak. Fényképeket mutatott. Szép lehet a lakásuk. Részben el is szomorkodtam, a felesége olyan helyes, szimpatikus, ezt meg is mondtam neki. Igen úgy látom nekik mindenük megvan.

Az egyik helyen a feleségén olyan szép hosszú pongyola van, hozzá szép papucs. Nekem még ez sincs. És szépbe mindenki többet mutat. Sok helyen jártak, /képek vannak mindenről/ minden szépben részük volt. Mondtam is, hogy nem értem… miért jártak együtt mindenhova, ha nem érezték jól magukat együtt. A felesége olyan helyesnek, megértőnek

látszik, biztos ügyes, tehetséges is. /Egy helyen is olyan rokonszenves, ahogy ül a zongora mellett, karjával rákönyökölve és úgy elgondolkodik./ Azt nem mondhatnám, hogy tehetséges, inkább szorgalmas. Nézze H. ahhoz, hogy maga mindent megértsen, legalább még hónapok kellenek. Mondtam, hogy az egyik éjjel a F-vel álmodtam. És elmondtam az álmom. Ő cigarettára gyujtott és azt mondta: maga látom, hogy nem biztos saját magában. Mondtam, hogy most úgy érzem talán nem is szeretem, de nem tudom milyen hatással lenne reám, ha megjelenne. Látja H. nálunk az a baj, hogy maga nem szeret engem: én sokkal jobban szeretem magát, mint maga engem. Csak arra kérem, ha nem akar nekem nagy bánatot okozni, mondjon meg nekem mindent őszintén, nem szeretném, ha nekem kellene valamire rájönnöm. Láthatja, hogy eddig is őszinte voltam és ezután is az leszek. Mondanék valamit… gondoltam arra is, hogy nem csak az-e a baj, hogy nem egy könnyüvérű kis nővel hozta össze a sors, pehhes, hogy velem találkozott. Én ilyesmire képtelen lennék, ehhez nekem újból kéne születnem, és azt hiszem én már életem végéig ilyen is

Kotaszek Hedvig: Aurám

maradok. Láttam, hogy meglepődik. Azt hiszi, hogy én kalandra vágyom. Engem nem elégit ki a pillanatnyi gyönyör, én nemcsak szép, boldog perceket, vagy órákat akarok, hanem egy egész szép boldog életet szeretettel.-Azt hiszi, ha ugyis lenne, én talán kevésbé szeretném. De nem, maga csak maradjon ilyen az oltárig. Az uccán mikor elkisért ezeket mondotta: tudja mi megértenénk egymást, én az én részemről az érzéseimben biztos vagyok, de maga nagyon határozatlan, ingadozik. Hiszen higgye meg, már igy is nyugtalan vagyok,feleltem, az az érzésem, hogy vétkezem, hogy nem járok a helyes uton. Sokszor magam is elcsodálkozom, hogyan fejlődhetett ennyire a dolog. Tudja hogyan vélekedtem én erről: hogy aki nős emberrel, másnak a férjével foglalkozik-megérdemli, hogy megverje az Isten. Miért? kérdi. Maga nem is szeret engem. Az is lehet, hogy 15 év után ráunt a feleségére, hiszen első két évben szerették egymást. Nehogy azt higgye, hogy talán ráuntam a feleségemre, én velem ilyesmi

én velem nem történik, én soha rá nem unnék, ha szeretet lenne köztünk. Hidje el, hogy magával ez soha meg nem történne. Lehet, hogy most igy mondja, és valószinű, hogy most igy is érez, de ki tudja mi lenne két év mulva? Igen, ha elválik is, abba másfél év beletelik és attól félek, hogy maga ezalatt elszakadna tőlem. Én, ne higgye, hogy nem tudom én milyen nagy dolgot kivánok, -csak azt szeretném ha mindig mellettem maradna. Olyan jó érzés maga mellett lenni, olyan jó, hogy mellettem lehet. Én pedig arra gondolok, hogy legjobb lenne, mivel ebben a dologban hárman vagyunk érdekelve-, ha mind a hárman egy évre elválnánk. Igen, azt látom, hogy maga nem biztos az érzéseiben. Nézze, hogy én hogy érzek azt talán tényleg én magam sem tudom. Meg nem is akarok belemélyedni a dologba, minek, hiszen még ezek a dolgok tul koraiak. Hol vagyunk mi még ettől? De olyan jól esik beszélni róla, magának nem! Ugy vagyunk vele, mint a gyerekek, tervezgetünk,- és ki tudja mit hoz a jövő? Nem tudom mi az oka, hogy én nem úgy szeretem mint ahogy kivánja, lehet, hogy talán az, hogy igazán még senkibe sem voltam szerelmes, még soha senkivel kapcsolatban ilyen komolyra nem fordult a dolog. Mondja. úgy szeret maga engem, mint egy fiatal férfit? Ezt nem értem! Én szeretni csak egyféleképen tudok. Én magát is úgy szeretem, mint akármelyik más férfit, csak magát azért szeretem jobban, mert jobb hozzám, mint más. Mondja, ha én egy független, szabad férfi lennék, akkor ezzel a szeretettel hozzám tudna jönni feleségül? Igen! De akkor meg más probléma lenne. Éspedig? Szeretnék legalább egy szoba

butort magammal vinni. Ilyesmire ne legyen gondja, ez nem képez akadályt. Higgye el úgy szép ez, igy távolról, közelről már minden más. Ne higyje közelről is szépek, még szebbek a dolgok, csak úgy kell bevezetni, hogy az szép ma-

radjon. Kérdezte, kik lesznek nálunk szilveszterre, kikkel fog táncolni? Arra kérem, hogy az új évre tisztázza magában ezt az érzést, hogy szeret-e? Ezt nem lehet időre tisztázni, ezt a sors és a körülmények alakitják ki. Igaza van, hiszen végeredményben még sok mindent nem is érthet. Én igyekezni fogok mindent a maga teljes igazában elmondani. Érezze jól magát az éjjel és ne gondoljon reám. Nézze lehet, hogy tudnám én is jobban, másként szeretni, de nem akarok belemélyedni a dologba, hiszen utóvégre magának még felesége van, maga még a másé, van akihez tartozik. Nyugodt lehet, hogy én nem vagyok a másé, nem tartozom én senkihez sem', a feleségemhez sem,- mi nem élünk házaséletet.. Ezzel' boldog új évet kivánva elköszönt. De hát nem értem, hogy mit akar azt akarja, hogy úgy szeressem, mint ő engem. Mit tenne akkor, mire vezetné ez?

Többek között kérdezte: mit csinálna, ha nem lenne gyereke? Belenyugodnék. Attól én még szerethetem másnak a gyermekét. Két képet mutatott /a szobájukban lévő képekről/ Ő festette. Mikor a másodikat mutatja: Szinnyei Merse Pál: Pacsirta c.

Kotaszek Hedvig: Dúdoló-szobor

kép /egy meztelen nő fekszik a virágos réten/ szörnyü zavarba voltam, alig mertem a kezembe venni. Majd ő mondta: hogy ez egy hires kép, megprobálta a nagy müvészt utánozni. Mikor felöltöztem azt mondta: látja az a kalap nagyon jól áll magának. Miért, melyik nem áll jól? Az a zöld nem a maga egyéniségéhez való. Magának a szép-finom, komoly szinek állnak jól.

I.2.

Kinevezték o. tanácsosnak a VI. fiz.o-ba. Nagyon örültem neki. Legszivesebben a nyakába borultam volna. Ugy izgultam, mikor megjöttek a kinevezések és Őt hivatták.

I.4.

Több munkánk volt, tovább bent voltam. Mikor végeztünk azt mondja: ne higyje, hogy valami rózsás a helyzet. De hiszen van egyáltalában olyan ember, aki elismeri, hogyha jó dolga is van, hogy jól érzi magát. Van egyálta-

lában olyan ember, aki megelégedett. Nincs.- De azért mégis vannak különbségek. Mindnyájan vágyunk a jobb után, és ha elérjük, akkor jövünk talán csak reá, hogy az előző volt a jobb. Tegnap maga haragudott reám. Nem én! Megértett? Nézze sok dologban meg sem értem, éppen ezért nem tudom miért kéne haragudnom. Én is sokszor úgy érzem, hogy már nem birom ki otthon, de ki tudja nem jobb-e igy!? Majd csak lesz valahogy. Mikor a hócipőm húztam a kályha mellett, mondtam: milyen jó meleg most a kályha. Ő odajött és a hátam mögött átnyult a kályhához. Mikor a kabátom vettem fel, odajött és megsimogatta a prémet. Ahogy jövünk le a lépcsőn azt mondja: tegnap láttam, hogy nagyon elmélyedt Cicával a beszélgetésben. Csak nem kért tőle tanácsot? Miért kellene nekem tanácsot kérnem mástól, van én nekem magamhoz való eszem. Látja ezt már szeretem. Van magának magához való esze: nagyon is sok. Hát azt éppen nem mondhatnám. Hédike csak arra kérem, mielőtt végleg lerántaná rólam a vizeslepedőt, gondolja meg jól. Ne hagyjon el! Maga az én szememben nem változik. Kezicsókolom. Vigyázzon magára.- És a villamos megállónál elköszönt. Vajjon miért nem kisért tovább? Azért mert én mondtam, hogy nem illik nős emberrel járni, tudna annyira erős lenni, mikor senki sem látta volna, ha el is kisér.- Kérdeztem örült-e a felesége a kinevezésnek. Igen. Ő, az ilyesminek szokott örülni.

Egyik nap diktált nekem. De rengeteg hibát

ejtettem. Egészen meg voltam zavarodva. Pár nap óta nagy a csend, nem is kisérli meg, hogy elkisérjen. Aliz is észrevette, hogy egészen mást írtam, mint amit mondott. Na most már a H. kell férjhez adni, nem engem! Én mondtam neki, hogy itt van a P. fiú. Helyes, jóképű, gazdag is mondta. Miért észre vette, hogy udvarol, hogy tetszik a H. neki? kérdezte. Hogyne, felelte Aliz! Ő nagyon ideges lett, cigarettára gyujtott. Pár perc mulva jött az értesités, hogy az összes budaiak menjenek haza, mert a hidakat lezárják. /Margit híd felrobbantása' alá volt aknázva/ Pár perc mulva telefonál a felesége: „na hiszen," mondja, mikor felveszi a kagylót. Jó, rendben van, mindjárt megyek, csak ezt befejezem. Jól van, ne félj, ne nyugtalankodj, biztos, hazaérek, mindjárt megyek ebédelni, aztán indulok, szervusz, csókollak. Most aztán már tisztán látok. És még azt mondja, hogy nem szereti a felesége.- Nem sok amit mondott, de ahhoz éppen elég, hogy lássak!- Nem akart menni, egyre húzta-halasztotta, mindenki ment már, de őt úgy kellett tuszkolni, míg végre 2 óra felé elindult. Ideges volt, cigarettára gyújtott egymás után. Másnap nem jött be. Harmadnap, azaz pénteken bejött. Én háromszor is felkeltem, visszafeküdtem, míg végre elhatároztam, hogy bemegyek. Ha arra gondoltam, hogy esetleg bejön, jobbnak láttam, ha otthon maradok. 90 százalékig hittem, hogy nem tud átjönni, ezért ½ 10 felé

nagy kényelmesen besétáltam. Mikor benyitok ott ül Ő. Elsülyedek, mondtam, és valóban szégyeltem magam, hogy Ő a budai már régen bent ül, míg én most sétálok be. De hát nem számitottam rá, hogy bejön! Nem gondolta, hogy bejövök? Nem! Háromszor is felkeltem meg vissza feküdtem míg végre elhatároztam, hogy bejövök. Megérezte, hogy valaki van itt, mondta. /nem is beképzelt./ Hál' Istennek, hogy jókedvü tudtam lenni. Igazán nem szükséges, hogy minden nap bejárjon, a többi budai sem jön be, ráér hetenként kétszer-háromszor bejönni, munka sincsen annyi, hogy ne lehessen elvégezni.

Egyszer ebédnél megjegyeztem, hogy a B. ki nem állhatom. Pedig azt hittem, hogy tetszik olyan kedves volt hozzá. Nem tesz semmit. Én rendszerint azokhoz szoktam különösképen kedves lenni, akiket nem birok.- Na ezt jól megmondta, felelte elgondolkozva.-

Mikor egyedül voltunk azt kérdi. Különben hogy érzi magát? Jól, köszönöm jól. Átadom az ebédjegyét. Honnét tudja, hogy bent ebédelek? Hátha bejött gondolom, hogy itt ebédel. Az nem biztos. Nekem mindegy, feleltem. Hogy, hogy mindegy? Hát csak úgy ha akar itt ebédel, ha nem, hát nem! Dél felé megszólal a telefon: „Merre mentél be, sikerült bejutni, nem volt semmi baj, mikor jössz? mindjárt, csak leszaladok ebédelni! rendben van, aztán máris megyek, 1 óra mulva indulok." Igen, talán ezért kellett bejönnöm, hogy minden kétséget kizárólag győződjek meg róla, hogy a felesége szereti, félti, aggódik érte. Még jó hogy előzőleg felajánlottam …….. mondva: tudom jól, hogy sokkal ügyesebb munkaerő kellene mellé mint én vagyok, aki tud jegyző könyvezni is, hogy ne neki kelljen írni. Ne mond-

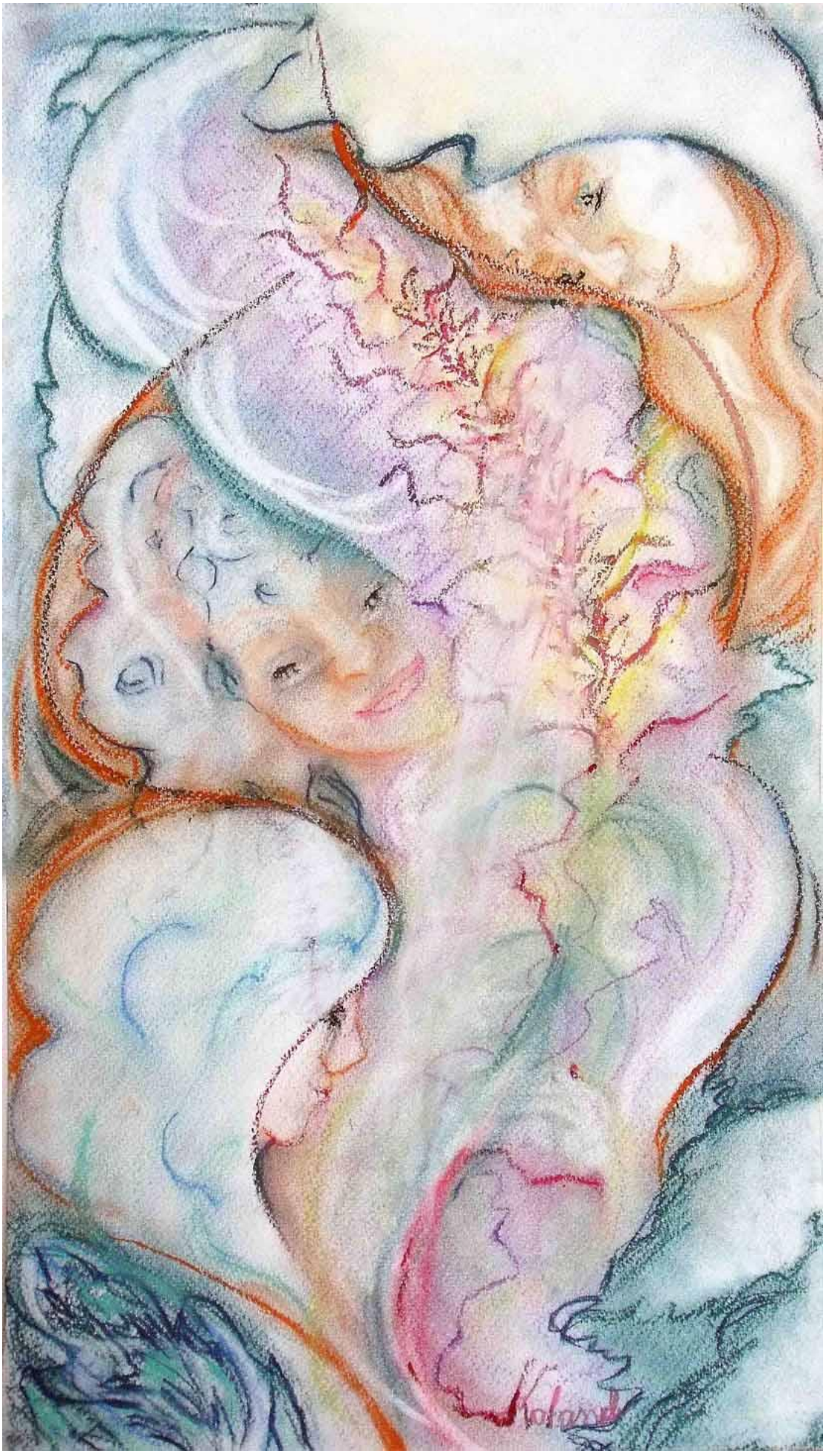
jon ilyeneket, maga nagyon megfelel itt. Ilyen gyorsíró az egész hivatalban talán csak kettő van. Én csak arra kérem, hogy távollétemben képviselje az érdekeimet, mint ahogyan én is megteszem a maga távollétében és dolgozzék nekem szépen, hibátlanul. Igen, ezt én is szeretném, de hát ha nem tudok. Azt is emlitettem, hogy nem lehetséges az, hogy most, hogy kinevezték elhelyezik. Nem sok három tanácsos egy osztályon. Nézze én szivesen átadom ezt a reszortot, ha valaki át akarja venni. Azt hallottuk, hogy a budai lakosoknak ott kell szolgálatot teljesíteni, és nem kell átjönni. Megyek megkérdezem, -mondja. Mi jobban örülünk, ha bejön, mintha nem, mondja a Lili. Igen, mondja csodálkozva, azt hittem nem és közben éreztem, hogy erősen reámnéz. Azért sem néztem reá és nem szóltam egy szót sem. Miután látom, hogy nem tulságosan örülnek a bejövetelemnek, holnap nem jövök be. Ki nem örül, vagy miért nem? Hát .. és két férfi nevét emlitette. Ha közben el akarják foglalni a helyem, hát tessék, foglalják el. Elmenőben még egy cigarettára gyujtott majd kezetfogott, és elment.

„1944.I.21 este"

I.11.

Mikor telefonáltam nem jött a vonal. Magának mindig ilyen nehéz penzumokat adok, mondja. Nem baj, várok türelmesen, feleltem reá hirtelen, anélkül, hogy elértettem volna mire céloz. Lili mondja valamire, hogy milyen nehéz elintézni. Ezt felelte sóhajtva: sok rossz dolog van a világon. Mi még, ez nem a leg-

rosszabb, mi baj van tan. úr? I.18. Hiába igyekszem elrejteni, hogy mennyire fáj, ha talán az arcomon nem is látni, a munkámon nagyon észrevenni. Ideadott valamit lemásolni, kihagytam vagy 5 sort, ugyhogy még beszurni sem lehetett. Vele olvastam össze és mikor ideértünk kezébe temette a fejét és mondta: kihagyott belőle mégpedig több sort. Gyorsan beírom, válaszoltam. Nem baj, feleli: tévedni emberi dolog: áll ez az élet minden vonatkozásában, ugye? Nem baj, ha téved az ember, ha a jóakarat, jószándék megvolt. Kicsit később kérdezi: megbántottam? Ránéztem szomoruan és feleltem: nem. Hát el lehet ezt igy intézni, lehet erre felelni? Megbántott? Szomorú vagyok és nagyon fáj a szivem, lehet: hogy talán ő sem tehet róla, hogy ilyen lelki-zavarok vannak nálam. Oda a lelkem nyugalma.- Ugy látszik valamit kiolvashatott az arcomból, mert folytatta: ne haragudjon, nem akartam megbántani, igazán nem akartam. – Beszélgetésünk– Beszélgetésünk alkalmával egy izben megjegyezte: H. jegyezze meg: semmiféle munka nem szégyen, amit tisztességgel végez az ember.- Ujból lemásoltam a dolgot, amiből kihagytam. Mondtam, hogy összeolvastuk, mire ő el sem olvasta, hanem ideadta nekem, hogy vigyem az illetékes helyre. Közbe bejött az Évi /u. is előtte való nap találkoztam az „ operaénekessel” és Ő azt mondta, hogy tud egy állást az Évi számára, majd eljön megbeszélni. /Mi alatt u az Évivel beszélgettünk Ő kezébe vette a jelentést és olvasgatta: majd megszólal: H. ez megint nem jó. Most meg kétszer írtam valamit. Leírhatom mégegyszer ugyis itt maradok ma tovább, feleltem. Miért, hova megyek, kire várok? Egy ismerősünkre.

Kotaszek Hedvig: Lélekvirág-Pasztell

Nem szabad tudni, titok? Én csak a szememmel intettem, hogy nem tartom éppen titoknak, de viszont milyen alapon közöljem. Ingerülten félretette a jelentést mondván: nem kell leírni. Láttam, hogy rosszul esik ez a bizalmatlanságom, nem ehez volt hozzászokva. Majd elköszönt, és jó mulatást kívánt.- Igen igy is el lehet intézni ezt a dolgot-, „tévedni emberi dolog” és ezzel minden megszünik, mindennek vége a szivvel csak úgy lehet játszani. Közbe a szivem majd megszakad alatta. Alig tudom visszatartani magam, hogy minden percbe sirva ne fakadjak.- De mintha az ő szeme is könnyes lett volna.- De lehet, hogy csak képzelődöm.- Már reggel ahogy bejöttem érdeklödött: hány órára értem be, hogyan jöttem be. A hátam, a derekam, a szivem, mindenem szúr,

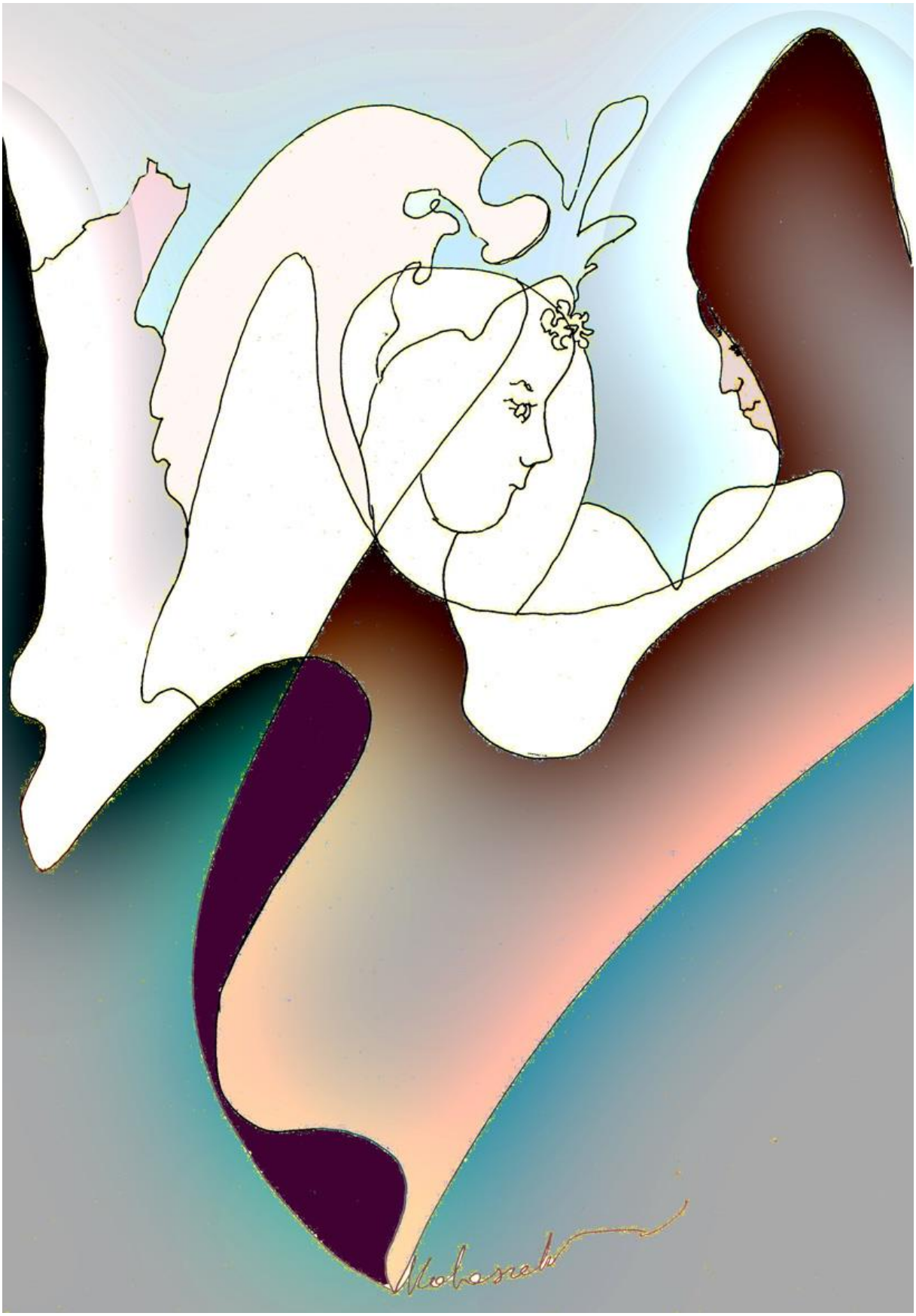
lehet, hogy csak felfáztam, de a szívemen ez a szörnyű érzés ez csak a visszafolytott szenvedéstől lehet. Néha úgy érzem, hogy halálosan szeretem. A villamoson hazafelé jövet folyton könnybe borult a szemem, azt hittem a szivem megszakad, hát lehet ezt: ilyen egyszerüen, egy pár szóval elintézni az egészet. Minden percben úgy éreztem, hogy feltör belőlem a zokogás. Némi vigaszul szolgált az éjjeli álmom. Álmomban egy angyal jelent meg. A nevem mellé egy keresztet rajzolt és azt mondta: rövidesen meg fogok halni. Én pedig hozzásimultam és olyan nyugodtan, minden félelem nélkül, beletörödve mondtam: nem baj, már nem félek a haláltól.- Közbe egyre rosszabbul éreztem magam és arra gondoltam, hátha az álmom megvalósul. Miért tette ezt velem, hogy megszeressem. Mit higyjek, mit ne higyjek? Csak nem lehetett annyira elvakult, hogy ne lássa, ne érezze, hogy szereti a felesége! Ő is szélhámos?! Nem rosszabb, de nem is jobb, mint a többi férfi. Miért tette, miért akart engem elvakitani? Hogyan mondhatott olyasmit a feleségéről? Nem élnek házaséletet! Legalább az édesanyját ne keverte volna bele a dologba, hogy olyan szentül tudjak hinni neki, mint ahogy mindent mondott. Karácsonykor hogy lehet, hogy majdnem elváltak? És akkor a bajban, a veszélyben kitünik, hogy a felesége mennyire szereti! Hát nem érezte, nem tapasztalhatta az ostrom ideje alatt is, hogy szereti, félti, aggódik érte a felesége. Ha nem tudta mindezt miért mondta mikor a telefont átvette: „na hiszen” Kellett, hogy sejtse, hogy a felesége aggódik miatta. És közbe ő egyre másra szívja a cigarettát és néz reám mélyen, a szivemig hatolva. Néha úgy érzem nem birom tovább. Eleinte olyan sulyos volt az ütés, hogy belekábultam, nem éreztem, de most, hogy kezdek magamhoz térni egyre jobban fáj. Nem értem az egészet, nem akarom hinni, hogy olyan rossz

mint a többi férfi. Neki másnak kell lenni. Az ég szerelméért, hát miért nem beszél, miért nem tisztázza magát. Vagy nem tudja tovább játszani, nincs hozzá elég lelki ereje:

de legalább vallja be akkor végre őszintén, hogy nem tehet róla Ő is csak férfi, azért tette mindezt, hogy engem megnyerjen, azért beszélt házasságról, mert látta, hogy velem másként célt nem érhet?! Mindent megbocsátok, nem haragszom, csak végre már szeretnék tisztán látni. Hát nem érzi, hogy ennyivel tartozik nekem, hát nem sejti, hogy én bennem mi megy végbe, hogy mit szenvedek? Istenem ne engedd, hogy csunyán végződjön ez a dolog. Mit érdekel engem most más. A kis orosz is bármilyen helyes, rendes gyerek is, ha vele vagyok is, akkor is csak örökösen reá gondolok. Beszélt Ő ugyan még valamit a köztünk lévő helyzetre utalva, de olyan halkan, hogy nem értettem. Pedig minden szavát tisztán és világosan szeretném érteni. De hiszen nyolcan vagyunk a szobában, hangosabban nem beszélhet. Ez az én sorsom. Nagyon szerencsétlen vagyok én. Jobb is, ha Ő is elhagy, hiszen csak Ő is szerencsétlenné lenne, ha velem, mellettem kitart. Istenem bár bepillantást nyerhetnék az Ő életükbe, beleláthatnék az Ő szivébe és fejébe. Hát nem érez Ő másként, mélyebben irántam, mint férfi a nő iránt. Csak a férfi mi volta vonzza hozzám, csak a hiúsága vezeti? Hogyan képzelheti, hogy ezek után minden maradhat a régiben. Tartózom én beszámolni neki, mit teszek, hova megyek, mit csinálok? Hiszen ha még tényleg tiszta szivből, őszintén szeretne is, akkor is mit fájditsam vele a szivét. Én őszinte voltam, de nem kaptam viszonzásul hasonló őszinteséget, ezért már én sem tudok fenntartás nélkül őszinte lenni. Hogyan forduljak hozzá ezek után a régi bizalommal, hittel? Vallja be hát végre őszintén mi volt a célja, a terve velem szemben. Mit akart tőlem? Büszke szeretnék lenni és hideg. De nem is hittem volna, hogy ez ilyen szörnyen nehéz. Nem könnyű a sziven uralkodni. A szív tragédiája ott van, amikor az ész nem tud olyan okos lenni, hogy a szív ne fájjon! És neki izlik az étel, mikor én az izét sem érzem, ő szakkönyveket olvas, mikor én képtelen vagyok a gondolataimat a sorokba rögziteni.

I.14.

Találkoztak tegnap, kérdi? Igen. Ki volt az illető? Nem lé-

Kotaszek Hedvig: Tao-Aikido

I.14.

Találkoztak tegnap, kérdi? Igen. Ki volt az illető? Nem lényeges. Különben is csak véletlenül találkoztunk. De tegnap nem? Tegnap nem. Csak nincs valami baj Hédike? Nincs, feleltem. Szoktak magukhoz férfiak járni udvarolni? Szoktak. Na' és milyen eredménnyel? több-kevesebb eredménnyel. Különben sem érdekelnek engem a férfiak,- általánosságba- kérdi, a férfiak csak arra jók, hogy az ember elszórakozzon velük. Ő szomorú lett és mintha helyeselte volna, amit mondtam. Hédike, egyet jegyezzen meg jól, értse meg jól: vannak dolgok amiknek történni kell, amiket hagyni kell, hogy történjenek úgy, ahogyan történni kell, mert ha nem igy lenne, nagy bajok lennének. Közbe kijött az osztályfőnökünk és nem tudta folytatni. Én lementem ebédelni. Sokan voltak' ezért visszajöttem. Kicsit később újra lementem. Ő is ott volt. Együtt vártunk egy asztalnál a szoba végiben. Közben a szoba elején lévő asztalnál akadt számomra egy hely. Alig, hogy ott ülök, megjelenik a Béla. Mindjárt odajön, üdvözöl, kérdi, hogy vagyok? De alig, hogy a B. bejött ott termett Ő. Szemben állt velünk és úgy figyelt, hogy én nem mertem reánézni. A Béla pedig átfogja a székem és bizzalmasan felémhajolva beszélget hozzám. Én egyre nagyobb zavarban voltam, mert éreztem, hogy Ő nagyon figyel. Majd mondja a B., hogy átnéz a másik szobába hátha van ott hely. Ezzel elköszön. Közbe Ő ott maradt, elgondolkodva. Nagyon megszántam és szóltam hozzá, hogy mögöttem már van hely. Ő elfoglalta. Magamban közbe áldottam a Bélát, hogy soha jobbkor nem jöhetett volna, őt a jó Isten küldte most. Amint igy gondolkodom visszajön a Béla és a szemével int, hogy jöjjek, közbe kérdezte, hogy még nem ebédeltem? Én a fánkkal a kezemben követtem, hátra sem nézve. Kérdezte a B., mit csinálok, hol vagyok most, van-e sok udvarlom, nem készülök-e még férjhezmenni stb. Mondtam, hogy szeretnék egy levelet küldeni vele ha holnap érte jönne. Megmutattam a szobát, hogy hol vagyok. Még be is vezettem. Közbe

elmondta, hogy majdnem kinevezték a VII. fiz. osztályba, már meg is jelent, de a miniszter nem engedélyezte. Közbe drukkoltam, hogy Ő esetleg feljön és itt talál a Bélával. Gyorsan elbúcsúztunk. A B. megigérte, hogy érte jön a levélért azzal a feltétellel, ha addig nem sokkal csalom meg. Én szép kényelmesen készülödtem, hátha feljön addig, hátha van számomra mondani valója. De nem jött. Pedig nagyon vártam, hogy végre talán világos képet nyerek. Miért is nem tudta befejezni, amit mondani akart, mert azt láttam, hogy még akart mondani valamit,

ha nem jött volna be az osztvezetönk. Ezek után ha szól is nem tudhatom, mi az ami őszinte, mi az amit a féltékenység mondat vele? –I.21.- Ma nagyon szomorú, megtört volt, mintha beteg lenne. Később panaszkodott is, hogy fáj a feje, a füle, valószinü, hogy megfázott. Nagyon sajnáltam. De hát ha miattam ilyen szomorú, miért nem könnyit a lelkén. Én szeretném megmondani neki, hogy én nem haragszom reá.- Hazafelé menet Ő kiment elöttem, minthogy én is készen voltam, én is elindultam. Mikor beértem őt, szólt hozzám, de a következö percben csupa ismerösök jöttek és igy a kapunál el is köszöntünk egymástól.- És én csak várok, egyre várok.- Miért nem beszél!? Miért kinozza magát és engem.- Közvetlen közelemben most már a harmadik hasonló esetet látom, hogy 40 év körüli férfiak lángra gyúlnak. Valószinü, hogy nála is ez áll fenn. Ne szégyelje bevallani, én már nem haragszom érte és megbocsátom. Ugylátszik a férfiaknál ez a veszélyes életkór, ez a krizis. Ezen át kell esni. A baj csak ott van, hogy én is veszélyes életkorba vagyok. Úgy érzem, hogy már én is tudnék szerelmes lenni. – Megjegyzem még, hogy az „operaénekes” visszaadta a kölcsönt, tekintve, hogy el-

ső alkalommal én ültettem fel, most Ő nem jött el. A Béla sem jött ma el a levélért. Ezek a férfiak? Szélhámos az egész világ! Ma olvastam egy helyen és nagyon találónak éreztem azért leírom: - Összebarátkozni egy férfival annyi, mint odaadni az egész lelkünket, lényünknek legfinomabb mélységeiben összeolvadni vele és nem könnyü örömnek tekinteni, vagy eszköznek ilyen könnyü örömök megszerzésére.- /Szergej Jelinva/

„1946.I.27/v.”

I.22. ½ 3-kor még nem tudott ebédelni, 3 órakor velem együtt elindult. A látszat kedvéért hozzátette: azért mégis lemegyek ebédelni, már nagyon hozzászoktam. Az ajtónál el akarok válni tőle. – Majd arra körbe lemegyek. De ott sem ment le. Elmegyek egy darabig, aztán majd visszajövök ebédelni. Én ránéztem csodálkozva. Ne, inkább ne menjek? Azzal nyújtotta is a kezét és visszafordult a kapuból. Nekem mindegy, feleltem, kézfogás közben.- Lehet, hogy akart valamit mondani, de hát miért olyan kapkodó, határozatlan. A Lilinek is /kolléganőm/ feltünt, hogy mostanában, milyen szomorú, rosszkedvű. Olyan ez igy, mintha élve lennék eltemetve. Érzem az életet, érzem, hogy egészséges, fiatal vagyok és mégis mindenről le kell mondanom, mindent el kell temetnem.

I.24.

Bejött a Becs. kollégám. Mondtam neki, hogy megjött a B. Mit csináljak vele? mondja ingerülten. Semmit feleltem. Nagyon rosszul esett ez a modor. Egyszerre azt kérdezi tőlem: mire mondta, hogy minden a régi. Hogy, hogy mire, nem értem, feleltem. Ő kérdezte, hogy mi újság van itt a hivatalban, arra feleltem. Nem másra értette? Nem szeretném, ha csalódnom kéne a maga jószivében. Nyugodt lehet, nem fog csalódni az én jó szivemben.-mondtam. A maga jó szivét értem, mindenféle vonatkozásban, felelte. Hátha ilyen kis hitü, fél a következményektől, ha nem bizik miért kezd bele ilyen dologba. Ebben a percben mikor feleltem sok gúny volt a hangomba, és egy percre nagyon lebecsültem. Gyávának tartottam.

Ebédnél az orosz felől faggatott. Hogy ki az, komolyan udvarol-e, nyilatkozott-e stb?! Mint ember óvóm magát H., hogy ne üljön fel neki. Sokan politikát folytatnak azzal, hogy itt akarnak

Kotaszek Hedvig: Liszt, Szerelmi álmok

letelepülni, családot alapitani. Ahogy felfelé jöttünk az ebédtől azt mondja. Na azt hiszem most már sikerült minden gyanút eloszlatnunk, maga is úgy találja? Igen, feleltem. Tudja nehogy félremagyarázza az

én utóbbi viselkedésemet, de azért voltam ilyen, mert már kezdtek bennünket figyelni.- Jól van ez igy, feleltem: részemről befejezettnek tekintem az egész ügyet. Hogyan, mit mondott? kérdi élénken. Éppen beértünk s úgy nem folytathattam.- A lépcsőn lefelé menet azt mondja: H. emlékszik még a levelére? Csak arra kérem, hogy attól sem jobbra, sem balra ne tágitson. Érezzen úgy mint akkor és gondolkodjon továbbra is úgy. Azóta a levél óta már sok minden történt, sok minden megváltozott. Hogy, hogy? Részemről az egész ügyet befejezettnek tekintem, mondtam. De miért, mi történt? A történtek után nem tartom tisztességes és becsületes dolognak, hogy tovább folytassuk ezt a dolgot. De hát miért változott maga ennyire meg? Én mindenben maradtam a régi, én változatlanul érzek és gondolkodok maga iránt. Hát mit gondol, hogyha nem szeret valaki valakit, akkor miért aggódna utána, akkor miért féltené, hát nem vette észre, hogy szereti a felesége? Hédike maga ebben a tekintetben még olyan kisleány. Nyugodt lehet , hogy nem változott semmi, minden a régi. Én az eddigiek szerint úgy vettem észre, hogy szereti a felesége, és ezt tudva nem tudok mást tenni, mint azt, hogy felejtsük el az egészet: Hát rendben van, felejtse el, nekem ugyis hiába ajánlja, én nem tudom elfelejteni, meg sem próbálom, és mindig is a legnagyobb szeretettel gondolok reá. De maga felejtse el, ha tudja, én feloldom minden lekötöttsége alól. Azt hiszi, hogy nekem talán olyan könnyű lemondanom? Nem, ne higyje, de nem tehetek mást. Emberbaráti kötelességem, hogy tudva azt, hogy szereti a felesége- lemondjak magáról, hasonló esetben talán a felesége is ugy cselekedne.- Mindig mondtam, hogy maga egy angyal. Különben sem értem, hogyan tudott volna karácsonykor elválni a felesége, ha szereti, aggódik magáért és félti? Maga egyszer azt mondta: egész más lenne a helyzet, ha tudná, hogy a felesége szereti, ragaszkodik magához mindezt nem tenné, akkor kötelessége lenne

mellette kitartani. Látja ez az, kötelességből tartok ki és karácsonykor is azért nem tudtam végleg elszakadni, mert a mult annyi szála füz össze: az együtt

eltöltött évek, érzem, hogy kötelességem kitartani: nem tudok a multtal szakitani. Maga ezt még nem érti most, de majd ha férjhez megy meg fogja érteni. Hát mindenkit ez tart össze, ez az élet, feleltem, hiszen 15 évi házasság után már csak ez van! Nézze H. én csak arra kérem magát, hogy legyen hozzám mindig őszinte és ha életében komoly fordulat következik be, mondja azt meg nekem, hogy segitségére lehessek, hogy elláthassam tanáccsal. Ha távol leszünk is egymástól, akkor is közölje velem. Egyet azonban mondhatok: azok a férfiak, akikkel az utóbbi időben együtt láttam egy sem olyan, hogy megérdemelné magát. Nézze én mindig is őszinte voltam, őszintébb mint maga, mert én azt adtam ami vagyok, mindent úgy mondtam ahogyan éreztem, a teljes énemet adtam, de maga úgy érzem sok mindent nem mondott el, különösen a feleségével kapcsolatban. Sok dolog van, amit még most meg sem értene: amit nem lehet elmondani! Próbálja meg, próbáljon meg egészen őszinte lenni hozzám, hátha megérteném. Azt mondta egyszer, hogy az eddig hallottak után már világos képet alkothatok magáról, de én minél többet hallok, annál inkább nem értem, annál jobban belezavarodok.-

Beszélgetésünk elején Ő felvetette, hogy igaz, Ő észrevette, hogy megváltoztam, azt hiszi, hogy nem bántott és nem fájt nekem, hogy maga annyi mindent gondolhat rólam. December 31-én, mikor utoljára beszélgettünk maga tévedésben volt. Hogy is juthatott olyan csúnya gondolat az eszébe- mintha én nem lennék rendes ember, hiszen tudom én azt, látom, hogy maga tisztességes leány. Magához mindig is a legtisztább és legszebb gondolatok fűztek. Hát csak azért gondoltam ilyesmire, mert a férfiaknál ez veszélyes kor- körülöttem, már ez a harmadik esett, hogy 40 év körüli férfiak lángragyulnak: és végül én is már abban

a korban vagyok, amikor az ember már nem egészen közömbös minden érzés iránt. Hát nem érzi, hogyan gyötrödünk, legjobb lesz ezért ha elfeledjük ezt az egész dolgot és nem éljük jobban bele magunkat. Rendben van, csak soroljon engem is a többi vénülö férfiak közé, gondolja azt, hogy én is úgy érzek mint azok, én feloldom eddigi lekötöttsége alól, eddig sem éreztem magam lekötve, feleltem. Jól van, felelte nevetve, szóval eddig sem érezte lekötve magát, -csak arra kérem, hogy ne beszéljen senkinek - sem erről, nem azért mintha nem állnám amit mondtam, mert észre vehette, hogy én soha senkinek, idegeneknek sem hazudtam, legkevésbé magának, amit mondtam minden úgy van és ezt én

bárki előtt megmondom és állom, magához mindig is a legszebb, legtisztább gondolatok vezettek- de úgysem értené ezt meg senki. Maga gondolt valószinüleg arra is, hogy most, hogy kineveztek, beképzelt lennék, vagy esetleg, hogy a maga anyagi helyzete elriasztana,- hidje el mindez annyira nem számit. Én ilyesmire nem is gondoltam. Ellenben arra gondoltam, hogy most, hogy kinevezték, a felesége esetleg jobban ragaszkodik magához. Nem mondom történtek már ilyesmik is- felelte-.

Mondja, nem lehet az, hogy mind a kettőnket szeret? Engem is meg a feleségét is, hallottam már ilyesmiről. Lehet, hogy most úgy érzi, hogy nem, vagy hogy engem jobban szeret, hiszen minden új erösebb hatással van, mint a régi. Ó, dehogy, azt az érzést nem lehet összehasonlitani, ó ha tudná, hogy már azóta is mennyi minden volt köztünk, mennyi minden történt. Nehogy azt higyje, hogyha úgy állna is a helyzet, mint ahogyan én látom, és ezt bevallaná nekem, hogy én haragudnék érte? Igérem magának ha igy lenne, vagy igy történne, hogy megváltozna a feleségem, akár szóban, akár irásban, de értesitem magát. Gondolt-e maga egyáltalában komolyan a válásra, addig míg engem nem ismert? Nézze ha én elválnék annak, annyi de annyi oka lenne már, ami miatt rögtön elválasztanának.

Többet szeretnék tudni a feleségéről, feleltem.-

Nem vette esetleg észre, hogy a felesége az utóbbi időbe megváltozott? Bizonyos dolgokban észrevett változást' felelte: Nem birom a titokzatos utakat, én nem akarok bújkálni, én amit mondtam, úgy van, én mikor észrevettem, hogy megszerettem magát, jobbnak láttam ha bevallom, és higyje el a jövöben is, ha változás állna bé azt is bevallom. Különben a feleségem azt mondja, hogy velem sohasem volt boldog. De hát nem értem, feleltem, hát akkor miért nem próbálja meg, hátha mással boldogabb lehet? Tudom én azt magamról, hogy én egy élhetetlen fráter vagyok, mindenki más az én helyemben már régen elvált volna, és azóta már vígan járhatnék megával. Tegnapelőtt is éjfélig voltam fenn, annyit töprengtem ezen a dolgon.

Látom én azt, hogy magának olyan természete van, hogy mindenkihez egyformán kedves, hozzám éppen úgy mint máshoz. Hát azt igazán nem mondhatja, hogy mindenkihez bizalmas vagyok.-

Nem! Maga talán nem is tehet róla, de olyan az egész megjelenése, a modora, a természete, hogy mindenki megnézi, hogy mindenkinek megragadja a figyelmét. Én pedig nem akarok senkivel sem versenyfutásra kelni, annál sokkal büszkébb is vagyok. Dehiszen mi értelme van az egésznek? Hiszen megmondta: nem tud a multtól elszakadni.- Különben sem tudom mire magyarázni, miért mondta akkor azt, hogy tévedni emberi dolog, vonatkozik ez az élet minden megnyilvánulására. Miért telefonált a felesége miért mondta: „náhiszen”. Miért kérdezte, mikor átjött Budáról, hogyan éreztem magam? Miért nem beszélt akkor, hiszen egyedül voltunk. Mégis csak kell lenni valaminek! Már nem tudom mit higyjek, mit ne higyjek. Mire értette mikor azt mondta, vannak dolgok amiknek történni kell, amiket hagyni kell, hogy történjék úgy, ahogyan történni kell, mert ha változtatni akarnánk rajta, nagy bajok lennének.-

I./23. Ebédelni mehetek? kérdezte. Hogyne. Azaz láttam, hogy valamit akar mondani. Tessék? Semmi. Láttam, hogy hirtelen

meggondolta magát és lenyelte, amit mondani akart. De hát mondja meg, amit akart mondani: Hogy fele időt spórolhatnánk meg, ha együtt mennénk, vagy az Erzsike maradjon itt, mindegy, csak legyen valaki, ha éppen munka van. Miért? van valami munka, akkor szivesen itt maradok. Hát lenne itt még két akta. /Közbe csodákat volt./ A végén pedig mégis csak külön mentünk le ebédelni. Már egész bolond leszek én is.-

I./25.

Mondta, hogy jó hirt hallott a rádióban, állitólag rövid időn belül kimennek az oroszok. Majd azt kérdezi tőlem: maga is örül neki. Hát persze, feleltem. Eltörtem az Erzsike ollóját. Odahivott: majd én hozok magának egy másik ollót, nekünk van sok. Ugyan, ugysem fogadom el. Mind a ketten a kályhánál beszélgettünk, mikor megszólal a telefon. Én odamentem és mondtam: a felesége kéri. Azzal én gyorsan visszamentem a kályhához. Mond miért pirult úgy el mikor mondtad, hogy a felesége kéri. Ugy elpirult mint egy kis diák. Ebédnél aztán megint csak az orosz után kérdezősködött. Hogy milyen a ruhája, mi a rangfokozata, és biztos, hogy én tetszem neki.

I./26.

Ma a budaiak kaptak szenet. Alizzal gyorsan hazamentek. Közben felhivta a felesége. Mondtam, hogy nincs bent, mert valószinü, hogy szenet kapnak. Kivel beszélek? Mikor megmondtam a nevem, egészen megváltozott a hangja. Olyan kedves, barátságos lett. Hogy vagyok, mit csinálok? kérdezte. Lehet, hogy sejt valamit azért is hívja ilyen sürün fel. Azelött soha nem hívta. Hát nincs neki elég lelkiereje bevallani, hogy tévedett, hogy a felesége csakugyan szereti, hogy esetleg megváltozott. Vagy nem meri azért, mert attól fél, hogy elveszitene, de viszont ha nem őszinte hozzám, soha nem is fog megnyerni.

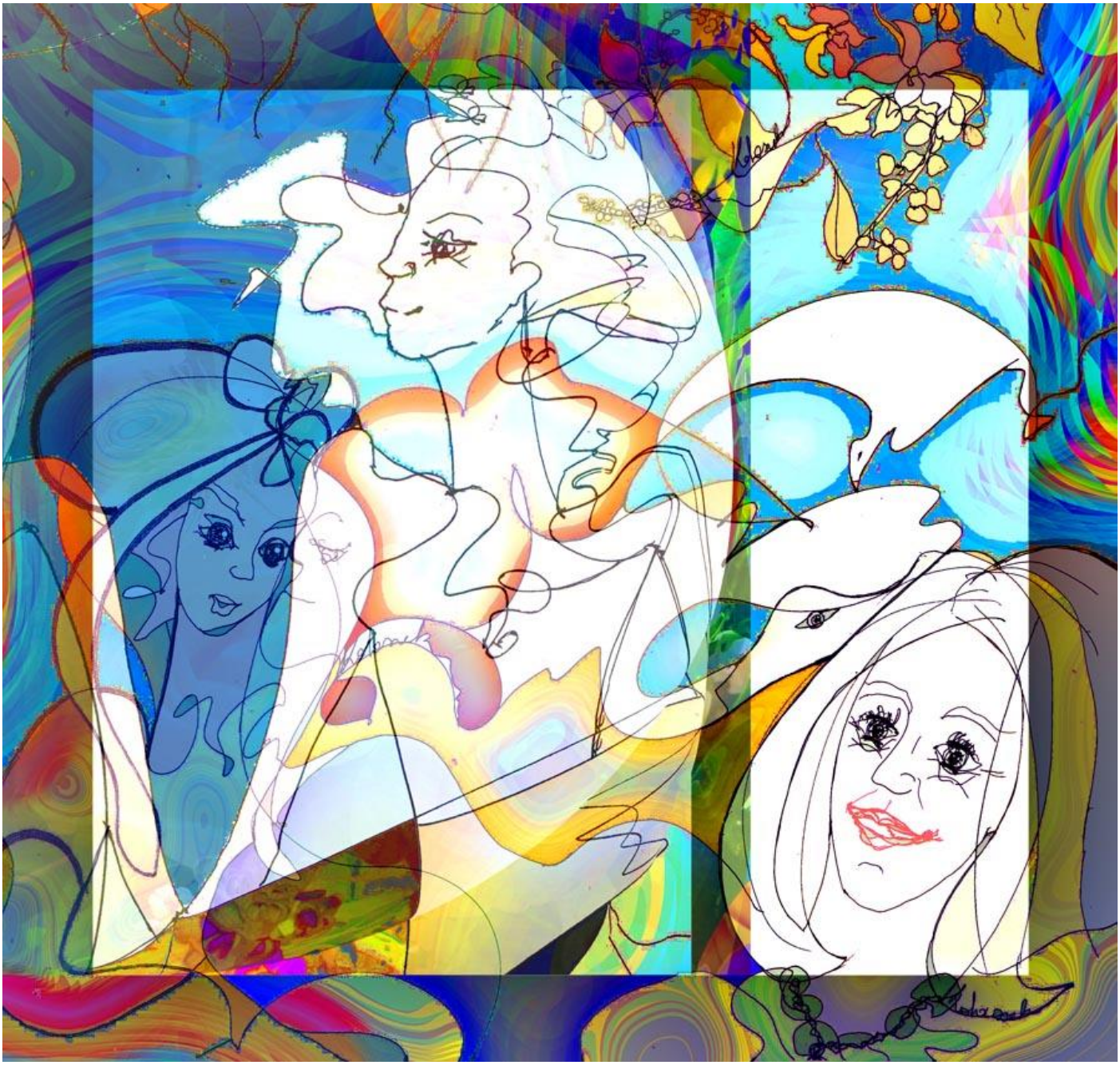
I./29. 1946.II./2/sz.

Már igy is tulságosan el vagyok adósódva magával szemben. /Ezt mondta arra, hogy én helyette kifizettem a beszerzést- Ő u. i. pont nem volt bent.- Miért nem szól, hogy tartozom magának, már igy is… …….. .

II./1. Telefonon kereste a felesége. „Jól van, természetes, ahogy lehet megyek. Megmondtam, hogy ne tartózkodj abban a szobában. Tessék kimenni onnan. Fiacskám ne emelgesd egyedül a butort, hivjad fel x. y. segiteni. Szervusz, csókollak. Igyekszem haza.” Majd rövid idő mulva haza is

ment.- Multkori telefonbeszélgetésük alkalmával azt mondta: „majd otthon megmondom.” – Nanci, vagy valami ehhez hasonlóan szólitotta őt a telefonban.- Nincs most már semmikimélettel rámnézve. Még arra is megkér, hogy én hívjam fel a feleségét. Mintha mi sem történt volna, a legtermészetesebb hangon beszél előttem a feleségével. Én persze többnyire el is megyek, ha beszélgetnek. De viszont ez is feltünő lehet, de ha megpróbálok maradni, borzasztó, hogy mit szenvedek.

Nem szeretem a szigorúságot, nem szoktam kegyetlenkedni, mondta. Pedig ha tudná, hogy micsoda borzasztóan, kegyetlen játékot folytatott velem szemben. Azt is mondta:” régi igazság: nem jó ott vigadni, ahol mások sírnak.” Hát, hogy tud ő olyan rettentően közömbös, természetes lenni, nem gondolja, nem veszi észre, hogy én mennyire szenvedek?- Az egyik tanácsos mondta róla: Nem is

Kotaszek Hedvig: Sokból egy-E pluribus unum

gondoltam volna, hogy ilyen derék, eszes, jóravaló fiú ez a B. És milyen szépen nyugodtan tud dolgozni. Igen, én is igy láttam. Miért pont én hozzám kellett mégis oly kegyetlennek lennie.- És miért játszik még most is velem? Miért, hogy gyakran kulcsolódik össze a keze. Olyan szomorúnak, meggyötörtnek látszik. Sokszor úgy érzem, hogy nem lehet ezt már tovább kibirni. Csütörtökön is végig sírtam az egész operát. Ha zenét hallok, most is mindig sírok. Oh be nehéz is az élet. Az új évre teljesen megváltozott minden. Nem hiába éreztem, hogy rövid lesz a boldogságom.- Igen most már látom, hármunk közül én lettem az áldozat. Éppen C. is mondta, hogy ő 90 százalékig úgy beszélt mint aki biztos, hogy elvesz, igazán nem mondhatja, hogy te kezdeményezted volna a dolgot, mert itt egyes-egyedül Ő lovalt bele mindenben, ő széditett meg. Éppen olyan gazember, mint a többi férfi.- Miért nem hord jegy gyürüt, igazán nem kellene szégyelnie a feleségét. Lehetséges, hogy talán kiábrándult belőlem, de ilyen hirtelen vajjon mi okozhatta a változást? Miért nem tud elég bátor lenni, hogy végre egyszer egészen őszinte tudna lenni. Azt az egyet tudom biztosan, hogy Ő új évtől kezdve szép óvatosan, kiméletesen visszakozott, egyre csak hátrált. Nem sokáig tartott a boldogságom. Ez a mostani állapot szörnyű. Arra gondolok, talán egyszer majd csak elmulik minden, megpihen és elcsendesedik. De már az én koromban is csak temessek, még nem is

éltem és már temessek. Hát ez az én sorsom, hogy mindenkibe csak csalódjam? Miért is nem lehetek én olyan boldog, mint más fiatal leány? Ugy érzem magam, mintha élve eltemetnének. Ugy kiáltozik, követelődzik bennem a boldogság utáni vágy. Igaza volt szegény Bor. dr.-nak. Néha olyan különös a T., nem vette észre, mikor én azt mondtam, hogy jól tudom, hogy mellé egy ügyesebb valaki kéne mint én és a K. is jobban megfelelne, azt felelte: nagyon jó maga, a K. már asszony, ő nem kell, de maga fiatal leány. Akkor feltünt nekem ez a megjegyzés, még a K. is mondta, hogy a B. egy kicsit erősen fejezte ki magát. Emlékszem egyszer mondta a B., hogy a menzán azt beszélték, illetve kérdezték, hogy én asszony vagyok-e, mire Ő azt felelte, hogy ugy tudja, hogy még mennyasszony sem vagyok. Erre Ő azt a megjegyzést tette, hogy nem lehessen tudni. Akkor is szörnyen bántott ez a dolog. – Emlékszem arra is, hogy halottak napján mikor a katolikusok nem jöttek be, leadta helyette kenyérjegyet. Azt hittem, hogy tévedésből megfeledkezett kenyérjegyet hagyni, és biztos

Kotaszek Hedvig: Rózsalánc-Rosepearl

szüksége lenne reá. Megjegyzem, hogy ugyanakkor több helyett is adtam le a kenyérjegyeket. Mikor szétosztottuk, ahelyett, hogy megköszönte volna, kérdőre vont, hogy miért adtam le helyette a jegyet. Mikor mondtam, hogy én ezt jóhiszemüen tettem és nemcsak helyette hanem más helyett is leadtam a jegyet- azt felelte: de hát nem értem magát, mért kellett kenyeret kiváltani részemre, hiszen sütött az én feleségem eleget. Ekkor szörnyen szégyeltem magam. Tán félreértelmezte az én jóhiszeműségemet. Mikor nem lehetett átmenni a hidakon, milyen ingerült volt akkor is, nem létezik, hogy egy oldalon legalább 2-3szor elő ne fordulna ez a betű torlódás. Még örülök neki, hogy egyáltalában igy is tudok mostanában dolgozni neki. Ő diktál én figyelem, hogy mit mond. Ahogy reánézek önkénytelenül is megindul gondolataimnak áradata, és bizony gyakran megesik, hogy nem tudom, hogy mit mondott. Hiszen emlékezhet reá, hogy milyen kitartóan kellett csinálnia, milyen sokáig tartott, amig észrevétette velem magát.' Miért nem hagyott békében, hiszen tudhatta, hogy milyen célzattal teszi, ha annyira lelkiismeretes, mint aminek hittem, hogy volt lelki ismerete mindezt tenni velem? Szörnyü kegyetlen játékot üz velem.-

Mult vasárnap semmi kedvem sem volt elmenni Sárikáékhoz. Anyuka is mondta, hogy ő még ilyen unalmas fiatal leányt nem látott, mint én vagyok, hogy lehet valaki ilyen misz alak. Mindenki huzott, addig beszéltek, míg végül is elmentem. Bár Isten látta lelkemet, semmikedvem nem volt hozzá. De vajjon ki érti meg az én lelki állapotomat. Sárika oroszoktól vett szenet és közbe behívta őket melegedni. Az egyik orosz részeg volt és nem akart elmenni. Ki akart kezdeni mindenáron. Géppuska volt nála.- És a Leó és a többiek semmit sem tudtak tenni. Micsoda fegyelem van náluk? Egy főhadnagy semmit sem tehet egy közlegénnyel szemben? Hál' Istennek sikerült megszöknünk.- A Leó szégyelte a dolgot, hogy ilyen kellemetlen helyzetbe hozott.- Azóta nem is jár hozzánk. Jobb is igy. Az utóbbi időben mindenáron meg akart csókolni. Hiszen ugy se lett volna semmi értelme, ha esetleg megszeretett volna, ugy sem lett volna semmi értelme. Bármilyen helyes, rendes gyerek is, Ő azért csak orosz, én pedig magyar. – A napokban, azaz pénteken átszállok a 6-osra, hát éppen a kis olasz száll le velem szemben. Mondtam, hogy én sietek be a hivatalba, gyorsan felszálltam, erre Ő is visszaszállt. Elkisért a hivatalig, mindenáron találkozni akart. Már a hivatal kapujában voltam, nem szerettem volna, ha ismerősökkel találkozom, ezért megigértem, hogy vasárnap d.u. találkozunk. – De multkor Ő is megigérte, hogy

eljön és nem jött, igy nem is furdal a lelkiismeret, hogy nem megyek el. – De meg ilyen lelkiállapotban nincs is én nekem semmihez sem kedvem. Mult vasárnap d.u. felnyitottam a bibliát, tanácsot kérve: „amit Isten egybekapcsolt, ember szét ne válassza" ez volt írva. Igen tudom, hogy ez a helyes, és igyekeztem is eszerint irányitani a dolgokat. De uram Isten', de nehéz. – Itthon is folytonos veszekedés, inkább még ünnepnapokon is bejárnék a hivatalba. Ugy vágyom egy kis békességre, csendre.- Sokszor úgy elkeseredek. Miért is nem vagyok én olyan mint más ember. Talán meg kéne változnom. Tudom, hogy az élet nemcsak abból áll, hogy mindig más dolgozzon, helyettem, reám, de valahogy most mintha megbénultam volna, nem mintha azelőtt sokat dolgoztam volna, de most úgy érzem kihalt belőlem minden élet, nem érdekel semmi és senki. Mi lesz velem? Lehetséges, hogy ez csak átmeneti állapot, tekintve a lelki megrázkódtatást, ami ért? Oh de szomorú is az én sorsom.- Ma az „Új Időkben" olvastam és nagyon találónak éreztem reám nézve. „Élek és számomra ez most éppen

elég sulyos feladat." A másik, amit szintén a szerkesztői üzenetek rovatában olvastam: aggódás nélkül nincs szeretet. Azelött a szeretet derü volt és béke: ma úgy hivják, hogy aggodalom.-

Egy másik rovatában ez áll: a leányok életében nagyon fontos szerep jut a tetszésnek. Ez kedvet, önbizalmat ad, hiánya pedig elkedvetleniti a legtöbb fiatal leányt. Minden nőnek szüksége van arra, hogy időnként a nőt is meglássák benne.- Mindnyájan kérdezhetnék, hogy miért éppen nekem kell ilyen keservesen szenvednem? Nincs olyan ember, akire előbb vagy utóbb' rá ne kerülne a sor. A boldogság futó pillanat, amelyet az élet hajszájában olykor megragadunk és megizlelünk. Hiába is próbáljuk megrögziteni. Minden ami sokáig tart: hétköznapivá válik. Ha a sirás nem segit is a problémán, a könnyekben sokszor feloldódik a fájdalom éle eltompul, és mint a felhigitott méreg, elveszti gyilkos hatását. Panaszkodni nem szégyen, ez könnyit a lélek elviselhetetlennek tetsző terhén. Igen,- én valóban nagyon unalmas vagyok és végtelenül szomorú. Élőhalott vagyok, akit el akarnak temetni: de én még élni akarok! Vajjon mi vár még reám, leszek-e vajjon boldog az életben? Ő is mondta egyszer: olyan nyugtalanság fogja el, nem mer hinni a boldogságban, ha az én szép, szomorú szemembe néz, mintha valami rosszat sejtenék.-

Hát szomorú dolog ez ami velem történik, de szeretem ennek még a szenvedését is.- Azért mindig kitörölhetetlen emlék marad számomra.- Itt már más mint a jó Isten: nem segithet.!

1946.I./ 10 v.

II/7.

Aliz mondja, hogy irigyel engem. Sose irigyelj, mondtam.- Beszélgetésünk során azt is mondtam, hogy idővel az ember tapasztalatokat szerez: Sok esetben a nők sokkal erősebbek, mint a férfiak. Ezt már nem hagyta szó nélkül. Pl. a gyomrunk erősebb, jobban bírja az édességet, vagy jobban és többet járnak operába. De nem akarok célozgatni, mert ebből csak azt látná, hogy nem hagy nyugodni, fáj, amit velem tett. Lili a napokban sírva fakadt. Ő Lili azt mondja, hogy aki megbántotta, az előtt nem sirt. Igen, ha fáj is a szivünk, azért igyekszünk erősek lenni, és nem mutatjuk, mondta Ő.

II./8. Sürgősen kellett valamit elkésziteni. 1/3-kor lehivatták és azt mondták, hogy az ügynek másnap 8,10-re már készen kell lenni. Készüljön fel, hogy esetleg itt kell maradnia.- Közbe ebédelni akart menni,

de az ebédjegyét nem találta sehol. A jegyzetét ott hagyta, szóval szórakozott. Hazamegy és otthon fog majd az ügyhöz, mondta. Én 3 óra felé csupán illendőségből, megkérdeztem: maradjak, vagy menjek haza? Csak menjen haza H., mert esetleg sokáig eltartana, és későre érne akkor haza. Majd otthon megcsinálom én az egészet. Bántott a dolog, hogy ha egyszer akadna valami nagyobb dolog, azt sem velem végezteti, hanem megcsinálja Ő maga. Persze - gondolja- biztos az, amit Ő csinál. Én rám sajnos az utóbbi időben nem sokat lehet számítani. Másnap később mentem be. /de már előző nap bejelentettem/ Máma már használtam a gépét, mondja. 8-ra már bevitte készen a dolgot. Igen- feleltem.- Végeredményben én nem is tudom minek vagyok itt, ha munka van azt ugyis meg tudja dr. úr is csinálni!? Láttam, hogy nagyon meglepődött ezen, amit mondtam. Másnapra megint egy sürgős munkát kapott. Miközbe Ő fogalmazta mi beszélgettünk. Közbe felhívta a felesége is telefonon. Mondta, hogy lenne egy két szobás lakás. Jól van nézd meg. Én, minek menjek, ha neked megfelel, ha neked jó, akkor nekem is jó! Szóval teljes köztük az összhang.- Multkor is azt mondja: holnap később jövök be, petróleumért megyek. Csak nem hagyhatom

mindig a feleségemet menni érte. Multkor Ő ment érte. Egy 10 literes kanna, bizony nem könnyü. Hát félti Ő is a feleségét, és még akkor azt mondja, hogy nem szereti? Szeretik és féltik ők mind a ketten egymást, és én már másra nem tudok gondolni, minthogy csak kalandnak kellettem volna. - Azért egy kicsit óvatosabb és kiméletesebb is lehetne. Nyiltan, előttem beszélget a feleségével, mintha köztünk soha nem is lett volna semmi, a legtermészetesebben viselkedik: mintha csak álmodtam volna mindent, mintha Ő soha másként nem is viselkedett volna velem szemben. Még arra is megkér, hogy én hívjam fel a feleségét. Direkt játszik velem, de én sem fogom mutatni, , hogy fáj nekem az Ő viselkedése, majd én is igyekszem természetes lenni, mintha mi sem lett volna. – Jókedvű igyekeztem lenni , nevetgéltünk. Ő megkérte Alizt, hogyha lehet egy ideig ne beszéljen, vagy halkabban, mert őt is érdekli, amit beszélünk és nem tudja összpontositani a gondolatait, pedig egy sürgős dolgot kell készitenie. – Majd mikor készen lett odaült mellém és kezdte diktálni. Már akkor éreztem, hogy ideges. – Közbe elhivatták, majd közvetlenül utána jött Magdi valamit kérdezni. Majd Aliz megmondja, felelte türelmetlenül. Aliz közbe nem tudta megmondani. Tőlem is kérdezett valamit, én mondtam, hogy nem tudom, hogy hivják az illetőt. Pedig mondtam magának, hogy

jegyezze fel, miért nem írta fel. Nekem ugyan nem mondta, feleltem. Nagy mérgesen megmondta Aliz helyett is, amit kérdeztek. Majd mondja nekem, hogy olvassam hol tartunk. Nem jó, nem azt írta, amit mondtam, már maga is – én nem ezt mondtam - /egy szót kellett beszúrnom/ felelte idegesen. Röviddel utána befejeztük. Remélem nem haragszik, hogy ideges vagyok, de érthető, nem? Ezt most rögtön meg kellett csinálni és még rögtön átrohanni a Pénzügybe. Mikor átvitte a dolgot, készülödött, kefélte kabátját, ruháját. – Nem tudom, mit fogok csinálni, ha ez az egy ruha is leszakad rólam – mondta. Már évek óta nem vettem. – Utána igyekezett kedves lenni hozzám, de éreztem, hogy nagyon nehezen megy. És hiába én sem tudtam és nem is tudok már vele feszélyezetlenül beszélni. Másnap, azaz tegnap is még nagyon ideges volt. Ami terhet az élet reám mért, azt igyekszem egyedül elviselni, - mondta nekem arra, hogy megkaptuk a pénzt és én mondtam, hogy átcserélem az Ő aprópénzét az enyémre / Ő 750 ezret kapott 10. ezresbe, és pedig 6 darab 100 ezrest egyben/ A hivatalos idő végén megkérdezte, hogy nem megyek-e el táncolni, most vannak a farsangi bálok. – Nincs kedvem, feleltem. Majd gyorsan hozzátettem, rendszerint reggelig

tartanak és éjfél után már unalmas. – Röviddel az után, hogy én lementem ebédelni, Ő is lejött. Mégcsak arra felé sem nézett, ahol én ültem. /Mikor bejött ugyan rám nézett, de attól kezdve, hogy el foglalta a helyét, ugy tett mintha én a világon sem lennék./ Borzasztó ez. Mint két teljesen vad-idegen viselkedünk egymással szemben. – De ha Ő büszke és tud közömbös lenni, hát én is tudok. Utóvégre sértve, itt egyedül én érezhetem magam. Engem bántott, sértett és nem tehetek róla de úgy érzem magam, hogy becsapott – mint akit megcsaltak. – Legjobban szeretném azért, ha harag nélkül tudnánk ezt a dolgot befejezni. De hát miért is nem tud hozzám őszinte lenni. Hiszen olyan szempontból, amit terveztünk már Ő úgysem jöhet számitásba. Akár marad, akár válik, az engem már nem érint, én sem igy, sem úgy nem tudnám már az életem reá bizni. Nem tehetek róla, de még mindig szeretem és nagyon fáj, hogy csalódnom kellett benne, de azért megbocsátok és nem haragszom reá. – Hiszen jobb neki igy. Mellettem biztos, hogy rosszabb dolga lett volna, mint a felesége mellett. –

Nekem alaptermészetem az őszinteség. Olyan jól esik őszintének lennem. De ezek után nem tudok fenntartásnélkül őszinte lenni. Elveszitettem minden hitemet az emberekben. Látom már hogy bízni, hinni, senkiben sem lehet! Hittem és biztam a Feribe, hittem és biztam Ő benne is, de minthogy mind a kettőbe csalódtam, hinni most már többé nem tudok. Szélhámos az egész világ. – Ahhoz, hogy egészen tisztaképet nyerjek róla elejétől-végéig fel kéne idézni mindent. De félek ettől, mert sok szép, fájó emlék is van benne, igy pedig jobban, helyesebben tudok viselkedni veleszemben, mintha felidézem a multat. –

Igen, én most egészen mást mutatok, mint amit érzek. Nem akarok előtte sírni, nem akarom, hogy lássa, hogy nekem mennyire fáj. – Mosolygó s jól nevelt arc… s mögötte megszakad a szivem., mert, hogy belül mi fáj, azt nem tudja más. –

„1945.II./17.v.”

Mult vasárnap délután átolvastam, mindent, ami vele kapcsolatos. Meg kellett ezt tennem, hogy tudjam, hányadán állunk. – És úgy éreztem nem haragszom rá, nem hibás itt Ő sem semmiben. És kezdtem megnyugodni. – Igy most már majd könnyebbek lesznek a napok- gondoltam.

Hogy mi történt velem és, hogy jelenleg milyen lelki állapotban vagyok, hogy jelenleg még élek – mert ha a sziv fájdalmába bele lehet halni, akkor én már rég nem élnék – azt az alábbiakban igyekszem lerögziteni:

II./11.

Igen most már majd könnyebb lesz az élet, én igyekszem elfelejteni mindazt, ami fáj. Telve bizalommal, új elhatározással indultam neki a hétnek.

Mi is van ma, hanyadika? – kérdi – 11. feleltem. – és közben az jutott eszembe, hogy ma két hónapja, hogy ez a dolog van köztünk. –

1 óra felé odajön hozzám: szeretnék Magával egy pár szót váltani, de olyan nehéz itt o. H. nem tudja ilyenkor lehet már ebédelni? Igen, feleltem, lemenjek én is.? Igy aztán nemsokára Ő utána én is lementem. –

A felesége otthon maradt, hogyha viszik a fát legyen valaki, kérdem, hogy megtörjem a csendet és, hogy valamivel meginditsam a beszéd fonalát. Igen, felelte, és én is igyekszem haza, hogy segiteni tudjak. –

Hédike, remélem nem haragszik- ….. el kell válnunk. Igen, én is gondoltam erre, feleltem gyorsan. És valóba egyszer-kétszer már beszéltünk is régebben erről. Most mégis olyan váratlanul ért, annyira megrázott, mint a villámcsapás. – A T. úr olyan jó ember, majd vele egy pár szóval elintézem. Én akartam menni, de olyan az osztály, hogy maradnom kell. – Igen, természetes, hiszen dr. úr vezeti az egész osztályt. Ugy gondoltam, hogy esetleg a vasuthoz közelebbi helyre kerülne, igy meg is lehetne indokolni, hogy messziről jár be. Vagy jobb szeretne itt a Kp-ban maradni, akar továbbra is az elnökin maradni? Csak cseréről lesz szó. Dr. úrra bizom! Rendben van. Nem szabad

rosszabb helyre kerülnie, mint itt volt. Akár én, akár a tan. segitségére leszünk, csak szóljon nekünk, ha nem érzi jól magát. Az okot azt hiszem nem kell mondanom, tudjuk mind a ketten. Igen, érezzük mindketten, feleltem. Csak nem sejtenek valamit? kérdeztem. Nem, csak azt látják, hogy én érdeklődöm maga iránt. Olyan helyre szeretnék menni, ahol állandóan van munka, legalább is több, mint itt! Dolgozni akar? Igen. Jó!

Ne higyje, hogy én haragszom. Csaknem minden ember életében előfordul egyszer ilyesmi, - még velem is megeshet - /tettem hozzá, csak azért,

hogy leplezzem azt a nagy lelki tusát, ami bennem folyt:/ Igen velem is megtörtént, elöször és utóljára. Ha talán ezt még most nem is érti meg teljesen, de majd 10 év mulva megérti: ha ugyan addigra még emlékszik reám! Ugy látom azért mégsem ismert eléggé, mondom. Én magát, nagyon is jól ismerem, tökéletesen, különösen erkölcsi téren teljesen tisztába vagyok magával. Multkor mondta, hogy nem szeretne csalódni az én jóságomban. Hát mit gondol, hogy én valaha az életben el tudnám mondani ezt valakinek. Akkor maga nem értett meg egészen, én ezt nem azért mondtam, mintha kételkednék magába, én ezt csak a bizalomra értettem. Hédike maga pedig nagyon vigyázzon magára, teszi még hozzá. Miért kell nekem olyan nagyon vigyáznom magamra? Csak vigyázzon nagyon magára: az oroszoktól is óvakodjon. – És mikor lenne szó az áthelyezésről, kérdeztem. Egy-két napon belül, felelte. –

Alig, hogy felmentünk, aztán Ő elment. Én pedig magamra maradtam ezzel a rettenetes tudattal: el kell válnunk. Csak úgy nyeltem magamban a könnyeket, hogy ne legyen feltünö a viselkedésem, odamentem a leányokhoz a kályha mellé. Ők beszéltek, de én messze eltekintettem, hol jártak az én gondolataim most, az övéiktől. Aliz hangjára riadtam fel. H. mi az csak nem sirsz? Nem, csak ugy elgondolkodom, feleltem és a következő percben már sírtam is. Mi baj, H.' kérdik. A Marika odajött hozzám, simogatott: valami baja van, máma már egész nap olyan szomorú. Mielőtt elmentek volna Aliz a következőket mondta: „ne búsulj, ne sírj H., amig otthonod van, amig a szüleid élnek. Az élet nagyon nehéz igy egyedül. Majd idővel menj Te is férjhez, hogy egyedül ne maradj. Könnyebben el lehet viselni minden terhet, ha az ember nincs egyedül, mert igy egyedül nagyon szomorú az ember sorsa. – Azt hiszitek Ti, hogy a házasság az már magában a

boldogság, feleltem szomorúan. Mindenesetre alkalmazkodni kell egymáshoz: a legtöbb baj ott van, hogy a házastársak nem értik meg egymást, hogy nem tudnak, nem akarnak egymáshoz alkalmazkodni. Pedig itt a H. /hivatalban/ is hány emberhez alkalmazkodunk, és ha itt is tudunk mindenkihez alkalmazkodni, nem könnyebb akkor még egy valakihez alkalmazkodni, aki ráadásul még gondunkat is viseli, törödik is velünk.

Hazaértem, hogy hogyan azt nem tudom. – Mikor a leányok elmentek tudom, hogy még jó darabig bent voltam, hallgattam a szél sirását,

jajveszékelését, kinéztem a Dunára: Istenem mennyivel jobb lenne, ha most meghalhatnék. Mint a „Waterló Bridzs' c. filmben: csak menni, menni, nem látni, hallani semmit, míg valami jármü alá nem kerülnék, és aztán megszünne minden, vége lenne mindennek, mert ilyen szörnyü fájdalommal élni nem lehet. – Vagy egyszerübb lenne, ha valamitöl örökre elaludhatnék. Mert inkább választom a halált, minthogy „tőle" elváljak. Mi lenne akkor Vele? Merült fel hirtelen bennem. Nem tehetem, Úr Isten még sem tehetem. Esetleg még kitudódna ez a dolog, esetleg még valami baja történhetne neki. Ennek a dolognak nem szabad az emberek elé, a nagy nyilvánosságra kerülnie. – Bár ez lenne a legjobb, a legegyszerübb módja, hogy minden fájdalom megszünjön, még sem tehetem. Nem dobhatom vissza a jó Istennek az életem, azért adta, hogy éljem végig, míg Ő jónak nem látja, hogy magához vegyen. Hátha már születtem, hát élnem kell. Élni fogok, de csak azért mert már megszülettem, erről, ez ellen nem tehetek. – Valahogyan ilyen elhatározással indultam hazafelé. Utközben erősen kivántam ó, bár történne valami, valami olyan szerencsétlenség, amelyről egyikünk sem tehet. Némileg kábult állapotban voltam is és erősen hittem, hogy valami fog történni. De nem! hazaértem, élve. Vagy talán ez már életnek nem is nevezhető, inkább olyan élő-holt állapot. Élek, jövök-megyek, teszek, dolgozom, de a rugó, a lelkem rugója az elpattant. Mint egy gép élek tovább, mert az a rendeltetésem, hogy éljek. Hogyan fejezzem ki mindezt ami bennem van,

mert ezt igy tovább nem birom. És a jó Isten kezébe adtam a ceruzát és én írtam.

Kotaszek Hedvig: Folyondár

Igy készült el a „Bucsú levél”, mely hozzá iródott. Az egész egy könnyes sóhaj, egy lélek vergődése, tükröződik vissza benne. Még egy utolsó kisérlet. Talán, ha egészen őszinte leszek hozzá, talán ha megtudja, hogy mi Ő nekem, mégsem kell, hogy elváljunk. Nem kivánok semmi, de semmi mást csakhogy mellette maradhassak. – Este, mikor már mindenki aludt én még sokáig sirdogáltam, míg el nem nyomott az álom. De 3-4-5 órakkor ismét felébredtem, majd mikor eszembejutott, hogy mi történt velem, ujra elfogott a sirás. Igy, dagadt szemekkel és arccal keltem fel, és látván magamat elhatároztam, hogy ilyen állapotban be sem megyek. Nem szabad igy látnia, hiszen a szörnyü lelki trauma nyomai megmaradtak. De most mikor napjaim már számlálva vannak, maradjak itthon? Ha megröviditem még ezenfelül az időt, ennek egyes-egyedül márcsak én vagyok az oka.

Igy gondolkodtam, és elözöleg az „Otbán”-ba mentem. /valami kiütésem van/ Dél felé szabadultam onnét és úgy gondoltam, most már bemehetek, talán nem venni most már észre rajtam, hogy min mentem keresztül. Beérve kérdeztem hol a T. úr? mondták hogy elment, de még ma visszajön. Legjobb szeretnék hazamenni! Nagyon fájt, hogy még ezt a kis időt amit még együtt lehetünk, ezt is meg akarja röviditeni.

Nem tudtam mit csinálni. Nem tudtam mit, miről beszéljek, szórakozottságomba még egyszer megkérdeztem: hogy hol van a T. Miért érdekli olyan nagyon magát?! Kérdi. Hát csak úgy kérdeztem, majd körül nézek, /nem igen voltak bent/ - olyan csend van, olyan üres ez a szoba- mondtam: Igen, csendes és szomorú ez a szoba, felelte. Nekem sem kellett több, készen álltam a sirásra. Ő rögtön kiszaladt. Majd mikor visszajött, odaállt a kályha mellé és csak jó idő mulva jött hozzám. - /Én ezalatt igyekeztem a sírás nyomait eltüntetni/ Szabad ezt az újságot, kérdi, hozzám érve. Tessék, feleltem, majd most én szaladtam gyorsan ki. –

Mikor aztán visszajöttem igyekeztem erős lenni. Még mosolyogtam is. Borzasztó igy együtt lenni. Munka nincs, olvasni nem tudok, a szemem a betükön, de a figyelmem

a lelkem messze jár s közben érzem, hogy ő is állandóan néz, figyel. Majd ahogyan jövök lefelé a lépcsőn azt mondja: nem szabad sirnia, gondoljon arra, hogy ezzel az én szivemet is nagyon megszomoritja. Jó ideig a sirással

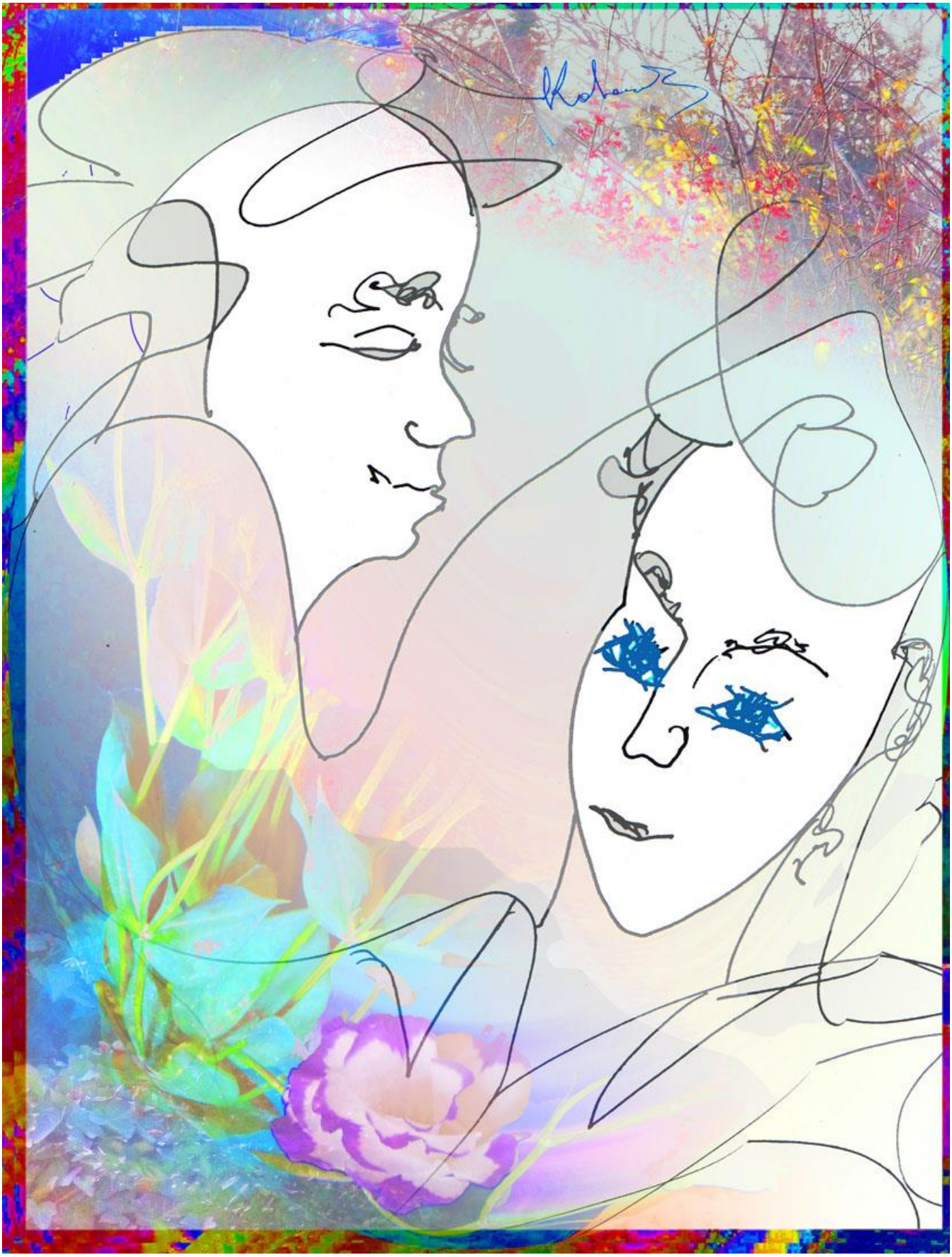
küszködve nem is tudtam szólni. Nem akar két napot otthon maradni? kérdi. Gondoltam rá, hogy ma sem jövök be, de jobb, ha emberek között vagyok. Beszélt a T.? Igen. Hova kerülök? A jo. osztály: jó lesz? Nekem mindegy. Ez egy jobb osztály, lehet, hogy egy idősebb, nyugdijas bácsi mellé kerül. A T. úr az egyik rokonát szeretné idehozni, igy az indok is meg van, hogy miért kell magának elmenni. Én mondtam, hogy egyelőre nem kell hozzám senki, mert ugyis munka sincs, majd azután meg kapunk valakit. Kik vannak azon az osztályon? – kérdezem. Csupa rendesebb emberek, ugyhogy maga majd hamarosan megszokik ott, megtalálja nyugalmát. Ugyan, azt hiszi, hogy én olyan hamar meg tudok valakit szokni, olyan hamar tudok felejteni?

Egy nap hazaérve, furcsa gondolatok vettek erőt rajtam. Szeretnék valami örömet szerezni neki. Ha örömét leli benne – bár még soha senkinek nem engedtem, de ugyis úgy képzeltem, hogy Ő lesz az, aki egykor az életem társa lesz – megengedem, hogy búcsúzóul, utolsó nap, csókoljon meg. –

Eszembe jutott, hogy eleinte mikor az elválásról beszéltünk még Ő mondta – egyelőre még korai. Nagyon fogja irigyelni azt, aki mellé kerülök. Két év utóvégre nem olyan hosszú idő, csak attól fél, hogy esetleg ez alatt az idő alatt elszakadnánk egymástól. Nem akar Ő' ne gondoljak semmi különösre, csak azt szeretné: ha mindig mellette lehetnék. Olyan jó érzés velem együtt lenni, mellettem lenni. Emlékszem mikor a Bé kért bement a T. szólni, hogy el ne engedjen.

Mikor mondta a B. ne próbáld elcsalni, mert párbajt vivunk. Milyen jól esett neki, mikor mondtam, hogy nem megyek!

Milyen felszabadultan mondta: „ezt vártam is magától." Mikuláskor azt mondta, amig én itt leszek, addig maga is itt lesz, kivéve ha maga nem akar elmenni, de kérem, hogy ebben az esetben jóval előbb szóljon nekem. Mikor utazási szabadságot kértem, hogyan féltett, nem akart elengedni. – Most mégis Ő küld el. Én nem akartam a válást, de ha Ő akarja hát legyen! – Ugy szeretem nézni, ahogyan belemerül a munkába. Olyan jó érzés ilyen okos, jó, emberrel együtt lenni és tudni azt, hogy szive az enyém.

Kotaszek Hedvig: Alkotás-Work

II./12.

A gépet magammal vihetem, vagy valaki helyére megyek és lesz ott gép? Már akar menni, akarja, sürgeti. Nem, feleltem gyorsan. Nem olyan könnyü itt a minisztériumban az áthelyezés. Előbb még helyet kell csinálni. Hát még nem biztos, hogy odakerülök, még nem biztos az áthelyezésem? / és lélekzetvisszafolytva vártam, hogy mit felel. / A mi részünkről mi már megállapodtunk, nem? – kérdi. Egyelőre ugyvan most, hogy a G. jö maga helyébe. Ki az, kérdem. A neve ismerős. Egy szörnyü nő, de jól dolgozik. Maga valószinü, hogy a mellé az öreg bácsi mellé' kerül. Igyekezzék jól dolgozni, ugy mint itt, hogy mindenki megszeresse. Nem is tudom, hogyan fogom tudni magát nélkülözni. Közbe bejött a T és igy nem értettem tisztán. Olyan jól esett, ahogyan fölém hajolva suttogott. Érzem minden percnek a sulyát. Olyan jól esik vele együtt lenni, Istenem csak soha ne kéne elválni. Nem kivánok semmit, csak mellette maradhassak, mit bánom én, hogyan vannak a feleségével, csak maradhassak, ez minden óhajom. Valamit szólhatott a T. mert Ő csak a fejét ingatta, mint aki azt mondja, majd elintézzük. Cica édes, bejött hozzám. Olyan jól esett elmondani neki bánatomat. Mondtam, hogy nem tudom mit csináljak, írtam egy levelet, de nem tudom, hogy helyesen teszem-e, ha átadom Neki. Mikor felfelé jöttünk szembe találkoztunk vele. Cicát nagyon nézte, szinte kérlelte, hogy tud-e valamit a mi dolgunkról. Cica felvitte magával a levelet, majd mikor visszajön hozzám a következőket mondja: Leszaladtam a konyhára, okvetlen akartam vele beszélni. Megmondani neki: nézze, olvassa el, mit tett velem. Tönkretette az életét. De nagyon sokan voltak körülötte. Okvetlen beszélnem kell vele. Addig nem nyugszom. Ne félj majd szép finoman elintézem. Majd megkérdezem: nem tudja mi van a H. olyan szomorú, lehangolt, nincs kedve semmihez se, magának tudni kell mi van vele, hiszen maga van mellette. Te igy gondolkodsz és ez talán helyes is, neked még igy kell gondolkodnod, de én az egészben nem látok mást, csak komiszságot. Otthon megvan mindene, a kész várta, itt meg bejött és minden reggel újból kezdte és élvezte a játékot. Alig tudtam visszatartani, hogy ne beszéljen vele. Csak azért

nem teszi, mert esetleg megtudná, hogy én elmondtam neki mindent. Olyan helyes, jólelkü ez a Cica. Úgy vigasztalt. Ne búsúljak, ki tudja mire volt jó ez? Talán majd ezután leszek csak igazán boldog. Ne hidd C., részemre az élet már nem számit. Élek mert születtem erre a földre. Végül is kevés ember van, aki

boldog. Hiába is szólnál: én már boldog ugysem tudnék lenni, akár szabad, akár nem. Ő közbe bejött. Legjobb lenne most hazamenni, fúj a szél, részben ez is egyik oka. Nehéz ott rendet csinálni, ahol már más elrontott valamit, mondja többek között. Egy másik alkalommal megjegyezte: a hullámot nem lehet hullámmal lecsillapitani, csak szelidséggel, türelemmel, csenddel. Ugy tud nézni, hogy az ember agyvelejéig hatol, mondja Cica. Rettentően bánt, hogy már megint elszaladt. Borzasztó, hogy még a hátralevő időt is megröviditi. Csupán a fájdalom dobol. Csak azt nem tudom, hogyan beszélhetett akkor úgy, mint aki 90 százalékig biztos a válásban és már a jövőre vonatkozólag tervezgetett? Kérdezd meg mielőtt elmész, hogy most már mondja meg végül, hogy mi történt? Dehiszen a felesége szereti ez az oka. Cica azt mondja, azért küld el maga melől, hogy ne háborgasd a lelkiismeretét, mert valahányszor rádnéz, eszébe juthat, hogy mindent tudsz. Hogy Ő nyugodt lehessen, ne legyen, aki emlékeztesse. Úgy szeretem a szobánkat, olyan jó itt lenni. Nem csinálok egyebet, mint csak búcsúzom. Mióta megmondta, hogy el fogunk válni, mindig talál valamit, hogy előbb elmenjen. Ma is telefonált a felesége. Olyasmit mondott, hogy tovább kell bentmaradni, mire Ő mondta, hogy majd megy elébe. – Mindezt olyan természetesen, olyan magától értetödöen mondta, mintha közbe semmi, de semmi nem történt volna. De nem bánok már semmit, csak maradhassak. Amellett észreveszem, hogy még féltékeny reám, nem szereti, ha mással beszélek. De, hát ha távol leszek tőle, akkor nem fog félteni? Vajon fogok-e hiányozni neki? Tegnap este megírtam a levelet. – Ki tudja, mit hoz a holnap, gondolom – jobb ha felkészülök a búcsúra!

II./14.

Odajön mellém a kályhához. Az a megoldás amit tegnap

mondtam, nem áll. Az illetőt nem engedik. Majd valami más után nézünk. Mit mondjak, ha kérdik, hogyan kerültem oda? Mondja azt, hogy maga nem tudja, úgy jött az áthelyezés. –

Részbe már meg is bántam az egészet, mondja egy idő mulva. Óh Istenem, kegyetlenül kalimpált a szívem. Hát ne küldjön el, én lennék a legboldogabb, ha maradhatnék. Miért játszik velem? Nem ezt nem hagyhatom. Ha neki sem mindegy, akkor még egy utolsó kisérletet teszek. – Szóljak, ne szóljak? De

hiszen az életemről a boldogságomról van szó, nem áldozhatom fel a büszkeségemnek. Irtam egy cédulát.

„ Miért kell nekem tulajdonképpen elmennem? Mitől, vagy kitől fél? Én nem haragszom azért, hogy jól vannak. Miattam ne legyen lelkiismeret-furdalása. Még ha ellenkezőleg lenne, ugy mint eleinte mondom, még megérteném, de így nem értem, miért kell elválni? Vagy talán nem tud velem együtt dolgozni? Nem vagyok számára használható munkaerő? Kérem feleljen erre őszintén. – Éppen ezért kell elválnunk, felelte, mert ha egészen úgy lenne, vagy nem /jól vannak/ akkor tudnánk segiteni a dolgon. De igy nincs még teljesen befejezve. –

Abba igaza volt, mikor egyszer nagyon helyesen megjegyezte: miért is mondom tulajdonképen mindezt el? Abba én hibás voltam, belátom, hogy többet mondtam el magamról, mint kellett volna, mint szabad lett volna. Hogy nem tudok magával dolgozni!? Attól félek, hogy maga nélkül nem fogok tudni dolgozni. – És ha én is ezt mondom? Nem szabad ilyet mondani Maga ügyes, jó munkaerő, fog tudni dolgozni. Már észrevettek valamit! Itt is ott is azt beszélik, hogy én udvarolok magának. Pedig hát én igazán nem szoktam udvarolni, és mások is pletykáznak, először is vigyáznom kell a maga jó hírnevére, nekem már nem árthatnak, de Maga még fiatal kisleány. Nekem sem árthatnak, mit törödök én vele, hogy mit beszélnek. Hát történt egyáltalában olyasmi, ami pletykára add okot? De nézze, magának még vigyáznia kell magára. Egyszer még majd felelősségre vonhat valaki, hogy hirbe hoztam. Más az én helyzetemben talán kihasználná az alkalmat. Magának elöbb – vagy utóbb, de egyszer

választania kell! Mi között kell választanom? Inkább úgy kérdezze, hogy kik között? mondja mosolyogva. Csak nem képzeli, hogy én férjhez akarok menni? Nekem eszem-ágában sincs férjhezmenni. Én soha nem kivántam mást, mint csak egy jó barátot, akinek mindent el mondhatok, akihez őszinte lehetek. Nekem alaptermészetem az őszinteség, olyan jól esik őszintének lennem. Azért is jobb nekem, ha idősebb az illető, mert jobban tudok benne bizni. Azt mondják ugyan, hogy egy nőnek nem jó olyan nagyon őszintének lenni, kell, hogy egy kis titokzatosság legyen benne. Az őszinteség az alapja a barátságnak, kell is, hogy őszinte legyen. De hiába nem tudok akárkihez őszinte lenni, hiszen egy valakit is olyan nehezen ismer ki az ember. Nem is azt mondom, hogy akárkihez legyen őszinte. De H. magának egy hibája van: nem elég bátor a gondolatai

kifejezésében. Ha életemben egy ilyen igazi, jó barátot találok, dehogy érdekelnek engem a férfiak. Pedig szép a házasság is és legjobb ha az ember megbarátkozik azzal a gondolattal, hogy férjhez megy. Akkor talán már megszünik az a közvetlen kapcsolat, az a fesztelen őszinteség, mint a barátságnál, a barátság szebb, a házasságban már van valami, ami nem szép, mondtam. – Az biztos, hogy a barátságban mind kettő függetlenebb, szabadabb, de végül mégis csak legjobb a házasság gondolatával is megbarátkozni. – Nem szabad csak idealizmusra épiteni a házasságot.

Kotaszek Hedvig: Rózsalánc

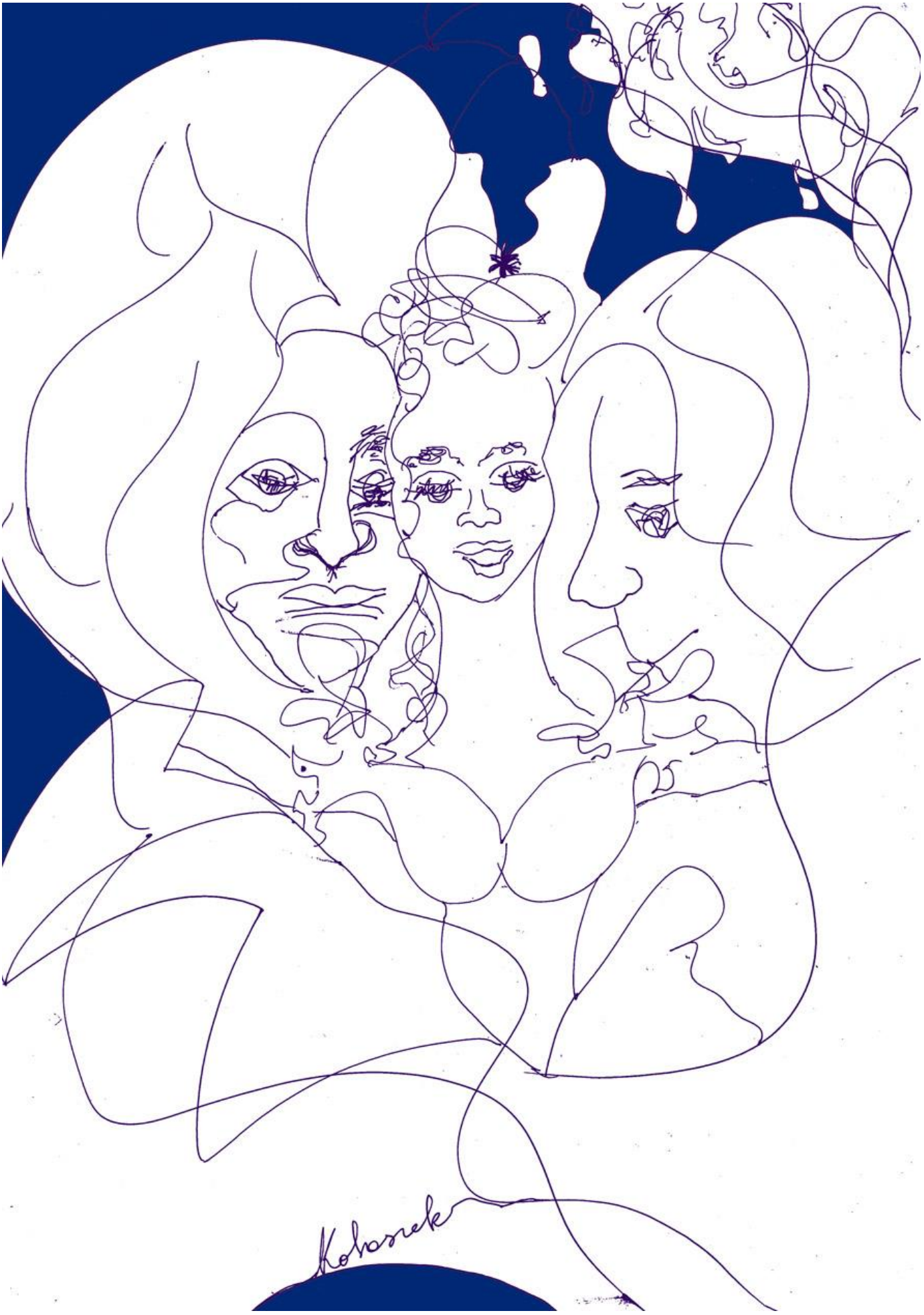
A házasság eleinte rózsalánc-később „bilincs”. – és a rózsaláncot mindig könnyebb elszakitani, mint a bilincset. A házasság kezdődik a legnagyobb boldogsággal. Nem szabad csak a szerelemre épiteni, mert a szerelem, óh, az nagyon csalóka dolog, az hamar elmulik. Én úgy gondolom, hogy a maguk életében most egy uj korszak következik be, maguk most tisztáztak egymás előtt mindent. Mondja meg őszintén: mi van azzal a levéllel, amit én írtam: Őszinte és nyilt a kérdés, és én őszintén is felelek reá! Emlékezzék reá mit mondott egyszer nekem? Mire vonatkozólag? Én sok mindent mondtam. „Hogy nem bánná ha a feleségemnek is megmutatnám.” Igen, ezt mondom most is. És megmutatta’. Igen! És mit szólt hozzá a felesége? Hogyan vélekedik rólam? Azt H. így nem lehet elmondani. Ezt is csak magának mondtam meg, hogy lássa, hogy őszin-

te vagyok. Soha senkinek sem mondanám el, csak magának. Nehogy az higgye, hogy a kiváncsiság beszél belőlem, majd a végén megmondom, hogy miért kérdeztem. Azt mondta a F., hogy Ő félreáll, Ő szabaddá tesz. Emlékszik az utolsó beszélgetésünkre. Minden úgy van, ahogyan akkor mondtam. Más már az én helyemben régen elvált volna és azóta már vigan lenne Magával, -de tudja ha meggondolom, hogy a feleségem is már 40 ven felé jár. Még ha előbb történt volna, mikor neki is volt hasonló esete, könnyebben meg tudtam volna tenni. De igy! A Feleségem egyébként most nagy lelki megrázkódtatáson megy keresztül. Két féle dolog játszik szerepet. Amit az ember szeretne és ami a kötelessége. Más talán, aki könnyelműbb, másként cselekedne. – senki más nem tenné talán. Igen én éreztem, hogy a F. kell, hogy tudjon a dologról. Egyszer telefonon kereste, mondtam, hogy nincs bent, olyan kedves volt hozzám. És féltékeny reám a felesége? Hát arra nem lehet csak úgy felelni. Pedig én magára sem gondoltam soha másként, én magára is mindig csak mint jó barátra gondoltam, akinek mindent el lehet mondani. Mit szólt egyébként a levélhez? Nézze végeredményben ez egy olyan szép, tiszta levél’ nincs abban semmi olyan, amit el ne olvashatott volna. Csak azért kérdeztem, mert szeretnék átadni még egy levelet. De ezt már ne mutassa meg a feleségének, ezt vagy adja vissza nekem, vagy olvasás után azonnal égesse el. Jó, megigérem. Olyan jól esett vele elbeszélgetni. Egy kicsit megnyugodtam. – Leszakadtak a gombok a kabátjáról. Mondtam, majd én felvarrom. Ő közbe kiment a folyósóra sétálni. ’Jó idő mulva jött csak vissza. Aztán mialatt én lementem ebédelni Ő is elment valahova az épületben. Beszéltem a Sanyival, mondja. Milyen S., kérdem a Sz. Látja ez

vagyok én, ilyen hős, mikor legjobban szeretném, hogy mellettem maradjon, akkor intézkedem. Beszéltem magáról, nagyon feldicsértem. Megkérte, ha majd egy jó alkalom kínálkozik reá egy jó helyre tegye át magát. Eleinte Ő is azt mondta: hogy ne törödjek a pletykával, hallani sem akart róla, de mondtam, maga olyan jó, hogy nem érdemli meg, hogy a gyanúnak a legkisebb árnyéka is magához férjen. Végül is megigérte, hogy majd ha megfelelő hely kínálkozik megteszi. Tudja a T. nagyon jó ember, de ha az ember nem áll mellette, nem noszógatja nem tesz semmit. Nekem a legnehezebb, én azt szerettem volna, hogy

úgy képzeltem, hogy maga mindig mellettem marad. – Tulságosan is sokat mondtam el magamról, mert ha hallgatok, maga még most is mellettem maradhatna és én is ugy képzeltem, hogy maga mindig mellettem lesz. De hát én mindent elfelejtek, mondtam. Nem csak az a baj, hogy valahányszor rám néz, eszébe jut, hogy én tudok mindent, de ha akarja, hogy menjek hát elmegyek, feleltem. Még sem szerete eléggé. – gondoltam. –

Csak arra kérem amit mondtam a feleségemmel kapcsolatban – soha senkinek sem tudnám elmondani – kérem Maga se mondja ezt el soha senkinek, és ha beszél a f.mel ne éreztesse vele, legyen hozzá maga is kedves. – Ugyan nekem az ilyesmit nem kell mondani, én ezt ugy is megérzem. Mire mondta azt, hogy szeretne bennem úgy bízni, mint

Kotaszek Hedvig: Fantom

eddig:? ugye sokszor kétkedett, ugye nehéz egy ilyen idősebb embert megérteni? Hát nem mondom, néha elfogott a kétség., de most azért már 90 százalékig tisztába vagyok vele. Igen láttam én ezt. Hédike én úgy olvasok a Maga arcából. – H. legfontosabb, hogy az ember alkalmazkodni tudjon, mondta még a házasságról folytatott beszélgetésünk alkalmával. Nem szabad önzönek lennünk, mindig a másik érdekét kell nézni. – Kérdezte, járnak-e még hozzánk az oroszok? Ugyan csak nem képzeli, hogy komolyan érdekeltek engem. – Nézze H. az oroszok már annyira lejáratták magukat, olyan rossz a vélemény róluk' hogy sajnos itt már az egyén kedvéért sem szabad kivételt tenni. – Közbe hivattak. Ő kérdezte, hogy miért? és mit kérdeztek tőlem. Nagyon kell vigyázni, mondta Ő! Ugyan dr. úr, hát érdekel engem, hogy mit beszélnek? : aki nekem udvarolni fog, vagy elvesz feleségül ugyis nekem fog hinni és nem annak amit mások mondanak, vagy ha nem hisz, akkor már mehet is. Mit bánom én, ha tiszta a lelkiismeretem, hogy mit beszélnek! Másról nem beszélnek és mégis amellett, milyen? mondom. Ezt nekem mondja, én nem kételkedem magában, mondta. –

Mire érti azt, hogy megbízhat-e bennem? Arra, hogy szeretnék átadni egy levelet, de csak akkor bontsa fel, ha én már nem leszek itt. Átadom most mielőtt még meggondolnám magam. Azt akarom, hogy maga mindent tudjon rólam, mondtam. – Miért mondta, hogy igyekezzen, hogy megszeressenek? Nem is kell magának igyekeznie, hogy megszeressék, ugy is megszeretik. De én nem akarom, nekem nem célom, hogy megszeressenek. – Mit mondott a Sz. mikor kerülök el. – Majd ha lesz megfelelő hely, majd ha átrendezés lesz a minisztériumban. De abba még hosszú idő is beletelhet. – Na átadja a levelet, vagy elfelejtette. Átadtam, ő pedig gyorsan elköszönt. –

Mire mondta azt, hogy most már megnyugodott egy kicsit. Majd a levelemből megtudja, feleltem. – Istenem csak legalább az épületben maradhatnék. Engedd Istenem, hogy még élvezhessem egy darabig a létet mellette. – Mit lehet itt tenni Istenem! Az én szivem is majd megreped, de nem engedhetem, hogy elhagyja a feleségét. Büszkeségből Ő is szegény elválna, de azért Ő is megteszi, megpróbálja még menteni, amit lehet. Különben nem telefonálna olyan sürün. Érdeklődik utána, törödik vele.' Itt nem szabad más áldozatnak lenni, mint nekem. –

Reggel még nem volt bent. Istenem, ha megtudja, mit írtam, ha mégsem tartaná be, amit igért. – gondoltam. Bejött. Szembe ült velem, erősen nézett. Egyszer, ahogyan rátekintettem, végtelen szomorúság tükröződött a szemében és nagy szenvedés. Majd felkelt. Körülöttem forgolódott. Odaállt mellém, nézte mit írok. Én sem tudtam dolgozni, ahogyan ott állt mellettem hirtelen hátracsaptam a vállamat, magam sem tudom miért tettem, ez olyan ösztönös mozdulat volt, amit nem tudom miért tettem, akaratomon kívül történt. Fázik a háta? kérdezte. Nem! Miért gondolja? Hogy olyan hirtelen hátracsapta a vállát, összerázkódott. – Majd megint a helyére megy és egy levél irásába kezd. Irja, abbahagyja. – Ezt csinálta jó párszor. – Majd megint odajön hozzám. Egészen közelhajol, úgyhogy jól egymás szemébe nézhettünk. Én

nem tudok dolgozni, én nem tudok úgy írni, én beszélni szeretnék Magával. Csak nem tudom mikor. Most csak annyit mondhatok, hogy köszönöm. Nagyon megnyugtatott. Csak nem olvasta el a levelet, kérdem? De igen. Én szégyenembe eltakartam az arcomat. – Ő látta az arcomat és visszament az asztalához. H. mi baj van? Miért tette, kár volt, feleltem. H. szól hozzám ujra! Már megbánta? Nem szabad megbánni soha, amit tettünk. – Csak azt nem tudom mire írja hogy kijátszották. – Kár, hogy felbontotta, mondom. Majd odajött. Valamit diktált. – Haragszik? kérdezte. Nem. Komolyan? Komolyan nem. Ebéd után mikor feljöttem már nem volt senki sem bent rajta kívül. Csendes a ház? kérdem. Igen, felelte. – Hédike én amit igértem, azt megtartom. Azzal jön felém, kezet fog. Én nem mertem ránézni. Köszönöm, nagyon megnyugtatott. – Azzal a kályhához megy meggyújtja a levelet, miközben ezt mondja: Miután mégegyszer jól átolvastam, és miután az ember nem tudhatja, hogy nem lesz-e rosszul az utcán vagy nem üti-e el egy autó, ennek a levélnek pedig nem szabad senkinek a kezébe sem kerülni, erről a levélről nem szabad tudni senkinek- ezzel bedobta a kályhába. – Nagyon szép levél, igazi búcsúlevél. Ez a levél annyira elgondolkoztató, annyira mély értelmű, annyira távol esik az általános levél sablontól, annyira más, hogy erre nem lehet csak úgy rögtön, akár az általános levél sablonnal, akár pedig szóval felelni rá. Ehhez idő kell, ezen gondolkodni kell, ezt teljesen meg kell érteni, hogy felelni tudjak rá. Én sem úgy gondoltam, hogy örökre elbúcsúzunk, lélekben azért mi továbbra is együttmaradunk, nem szabad, hogy ekszakadjunk egymástól. Azért gondoltam úgy, hogy maga azért itt marad az épületben, szeretném tudni azt, hogy Maga itt van valahol, valahol

mellettem, a közelben. Én nem feledkezem meg magáról. Én amit mondtam minden ugy van, hogy nem teljesíthetem annak sem én vagyok az oka. –

De magának nem szabad elkeserednie. Éppen azt akartam írni, de nem tudok én írni itt, hogy éppen azért kell elválnunk, ezért nem maradhatunk együtt, Magának engem el kell felejtenie, teljesen el kell felejteni, maga még olyan fiatal, maga előtt van még az élet, ki kell vernie a fe-

jéből engemet. De ha nem tudom? – Dehogynem. – Magának vigyáznia kell magára, a jó hírnevéért is meg kell tenni, hogy ne pletykálhassanak. De nekem nincs kedvem az élethez, eddig sem volt sok életkedvem /ez már baj? felelte/, most pedig élek, mert születtem. Látja ez a helyes., Mint ahogyan arról sem tehetünk, mint ahogyan a születésünknél sem müködtünk közre, ugyanugy nem tehetünk ez ellen sem semmit. Nagyon kiváncsi volt? kérdem. Miért? Maga nem akarta, hogy felbontsam a levelet. Ugylátszik nem értettük meg egymást. Azért mondtam, hogy bizhatok-e benne, hogyha már most átadom, hogy nem bontja fel csak akkor, ha én már nem leszek itt. – Ne haragudjon, de ugylátszik nem értettük akkor meg tökéletesen egymást. – Ne haragudjon, hogy én most esetleges lelki-zavarokat idéztem elő magánál, de én nem gondoltam a végleges válásra. – Most már mindegy, hiszen a mi esetünkben annyira a sors, a véletlen müködik ugyis közre. Nézze én azt akartam, hogy teljesen megismerjen, én igyekeztem őszinte lenni. Nem baj, ha megtudta, hogy szeretem, én azt akartam, hogy egészen tisztán lásson, azt akartam, hogy Maga mindent tudjon rólam. –

Nem tudtam volna ugy elmenni, hogy ne kaptam volna magyarázatot, hogy mi történt. Nyugodt lehet én sem tudtam volna enélkül elbúcsúzni. Már a tegnapi beszélgetés is kicsit megnyugtatott. Melyik része? Jó hogy elbeszélgettünk, mert egyes dolgokról meggyözödhettem.. –

Nem baj H., emiatt ne szégyelje magát. De magának engem teljesen el kell felejtenie, nem is szabad rám gondolnia, ha pedig itt van mellettem, ezt nem tudja. De én nem is akarom elfelejteni, én mint ahogyan a levélben is írom, nem tudok csak egyszer és egyet szeretni! 24 éves fejjel az ember sok mindent mond. Hiszen még maga előtt az élet, felelte. –

Ahogy jövünk lefelé azt mondja: most már emlékszem: maga azt mondta, hogyha elválunk ezzel akkor bontsam fel a levelet, , én ezt arra értettem, ha maga

elmegy, de nem a végleges elmenésre,: és bizony már a következő sarkon bele is kezdtem. Különben sem válunk még el, abba még jó

hosszú idő beletelhet, csak ha megfelelő jó hely kínálkozik, esetleges átrendezések alkalmával, csak akkor történik meg az áthelyezés. -,

és abba még jó idő beletelhet. Én annak csak örülök, mondtam. – Az nem olyan biztos- felelte. – Minél tovább huzódik annál jobb, de ha magának úgy jobb, hogy elmenjek, hát elmegyek. Dehogy jobb. Nekem az lenne a legjobb, ha soha nem menne el, ha mindig mellettem maradhatna. De magának el kell felejtenie engemet, nem szabad csak mint egy kellemetlen emlékre emlékeznie reám. Ezzel el is búcsúzott. Egész testemben remegtem egész nap, attól kezdve, hogy megmondta, hogy elolvasta a levelet. De én valami sorsszerüséget látok ebbe is. Láttam, hogy nagyon boldoggá tette a levelem. És nagyon örülök neki, hogy sikerült neki örömet szerezni. Részben enyhiti ez a szégyenem. Mert szörnyen szégyenlem magam, hogy most ennyire leplezetlenül állok előtte. – Olyan jó érzés mikor olyan közel hajol hozzám. Annyi meghittség, szeretet sugárzik szép szemeiből. –

Oh Istenem' csak soha ne kéne elválnunk egymástól. Élvezni kéne a jelen örömeit, minden órának leszakitani virágát, és én nem tudok már zavartalanul boldog lenni, mert érzem fejem felett ott lebeg a könyörtelen végzett, mely előbb- vagy utóbb lecsap reám. Úgy érzem magam, mint a halálra itélt. Inkább választanám a halált, minthogy tőle elszakadjak. – Vajjon szeret-e Ő is annyira engemet, mint én őt? Látom, hogy szenved ő is. Neki is nehéz a helyzete, a kötelessége a f. mellé szólítja, a szive megtalán hozzám, ha otthagyná a feleségét talán teljesen tönkremenne, hiszen abban a korban már nem sok kilátás van új életre, míg ha engem elhagy, tudja, hogy ezzel nekem is nagy fájdalmat okoz, de arra gondol, még előttem az élet, hátha megnyugszom, de ilyen felzaklatott lelki megrázkódtatás után lehetséges lenne még, hogy tudjak szeretni, hogy boldog tudjak lenni? Kettőnk

Kotaszek Hedvig: Fájdalom

közül talán én húzom a rövidebbet. Most én már egész életemben – úgy érzem – boldogtalan leszek. A F pedig legalább élete egy részében boldog volt. Neki sem könnyü a helyzete: tudom jól, hogy nem akar megbántani egyikünket sem. És igyekszik odahatni, ahol ugy gondolja, hogy nagyobb szükség van reá. Szegény feleségét is sajnálom. Ha csakugyan szereti őt, most nagyon szenvedhet. – Én megértem, hogy azt hitte a felesége már nem szereti őt – olyan kijelentést is tett, hogy mellette soha nem volt boldog – persze ez is bántotta, Ő, aki az Édesanyjának a legkisebb gyereke volt, aki otthon ugy el volt látva szeretetből, hiányzott neki a szeretet, - a felesége meg hidegebb természet, nem tudja ugy kimutatni – azt hitte, hogy már nem is szereti!? Vágyott a szeretetre, ez pedig nem bűn! És én? – különben ez nem számit. Itt más áldozatnak nem szabad lenni, mint csak nekem. Oh Istenem' adj elég erőt, hogy elég erős lehessek. –

Szombaton később mentem be, elfelejtettem bejelenteni, hogy az OTBÁ-ba megyek. – A folyosón összetalálkoztunk. – Hol volt? Jó hogy bejött. Sietett haza. könnyelmű igéretet tettem, mondja. Odasúgja nekem a Waterloó Bridzs' c. filmet, amit maga mondott, hogy szép, szeretném megnézni, azért sietek. – A folyosón elköszönt. Kérdezte, hogy én mit fogok csinálni? Még nem tudom. Menjen maga is haza. Jó, ezzel megindultam. Visszahívott. H. tegye el ezt a munkát hétfőre, ne maradjon tovább bent. Istenem, vajjon van-e itt kiut? Történhet-e itt valami csoda? Már nem merek olyan bizakodva megindulni a következő hét elé. Már nem fogok a boldogságról hangosan beszélni. A boldogságot nem szabad szavakkal kifejezni: halkan, sóhajtva, titkolni, rejtegetni kell, mert a napvilágot nem birja. – Most már tudom mi az: szeretni – szenvedni – és megbocsátani. –

„1946.II./24"

Látta a Waterló Bridzs c. filmet: két hibát talált benne. Az egyik, hogy miért nem mondta meg, hogy meghalt a fia, hiszen Ő sokkal erősebbnek látszott a csapás elviselésében, mint maga leány. A másik hiba, hogy miért kellett neki a rossz utra térni. Jól néznénk ki, ha minden leány, aki úgy tudja, hogy a vőlegénye elesett, rossz utra térne. Az, biztos, hogy ezek után már más befejezés nem is lett volna méltó. Ennek igy kellett végződnie. – mondta.

Másnap olyan rettentő szélvihar, valóságos orkán volt, hogy életveszélyes volt kintjárni. Egy darabig mi is bentmaradtunk a H. Nem kéne telefonálni a F.?

kérdeztem. Igen, jobb lesz, ha megindulunk, hogy az otthoniak ne aggódjanak. – Igen, látom, hogy én csak eszköz vagyok a sors kezében, nekem csak azért kellett feltünnöm, hogy őket egymáshoz vissza vezessem, hogy Ők egymásra találhassanak. –

Már fél 10, és Ő még mindig nincs bent. A T. mondja, hogy fel kellene hívni a F: várjunk még egy darabig, mondom. De, hogy nem jött egyre sürgettek, hogy hívjam fel a F. Felhívtam: még nincs bent mondották. Erre már én is megijedtem. Ha 10 óráig nem kapunk értesitést elküldjük az altisztet: a hölgyek közül, ha akar valaki, szintén mehet, teszi hozzá. Szörnyen bántott ez a megjegyzés. Gyorsan a helyemre mentem és gépeltem. Közben a F. felhivott, hogy előljáróságra kapott idézést, azért megy be később. Jó, hogy telefonált, mondom, mert már aggódtunk. Csak nem történt a lakással valami baj? Hát történt csak nem az Ő részükön. Bizony nagyon vigasztalan az Ő környékük. Egészen az ablakig csupa rossz minden. Látja, hogy Ő reá is milyen nyomasztólag hat ez a kép, olyan lehangolt tőle. Éppen beszélték, hogy bár már nyár lenne, hogy elmehetnének szabadságra valami csendes nyugodt helyre, ahol nincsenek romok, ahol békesség, nyugalom van. Különben is Ő most tervezi, hogy elutazik az unokanővéréhez. De most míg szükség van mindenki keresetére, ezt nem lehet megtenni mondom. Neki olyan jó fönökei vannak, hogy elengedik. Legfeljebb fizetésnélküli szabadságot kér.

Aztán úgy ½ 11 felé bejött Ő. kérdezte, hogy értem haza? Mondtam, hogy már aggódtunk miatta, telefonáltunk a feleségének, de Ő sem volt bent. Hogy lehet az, hogy ½ 10-kor még nem volt bent, kérdi? Később aztán felhívott, mondtam.

Rögtön felhívta a F. Hiszen szereti Ő is, aggódik érte, félti, mindebből csak azt láttam. De „nagy gyerekek” gondoltam, és magamban mosolyogtam. Szeretik mindketten egymást és mindegyik azt hiszi a másikról, hogy nem szereti. –

Jön fel az altiszt, hogy gyorsan adjon még 70 ezer pengőt, kap még 1kg zsirt. Nála nem volt pénz. Lili kölcsönzött. Nagyon bántotta ez őt, telefonált a F, hogy egy altiszttől vagy valakitől okvetlen küldje be a pénzt. Közben azon morfondirozott, hogy végeredményben neki nem is jár ez a zsir, és a M, aki eddig az Édesanyja után is kapott ellátást, most nem kap. Végül is kisütötte, hogy majd elfelezik és akkor ki is tudja fizetni. De 1.500. –P-vel kevesebb volt még igy is

nála. Adjak kölcsön? kérdem. – Jó, H. magával szemben már úgy is el vagyok adósodva, mondja. Az ilyen adósságot nem kell figyelembe venni, mondom a szemeközé nézve és elnevettem magam, majd gyorsan eltakartam az arcomat a kezemmel. Ő is velem együtt nevetett. Nagy kisleány maga még H.: nem is tudnám mit csinálnék maga nélkül, mihez kezdenék, ha maga nem lenne itt. – Jó hangulatban voltunk és továbbra is tréfálkoztunk. Később felhívja a F., hogy ne küldjön be senkit, mert már kifizette a zsirt. De bentről azt telefonálták, hogy a F. már elindult hozzá, Ő viszi el a pénzt. Hát azt elég rosszul tette, mondta mérgesen – ha esetleg visszamenne valamiért, mondják meg, hogy ne jöjjön, mert el lett intézve az ügy. – Én ebédről jöttem fel, mikor a F. már ott volt. Kicsit tovább is fogtuk egymás kezét és mind a ketten erősen megszoritottuk kezünket, szinte, mintha bátorságot akarnánk egymásnak adni. Ahogyan ott ült a F. közöttünk, olyan lehetetlennek, olyan valószerütlennek tünt fel minden, mintha csak álmodtam volna az egészet. Ahogyan jobban megnéztem a F., meg kellett állapitanom, hogy mintha lefogyott volna, szenvedönek látszott az

egész arca. Egyszer beszédközben ugy elcsuklott a hangja, mintha sirást takarna. Ő bizony nem szégyel semmiféle munkát, mindenféle munka nemesit. Bizony ők maguk csinálnak most mindent, egyrészt meg sem lehet fizetni, ha mással dolgoztatnak, másrészt olyan nehezen jönnek, hogy addig ők maguk megcsinálják. – Mondtam, hogy az Aliz a mi jóttevőnk. Igen, az Aliz egy nagyon aranyos hercig teremtés, mondta. Ő, hol engem, hol őt figyelte, vajjon nem esik-e ki valamelyikünk a szerepéből. Bizony nagyon nehéz volt igy kettőnknek együtt lenni. Ő, aki rejtegeti előlem, hogy tud a levelemről, én pedig úgy tegyek, mintha Ő semmiről sem tudna. Nem akart megindulni köztünk a beszélgetés. Egyszer megszólaltam, de olyan rekedt hangon beszéltem, mely elárulhatta a nagy lelki feszültségemet. Nem bírtam tovább, igy köztük ülni. Odamentem a kályhához. Mikor elköszönt tőlem, egymás szemébe néztünk és én olyan sok szomoruságot, szinte kérést olvastam ki belőle. Nagyon megesett a szivem rajta, hiszen láttam, hogy szenved. Nem itt nem szabad, hogy a felesége legyen az áldozat. Itt csak egyedül én lehetek az áldozat. Nem, képtelen lennék én őt bármibe is megröviditeni. Igen én csak eszköz vagyok a sors kezében. A baj csak ott van, hogy miközben kettőjük között a közvetitő szerepet vittem, én is megperzselődtem. De számithat ez? és most, hogy a feladatom bevégeztem! most már eltünhetek. Egyébként nagyon elegáns volt a F., Bent a Hiv. is úgy tetszett

mindenkinek. Az egyik T. is mondta: Nagyon helyes, szép felesége van. Nagyon tetszik neki. Egész különlegesen szép. Hogy is gondolhattam volna én valaha, hogy felvehetném vele a versenyt? Olyan jelentektelennek, egyszerünek éreztem a saját személyemet. – Nem is értem, hiszen olyan helyes, szép, szorgalmas felesége van: hiszen biztosan tudom, hogy én sem vagyok különb semmiben sem, csak igen" új vagyok, más vagyok. –

Igyekeztem erős lenni, és már – már sikerült is volna, de most, hogy a F. itt volt. – megint kiestem a szerepemből. De azért többé nem szabad látnia, hogy nekem fáj, térjen vissza a F. -, ha pedig ez addig nem megy, míg én itt vagyok, igen, akkor jobb ha elmegyek. – A kollégák, kolléganők tekintete is mintha ezt mondta volna: mire számitok én, mit akarhatok én itt? Hiszen mindezzel én is tisztába vagyok. – De ebbe aztán már igazán senkinek semmi beleszólása. – Csak a jó Isten tudja, hogy mit szenvedek én akkor, amikor lemondok én róla. –

II./22.

Első nap, hogy hordja a jegygyürűt. Igen, minden bizonnyal most már egészen jól vannak. – Aliz mondja: utóvégre az embernek már megszólalni sem szabad. – Hallgatni arany – mondom. Amit egyszer már kimondtunk, azt vissza nem szivhatjuk. – Közbe egymás szemébe néztünk, és Ő is nagyon találva érezte magát. –

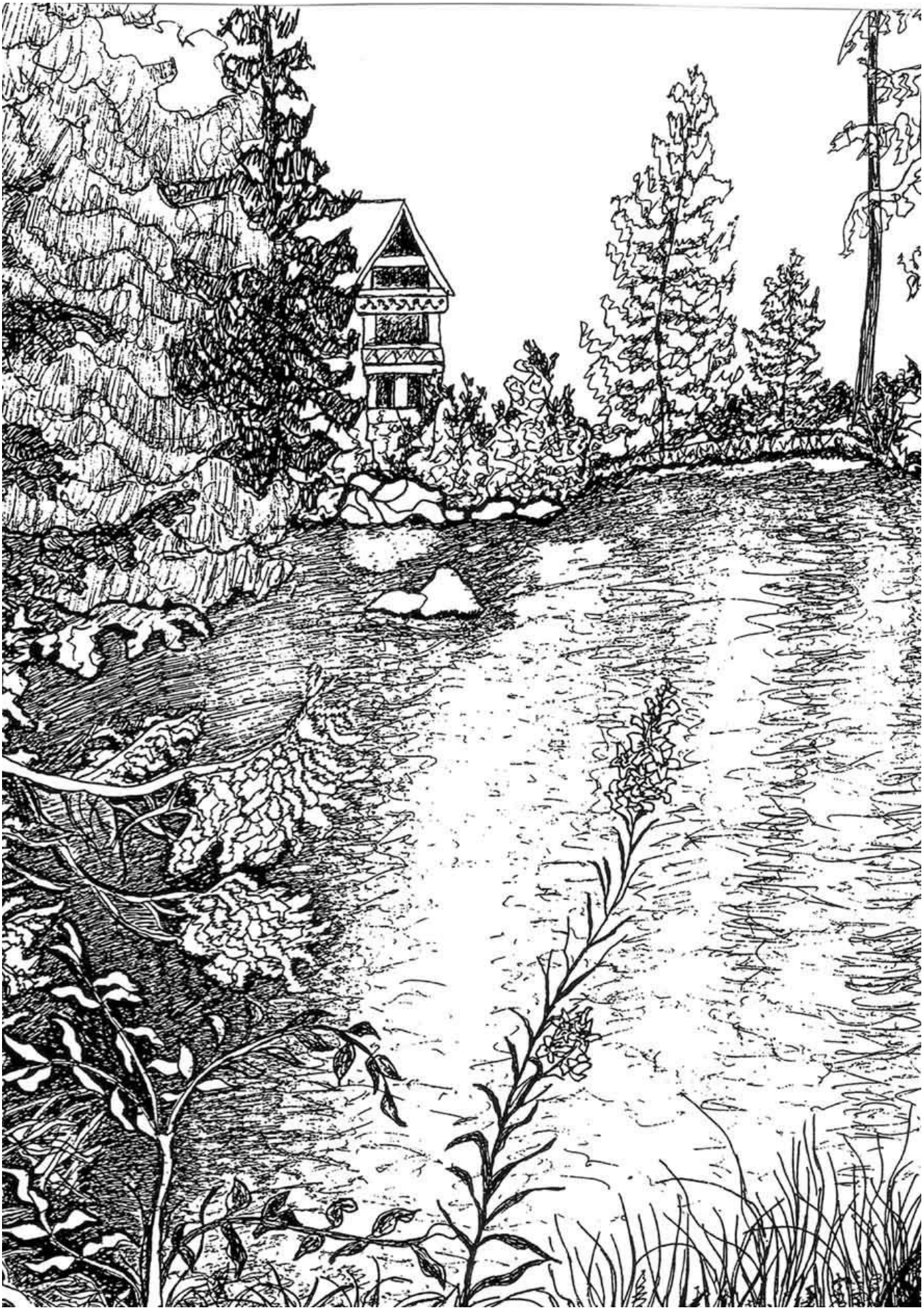
II./23.

Tegnap nagyon haragudott, hogy Aliz kiváltotta a vajat mert ő nem tudott pénzt adni reá. A férfiak egy része olyan álat, mely ha nem hagyják reá, amit ő akar, harap. Igen, de azt is mondják: tartsd jól a bestiát, próbálta viccel elütni. Odahivott, hogy írjam a neve alá a rangját. Miért húzza úgy el a betű végét, miért nem irja ki az „m" betüt, ebből nem lehet kiolvasni, hogy min. – Ugy látszik maga már nem szereti azt tenni, amit én mondok. – Volt idő, amikor tőkéletesnek tartott, minden téren. Most már kezdi meglátni a hibáimat is. Pedig jobb lenne, ha csak a szép emlékek maradnának meg egymás iránt. – Igen, talán valóban az a helyes, ha elmegyek. –

Tegnapelőtt este ahogy lefeküdtem még egy utolsó levelet gondoltam ki számára. Gyorsan felkeltem, hogy még mielőtt meggondolnám - /11 órakor/ gyorsírásba

beírjam. Ezt a levelet ma megírom számára, de most óvatosabb leszek, csak akkor adom át, ha végleg elválunk.

Még ezt az utólsó levelet kell, hogy megkapja. – Az első inkább szárnypróbálgatás volt, mely azt fejezte ki, hogy tudnám szeretni, ha sok minden másként lenne, a második egy teljesen nyilt levél a szeretetemről /sokszor szégyellem is magam miatta, talán nem is kellett volna ilyen leplezetlenül kitárni érzéseimet./ Ez a harmadik levél pedig egy mindenbe belenyugvó, lemondó levél. Bár azt írom benne, hogy már megnyugodtam, bele nyugszom Isten akaratába. Neki igen, úgy kell tudnia. De ez nem áll, és nem is tudom, hogy ez a mindenbe való belenyugvás be fog-e egyáltalában következni nálam?- Sokszor embertelenül szenvedek, ha arra gondolok, hogy vége mindennek. Érzem, tudom, hogy ez a helyes, de igy élni, ez több mint szenvedés. Olyan idegesség vesz néha erőt rajtam. Szeretnék futni, járni, tenni valamit, csak nem hagyni igy megállni az időt, mert igy ez kész örület. Tegnap is ilyen állapotban voltam. – A Misi és a Leó jöttek vacsorára hivni. Szerettem is volna menni, meg nem is. Végül is úgy döntöttem, hogy nem megyek, nem vagyok megfelelő hangulatba ahhoz, hogy emberek közé menjek – Bár egy kis élet, változatosság után sóvárogtam, hiszen ha még tovább töprengek, belebolondulok! A Leó bejött értem. Semmiféle kifogást nem fogadott el, muszály mennem. Mikor odaértünk és ahogyan a tükörben megnéztem magam, láttam hogy az arcomon látni /a szemeimben/ a szenvedést. Vajon Ő nem veszi ezt észre? Miért is hagy Ő el engemet? Ide se jöttem volna el, ha Ő mellettem lehetne. Miért is ily kegyetlen a sors. Hiába akarok jó lenni, ha a körülmények nem engedik. Azért nem akartam menni, mert tudom

Kotaszek Hedvig: Csorba-tó

hogy neki nem tetszik, ő ellenzi, hogy oroszokkal szórakozunk. De hát miért nincs ő már mellettem, miért hagy el engemet ilyen vigasztalanul? Nagyszerű lakoma volt. Bár a fiúk a vége felé elrontották. Egészen oda voltak a sok ivástól. Jól éreztük magunkat. De olyan jól érezni soha nem tudom magam, hogy Ő róla megfeledkeznék. – És hogy a nyomoruságom teljes legyen még elővesznek a kiütések is. Nem tudom mi ez, a sors űzi velem ezt a kegyetlen tréfát: ha szeretni merek, olyan nyomoruságos állapotba jutok, hogy még azt a kevés önbizalmamat, ami még megvan, is elveszítsem. Miért is vagyok én úgy lelkileg, mint testileg olyan érzékeny. Hiszen más ember is szereti a vizet, a tisztaságot, miért, hogy pont nekem árt. Istenem könyörülj rajtam.

„1946.III./3./v.”

II./21.

Az embernek már beszélnie sem szabad, mondja valamire Aliz. Hallgatni arany, feleltem reá, amit egyszer már kimondtunk vissza nem szivhatjuk. – Rám néz, és egyetértően elmosolyodik. –

II./26.

Hédi, beteg maga? /kérdi/ Még nem, de azt hiszem beteg leszek. Igen, látom, hogy valami baja van. Olyan piros, nincs láza? Nem hiszem. – Azt mondja, hogy nem vagyok hozzá elég bizalmas, pedig ennyivel egymásnak…. – igen, ennyivel tartozom – mondtam gyorsan – Nem, hogy ennyivel tartozik, de az utóbbi időben nem bizalmas hozzám. Pedig, higyje meg, hogy jobb ha tudok mindenről. Kérem a jövőben mondjon el mindent. Ameddig még itt leszek. /feleltem/ Természetes, mondja magától értetődve, nem akarván elérteni a célzást. Különösen a s. hivatallal nem egyezik. Azok ott rettentően haragszanak reá. Multkoriban kértünk egyik hivatal alkalmazottainak a fényképes igazolványaira pecsétet. Nem adtak, mondván, hogy két pecsét nem lehet rajta. Én csupa hecből, gondoltam, jobb tréfával elütni az egészet – fogadtam velük egy krémesbe, hogy mégis fognak reá adni pecsétet. De nem adtak. Ő pedig, még mielőtt tudott volna a fogadásról azt mondja a s. hiv. vezetőjének: milyen emberei vannak magának, akikkel nem lehet dolgoztatni. Még azt hiszik azért járok a dolog után, hogy maga a krémest megkapja,

mondta nekem. – Kérem a jövőben ne tegyen ilyet. Nem mintha én nem tettem volna fiatalabb koromban ilyesmit, de most már abban a korban is vagyok, meg már az állásomnál fogva sem engedhetek meg magamnak ilyesmit. – ezért kérem ne tegyen többé ilyesmit. Én gondoltam, hogy jobb ha tréfával ütjük el az egészet, mintha kiélezzük a helyzetet, azért tettem, de többször nem teszem: feleltem. Ha mondanak valamit, mondja meg nekik: azért mondják, hogy Maga visszamondja. Igen én is gondoltam már ilyesmire, de hisze csak én lennék a rossz, másrészről meg tudom, hogy magának sem egészen mindegy, hogy fáj, hogy olyanokat beszélnek.

Persze, hogy bánt, de jobb, ha az ember tisztába van a dolgokkal. Se ő, sem én nem vittük be a hüvelyesjegyünket. Még, hogy dr úr elfelejti megértem, hiszen annyi más gondja van, dehogy a H. miért felejtette-el? mondja Aliz. – A fiatalok is könnyen felejtenek, nemcsak az öregek, mondja Ő. Ezek szerint legjobb a középkoruaknak, feleltem –

Felhivatta velem a F., lehet, hogy ma később megyek haza, de lehet, hogy 3-kor elindulhatok. – Ugylátszik nagyon jól vannak, hogy minden percükről számot adnak egymásnak. – Semmi sem jó neki, amit csinálok. Mindenre talál valami megjegyzést: Miért nem hagyott helyet az aláírásra: ugylátszik gyorsan diktálok /mást írtam, mint diktált/ de olyan gyorsan diktál, annyit mond egyszerre, hogy nem birom követni/ majd áttérünk a gyorsírásra. Reggel leírtam magamnak egy papirra a : La-paloma, és Búcsú-keringő c. dalokat. Utána a jegyzőkönyvet irtunk 2 példányba. Mikor készen voltunk ujra elő akartam venni, hogy folytassam a dalok írását. Sehol nem találtam. Te jó Isten, csak nem arra írtam a jegyzökönyvet. Elkértem tőle egy percre. A hátoldalára volt írva az egész. Kértem engedje meg, hogy átírjam az egészet. De nem lehetett, mert eredeti példánya volt a jegyzőkönyvnek, csak azt engedte meg, hogy átüssem. Közbe megjegyezte: különben sem

szabad hivatalos lapra írni, magán dolgokat. Nagyon szégyeltem magam. Az utóbbi időben egyáltalában úgy megváltozott. Volt idő mikor tökéletes voltam számára. Én akkor is mondtam, hogy nem vagyok olyan kifogástalan, mint amilyennek ő tart. Most aztán már, hogy elfogultsága eloszlott, semmi sem jó, de lehet, hogy én lettem érzékenyebb. De legalább szólna valamit, de nem beszél. Annyit azt hiszem megérdemelnék, hogy becsületesen bevallja, mi van, mi

történt vele. – Mondja meg, hogy tévedett, hogy mégis a F. választja. Most valóban jól lehetnek, mert én lettem a mellőzött. Nem jobb lenne elválni egymástól szép emlékeket vinni magunkkal, mint megkeseriteni, elrontani a mult emlékeit. Tudnék én is mit válaszolni az ő megjegyzéseire, hiszen én soha nem mondtam többet, mint ami valóban állt, de nem akarok csak szép emlékekkel távozni. Ha utjában vagyok, ha terhére vagyok, ha miattam ilyen ingerült, akkor valóban jobb ha rögtön megyek. –

A Karola mondja, hogy nagyon látni rajtam, hogy valami bajom van. Azelőtt olyan nyugodt volt az arcom, a szemeim is olyan karikásak, sápadt vagyok. Hiába, akarom tul tenni magam az egészen, hiába akarom eltitkolni mi fáj, nem sikerül? De vajon Ő mindezt nem látja, nem veszi észre? Kérdezte ugyan, hogy van-e valami bajom, de tovább nem érdeklődött. Egyszerüen nem törödik már velem. Már pedig a számon volt, hogy mondjam: többféle bajom is van: de jó hogy nem mondtam. – Többé nem szabad neki tudni, hogy nekem fáj, hogy én szenvedek. Hiszen ha másként fordult volna a kocka, akkor is, azóta már biztos kijózanodott volna, és ha előbb nem, de útóbb, végül is csak visszatért volna a feleségéhez. – Olyan ingerült, minden percben attól tartok, hogy egyszercsak kitör. Talán bántja a hiúságát az én viselkedésem, hogy nem si-

került, amit akart. – Azt látom, hogy magába folytja az indulatokat, olyan ideges. Mikor kérdezte, hogy beteg vagyok-e, olyan szintelenül hangzott, éreztem, hogy merő udvariasság csak az érdeklődése, nem szívből tette. Televagyok kiütéssel, a hátam, a kezem, a nyakam is megdagadt. ha most meghalnék, de nem: ez tul szép lenne. –

Szombaton, mint már emlitettem elmentem a vacsorára, mert olyan nyugtalanság vett erőt rajtam, hogy belebolondultam volna, ha sokáig magamra maradok még. Vasárnap délután a Leó és a János átjöttek hozzánk és megkérték Anyukát, hogy engedjen el, elfogyasztani a tegnapi maradékot. Sokat táncoltam a Jánossal. Egész d.u. csak velem táncolt. Ahogyan ott ültem az egész társaságban olyan kimondhatatlanul idegennek éreztem magam. Miért is vagyok én itt tulajdonképen? Nem is értem miért nem mondta meg Anyuka kereken, hogy nem enged el. Még csak lejáratjuk magunkat, hogy oroszokkal vagyunk együtt. Ez az utolsó eset, többé nem jövök el, gondoltam. – A János nagyon helyes volt. Egyáltalában nincs orosz arca. Nagyon szimpatikus arca van Anyuka is mondta.

Olyan szép, szomorú szemei vannak. Kár, hogy nem magyar, de igy, ha bármilyen helyes is, mégis csak orosz. – Igy gondolkodtam magamban. 8 órakor nem akartak még elengedni. – Én meg az Évi gyorsan felöltöztünk és hazamentünk: amint befordultunk a trafiknál észrevettem, hogy valaki áll egy fa mögött, de még szóhoz sem jutottam előugrott: én és az Évi egyszerre elkezdtünk sikitani, és hátrafelé szaladni. H. É. szólit a nevünkön itt J. , erre elnevettük magunkat, de még akkor is remegtünk a félelemtől. Ő észrevette, hogy megszöktünk, gyorsan elénk került és meg akart vitcelni. Hazáig kisért. Előbb az Évivel fogott kezet, azután velem. Még úgy kesztyűsen nyujtottam oda: Ő lehúzta a kesztyűt és megcsókolta. A következö percben már meg

fordultam, hogy megyek. Egyszercsak érzem, hogy valaki hirtelen megkap hátulról és még mielőtt' magamhoz térhettem volna, még mielőtt egy hangott tudtam volna kiadni, már a számon éreztem a száját! Miért nem jösz már, kiabál az Évi. Erre elengedett. Én pedig szaladtam befelé. – Mit csináltál? kérdi az Évi. Megcsókolt, feleltem, és siettettem befelé. Amint az ajtónkon kopogunk, egyszerre csak ott terem ő is. Bejött velünk együtt. Nagyon haragudtam reá. Az Évi is neki támadt, hogyan mert megcsókolni? Nem nagyon szivesen láttuk, erre aztán rövid idő mulva el is ment. Mikor kikisértük' Anyuka is kijött, Anyuka 8-ra hazahoztam a kisleányokat. Köszönöm, jól van, mondta A. Még Anyuka elött is olyan hosszan fogta a kezemet, alig akarta elengedni. – Én pedig szörnyen szégyeltem magam. És nagyon bántott az eset. A sors valóságos gúnyt üz belölem. Még soha senki sem csókolhatott meg és akkor pont egy orosznak kell lenni az elsőnek, aki szájon csókol. Legalább Ő lett volna az első, aki megcsókol. Igaz, hogy nem nagyon sikerült neki a csók, csak úgy féloldalról, félig érte a számat, de hát mégis csak csók volt. Csukva volt a szád? kérdi Évi. Hát persze. Akkor jól van felelte, akkor még nem is tudod mi a csók. –

Többé látni sem akarom, mondtam Anyukának. Ha jön el bújok, - de többé nem akarok találkozni vele.

Kotaszek Hedvig: Egyedül-Unasissted

III./28.

Nagyon ingerült, ideges. Úgy diktál, hogy már nem birom az iramot. Ő is észrevette ezt. Ma nagyon ideges vagyok, nem tudok lassabban diktálni, majd gyorsírásba fogok diktálni, de azért csak diktál gépbe, egyre gyorsabban. – Olyan ideges vagyok, mondja B. A. felé fordulva, nincsenek rendben az idegeim, otthon is, itt is, hol itt, hol ott van baj: még alig hogy elsimitja az ember az egyik bajt, már itt a másik, hol ez, hol az! Igazán nem is tudom, de legalább is kötélből kellene lennie az ember idegeinek, hogy

kibirjon mindent. – Mi lel, kérdi B. A. Ne búsúlj, nemsokára meg lesz a B/lista. Hát komolyan mondom, már örülni fogok, ha kapálni megyek. – Aki egy kicsit érzékenyebb, jobb ha nem megy állami hivatalba. – Igazán ritkán szoktam kitörni, de aztán, ha egyszer kitörök akkor napokig töröm, zúzom magam! Még, jó hogy nem mást? Mással nem szoktam éreztetni, és kifelé nem is szoktam mutatni. Maga is észrevette, hogy ma nem vagyok olyan, mint máskor? Doktor úr már régen nem olyan, mint máskor. Igen? Tudom, hogy a H. is megharagitottam: mondja T. felé. Nem haragszom, feleltem. Olyan villámokat szór felém a szeme! Inkább dr. uré, mondom. Egyszer beszéd közben azt mondja: jól van gyerekem. Odaül mellém diktálni. Nagyon kapart a torkom, többször köhögtem, úgy látom maga is ideges, mondja. Nem, csak a torkom ugy kapar. Most már az lesz a legközelebbi teendője, hogy elmegy az orvoshoz. Jövöhéten én is otthon maradok egy-két napot egy kicsit rendbeszedni magam és majd akkor maga is elmegy az OT…-ba. Jó. ? Igen. Ezt már szeretem, ha nem ellenkezik. Maga nem szokott ellenkezni, ugye? Nem. – Én jó nevelésü vagyok, mondom. – Neki semmi kedve sincs a mai értekezlethez. Miért nem vállalkozom rá. Mert nem bírom írni, ez születési hiba. Ugyan ne mondjak már ilyet, hiszen nagyszerüen olvasom ujra, ezentul majd gyakoroljuk a gyorsírást. –

A. S. hivta, mondta az illetőnek, hogy a …… jön. Ugyan csak nem gondolom komolyan, felelte. Majd egyszer, ha nyugodtan lehet beszélgetni vele azért szeretne beszélni, mondja. Az igazgató is nekilendül. Csak hozzám kellene kerülnie neki, ugy elvágnám mint a pinty. Azt hiszi, hogy Ő tud mindent, pedig dehogy tud: Maguk nagyon félreismerik őt, csak azért beszélnek igy. Azt hiszem felsőbb helyről is megmondták neki a véleményt, mondja N.

Ugyan, dehogy, feleltem. Nem, hát persze ezt már ő nem mondja- Tényleg történhetett valami, mert

ő is emlitette máma. – Az egészcsak onnan ered, mondom, hogy maguk ketten nem rokonszenveznek egymással. Ha szinpatizálnának egymással, mindez nem lenne. – Miért bántják örökké Őt. Hiszen a legjobb, legtöbbet érő munkaerő, - és többnyire igaza is szokott lenni. – Az, hogy most kivételesen tévedett. Tévedni emberi dolog. –

Már biztos voltam benne, hogy nem szeret. – Már éppen gondoltam, hogy szólok neki, ha miattam olyan ideges, akkor tényleg jobb, ha elmegyek. – minél előbb. Egyszer meg is jegyezte beszédközben. Magának is egy nyugodtabb valaki mellé kellene kerülnie, mint én vagyok. – Az lehet, hogy a pajzsmirigyeivel baj van, de, hogy az idegei rendben vannak, azt látom /telefonáltam és nem jött a vonal/ Azt hiszem még ráérek ideges lenni, feleltem. Rá bizony majd 40-42 éves korára, mondta Ő. – Néha úgy rám mosolygott, ismét éreztem, hogy szövetségesek vagyunk. – Mintha megint a régi lenne, ha nem érződne rajta az idegesség. –

Mire magyarázzam mindezt? Talán összevesztek. Ujból beleéljem magam. De hiszen még ki sem hevertem, nem akarok megint csalódni, nem merek hinni. De olyan jól esett, éreztem, hogy még meg tudnék gyógyulni, ha ő ismét a régi lenne.

Reggel egyik ismerősöm mondja, hogy hallottam-e, mi történt a Br. vendéglőbe. Egy orosz meghalt, többen megsebesültek, a rendőr pedig utána elfutott. A mieink biztosan nem voltak ott, gondolom. –

A hivatalban is leadom az esetet. Nem kár, hogy oroszt ért, bár mind lelőnék, mondja a T. Mikor hazamentem a Dódi mondja. Képzeld mi történt: Agyonlőtték a Jánost a vendéglőbe. – Te jó Isten, pont ő neki kellett ott lenni. – Szegénynek talán én voltam az utolsó emléke, én voltam, akit utóljára megcsókolt. – Haragudtam reá, nem akartam többé találkozni vele, és íme a sors intézkedett. Szegény gyerek, nagyon sajnálom. Szinte alig tudom elhinni, hiszen vasárnap még

együtt voltunk, csupa élet volt, és két napra rá már hallott. Az első ember, aki megcsókolt: és két napra reá már hallott. Nem furcsa tragédiák láncolata az én egész életem. Már bánom, hogy olyan sehogy sem bántam vele. Megbocsátom a csókját is. Olyan szép szomorú szemei voltak és mikor elbúcsúzott, alig akarta elengedni a kezemet. Teljesen árva volt, nem volt sem apja, sem anyja, meghaltak a mostani háborúban. Szegény János talán már a másvilágról néz engemet. – Hiszen a jó Isten talán nem tesz különbséget nemzetiségek között, csak jó és rossz ember között! Mit tehet ő arról, hogy orosz? Hiszen közülünk is a jókhoz könyörtelen éppen a sors.

Aliz mondja: menjek el az orvoshoz mert a szivre is átterjedhet a daganat. Már pedig akkor mi lesz a szerelemmel? mondja a T. Ahhoz jobb, ha nincs az embernek szive, mondom. – Eddig azt hittem, hogy ez csak a férfiakra áll, de ez örökös vita tárgyát képezi. –

III/1.

Hogy van? Köszönöm jól, és dr. úr, ideges még? Már nem. – Aztán majd legyen szives hívja fel az Ottót. Jó, feleltem: dr. úr beteg. Nem én! Hát akkor, miért hívjam fel az O. Hát magának, hogy el tudjon menni. Aztán diktált, és megint nagyon ideges volt. – Vajjon mitől ez az állandó idegesség? Mondtam, hogy megyek ebédelni. Jó étvágyat kivánok, egyen két adaggal, hogy helyrehozza megingott lelki egyensulyát. Azt nem lehet ilyesmivel helyrehozni. Nagyon bántott ez a pár, felületesen odavetett szó. – Alighogy visszaértem bejött a Felesége! Váratlanul jött, őt is váratlanul érte, de kellemesen meglepődött. Elébe ment, kezetcsókolt, majd megcsókólta. – Én pedig gyorsan- könyvvel a kezemben a kályhához

mentem. – Ők a legteljesebb egyetértésben vannak, hogy szeretik egymást. Miért volt hát ez a kinzó játék velem. A B. nincs gyerekük, kérdi tőlem H. Nincs! Pedig kár, szép gyerekük lett volna. A F. is milyen szép és a B. is, olyan szép, igazi úri feje van, olyan finomak' szépek a vonásai. Majd beszélt még róla, egyre dicsérve nekem, hogy milyen kellemes ember, milyen szépen tud dolgozni, milyen jó a modora, nem is gondolta volna, hogy ilyen kellemes ember. – Néha egy bizonyos keserüség érzik rajta, de hát minden embernek van valami baja. – És beszélt, beszélt, bizonyára nem sejtette, hogy mindezzel az én szivemet egyre jobban

meggyötri. Holnap akkor elmegy az O-ba. Nem jön be! Nem tudom, feleltem, attól függ, hogy mikor végzek. –

El. találkoztam egyik nap reggel. Kérdezte, hol vagyok? Mondtam, hol, és ki mellett. Ó, az egy nagyon helyes, rendes gyerek, tetőtől-talpig úri gyerek. – Őt csak az nem szereti, aki nem ismeri, de, aki ismeri, az mind szereti. – Csak Ő benne egy bizonyosfokú keserüség érzik állandóan. –

Pénteken délután elmentem a Lili hugához. Nagyon dicsérte, hogy milyen jó orvos. Megvizsgált. – Fagyásból eredő ekcéma /a leglülönlegesebb kezelést kivánja, amit én megadni úgy sem tudok/ a nyakammal azzal is elég nagy a baj, ezen csak operálás segithet, visszafejleszteni nem lehet, csak a továbbbfejlődést lehet megakadályozni. A kiütések is csak akkor gyógyulnak meg, ha már egész meleg lesz. Szóval menthetetlen bajokkal vagyok tele, úgy testileg, mint lelkileg. Az egész utat végig sírtam, majd betértem a templomba, és ott is kisírtam magam. Csordultig a pohár keserüséggel. Mit is keresek én még itt a földön. Nem jobb lenne, ha már nem élnék, de nem tudom végét vetni az életemnek, hiszen még esetleg őt hibáztatnák érte. Neki pedig nem szabad, hogy baja essék. – Borzasztó ilyen

testi és lelki állapottal élni. De neki nem szabad tudni róla, hogy mi van velem. Ne tudja meg sohasem. – Igen, legjobb lesz ha én most elmegyek melőle, minél előbb: ne lássa, hogy mennyire gyötrödöm, hogyan szenvedek. – Nem akarok én már senkije sem lenni neki, még a „gyermeke” sem, amire az utóbbi időben célzott! /valamikor még tudtam volna ennek örülni, de ő felébresztett bennem más érzéseket és most ezek után akarja, hogy gyermeknek tekintsem? nem, köszönöm, nem kérek a megtiszteltetésből. – Valamikor 7 óra felé kisirt szemmel hazatértem. Otthon leadtam, mit mondott a Lili húga, azt hitték azért sírtam. Kinek mondjam el, ki tudna megérteni? Anyukának mindent elmondtam mig boldog voltam, míg örültem, de mióta ilyen lelkiállapotba vagyok azóta nem tudok beszélni, még annyira fáj, hogy nem tudom közölni senkivel. – Különben is van éppen elég baja, bánata Anyukának anélkül is, hogy még az én szomoruságommal tetézném. – Szombaton nem mentem be, elmentem az OTBéhez. Az orvos azt mondta, hogy a nyakamon a daganat nem veszélyes, a kiütésekre pedig krémet és injekciót kapok. – Itthon sem értik a viselkedésemet. Egyre szidnak, hogy egész nap csak sírok, olyan ideges vagyok ha szólnak

hozzám, két szót se beszélek, máskor hogy kivántam szórakozni, most hogy alkalom is lenne reá’ nem akarok menni. Miért kinoznak, miért nem tudnak csendemhez irgalmasak lenni? Ha szólnak hozzám, minden percben sírva tudnék fakadni. Valami eltört, megszakadt bennem! Hogy is tudnák ezt megérteni. Hogyan menjek szórakozni, mikor úgy érzem a szivem megszakad. – Különbözök a szórakozások. Egy ugyanazon dolgon az egyik sírhat, a másik nevethet. Nem találom sehol helyem. Odaveszett lelkem-nyugalma.

Kotaszek Hedvig: Prána

Testileg, lelkileg össze vagyok törve. Legjobb ha ő is elhagy. – Nem bírom tovább! Feladom a játszmát! Igen, most pedig úgy kivánják, hogy menjek szórakozni. – Igen, élnem kell, mert születtem. –

„III./10/v.”

III/4. Kérdezte, hogy vagyok, mit mondott az orvos? Kérte, hogy mutassam meg a receptet, amit írt. Igen ez jó lesz. Nagyon jó, hogy nem kell röngenre járni, az nagyon kifáraszt és a szívre ártalmas.

III/5. Na, hogy érzi magát, mi van a nyakával? Úgy veszem észre, hogy dagad, méghozzá elég gyorsan, már a válam felé érzem. És milyen érzés, mit érez? Néha hasonlatos a fuldoklóshoz. De mégsem egészen azonos. Csak néha nehezebben megy a légzés, a beszédbe hamar kifáradok. /-/ Erre olyan kétségbeesett arcot vágott, az egész arca megrándult. - / Nagyon elkomolyodott. A torkomon ez a baj az idegrendszerrel van összefüggésben. Környezet-változás kellene. Felelősnek érzem én is magam ezért. – Tudom, hogy én vagyok az oka. – Ugyan…. ne gondoljon arra, a betegség jött volna anélkül is, nem attól van! De igen, én figyelem magát. kb.: egy hete, hogy észrevettem: magába valami megváltozott, nem tud beleszokni’ nem tudja megszokni ezt a mostani helyzetet. Általában a pajzsmiriggyel az érzékenyebb idegzetüeknek szokott baja lenni. Ezt lelki megrázkodtatás idézte elő. Egy pillanatra elgondolkoztam. Lehetséges lenne, vagy csak az ő tulzott lelkiismerete mondatja vele. De, ha belegondolok, mikor titkolni akartam a fájdalmat, erősen visszaszoritottam a sirást, csak befelé nyeltem a könnyeket, akkor éreztem, hogy nagyon tele van a torkom, mintha a lenyelt könnyek megállnának a torkomban. – Vagy csak képzelődnék? Mikor a Lili hugától eljöttem éreztem, hogy testileg, lelkileg teljesen odavagyok és akkor eddig még soha nem érzett fájdalom vonult rajtam végig. Emberfeletti erőfeszitéssel igyekeztem visszatartani magam, hogy fel ne zokogjak. Ezt az érzést soha nem fogom elfelejteni, ennyire még soha nem szenvedtem, ez örök nyomot hagy az életemben, éreztem. De arra nem gondoltam, hogy külsö megnyilvánulása is lesz. Hiszen én nem akarom, hogy lássa, mint gyötrödök,

szenvedek, ezért is akartam elmenni tőle. De ki is érthetné meg, hogy mit szenvedek? Egyedül talán ő. És úgy látom még világosabban lát, mint én. De mit panaszkodjak neki. Örömmel lennék hozzá őszinte. De nem lehet, nem szabad.

Ha szeret, csak még jobban megfájditanám a szivét, ha nem szeret, akkor meg hát ugyis mindegy, nem akarom a szánalmat, a részvétet. –

Á nem veszélyes az egész, mondtam. Mindenesetre megijedni nem kell. /mondtam, hogy rámijesztett L. huga./ Én erre vonatkózólag sok tanácsot adhatok, amig még együtt leszünk. A növérének volt mindig baja a mirigyeivel, de most már 60 éves, és semmi baja vele. Csak ingerlékenyebb volt mindig, ő és a huga tudták ezt és ezért ráhagytak minden, türték a szekántságát. megbocsátották a mirigyei miatt. – Az édesapjáról is beszélt. Hogy mindenkinek olyan halált kiván, mint neki volt: szépen elaludt. És olyan nyugodt, mosolygós volt az arca, mintha már a tulvilágon látna mindent olyan jónak, szépnek. – Mondta, hogy rekviemet tartatott mostanában az Édesanyjáért. A nővérei reformátusok és az Édesanyja, ő és a papája, katolikusok. Köztük vallási vita soha nem volt. A pap is természetesnek tartotta, hogy az Édesanyjáért rekviemet tartatott, annak ellenére, hogy református volt.

A Lili huga azt mondta, hogy egészen el nem mulik, csak operálással. Már pedig orvosi könyvben olvastam, hogy ettől az ember teljesen elveszti minden eszét, teljesen megbutul. Nem, dehogy kell operálni, tiltakozott ijedten. Csak vigyázzon magára, nem olyan veszélyes. Sokat pihenjen. Nem szokott ideges lenni? Nem. – De bizony, ha belegondolok az utóbbi időben bizony rettentően nyugtalan, ideges vagyok. Nem találom sehol sem helyem. – Nem szabad megerőltetnie magát. – Ugyan dr. úr. Nem dolgozom én sokat. Otthon sem segitek semmit, olyan lusta vagyok. Egy kis házi munka pedig nem árt. Ne kiméljen úgy engem,

tudok én sokkal többet is dolgozni. Arra szeretném kérni, hogyha nem vagyok bent, tegye félre számomra a munkát. Látja ez az. Ilyenkor nem ismer fáradtságot azt hiszi mindent bír, minél többet akar dolgozni, pedig nem szabad. Jobb, ha dolgozom, feleltem. – Hozzá kell szokni, hozzá kell edzödni a munkához, mit csinálnék, ha most hazamennék és nekem kellene főzni, takarítani?

Persze, ha férjhez megy: éreztem milyen kutatva néz reám, de nem néztem fel rá. Kis szünet után azt mondtam: Elkésik, 10 perc múlva 4 óra. /u. is szólt, hogy ½ 4-kor szóljak neki, mert akkor értekezletre kell mennie. Ez az egész beszélgetés ez alatt az idő alatt folyt le. Ugyanis bentmaradtunk dolgozni és nem szóltunk egymáshoz. Egy ideig tartó hallgatás után aztán Ő mondta, hogy ½-kor szóljak

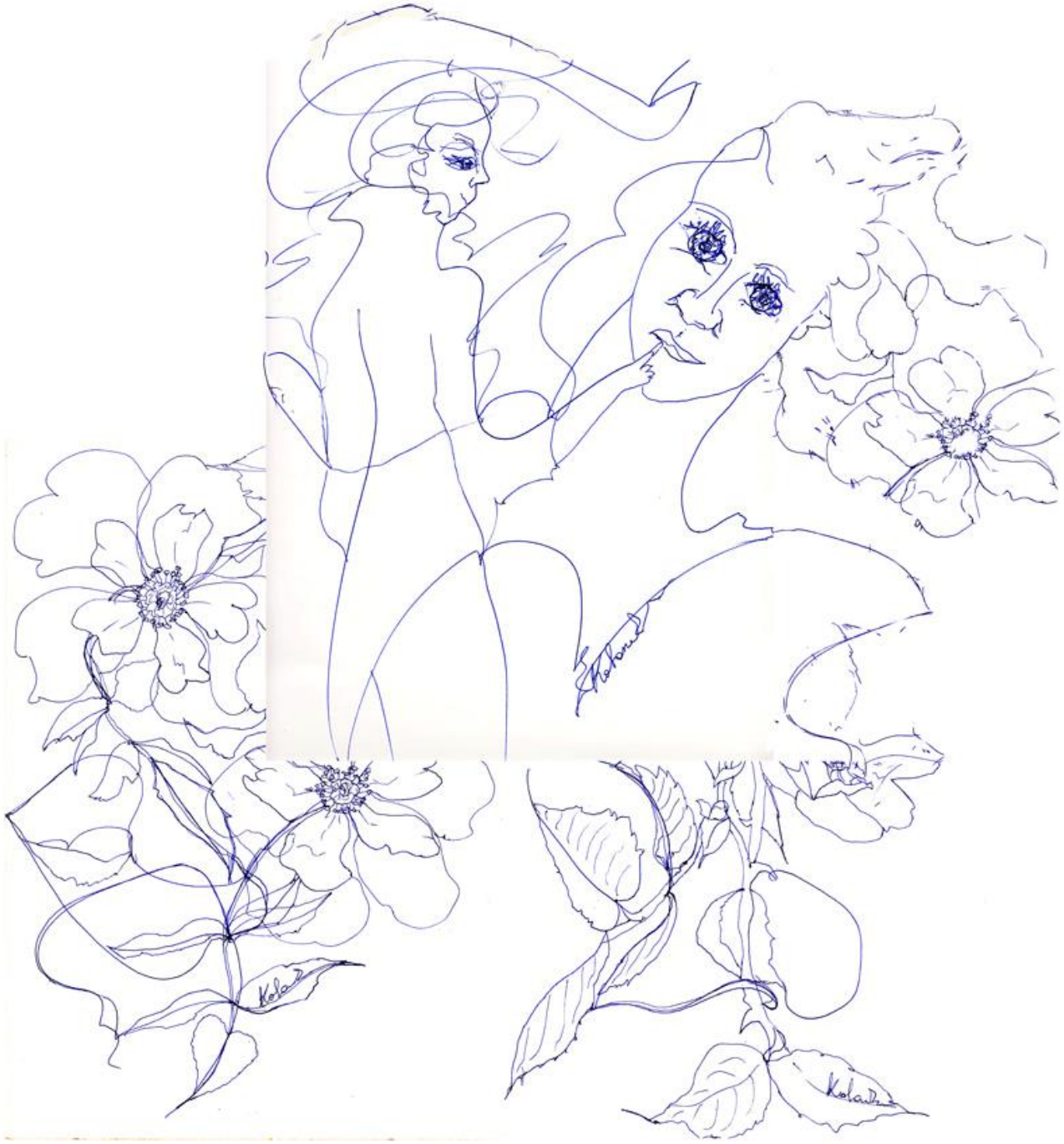
neki. Máris annyi az idő feleltem. Erre ő összepakolt és közben érdeklődött a bajom iránt. - /Mélyen a szemembe nézett és elköszönt. –

III./6.

Nem késtem le az értekezletről. Még maradhattam volna. – Ugyan már egybegyültek. Nagy éljenzéssel fogadtak. – Maga részt akar venni a felvonuláson? /másnapra tüntetést rendeztek/ el sem engedném, felelte. – Hát valakinek részt kell venni a felvonuláson, mert az feltünő lenne, ha az osztályról senki sem menne. Ilyenkor nem jó kivonulni, mert mindenféle baj történhet, felelte. – Kinek mi van szánva, úgy sem kerülheti el, feleltem. Na már csak jobb otthon párnák közt halni meg, mondta. – Miért valakinek a karjai közt meghalni az sem rossz, mondtam. Hát ha éppen kiválaszt egy csinos fiatalembert, felelte. – Mellém ült diktálni. Nagyon ideges volt. –

Másnap a tüntetésre egyikünk sem ment el. Én és ő bent maradtunk dolgozni. A F. hívta, hogy nincs semmi, jöjjön ő is haza. Fel is öltözött, de közbe foly-

ton azon morfondirozott, hogy mégis bent kéne maradni, a hivatalos óra végéig legalább. Nyugodtan elmehetnek, én ugyis bentmaradok 3-ig. Mondja magának szenvedélye a hivatalban maradás? – kérdi. – Készülök az operába menni, azért maradok bent, feleltem: de nagyon bántott a megjegyzés. Alighanem ezt Ő is észrevette, mert ahogyan kinézett a híd felé azt mondta Ő nem megy ilyen tömegbe. Többször is hivta B., de csak nem ment, már nekem is kellemetlen volt, és egyre mondtam, hogy menjen. Igy aztán a B. elment nélküle. Az Aliz is hívta, hogy menjen vele, de őt is visszautasitotta. Alig, hogy együtt maradtunk visszajön az Aliz, hogy dr úr nyugodtan jöhet, mert végig üres minden, nincs bent senki. Majd később megyek, felelte. Nagyon feltünö volt a viselkedése, ahogyan ott állt felöltözve és senkinek a kérésére nem volt hajlandó menni. Röviddel ezután aztán elköszönt tőlem. Kár nem volt a T. elmenni. Miért? kérdi. Olyan feltünö volt a maradása, feleltem, annyira hívta. De ha egyszer én nem akarok olyan nagy tömeggel menni, nem akarom, hogy leszakitsák a kabátom. De még valamit sejt a T. úr, hogy nem ment el vele, ugyis olyan gyanakodva figyel engem, nem tudom, mi kifogásolni valót talál a viselkedésemben, miért nem mondja meg nyiltan. Ugyan, a maga viselkedésében semmi kifogásolni való nincs. Igen, a T. kezdek nem jó viszonyban lenni, félreismertem, mondja haragosan. Most is milyen megjegyzést tett, mondom- és a multkor mikor nem

Kotaszek Hedvig: Rózsaszerelem

jött be, akkor is milyen éle volt annak amit mondott: „a hölgyek közül, ha valakinek sétáló kedve van, szintén az altiszttel mehet” Látja milyen sok baj van miattam. – Mit csináljunk? Itt csak egyféle képen lehetett volna segiteni! hogyan? azt maga is tudja. Igen, ha elválunk: igen, ha beadjuk a válást. De látja ez sem megy olyan könnyen.

Nincs valaki barátnője, ahova mehetne pl. a Karola? Az árúcsere osztályra a B. nem akar menni. Nem, dehogy, Isten öriz. Miért Ő nagyon kedves, rendes uriember. – Vagy menjek én? Én is mehetek. Ugyan ne mondjon ilyet. Ha valaki megy, úgy az csak én lehetek. Ugyan, hogy képzeli, hogy menjen, hiszen maga viszi az egész osztályt, nélküle ez az egész osztály nem létezne. – Miért ne, legfeljebb ő méltósága is dolgozna. Itt aztán nagyon kifakadt, hogy már éppen elege van a T.-sal. Vigyázni kell a válásnál is, most éppen azért, mert mindenki úgy figyel bennünket, rögtön megindulna a pletyka, ha elválnánk. – Nagyon ne forszirozza ezért az elhelyezést. Magának azért is jobb lenne, ha elmenne, mert akkor meggyógyulna a betegsége is! Dehogy, feleltem: akkor még csak sokkal rosszabbul lenne. Istenem, de sok nehéz probléma is van a világon, jött a szavaira szinte akaratlanul. Nem tudom én vagyok-e érzékenyebb, vagy több mindent megérzek, de én észrevettem már mást is, mások is figyelnek nagyon. – Nézze ezeknek itt nincs más dolguk, nem csinálnak mást, minthogy bennünket figyeljenek’ felelte. – Ne menjen az operába, fiatal leányoknak ilyen zavaros időben nem tanácsos az utcán járni. – Nem biztos, hogy lesz előadás, majd megérdeklödöm. Ha van se menjen. Ha van, miért ne mennék? Mért ne menne, ismétli: éreztem, hogy nagyon néz és a hangjából az érzett ki: persze mi jogon is tilthatnám meg magának. – Vigyázzon magára. Majd elköszönt. Immár harmadszor fogott velem kezet. –

III./8.

Telefonált a felesége, hogy majd csak 1 óra felé jön be. De nem jött csak 3 óra előtt pár perccel. Kérdezte voltam-e az operában, hogy értem haza, mikor? Szeretett volna holnap otthon maradni, de van itt olyan munka ami miatt be kell jönni.

III./9.

Kvarcon voltam. Később mentem be. Egész nap rossz hangulatba volt. 1 órakor mondja T. Lilinek, nyugodtan elmehet,

hiszen már 1 óra, csak a B. nem tudja abbahagyni a munkát. Valakinek kell csinálni. Ha valaki más csinálja én szivesen átadom, felelte. – Az akták olyanok, hogy nem fogy ki belőle soha se az ember, mondta a T. Én lementem ebédelni. Mikor feljöttem még mindig bent volt T. beszélgetett. Ugyan amiatt a pecsét miatt, csak nem csinálsz ilyesmit. Ne törödj vele. Hiszen jogos volt a kérésünk. Nem, ha már a Sz. is a besúgókra hallgat, akkor mit keresek én itt? Ugyan ne törödj már vele, várd meg, míg elszivom a cigarettám, aztán megyünk együtt haza. Nemcsak ez, hanem még más ok is van rá, felelte. – Én közbe elkészültem az öltözködéssel és eljöttem. Olyan rossz az előérzetem. Úgy érzem, hogy az én sorsom is eldölt a tegnapi nap folyamán. Egész biztos, hogy megtárgyaltak tegnap. Ugy érzem most végleg eldől a sorsom. Amit tegnap hallottam abból azt vettem ki, hogy ő akar menni. Pedig ez nem lehet, úgy sem engedik el őt. Olyan nyugtalan vagyok. Lassú haldoklás, kinlódás ez igy. – Ma reggel elindultam, hogy hova még nem tudtam, csak éreztem, hogy mennem muszály, mert szétfeszit ez a feszültség, ami bennem van. A megyeri temetőbe mentem. Ott leültem egy sirhalomra./Egy fiatal 21 éves bájos arcú fiatal leány sírjára, nagyon szép sirfelirata volt: …… álmok, remények, vágyódások, minden amit már annyira várt nem érezhette, nem élhette át, mert a jó Isten kettévágta az életét./ Szembe velem egy másik sirhanton egy kinyitott zsoltár a következő felírással: Uram legyen meg a Te akaratod. – Itt ültem jó ideig és probáltam búcsúzni tőle, próbáltam belenyugodni a megváltoztathatatlanba. De nem, nem tudom megérteni miért is kell elválnunk. Hiszen én nem kivántam mást, csak mindig mellette lehessek. Lehet ő jóba a feleségével anélkül, hogy én nekem el kelljen menni. Miért olyasmi még nem létezett, hogy miután ők ismét egymásra találtak én is ott maradjak. Annál is inkább kellene hozzám ragaszkodnia, hogy visszasegitettem őt a helyes utra. De annyira nem bír, hogy még látni sem akar. Ha arra gondolok, hogy visszaküldene a B., csakugyan azt kell hinnem, hogy nem szeret.

Annak idején mikor visszakért mindent elkövetett, hogy ne menjek. – Azt mondta párbajt vív értem. Most pedig, szégyenszemre visszaküldene, hát mit gondol: az én arcomon nincs bőr. Miért kellett neki annak idején valósággal kierőszakolnia, hogy mellé kerüljek, hiszen valósággal kierőszakolt a sorstól, én

nem irányitottam a sorsom. Később pedig fenntartás nélkül teljesen az ő kezébe tettem be.

Azt mondta, hogy legjobb lenne, ha a Kp-i épületből el mennék, hát már annyira nem bir, hogy látni sem kiván?

Tegnap délután elmentem a M'. Mondtam mi bajom van. – Meg vizsgált és mondta, hogy az anyagcsere vizsgálatól hozzam el a leletet. Nem veszélyes. Általában bakfisoknál szokott az ilyesmi fellépni. A végén azt mondom: Doktor úr mondja meg őszintén, mitől van ez, elöidézheti lelki megrázkodtatás, izgalom? Hogyne, felelte. Nagyobb, izgalom' lelki megrázkodtatás, idegre ható dolgokból eredhet. Miért- szerelmes? kérdi. Nem dehogy csak úgy érdekel: de kellett, hogy történjen valami, különben miért érdekelné. Nem tudom én azt elmondani, feleltem, tény az, hogy valami ilyesmi történt velem és érdekelt, hogy vajjon csakugyan ettől lenne? Inkább az Ő megnyugtatására kérdezem, mert Ő felelősnek érzi magát ezért, őt szeretném megnyugtatni. Közbe a dr magához huzott, hogy mondjam el neki mi történt, - ne gondoljon semmi rosszra, - hát azt ugyis tudom, hogy nem történt semmi, felelte – egy orvosnak mindent kell tudni, hogy gyógyitani tudja a betegséget. – Itt nem lehet segiteni, feleltem. Szerettem valakit az is engem, tervezgettünk és a végén el kell válnunk. – Közbe akaratlanul is könnyeztem. Ne búsúljon majd a távolságba rájön, hogy hiányzik, hogy nem tud maga nélkül élni. Megváltozik még minden. Én, aki szintén nős ember vagyok mondom ezt magának. A szeretet erősebb, mindenféle kötelességérzetnél. De nem, azok után, hogy tudom, hogy szereti a felesége, nem is akarom,

különben a felesége bele is egyezne a válásba, de én nem tudok másnak a szomorúságára boldog lenni. Inkább igy szenved, így próbál lemondani? Igen, ha nehezen is megy, de lemondok. Közbe egy párszor megcsókolta az arcomat, hajamat, magához húzott és mint egy kis gyereket vigasztalt. Megköszönte, hogy elmondtam neki, megigérte, hogy nem mondja el senkinek. Majd kezetcsókolt és megcsókolta a szám /látta az írtózást rajtam/ mert azt mondta, bocsásson meg, hogy megcsókoltam, de szeretném némileg megvigasztalni, most talán, hogy elmondta, kicsit megnyugodott. –

Köszönöm a bizalmát, szavamat adom, hogy senkinek sem mondom el. – Nagyon helyes lett volna, ha a csók elmaradt volna. Fúj, nem győztem köpködni

utána. – Kiálltani szerettem volna fájdalmamban, miért is hagy el Ő engem: ez már a második eset, hogy valaki szájon csókolt. Miért hagyja, miért hagy magamra. Én azt akartam, hogy Ő legyen az első, aki szájon csókol. Különben is úgysem érti meg a helyzetem sem Ő, sem senki más. – Nem engedett el addig míg el nem mondtam neki, ami fáj. Pár szóval igyekeztem csak beszélni róla, meg sem érthette, hiszen ahhoz, hogy valaki tökéletesen megértsen, mindent kellene tudni. – Ezt pedig nem fogja megtudni senki. És ha, tudnák is, hol van az az orvos, aki segiteni tudna rajta? Míg örültem, míg boldog voltam, addig adtam másnak is belőle, de mióta ilyen megtört, szomorú vagyok azóta hallgatok: a fájdalmat nem tudom megosztani senkivel. Hiszen azzal ha elmondom, úgy sem enyhül a fájdalom. – Már bánom, hogy a M. ennyit is mondtam, de Ő legalább teljesen idegen, ugysem tudja kiről van szó, nem tudja az előzményeket. – De nem tehettem mást kényszerülve voltam mondani, kiszólt, hogy egyelőre nem lehet bejönni, és várta, hogy beszéljek, addig nem engedett el. – Vajjon sejti-e, hogy mennyi minden történik ő miatta. Mert ez mind nem történt volna ha Ő nem hagy el. – Istenem hol itt a segitség, hol itt a világosság?

„1946.III./25/h.”

III.12.

Telefonált a felesége. Én rögtön átadtam a kagylót. Akartál még beszélni vele mondja a telefonba és közbe rámnéz. Majd mikor

Kotaszek Hedvig: Írisz

befejezte azt mondja nekem: miért adta át rögtön a kagylót, csak üzenni akart valamit a F. nekem magától. Fél a Feleségemtől? Máskor ne tegye le rögtön.

III.14.

Ma operába készültünk és én a fekete-piros-szőttes ruhám vettem fel. Az Erzsike el volt ragadtatva: /éppe itt voltak/ Erzsike mondja: hogy már egyáltalában nem vagyok olyan erős, /kövér/, azelőtt sokkal erősebb voltam. Nagyon örültem. - milyen remekül áll ez a ruha, milyen szép vagy: nem csodálom ha mindenki beléd bolondul, aki meglát. Ugye milyen szép a H., milyen jól áll neki ez a ruha, mondja a Dódi is, nemcsoda, ha szerelmesek lesznek belé. Bent a hivatalban is nagyon tetszett mindenkinek. Az egyik igazgató is jó ideje nézegetett, majd mondja: milyen szép ruhám van. Ő is rámnézett és olyan jólesően, boldogan elmosolyodott. Ma biztosan megy valahova, mondja Ő. Mikor mondtam, hogy hova megyek megkérdezte, hogy mit fogunk látni, hadd élvezze Ő is mégegyszer.

Másnap ünnep volt, szombatot pedig megkaptuk bankszünetnek, csak inspekciót kellett tartani. Én vállalkoztam, hogy bejövök. Ő nem akarta, hogy Rp-ról pont én jöjjek be. Ő be akart menni, valakinek tárgyalnia kellett, az illető ugyan azt telefonálta, hogy lenne más elfoglaltsága és én ugy vettem ki, hogy nem jön be. Mondom neki, hogy akkor neki sem fontos bejönni. De nekem be kell jönni, /mondja kicsit ingerülten, ami engem nagyon bántott /mondtam, hogy valakivel tárgyalnom kell, gépelni való nem lesz, azért magának nem kell bejönni.

III.16.

Majd megőrültem, olyan nehezen múltak a napok és csak hétfő találkozhatunk. De hát Ő kérte igy, nem kiván látni, én neki egyáltalában nem hiányzok. Akár hogy is fáj be kell vallanom úgy érzem, hogy nem szeret, csak terhére utjába vagyok. A Dódi közbe készült Csépára, ha nem vágyodnék annyira utána elmennék én is, gondoltam magamba, de hát csak nem tehetek ilyen örültséget, hogy én hosszabbitsam meg még ezt a türhetetlen távolságot. Egyik szavammal azt mondtam, hogy megyek, másikkal, hogy nem. A Dódi nagyon hivott. Szombaton készült bemenni Pestre. Már felöltözve volt mikor

ara gondoltam: mégiscsak jobb lenne, ha elmennék. Hiszen nem kiván látni, én pedig akár mennyire is szeretnék mellette lenni, nem szabad ennyire megalázkodnom. Hidje azt, hogy nekem sem olyan borzasztó távol lenni tőle, kibirom én is. /Hogy hogyan smint fogok szenvedni arra nem is mertem gondolni./ Gyorsan odaszóltam a Dódinak váltsatok nekem is jegyet, mégis megyek. Menj be a Hivatalba, hozd ki a kabátom és egyuttal jelentsd be neki. Nem kivánt látni, hát jó, elmegyek, még több időre is távol leszek tőle, mintsem akarta. – gondoltam. – A Dódi bement és nagyon ügyesen viselkedett. Mikor meglátta a D. rögtön kérdezte: hogy van a H. Azt mondta csütörtök, legkésőbb péntekre hazajövünk. Ő eleinte csodálkozott rajta /felhuzta a szemöldökét meglepetésébe/ majd azt mondta, hova mennek rokonokhoz, pont most, hogy ilyen zavaros világ van. Vigyázzanak nagyon magukra. Sok-sok üdvözletet küld és majd félreteszi számomra a munkát. Olyan helyes, fiatalos volt, nem néz ki annyi idősnek, inkább olyan 30 körülinek, mondja a Dódi. Hogy lehet az, hogy Ő bent volt, és te nem? kérdezte Anyuka. Azt mondta, hogy én ne menjek be, feleltem. Kérdezte Anyuka, hogy mi van már velünk? De én kitértem a felelet elől. Vasárnap d.u. azután elutaztunk. A Dódival egymáshoz bujtunk a vonatban és én mindent elmeséltem neki: mikor a leveleket elmondtam neki, sírt rajta és azt mondja, ahogy igy az én sorsomat hallja' eszébe jut az övé is. Mennyi mindenen ment Ő is keresztül: elöször is a Sanyi. Mondja, hogy megtud érteni, mert ő is igy szerette a S., hogy megbolondult volna utána, ha otthagyja most, hogy el vannak válva is mindig visszavárja. Nem tudja még most sem beleélni magát a gondolatba, hogy a S. elveszett számára. Mesélte a válást is. Mikor Ő neki azt kellett mondani, hogy ő visszafogadná és utána a S.-nak, hogy ő nem /hogy a S. híbájából legyen kimondva a válás/ közbe Ő sírt és látta, hogy

mennyire remeg a S. keze is mikor kimondta, hogy nem. Utána az ügyvéd karonfogta mindkettőjüket és azt mondta, na most menjünk az anyakönyvvezetöhöz, vagy azt hiszik nem láttam, hogy mennyire szeretik egymást'. Gyerekek maguk még. Mikor magukra maradtak a S. mondta a D. Nem szabad sírni, légy erős Dódikám. Annak, hogy mi elváltunk, hogy igy alakult a sorsunk' nagyrészt nem mi vagyunk az okai. Sokáig együtt sétáltak és beszélgettek még. Utána bement a Hivatalba /ekkor volt az épitésznél/, de látta rajta az épitész, hogy milyen állapotba van, és hazaengedte. Ő pedig kóbórolt az utcán és nembánta volna, ha valami agyongázolja. Másnap is olyan

érthetetlennek, céltalannak tünt az élete. Beérve a hivatalba az épitész diktált neki, de mikor látta mennyire remeg a keze, abbahagyta. Mondta, hogy ő most elmegy pihenje ki addig magát, majd délfelé visszajö.

Közbe kiment, felvette a kabátját és visszajött elköszönni. A Dódi pedig karjára borulva sirt. Ő vigasztalta, kérdezte, hogy szereti-e a férjét. Mondta, hogy igen. Nagyon helyesen viselkedett, beszélt Ő is a saját életéről. Hogy ő is már régen elvált volna, ha nem lennének a gyerekek. Ő is mindig ilyen helyes, kedves házias feleséget szeretet volna, aki törödik a gyerekekkel is, szereti azokat. De hát ez a sors, neki is vinni kell, pedig nem könnyü. A felesége annyira féltékeny volt a Dódira, hogy mikor fizetésemelést akart adni, nem engedte meg, azt hitte azért teszi, mert szereti a Dódit, aztán el is jött onnét. Beszélt még az

igazgatójáról, akiről szintén tudja, hogy tetszett neki, szerette, aki soha egy szóval sem árulta volna ezt el. Mennyire szerette az ig. édesanyja is a D. Mikor egyszer meghivta ott haza és tudta, hogy a D. válni készül bemutatta az egyik barátjának /a feleségét bombatalálat érte/ két gyermeke volt. /Banknak volt a vezetője/ azzal a céllal, hogy öket egymáshoz vezesse. Milyen borzasztó volt neki a vizsgálóbizottság előtt neki ellene vallani. De figyelmeztették, vigyázzon arra amit mond, mert ők tudják az igazságot, gondolja meg, neki gyermeke van. Igen, ha Babut nem nézi nem is vallott volna ellene. Beszélt még a R. Sanyiról milyen boldogok voltak együtt és az is el akart válni a feleségétől, de most, hogy gyereke van, mégis kitart, aztán még az orvosról is beszélt. Egyedül azzal volt jóba. De hát utóvégre asszony, és már nem tudom elitélni, ha valaki szeret valakit, ha megteszi. Hiszen nálunk is csak ez a harmadik út lehetne lehetséges, és talán akkor nem szenvednék ilyen borzasztóan. De nem, nem tudom megtenni. Hogyan éljek azután? Pláne ha Anyukára gondolok. Hiszen, ha nagyon őszinte vagyok magamhoz be kell vallani, hogy én arra, hogy az élet szép oldalát nyujtsam, az élet könnyebbik felét éljem alkalmasnak találom a természetem, hiszen ha belegondolok a háztartást nem szeretem. – És végül is a Feleség már később olyanná válik mint egy megszokott butordarab. A szerető a férfi kellemes, boldog perceit tölti együtt, az élet napos oldalát élvezi, a szürke hétköznapok, a gondok a feleségnek jutnak osztályrészül. Már, hogy én is szeretek nem tudom elitélni azt' aki szeretni mer valakit a törvény keretein kívül. Tegye meg, aki megtudja tenni! Én nem tudom, bár talán boldogabb lennék, ha továbbra is együtt maradhatnánk. De mint, hogy más választásom,

más út nincs számomra, valóban jobb, ha elmegyek. –

A Dódi mondta, igen Neked vigyázni kell magadra, nem szabad átadni magad a búslakodásnak, te amúgy is mindig hajlamos voltál a szomorúságra. Persze, hogy legjobb ha elváltok, Ő jót akar ezzel neked is. Azt mondja a D., hogy azáltal, hogy a Felesége elolvasta az én levelemet tanulságot meritett belőle, talán megnyitottam a szemét, most már tudja, hogyan kell viselkednie a férjével szemben. Vigasztaljon az a tudat, hogy jót tettem. Majd megsegit a jó Isten. Hiszen mit akarok én, ha nem akarok elválni, mást nem tehetek. Szeret ő engem még most is, csak azért fut előlem' azért küld, mert amig lát nem tud elég erős lenni. Azért mondta volna, hogy éppen azért nem maradhatunk együtt mert sem rosszban, sem egészen jóba nincsenek még, és addig, amig én ott vagyok nem is tud tisztába jönni magával, mert én befolyásolom. A Dódi azt mondja, hogy egészen biztos, hogy mikor elolvasta a levelem azt mondta: nézd én szeretlek, de ha akarod vedd el őt, én szabaddá teszlek. – Nekem pedig le kell tudnom mondani róla, ha még olyan szörnyü is. Inkább segitsek még én is neki az áthelyezésben. Igen, jobb megbarátkozni a gondolattal. – Utazásunk előtt lévő nap este Anyuka mondta, illetve kérdezte, mi van vele, hogyan élünk? Eleinte nagyon nehezen ment, de aztán mindent bevallottam. Nem tudom megértesz-e, szerettél-e már valaha úgy valakit mint én őt, mondtam, mielött átadtam a levelet. –

Igen mondta Anyuka, valaha Ő is olyan nagyon szerette Apút és mikor kint volt a fronton éjt-napot sírt utána, azt hitte nem jö többé vissza. – És mivé lett, hogy kiábrándult belőle. Igen, mert volt rá ok bőven, sok olyasmit tett, ami alaposan kiábránditó. De ő csak jó volt, semmi olyat nem tett, ami

miatt kiábrándulhatnék belőle, én igy nem tudok mást csak szeretni. Anyuka szegény velem együtt sírt. Mikor a harmadik levelem is odaadtam mondtam Anyukának: ebbe azt írom, ahogy lenni kéne a dolognak és ahogyan neki hinni kell. De még messze vagyok a megnyugvástól. Mi értelme is van az életnek? Miért is éljek tovább. Testileg, lelkileg teljesen tönkre vagyok menve. Nem birom tovább az

Kotaszek Hedvig: Színpadon

Kotaszek Hedvig: Színpadon

életet. – Dehogynem! Én hányszor hittem, hogy nem bírom tovább, hányszor voltam testileg-lelkileg teljesen tönkremenve. És mégis kellett bírnom. És kell bírni, pedig hát az én életemnek ugyan már mi értelme van? Nagyon megsajnáltam Anyukát. Valóba, ha belegondolok, annyit amit ő türt, szenvedett, nem élt át annyit senki, és kellett bírnia, különben mi lett volna velünk! Mondtam Anyukának, hogy Ő azt mondja, hogy a nyakamon ez a baj ami van, azért felelősnek érzi ő magát. És valóba mikor magamba nyeltem a könnyeket éreztem, hogy megakadt a torkomon és nem tud lemenni. Anyuka is mondja, hogy az lehet, majd később hozzáteszi: mégis csak borzalmas, hogy igy tönkre tehet egy fiatal leányt, igy tönkreteszi az életed. Azért nem akartam Anyukának elmesélni, mert éppen elég az ő baja, mit tetézzem még az én bánatommal is. Nagyon velem érzett Anyuka. – És látom, hogy milyen aggódva figyel. Most hogy hazajöttünk is, és mutatom Anyukának a nyakam mondja, hogy még dagatabb és, hogy álmában velem álmodott és pont ilyen dagatnak látta. – Igen, legjobb lesz ha elválunk, mondta Anyuka is. – Ki fogod bírni, mert ki kell birni. – Nem kivántam elmenni. De igen, ilyen

hős vagyok én is. Mikor legjobban szeretnék vele együtt lenni, mikor már alig várom a találkozást akkor elmegyek. – És bizony csak szombaton jöttünk haza. -/Közbe vetem, hogy a Dódi nagyon szerette volna látni a R.T. gyermekét és hivott, hogy menjek el vele. Nekem semmi kedvem sem volt hozzá. Ezt meg is mondtam a Dódinak. Hát ha te tele vagy ilyen rossz sejtelmekkel, rossz előérzettel, akkor jobb ha nem is megyünk. Most már menjünk, ha eljöttem feleltem, hogy lehetsz ennyire határozatlan. Még össze is vesztünk ezen. Ahogy elhaladunk a házuk előtt a Dódi meghallja a S. hangját. Te jó Isten, mi lett volna, ha ezek itt és a felesége előtt ilyen váratlanul összetalálkoztak volna. Azután ijedt már meg csak igazán a Dódi is. De jó hogy nem mentünk be, és nem jött velünk a Berta néni. Hogy ne legyen feltünö, hogy olyan hamar hazamegyünk bementünk a

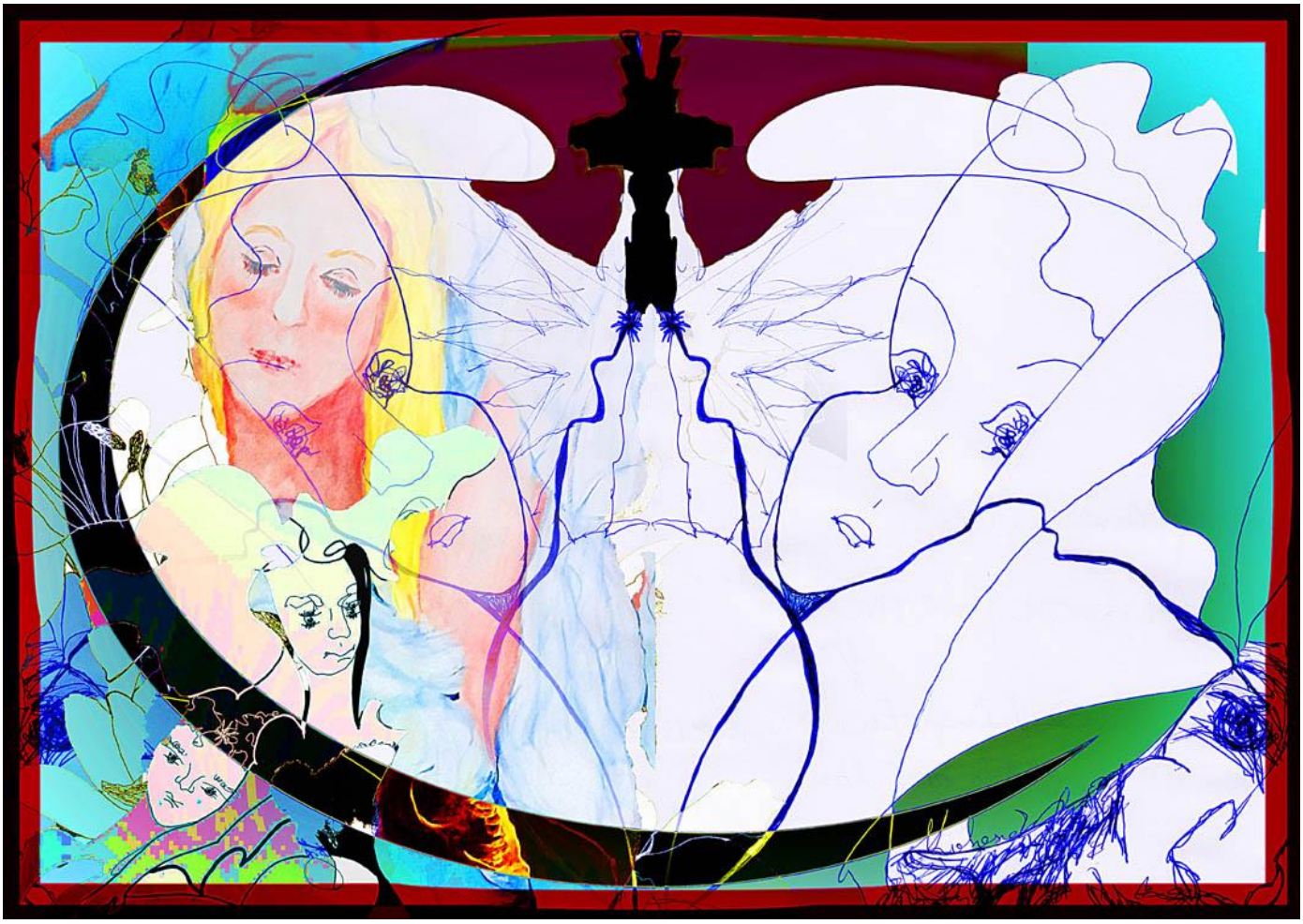
Kotaszek Hedvig: Kedvesem-My darling

templomba. Ott éppen hangosan imádkoztak a kedvesnövérek. Ránk fér, mind a kettőnkre az imádkozás. De én csak sóhajtozni és némán fohászkodni tudok. – Nem tehetek róla, de imaközben is folyton csak rá gondolok. Talán nem veszi bünül ezt a jó Isten sem. Ő aki mindent lát és tud, biztos megért engem. /Igy most már 10 napja, hogy távol vagyunk egymástól. Lehet, hogy ezalatt a hosszú idő alatt ő teljesen kigyógyult belőlem, de én ott se, és seholsem tudom őt felejteni. Azt hittem nem bírom ki ezt a hosszú időt és mégis, kibirtam, bár rosszabb ez igy mint a halál, igy az élet csak tengődés, lézengés, mintha kiszált volna belőlem az élet. Hiszen érzem, hogy valami történt. A nyakamtól eltekintve történt valami a szivemmel is. Valahol valami elrepedt. –

Néha öregebbnek éreztem magam a Nagymamánál. – Nagyon fájt az a megjegyzés, amit Nagymama mondott, bár ő nem tehet róla és nem tudhatta milyen fájó sebet érint: „aztán vigyázz magadra, ne kezdj ki nős emberrel," hogy honnét tudhattak meg valamit? Lehet, hogy Anyuka mondott valamit az Irénkének és ő pletykálta tovább. Mindenesetre mikor kérdezősködtek, hogy ki udvarol, mi van, én a lehető legrövidebben elzártam a kiváncsiskodást. – Igazán nem olyasmi ez, hogy közprédává tegyem. Ahhoz, hogy megértsenek mindent kéne tudni, én pedig nemhogy mindent, de semmit sem közlök velük. Pláne, hogy ilyen durván avatkoztak bele, soha sem fognak megtudni semmit. – Anyuka azt is mondta, hogy mégis csak szélhámos volt azért: és valóban, ha belegondolok mikor azt mondta, hogy nem élnek házaséletet az nem lehetett igaz, miért mondta akkor, megakart széditeni? Mi célja volt velem? Vagy valóban lehetett olyan szörnyü nagy tragédia az életükbe, hogy úgy éltek egymás mellett, mint két idegen. – Azt tudom biztosan, hogy akkor még szeretett és akkor mondta, hogy új évre tisztázzam magamba, hogy szeretem-e őt. Lehet, hogy ekkor vetett végett Ő is a bizonytalanságnak. Nem bírta már igy tovább. Elhatározta, hogy új évre Ő is eldönti, hogy szakit-e vagy sem. Ekkor mutathatta meg a levelet is, és ekkor tudhatta meg a valóságot. Mindenesetre én nekem már jobban megalázkodnom nem szabad. Tudja az igazságot, igyekeztem a büszkeséget félretenni és nagyon őszinte lenni. Talán többet is nyújtottam, őszintébb is voltam, mint kellett volna, mint szabad lett volna?! Most már – mindegy. – De többet már

nem tehetek. – Bár mennyire szeretem is, bár mennyire fáj is legjobb lesz ha elválunk. – Azért bánt nagyon, hogy most mikor kétszeresen szép szeretnék lenni, most ennyire megcsúfúltam, mert bizony a nyakam s töle az arcom is eléggé dagadt. – Legalább szebb képet vinne magával rólam a multból, mint amilyen az utóbbi időben vagyok. Vajjon mit szól az elmaradásomhoz? Hiányoztam-e neki? Vagy talán meg sem mondja, hiszen nem lehetünk, nem szabad őszintének lennünk már egymáshoz. Itthon nagy örömmel fogadtak. Olyan szeretettel borult a pici Babánk a nyakamba, olyan melegen csókoltak meg a gyerekek, Anyuka, mintha csak éreznék, hogy kétszeres szeretetre, gyengédségre van szükségem. Olyan jól esett.

Igen van még, aki örül a megérkezésemnek, addig míg van, aki szereti az embert, nem is olyan hiába való az élete. Van aki sajnálná, van még akinek fájna, ha nem lennék. Élek az én szeretteimért, mert nekik nem akarok fájdalmat okozni. Vajon fog ő is ennyire örülni a megérkezésemnek? Igen most érzem, hogy milyen jó érzés az, ha az embert szeretik, ezért érdemes,, egyedül csak ezért érdemes élni! Ennek a hiányától vagyok én ennyire beteg, ettől tudok én egyedül csak meggyógyulni. Nem tehetek róla, ha az adja meg egyedül nálam az éltető erőt. Ha pedig ez nincs, teljesen lekókadok. Miközben ezt gondoltam igy végig ki is sírtam magam. – Istenem hát nincs rá mód, nincs rá más lehetőség- azon az egyen kivül- hogy szerethetne ő is? Nem tudom miért várok valami csodára, miért nem

Kotaszek Hedvig: Kereszt

tudok belenyugodni a megváltoztathatatlanba. Hiába próbáltam vigasztalni magam azzal, hogy úgy sem lennék jó élettárs,- jobb hogy igy történt- már ez sem tud megnyugtatni. Olyan ez mint az örvény, magammal rántom azt aki velem tart. – Soha nem hittem volna, hogy igy lehet szenvedni, „hogy ebbe a szerelembe bele lehet halni.”- Mennyire igaz ez, hiszen ha erőszakkal nem rántom ki magam ebből a valoságos letargiából elöbb-utóbb belepusztultam volna. Bár még most sem merem az ellenkezőjét valni. Most, hogy kicsit emberek között forogtam, több életet láttam magam előtt- különösen a Dódi sorsa nagyon maghatott- látom, hogy mindenkinek úgyszólván meg van a maga keresztje. Csodálkoztam rajta, hogy milyen jaj szó nélkül tudta elviselni a Dódi is a sorsát, pedig nagyon fáj neki is sok minden, de hát ő szerencsésebb természet mint én, ő tud mosolyogni is, ha belül fáj, én nem tudok, mert miközben

mosolyognék is könnyeznék, nekem nem csak a szivem, de az arcom, mindenem, az egész lényem sír. – Pedig sokszor szeretném ha ő nem tudná, hogy mi megy végbe bennem. – Nem tudom mire volt ez is jó, hogy ilyen hosszú időre elmaradtam. – Én lázadoztam legjobban az ellen, hogy ő még a hátralevő kis időt is igyekszik megröviditeni, és a végén még én vagyok az, aki ilyen nagy időt rabol el a drága órákból. – Igen, lehet, hogy helytelenül cselekedtem, de ez egyszer megint a büszkeségem dacolt a szivemmel. –

„1946.március 30/sz.”

III/26.

Kedden bementem. Megjött az utazó, mondja, miközben kezetfog. Meglepetés szerüen távozott- ismételte többször, láttam, hogy sehogysem tetszett

neki. Sok élvezetes gépeléstől esett el. Azt mondta, hogy félreteszi számomra a munkát. Igen, ha még egy-két napról lett volna szó, de mikor még csütörtökön sem jött, ki kellett adni a munkát. – Mellém ült diktálni, megszoktam a halk beszédet mondta: nem akarok kiabálni. A lába időnként meg-megrándult. – A betegségével hogy van? Köszönöm jól, feleltem /Magamban elhatároztam, hogy többé nem fogok panaszkodni/ Megkérném, hogy olvassák ezt össze, odahivott, hogy magyarázza: de a végén kisütötte, hogy a másik példány tulajdonképpen az első másolata. Köszönöm, akkor nem kell összeolvasni. Nincs mit, feleltem /Azt hiszem csak trükk volt./ Az ebédtől kifelé jövet találkozott a tekintetünk. Ahogy hirtelen egymásra néztünk, mintha meg akart volna szólani, de én már is siettem tovább. – Lassan húzta fel a kesztyüjét és közben rámnézett, mintha mondani akarna valamit, de én nem néztem vissza. Majd köszönt és elment. – Időnként hosszabban rámnézett és nagyon szomorú volt.

III/27.

Cica átjött és vele együtt mentem ebédelni. Kb. egy félórát voltunk együtt. Mikor felértem a következöket mondja: megjegyzem maradhatott volna még: éppen leírtam amit kellett. Szemüveget visel. Nem áll jól neki. Olyan mintha álarcot viselne. Nem tudom, …miért hordja .. hogy gondolja, talán igy kiábrándulok belőle. – Érdekes, hogy mindig akkor van dolog, mikor nem vagyok itt. Miért nem várt vele, leírhatta volna most is. Nekem mára már éppen elég volt: máma már többet nem dolgozom. Mikor elutazott is, akkor volt a

legtöbb munka. Majd megint elmegy Tiszafüredre, veti közbe a H. Igen legközelebbi állomásom az lesz, feleltem.

Legalább sikerült kibeszélnie magát a barátnőjével, kérdi nagy gunyósan. Ahhoz egy félóra nem elég, közben enni is kell, feleltem.

Közbe a B. tanácsos is odafigyelt. – Legjobb lenne nekem egy olyan állás, amelyben több a kiutazás, mint a bentlevés. Miért, szeret utazni, kérdi ő, és mintha megbánta volna, amit az előbb mondott, mintha maga is megijedt volna attól, hogy bennem milyen gondolatokat keltett. Attól függ, feleltem. – Azzal kimentem az erkélyre, majd az Aliz helyére ültem és rá sem néztem. Mi az ebéd, kérdi. A Bt. mondja. Hédike mi az ebéd kérdezi ujra tőlem. Majd odajön és kérdezi: mehetek ebédelni? Holnap diszbe kell öltözni' miért kérdem halkan. Ő azt hitte, hogy nem is hallottam, ujra mondja, Hédike ….. Miért, kérdem. Opera lesz. A „Rózsalovag" szép.

III./28.

Leveszem a kabátom, láttam, hogy figyel. Na na mégsem lesz opera: vagy hazamegy még átöltözni? kérdi. Dehogynem lesz. Nem kell oda úgy kiöltözni, ugyis kabátban ülünk. Hédike, szeretnék valamit mondani. Tessék. Én mindent megtudok, amit beszél. A tegnapi beszédét is megtudtam.

Van valaki, aki visszamondja, hogy ki, engedje meg, hogy ne nevezzem meg. Lehet, hogy a C. nincsenek megbizható barátai, ugyan C. nem mond el senkinek tovább semmit: vagy esetleg a Karolával mikor beszélt meghallotta valaki: a K. itt sincs, mindenesetre nagyon csodálkozom rajta, feleltem. De egészen paff voltam, nem is igyekeztem menteni magam. Nagyon kellemetlenül éreztem magam egész nap. – Aliz, adott mindenkinek krumpli cukrot. – Ő Mi-közben eszi, egyszercsak megszólal,- maga nem kapott és azzal már hozta volna felém. – Köszönöm, én is kaptam.

Pedig meg akartam kínálni, de úgy sem fogadta volna el: nem fogad el tőlem semmit, teszi hozzá. – A B. küldött mindenkinek szallonát, kolbászt, tojást, csak nekem nem. Nagyon bántott a dolog. –

III./29.

Leírta az aktákat és én úgy másoltam át azokat a kézírásról. Bosszantott a dolog, miért kell nekem itt hosszasan silabizálni. Leírom magának, hogy csak le kelljen másolni, most nem tudok diktálni, nem tudom mi van velem, de most nem tudok gépbe diktálni. – Közbe készült a P.M.-be átmenni.

Beszélgettünk, hogy milyen nehéz most az ember sorsa. Néha ha a B. dr.ra gondol eszébe jut, hogy talán neki a jobb, mondja Aliz. Hát igen, feleli Ő, maga az élet is teher, nem jó élni. Szép az élet annak, aki boldog, feleltem. Hol a boldogság mostanában? barátságos meleg szobában, mondja Aliz: még azt sem mondhatjuk, hogy az megvan, mondja Lili, még ez a boldogság is hiányzik. Attól függ ki mit nevez boldogságnak. mondom. –

Csütörtöktől kezdve sok munka volt. Arra is vártam, hogy akkora megjön, de nem jött. Nem jöhettem, feleltem. Addig csak tárgyalások voltak, de cs. kezdve nagy szükség lett volna magára. Miért nem táviratoztak? mondtam. – Igen, hiszen a nővére is azt mondta, hogy cs. megjön, és olyan hirtelen meglepetésszerüen távozott, hiszen előtte két nap ünnep is volt, miért nem akkor mentek? Hiszen itt szükség lett volna magára. Miért nem mondta, hogy ne menjek? – feleltem- Igen, aztán már meg is bántam, hogy nem szóltam. Különben is dr. küldött. Én csak arra az egy napra küldtem, de rögtön kapcsolt, hogy mire célzok. /Igen én legszivesebben kifutottam volna akkor a világból./

Mi közben készült el rágyujtott egy cigarettára. A leányok megjegyezték: milyen furcsa, hogy rászokott a cigarettára, pedig azelőtt soha nem dohányzott. Igen, vannak dolgok amire rászokik az ember, felelte. Majdnem hoztam -nak egy cigarettát. Gyorsan felfigyelt. Egy amerikai cigarettát. Csak

útközben nagyon összenyomodott, mondtam. Azért jó lett volna ugyis, azért elfogadtam volna. A szeme közben úgy felragyogott és annyi szeretet sugárzott belőle felém. –

Miközbe öltözik mondom: Doktor úr nem szeret gyorsba diktálni. De igen, csak mindig elfelejtem. Pedig jó lenne, ha gyakorolnám, hátha másutt szükségem lesz reá. Maguk itt maradnak, feleli, bennünket öregeket tesznek B/listára.- dehogy maradok, feleltem. – Miért el akar menni. Ránéztem, Dr. urra bízom, tegye mindig azt, amit jónak lát. – Ezzel elindult a P.M.-be.

Hallgattam én is rádión keresztül,miközben az íróasztalomon dolgoztam, mondja. Istenem megéreztem, hogy gondolatba ő is velem van. Olyan sokat gondoltam rá előadás alatt. Kérdezte, hogy tetszett a darab.

Miközben a P.M.-be járt Lili énekelt nekem egy szép dalt és elkértem a szövegét. Miközbe írtam megjött. Akkor gyorsírásba diktálok, mondja, de jöjjön ide, mert nem akarok kiabálni. Mikor visszaolvastam azt mondja: bravó. –

Kotaszek Hedvig: Karma

Hazafelé menet elgondolkoztam a történteken. Akaratom ellenére is úgy tünik fel, mintha meg akarnám most őt leckéztetni, amiért elküldött. Ha kibirja nélkülem /adtam reá időt, hogy megpróbálja/ akkor igen, elküld. Kezébe adtam sorsomat azzal: „ tegye mindig azt amit jónak lát”

Pedig igazán nem szántam leckének, megis olyan mintha rafinériával dolgoztam volna, pedig semmi ilyen célzattal nem éltem, semmi, de semmi más nem hajtott mintcsak a végtelen szomorúság, az elkeseredettség rugója. –

III./30.

Átnézte az áttételem. Nagyon szépen dolgozott, mondja. Akkor diktálok gyorsba. Mikor odaültem ott volt a széken az aktatáskája, tegye csak az állványra, mondja.

„Tegye a szivére most a kis kezét” szólal meg a H. tan.

Mi az, mit mondasz, szólal meg harcrakészen Ő. Csak azt …….. ismétli ez az ének is igy van, arra mondom, hogy te is igy kezdted, hogy tegye a táskát……..

Engem olyan váratlanul és találóan ért ez a kifejezés, mintha csak bele látott volna a lelkembe: mert bizony nagyon dobogott a szivem. Már tegnap is olyan izgatott voltam, olyan közel ülünk igy egymáshoz. Néha a fejünk egészen közel van egymáshoz. De olyan jó érzés, hogy a közelébe lehetek! Vajjon ő is igy érez? Néha, ahogy diktált /különösen tegnap/ a hang szinezetéből észrevettem, hogy mennyire felindult. Szinte belekiabálta a fájdalmát a szavakba. Egyszer ugyan saját magamat is rajtakaptam, hogy milyen sóhajtva, szomorúan szólt ki a számon a szó. Vajjon észrevette ezt ő is. – Kb. 10 percre egyedül maradtunk tegnap a szobába. Jaj csak tudjon uralkodni magán, ne beszéljen a dolgokról, mert akkor el vagyunk veszve, gondoltam: úgy látszik ő is hasonlóképen érzett, mert,- bár elég hosszú ideig voltunk egyedül folyamatosan diktált tovább és olyan fenhangon, mintha legalább is egy tucat ember elött mondaná. – Közbe Cica bejött és kihivott. A Karcsi bevallotta, hogy szerelmes ott a házban valakibe. Kért, hogy segitsek. Telefonáljak, hogy rosszul lett a H. Kiváncsi reá, hogy vajjon mennyire érinti mindez. Én ezt nem találtam helyesnek, inkább irok neki, már ugyis gondoltam reá, mondtam. Jó, felelte: mindenesetre megadja a telefonszámát és a cimét. Mikor bementem olyan kutatóan nézett a szemembe. – Na szabadon engedte a C. Ugyan már mi az hogy szabadon engedett, nem tart ő

engem fogva. Akkor jövök amikor akarok. Kicsit diktált. Majd mikor áttettem, hosszasan vizsgálgatott, már nem bírtam tovább. Dr. úr, megengedi, hogy egy pár percre elmenjek, ha nincs munka. Hova megy, a C.-hoz? Igen. Munka van, szeretném ezeket bediktálni, de csak menjen. Nem sürgös, ráér, ha van munka, akkor még nem megyek. – Maga nem kis egér, miért fut folyton maga után a C. /Cica/ Istenem, De szomorú is az élet, mondom. Csak azt szeretném, arra kérem, ha mindig megmondaná hova megy. Jó, feleltem. Diktált' majd mikor a végére ért mondja, hogy most menjek fel akkor a C-hoz, mert addig úgy sem tud nyugod-

tan lenni, aztán tegyem majd át. Közbe Lili odahívott és azt súgja nekem, hogy tudja már annak az éneknek IV. szakaszát is. Jó, majd írd le, mondtam. Mikor Lili kiment megkérdezi, mi volt az, amit Lilivel olyan bizalmasan tárgyaltak. Megmondtam, hogy egy éneket kértem tőle. Miközbe gyorsba diktált nekem, Lili odaült a gépemhez. Sok magyar nótát tud? kérdi tőle. Legyen szives nekem is leírni, amit a H. kért. – Jó, felelte Lili. Közbe szó került róla, hogy 12 évig tanult zongorázni és szépen játszik. Igen Liliéknél mindegyik gyermek külön tudos. Sokszor ha belegondol, hogy mennyit tanult, mennyi mindent csinált már maga is elcsodálkozik, hogy fért el a fejében. Milyen jó annak, aki annyi mindenben tökéletes, mondom. Kár, volt neked férjhezmenni, mondja Aliz. Igen, az Új Időkben olvastam, mondom: „Ha elég sok buta nő lenne a világon' akkor az okos nők sohasem mennének férjhez." Van benne valami, mondja Ő, a nőnek jobb ha nem olyan okos, másirányunak kell lenni az okosságának, más célra hivatottnak, mint a férfinál. A férfi az legyen gazdag és okos, mondja. – Miközben fogalmaztam a levelet, odajött, /gyorsan lecsavartam/ na mi' a baj? Semmi olyan ami érdekelné. Nem velem, vagy velünk kapcsolatos, mi nem vagyunk érdekelve benne. Nem. Teljesen független ….-tól. Akkor jól van, akkor nem is érdekel. Csak azt nem szeretném, ha esetleg én is benne lennék. Nyugodt lehet, tőlem semmi nagy baj nem éri. Tudom, hogy maga zárkozott kisleány, de nekem mindent el kell mondani ami velem kapcsolatos. Látom, hogy nem ismer, hogy nem bizik bennem, feleltem. Dehogynem, ne értsen félre, de arra gondolok, hogy maga esetleg kiméletből elhallgatna valamit, pedig nekem mindent kell tudni, ami velem kapcsolatos. Miközben írtam odatesz mellém egy pogácsát. Azért mert olyan szépen írtam le az aktát. Igaz, hogy maga nem szo-

kott tízóraizni, pedig kár fogynia, hiszen maga nem kövér. Mikor készen lettem mondom: megyek ebédelni, közbe kezembe fogom a levelet. Jó, csak menjen, de előbb szaladjon fel C-hoz, teszi hozzá jóakaratúlag mosolyogva. – C.-nak megmutattam a levelet, azt mondta jó lesz, csak írjam alá a nevem, egyelőre még várjunk vele, hátha addig még lesz valami. Azért volt olyan sürgős megírni, mert 1-től 1 hónapnyi szabadságra megy Cica és előbb látni akarta, mit írok.

Szegény C. nem teszi helyesen, hogy elmegy, legalább is én úgy érzem, hogy ilyenkor nem szabad elmenekülni, és bár én nem tudok tanácsot adni,- talán, ha már én is asszony lennék jobban tudnám mit kell ilyenkor tenni – de úgy érzem hiába való itt minden, míg ki nem tombolja magát. Legjobb lenne neki türelmesen várni, hiszen ugyis visszatér hozzá. Eszembe jutott a F., Cica még a lakásukra is meghívta, nem is egyszer vacsorára. Én akkoriba csodálkoztam, hogyan van az, hogy a Karcsi nem féltékeny? Pláne a férfi, aki ilyen tekintetben rettentően hiú, nemcsak visszaadása akar lenni ez annak, hiszen ő annak idején talán csak büszkeségből titkolta el, hogy féltékeny. Nem hasonló-e a mi esetünk is? Sokszor gondolok arra , hogy azért szeretet meg mert visszaadtam önbizalmát, velem a sértett hiúsága nyert kiegyenlitést. – Mikor felmentem ő már nem volt bent. Mint az altiszttől megtudtam az ebédjegyét átadta neki. Ma nagyon figyelt és sok mindenre gondolt, legalább is úgy láttam: de csak nem gondolja, hogy őróla irogattam, vagy beszélgettünk. – Hiszen olyan természetesen, olyan magától értetödően beszél és hivatkozik már a Feleségére, mintha soha nem történt volna semmi. Mi előtt elmentem volna ebédelni, még odaszól Lilinek, leírta nekem is azt a dalt, amit a H? Ugyan T. úr, hát komolyan gondolta? Akkor majd leírom. Jól van' különbe majd leírja a H. nekem. Nem-e nagyon fel-

tünö, hogy ő is dalt kér, méghozzá azt akarja amit én. Talán magához tért ő is, mert mintegy elsímítás végett tette hozzá', hogy nagyon érdeklik őt a dalok: az egyik nagybácsija egy könyvre való énekeket gyüjtött össze, amit ki is adtak aztán. –

IV./1. „1946.április 4/cs.

Elfelejtettem üveget vinni, szőlőcukrot kaptunk. Kérdezem tőle ő hozott-e? Nem, ő is elfelejtett. Szórakozottak vagyunk mind a ketten egyformán, gondoltam. 5 percre elkértem magam, hiszen szombaton mondta: csak arra kér

mondjam meg mindig ha elmegyek, hovamegyek és mennyi időre. /Felszaladtam Cicához, de nem volt bent, és egy cédulát hagytam neki hátra, hogy hívjon vissza telefonon. Kis idő mulva felhívott. Okvetlen kell velem beszélni, menjek le egy negyed órára. – Előbb megkérdeztem Őt, hogy mehetek-e? Elengedett. Lehet, sőt valószinű, hogy tovább is maradtam, mint egy negyed óra. Szegény Cicát nem tudtam otthagyni. A férje ott a házban, az ő szemeláttára udvarol egy leánynak, el akarja venni feleségül, Cica és a kisfia nem érdekli. Már arra gondolt, hogy beviszi magával Lacikát és magukra nyitja a gázt. Feltünt neki, hogy az utóbbi időben nem jár hozzájuk az a leány és a napokba fel is szólt neki, hogy jöjjön le most egyedül van, beszélgethetnek. Ekkor bevallotta, hogy Ő szerelmes Karcsiba, szeretik egymást, és ha Karcsi elválik, ő hozzámegy! Szegény Cica, ő aki annyira okos volt, olyan jó tanácsokat tudott adni másnak, segitett mindenkin, most mikor Ő jutott bajba, nem tudja mit tegyen, mit csináljon. Olyan szivesen segitenék rajta, de ezen a téren én sem vagyok tapasztalt. Dódival elhatároztuk, hogy szerdán elmegyünk hozzá. – Mikor felmentem az egyik államtitkárral beszélgetett, Erika pedig az asztalnál ült és dossziékat cimezgetett. Mikor letárgyalt az államtitkárral elment, és jó idő mulva tért csak vissza. E. befejezte a rajzolást csak a ceruzavonalakat kell kiradirozni, mondtam. Tessék, jöjjön ide és mindjárt hozzá is lehet kezdeni! – mondta. Még ugy magamhoz akartam venni a dossziékat, hogy majd ott megcsinálom, de kissé ingerülten szólt rám, idejöjjön és itt csinálja. – Dr. … pedig üljön addig az én helyemre, próbáltam tréfásan megje-

gyezni. – Nem én most nem ülök le, majd járkálok, felelte. Egy ideig igy járkált, föl-le, majd hirtelen megállt. Mindenek előtt az osztály tudomására kell, hogy hozzam, hogy sok pletyka, sok dolog szürödik ki innen. Bizonyos személyek itt pletykáznak. Ha már arra vagyunk kényszerülve, hogy 7-en legyünk egy terembe és tekintve,- hogy hölgyekkel is együtt vagyunk, a nöi mivoltot sem lehet figyelmen kívül hagyni. – Bizonyos hölgyek azonban nem úgy viselkednek, mint kellene, mint ahogyan a hivatal megkivánja. Vannak dolgok, amiről az ember nem tehet, hiába próbál elég erős lenni, nem tud. Nagyon kérem az osztály valamennyi tagját, hogy azokról a dolgokról, amik itt történnek, ne vigyék tovább, ne adják tovább. – Mi baj van Bandi? szól közbe még az elején B. tanácsos. – Mi közbe beszélt erősen

Kotaszek Hedvig: Szélbolond

nézett a Lilire is. Miért mondja mindezeket tan.. nekünk? kérdi Lili. Azért, mert meg vagyok győződve, hogy a nagyságos asszony is száz-százalékig benne van a dolgokba. Ha itt valami történik, nem azért van, hogy maga menjen és azonnal tovább adja. – De én, mit tettem én? kérdi Lili. Nem tudja, nem emlékszik, hát jó, ne emlékezzen. Majd csak gondolkodjon rajta' eszébe fog jutni. Velem nem lehet, mint a szakszervezetben, politizálni, engem nem lehet kijátszani. Megmondom én ott is a véleményem, ilyen politikát velem nem lehet folytatni. De hát mit tettem én, kérdi Lili: soha nem pletykáltam, soha tanácsos urról rosszat nem mondtam: a szakszervezetbe csak most léptem be, hát mondja meg végre, mit tettem? mondja Lili sírva. Nézze nagyságos asszony, engem nem lehet félrevezetni, azt mondja nem emlékszik semmire!? Hát szombat délutánra sem emlékszik? Szombaton 1 órakor mentem haza, egész nap csak egyszer emlitettem a T. nevét, akkor is azért mert kérdezték kinek viszem az aktát. Jó, hát ne emlékezzen. Nem baj, igy is jó. Én mindenesetre figyelmeztettem, jusson az eszébe, gondolkodjon csak rajta majd eszébe jut. – Nézd Bandi, én mint az osztály fönöke kötelességemnek tartom, hogy tisztázzam az ügyet. Felszólitalak, hogy mond meg mi volt. Már

pedig én nem mondom meg, a Nagyságos asszony nagyon jól tudja, hogy miről van szó. De esküszöm, hogy én még csak nem is sejtem, hogy miről lehet szó, mondja Lili sírva. Ha nem akarod megmondani, kénytelen vagyok az ügyet továbbitani és átadni Sz. osztályfönöknek. Vidd ahova akarod, kiabálta, vidd fel a miniszterhez, akkor sem mondom meg, akkor sem fogják megtudni, ezt az egyet senki sem fogja megtudni. – Különben is az ügy hármunkra tartozik, /rám mutat/ és hármunk között majd tisztázást is nyer, még máma. De te az osztály előtt sértetted meg a nagys. asszonyt, az osztály előtt is kell tisztáznod. Már pedig ez nem tartozik csak hármunkra, és hármunk között el is lesz intézve, felelte. Maga sem emlékszik,-kérdezi tőlem-hogy mi volt szombaton? Nem én! feleltem. Hátradölt a székében, ne tartsanak, ne nézzenek már egész butának engem, felelte. De hát nem tudom miről van szó feleltem. Hát mikor odament Lilihez és összesúgtak, utána pedig a Lili kiment. A Lili azt súgta, hogy eszébe jutott már annak a népdalnak IV. szakasza és azt írta le nekem, és tette a fiókomba. De én ezt különben már szombaton is megmondtam. Különben még itt is van az a szakasz, feleltem. Add ide, jön felém Lili. Én előszedtem a szemeteskosárból, alig pár perccel előbb dobtam oda. Lili győztesen viszi felé, de ő elfordult, viszi

B. tanácsoshoz. B. hangosan felolvassa: „ Miért vagyok én messze tőled, Miért nem hoznak hirt felőled nékem, Miért hazudnak az emberek, miért mondják, hogy mást szeretek régen? Mondják el, hogy visszasírtak, Hogy feledni sosem birlak míg élek. Hogy én ebbe belehalok, őszi lombbal elhervadok érted. Ez egy Sándor verses költemény, mondja B. tan. Ebbe még csak semmi célzatosság sincs, felelte. –És miért nem lehetett ezt még szombaton elintézni, akkor rögtön? kérdi Lili. Azért mert próbáltam uralkodni magamon, próbáltam nyugodtan nézni a dolgokat, egy darabig uralkodni akartam magamon, de végül is kell, ha már nem lehet tovább bírni, hogy kitörjön az emberből. - Mindenesetre, amit mondtam, nem mondtam hiába, és nem kifejezetten a nagyságos asszonynak szántam, vonatkozik ez az osztály

minden tagjára, te reád éppen úgy /H. tan. mutat/ , mint bárki másra. Én nem beszélek a levegőbe. Hát én meg mit tettem, jegyzi meg nagy szerényen, H. tan. Emlékszik H, mit mondtam, kérdi tőlem, majd odahivott és megsúgta: /Ugy drukkoltam, hogy elérti a célzást és még majd megismétli: tegye a szivére most a kis kezét- /másnak gondoltam a hire után, nem is hittem volna, hogy ilyen kellemes ember. Igen, mondtam hangosan, tan. is mondta, hogy milyen kellemesen csalódott benne. –

Igen az tagadhatatlan, hogy a hired nem jó, felelte B. tan. Igen, de nincs egy ember, aki kezembe adná azt, aki ellenem áskálódik. Azt

Kotaszek Hedvig: Kirekesztés

mondjátok barátaim vagytok, és nincs közületek egy sem, aki nyiltan megmondaná nekem a tettes nevét. Azt mondjátok velem éreztek és közbe ellenem vagytok, kiabálta szinte magán kívül, már azt hittem sírás lesz a vége. Még soha ennyire magából kikellve nem láttam. –

Már pedig tud meg B, kiabálta az asztalra nézve B. tanácsos, én te rólad soha egy rossz szót sem mondtam, én téged mindenkinek, mindenütt csak dicsértelek és ha mindenki rosszat mond is rólad, tud meg, hogy B. tanácsos lesz az egyetlen, aki rólad jót fog mondani. Elég rosszul teszed, mert csak feltünsz vele, és én miattam csak téged is elitélnek. Különben tudhatod nagyon jól, hogy mi a vélemény rólam, hiszen az egyiket te magad is bevallottad, de a másikat már nem mondtad meg. Amit nekem mondtak, „ hogy odaadják mellém I.B., nehéz ember, sok bajod lesz vele”„ ezt meg is mondtam neked is. – Ha csak ennyi lenne, hogy nehéz ember, az semmi, de a másik, hogy mindenki kétkedve néz rám, egymás mögött összesúgnak az emberek, de nincs senki, aki nyiltan a kezemre adná a tettest. Mert egy valaki kitalált valamit, és a többinek tovább adja, azért érzem én ezt már 3 éve, hogy mindenütt ellenséges szemmel néznek. Tavaly is milyen piszkos pletykának voltam kitéve. Volt mellettem egy nagyon intelligens, okos urileány, de erkölcsileg teljesen züllött. Mi-óta az mellőlem elkerült azóta sem szünt meg az a pletyka, lehet, hogy Ő terjesztette, hogy nem sikerült úgy a dolog, mint sze-

rette volna. Mikor a Rajk nyilas-kormánybiztos odakerült maga mellé vette, együtt mentek nyugatra. Ugy volt, hogy feleségül vette, de mint utóbb kiderült azóta már itt látták Pesten R. nélkül, akinek állitólag már volt felesége és gyereke is, de lehet, hogy náluk divat volt a többnejüség’ /közbe nagyot sóhajtott/, azt már én nem tudom. – Különben is, ha ingerültebb voltam, ha erősebb hangot használtam is, ez azért történt, mert ideges voltam. – A szakszervezetben érdeklődtem a D/lista iránt. És mutatták, hogy én is rajta vagyok, bizony sok a panasz reám, felelték és még sok panasz remélhető, mondták. Ugyan az nem valószinü, hogy D/listára kerülsz. Különben is az egész csak arra jó, hogy a kedélyeket izgassa. – Mire arra kerül a sor, valószinü, hogy nem lesz belőle semmi, felelte B. Mindennek csak én vagyok az oka /Ha már nem lennék itt, mindez nem történt volna gondoltam/ mondtam. – Mikor egyedül maradtunk kérdezte tőlem, hogy mit beszéltek róla, míg nem volt bent. Azt, hogy nem értik, hogyan van az, hogy mindenki olyan rossz véleménnyel van róla, holott egészen

más. És …. dr úr én bevallom őszintén, mikor dr. úr kiment én félrehívtam a Lilit, és azt mondtam, hogy mondja azt, hogy majd velem elintézi az ügyet, majd én megmagyarázok mindent: de Lili azt mondta, hogy ő nem marad itt, ha csak tan. úr nem kivánja.

És velem nincs mit elintézni, hiszen nem én sértettem meg. Mit akart neki mondani, kérdi tőlem. Valamit mondtam volna, hogy mit még magam sem tudom. – Nyugodt lehet, azért nem érte Lilit váratlanul és ártatlanul, amit mondtam. Észrevettem én egyes dolgokat. Elég volt már, elegen kapaszkodtak fel már az én nyakamon, tovább már nem türöm. Többen már nem fognak az én nyakamon felkapaszkodni, mondta. – De hát most mi lesz? kérdeztem. Semmi, vagy azt hiszi engem nem kaptak le egy párszor, még most is hányszor szól Sz. is. – Az más, az hivatalos do-

log, de ez magánjellegű, ugy nem lehet együtt dolgozni. – De lehet, és valamelyikünk majd úgy is elmegy, felelte. – Közbe beült az altiszt és elég tapintatlanul el sem mozdult. Többet nem tudtunk beszélni. Majd végül is mi hárman maradtunk együtt. Na most mondja meg tan. úr, miért mi volt az oka, amiért úgy nekem támadt. Semmi nagys. asszony: tévedtem, ha talán erősebb hangot használtam, ez azért volt, mert elözöleg a szakszervezetben felidegesitettek. – Különben sem nagyságos asszonyt akartam én bántani', szólt ez az egész osztálynak. Bizonyos dolgok a fülembe jutottak, ezért jónak láttam, ha figyelmeztetek mindenkit. Ami azt illeti, én is meg lehetek sértve /szóltam azért is, hogy más irányba tereljem a beszédet/ Miért? kérdi. Azért, hogy nem bizik bennem, hogy nem hisz nekem, feleltem. Azért azt maga is elismeri, hogy eleinte maga is milyen bizalmatlan volt velem szemben, milyen kételkedő? Ez igaz, ez igy is volt, de mikor megismertem, ez mind megváltozott. – Majd azt mondta, ne haragudjon nagyságos asszony, igyekezzünk a hátralevö időben jó kollégák lenni. – Mikor elindultunk még beszélt arról, hogy egy hivatalban mennyire fontos az összetartás, nem szabad pletykázni' stb. Az uton megjegyezte: azt megmondom a Hédi előtt is, nekem bizony olyan kisasszonyom van, akitől 5-6-szor kell valamit kérdezni, míg végre megmondja. – Úgy látszik most rajtam van a sértődés sora, feleltem. Mikor az utkereszteződéshez értünk Ő azt mondta: tovább megyek én is a nagyságos asszonnyal, a Petőfi híd felé. Mikor kezetfogtunk azt mondtam: a jövőben igyekezzen majd jobb kisasszonyt választani, mint amilyen én voltam. Még utánam szólt, H. az magának csak

érdeme, hogy ilyen. – Másnap készült éppen elmenni B. Gyula kérlek még mielőtt elmennél meg kell mondanom, hogy a tegnapi ügy hármunk között

tisztázást nyert. Tévedtem. Sajnálom. Majd gyorsan lehajolt és folytatta munkáját. /Láttam, hogy elpirult/

Bravó mondták erre. – Lehet, hogy részükről befejezett az ügy, de részemről nem látom annak. – Csaknem biztosra veszem, hogy azért ment tovább Lilivel, mert mondott neki még valamit. Mivel tudta igy megnyugtatni Lilit, hogy egy szót sem szólt azóta a dologgal kapcsolatban. Én egyedüli módját csak úgy láttam volna a dolognak, ha Lili megtudja az igazat, hogy miért érdekli őt olyan nagyon, hogy én mit írok. De én magam sem tudtam mire magyarázzam mindezt, miért tette ezt? Lehetséges, hogy még szeret: féltékenységből tette volna: vagy tart tőlem, nem bizik bennem, azt képzeli, hogy azért mert nem úgy sikerült a dolog, mint ahogyan Ő mondta, én bosszúálló vagyok. Fel tud rólam –azok után, hogy ismer- tételezni ilyen aljas szándékot., hogy én elárulom őt, kibeszélem az osztály tagjainak Nem tudja, hogy aki igazán szeret, aki úgy tud szeretni mint én, ha bárhogy alakul is élete sora, nem tud mást csak mindig szeretni. Mennyi sok rosszban, mennyi csalódásban lehetett része, hogy ilyesmit képes feltételezni. Nem haragszom, csak nagyon fáj, hogy éppen rólam tételezett fel ilyesmit. Hiszen abba igaza van, hogy eleinte én is nagyon kétkedve figyeltem őt, nem tudtam mit higyjek, mit nem? De ez csak addig volt, míg nem ismertem, de ő azok után, hogy ismert, képes ilyesmit feltételezni rólam? – Két napig rettentően szomorú, megtört volt. /nem is dolgoztunk/ Nagyon sajnáltam, úgy szerettem volna megvigasztalni. El is határoztam, hogy minden büszkeségemet félretéve könnyitek rajta. Milyen jó lenne, ha élne most az édesanyja, annak biztosan el tudná

mondani ami bántja, ami fáj. Arra kérném, hogy most miután világosan látunk mind a ketten ebben a dologban megkérem, hogy őrizzük meg, tartsuk meg, mentsük meg legalább a barátságot belöle. Mondjuk el egymásnak őszintén ami bánt, ami fáj. De milyen alapon is kérhetem, ha egyszer ő nem hisz nekem, ő nem bizik bennem? –

Vagy nem tud hinni a barátságban sem? Ezzel az elhatározással mentem be szerdán, de ő csak akkor jött be, mikor már mindenki bent volt, és úgy vettem észre, mintha kicsit már megkönnyebbült volna. – Mindjárt reggel váratlanul bejött a Bocs. Ő mindjárt odahívott maga mellé gyorsírni. Miközben áttettem odaszól a Ba: Hát maga H., hogy van? keresett-e már magának völegényt? Nem akarok én keresni. Ha jön magától, jön, ha nem, hát én nem keresek. Biztosan van már, felelte. – Közbe észrevettem, hogy B. tanácsos is meglepődött a kérdésen. – Közbe a többiek megköszönték, amit küldött nekik, és megbeszélték, hogyan szállíttatja le a butorát. Mikor elköszönt mindenkivel kezetfogott, csak velem nem. Mi baja van ennek velem? – Egy, hogy kiadják a lakást, amit nekem igért, és még egy szóval sem próbál mentegetődzni, mintha soha nem is igérte volna, kettő, hogy az osztályon, akikkel együtt volt, mindenkinek küldött szalonnát, kolbászt, tojást csak nekem nem, harmadszor az a nagyon különös, csipős megjegyzése, /talán azt remélte, hogy mire jön, én már nem leszek itt, még azt képzeli, hogy én vagyok az oka mindennek, egyedül csak én tehetek róla, hogy őt megzavartam, mert rá nem haragszik/ és végül, mikor elment, mindenkivel kezetfogott, csak velem nem, mintha csak az ajtóba jutnék az eszébe , onnét köszönt vissza. – Valamikor pedig de szivesen elbeszélgetett velem, még a burgonyáért, amit kértem,

is, ő akart ruhát adni. Mikor megmondtam, hogy azt nem lehet, majd mi adunk érte ruhát, akkor egyszerüen elhallgatott róla. Különben sem fogadtam volna el a lakást már a multkori eset után sem. Ő mondta, hogy előbb is kiigényelhetjük, és mikor pontos adatokat kértem a kiigényléshez, akkor azt mondta, majd ő szól, ha lehet, egyelőre még ne igényeljük, mert lehet, hogy visszajönnek. És most meg elöttem beszélik, hogy már ki is igényelte más, és még csak egy szava sincs hozzám. – Mindenesetre különös volt az a viselkedése is, mikor utoljára elkisért és megvárt míg bejöttem a Máriától. Hiszen Ő féltékeny is volt rám. –

Mikor a Bé elment, Ő odahivott, diktált. Miközben gondolkodott a szövegen én gyorsan feljegyeztem a másik oldalra a Bocs. megjegyzését. Szörnyen bántott a dolog. – Még be sem fejeztem, mikor ő rögtön rácsapott. Mi az, mit ír? semmi, nem idevonatkozik: azért mert én nem diktáltam tovább, felelte: nem arra vonatkozik, feleltem, ez privát. Ettől kezdve azután akadozottan diktált. Ismét nagyon ideges lett. Milyen hülye vagyok én is, pont előtte kellett megint valami titokzatosat csinálni. Most aztán lesz megint min rágodnia. Mikor készen voltam

az áttétellel nagyon sok volt benne a javitás. Lehet, hogy én hibáztam sokat, de ő is sokat hibázot benne, mert mondatszerkezeteket alakitott át benne. Hazamenetel elött kb. félórát nem dolgoztunk. Ő belemerült egy ujságba, még az arcát is eltakarta elölem. Közben én kimentem az erkélyre, néztem nem jön-e a Dódi? Mi közbe én kint álltam, a Dódi megjött. Bemutattam őt a többieknek és utána le

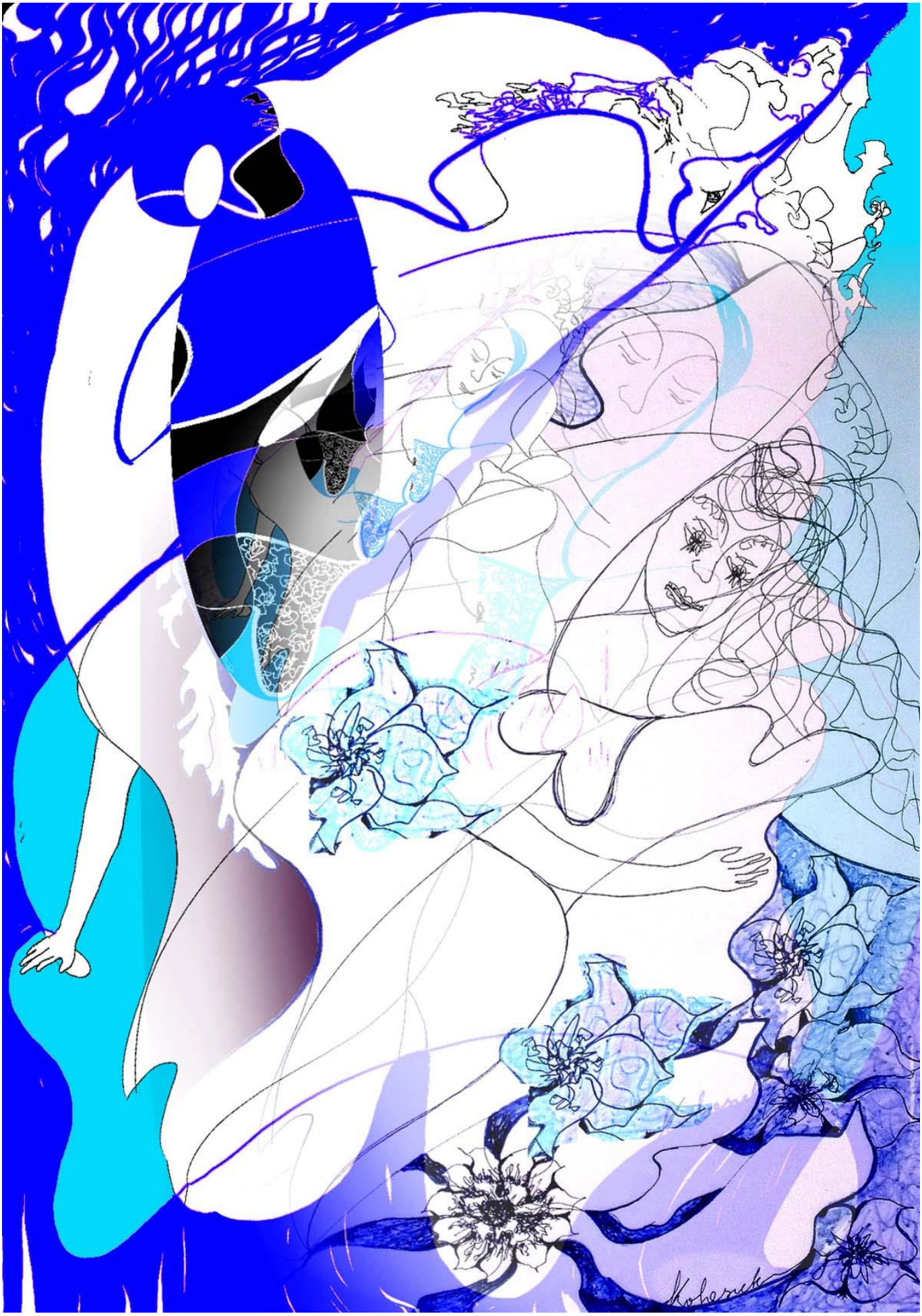
mentünk ebédelni. – Most aztán törheti megint a fejét, hogy vajjon hova megyünk? Elhatároztam, ha megkérdezi, ha ugyan egyáltalában kérdezi megmondom: hogy nem titok, hogy hol voltam, de miért kérdi ha nem hisz nekem? Őszinteség helyében, őszinteséget várok. Addig míg ő nem tisztázza előttem a hétfőn történteket én sem beszélhetek. Utóvégre Ő sértett meg engem, tegye meg Ő az első lépést. – Nagyon szeretnék rajta segiteni,, nagyon szeretném megvigasztalni, de kérdés ha felé nyujtanám a kezem elfogadná-e, én pedig a visszautasitást nem birnám elviselni. Milyen alapon kérjem, hogy legyen őszinte, bizalmas hozzám, ha mint a jelek mutatják nem hisz, nem bizik bennem.

Ha regényt írnék a mi történetünkröl ezt a cimet adnám: „Muzsikaszó”. Három fejezetbe osztanám: I.,”Felhívás a keringőre” /végződne az első levéllel./ II., „Nagykeringő” /végződne a második levéllel/, III. „Búcsúkeringő”, /végződne a harmadik levéllel./ Szép regényt lehetne belőle írni, érdemes lenne megörökiteni, gondoltam egyszer, mikor hajnalban felébredtem. Mert nagyon nyugtalanul alszom. És ha felébredek tele vagyok gondolatokkal, tervekkel. Széppé lehetne tenni az életet, élni érdemes, élni szép, ha néha nagyon nehéz is. Ki tudja miért mérte rám a sors ezt a szenvedést? Néha teljesen új, szokatlan érzések vesznek erőt rajtam.

Tegnap délután Cicáéknál voltunk, és Cica huga azt mondja völegényére vonatkozólag: tudod látva G.-ék életét nincs is kedvem férjhez menni, legszivesebben szakitanék vele. Ha arra gondolok, hogy az én férjem ilyet tenne, én megölném őt: Tudod sok mindent mond az ember, addig míg benne nincs, míg át nem éli, mondom. Én is mindig olyan lenézően, olyan fenhéjázva beszéltem

a szerelemről, és most látom csak, hogy mennyire komoly dolog. – Én még nem voltam soha szerelmes. Tudod úgy szeretnék egyszer igazán, olyan tüzesen,

olyan észbontóan szerelmes lenni, mondja Maca. – Hát tudod én nagyon szeretek valakit, azt gondolom, hogy szerelmes vagyok belé, úgy gondolom, hogy nem is birnék élni nélküle és nagyon hiányzik, ha nincs mellettem, de én a szivemen kívül mást nem érzek, én csak a szivemmel szeretem, és azért mert jobb, mint a többi férfi. Édes pofa vagy, mondja Maca nevetve, és megcsókolt. – Szegény Cica szörnyü lehet az élete, méghozzá minden ott a házban, a szeme elött játszodik le. Láttam az illetőt: helyes, kedves fiatal leány: de hol van Cicától? C. sokkal finomabb, intelligensebb, igazi feleség és Anya-tipus. Nem tudom hova tette a szemét és a józan eszét a Karcsi. Amellett a K. is nagyon rosszul néz ki, látszik rajta, hogy gyötrödik, maga sem tudja mit tegyen. – Mégis az az érzésem, hogy Karcsi visszatér hozzá, csak idő kérdése. – Talán a jó Isten ezt is utmutatásnak szánta nekem: hogy lássam mit szenved egy asszony, aki szereti a férjét: bár én addig míg a feleségétől magától meg nem gyözödnék a dolgokról, úgy sem tennék egy lépést sem., és ő is azt mondta azért próbálja tőlem függetleniteni a dolgot, mert tudja jól, hogy ha ő kieröszakolná a dolgokat, nem tudnám úgy szeretni és becsülni, mint ahogyan én szeretném, és mint ahogyan ő is szeretné. – De különben Ő még ebben is különb, ebben is jobb, mint a többi férfi. Azt mondta: a felesége szabaddá teszi, de Ő nem tudja otthagyni, most mikor tudja, hogy nincs senkije: még ha

Kotaszek Hedvig: Bartók B.: A kékszakállú herceg vára

pár évvel ezelőtt történt volna- most már Ő is 40-ven felé jár, most hagyja egyedül: különben is nagy lelki megrázkodtatáson megy keresztül a felesége. – Ezt mondta. Tehát mégis vannak olyan férfiak is akiknél erősebb a sziv, az érzelemnél. – Ha minden férfi ilyen lenne, akkor nem lenne annyi tragédia. Egy dolog azért bánt, Ő, akit száz százalékosnak tudtam: hétfőn mintha nem járt volna el igy. Lehet, hogy utólag tisztázta L.-vel, /hiszen nem tudom mit beszélt még vele/, de sehogysem tetszett, hogy próbálta elferditeni a dolgot, egész másnak indult, mint ahogyan végződött. Mellékvágányra terelte, kisiklott az eredeti vágányról: vagy nem volt elég lelkiereje továbbhaladni rajta. Miért kelt-ki annyira akkor, miért mondta: Már pedig viheted akár a Miniszterhez is, akkor sem mondom meg, az igazi okot ugysem fogja megtudni senki, ezt az egyet senkinek meg nem mondom.

És úgy érzem, hogy nekem is adósom maradt. Bár én ezt szivesen elengedném, ha tudnám, hogy már megnyugodott. – Ennek ki kellett törni, ez már, ez a nyugtalanság már azóta élt benne, hogy én elutaztam. – Nem tetszett, sehogysem tetszett neki, hogy minden előzetes jelentés nélkül, olyan meglepetés szerüen mentem el, mint hangsulyozta. – Bár jönne a Feri, hogy némiképen meg tudná vigasztalni Cicát. Hiszen én már egyáltalában nem lennék féltékeny Cicára, szeretném, ha boldog lenne vele. Azt az érzést, amit iránta éreztem legyőzte egy sokkal mélyebb, igazibb, fenségesebb szerelem. –

„1946.április 14/v.

„IV./12.”

Mi az fázott, hogy télikabátba jött. Igen. Pedig milyen nehezen tette le ősszel a tavaszit, már a hó is leesett mire letette- „ Ja akkor még bennem volt a nyári meleg, most pedig még bennem van a téli hideg,” felelte.

Egyik aktáról a kiadványt tisztáztam. Ez igy sehogysem hangzik jól, mondtam és odamutattam neki a javitott aktát. Hát bizony ez így nem jó. De csak írja le úgy, ha belejavitottak. Ez is olyan dolog, hogy minden áron bele akarnak kötni az emberbe. Azt hallotta, -mondta később, hogy májusra már meg lesz a b/ lista. … úgy sem kerül bele, mondtam. Honnan tudja? Tudom, hiszen valótlanságot nem állithatnak. Hogy nem állithatnak!? Valótlanságot állitani csak nem szabad, de állitani állithatnak. Igaza volt B. tan. itt a minisztériumban nekem

nincs egy barátom sem. Igyekeztem mindig rendesen dolgozni, és nem arra, hogy barátokat szerezzek magamnak. A dolgomat elvégeztem és nem értem rá barátkozni. De hát ahhoz, hogy az igazat megmondják még nem kell, hogy barátja legyen valaki, feleltem. Nem baj, elmegyünk mezögazdasági munkásnak, felelte. És ha elbocsátanak is valakit akkor is van felmondási idő. Hogyne, majd éppen . Hogyan, hát akkor rögtön el kell mennie, kérdeztem. El bizony. De végül is nem minden a szakszervezet! Ha a többi bizottság nem helyesli, akkor nem teszik b./ listára. Akkor nem. Beszélt volna még, de ta. már beletemetkezett az ujságba. Láttam rajta, hogy jól esett neki, hogy érdekel a sorsa, hogy olyan figyelmesen hallgatom. De hát csak nem fordult fel egészen a világ? Hiába is próbál olyan flegmán beszélni a dologról, engem nem téveszthet meg: nagyon jól tudom mennyire fáj, mennyire bántja őt. Ő, aki olyan lelkiismeretesen, szivvel-lélekkel végezte a munkát, hogyan tudna meglenni nelküle, hiszen 20, vagy több éve, hogy nap-mint nap ezt csinálja. Kiesne az addigi megszokott életformából. Most kezdjen új életet? És másrészről is, ilyen világba kereset nélkül lenni? Istenem, nem engedheted, hogy ez valóra váljon. Nagyon fájt a szivem érte. Mikor lement ebédelni, tele-

fonált a F. Legyek szives megmondani, ő ugyan már reggel emlitette, hogy később megy haza. – Az elég baj, felelte Ő, mikor közöltem vele. – Olyanok, mint a gyerekek, Ha nem fájna annyira, szinte nevetnem kéne. Mind a ketten milyen pontosan beszámolnak egymásnak, ha csak egy félórával is később mennek haza. –

Hát ha már ennyit szenvedek legalább ő legyen boldog. Ha pedig mind-ketten azok lesznek, akkor érdemes volt még szenvedni is. Mikor B.-hez bejött az egyik barátja nevenapjára gratulálni és átölelte, Ő úgy nézte. Utána pedig rám-nézett annyi melegséggel, annyi szeretettel, gyengédséggel, hogy legjobb szerettem volna sírvafakadni.

„IV.13."

Nem értem, hogy ez a helyes kis asszonyka miért festi olyan csunya kanári-sárgára a haját, nincs senki, aki megmondja neki? Nem tudom kinek akar vele tetszeni, mondja H. tanácsos. Kinek, hát a férjének, feleltem én. Hogyne, a férj az utólsó ilyen esetben, nagyon kérdezik őt, ő csak a fodrász számlákat kapja. –

A nőknek az a kötelességük, hogy szépek legyenek, mindegy, hogy hogyan érik el, a módozat nem fontos: - felelte Ő. Hogy kötelességük, ismételtem csodálkozva.

Igen, a nőknek ez kötelességük, felelte. – Mintha az ilyesmit lehetne megparancsolni, kötelességgé tenni. – Ezt nem értem. –

Aliz felhozta részére és részemre a pálinkát, amit rendeltünk. – Egymás mellé állitotta az Ő asztalára mind a kettőt. Tessék válasszon, mondta. Nekem mindegy, dr. vigye, amelyik jobban tetszik. Csak válasszon! Gondoltam a barna a szebbik üveg, azt neki hagyom. – Ezzel elvittem a fehér üveget. Szagolja a pálinkáját, majd azt mondja, hogy milyen különös szaga van. Persze Alizt hiába kértem, nem mosta ki az üveget. –

Még valami szál is úszik benne. – Ki kellett volna előbb mosni, mi előtt beleméreti a pálinkát. – Sohasem egymás javát akarjuk. Cseréljük ki, én úgy is eladom, feleltem. – De nem engedte. – Nagyon bántott a dolog. Mikor lement ebédelni, mondtam, hogy én gyorsan átcserélem az üveget. Bár csak azért hagytam neki a barnát, mert arra gondoltam, hogy az szebb üveg. Egy óra után még ott maradtunk. Majd mikor én abbahagytam, ő is abbahagyta. Akkor hát menjünk haza, mondta. – Maga itt merényletet követett el. Cserélje vissza az üveget. Nem cserélem, mondtam. Higgye el, nem ok nélkül szóltam Aliznak. Ha már csinál valamit, miért nem lehet azt, rendesen megcsinálni. Cserélje át az üveget, mondja mégegyszer. Ne kivánja, mert akkor nekem nem is kell a pálinka', vigye aki akarja, feleltem. – De biztos, hogy nem magának kell? Nem, mondtam, hogy én úgyis eladom. – Aliz az utóbbi időben helytelenül viselkedik, multkor is, hogy szóltam, hogy a kezelést vegye át a M., őneki elég a beszerzés, igy csak kapkod – ide-oda, vagy bennem van a hiba? Dr. úr az utóbbi időben idegesebb, mióta a B/ listáról tud. Ez nem attól van, felelte, akkor az igazolás előtt még idegesebb lehettem volna. – Ennek többféle oka van. Pl. az is, hogy a két öreg, akik-úgy korban, mint rangban idősebbek nálam, semmivel nem törödnek. Mindent teljesen reám biznak. Nem tudom mit csinálnának nélkülem. A B. is csak beletemetkezik az ujságjába, hagyják, hogy mindent úgy csináljak' ahogy jónak látok, rám bizzák az egész osztályt /ha valaki elmegy azt pedig nem jelentik/ vonatkozott ez az altisztre is, elkérte magát a B. t. és ő nem jelentette

neki. Egészen furcsa szokások mennek ezen az osztályon. Én intézem itt a dolgokat, és a végén nem is közlik velem ha történik valami.

Itt mindenki akkor megy, amikor akar, senki nem jelenti itt be nekem /Nagyon célozva éreztem magam./ Aliz a multkor meg valósággal nekem támadt, hogy én nem jártam el vele szemben egyenesen. Holott elégszer szóltam neki a hibás vezetés miatt. Még akartam mondani, hogy azért fájt Aliznak, mert ő igyekezett a legjobb tudása szerint intézni, ha nem úgy sikerült mégsem' arról nem tehet. – A sarokig eljött velem, aztán én leálltam ott, jeléül annak, hogy elválunk. Ő is megállt és igy beszélt velem. Arra jött Anni: ám, itt udvarolgatunk, mondja tréfásan és továbbmegy. – Várjon, most majd magának udvarolok, mondja: majd kezetfog, és Anni után siet! igy nem érvényes előbb ott, aztán itt, hallottam még Anni hangját. –

Miközben-e sorokat írom, eszembe jut a levél.

Elég régóta van már nálam. Nem legjobb lenne-e, ha most husvétra átadnám. Most talán már ráillene a dátum is. – És kérdés, hogy következő hónapban együtt leszünk-e még? Bár a sors nem lehet annyira kegyetlen és igazságtalan, hogy ő elkerüljön a hivatalból. De szeretném megmondani neki, hogy annak ellenére, hogy én eltudnám képzelni az életemet igy mellette, továbbra is, együtt tudnánk dolgozni: ha kivánja, ha gondolja, hogy megnyugodna, én készen állok a távozásra. – Bár én beérném ennyivel is. – Nekem igy is egy felejthetetlenül kedves szép emlékem marad, amit senki el nem rabolhat tőlem. – Igen, azt hiszem odaadom neki Husvétra a levelet, végül is nincs semmi titok benne, akár a Feleségének is megmutathatja. – Úgy érzem, hogy most már áll, amit

írtam, most már elérkezett az ideje. Csak azt nem értem, miért borul még most is könnybe a szemem, ha rágondolok. – Hiszen bele kell, hogy nyugodjak már, nem tehetek mást. Vagy mégis, nincs még itt az ideje annak, hogy valóban úgy érezzek mint ahogyan írtam, és ahogyan neki hinnie kell? – Vajjon elhiszi-e amit írtam, vagy meglátja benne a hösködést. Vagy lehetséges lenne, hogy ha látja is, nem vesz róla tudomást. – Vajjon megért-e?

Kotaszek Hedvig: Harang

„1946.ápr.20/nagyszombat”

IV.15.

Egy nagyobb munkán dolgoztunk. Mondja, végig így írja? Következetesen? Igen, éppen azért mert igy kezdtem, így is akarom folytatni. Ez nem helyes, a hibát javítani sohasem késő, és nem azért hibázunk, hogy következetesen bennemaradjunk. – Kicsit később mondja, ha itt ugy írja, miért nem írja itt is ugy, az aztán a legrosszabb, ha nem vagyunk következetesek. Mikor átadja nekem a munkát, odajön elmagyarázni.

Nem volt hely, ahova betegye, majd ingerülten megszólal: tegye már odébb /a ridikülöm volt éppen ott. Lehet, hogy nem akart ezzel megbántani, valószinű, hogy csak idegességében használt ingerültebb hangot, de nagyon bántott, igaz, hogy én is sokkal érzékenyebb vagyok, mint azelött. –

De azért ne haragudjon reám, ugy is mindenki haragszik már reám. – Telefonált a Felesége. Csak menjél bátran minél előbb, mond meg, hogy ott nem maradhatsz, kéred más osztályra az áthelyezést. Ellátta tanáccsal, ő pedig hozzáfordult tanácsért, hogy mit tegyen. Hiszen ez is mutatja, hogy már meg van köztük az összhang. Az egyik férfi kollégája Cicának hivott fel telefonon /beszerzés miatt/. Ő vette fel. Mikor meghallotta, hogy férfi kér olyan kutatóan, olyan szigorúan nézett reám. És olyan szomorú lett. – Na, hogy intézték el a pálinkát? Kérdi B. Mondtam, hogy ha nem viszi el, akkor nekem nem kell, vigye aki akarja. Szörnyü természete van, mondja Aliz: vajjon otthon is ilyen? Valószinü, feleli B. Na szegény feleségének elege lehet. –

IV.18.

Lementem szólni, hogy küldjék fel a gépjavitót, elromlott a gépem. Ahogy beérek, bejön a Me. Mi az M. is itt van. Mi ujság van? Én kérdem, hogy mi ujság van? Hogy van? Láttam, hogy idejön, azért jöttem ide maga után. – Mikor tud jönni, mert már kellene. Tulajdonképen mondja, ki elől fut? Az titok, próbáltam viccel elütni. Remélem nem szólt senkinek se róla? Nem tudja még senki, hogy oda akarok menni? Nem, dehogy, felelte. Majd húsvét után megmondom pontosan mikor megyek. Akkor majd megadom a feleletet. Mindenesetre addig is köszönöm, kezetfogtunk és elment. Nagyon jól esett, hogy nem feledkezett meg rólam. –

IV.17.

Akarja, hogy elmenjek, kérdem. Meglepetve néz rám. Miért szólt már valakinek? Most lenne egy hely, ahova mehetnék. – Az a kérdés hova, ki mellé? Az mellékes. Egyáltalán nem mellékes, Attól függ, hogy hova akar menni, ismétli. – Mondom, hogy hova, egy régi kollégám, aki azóta ismer, mióta a minisztériumnál vagyok. – De sürgösen feleletet kéne adni, mert már be kellene tölteni a helyet. – Mit mondott neki. Megkérdeztem, nincs-e szükség valakire az osztályán. – Én mondtam, hogy húsvét után megadom a választ. Ki az illető.

Megmondtam a nevét. Ismerem, felelte. Ő is egyike azoknak, akikről nekem beszélt. Nem, dehogy, mondhatnám a legszebb, a legmegengedhetőbb, legtisztább bókot, de annyira nézett, hogy jónak láttam, ha abbahagyom, egészen belezavarodtam abba amit mondani akartam, tőle kaptam, Akarja, hogy elmenjek, kérdem. Ahogy akarja, mondta többször nagyon szomoruan. Olyan volt mint az a gyerek, aki ragaszkodik valamihez, akinek fáj, ha elveszik, de azért dacból azt mondja: Hát jó, ha akarod menj el. – Velem ne törödj. – Ebéd után mikor feljöttem valamire azt mondja: ezt még megcsináljuk, maga aztán napok után ugy is elmegy. Jobb is lesz magának igy. – Ugyan, hogy mondhat ilyet. – Nekem egyáltalában nem jobb, én mindezt csak azért teszem, hogy megnyugodjék, hogy

Kotaszek Hedvig: A Csend virágai-pasztell

magának jobb legyen. – Ha …. úgy jobb, ha elmegyek, hát elmegyek. – Persze maga a dolgok után nem tudna itt maradni? Dehogynem. Én csak azért mennék el, hogy …. jobb legyen. – Ha …. úgy jobb. Nem azt kell nézni, hogy mit szeretnénk, hogy mi lenne a jobb, azt kell

tenni ami a helyes, márpedig itt ez a helyes most. – Én már akkor mondtam, hogy azt kell tenni, tudtam, hogy ez lesz a vége, csak nem akartam szigorubban fellépni. Jobb, hogy igy történt, feleltem, -akkor nem tudtam volna elmenni, de most már belenyugszom. Még csak azt kivánom, hogy … is nyugodjon meg. –

Lehet, hogy maga után én leszek a következő, aki elmegy. Maga is láthatja, hogy milyen tarthatatlan állapotok vannak itt, nem? Hát Istenem, most háború van, és mindenütt összezsúfolva vannak: de látja a két tanácsos itt semmit nem csinál, állandóan csak engem lesnek, hogy én mit csinálok, hát dolgozzanak ők is. – Majd, ahogyan kifelé jöttünk azt mondja. Persze én az utóbbi időben igyekeztem is úgy viselkedni, hogy ki tudjon ábrándulni belőlem. Nem, dehogy, feleltem, ez nem áll, Ő nagyon keserüen elmosolyodott, majd szorosan kezetfogtunk egymással és elment. A szivem majd megszakadt utána. Hogy meglepödött, mikor kérdeztem elmenjek-e? Hát talán már nem is számitott rá? Talán, ha nem szólok, el sem kellett volna mennem? Nem csak én hivtam ki a sorsot? Nem jobb lett volna ha hallgatok. De meg kellett tennem márcsak önérzetböl is. Nem akarom, hogy azt higgye, hogy ki akarom erőszakolni a dolgokat, különben az utóbbi kirobbanást is figyelembevéve, kezdett veszélyessé fajulni a dolog. –

Legtisztább lenne a dolog, ha a M. kérné magát az osztályra. Természetesen akkor majd megkérdeznek engemet is, hogy tudom-e magát nélkülözni, és akkor

majd én …. minthogy az igazat úgy sem mondhatom meg, majd mondom, hogy …. és itt elhallgatott. Közbe nagyon szomorúan reámnézett. – Majd később maga is be fogja látni, hogy ez volt az egyedüli helyes út-’

VI.18. Miközben írtam, ő átnézte a kész példányokat. Három sort ki kellett volna hagyni. De én mondtam, hogy akkor ezt is le kell írni, mert ugy nagyon csúnya lesz, ha átütöm, legjobb lenne, ha tintával áthúzná, az nem olyan feltünö. Telefonált a felesége. Mikor letette a kagylót megszólal: hát jó legyen meg a maga akaratja. Majd áthuzom ezt az egy oldalt ne írja át. De miért, átírom én szivesen. Olyan szomoruan nézett reám mikor mondtam, hogy át kellene írni.

Ugyan, ha úgy is volt, akkor sem arra vonatkozott, feleltem. – Közbe átmentem a M. osztályára. Nem volt bent. Hogy milyen szépen beszélt rólad a gazdád mondja Anni. – Multkor mikor mondta, hogy ó itt udvarolgatunk' ment utána. Egész uton téged dicsért. Komolyan mondom, hogy boldogok lehetnénk, ha rólunk igy nyilatkozna a fönökünk. Hogy te milyen kifogástalan, lelki ismeretes munkaerő vagy. Nálad nem számit a hivatalos idő, ha munka van. A legszebben dolgozik. Ha újból át kell írni valamit nem csinál arcokat. Készséges, udvarias, elözékeny. Én meg még gondolhatod jobban huztam. Nekem ez már gyanus, minél inkább dicséri a hivatali munkásságod, annál inkább akar vele valamit takarni. Ha valakit ennyire dicsérnek az már nagyon gyanus, mondtam. /felelte Ani. A végén aztán egészen zavarba hoztam. – Nem is tudom jó lesz-e, hogy odakerülök. Pláne azok után, hogy Anni ezeket mondta. – Mit fog gondolni ha én eljövök? Nem legjobb lenne-e idegen helyre kerülni, ahol nem ismer senki. –

Maga még bent marad egy ideig ugye, kérdezte. Egy darabig még igen, feleltem. Nem szabad táncolni menni, most böjt van. Ki tilthatja meg? szaladt ki a számon?

Azt hitte, mert rendesebben voltam felöltözve, hogy megyek valahová. – Reggel mikor a jegyzőkönyvet diktálta egész szorosan mellém ült, már nem tudtam hova tegyem a lábamat. Még igy is egy párszor összeért a lábunk. De olyan jól esett a közelsége. –

IV.19.

Ma csak a katolikusok mentek be. Én csak 1 órakor állítottam be a beszerzés végett. Ő éppen felöltözve utrakészen állt. Reám mosolygott. ahogyan felé tartottam. Kaptunk valamit, kérdeztem. Csak hét dkg élesztőt. Közbe Ő elköszönt. Akkor megyek már is, ha nincs semmi, mondtam, és ő meg is várt.

Milyen tavaszias és tetszelegve nézett reám. /Kosztümbe voltam/ Na beszélt már a M. –vel? Még nem. Majd Húsvét után. Különben még tartozom én valamivel. Mivel? kérdezi csodálkozva. De én már húztam elő a levelet. Ez a levél nincs időhöz kötve. Nincs. Már talán régebben is át kellett volna adnom, hogy megnyugtassam. Szeretném ha ez a levél megnyugtatná. Nyugodt vagyok én H. Nem itt van a baj, más téren. Ideges vagyok. Minden ember az, feleltem. Öregszem, felelte. Ugyan, dehogy. Mondta, hogy másnap bejön. Nem is tudom,

miért éppen ma adtam át, de most megfelelő alkalom nyilott rá, és már nagyon égetett ez a levél. Minél előbb tul akartam már lenni rajta. Éjjel álmomban átöleltem őt és együtt sírtunk.

Mintha megint nagyon kifakadt volna és a végén az asztalra borulva sírt. Én egyik kezemmel átöleltem a másik kezemmel pedig a kezét kerestem. Ő mikor észrevette szorosan átfogta és igy sírtunk együtt, de csak egy pillanatig, mert jöttek az ügyfelek és megzavartak. –

IV.20.

Ma délfelé bejött. Mikor egyedül maradtunk azt mondta: Azért nincs mindenben igaza. Nem egészen úgy vannak a dolgok, ahogyan maga látja. Majd 10 év mulva megért, ha addigra még emlékezetébe leszek. Ne is töprengjen addig rajta. – Kivánok magának nagyon kellemes hus-

vétot, kivánom, hogy minden vágya, mindent amit az életben szeretne, teljesüljön. Mi előtt bármit is felelhettem volna bejött a H. tanácsos. Aztán ő abbahagyta a munkát, gyorsan felöltözött: mégegyszer kellemes ünnepeket kívánt /valami nagyon szépet, nagyon kellemeset akart mondani, de t. jelenlétébe nem fejezhette úgy ki magát mint szerette volna. Kivánok minden jót, amit Palotán kapni lehet, -mondta és már ment is. Részben örültem annak amit mondott. –

Mégsem csak eszköz lennék a sors kezében? Lehetséges lenne, hogy a felesége mégsem szereti olyan nagyon? Még most is állja amit mondott, még mindig szerete? Örömmel töltene el a tudat, ha mernék még örülni. Talán ha úgy állnának a dolgok, mint ahogyan én gondoltam, el sem kellene menni. Miért nem szabad szeretnünk egymást, miért kell, hogy elváljunk. Hát nincs reá mód, nincs reá semmilyen lehetőség, hogy ne kelljen elválnunk.

Kotaszek Hedvig: Tükörben-In the mirror-poemvisual

Ó milyen rettentően borzalmas, hogy nem szabad szeretni. Hiszen én beérném ennyivel is, miért tagadja meg a sors tőlem még ezt a keveset is? – Miért nem mondja csak egyetlen szóval is, hogy maradjak Miért fut előlem, miért küld el? Hiszen ha szeret, neki is szörnyü lesz, ha többé már nem találkozhatunk. Talán még szólnom kéne, hogy ezek után én még el tudnám képzelni, hogy együtt maradjunk. Tegyünk pontot ezzel a dolgok végére, csak ne akarjunk elválni. De minek szóljak. Kierőszakolni nem lehet semmit sem! –Különben is kell, hogy érezze Ő is, hogy egy szó is elegendő lenne, -ha szólna- hogy maradjak. – A szivem úgy is nála hagyom. Ő eljegyezte már egész életemre a szivemet. – Hogy tudjak igy élni, ha a lelkem örökké az övé és távol kell lennem tőle. – Miért kell elválnunk? Kell, hogy a szivem megszakadjon. Ez nem lehet valóság, hogy tőle elraboljon a végzete. – Bár történe valami csoda. Azt kivánja, hogy minden vágyam, minden amit az életben szeretnék, teljesüljön! Istenem, nem kivánok semmit, de semmi mást, mint csak hogy Ő szeressen és én mellette lehessek. És ezt az egyetlen egyet is megtagadja a sors tőlem? Nem kivánok én semmit, nincsenek nekem ezenkivül már vágyaim, nem szeretnék én ezen az egyen kívül semmi mást. Én csak azt kérhetem, azt szeretném, amit Ő is szeretne és kiván. Ha azt kivánja, hogy elmenjek, ha neki úgy jó, hát elmegyek: csak azt ne kérdezze senki – hogyan? Talán jó is, hogy nem lát belém. – Ha ismerne eléggé, ha tudná mit érzek mikor a válást emlegeti, nem küldene el magától. Milyen nagyon szomorú dolog az hogy igy szeretek. Hiszen ennek a kornak kéne a legboldogabbnak lenni. Miért nem szabad örülni annak, hogy szeretek? De csak csupa szomorusággal van tele az egész szeretetem. És minél jobban szeretek, annál inkább szenvedek. Másnál milyen simán történik ha szeret. – Milyen boldogok legalább akkor mikor szeretnek. – Nekem még szeretnem sem szabad. Hiába igyekszem megnyugodni. Ez csak olyan elfojtott parázs. Hiszen nem vagyok én aszkéta? A jó Isten nem azért adta az emberbe az érzéseket, hogy elfojtsa azt, a szivet azért adta, hogy szeressünk vele. A jó Isten nem kivánhatja, hogy minden örömröl, minden szépről lemondjunk. Hiszen bün az, ahogyan én szeretek, ártok-e én ezzel valakinek. Bün az, hogy nem bírok szeretet nélkül élni? Hogy enélkül csak tengödöm. Élő-halott vagyok.

Most, hogy megismertem, tudom mi az szeretni, mondjak le róla? Ez már nem jóság, ha elnyomom magamban a szeretni vágyást. Ez már fakirság. – Miért nem szabad szeretni, miért kényszeritenek, hogy feledjem el őt. Miért adja még ő is ezt a tanácsot nekem? Vagy talán nem szeret mégsem eléggé?

„1946.IV./27/szombat este”

IV/23. Bejelentem előre szombat-vasárnap, hétfőre elkérem magamat. Részemről megvan rá az engedély, felelte B. Megkináltam, mindenkit bent tortával-rétessel, amit Húsvétra sütöttünk. Egyik finomabb, mint a másik, valódi békebeli minden, mondták. – Ebédnél elkérte Ő a kanalamat. – Milyen szép vagy, mondja Marika. Ugyan, kinek van ilyen rossz izlése? Na azt ugyan nem mondhatod, hogy rossz izlésem van, mert sokan mások is igy gondolkodnak rólad. Na ezt nem hiszem. Hát a fejemet merném rá tenni, hogy sok másnak is tetszel, rajtam kívül is. Az előbb is, ahogyan kisasszony elment a folyosón úgy utána nézett egy fiatalember, mondja az altiszt is. – Ki hívta, és miért? kérdezte-hogy telefonon kerestek. Én kitérő választ adtam. Közbe szóltak, hogy mehetünk a pénzünkért. Elöbb bementem felvenni a pénzt: ő is jött. Magának nem ide kell menni, mondta, magát várják. Igen, tudom. Majd ahogy elmentem utánam szól: Siessen vissza! Beszéltem a Me., holnap elintézi Szk.-sal a dolgot, mondotta. Mire visszamentem Ő már nem volt ott. –

IV./24. Péntekig szeretnék mindent befejezni, hogy aztán elmehessek. Magával mi lesz? Megyek! Már tudja, hogy mikor? Rövidesen. De nekem tudni kell, mit mondott a M. Azt, hogy beszél Sz.-sal, és majd elkér. – Miért nem a Sz.-val, ő már tud a dologról. Mit mondott, hogy miért megy. Semmit, ő nem kérdezte, és ha kérdezné sem mondanám meg.’ Telefonált a felesége. Később találkozott a tekintetünk. Könnyes volt a szeme, annyi megértés, fájdalom sugárzott belőle, olyan kitartóan nézett. Nagyon remegett a szám, közel álltam a síráshoz. – Nagyon örültek a leányok az orgonának, amit vittem nekik. Utoljára még szeretnék örömet szerezni nekik. –

IV.25. Kicsit később mentem be. Hü de szép, de elegáns vagy, mondja Lili, ahogy elhaladok mellette./Kosztüm fehér kihajtós blúzzal oldalt gyöngyvirág/ mondtam, hogy a jegyzőkönyv szövegét … -/Hédike maga ma olyan ünnepélyesen szép – szól közbe H. tan. -/

mi van a jegyzőkönyv szövegével, /de, hogy a tan. ezt a megjegyzést mondta, közbe torkán akadt a szó és azt figyelte, amit a t. mondott/ jól van igy is: Nem meri dr megmondani, amit akart, mondom.

Nem, nem merem megmondani, mondja. – Jó igy is. –

Később lementem a gépem miatt érdeklődni, és közbe benéztem M.hez. Éppen az én ügyemben jár el, mondja Anni. Nézd én előttem nem kell titkolódznod. Tudom, hogy I.nal van baj. Mi, akik ismerünk téged, tudjuk milyen rendes, jó munkaerő vagy, tudjuk ki vagy és milyen, nefélj itt jó helyed lesz, itt nem lesz semmi baj. Kitől hallottad, már te is tudod? Senkitől, mindjárt gondoltam, hogy vele lesz baj. – Kérlek ne szólj róla senkinek. Ugyan, eddig se szóltam senkinek róla. – Nagyon meglepett, hogy Ani ezeket mondta, de talán jobb, hogy igy ennyire megközelitően a valósághoz- gondolkodik. Ugyis drukkoltam, hogy Ani, aki sejti a dolgokat, mit fog vajjon szólni, ha idejövök? – Mikor felmentem kérdezi: mi van a géppel. Mondta, hogy 2-3 nap mulva lesz kész. Kérdeztem magammal vihetem-e a gépet. Azt nem, nem lehet. Az egyik asztalt, nagy szekrényt vihetem. H., úgy látom maga itt hurcolkodni akar, de itt minden az osztályhoz tartozik, innét nem lehet elvinni semmit, ha engem helyeznének el, én sem vihetnék el innen semmit. – Mi van az áthelyezésével? Éppen most tárgyal M. Én szóltam a Szo.-nak, mondtam, hogy maga odaszeretne menni, oda kérte az áthelyezését. Abba megállapodtunk, hogy rosszabb helyre nem kerülhet, mint itt volt. Mindegy, hogy hova kerülök, feleltem. – Csak jó helyre szabad kerülnie. Azt nem lehet előre tudni, hogy mi a jó hely? – De mondtam maga csak úgy mehet el, ha egy ugyan olyan jó gyors-és gépirót kapok maga helyett, mint maga volt. – Hát nálamnál csak jobbat kaphat…. Különben itt van a Marika is. Nem, nekem kifejezetten kell valaki, akivel együtt dolgozzam, mert ha nem hát én addig nem dolgozom, míg egy olyan jó munka-

erőt nem kapok mint maga. – Legjobb lenne most elmenni szabadságra, emlitettem is Sz.nak. Aliz barátnője a M. átjött. Mondják milyen szép a kosztümöd. Igen, mondja M: Szép, csinos és huncut. Igen szép is, csinos is, mondja Aliz, de huncutnak nem huncut. –

Odaül mellém, hogy diktáljon. – Nyilik az ajtó. – Egy férfi jön be egy nővel és a B.-hoz tartanak. Hédi, na ez hamar ment. – Tessék, kérdem. – és várom hogy diktáljon tovább, mit nézi azokat, akik a B-hoz jöttek, mért nem diktál tovább, gondoltam. – Kértünk mi erre az osztályra valakit, vagy úgy, valaki helyett jött, hát jó, kérem mutatkozzanak be itt egymásnak, érezze jól magát. Közbe I. odament B-hoz és mondott neki valamit magyarázatul. Most már tudtam miről van szó. – Az új leány /illetve asszony/ bemutatkozott, kérdezte hányra kell jönni. Mondja B, de ha babonás, ne kezdje péntekkel! jó köszönöm szépen, akkor

ha megtetszene engedni hétfő jönnék, mert szeretnék elutazni. Jó, felelte B. Közbe mondta, hogy Ő mellé lesz beosztva, és bemutatkoztak egymásnak. Én csak gépírok mondta az új asszony, gyorsírásból is van vizsgám, de azt azóta se használtam. A kereskedelmi hivatalból jöttem át. Francia-angol levelező voltam. Egy elég csinos arcú, fekete szemű, szőkehajú leány, magas növéssel, /az arca az alakjához mérten, tulkicsi/ elegáns nagyvilági nő benyomását teszi. Aztán el is ment. – Én nagyon izgatott voltam, remegtem, a kezemmel igyekeztem eltakarni az arcomat, hogy ne vegye észre, hogyan küzdök a sirással. – Próbáljuk meg továbbírni, mondja. – És talán jó is, hogy diktált, legalább elterelte rólam a figyelmet. A leányok egymás között találgatták ki megy el. Biztosan én, dehogy te, biztosan én, és igy tovább: Közbe engem átküldött az egyik ügyirattal Sz.hez. Erre léptem be: igen én olyan veszekedős természetü vagyok. Nekem mindig kell valakivel veszekedni. Kis idő mulva odaszalad Aliz hozzám és odasúgja: Hédike miért akarsz elmenni? Nem birtam ki tovább: gyorsan kiszaladtam, hogy elöttük fel ne

zokogjak. Aztán felmentem a M. megkérdezni hogyan áll az ügyem. Megigérték, hogy ideadják magát. Bár előbb egy új leányt akartak idetenni, és magát máshova, de miután én magához ragaszkodtam megigérték, hogy idehelyezik. – Holnap reggel jöjjön át, majd akkorra pontosan megmondom hogyan lesz. – Közbe Karola kikisért. Látta milyen felindult lelkiállapotba vagyok. Vigasztalt, hogy jó helyem lesz itt, csak nyugodjak meg. Mikor a sirás nyomát eltüntettem, visszamentem, hogy rögtön menjek utána tovább, mielőtt idejük lenne felfedezni a sirás nyomait. – H., én máma megint elfelejtettem kanalat hozni, ideadja? Odaadom én szivesen az enyémet, mondja Aliz. Nem majd megvárom a H. – mondta. – Mikor én feljöttem, Ő pedig lement ebédelni, a leányok hozzám jöttek mind. Miért mész el? Ne hagyj itt bennünket. Csináld vissza, ne menj el. Te kérted az elhelyezésedet? Miért. „Ő" elengedett. Tudta, hogy elakarsz menni és elengedett? Hogy lehet az, hiszen úgy szeretett téged, mondja Aliz. Nahát ilyen meglepetést, nem tudom elhinni, mondja Marika, igazán maradj itt, ne menj el: mindenkire inkább gondoltunk volna, mint terád, még álmomba sem jutott volna eszembe, hogy te elmész. Pont te az osztály legrégibb tagja, te tösgyökeres tagja vagy az osztálynak, hogyan hagyhatod itt: jobb dolgod lesz ott? mondja Lili. Igazán nem is szeretsz bennünket ha itt tudsz hagyni, mondja Marika. Dehogynem, szeretlek titeket. Látszik, felelték, azért mész el. – Hálát adok a jó

Istennek, hogy tudtam velük beszélni, hogy volt elég erőm hozzá. – Ezek szegények – a jelekből úgy látom, - hogy nem is sejtenek semmit. –

Ilyen helyes, kedves leányt mint te voltál úgy sem kapunk, mondja Marika, én sem tudok megbarátkozni ezzel az új leánnyal mondja Lili. – Hát ezt nem tudom megérteni, ilyen meglepetést, ismétli Marika. Istenem tul lehet ezt élni? Elhagyni őket és Őt, elhagyni ezt a kedves szobát' melyhez annyi drága emlék füzödik. Nem tudom elhinni, még mindig valami csodára várok. – A Sz.nál is volt közben. Valószinü, hogy az én ügyemben is beszéltek, mert utána föl-le sétált körülöttem.

Mikor Margitkának visszaadtam a könyvet, kérdezte, hogy mi a cime „ Meg kell, hogy szakadjon a sziv." c. könyvet olvastam. – Igen most csak a szomorú dolgokat tudom olvasni is. – És szomorú könyvet kértem tőle ismételtem. Mondja H. , hogy az E. milyen jó állása van. – Jó lenne, ha nekem is szerezne A. Szivesen dolgoznám én is –akár három helyen is. Persze, hogy több pénzt kereshetne. Mennyire nem ismer! Szerettem volna megmondani, hogy azért, hogy ne legyen egy perc szabadidőm se, hogy ne tudjak gondolkodni. – De mikor igy félreért, mit magyarázkodjak. Nem kivánok én már semmit, nem szeretnék én már semmit. –

IV.26.

Reggel felmentem M.hez. – M. idehallgasson igérje meg, hogy nem haragszik meg! Én már azt se bánom, ha ide nem akarnak helyezni ha nem kerülök ide, ha nem akarják, hát M. ne forszirozza, tegyenek máshova, csak minél előbb, ez a lényeg. De hát miért nem akar idejönni? – De igen. De azért szeretném tudni mit tárgyaltak, hogy tisztán lássak: Elöször azt mondták, hogy magáról szó sem lehet' magának ott kell maradnia az osztályon, maga nem jöhet el. Ez lenne a legjobb, feleltem. Hát ott akar maradni, akkor miért szólt, ha ott szeretne maradni? M. én ha

mód lenne rá, ha azonkivül, hogy odatették az ujat, még szükség lenne valakire, én szivesen maradnék, de ez már nem állhat, hiszen helyettem már van valaki. De azt mondta Sz. , hogy magát úgy se engedik el, sem B,re se I. – De ők elengednek. Hát H. most akar jönni vagy sem, hol szeretne tulajdonképen lenni? /Most bejött a Sz./. Menj már ki G. , ez a kisleány nem akar őszinte lenni

hozzám. Mondja meg hát végre, hogy miért kell eljönni, mi történt? Ne haragudjon M, de többet nem mondhatok: elégedjen meg annyival, hogy el kell, hogy jöjjek. Miért nem őszinte H, azt hiszi nem érteném meg: volt idő mikor őszinte volt hozzám. – Igen, de most nem lehet, nem szabad őszintének lennem. – Csak arra az egyre kérem, hogy minél előbb legyen elintézve, ha lehet, holnap, de legkésőbb hétfőre. – Jó, H. Különben sem titok, hogy idejön. Anitól pedig ne tartson, ő előtte nyugodtan beszélhet. Ani nagyon szimpatizál magával, nagyon jó véleménnyel van magáról. Később hivatott, hogy hétfő itt kell jelentkeznem, addigra megkapom az áthelyezést. – Én reggel kihívtam Alizt. – Nézd A. én szerettem itt az osztályon és szerettem is volna itt maradni, ha tölem függött volna itt maradnék: de kell, hogy elmenjek. – Ebből elég ha ennyit tudsz. – Arra szeretnélek kérni, de ne hid, hogy kényelmi szempontból teszem, ha bármi lenne beszerzés terén' küldessed át az altiszttel, ha pedig fizetést kapunk, -mert valószinű, hogy még egy ideig itt kapom- telefonálj át nekem, de csak akkor, ha az osztályon már mindenki felvette. – Jó, rendben van, felelte. Köszönöm szépen. Kérlek ezekről a dolgokról senkinek egy szót se szólj.

Kotaszek Hedvig: Az alkony virágai

Legyen szíves adjon nekem is Új időt olvasni, hadd csillapodjam, olyan haragos vagyok ugyis. Kire haragszik …., rám? Nem, dehogy: magára nem lehet haragudni. – Alighogy kezébe veszi mondja: most jut eszembe' nekem dolgom is van, de nincs kedvem dolgozni. – De azért lediktálta gyorsba, én pedig áttettem. – Hédike még ma ideadja a kanalát? Jó, ugyis utóljára adom oda! Miért? Mert ma az utolsó nap, hogy együtt vagyunk. – Már tudja biztosan? : hova megy, oda ahová szeretett volna? /mintha egyáltalában lehetne itt szeretetről beszélni, szeretni, szeretnék meghalni, de azt nem lehet olyan könnyen intézni, rendelni, mint a válást/ Mikor megy oda? Hétfő. Utána elkomolyodott. Azt tudja, hogy nem valami jó cserét csináltunk? Mit bánom én, nekem mindegy hogy hova kerülök. /Azt hittem arra érti, hogy nem valami fényes helyre kerülök/ Nem szeretem az ilyen garde-dámákat. Az sem jó, ha valaki olyan természetű, mint én, feleltem. Miért? Mert nagyon sokat szenved. Lesz ez még másképen is. –felelte. – Aztán kiment az erkélyre' fel-le sétált, néha hosszasan nézett reám. Közbe Cica bejött a dolgokért. El ne vigye a H. , mondja. – Ugy intézte a dolgot, hogy 3 után bentmaradjunk. De mikor feljött a B. még mindig ott volt. /Eléggé tapintatlannak találtam./ Hédike, hát akkor ha elmegy kívánok magának minden jót, érezze jól magát az új helyen. Valószinü csendesebb helyre kerül, nem ilyen hangos, veszekedős helyre, mint itt volt. – Kezétnyújtotta és ment. Röviddel utána én is mentem. Közbe egyre néztem nincs-e valahol. Mikor a kapuból kinéztem folyton ösztökélt valami, hogy nézzek hátra. Hédike, szólal meg mögöttem! Hol volt?... Innen jöttem a Szak-

szervezetből. H. arra kérem, ha valaha megbántottam ne haragudjon reám, én is ugyanerre kérem, feleltem. – Felejtse el ami történt, mást nem tehetünk! Igen, mást nem tehetünk, ismételtem. Legjobb lenne, ha egészen el tudná felejteni. Nyugodjon meg teljesen: most majd új helyre kerül és én kívánom, hogy megtalálja nyugalmát. Tegnap egy kis zökkenő volt. De én nem tudtam, hogy olyan hamar küldi a Sz. , hiszen alig, hogy szóltam neki, már itt is volt. Arra nem számitottam, hogy ilyen gyorsan megy. – Ez az új leány sehogysem lesz jó. Elöször is teljesen új az itteni dolgokban. Nem baj, majd belejön, mondtam. – Különben is egy madám, nagyvilági nő, és a külkereskedelmi hivatalból jött át, nyelveket beszél, levelez, nagyok az igényei is. Közbe a sarokra értünk, és látva, hogy ilyen röviden elintéz, nem kivántam tovább a kiséretét. Leálltunk. Hédike, tudom, hogy sok kellemetlenséget okoztam magának. Nem baj, feleltem. - ,

Kérem ne haragudjon reám. Igérem, hogy a jövőbe jó fiú leszek: többé soha nem fog ilyesmi előfordulni, nemcsak magával, de soha senki mással sem. – Kezicsókolom, Isten áldja! Jónapot, vi…/szontlátásra akartam mondani, de még idejében lenyeltem hiszen nem mondhatom, többé nem szabad találkoznunk. – Egy sor írást sem adott, semmi magyarázattal nem szolgált: ilyen kurtán, furcsán, minden mentegetődzés nélkül, akár a világ legtermészetesebb dolgát intézné el, búcsúzott el? Hát szeretett-e egyáltalában igazán? Megtudta volna ezt tenni, ha igazán szeretett volna? Sok mindent kellett volna talán mondani, de belém borult a fájdalomtól minden. El vagyok kábulva.

Nem tudom elhinni, hogy ez valóság legyen? Ez nem lehet igaz? Egy én értékes szép emlékem egy pillanat alatt az Ő részéről a semmivé váljanak? És az utolsó kijelentése: hogy igéri, hogy a jövöben jó fiú lesz többé ilyesmi nem fog előfordulni, nemcsak velem, de soha senki mással sem! Miért? Hát mással is volt hasonló esete?! Hiszen nekem azt mondta, hogy annak dacára, hogy rosszul éltek neki 15 évi házassága alatt a feleségén kívül senkije sem volt.

És hogy a jövöbe nem fog többé ilyesmi megesni? Szóval még az sem lehetetlen, hogy még probálkozhatna másokkal? Megáll az eszem. Hát még sem az lenne, még sem olyan mint amilyennek én hittem is. És mint kritizálja az új nőt. Nem szereti az ilyen madam-nőket! Hát olyan nőt akar helyettem, akit szerethet? Mindenesetre a lehető legtapintatlanabbul volt megcsinálva, hogy odahozták az új nőt addig míg én ott voltam. És még fel volt háborodva, hogy hétfőig szabadságot kért és kapott a t.-tól. Hát, hogy képzelte: mint hallom azt mondta, hogy nekem előbb az új leányt be kell tanitani. – Még B. mondta- felém célozva – hát előbb nem is jöhetet ! Még B.-be több a tapintat, mint ő benne, aki szeretett. Nem elég, hogy le kell mondanom a szeretetről, de még erről a kedves világos szobáról erről a jó helyről is le kell mondanom, itt kell hagynom a minisztérium egyik legjobb osztályát, és ki tudja hová kerülök, milyen sorsom lesz? Ha egyes dolgokat furcsálok is és

megütközöm rajta, ha látom is, hogy hibás volt benne, mégsem tudom elitélni, nem tudom igy van-e ezzel mindenki, de nem tudok mást csak szeretni. - ?

Szeretem hibáival, gyarlóságaival együtt, úgy ahogy van. – Nem kívánok soha semmi rosszat neki, legyen legalább Ő boldog, csak szeretném ha legalább egy napra érezné azt amit én, hogy megtudná érezni, hogy mit tett, hogy tudná hogyan szenvedek?!

Vagy lehetséges lenne, hogy mégis szeretett, úgy ahogyan mondta, de hát akkor, hogy bírja ki Ő is a válást, akkor nem lett volna szabad elengednie?! De nem, egy szóval sem tartott vissza. Hogy mondta, hogy addig, amig Ő itt lesz én is itt leszek! Milyen cirkuszt csapott mikor a B. elakartak vinni. Milyen nagyon szerelmes volt Karácsonykor mikor már az esküvöröl beszélt. És ilyen hirtelen kijózanodott volna? Mért akarta velem még a hid-eset után is elhitetni, hogy semmi nem változott, ugyanúgy érez, mint előtte, és a feleségével is ugyanugy vannak mint voltak. Miért erösitette, hogy minden úgy van most is mint akkor, ahogyan akkor mondta az mind igaz. Szörnyü a gyanúm, hogy talán a felesége az egészről semmit sem tud, talán a levelet sem mutatta meg csak nekem mondta, hogy még jobban elszéditsen. Hiszen ha a felesége azt mondta, hogy ő szabaddá teszi, és ha Ő olyan nagyon szeretett, tán élt is volna vele? Miért mondta, hogy nem élnek házaséletet, miért hivatkozott akkor az édesanyjára, hogy az egésznek tulvilági jelentöséget tulajdonit. És miért csapta azt a nagy jelenetet is legutóbb ama

bizonyos cédula miatt, amin a vers volt, ha nem szeretett, miért volt még a legutóbbi időben is féltékeny reám. És ha ennyire félt, hogyan tudott mégis elengedni. Semmi magyarázattal nem szolgál: mire értsem a legutóbbi kirobbanását a vers miatt. Nem tartja szükségesnek megmondani? Én pedig vagyok annyira büszke hogy nem kérdezem. Minden embernek éreznie kell, hogy mivel tartozik, ha pedig nem érzi akkor ugyis kár mondani. –

„IV.27’

Ma már Ő nem volt bent, Én pedig bucsúztam egész nap. Igaz, hogy már hetek óta egyebet sem teszek. –

Az új leány elött aztán vigyázzunk, ne politizáljunk, nem tudhatjuk milyen érzelmű, mondja B. – Aliz nézi a könyvemet, amit Margit visszahozott, egy cédulát talál benne, ez a tiéd, és már nyújtja is felém. – I. meg ne lássa, mondja hirtelen H. tan., mintha ott lenne, és tréfásan reám akarna ijeszteni. Azt hiszem

azért, hogy csendesen hallgat H., sok mindent sejt. Délfelé bejött a felesége a salátáért. Alaposan megnézegettük egymást. Ő mondhatom olyan elfogulatlanul viselkedett, mintha nem is sejtene semmit. – Milyen kellemes hangja és modora van, milyen elegáns, csinos. – Hallom milyen szép verseket ír. Á- Régen volt az, amikor még tele voltam ihlettel. Miért csak idő kérdése. B. is pl. egész szépen fest. Azok valóban nagyon szép képek, amiket festett, /valószinű hogy volt a lakásukon B./ csak idő kellene hozzá, és főleg mód. Mikor elment, az ajtóból ahogyan visszafordult ismét egymásra néztünk. Nem értem, ilyen helyes, csinos, kedves feleség mellett, most

Kotaszek Hedvig: Eltáncolom neked

már végleg nem értem, miért szeretett /ha ugyan szeretett/ engem. Hiszen Ő még mindezen elönyök mellett szorgalmas, házias is. Valóban el tudta volna hagyni öt, vagy csak engem akart megszéditeni vele. – Ha eszembe jut, mikor odaadtam a második levelet- és Ő elolvasta és én mondtam, hogy ezek után egyáltalában nincs kedvem az élethez, bár azelött sem sok kedvem volt az élethez azt felelte,- hát az már baj, mintha csak azt mondta volna: arról én igazán nem tehetek: ugyanilyen hidegen, mondhatnám szivtelenül tért most is napirendre felettem. – Ha úgy lett volna, hogy én olyan könnyelmü teremtés lennék, mint amilyen nem vagyok- bár tudva azt, hogy mit szenved aki szeret, nem itélem el azt sem aki egészen odaadja magát annak akit szeret: tegye aki megtudja tenni, tán boldogabb és nem szenved ennyit mint én- abban az esetben is bekövetkezett volna ez éppen úgy, mint igy?! Mindenesetre jó, hogy ha a szivem összetörte is egyebet, /bár enélkül csak élő-halott vagyok./ azaz mást nem vesztettem. – Egyszer valahol olvastam: „A szerelmet táplálni kell különben nem tud élni, ha nem táplálják meghal.” Lehetséges, hogy nálunk is ez következett be. De mindezek dacára, ha az ő lelkiismerete tiszta és úgy van minden, mint ahogyan mondta, nem lett volna elképzelhető, hogy továbbra is együtt maradjunk. Pláne, hogy most, hogy már ismerjük egymást, tisztába vagyunk egymással, most már kifejlödhetett volna egy tiszta önzetlen barátság, melyben tudtuk

volna egymást értékelni, és azért, hogy végeredménybe visszavezettem a feleségéhez, én úgy képzeltem: csak hálás lehetne érte, és még jobban tisztelhetne és szerethetne mint azelőtt. Nem lett volna ez lehetséges? Igy elképzelhető?

Ma egész nap vártam az áthelyezésem, de nem jött: pedig úgy terveztem, hogy hétfő már ide nem jövök. – Közbe elbúcsúztam Aliztól. Hát azért csak bejösz meglátogatni, mondja. Nem én. Miért, nem is vagy kiváncsi ránk. Annyira haragszol, hogy látni sem akarsz? Dehogy, feleltem, de én soha többé ide nem megyek, azért kértelek azokra a dolgokra is, mondtam. Majd a Marikától elbúcsúztam. Igazán H még most sem tudom felfogni, hogy te elmész. – Okod volt rá, hogy elkérted magad? Igen. – Nagyon sajnállak. Ennek az új lánynak nem hosszú jövöt jósolok. Te, aki olyan jó voltál hozzám és mindenkihez. Igazán ritkaság egy ilyen helyes, kedves, szerény jóakaratú leány, mint te vagy. Kivánom, hogy legalább jól érezd magad az új-helyen. – Olyan jól estek a szavai. Kiéreztem, hogy őszintén, a szivéből beszél, de közbe

elforditottam a fejem, mert könnyeket csaltak a szemembe szavai. A hangomon, mikor visszaköszöntem neki észre is vehette, hogy sírok és ezért tán nem haragszik, hogy elfordulva álltam tőle. – Ha tudná mily nehezen megyek el. Megérdemelte volna, hogy őszinte legyek hozzá. De nem bírom még elmondani, annyira fáj, pedig azt hiszem benne megbizhatom. – Nagyon nyugtalanított, hogy még nem kaptam kézhez az áthelyezésem. Telefo-

nált M. Hétfő csak menjek hozzá, majd ő személyesen elkisér és így majd minden feltünés nélkül mehetek oda. – Még hétfő be kell mennem a tan. elköszönni. Ma elbúcsúztam attól a szobától is melyben életem legszebb és legszomorúbb óráit éltem át. – Néha zokogni tudnék, néha úgy érzem, hogy napokig tudnék sírni, máskor meg olyan érzéketlenség, olyan tompaság vesz erőt rajtam, szinte valójában úgy érzem magam mint, aki elkábul, nincs elég erőm, hogy valóságnak vegyem a történteket. –

Én most olyan árva vagyok. Olyan árvának- szegénynek és kifosztottnak érzem magam. – És még akkor azt kívánja, hogy felejtsem el egészen, ami történt. Még az emlékektől is megfosszam magamat! – Álom és valóság: élet és halál?! minden összekeveredik bennem. Nyugtomat sehol sem lelem. –

„1946.V.1/sz.”

Életem legszörnyübb, legnehezebb napjait élem át. Hétfő még átmentem elköszönni. B. tan.tól elköszöntem felállt, kezetfogott. Köszönöm az osztály nevében, amit tett, az itt kifejtett munkásságát stb. Én nem bírtam tovább ki, félreforditottam a fejemet, és eljöttem. Még szólt hozzám, még kérdezett valamit, de nem tudom mit csak mielőbb kint akartam lenni, még mielőtt felzokognék. H. t. is nagyon meglepödött, nem tudott a dologról. Az ajtón kiérve Lilibe botlottam. Mi van veled? Könnyet se ejtsél, mert ugy búcsúzni nehezebb, mondja. Mond hát meg végre mi az oka, hogy elmész? Nem szabad tudni? A multkori eset miatt? nem, feleltem. Csak el kell, hogy menjek. Szerettem volna még utoljára erős lenni, de nem bírtam. – Akár merre jártam, mindig a II. emeletnél kötöttem ki. Csak bolyongók az épületben, mint egy holdkóros. Nem találom helyem. Ahogy úgy jövök felfelé, hirtelen ösztönszerüen befordulok a II. emeletnél, rémülten térek magamhoz, mikor már majdnem a régi helyen jártam, hol vagyok? Tovább fejebb kell mennem. Olyan borzasztó, fájdalmas érzés nyilalt belém. Miért kell ennyire szenvednem, miért hagy el a legnehezebb órákban? Ez nem lehet igaz. ez

valami lidércnyomás, előbb-utóbb ismét helyre áll a régi rend! Nem érzi mit szenvedek, vagy egyáltalában el lehet képzelni, megérteni ezt a fájdalmat? Ha most itt teremne- éreztem nem bírnám tovább. Sírva borulnék rá, vigyen el innen, nem bírom ezt, nem bírom tovább. Bármit csak ezt ne. Mondja, hogy mindez csak egy rossz álom,

melynek rövidesen vége. – De ő távol van tőlem! Vajjon miért kellett ez a 3 nap szabadság neki? Nem akarta látni a szenvedésem? Hogy tehette mindezt velem? Hogy tudta tenni, ha szeret. Nem, nem is szeretett, ha eltudott küldeni. Olyan otthontalanul, olyan kitaszitva érzem magam. Idegenek között, ahol mindenki csak parancsolgat. Most érzem csak, milyen „kis király" voltam ott, hogyan el voltam kényeztetve. Aki mellé kerültem még új dolgokra is akar betanitani. Ha tudná, hogy mennyire nem vagyok fogékony semmi új iránt? Ráadásul még egy szék sincs, amit magaménak mondhatok. – Nem is szólva arról, hogy írógépet és asztalt sem kapok. – Ahogy ott diktált nekem, csaknem felzokogtam, ugyanigy ültem akkor is, ugyanigy hajtottam akkor is a fejem a füzet fölé. Miért türi, hogy másnak, dolgozzak, miért engedi, hogy más dolgoztasson velem? Szerettem volna fájdalmamban felkiáltani. Miért nem jön segitségemre.?

Talán mégsem volt helyes, hogy én mentem el, hiszen én olyan szörnyen nehezen tudok megszokni egy új helyet. – Aki mellé be vagyok osztva kért, hogyha lehet együtt menjünk le ebédelni. Nagyon udvarias, elözékeny. Első nap meg is tettem, hogy 3-h felé mentünk le, de már másodki nap szóltam, hogy én 1-2 óra között fogok lejárni. U. is. 3 óra az ő ideje. Nekünk pedig nem szabad találkozni. Magam sem tudom hogyan kerültem haza, de valami folyton üzött, hajtott. Jártam össze-vissza. ½ 9 felé értem haza. Másnap egyre lestem, vártam, közbe egyre rettegtem, valahányszor a II. emeleti folyósóra kellett átmennem, olyan hevesen vert a szívem, futottam el gyorsan /hátha összetalálkozunk. – Az egyik altiszt szól, hogy az osztályomról, a régiről kerestek, menjek azonnal fel. Majd el állt a szivverésem. Talán most tisztázódik a helyzet? Hátha azért hivatnak, hogy valami tévedés történt, vagy hátha történt valami és én ismét visszakerülök. De hátha csak valami trükk akar ez lenni, hogy átmenjek. Igy gyötrödtem, de elhatároztam, hogy óvatos leszek. – Felérve szintén mondták, hogy kerestek: menjek át a régi osztályomra. Én a telefonhoz

mentem, és megkérdeztem, ki kér és miért. Majd mikor megmondták, mondtam: majd az altiszttel átküldetem a beszerzési pénzt. – Miért is vagyok még ilyen optimista? Még mindig várom, hogy valami csoda történjen? De hiába nem tudom elviselni a jelent, nem tudok belenyugodni a megváltoztathatatlanba. Tudja-e, hogy mit tett velem? Nem tudhatja, mert különbe még az idegen sem nézhetné részvétlenül, amit szenvedek. De talán jobb is, hogy nem tudja? De mit is tennék még abban az esetben is, ha visszahivna? Hiszen, ha a szivem megszakadna – bár már ott tartanék – akkor sem szabad visszatérnem.

Első nap délután, ahogy a templomból jövök kifelé, gyalog indultam el a Nyugati felé. Az egyik hirdető-irodánál rátévedt a tekintetem egy nő arcképére. Hát ez meg vajjon mit akar itt, gondoltam és megálltam. „ Román származású nő megmondja jelent-multat-jövöt.” Tehát ezért kellett gyalog jönnöm. Nem véletlen játéka ez a sorsnak, gondoltam, és felültem a villamosra, hogy elmenjek hozzá. A következöket mondta: Elöször a tenyeremböl jósolt: Nagyon sok szenvedésen megyek át. Valaki által csalódás ért. Kétszer megyek férjhez, hosszú életü leszek stb. Ezeket a tenyeremböl jósolta. – Ja meg, hogy két fiam lesz. Az egyikben különösképen sok örömöm lesz, saját magát fogja tanittatni, európai hírü lesz. Gazdag leszek stb. – Mikor pedig a kártyából jósolt azt sem tudtam hova legyek meglepetésembe: az utóbbi időben nagy lelki megrázkodtatások érik. Nagyon sokat szenved. Nem tudja igy elképzelni az életét, nem tudott belenyugodni a jelenbe. Egy sötéthajú férfit látok, az illető nős. Nagyon szereti magát. De maga nem kapta meg tőle’ amit várt, másnak képzelte. – Szomoruságot okozott magának. – Sokat szenved tőle. Hüséget, szerelmet mást el sem tud képzelni. Ezt igyekszik kitörölni most az életéből.

Az illetőnek nagyon gyakran van nézeteltérése a feleségével. Sok dologba nem értik meg egymást. Magát nagyon szereti. Nincs olyan nap, nincs olyan óra, hogy magára ne gondolna hüséggel-szerelemmel! Nem egyszer gondolta, hogy elválik. Hitvestársi gondolattal foglalkozott magával: ezt meg is mondta, vagy ha még nem, meg is mondja magának. Mindig hüséggel és szeretettel gondol magára, ezzel kell és ezzel fekszik. – De nem tud elválni a feleségétől. Még ebben az évben megismerkedik valakivel /3-4 hónapon belül/ még az év végére menyasszony lesz, és vagy még ebbe az évbe, de jövö év elején biztosan férjhez is megy. Akkor az illető könyörögni fog magának, hogy ne menjen férjhez, de úgy látom maga ki fog tartani e mellett. Ez egy egész fiatal fiú, nem több, mint

28-30 éves. A szülei az ostrom alatt meghaltak. – Nagyon szép berendezett lakása maradt tölük.' De két házasságot látok. Az első férjétől vagy elválik, vagy özvegy lesz. Mindjárt házasság után nagy út áll elöttük. De csak 5-6 évig lesznek oda és onnét mint módos emberek térnek haza. Az illetönek, aki elveszi itt is nagy lakása van, nagyon szépen berendezve: úgy látom valami iroda is tartozik hozzá. – Rövidesen hírt kapok. Az illető, akire most gondolok, jelenleg távol van, de az utról is nagyon sokat gondol magára és mindig hüséggel, szeretettel. – Ezeket mondta, és én nagyon meglepödtem, hogy ennyire eltalált mindent – Tehát mégsincs veszve minden. Még jöhet jobb is számomra, gondoltam és kicsit megnyugodtam. És ami a fő, hogy Ő szeret! – Kicsit megnyugodtam. A józan másnap aztán ismét visszatéritett a valósághoz. Nagyon haragszom arra, aki mellett vagyok, hogy örökké küldözget más osztályra. Mit kell mindenkinek tudnia, hogy én máshol vagyok már. Nem birom a kíváncsi, kárörvendö arcokat. Nyugalomra és csendre vágyom. És még a nap végén is azt mondja, hogy akkor megkér, hogy csütörtökön menjek át

vagy a II. osztályra, vagy az elnökire /ahol voltam/ és keressem ki a közlönyből stb. /Ha tudná, hogy milyen borzasztót kiván tőlem. –Ahogy ott lent vagyok a beszerzésbe, jön a személyzeti ü. o. az igazgató. Hédike tudja, hogy 1.-től el van helyezve? Mondja ijedten és meglepödve. Hogyne, hiszen már két napja ott is vagyok. Hol? Mondom az osztályt! És miért? mert itt ismerős vagyok: ismerem a vezetőt is. Szóval akkor nem is csinált olyan rossz cserét? Oh ha tudnák!

Ugyancsak a beszerzésben összetalálkoztam az egyik ügyfelünkkel. De csak egyetlen egyszer volt fent nálunk. – Én bizony azt sem tudom, hogy ki? Csak onnét ismerem, hogy azóta is valahányszor lát mindig elfog és beszélget velem. Tudom első alkalommal is mikor fennjárt nálunk olyan nehezen ment el, annyit beszélt. Most is meglátott. Én éppen, hogy köszöntem. Mikor kifelé tartottam, rögtön jött utánam. Olyan rég nem láttam. Hogy van? Mi ujság? Hol van most? Elhalmozott kérdésekkel. Hogy én is kérdezzek valamit, kérdeztem, hogy még mindig ott van hivatalban, ahol volt? Én, hát én nem vagyok hivatalban, én önálló vagyok, vállalatom van, /vagy valami ilyesmit mondott./ Közbe nézi a kezemet, nincs jegy gyürü? Mondja nem érne rá eljönni beszélgetni? Mikor lehetne? Nem, nem érek rá, feleltem. Ha megengedi majd felkeresem az osztályán egyszer. Inkább ráhagytam, csakhogy szabaduljak. Egyáltalában nem szimpatikus nekem. Olyan kövér, olyan móhón viselkedik. Nem tudom nem-e

zsidó? De azért ugy elszomorodtam „Hát mégsem csúnyúltam? Tetszhetek én valakinek? Miért hagyott akkor Ő el engem. Milyen féltékeny volt rám? Azt mondják aki féltékeny az szeret? Hát akkor nem értem Őt. Vagy

olyan hirtelen kiábrándult belőlem, hogy már nem is féltékeny reám? Hiszen ha még szeretne, ha még féltékeny lenne reám, akkor el sem engedhetett volna! Nagyon el voltam keseredve. A villamoson is örökké könnybe lábadt a szemem. Meg tudta tenni, hogy első nap, hogy bent volt, és tudta, hogy én is bent vagyok, hogy ne lásson. El tudja viselni, hogy más foglalja el az én helyemet. Eszébe jutottam-e, mikor diktált annak a másiknak, hogy még pár napja, hogy ugyanitt én voltam. – Én, bár tudtam, hogy nem jön, mégis olyan szivszorongva lestem az ajtót. Minden nyitásra felrezzentem. Ő pedig a régi helyen van „melyhez annyi emlék, annyi édes és szomorú óra füzödik.” Nem emlékezteti-e vajjon minden darab a multra. Hogy bírhatja ki ha szeret? Vagy neki mindegy. Ma ez’ holnap az! A legutóbbi kijelentése sok mindenre enged sejtetni. Ő igyekezett a maga részére minél előbb biztositani valakit. Kissé talán tulgyorsan is. – És még magát sajnálja mikor mondta: azt tudja hogy nem valami jó cserét csináltunk. Nem szeretem az ilyen L.D.-kat. És én még akkor is azt hittem, hogy rám érti. Dehogy, Ő csak a maga javát és kárát nézi. Lehetséges lenne, hogy már alig várta, hogy szabadulhasson tőlem. Csak terhére voltam már? Nem birom az életet. Nem bírom ezt igy elviselni. Nem jobb lenne-e, ha nem kinlódnék igy tovább. Csak valamit beveszek és többé nem ébredek fel. És megszüne minden szenvedés, minden ami fáj! Milyen könnyen menne?! Igen, de mi lenne akkor ő vele. Nem lehetek ennyire őnzö. Feltünö lenne a dolog, mindjárt gyanút is fognának, és csak ö kerülne esetleg bajba. – De mit tegyek, mit csináljak, nem birok igy élni. Valaminek történni kell, mert nem

birom ezt igy tovább. Hazaérve gyorsan cipöt váltottam, mert már nagyon fojtogatott a keserüség, féltem ha kitörök, valamit észrevennének itthon. Anyukának azt mondtam: moziba megyek. – Gondoltam kimegyek a temetőbe ott legalább csend és békesség van, ott végre kisírhatom magam. Magammal vittem az összes emlékeket. Utközbe nagyon erősen sütött a nap, úgyhogy éreztem igy napon haladva nem birom ki odáig. Árnyékos utakat kerestem és igy teljesen a céltól eltérő helyre jutottam. Visszafelé indultam és a kiskápolnánál

állapodtam meg. Rengetegen voltak bent. De már akkor annyira fáradt voltam, hogy tovább menni nem bírtam. Az udvaron tartották a misét, és igy mindenki kiment. Végre padhoz jutottam és ott maradtam a mise végéig bent a templomban. Úr Isten' kibe van a hiba, bennem, vagy benne, hogy igy szenvedek? Mit vétettem, hogy ennyire szenvedek. – Nem bírom igy tovább, ha nem lenne bün, és tudnám, hogy neki nem lesz semmi baja, megszabaditanám magam ettől e szörnyü szenvedéstöl. Már nem tudom mit teszek. És ha még továbbra is igy kinlódom, igy szenvedek, nem bírom ki. Sokszor olyan kábult vagyok. Nem hallom, azaz nem ér az értelmemig amit beszélnek.

Kotaszek Hedvig: Webber, Az operaház fantomja

Csak jövök-megyek, járkálok, nem találom nyugtomat sehol. Igy nem lehet élni. Talán mégsem lehetek én a bünös, csak a sors kegyetlen hozzám. Mindenki a gyürüt keresi az ujjamon. Csodálkoznak, hogy még nincs. Vannak akik jónak, szépnek találnak. És olyan kevés jó és szép ért még eddig életemben. Igaz, hogy soha olyan boldog, de egyben soha olyan boldogtalan sem

voltam, mint mióta Őt ismerem. – Miért is kellett találkoznunk, mi értelme volt az egésznek? Miért ragaszkodott annyira hozzám, hogy a végén mégis azt kivánja, hogy elmenjek. Vagy talán nem csak azért menekültem elöle mert rossz volt a hírneve, talán ösztönszerü menekülés volt ez, mely sejtette a jövőt. Milyen nehezen nyugodtam bele, hogy mellé kerülök, most pedig nem tudom elviselni a válást. – Mi volt az a pillanatnyi gondolat, mely átvillant fejemben, mikor az osztályra jött első nap jelentkezni. Ahogy hátulról a fejére néztem, a Feri jutott eszembe. Neki is ilyen ezüstös volt a haja. Lehetséges lenne, hogy még valakit úgy tudjak szeretni, mint őt. Lehetetlen, gondoltam. Milyen drága volt nekem az a fej, soha senkire többé úgy nem gondolhatok, úgy nem szerethetem, mint őt? És ime, ha a kettő között az összehasonlitást teszem a F. emléke már egész halvány, mennyivel erösebben, mennyivel melegebben él bennem a vonzalom Ő iránta. Most látom, hogy az csak inkább gyermeki rajongás volt, míg Őt komolyan, azt hiszem igaz szerelemmel szerettem. Most mikor már a napokban töltöm be a 24 életévemet, most mikor úgy szeretnék szeretni és szeretve lenni, mondjak le minderről. Nem bírom! Ha talán vállalkozóbb szellemű lennék még megtudnám nyerni magamnak. Ha az övé lennék? De úgy gondolom kár a fáradtságért, kár eldobni a büszkeséget, kár és felesleges megtagadni önön magamt, hiszen ha a válást el is huznám vele, ez is csak ideig-óráig tartana. Vagy lehetséges lenne, hogy tudna egy életen át szeretni? Annyira félek a válástól, hogy nem merem megreszkirozni! Csak búcsúzni ne kéne sohasem. – Sem igy sem úgy nem birok élni. – Miért is nem maradhattam mellette, szerethette volna azért a feleségét, és szerethetett volna azért még engemet is tisztelettel, hálával, hogy én mindezek dacára, hogy szeretem, nem kivánom elszakitani a feleségétől. Vagy pláne, hogy úgy ismerjük egymást, még közvetlenebb igazi jóbarátai, támogatói lehettünk volna egymásnak. –

Nem birom az új környezetet. – Én aki úgy el voltam kényeztetve, minden körülöttem forgott „kis király voltam”, most utána parancsoljanak, dirigáljanak nekem, alázkodjam meg? Valaminek történni kell, mert igy nem birom tovább. Legjobb lenne talán szabadságra menni. De hova menjek, miből menjek? Nagy hálátlanság lenne részemröl ha most bejelenteném a M.-nek, hogy szabadságot kérek. Bár talán ez lenne most a leghelyesebb. Karola mondta, hogy ő egy hónap mulva otthagyja a hivatalt, és akkor én kerülnék a M.o.tan. mellé. – Addigra visszajönnek. De mégha a hivatalban el is tudnám intézni, mit mondjak itthon? Honnan vegyem a pénzt az utazáshoz, ellátáshoz. Rokonokhoz nem megyek. Nem akarom igénybevenni senki szivességét. – Nem birom a kérdezösködést? Fáraszt a beszéd. Legjobb lenne idegenbe kerülni. Hiszen ha bírnám, ha adna a jó Isten elég erőt hozzá, legjobb lenne ha kibirnám ezt az 1 hónapot, legalább addig megszokom valahogy az új helyet és úgy kerülnék át minden feltünés nélkül a M.-hoz. Ha ugyan még kérdés úgy lenne-e? Dacoljak mindennel és mindenkivel. Hunyjak szemet a kiváncsiskodók, a kárörvendök elött. Hazudjam mindenkinek, hogy még örülök is neki, hogy idekerültem. Én akartam igy a dolgot. – De meddig birom? Fogom-e vajjon tudni áthidalni a mostani nehéz időket. Legyek olyan mint a jó katona. Álljak őrt rendületlenül ha a szivem belészakad is. Megpróbálom. – Legjobb lenne talán bucsúzóul átolvasni újra átélni mindent, hogy betudjak számolni, betudjam fejezni, aminek vége kell, hogy legyen – De nincs erőm hozzá. Most még nem bírom, még nagyon új a seb,

még nagyon vérzik, nincs lelkierőm hozzá, hogy felidézzem mindazt ami szép volt, azokat az időket amikor még boldog voltam, amikor még örülni tudtam az életnek. Istenem légy irgalmas hozzám, könyörülj rajtam, hogy eltudjam viselni, amit reám mértél. Ha lehet muljék el tőlem a keserüség pohara, mert már nem birom! – Istenem, hiszen ha te akarod, még mindig megváltozhat minden, még mindig jóra fordulhat minden. Hiszen ha Ő is úgy szeret engem, mint ahogyan én őt, nem engedheted, hogy végleg elszakadjunk egymástól. –

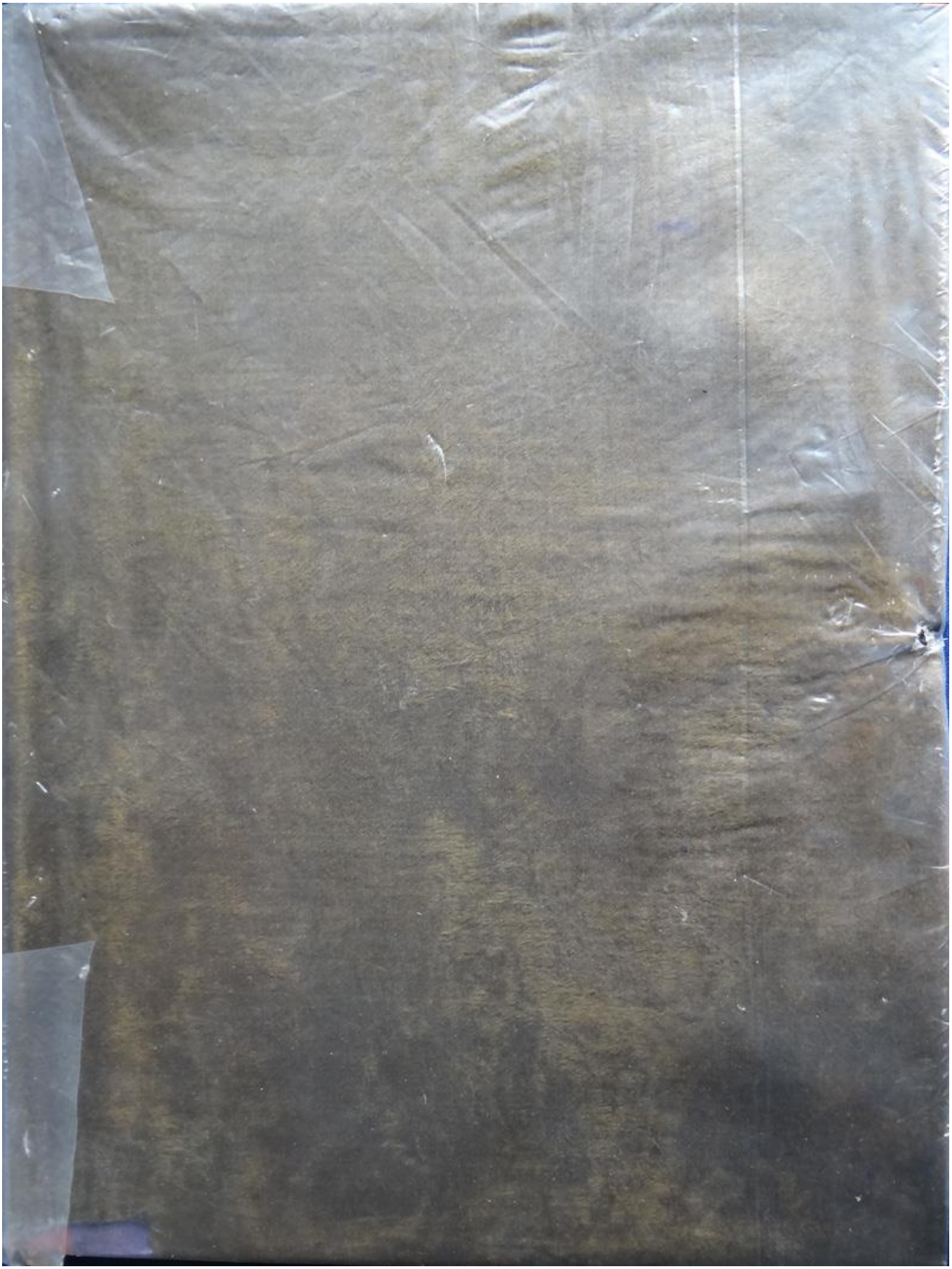
Lili volt főnöke szembejött alulról a lépcsőn és meglátva mondja…

„Mennyből az Angyal” ahogyan fentről jöttem lefelé /világoskék pettyes ruhában voltam/

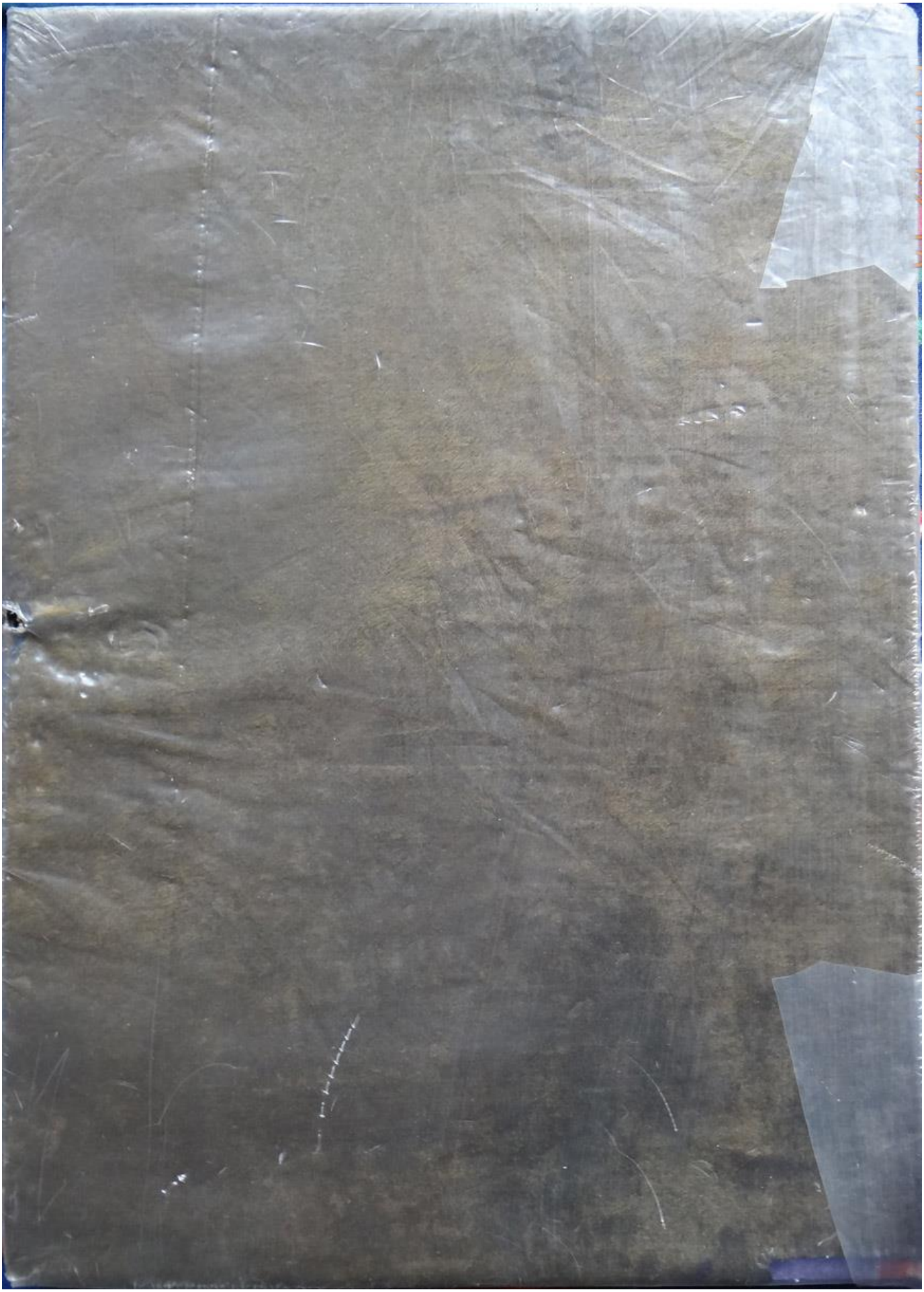

Kotaszek Hedvig: Pillangóhatás

VÉGE az ötödik Naplónak

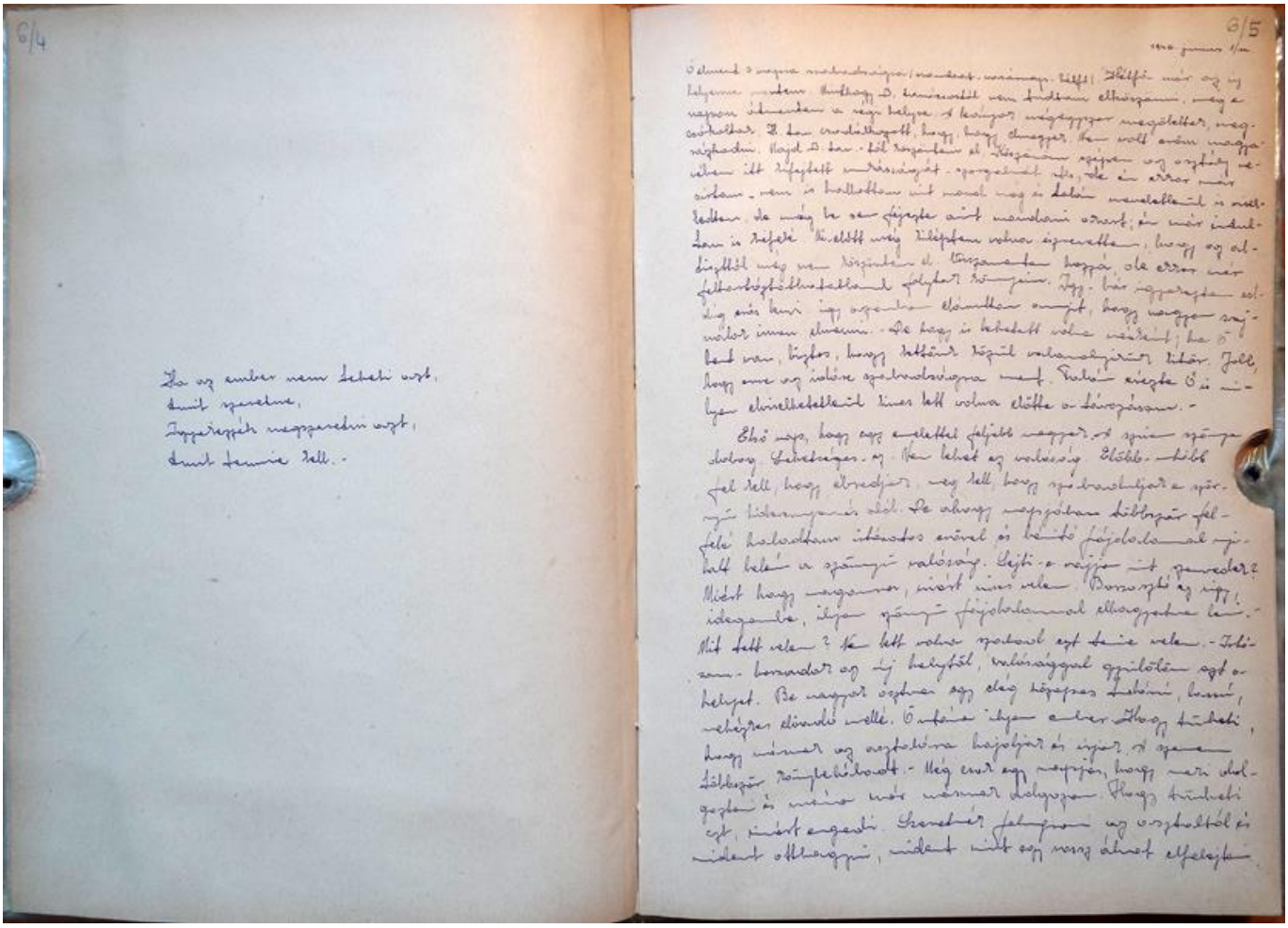
Győry Hedvig V.Naplójának borítója elöl

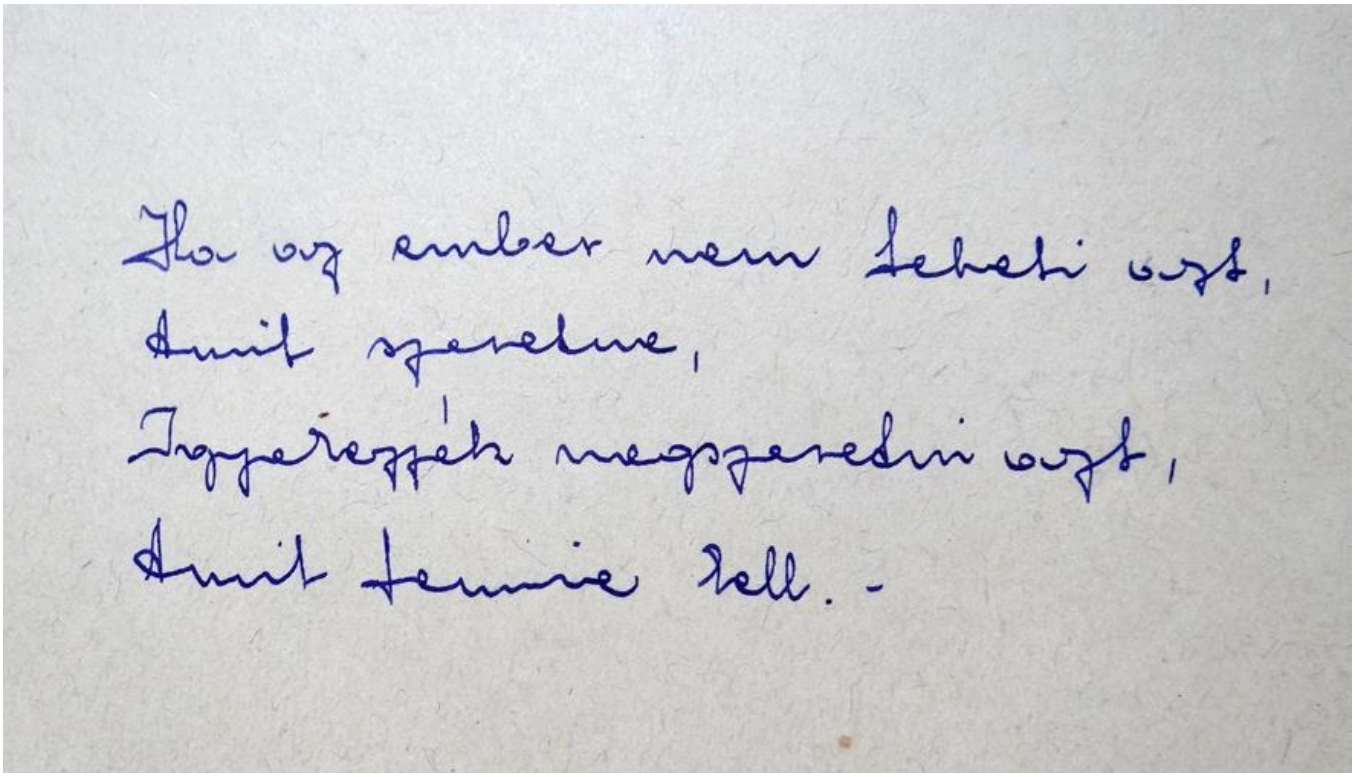
Győry Hedvig V.Naplójának borítója hátul

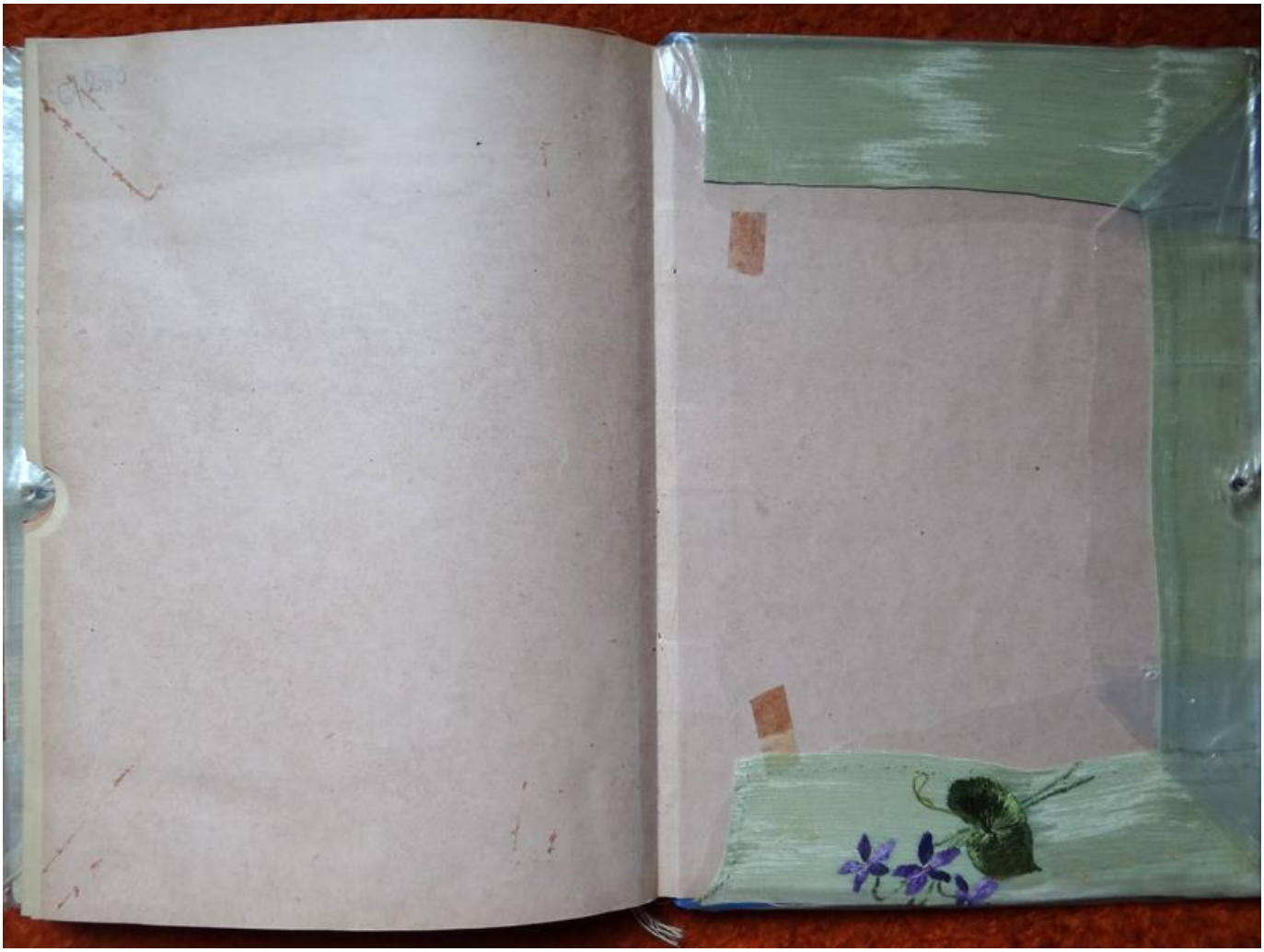
Győry Hedvig VI.Naplójának borítója elöl

Győry Hedvig kézírása a VI. napló elején

Győry Hedvig kézírása

Győry Hedvig VI. naplója hátul

Győry Hedvig: VI.Naplójának borítója hátul

„Ha az ember nem teheti azt, amit szeretne,

igyekezzék megszeretni azt, amit tennie kell!”

1946. junius 1/sz.

Ő elment 3 napra szabadságra /szombat-vasárnap-hétfő/. Hétfőn már az új helyemre mentem. Minthogy B. tanácsostól nem tudtam elköszönni, még e napon átmentem a régi helyre. A leányok mégegyszer megöleltek, megcsókoltak: H. tan. csodálkozott, hogy, hogy elmegyek. Nem volt erőm magyarázkodni. Majd B. tan.-tól köszöntem el. Köszönöm szépen az osztály nevében itt kifejtett munkásságát – szorgalmát stb., -de én ekkor már sírtam – nem is hallottam mit mond még és talán neveletlenül is viselkedtem, de még be sem fejezte amit mondani akart: én már indultam is kifelé. Mielőtt még kiléptem volna észrevettem, hogy az altiszttől még nem köszöntem el. Visszamentem hozzá, de ekkor már feltartóztathatatlanul folytak a könnyeim. Igy – bár igyekeztem addig erős lenni – igy azonban elárultam annyit, hogy nagyon sajnálok innen elmenni. – De hogy is lehetett volna másként: ha Ő bent van, biztos, hogy kettőnk közül valamelyikünk kitör. Jobb, hogy erre az időre szabadságra ment. Talán érezte Ő is milyen elviselhetetlenül kinos lett volna előtte a távozásom. –

Első nap, hogy egy emelettel feljebb megyek. A szivem szörnyen dobog. Lehetséges – ez. Nem lehet ez valóság. Előbb-utóbb fel kell, hogy ébredjek, meg kell, hogy szabaduljak e szörnyü lidércnyomás alól. De ahogy napjában többször felfelé haladtam irtózatos erővel és bénitó fájdalommal nyilalt belém a szörnyü valóság. Sejti-e vajjon mit szenvedek? Miért hagy magamra, miért nincs velem. Borzasztó ez igy, idegenbe, ilyen szörnyü fájdalommal elhagyatva lenni. – Mit tett velem? Nem lett volna szabad ezt tennie velem. – Irtózom – borzadok az új helytől, valósággal gyülölöm ezt a helyet. Be vagyok osztva egy elég közepes tudású, lassú, nehézkes előadó mellé. Ő utána egy ilyen ember. Hogy türheti, hogy másnak az asztalára hajoljak és írjak. A szemem többször könnybelábadt. – Még csak egy napja, hogy neki dolgoztam és máma már másnak dolgozom. Hogy türheti ezt, miért engedi. Szeretnék felugrani az asztaltól és mindent otthagyni, mindent mint egy rossz álmot elfelejteni.

Már első nap is sokat küldözgetett új gazdám más osztályra, hol kikeresni valamit, hol elkérni stb. Én pedig, - bár tudtam, hogy /most mikor kerülni akarom az embereket, menekülni szeretnék a sok kiváncsiskodó elől/ számomra szörnyü kínzás lesz, kénytelen voltam menni. Hiszen mit mondtam volna, miért nem akarok menni más osztályra? Kinek kell? hogy-hogy már nem vagy ott? Miért

jöttél el? És most ki van mellette? Olyan helyes ember – mondja az egyik leány – Ő vett fel engem, nem sajnáltad ott-hagyni? Én pedig úgy éreztem, mintha a szivemben kést forgatnának. Szerettem volna fájdalmamban feljajdulni. Valami olyasmit mondtam, hogy sokan voltunk azon az osztályon, azért helyeztek át. Persze, ha ezt olyasvalaki hallotta, rögtön gondolta: biztos én voltam a legkevésbé használható munkaerő. Mert akárhogy forgatjuk is a dolgot tény, valóság az: hogy el lettem küldve: mint nem felesleges egyént, jobbnak látta, ha elmegyek. – Hiszen mindenki tudja milyen kiváló munkaerő, másra nem is gondolhatnak, minthogy én nem voltam megfelelő mellé. Hiszen ha Ő nem lenne olyan közismert egyén fel sem tünt volna, hogy eljöttem, de tudták, figyelemmel kisérték, hogy én vagyok mellette. Általa engem is mindenki ismert. Nagy voltam, közismert én is mellette. – És utána egy ilyen szimpla valaki mellé kerülök. Nagy esés lefelé. – Csak most kezdem igazán érteni, mit vesztettem benne, mint munkatársat is. – Miért van az, hogy soha nem maradhatok ott, ahol már megszoktam, ahol már jól érzem magam. – Á ilyen késő jön haza, mondja Cs, aki itt lakik Rp-án. Kellett magának másik osztályra menni. Én pedig még rá

feleltem: máskor még később jövök haza, máma nincs is késő, hiszen már Budán is voltam. /Csak később ijedtem meg, hiszen tudom, hogy Ő is gyanakszik rám, és tudja, hogy Ő Budán lakik./ Erzsikével összetalálkoztam a folyosón. Mi az te másutt vagy? Bemegyek az osztályra. Kérdezem ki ez a nő? Hol a H? A tan. mondja, hogy más osztályra mentél. Nehéz ember Ő, mondta.

Amint igy átküldött az illető előadó egy másik osztályra közlönyért és viszem neki azzal fogad. M. kéri magát, hogy menjen be hozzá, most ne csináljon semmit. Ani beteg, mondja M, addig amig hiányzik itt leszek nála. – Ezen a napon jött át Aliz hozzám. Milyen szép szobád van, mondja. Jó helyre kerültél. Ez nem állandó helyem, feleltem. – Kérdeztem milyen az új nő? Közeledbe sem férhet. – Hogy van megelégedve vele? Tudod milyen Ő, nem szól semmit, hallgat. Csacsi voltál, hogy elmentél, de ha tudod, hogy miért mentél el: Gondolhatod, hogy én, aki szerettem ott, nem jöttem volna el, ha nem muszáj. M-vel megyünk le ebédelni. – Amint megyünk a lépcsőn lefelé, szembejön velünk. Láttam, hogy zavarba jön, nem mertem csak egy pillanatig ránézni. Köszöntünk és elmentünk egymás mellett. – Na ez jól megnézett bennünket, mondja M. Tényleg? /szaladt ki a számon/ Jó alaposan megnézte magát, engemet

pedig csak akkor vett észre, mikor mellettem elhaladt. Mi az H., ki ez, csak nem Ő az?

Látta, hogy zavarba vagyok. Már tudta, hogy ki az, aki elől futok – menekülök. Mikor felmentünk faggatott. Mondja már meg végre mi van, miért fut előle. Azt nem mondhatom meg, csak arra kérem menjünk le együtt ebédelni, mert nekünk nem szabad találkoznunk. De mi van, miért nem beszél. Nem tudok, nem birok, csak annyit mondok, hogy életem legnehezebb napjait most élem át. De ekkor már sírtam. Mi van H. magával, csak nem szerelmes? Hát magát is utolérte a szerelem? Nőtlen? Hány éves? Hány éves házasok? Gondoltam elmegyek szabadságra de nem akarok hálátlan lenni, most, hogy ide helyeztek

máris szabadságot kérjek. Különben is látom, hogy itt kell a munkaerő. És mondja többre menne, ha szabadságra menne, akkor sem lenne jobb. Közbe jöttek be, én pedig kiszaladtam Karolához. Délután sokáig Karolával beszélgettünk. Ő is sok mindent feltárt az életéből. Tudod én azért nagyon csodálkozom, hogy igy alakult a dolog, úgy ismertem őt, mint rendes embert és egészen másként gondoltam a fejleményeket. Nem lett volna szabad igy viselkednie. M. mondja másnap, hogy megalakul az …….. osztály szó van róla, hogy I. odahelyezik. Tudja gondolkodtam a dolgon. Maga olyan csacsi kisleány. 15 év az olyan nagy korkülönbség, nem akarok illúzió-romboló lenni, de olvastam egy könyvet is erről. Ilyen nagy korkülönbség egészségi szempontból sem jó! Mondja, úgy ismert engemet, mint aki nős emberrel kikezd? Nem! : éppen ezért csodálkozom, hiszen olyan józanul gondolkodott. Nehogy azt higyje, hogy itt csak arról van szó, hogy beleszerettem egy nős emberbe. Hónapokig nem reagáltam, mert mindig arra gondoltam, hogy nős ember, mit akarhat tőlem? De Ő azt mondta, hogy nem élnek jól a Feleségével és úgy volt, hogy elválik és utolsó percben megtudta, hogy szereti a F. Nagyon el volt már mélyülve a dolog. Nem lehet ezt szavakkal elmondani, nem lehet ezt igy megérteni. Ahhoz hogy megértse mindent kellene tudni elejétől fogva. Ehhez pedig fáradt vagyok és nincs türelmem, különben is annyira fájnak a dolgok, hogy nincs erőm felújitani, mert még csak jobban fájna. Olyan szörnyü tragédia ez! Hát tényleg az, felelte. – Azért is vagyok bent délután, hogy felejtsek. Minden nappal jobban fáj. Látja ha én ezt előbb tudom intézkedtem volna. Hogyan? Odakerülhettem

volna én is Urnához? És a remény csillant meg bennem. Hogyne, intézkedtem volna, hogy kerüljön el az épületből. Igy maga soha nem fog meggyógyulni. De ekkor már zokogtam. Még azt is, hogy ne legyek vele együtt, ne szivhassak vele egy levegőt. Ráadásul még azt mondta, hogy valószinü, hogy az urna nem itt lesz az épületben. Na ezt már nem bírom ki. Inkább meghalok zokogtam, mint, hogy tőle távol legyek: - Nehogy nekem valami csacsiságot csináljon. Ha szereti magát: váljon el a Feleségétől. Az nem kifogás, hogy kötelességből kitart. – Ha szereti megtalálja magát, ha bármilyen, ha bármilyen messze is van. –

Mondja feleljen nekem erre az egyre őszintén: Anyukája tud a dologról? Mindent tud. És mit szól? Ahogy azt is tudhatta a dolgokat Ő is szeretetre méltónak tartotta. Egészen addig mindent tud, hogy el fogunk válni, de azóta még nem beszéltem. És most Anyukája is itt áll tanácstalanul, és nem tudja, hogyan lehetne segiteni a leányán.

Ha tudnám, hogy Ő nem szeret, talán nem fájna annyira, de tudom, hogy szeret és Ő is szenved. – Nem baj H. , majd megnyugszik itt mellettem. – Amint kijövünk a szobából ott van a B is. Itt kapom én is a fizetésem? Kérdem. Maga, hát, hogy kapná maga itt, csodálkozik B. Mondták, hogy ide lettem helyezve. Ugyan ne beszéljen! Na ne vicceljen, nem hiszem el. Mikor megerösitették, hogy pedig itt vagyok, azt mondja: 1. Tudja azért jól kitolt maga velem. Csak azt várta, hogy innen elmenjek. – Dehogy, feleltem. Miért jött el onnan? Sokan voltunk. Ugyan már, maga nekem ne mondjon ilyeneket. Mondja már mi történt, majd kivezet a másik szobába, ahol nem volt senki. Semmi. Hát tudja, emlékszik még, tavaly amikor el akartam vinni magát milyen cirkusz volt, még a B. tan. is megtiltotta a legszigorúbban, hogy ne merjem kérni magát. A legerélyesebben kije-

lentette, hogy magát nem engedi. I. milyen cirkuszt csapott. Igen, emlékszem: de most valószinü, hogy Ő is elkerül az osztályról. Volt maguk közt valami? kérdi behizelgő hangon. Nem, dehogy. Maga kis titokzatos nő, mondta.

2. Legközelebb ha idejövök, majd jó előre szólok, hogy legyen ideje elmenekülni. Hédikém egyébként maga nagyon sápadt és túlhideg a keze, biztos vérkeringési zavarok vannak: - Még jó, hogy nem vette észre rajtam a sírás nyomait. Másnap bemegyek a hivatalba és mondom hangosan mindjárt ahogy beérek: nem késtem el? Ő a szájára teszi a kezét, csendre intve. Mindjárt

sejtettem, hogy talán Ő van itt, de alig mertem hinni. István mondta, hogy a szomszéd szobába van M. beszélget. Közbe a Karola kiszól nekem /édes-megértő/ H. írd alá kint az ívet. Közbe telefonáltak és én átszoltam a K. hogy legyen szives szóljon át X-nek, hogy keresik. Tehát mind ebből tudhatta, hogy a szomszéd szobába vagyok. – És elment anélkül, hogy benézett volna hozzám. Meg tudta állni, hogy ne nézzen be hozzám. Milyen pehhem van, még az ajtónál egy pillanatra megálltam, merről menjek be? Ha ellenkező irányt választom találkoztam volna vele.

Találkoztam az altiszttel. Bizalmasan közölte velem, hogy feloszlik az osztály és Ő az Urnára megy. –

Nagy gyerek maga Hédike, mondja M- - Maga sem megy el innen az osztályról. Nem engedem, küzdeni fogok magáért. És ha az ……. helyeznek? Csak nem akar menni' talán már beszélt is vele? Legyen esze! Nem. Mégha hívna sem mennék! Ezt már szeretem, felelte. – Magamba azt gondoltam. Igen ha a szivem szakad is belé, de nem szabad, hogy menjek. –

Közbe M. bejön a szobába és a következö beszélgetést folytatja vele telefonon. Megnyugtathatlak a ti osztályotok nem lesz hosszú életü, rövid idön belül

megszünik. Azon gondolkodnak hova helyezzék az ottlevőket. Megnyugvásodra mondom, feltünés nélkül mehetsz oda, jó van elhiszem, hogy neked különös okod van rá, hogy menj, de igy egyáltalában nem lesz feltünö. Te Bandi, még majd megérjük, hogy megint együtt leszünk. –

Én aztán egy pár szóval még kérdezösködtem. Igy megtudtam, hogy kettöjük közül kell választani, vagy Ő, vagy M. kell, hogy az ……. menjen, de már Ő rá esett a választás de azért lehet, hogy Ő is oda kerül. Már a második nap, hogy az osztályra kerültem, mondta M, hogy én fogok majd a M. mellé kerülni, ha a Karola elmegy. Most pedig arra gondoltam, hátha igy lesz és még utóbb akkor vele együtt az …….. kerülök. –

Egyizben mikor nem volt más szabad gép csak a Karoláé, megkértem engedje meg, hogy gépeljek rajta. – Nagyon szivesen, mindjárt meg is kérem, hogy írjon le nekem valamit. Nagyon szivesen, amennyibe be tudom osztani az órámba, u. is órára vagyok beosztva, hogy kinek mikor dolgozom. De ha akarja T. úr kérjen

el az M.től én szivesen dolgozom egy valakinek, feleltem. – Mindezzel aztán elértem azt, hogy azt a munkát másnak adta, azóta pedig Karola is már két hét óta nem jár be, /igaz, hogy ezalatt én is betegszabadságon voltam/ már van is kisasszonya. Azért szerettem volna mellé kerülni, mert tudom, hogy ők ketten nagyon jó barátok. Igy- gondoltam- legalább néha hirt hallok róla. – De talán Ő is arra gondolt, hogy nem helyes, ha a jóbarátjának a kisasszonyát veszi maga mellé. – Az nap, hogy Ő az osztályon volt és én lementem M.mel ebédelni, ebédnél összetalálkoztunk. Nagyon nézett mikor elmentünk is. Nekem meg a szivem majd meghasadt, hogy ilyen idegenül kell viselkedni. –

Egy aktával mentem le az államtitkár titkárjához.

Az illetővel egy osztályon voltam innen ismer. Mikor átadom az aktát, azt kérdi: Milyen osztályra kell? Hogy kerülök oda? Ki mellett voltam, ki volt az osztály vezetője? most ki mellett vagyok? Nem tudtam mire magyarázni- ezt az élénk érdeklődést.

Marikával ebédnél összetalálkoztam. Tudod, hogy feloszlik az osztály. Hogyne, már régen tudom. Ja, csak megelőzted a többieket – Van itt egy kolleganőm, egészen véletlenül tudtam meg, hogy egy itteni orvosnőnek a növére. A huga nagyon csinos-szép nő volt. Tragikus körülmények között halt meg. Agybénulást kapott. Aki elvette elvált ember volt. Az első felesége valósággal beleörült a fájdalomba, minden éjjel odajárt az ablak alá és le-fel sétált. Allitólag megátkozta ezt a nőt. Borzalmas. Erről megint az én esetem jut eszembe. Istenem mit szenvedhet egy szerető feleség. – És vajon ki tudja nem-e szereti őt is a felesége ennyire!

Egy-két napra jön a Ma., aki szintén az Urnán van, hogy kellene egy jó gyors-gépíró nem akarok-e menni. Dehogynem, ki mellé kellene. Mondja a vezetö nevét. Á, én nem vagyok annyira ügyes. Dehogynem, azt kapjuk, akit kérünk, tulajdonképen nem is mellé, hanem I. mellé kellene valaki. Hát oda nem megyek, mellette voltam, és mikor megtudtam, hogy az osztály feloszlik én kértem ide magam. De hát különben is már érkezett helyettem valaki.

Miről beszélnek? Megmondhatjuk, átmehetnék az u-hoz, mit szólna hozzá? Mit

szólnék, semmit. Én egyszerüen nem engedem magát. Mit gondol Ba vagyok én, hogy akit kérnek odaadja. Nyugodjon csak bele, innen el nem megy. Különbe majd később mondok valamit. Mikor aztán egyedül maradtunk, azt mondta: „ne fusson olyan szekér után, amely nem veszi fel.” Nem, ne értsen félre, én hozzá úgy sem mentem volna, csak szerettem volna megmutatni, hogy oda tudok én is kerülni, ott

Kotaszek Hedvig: Árvalány

vagyok és még sem neki dolgozom. Na ez nem jó szisztéma. Majd kis idő mulva bejön és mindenki előtt mondja: verje ki a fejéből, hogy innen elmegy. Ha nem úgy szólok a Papájának. Eredménytelenül, feleltem. – De már sírtam. – Odajött átölelt, vigasztalt. Kis csacsi, nem akartam bántani, ne akarna ….., mondja később nekem, nem akarok én rosszat magának. Most még úgy érzi egy pár napig, hogy kibirhatatlan itt, de majd megnyugszik. – És ahogy én ismerem magát lesz olyan őszinte, hogy rövid időn belül bavallja nekem, hogy jól cselekedtem, hogy nem engedtem el. Ezt már most is mondhatom. Na látja. Jól van! Nem haragszik? Nem. Nem is szabad haragudni. Itt legfeljebb egy valakire haragudhat: saját magára. – Azt hiszi nem tölem függtek a dolgok, ha nem tudok elég erős lenni, még ma is vele lehetnék. Igen most ha bármilyen jó helyen lennék is, rossz lenne, és bármilyen rossz helyen lennék is vele, jó lenne. Nem érti ezt senki. Nem is vagyok én talán szerelmes?! Nem tudom, csak most úgy érzem nem tudok nála nélkül élni.

V./7. Telefonáltam Aliznak – u. is úgy tudtam, hogy Ő már nincs az osztályon. – Ő vette fel. Mikor bemondja a nevét, úgy megrettentem, hogy hirtelen szóhoz sem jutottam,

majd anélkül, hogy megmondtam volna kibeszél Alizt kértem. – Ebédre menet találkoztam H.t.- mondta, hogy ő vette át a munkakört, ma jött meg a hivatalos irás, hogy áthelyezték az Urnára, de már 3 napja ott teljesit szolgálatot. Borzasztó, hogy mit szenvedek, nem birok megszokni itt. Még a Me. mellett valahogyan csak meg lettem volna, de Ani már bejött.

V./8. Az altiszt volt itt. A kenyérpótjegyet hozta. Ugy hallotta mondja, hogy „Ő” a V. kérte magának. Ez megint olyan dolog, mely sok mindenre enged gondolni. Hiszen tudom, hogy a V. tetszett és kicsit kacérul is viselkedett. Most miért viszi magával. Hiszen nemrég még olyan csunyán rátámadt. És azt mondta nekem: nyugodt lehet nem ártatlanul érte L. a vád! Én is gyanakodtam, de jó, hogy még nem adtam akkor tüzet alá. –

Az egyik asszony /özvegy/ ismerem még a vizsgáról /elég helyes és jól öltözködik/ valamiért az osztályra jön. Hogy kerülsz te ide? Majd elképedtem. Benyitok hozzátok és csupa szőke démonokat látok. Nem tudtam elképzelni honnét került ide ez a sok szőke csoda. –

Áthelyeztek, feleltem. És „Ő”? Ő is el lesz helyezve. Hova? Az Urna osztályra.

Az első napokban mindig este 8-9 között tértem haza. – Csak bolyongtam, magam sem tudom hol jártam. Bele szédültem a fájdalomba. Egy alkalommal, - talán harmadnapra a villamosban is állandóan könnybe borult a szemem, nagyon szenvedtem és éreztem, hogy otthon kitör belölem a zokogás, ha nem megyek el: ezért hazaérve azt mondtam Anyukának: /nem szivesen hazudtam/ elmegyek moziba: és gondoltam kimegyek a temetőbe, ott csend van

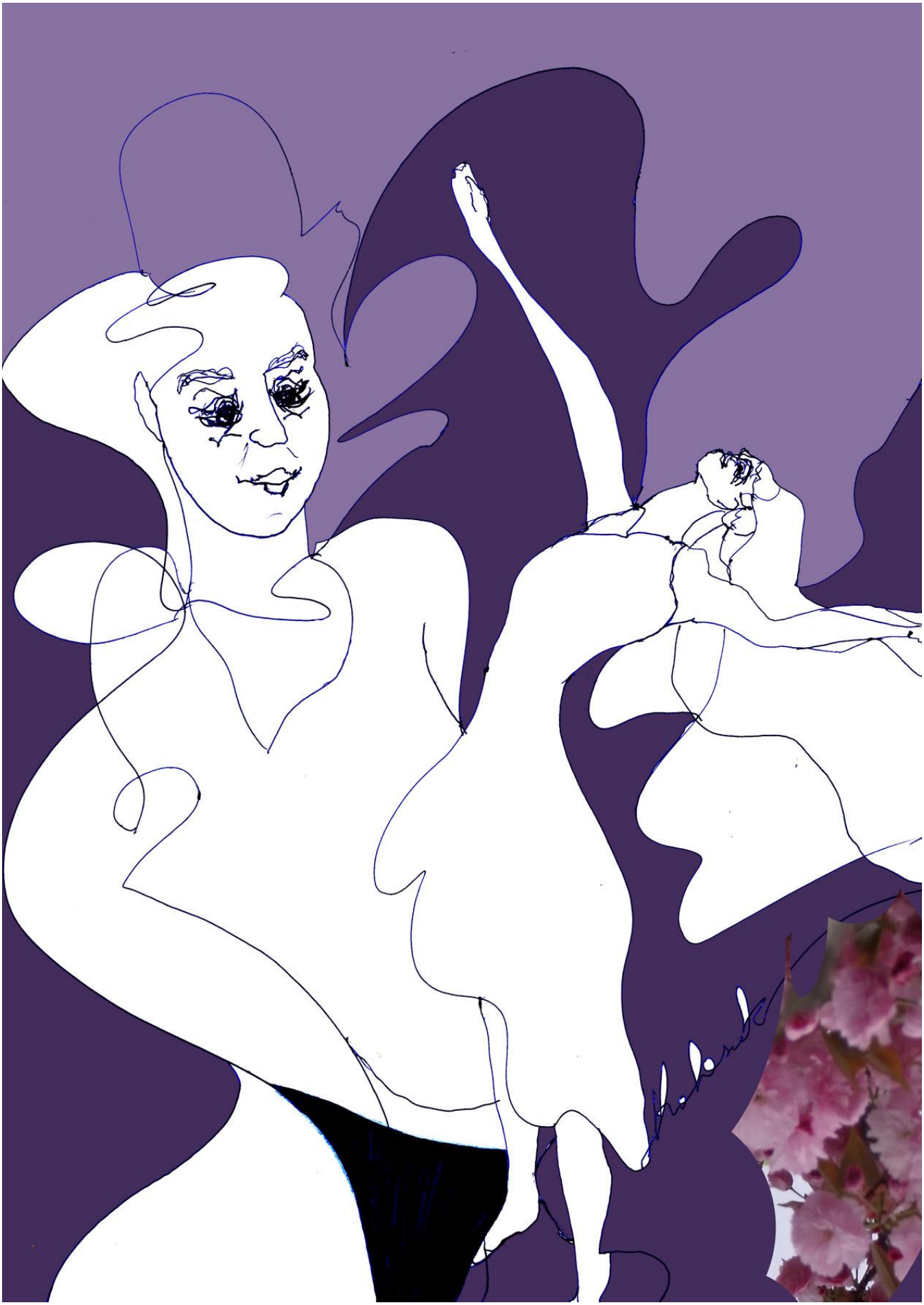
és nem lát senki, majd ott jól kisirom magam. El is indultam. Szörnyü meleg volt és igy mindig a hüvös utra tértem. Bár tudtam az utat, annyira el voltam mélyedve, hogy mire körülnéztem láttam, hogy egész más irányt vettem. Hát innét már nem jutok oda, ez az út csak hazafelé vezetett. Bár már nagyon ki voltam fáradva, nem volt türelmem leülni. Igy aztán alaposan kifáradva értem el a templomba, azaz a kis klarisromba, ott végre gondoltam megpihenek, de zsufolva volt. Csak álltam az oszlopnak dölve mert már nagyon fáradt voltam, hogy folytassam az utat, és olyan jól esett a márvány hidege. Pár perc mulva mindenki kivonult a templomból, mert szép idö révén kint tartották az Istentiszteletet. Igy én bent maradtam a mise végéig. Olyan jól esett itt megpihennem. Kintről behallatszott az ének. Szép volt és fájdalmas. Szeretek mindenféle zenét, ami szomorú és keresem az alkalmat, hogy halljam, bár jól tudom, hogy ez csak mélyiti a

Kotaszek Hedvig: Ángyika

fájdalmat, mégis jól esik és van benne nemcsak zaklató, de megnyugtató is. Nem bírtam az életet – de nem is tudom miért beszélek mult idöbe, nyugodt most sem vagyok, csak belefáradtam inkább a túlerös szenvedésbe. - /Minden nap elmentem a templomba erőt kérni a jó Istentől, kérni, hogy enyhitsen fájdalmamon. Egy ilyen alkalommal, ahogy jövök ki a templomból szemembe ötlik egy hirdetö irodánál egy nö arcképe. Hát ez meg mit hirdet képpel, és gyorsan elolvastam: román származású nő megmond jelent-multat jövöt. Felültem a villamosra és elmentem. Csodálatos módon rögtön rátapintott a dologra:

Mondta hogy egy nős embert szeretek, aki nem tud elválni a feleségétől. Az utóbbi időben ettől az embertöl sok szomoruság, bánat ért. Nagy lelki megrázkodtatáson megyek keresztül. Az illetö hitvesi gondolattal foglalkozott velem, ezt meg is mondta, vagy ha nem meg fogja mondani. Mindig hüséggel és szeretettel gondol rám: ezzel kell és ezzel fekszik. A nap minden órájába rám gondol. De nem Ő fog elvenni feleségül. Majd ha menyasszony leszek könyörögni fog nekem, de nem Ő hozzá megyek. Tenyérből is jósolt. Elötte való nap én is olvastam a tenyérjóslásról egy könyvet és egyezett, amit mondott az én következtetéseimmel is. Éspedig azt mondta: két házasság áll, nagyon zaklatott lelki életet élek. Két gyerekem lesz stb., de ez már nem érdekelt annyira, csak az, ami rámvonatkozott. Kicsit megnyugodtam. De már másnapra ujra kijózanodtam. Szörnyü az ébredés. Nem birom a valóságot, nem birom a jelent. Minden reggel ezzel kelek: Úr Isten nem bírom tovább, hogyan viseljem el ezt a napot, ismét egy ujabb nap, ismét egy nappal távolodtunk egymástól, és kitudja még hány ilyen nap következik. Mert nem enyhül a fájdalom, csak egyre jobban fáj. Oh néha úgy el fog a vágy utána. Ugy

Kotaszek Hedvig: Vágy-Yen

szeretnék repülni hozzá, vele lenni, mellette lenni. – Ó de boldogan repülnék ha nem lenne e sok kétség. – Éjjel álmomból ha felébredek is rögtön ez jut eszembe. Nem lehet, nem szabad, hogy töle távol legyek. Nem lehet valóság, hogy elváltunk, hogy többé nem lehetünk együtt. –

V./8.

Ebédnél összetalálkoztam Bélával. Hol van, még a régi helyén? M. felelt helyettem. Igen. – Majd odajött hozzám. Hol találom meg magát. Majd meglátogatom. Mondja nem menyasszony, nem is volt? De majdnem? Nem, feleltem. – Mondja meddig mennek. Felkereshetem? Megvárom! De mondja nem kellemetlen magának, multkor nem engedtek be. – Megigérte, hogy 3-ra értem jön. Közbe annyit hajlongott ott körülöttem. Valahogy úgy csinálta, hogy a szája egyszer a hajamhoz ért. Mondta, hogy kellene üzenni a növérének Szegedre, de most nem tudom a cimet. Ki nem jött értem 3-kor mint Ő. De hiszen mindig is szélhámosnak gondoltam. Benne nem csalódok. –

V./10.

Jobb kedvü máma, mondja Me. Mosolyogjon már. – Soká lesz még az, hogy én szivből tudjak mosolyogni. –

Ahogy kimegyek a folyósóra valakit utba igazitani, látom, hogy a Béla megy el az ajtonk elött: a hangra megtorpant aztán ment tovább. Ebédnél találkoztunk. – Másnap nem is jött oda, egy szóval sem mentegette magát, hogy tegnap miért nem jött. Marikával találkoztam az ebédnél. Az új nő is megy az U-ra mondta, levelezni fog. –

V./11.

Karolával lementünk a portára. Érdeklődtem mikor jönnek meg a felügyelöség tagjai. Bélának akartam egy levelet átadni, hogy vigye el Dódinak. – Mindjárt telefonál jöjjek vissza addigra megtudja. Visszafelé jövet kicsit előre hajoltam, hogy benézzek a portásfülkébe. Ahogyan itt állok előre hajolva, megszólal valaki. „ Kezicsókolom”, mondja halkan nekem. Felnézek, és ahogyan megpillantottam őt, rémülten elugrottam. Úgy összerázkódtam és magamnak sem tudnék számot adni, hogy történt csak tudom, hogy utána hirtelen elugrottam.

Egész testemben remegtem. Olyan közel voltunk egymáshoz mint még soha. Hogy kerülhetett oda, vagy már ott

állt, csak én nem vettem észre? Mikor felértünk olyan gyengeség fogott el, hogy percekig képtelen voltam felállni. – Ugy remegett a kezem, hogy nem tudtam semmit sem megfogni. Még láttam, hogy ő a melléklépcső felé megy fel. Nagyon nézett /ahogy hirtelen olyan közel kerültem hozzá/, mondja Karola. –

A Bélának sikerült átadni a levelet. Visszafelé elkisért. Mondja ha legközelebb feljövök, mint leányt fogom még találni, vagy mint menyasszonyt? Nem megyek én férjhez soha, sem magához, sem senki máshoz. Pedig nekem komoly szándékaim vannak. Majd ha jó béke idő lesz eljövök magáért.

Utána lementem ebédelni. Alig érünk be, látom, hogy Ő is bejön. Leül ahhoz az asztalhoz, amelynél mi voltunk. Hogy ne legyen feltünö, hiszen csupa ismerösök voltak körülöttünk, kellett, hogy szóljak valamit. Nem mertünk egymásra nézni, csak lopva nézegettük egymást. – Majd megfulladtam. Szörnyü melegem lett. – Hol lesz az urna osztály? kérdeztem. IV. emeleten, maguk felett egy emelettel. – Biztos? Biztos. – Ez volt mindössze az, amit egymáshoz szóltunk. Ahogy Me.-vel beszéltem, láttam /éreztem/, hogy mindig oda-odanéz. Egyszerre álltunk fel az asztaltól. Ő meghajolt felém, köszönt és elment. Én éreztem, hogy néz, de nem mertem ránézni. Mikor köszönt fel kellett, hogy nézzek. Találkozott a tekintetünk, ekkor köszönt és ment. – Később pénzt kaptunk. Én még a régi helyemen. Az altisztet küldtem érte. De nem adták ki neki. Félek odamenni, üzenték ide. Elmentem hát érte. Visszafelé menet bementem megfésülködni, majd magam sem tudom miért, de mintha valami ösztökélt volna, el kezdtem sietni befelé. Valami ösztönzött, hogy nézzek hátra. Félig hátranéztem. Rémlett, hogy a két utánunk jövö közül az egyik ő. Mit képzelödök, utóvégre jobb ha biztosat tudok és most már merészeb-

ben hátranéztem. Ekkor már meggyözödtem róla, hogy valóban ő az. – Nagyon kellemetlen helyzetben voltam nem tudtam mit csináljak. Ha elsietnék az nagyon feltünö lenne, talán be kellene várni? Nem tudtam mit tegyek: közbe ugyanolyan léptekkel haladtam lefelé. Oly büszkén megy előre, mintha nem is ismerne, - szólal meg mögöttem. Pedig ismerem mindkettöjüket, mondtam és ezzel

megvárom a lépcső alján. Ő pedig mikor beért azt mondja: nekem ide be kell mennem, azzal köszönt és bement /: az egyik államtitkár előszobájába :/ Ez a mai nap teljesen kimeritett. Cicához készültem másnap. Karcsi nagynénje nyitott ajtót. /Cica nem volt otthon/ Milyen szép kisleány maga kedvesem és kétoldalról megcsókolja az arcomat. –

Tehát szép vagyok, nem csúnyúltam, emiatt tehát nem történhetett, hogy kiábrándult belőlem? Lehet, hogy szép vagyok, csak nagyon szerencsétlen? Csak a sorsom nagyon szomorú, gondoltam magamban. Hogyan van az, hogy másnál oly simán, oly egyszerüen megy, ha szeretik egymást. Csak nálam ütközik oly sok-féle akadályba, annyi szenvedésbe, ha szeretek. – Valaminek kell történni, mert nem birom ezt igy, tovább. Betértem a barlang kápolnába. Bent teljes sötétség volt. De jól is jött most, mert nem láthatta senki gyötrödésem. – Legjobb lenne meghalni. Miért jött oda az asztalunkhoz? Miért intézte úgy, hogy várjam be, és utána mért használta azt az ürügyet, hogy oda kell mennie? Talán előbb is el kellett volna jönnöm. De még igy sem birom, ennyi idő után a válást megszokni, akkor pedig, előbb meg végképen nem bírtam volna eljönni. – Azt mondja Me. maga rosszkor ment el, várnia kellett

volna még egy kicsit. Kérdés ha maradok vitt volna-e magával? Mindenesetre jobb hogy én mentem előbb és nem neki kellett mennie! Olyan fáradt, olyan végtelenül fáradt vagyok, mintha minden erő, minden élet kiszállt volna belőlem. Nagyon vágyom a csendes-szomorú zenére. De most még rádiónk sincs. –

Miért vagyok oly csendes, mondja az egyik: ábrándozás az élet megrontója, mely kancsalul festett egekre néz: a másik azt mondja, milyen kellemes hangom van, jó felolvasó lenne belőlem. Nekem, hiszen nagyon gyenge hangom van. Nem is úgy, hanem hangulatvilágitás mellett, nagyon jól érvényesülne, nagyon beleillene hangulatos szobába. – „Élek, és most számomra ez a legnehezebb feladat. –„

V./15.

Ma vagyok 24 éves. Ahogy megyek a hivatalban a lépcsőn felfelé Ő jön velem szemben. Nem értem miért dobog olyan rémülten a szivem valahányszor meglátom. Köszöntünk és elhaladtunk egymás mellett, mint két idegen. – Hazafelé jövet a hivatalból éreztem, hogy ő is jön mögöttem. A fordulónál féloldalról visszanéztem. Igen, csakugyan Ő az. Közvetlen mögöttem megszólal

a K.M. Láttam a hugodat. Igy kénytelen voltam M.-hoz hátrafordulni, de nem mertem feljebb nézni, mert ekkor már biztosan tudtam, hogy Ő az. Ahogy a kapun kiérünk ő simán megfordul és megy a híd felé. Pár lépést mentem: valami arra ösztökélt nézzek hátra. Ő ott állt egyhelyben visszafelé fordulva abba az irányba nézve amelyre én mentem. – Nagyon meglepödtem. – Vajjon, Ő rá is ilyen megrenditö hatással vannak a találkozások. Szenved-e úgy a válástól mint én? Egy pillanatig arra gondoltam talán utánam akar jönni, mondani szeretne

Kotaszek Hedvig: Rózsafátyol

valamit. – Azt hiszem Ő is meglátta, hogy én is hátranézek. Vagy csak egyszerüen azért nézett abba az irányba, amelyre mentem, mert arra akart menni, mert neki az az út rövidebb: és talán azt nézte mikor

fordulok be. /Igaz, hogy nem egyedül voltam a Máriával mentem. – Vagy lehetséges lenne, hogy Ő is szeret továbbra is, és vágyódik utánam, úgy, mint én Ő utána. –

Mond miért mentél el az eln. osztályról? /kérdi M:/

Azt mondják te kérted el magadat. Hát mondjuk úgy, T.i. feloszlik az osztály és én előre elkértem magam Me, mert Őt ismerem. – Egyesek azt pletykálják, hogy már nem bírtad ki tovább mellette. – Ugyan, Ő nagyon helyes, kedves, tetőtől-talpig úriember. Amilyen rossz a hire, olyan jó ember. Igen én tudtam, hogy te nagyon szerettél ott, és Ő is nagyon meg-volt elégedve veled. –

V./16.

Hédike maga egyre szebb lesz: ebben a ruhában /sötétkék kosztüm fehér bluzzal gyöngyvirág /, mondja reggel Me./ Villamoson befelé jövet az egyik leánnyal találkoztam, Cicáék osztályán van. Éppen beszéltük, hogy te megkomolyodtál. Miért jöttél el arról az osztályról? Mindennap elkérdezi ezt valaki tőlem. Még jó hogy röviddel utána megtudtam, hogy feloszlik az osztály, igy legalább nem kell törni a fejem, hogy mit mondjak. –

V./17.

Ma költözködtek fel a IV. emeletre. Itt vannak már felettünk. Hogy fáj a szivem látni, hogy költöznek és én már nem vagyok ott. – Eszembe jut az utolsó költözködés mikor mondta nekem: Ő nagyobb százalékban férfi. Hogy néha úgy lángol, úgy követelődzik benne a vágy, a férfi, hogy alig bírja ki. Vajjon eszébe jut-e mindez? Ma felkeresett Margitka. Először a régi helyemen keresett és nagyon meglepödött, hogy nem talált ott. –

A szokásos kérdések. Miért jöttél el, hogy kerülsz ide, vele mi van? Marikával találkoztam ebédnél. Tegnap telefonált Sz.-nak. Sz. valami olyasmit mondhatott, hogy mért engedett el téged, mert azt felelte: igen, belátom, hogy nagyon

könnyelmü voltam mikor elengedtem. Az új asszonnyal nincs megelégedve, de azért az is megy az Urnára, meg a V.-né is. Akarsz odamenni? kérdi Marika. Ha akarod megcsinálom, hogy megtudja, hogy szeretnél te is arra az osztályra kerülni. Nem, ne tegyél semmit. Istenem, bár ne tudna nélkülem dolgozni. De ugyan ez sem vigasztal. Mert ha jó munkaerőt kapott volna, nem kivánna vissza. És ki tudja a F. kapcsolatban is nem cselekedett-e elhamarkodottan? Itt állok kétségek között. Visszamehetnék, együtt lehetnénk, Ó hogy repülnék, de szabad-e ennyire megalázkodnom? Nem tudok a szivemnek parancsolni. Ó csak egy szóval is hívna: érzem nem tudnék ellenállni. Gyengének érzem magamat a további szenvedésre, nem vagyok elég erős ahhoz, hogy ne menjek. –

Vártam egész nap, hogy találkozunk, hogy hívni fog,- de csak nem jött. Nagyon el voltam keseredve. – Elmulik a szombat is, és nem találkoztunk. Ki tudja, talán multkor is azért nézett utánam, mert szeretett volna beszélni velem. Talán át akart hívni az osztályra, gondoltam. De, hogy elmult a szombat is és Ő nem keresett, kezdtem feladni a reménnyel. – Vasárnap is azzal ébredtem. Nem bírom, nem lehet ezt tovább igy birni. Nem bírom ezt a semmittevést, most mikor szó lehetne róla, hogy odakerüljek, itt üljek tétlenül. Éreztem, hogy nem helyes, hogy menni akarok, de

annyira vágyódom utána, hogy beleőrülök. Nem bírtam tovább, kiugrottam az ágyból. Talán ha dolgozom felszabadulok ezen őrjisztö

Kotaszek Hedvig: Rózsafátyol

gondolatoktól. Csak még egy kicsit kéne megalázkodnom, valahogy tudtára adnom, hogy én szivesen mennék hozzá az osztályra. – Alig hogy kész vagyok a takaritással, hallom: Rózsika! De ismerős a hang, - mintha a Piroskanénit hallanám. – És csakugyan. A Gyuszkó autóján jöttek fel Pirkóval és Máriával. Este utaznak is vissza. Azért jöttek, hogy a Dódit, vagy valakit levigyenek. Én kapva-kaptam az alkalmon. Nagyon örültem, hogy mehetek. Szaladtam az orvoshoz igazolásért. Irt is készségesen, szivesen. Nem is tudom mivel tudjuk meghálálni dr úr jóságát, hogy mindig ilyen szives, mondtam. Hogy állnak azzal a bizonyos üggyel? kérdi. Elváltunk. Azért is szeretnék elutazni, hogy megnyugodjak, felejtsek, mondom. Átölelt és megcsókolt szájon. És milyen sokáig csókolt, szinte szívta a számat, oh, hogy utáltam. Gyorsan elköszöntem, de ő még egyszer megcsókolt, akárhogy is védekeztem. De most már óvatosabb voltam ki nyitottam a számat és igy csak a fogamat érte a csókja. Nem is csókolt olyan sokáig mint az előbb. Fúj, de utáltam, legszivesebben szét téptem volna az igazolványt és az arcába vágtam volna. Azért ilyen mézes-mázos, mert csókkal fizetteti meg az igazolványt. Miért siet úgy, mondta, mikor látta, hogy kezem már a kilincsen van. – Ilyen

arcátlan. De ezt is neki köszönhetem. Mert ha „Ő” nem küld el, ha még most is vele vagyok, akkor nem kellett volna elmennem ezért az igazolványért. – Akkor nem kellett volna elutaznom. Igy aztán vasárnap estére már Szegeden is voltam. 10 napig voltam ott. Kellett ez a kikapcsolódás, mert már nem bírtam volna tovább ki. – Pirkó is sok mindent beszélt el az életéből és azt hittem megért engem is. – Megérti, hogy én most tulajdonképen futok valaki elől, és futok azért, nehogy kisértésbe essek, hogy ellent tudjak állni a kisértésnek, hogy ismét vele lehessek. De úgy látom nem értett meg. Az egészből semmi mást nem lát, mint hogy el-akart csábitani egy nős ember, és én beleszerettem egy nős emberbe. Sok példát hozott fel az Emil esetéből is. Ő is azt mondta a kolléganőinek /akiknek udvarolgatott/, hogy boldogtalan mellette, hogy a válás közös megegyezéssel történik stb. – Fáj, hogy ennyire félre-ismernek. Vagy nem akarnak megérteni? A végén még úgy forditotta a dolgot, hogy én vagyok a hibás, miért hittem egy nős embernek. – Hogyan magyarázzam meg, hogy hónapok kellettek ahhoz, míg észrevettem hogy udvarolgat, hogy nagyon jó ember, akiröl meggyözödhettem, hogy mennyire egyenes, becsületes, őszinte? És

most a végén mire magyarázzam mindezt? Különösen a búcsú: a jövöben megigérem, hogy nem fog ilyesmi előfordulni nemcsak magával, de soha senkivel kapcsolatban sem. – Ez nagyon sok mindent enged sejtetni, úgy a multra, mint a jelenre és jövöre vonatkozólag is. – Inkább ne szólt volna egy szót sem. –

Nem volt olyan nap, hogy ne gondoltam volna rá. – Örültem az elutazásnak, de még sokkal jobban örültem a hazajövetelnek. – Itthon azzal fogadtak, hogy baj van, a hivatalban: a fönököm azt mondta olyan beteg vagyok én, mint ő!?

Igy mindjárt másnap /pénteken/ bementem. Ne is szóljon semmit, mondja nevetve Me. Olyan jól néz ki úgysem hiszem el, hogy beteg volt. Nekem mindegy, ha akarja elhiszi, ha akarja nem, mondtam. – Ne beszéljen már mondta Anni, mindjárt sírva fakad. Hogyne, van eszembe, feleltem. Látja ez a helyes, remélem van esze és már nem fog sírni. Tudom, hogy volt valami baja, de remélem most már meggyógyult. – Sehogysem tetszett nekem a viselkedése. Jó ha nem hiszi el, hogy beteg voltam, de miért volt könnyebb a lelkének, ha ezt megmondhatta a Zolinak, és miért kellett Anni előtt is igy nyilatkoznia. –

Nem viselkedett tapintatosan. – Bánt a dolog, megfogadtam, soha többé nem leszek őszinte senkihez, és most már csak azért sem mondom meg, hogy nem voltam beteg. – Mikor kiment Anni kért, hogy ne menjek még maradjak. Ezek után nagyon feszélyezett volt a hangulat. Szerencsére beállitott az egyik titkár /mellé voltam beosztva,

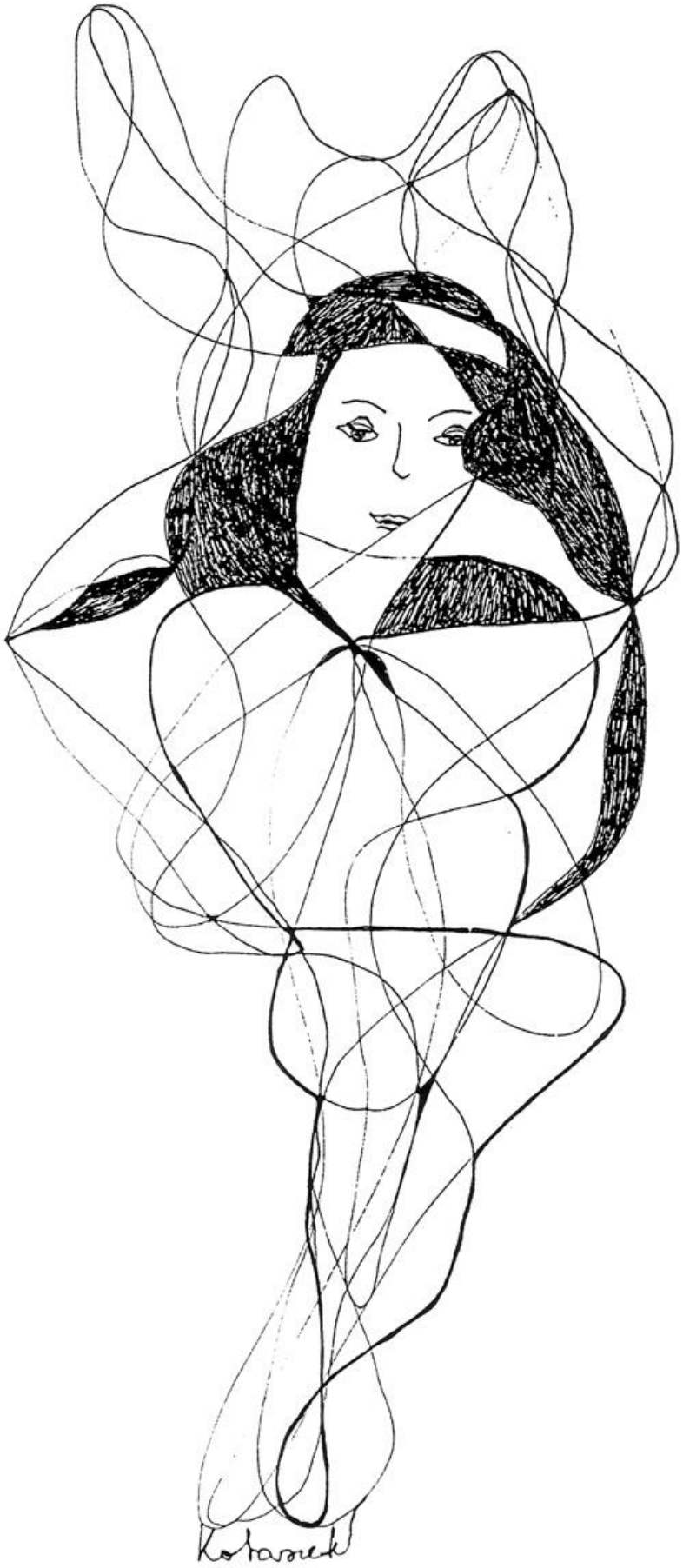
Kotaszek Hedvig: Ártatlanság

és meglátva engem, belémkarolt: itt az én menyasszonyom! Már 3 éve a menyasszonyom! Ugyan, nem jó a hosszú jegyesség, mondja Anni. Nem miattam húzódik, felelte, Ő hütlenkedik stb.

Cica mondta, hogy megkülönböztetett tisztelettel köszönt neki I, mikor meglátta: olyan mélyen átnézett rajta, hogy szinte vágott a tekintete. –

Ahogy átmegyek a folyóson szembe jön velem Ha. tan. Karonfog: azt beszélik, hogy maga nagyon beteg, jöjjön be az osztályra: és ezzel már nyitja is előttem az ajtót. Igy kénytelen voltam bemenni. Aliz Marika megöleltek, megcsókoltak, B. tanácsoson is láttam, hogy szeretettel fogad. – Nagyon helyesek, kedvesek voltak. Már meg akartak látogatni mondta Marika. Majd mikor eljöttem Marika kikisért. T. nem szokott feljárni? /:kérdeztem:/ Nem, felelte. Én voltam tegnapelőtt nála. Nagyon rosszul néz ki, rengeteg a dolga, és tudod milyen lelkiismeretesen végzi el. Sok ott a szaladgálni valója is. Ki van mellette? G.né. Nagyon meglepődtem. Ismerem, hogyne, Ő volt az, aki meglepődött, hogy itt talál az osztályon és G mondta, hogy csupa szöke csodát, démont látott ott, mikor benyitott. – Ott van azért az új nő is, meg a V.-né is, mondta Marika. Holnaptól kezdve Ő is szabadságra megy. Egyszer-kétszer átjött hozzánk ez a G.né. Ő mindig nagyon barátságos volt hozzá, ugy láttam tetszik neki. Az ilyen alakú nő zsánere. – Most tehát már a környezet is jó. Mint munkaerö is elsőrendű ez a Gné. Igazgató bizottságnál volt. Most tehát már nincs is oka miért visszakivánni engem. –

Akkor mikor elöször volt szó róla, hogy feloszlik az osztály akkor sírtam először álmomból felébredve, mert éreztem, hogy szeretem és borzalmas lenne, ha el kellene válni. Ki tudja nem-e már akkor is bennem volt a szörnyü jelen árnyéka.

Kotaszek Hedvig: Egyedül-Özvegy

Nem birom ezt az itteni környezetet. Közönségesek, üresek ezek az emberek. Úgy érzem megfulladok itt. – Hiába akar elmenni erről az osztályról mondja Me: nem engedem! Hova is mehetnék? Igen, nincsen számomra hely: mondtam. – Azt hittem ha elintézem megnyugszom, de nem! Hiába futok, hiába menekülök, Ő mindenütt velem van. – Azt hittem, - hiszen az egész olyan hirtelen, olyan csodálatos módon történt, hogy elutaztam, - Hogy mire visszajövök, lényeges változások lesznek. De itt nem változott semmi. Ugyan olyan sötét, rideg, kietlen itt minden nekem, mint volt. Olyan lélek nélküli ez az osztály. Nem birom ezt a sötétséget, úgy érzem megfulladok itt. Vajjon hiányoztam-e neki, vajjon vágyódik-e utánam? Vajjon Őt megnyugtatná-e ha szabadságra menne. Itt ezen az osztályon egyébként nagyon okos, tehetséges leányok vannak. Én nem is értem, hogyan érthet valaki annyi mindenhez. Itt pl. több leánynak 2-3 foglalkozása van, amellett egyetemre járnak, szépen zongoráznak, énekelnek, táncolnak, varrnak, nyelveket beszélnek stb. Milyen kis szimpla egyszerü jelenség vagyok én ezek mellett. Ezeket meg lehet szeretni, ezeket meg lehet érteni, hogy szeretik. – De engem, engem ugyan miért is szeretne valaki. Mit szerethetnének rajtam? Sokszor önmagammal is meghasonlok. Se szép, se csinos, sem okos, sem gazdag, sem ügyes nem vagyok. Hogy is gondolhattam, hogy valaki komolyan, igazán, tiszta szivből szeret. – És valószinü, hogy ezeket a lányokat nem is lehetett volna úgy megté-

veszteni, mint engem. Ezek nem hagynák magukat úgy félrevezetni, mint ahogy én hagytam magam. Talán látta Ő is hogy milyen vagyok, látta, hogy én bedölök neki, azért tette velem-, mert okosabb leány biztos nem hit volna neki. –

És borzasztó, most már szerdán három hete lesz, hogy nem találkoztunk. – Nem érzi, hogy már itt vagyok. Tegnap bementem ebédhez, de ott sem láttam őt. Hiába keresem, nem találom. – Nem tudok felejteni. –

Béla megigértette velem, hogy ha Szegeden járok meglátogatom őt. De nem mentem. Ugyis olyan beképzelt, még majd növelem is a hiúságát. Azért sem látogattam meg, mert Ő sem jött fel az osztályra értem, pedig megigérte. –

Piroskanéniék nagyon jól élnek. Az itteni koszt hozzá képest semmi. Nehéz a jó után, rosszabba szokni. De azért itthon jobbizü nekem a fekete kenyér, mint másutt a fehér. –

Szeretem őt teljes szivemből – teljes lelkemböl. Inkább meghalnék, minthogy tőle örökre elváljak. „Meghalni jobb mint örök búcsút venni attól, kit igazán szeretünk: mert a halál csendes álom, de a búcsú szivettépő fájdalom. –

„1946.VI,/9”p.v.

VI./3. Lili jön velem szembe. De rég nem láttalak már. Hallom, hogy beteg voltál? Kicsit megfogytál, mondja. Hogy vagytok? Kérdem. Sok a munka, az a baj, hogy rögtön kell mindent csinálni. Kik vannak még ott. G., az helyetted van. Gyere fel látogass meg. Te hogy vagy? A o. h. voltam a jut. pénzből kellett visszafizetni. Hol van most H? /kérdi E./ Mindenesetre jobb hely, mint az …/3.! Kik vannak ott? Egész nagyszerü hely, jobb mint az e. tagjon! Én szerettem ott is, feleltem. Azt tudom! /mondta/ Csak az nem fér a fejembe, hogy olyan hirtelen ment el! Az osztályon tudták, hogy elmegyek. Különben, mit kell azt előre bejelenteni. Ugyan

ne mondja, hogy tudták. Kérdeztem azt a szőke asszonyt, meg Alizt is, ők is azt mondták, hogy nagyon meglepődtek, mikor hallották, hogy elmegy. Az igaz, ők nem tudták, de a tan. befelé mindenki tudta. Miért ment el? Maga nem tudja, hogy feloszlik az osztály? Ugyan ne mondjon már ilyet! Már pedig julius 31-ig van a tanizmus. – Nem volt bent az illető, akinek a pénzt kellett volna fizetni, igy később kénytelen voltam megint átmenni: Mi az H, visszajött ? Igen, hagytam rájuk. I. mellé? Miért ne, ő mellé is mehetek. Mondja nagy csalódás érte? kérdezi a másik. Hogyne, feleltem és próbáltam vitccel elütni a dolgot. Boldog voltam, mikor végre kijutottam ebből a gunyolodó, pletykafészek társaságból. –

Haragszik még? kérdezi M. De haragudott, legalább is neheztelt? Hát ami igaz az igaz! Rosszul esett a bizalmatlanság. Majd igyekszem jóvátenni, felelte. – Cicával jövünk fel ebédtől Kal. jön velünk szemben. Na az mne gazdája le aférolta magát. Honnan tudja, kérdi Cica. Én ne tudnám! Annyit mondhatok magának /fordul felém/ ha az egész minisztériumot nekem adnák, akkor sem lennék vele együtt, nem dolgoznék vele együtt. Miért? kérdem: nagyon jó fönök Ő. Hogyne, /felelte/ olyan magához való! Ma, bejött értem Cica és körül nézett, hol vagyok, kik között. Micsoda misztársaság, te én megörülnék ott. Te én szólok neki. Járjon közre, hogy te is az Urn-ra kerülj. Utóvégre kötelessége, hogy jó helyre kerülj. Nagyon el vagyok keseredve. Azt hittem csak én látom ilyennek a környezetem, mert el vagyok keseredve, de C. is úgy látja, hogy rosszabb helyre

nem is kerülhettem volna. – Igaz, de mit tehettem. El kellett, hogy menjek, más választásom nem volt. De hát én nem akartam menni, irtóztam minden más helytől, miért engedett el?

A G. reggel csak úgy könnyedén odaveti: mi van a plátói szerelmeddel? Nem tudom mit tudhat, csak nem szólt neki Anyuka valamit? Ha tudnák, hogy fáj nekem minden, ami vele kapcsolatos nem szólnának egy szót sem, mégcsak nem is emlitenék- Vajjon gondol-e arra, hogy mit szenvedek én. Neki jó, Ő csak még jobb helyre került, mint volt. –

Ahogy bemegyek M, bent ül M. /az Ő barátja/ Milyenek a maga anyagi viszonyai? Rosszak, a lehető legrosszabbak. Családfentartó? Nem, családtag. Miért kérdi? Kölcsön kel

lene? Nem dehogy, nevetett: de nem mondta meg miért kérdezte!

VI./4.

Odajön hozzám M. és a fülembe súgja, találkoztam vele, nála hagyta a zsebkendőjét, ezzel megy befelé. Persze, én is rögtön mentem utána. Mi az, mi történt? kérdeztem. Nála hagyott egy zsebkendőt és azt üzente, hogy csak egy csókért adja oda. – Ugyan, Ő nem mond ilyeneket, másodszor meg én nem hagytam nála zsebkendőt. –

Hát mondja, ha nem hagyta nála akkor, hogyan került hozzám?

Biztos itt hagytam valahol az asztalon. – Aztán ideadta a zsebkendőt. Mostanában gyakran futunk össze vele. – Vagy háromszor is találkoztam vele. – Az az érdekes, hogy azelőtt is találkoztam vele, de soha nem beszélgettünk. Most mindig megáll velem beszélgetni. – Csak azt várom, hogy mikor fog már maga felől kérdezősködni. Nem kérdezett soha semmit rólam. Nem. – Legközelebb majd megkérdezem tőle: mond meg őszintén, nem neheztelsz reám, hogy elszipkáztam tőled a Hédikét? Majd ha kérdez maga felől olyan vadat mondok. Mit? Azt, hogy itt úgy udvarolgatnak magának a fiúk, csak azt várom, hogy mikor fogja már végre viszonozni. Ő olyan helyes, kedves, /meg is bántam amit közbe mondtam neki: Ugyanis azt kérdeztem tőle: remélem nem szólt neki egy szót sem a dologról, a jövőben úgy sem mondok el soha semmit, tettem hozzá gyorsan./ Maga eddig őszinte volt hozzám, és tudhatta, hogy bennem megbizhat.

De jó ha nem mond el semmit, ha nem bízik bennem, hát jó majd megmutatom milyen rossz fiú tudok én lenni, majd összekeverem a dolgokat. Nem ne haragudjon, én megbizom M.-be, azért is mertem elmondani, mert bizom benne. – A Lilivel meg a G-val, /aki helyettem van/ összeta

lálkoztam. – Ó de borzasztó tudni és látni, hogy van már helyettem más. –

III./7.

Milyen jó kis ruhája van, milyen helyes tetszik lenni. Milyen izléses, hogy emeli ki ez a zsinorozás, mondja M.. Odajön a fülembe súgja: olyan helyes, nem csodálom, ha megbolonditja a férfiakat. – Ma is összetalálkoztam vele. Érdekes, hogy mindig megállit beszélgetni. Kérem, szóljon nekem mindig ha találkozik vele, mondtam. – Nézze H, maga olyan helyes, szép kisleány, tetszik maga másnak is, feledje el, gyógyúljon ki ebből. Higgye el a saját kisleányomnak sem adhatnék jobb tanácsot, mint, hogy feledje el. – Én elkezdtem sírni. Fáj ha mondják hogy szép vagyok, hogy tetszem, mert Ő jut eszembe. – Miért nem láthat Ő, miért nem neki tetszem. Talán már soha nem is fogunk találkozni. Már 3 hete is elmult, hogy láttuk egymást. Hol van, merre jár, hogy soha nem találkozom vele. Még kicsit könnyes volt a szemem, mikor odajön az egyik kolléga. Csak nem sírt, mi baja van? Semmi. – Kicsit később megint kérdi: nem mondja meg, mi baja volt? Hivatalos, személyi ügy? Kizárólag személyi, feleltem. Látja pedig nekem megmondhatná mi bántja. Ugyis, mint apát, ugyis mint még férfit meghallgathat. – Higgye el maga kimondott női tipus, kimondottan feleségnek való, igazi nő. Csak egy hibája van, hogy nem tud csak egyet szeretni igazán. Nagyon érzékeny természet és sokat szenved. Nekem nyugodtan elmondhatná mi bántja. Engem érdekel az emberek sorsa. Az én feleségem volt ilyen, mint maga. – 10 évig éltünk együtt, aztán – itt szomorúan hallgatott – aztán meghalt. Aztán tudtam csak meg igazán, hogy ki volt, és milyen. De hát azóta nem nösült meg? De igen. – De hol van ez tőle?! Nem szólhatok már semmit: a gyerekeknek jó anya, de olyan mint Ő volt, hol

Kotaszek Hedvig: Mamika

van Ő tőle. Már első gimnazista korában ismertem a feleségem, és már akkor tudtam, hogy őt fogom elvenni. Ő is ilyen természet volt mint maga. – Maga még olyan gyerek, magát is biztos az bántja, hogy szeret valakit, e-miatt szenvedhet olyan nagyon. Mindezt olyan halkan mondta, hogy más nem hallhatta. De ahogy beszélt egyre inkább folytak könnyeim. Míg végül is már nem bírtam tovább és zokogni kezdtem. – Ne legyen már olyan kis csacsi. – Mi az mit beszélsz te ott szólal meg a másik, mivel bántottad meg ezt a kisleányt. Az egyik leány is éppen akkor jött be. – Odajött hozzám vigasztalni, mi bajod van, miért sirsz, ki bántott? Mondja azt /felelte az a kollégám, akivel beszélgettem/, hogy én, legalább akkor nem kérdezik tovább. Ugyan nem szégyenled magad, férfiak előtt sírni, mondja az egyik leány! /Oh ha csak úgy lehetne szabályozni a könnyeket, hogy mikor jöhetnek elő?/ Én előttem nyugodtan sírhat, mondja a fent emlitett kolléga./ csak sírja ki magát, ettől megkönnyebbül. Ő még olyan kisleány, mégcsak most kezd bele az életbe, még csak most kostolgatja, izlelgeti. Közbe odajött az is, aki mellé be vagyok osztva. Mi baja van? nekem igazán megmondhatja. – Semmi, feleltem, mindegyiknek. Látja én azt hittem, hogy maga nem is tud sírni, mondta az utóbbi. – Végre aztán nem faggadtak tovább. – Én nagyon szégyeltem magam, pont ezek előtt, ezen a helyen kellett sírnom. – De már előtte is olyan érzékeny hangulatba voltam,

-egész nap könnyeztem – nem bírtam visszatartani magam. – Ezt a kollégát kivéve, -aki az emlitett dolgokat mondta- mind szivtelen, hideg, könnyü fajsúlyú embereknek tartok. – Olyan szivtelen – léleknélküli itt minden és mindenki – Én pedig úgy vágyom a csendes békére, a gyengédségre, finomságra, megértésre. Úgy érzem magam, mint akit eddig egy gondos szerető kéz vezetett, óvott minden bajtól-bánattól, most pedig magamra hagyott, és minden baj, bánat,

Kotaszek Hedvig: Szeretet, ..érintés

lelketlenség egyszerre zúdult reám. Miért hagyott el, nagyon hiányzik ez a szerető megértő sziv, -hol késik az ő segitő keze. – Sejti-e vajon, hogy mennyire szenvedek? Nerm, Ő már nem törödik velem! – Már több, mint három hete, hogy nem látott, és ha szeretne, hogy is birhatná ki. –

Már éreztem, hogy a mai nappal csödöt mond, minden önuralmam, ezért sem birtam már visszatartani könnyeimet: nem volt már lelkierőm tovább visszaszoritani. – De, hogy megkönnyebbültem volna, azt azért igazán nem mondhatom. –

Ebédtől jöttem fel az egyik leánnyal. Ő jött lefelé a lépcsőn. /éppen előttünk./ Olyan bágyadtan jött, mint aki már mindennel leszámolt. Én az első pillanatban hirtelen félreforditottam a fejemet, aztán köszöntünk egymásnak, és, mint két idegen ismét elhaladtunk egymás mellett. – 3 hét és két napja, hogy nem láttuk egymást, és most mikor végre ismét látjuk egymást, ennyiből áll a viszontlátás. –

III./8.

Nézd milyen szép ruhája van mondja az egyik leány a másiknak. De csecse a ruhája, mondja az, aki mellé be vagyok osztva. – Maga minden nap szebb lesz, szép új ruhái vannak, mondja egy másik. Ugyan, 3 éves, már annyit volt mosva is. /Világoskék pettyes/. Nem győzök

betelni ma a H, mondja ugyanaz, kicsit később megint. Máma olyan szép, ez a ruha úgy tetszik nekem. – H. maradjon itt egy kicsit kér M. Most az O mellett van, mindig mást szédít, de ezt aztán végleg széditse meg, hogy megnösüljön. Ugyan, nem megyek én férjhez soha senkihez, csak egyedül hozzá, máshoz senkihez. Utóvégre nem muszály minden leánynak férjhezmenni. Mondja mi van már magukkal? Mikor találkoztak utoljára. Több mint 3 hete hogy nem láttam és tegnap találkoztunk. És mit beszéltek? Semmit. Csak elmentünk egymás mellett. – Mikor beszélt vele utoljára? Mióta eljöttem azóta még soha nem beszéltünk. – Már pedig engedje meg, akit én szeretek, azzal én kivánok beszélgetni, kivánom látni, szeretnék vele találkozni. Legjobb lesz ha elfelejti az egészet, el is fogja felejteni. Nem soha! Pedig ki kell, hogy gyógyuljon belőle. – Nem is akarok kigyógyúlni belöle. Ha más nem, hát megmarad az emléke. – Ne beszéljen már ilyen csacsiságokat. – Maga egészséges, helye, szép kisleány, fog maga még

másoknak is tetszeni. – Nem akarok semmit, tisztába vagyok, hogy ha közeledni akarnék, már csak a megalkuvás lenne számomra, erre pedig képtelen vagyok. Legalább az emléke hadd maradjon meg: ha még ezt is elveszitem, mi marad akkor? Hiszen ismert M., milyen más természetü voltam én. Neki is hosszu utat kellett megtenni, hogy megszeressem. Ő akarta, intézte a dolgot, hogy megszeressem.

Hidje el H én minden ilyen helyes, tisztességes emberrel mint maga, aziránt olyan testvéri szeretetet érzek. Testvéremnek érzem és ezért szeretném magát is megóvni minden bajtól. Nézze én egészen őszinte leszek magához. –

Én tiz évig szerettem egy kisleányt. Nagyon szép bar-

na kisleány volt. Én akkor 17 éves voltam, 10 évig udvaroltam neki. Sokan irigyeltek is érte, hogy olyan szép kisleánynak udvarolhatok. – De aztán rájöttem, hogy még sem Ő az igazi. A nő ugyanis – hogy igy fejezzem ki magam: előbb érik nővé, mint a fiú – férfivá. Magára ugyan ez nem vonatkozik, mert maga kicsit hüvösebb – megfontolt természet. – Nagyon szerettem azt a kisleányt és látja mégis le tudtam róla mondani, pedig azt hittem, hogy mást nem fogok soha úgy szeretni, mint Őt. És látja nem mondhatnám, hogy a feleségemet talán kevésbé szeretném. – Közbe megérkezett Anni, és igy abbahagytuk a beszélgetést. –

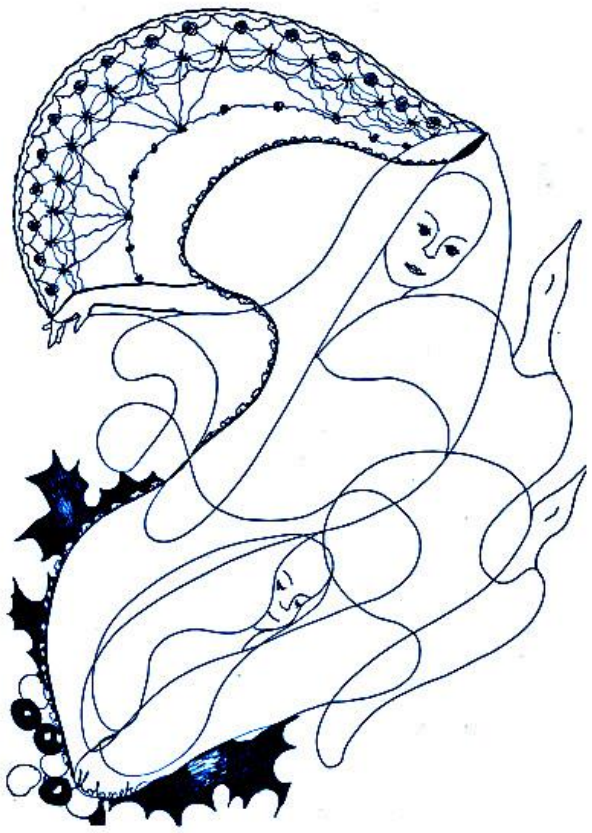

Kotaszek Hedvig: Ezüst hattyú

De szép vagy, minden nap szebb leszel /mondják lent a s.hiv. is, mikor lementem. – Mikor ebédelni mentem összetalálkoztam az E., aki a személyzeti fönök mellett van: Ő is megdicsért: „de szép vagy máma”. Mindez a bók, amit tegnap és ma kaptam megnyugtatna afelöl, hogy nem csúnyúltam, hogy szépnek tartanak, de hát nem értem, hogy ha szeretett Ő, ha Ő is szépnek tartott, hogyan van az, hogy mégis le tud rólam mondani. Pedig csak neki, érte öltözöm és igyekszem szép lenni, azt reméltem, hogy ma is összetalálkozom vele. Sokat szaladgáltam kint a folyosón, hogy hátha összetalálkozom vele: 3szor voltam fent a IV emeleten a szakszervezetnél, de őt sehol nem láttam. – Közbe a III. e. összeakadtam Lilivel. Na most megfogtalak. Most feljössz a IV: emeletre, látom, /a könyvemre néz/ hogy a szakszervezethez készülsz menni. Igen, feleltem, de az a fsz.ten van. Nem, felköltözött a IV. emeletre: Gyere be, hivott mikor

hozzájuk értünk. Dehogy megyek, feleltem. Közbe megtudtam tőle, hogy Ő, az a leány aki helyettem jött, a G.-né, aki Ő mellé van beosztva és a Ma. vannak egy szobába vele. A G. nagyon jó munkaerő stb. – A folyosó-, náluk – ahogy ki van nyitva az ablak, jó tükörnek szolgál. Mikor kimegyek mindig odaugrok egy-egy pillantást vetni, hogyha esetleg összetalálkozom vele, rendes legyek. – Az altiszt kint ült a folyóson. Én észre sem vettem, mikor megszólal: szép a kisasszony! Tetszem? próbáltam tréfával elütni. Ezt nem is lett volna szabad kérdezni tőlem a kisasszonynak. – felelte. – Hát mindenki másnak tetszem, csak neki nem, pedig én senki másnak nem akarok tetszeni mint neki. – Eljött a pünkösdi ünnep és vele nem találkoztam. Ó, de fájnak ezek az ünnepek. – Elutaztam, megpróbáltam hátha ettől kicsit megnyugszom, de nem, még jobban fáj, - és mint ahogyan írtam neki: „ahogy mulnak a napok, úgy éled fel bennem egyre nagyobb mértékben a fájdalom”. Nem birom ezt a kettős terhet. Roskadozom alatta. Elvesztettem őt, és egy jó helyet. Ilyen rumlis, zajos helyre kerültem. Pedig Ő azt mondta, hogy nem szabad rosszabb helyre

Kotaszek Hedvig

Pillanat

Rideg voltam, néma
hideg és béna a dalra.
Most a beszálló este
egy pillanat-percre
megtermékenyít.

Kotaszek Hedvig: Pillanat-Poemvisual

kerülnöm, mint amit elhagyok. Hát tehetek én róla, hogy el kellett mennem? Az én hibám, hogy most ilyen rossz helyre kerültem? Én nem tehettem mást. Mennem kellett, mert Ő küldött! már égetett nagyon régen a szégyen, hogy még mindig maradok. – De nem is tudtam hirtelen, hogy kihez forduljak, meg menteni akartam még minden napot, amit vele együtt tölthetek. – Mikor aztán M.vel összeakadtam és mondta, hogy van hely az osztályán, felhasználtam az alkalmat és mentem. – Más választásom nem volt! –

Néha már lázadozom az ellen is, hogy miért is kellett szerelmesnek lennie belém. Ha ez nincsen még most is együtt lehetnénk. – Ő ébresztette fel bennem a szerelmet, ő akarta, hogy szerelmes legyek. Egészen addig míg én nem voltam tisztába vele, hogy mennyire szeretem, szerelmes volt Ő belém. – És mióta tudja, hogy én is szerelemes vagyok azóta Ő visszakozott, azóta Ő elhagyott. – Hát csak játék lett volna? Csak azt várta, hogy lángra gyuljak! Tudta, tisztába volt vele, hogy szeretem, de éppen azért mert annyira ismert tudnia kellene, hogy mit szenvedek. –

Minden és mindenki elhagy – Nincs hova – merre fordulnom. Senkinek sem vagyok már olyan jó, olyan szép, olyan ügyes, mint neki voltam. Nincs aki védjen, nincs aki óvjon minden bajtól-bánattól. – Hiányzik a megértése, hiányzik minden perc melyet nélküle töltök el. Szeretnék repülni hozzá és megkérni, hogy többé soha ne engedjen el. – Irtózom ettől az új helytől mely megfoszt tőle. Állitólag jövöhéttöl kezdve ½ 5-ig leszünk. Mily boldog lennék, ha vele együtt lehetnék tovább, -de itt úgy érzem, hogy még jobban meghosszabbitják börtönöm napjait. A hivatalos idő végével még jóformán egyszer sem mehettem el, haragszom mindenkire, aki Ő helyette van' haragszom ha nem engednek el pontosan, mert ezzel is csak azt kerülöm el, hogy vele találkozzam. –

Cica azt mondja, hogy kellene neki szólni, hogy nem jó helyen vagyok, mert ezt igy nem birom tovább. Intézkedjen, hogy máshova kerüljek, utóvégre neki ez kötelessége. – Őmiatta kellett elmennem. De Ő nem törödik velem, hogy mi van, hogy érzem magam, akkor én nem szólhatok. Itt nem segithet már

senki és semmi, itt egyedül a jó Isten az, aki még tehet valamit, aki még megkönyörülhet rajtam. –

„1946.VI./23/v.”

VI./11.

Olyan szép volt. Tiszta fehér ruha volt rajta. Ahogy megyek fel a lépcsőn és Ő pedig jön lefelé, hirtelen egészen megszédültem. Azt hittem, hogy már a IV. emeleten /II.e. jártam/ járok és zavaromban beugrottam az egyik ajtón. Csak később, mikor kijöttem néztem még sokáig utána. Ezt a ruhát még nem láttam rajta. Még sokkal szebb és szebben jár mint azelőtt. Talán nekem akar még tetszeni éledt fel bennem a remény, de a következő percben már nagyon elcsüggedtem: dehogy nekem akar tetszeni, az az asszony, aki most mellette van is olyan elegáns, és csupa elegáns szép nőkkel van körülvéve. Valószinű, hogy nem is nekem akar tetszeni, hogy nem is nekem öltözik ilyen szépen. –

V./12. Ebédnél leülök az egyik asztalhoz és látom hogy Ő is ott van, háttal az ajtónak ülve. Nagyon komolyan, töprengve ült ott. – Köszöntünk egymásnak, aztán ismét félreforditottuk tekintetünket. Ebédnél még egyszer odanézett, de nem néztem reá. Közbe szép csendesen elmentem. Jött felfelé /kicsit később/ a lépcsőn, és … alig akartam hinni a szememnek: ugyanazzal a mozdulattal jött felfelé – mint én szoktam. A korlát szélén egyre visszafelé nézve. U. is rájöttem, hogy igy felfelé haladva, végig be lehet látni az egész lépcsőházat. De míg én egyre Őt keresem, kérdés, hogy Ő vajjon

Kotaszek Hedvig: Ezüstharang

milyen szándékkal teszi ezt? Hirtelen elkezdtem sietni – gondoltam elmosom a kanalat és mire onnét visszajövök még láthatom Őt. Ahogy jövök a folyosón – úgy láttam, mintha egy kicsit közelebb ment volna az ajtónkhoz. Ott összetalálkozott azzal, aki mellett most jelenleg vagyok. Üdvözölték egymást és tovább mentek. Ő ment felfelé a IV. emeletre. Közbe a fejét állandóan visszaforditva tartotta és nézett oda, ahol most vagyok. Ezt tisztán, minden kétséget kizárólag láttam. Én óvatosan közeledtem az osztály elé és az ajtóból, mintha csak úgy hirtelen jönne, felnéztem a IV. emeletre. Találkozott a tekintetünk. Gyorsan beszaladtam az osztályra. –

V./13. H. szeretném ha többet mosolyogna, mondja Me. Igy is tul sokat mosolygok – feleltem. Nem mondom, ha szól magához az

ember, udvariasságból elmosolyodik, de egyébként nem. Ebédnél összetalálkoztunk. Ő később jött. Én szembe az ajtónak ültem. Ő háttal az ajtónak ült le, közvetlen mögém. – Vizért mentem és ahogyan át akarok haladni a folyósó-ajton, majdnem egymásnak mentünk. Én is meglepődtem, de Ő is szinte megtántorodott, észrevehetően meghökkent a meglepetéstől, /Pedig soha nem szokott a melléklépcsőn feljönni. -/és elfojtottan köszönt. –

V./14. Ebédnél összetalálkoztunk. Mindjárt észrevett. Én Gizikével voltam. /nagyon helyes koll. nőm./ Egész idő alatt nem néztem rá. Mikor befejezte az ebédet felállt és éreztem, hogy várja, hogy odanézzek. – Köszöntünk egymásnak és elment. –

V./18.

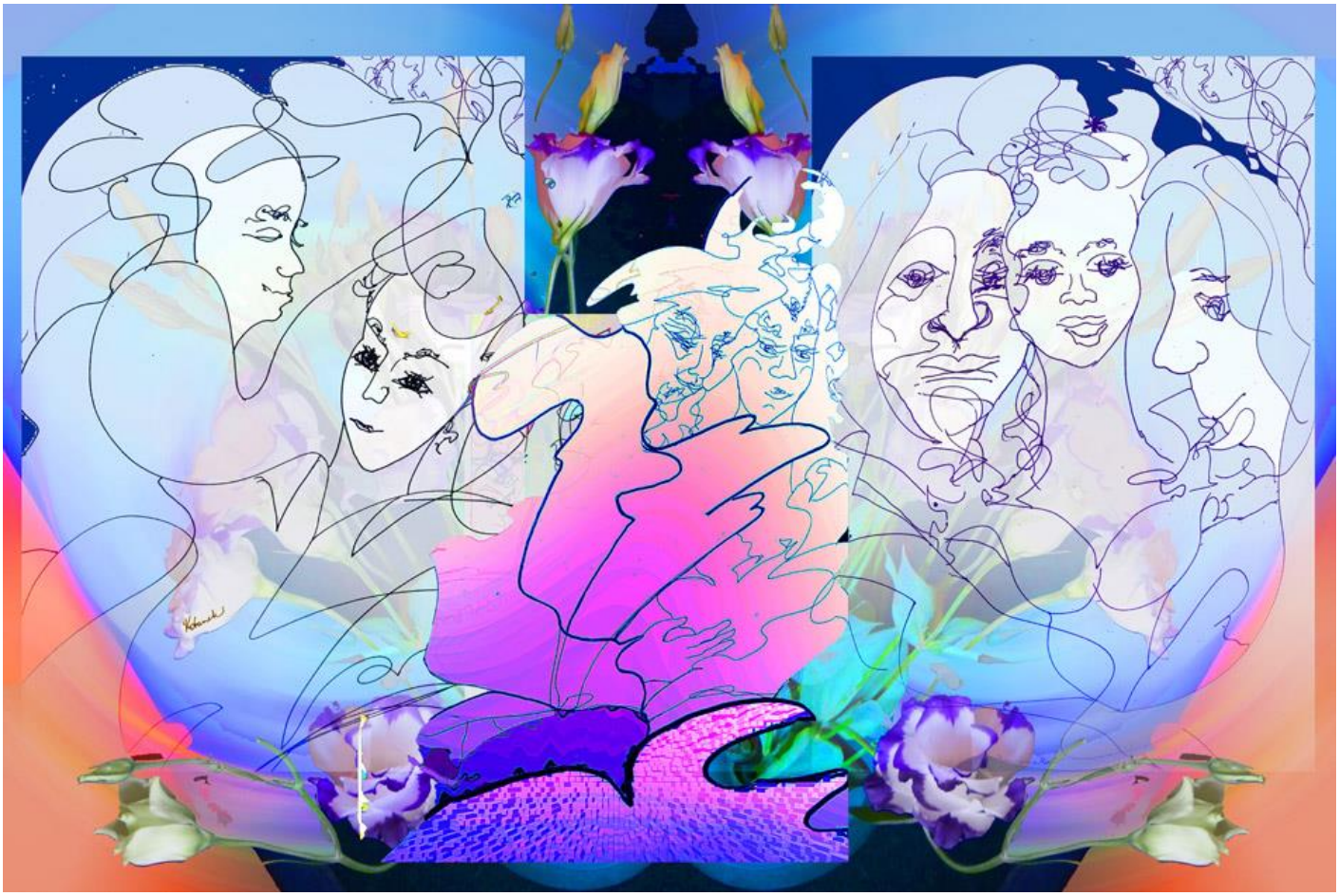
Tegnap találkoztam azzal a kékszakállal. Miről beszéltek, engem minden érdekel. – Egészen jelentéktelen dolgokról. Csak éppen beszél, hogy mondjon valamit. – Nem mer a ny. maga felöl kérdezni: azelőtt soha nem volt velem ilyen beszédes viszonyban. – Fél ez magáról kérdezni. Na csak találkozzunk egyszer össze vele, úgy fogok udvarolni magának, hogy megbolondul a féltékenységtől. Ne tegye, feleltem.

VI./18.

Az osztályunkról kijövett egyenesen az oldalt nyiló fólyósónak tartottam, mert ott egy hirdetést akartam elolvasni. – Halk léptekkel közeledik valaki /ha ő lenne/ még jóformán végig sem gondolom megszólal: mit olvas? Ezt a hirdetést, feleltem. Ő megállt és várt rám a lépcsőnél. Én szaladtam hozzá. – Nyújtja a kezét. Hogy van? Hogy érzi magát? Köszönöm jól, feleltem gyorsan, és igyekeztem kérdésre-kérdéssel válaszolni: és dr. úr? Én nagyon rosszul, az az egy vigasztal, hogy egy percig sem kivánkoztam soha vele. Hát akkor miért ment el? Valamit mondott, hogy fentről igy intézkedtek stb. – Rég nem láttam! Én is dr. úrat! /Miért hazudtunk mind a ketten? hát azok a néma találkozások nem számitanak, nem láttuk-e egymást tegnapelőtt is/ ? Igaz, hogy nekem is régnek tünik fel. –

Aztán még kérdezett ilyeneket, hogy sok-e a munka. Igen, és az …. . Ott is nagyon sok, sokat kell veszekedni, nagyon zajos, lármás hely ez, nem neki való. Látni azt a sok pénzt, amit mások felvesznek ki házra, ki telekre stb. –és viszik szét- nem szeretem ezt a beosztást. Arra a kérdésemre, hogy megszokott-e már az …. /Ja persze előbb Ő kérdezte, hogy megszoktam-e ezen a helyen? igen feleltem/ azt felelte. Nem, és nem is fogom soha megszokni. – Közbe kiértünk a kapúhoz. – A számon volt, hogy mondjam: bizony az 2/3 jobb volt. De ne sejtse hogy visszasírom a multat. -

Én gyorsan nyújtottam a kezemet. – Mintha simogatás érné a fejemet, annyira tisztán éreztem ezt, mint még soha, pedig a keze nem mozdult. – Isten vele – mondta – és egymásra néztünk, de aztán gyorsan lesütöttem a szememet /mert esetleg még kiolvasná belöle, hogy én is hasónlóképen érzem magam mint Ő/, megfordultam és elindultam. Egyre gyötrödtem miért nem is mondtam meg neki az igazat, hiszen minden szónál – mellyel ki lehet fejezni – is tul rosszul, nagyon rosszul érzem magam, és soha nem is fogom tudni nemcsak ezt a helyet megszokni, de nélküle sehol sem fogok tudni már megszokni. Óh ha tudná, milyen hontalan lettem, nem találom helyem, nem találom nyugalmam nála nélkül seholsem. – Ő őszinte volt, de én úgy éreztem nekem most büszkének kell lennem, és nem szabad panaszkodnom. Hiszen teljesült a kivánsága, higgye azt, hogy révbe értem. – Nem mondom meg azért sem a valót, mert csak fájna neki, lelkiismeretfurdalást okozna, ha tudná milyen nyomorult, sivár helyzetbe sodort. – Lehetséges lenne, hogy Ő is hasonlóképen rosszul érzi magát, nemtalálja helyét, nyugalmát ő sem. Pedig én azt hittem neki jó: Ő csak még jobb helyre került mint volt, nem úgy mint én. –

Kotaszek Hedvig: Lehelletnyi

Talán a jó Isten rendezi úgy, hogy egymásnélkül ne leljük nyugtunkat, hogy egymásnélkül ne találjuk sehol sem helyünket. Vagy talán

ha Ő, ha ismét egy jó helyre kerülne megnyugodna? Ez az elkeseredés, ez a rosszul érzés vajjon teljesen a helynek szólt? Mert nálam tudom, mind a kettő, de az utóbbi még nagyobb mértékben fennáll. – Istenem, ne engedd, hogy elhigyje, hogy jól érzem magam. – Istenem engedd sejtetni vele, hogy nagyon szenvedek, hogy nagyon rosszul érzem magam. Ne engedd, hogy elhigyje, amit mondtam. –

Istenem te akarod, hogy mi ne lehessünk boldogok, ne érezzük jól magunkat sehol, semmi körülmények között egymás nélkül, csak egymással! Ha Ő is hasonlóképen érezne?! De hát Ő a férfi, neki kellene valamit tenni, de hogyan kerülhetnénk mi ismét egymás mellé. – Ó, bár ismét együtt lehetnénk. – Miért is nem érte Ő be ennyivel, „mindent akart és mindent vesztett”! Én pedig nem akartam mást csak együtt legyünk, és még ez a vágyam sem teljesült. –

VI./19.

Me-vel mentem 2 órakor ebédelni. Ahogyan beérünk az étkezdébe meglátom Őt. Valamit keresett. – Észrevett és ekkor leült az egyik helyre. – Én meglepődtem. Ilyen szokatlan időben mit keres Ő itt? Csak nem, de nem is merem hinni, tudja, hogy én ebbe az időtájban szoktam jönni. Én igyekeztem beszélni, nevetgélni, még a M. egyik ismerőse is odajött. Úgy látszott, hogy vígan vagyunk. Ő felállt az asztaltól, éreztem, hogy néz, de nem néztem oda. Ő nem mozdult, ekkor már odanéztem. Köszönt és elment. Úr Isten mit tettem, jutott később az eszembe, talán azért jött le, hogy meggyözödjön róla, hogy csakugyan olyan jól érzem-e magam, kiknek a társaságában vagyok? A jelek nem hazudtoltak meg. És Ő, Ő biztosan el is hiszi most már, hogy csakugyan jól érzem magam az új helyen. –

VI./22.

A régi altiszttel összetalálkoztam a folyóson. Azt mondja, hogy már megbánta, hogy eljött. – Sokkal jobb dolgunk volt az ……..

Tan. együtt tegnap is bent voltak 5-ig, és sokszor vannak tovább.

Úgy vártam, hogy találkozzunk. Elmulik a szombat és vele nem találkozom megint. Ilyenkor semmi sem megy. Szinte kiszáll belőlem minden erő. Haragszom az egész világra és mindenkire. Haragszom azokra, akik nekem 1 órakor diktálnak, miattuk nem tudok pontosan lemenni, hogy vele találkozzam. De mit is akarok? Én nem mehetek utána! Ha akar, ha még érdeklem őt neki kell jönni, és Ő, Ő tudja, hiszen szerdán is ott volt – hogy én mikor szoktam ebédelni. –

De remélhetem-e még, hogy jön, hogy igyekszik velem találkozni, hiszen azt hiszi, hogy én jól érzem magam. Istenem világositsd meg

Kotaszek Hedvig: LOGO

az Ő szemeit, és segits mi rajtunk kérlek szépen. – Szegény kis Lali meghalt! Míg szegények voltak, míg rosszul ment P. néniéknek, addig ki vette az életből a részét, most hogy jól élnek nem élvezhetett egy percet sem a jólétből. Istenem milyen szomorú némelyik embernek az élete. Bár ennél a gyötrödésnél talán a halál is jobb lenne. – Kín így az élet. – Ő nem szenvedhet ennyit és igy, mint én, különben már régen tett volna valamit: - Istenem mutass utat nekünk, hiszen ha úgy van, ahogyan Ő is mondta: nem birjuk sokáig. – Bár ismét őszinte lehetnék újra hozzá és elmondhatnék neki mindent ami úgy bánt, ami úgy fáj. –

1946.VI./30.

VI./24. Hogy, hogy már nincs I mellett? kérdi ismét egy csodálkozó hang, melyben több volt a gúny, mint a jóindulat.

Mikor megyünk moziba? Én részemről nem megyek, feleltem. /Az az előadó kérdezi ezt már többször, aki mellett jelenleg vagyok./ Miért nem, én nem szeretek egyedül járni, felelte. Az igaz, hogy én sem szeretek egyedül járni, de hát nem talál magához partnert? kérdem. Én mással nem megyek, de magával szivesen elmegyek. Nem szeret moziba járni, kérdi. De igen, szoktam is járni, csak nem kollégával. – De hát miért ne jöhetne velem akivel az ember együtt dolgozik, azzal szórakozhat is együtt. – Majd megváltom a jegyet egyik nap és odaadom magának, délután pedig elmegyünk! Hát ha nem talál jobb partnert, majd még gondolkodom rajta. – feleltem. – Nagyon mérges voltam rá. Isten őrizz, még ha tetszene sem mennék vele, akkor azután valóban mindenki újjal mutogatna rám. Hiszen nem ismer mindenki, mit

tudom én ugyis nem-e engem hibáztatnak a történtekért? De, hogy is érthetné meg, hiszen nem tudja nem sejtheti a multat.

VII./25. Éppen készültem az ebédtől elmenni, még egy pohár vizre vártam, mikor megjelenik a Béla. Odaül rögtön mellém. Hogyan érkezett haza a nővére? kezdi a beszélgetést. – Ó az már régen volt, azóta már én is jártam Szegeden. Maga? és mennyi ideig volt ott, kérdi csodálkozva. Két hétig, feleltem. Erre indulatosan azt felelte: /de úgy hogy a velünk szembenülő is meghallotta /„Jobb is, hogy nem jött, legalább nem zavarta meg a nyugalmamat”, felelte. Látja, ezért nem is mentem, mert nem akartam zavarni. Igazán nem ilyen szempontból értem, mondta, de igazán nem szép magától, hogy két hétig ott volt és nem látogatott

meg. Elkérte a kanalamat és mondta, hogy majd felhozza. Ebédután aztán feljött és elhalmozott szemrehányással: hogy ezt igazán nem várta tölem stb. Kinek a kedvéért mentem le, kikkel voltam, most azt már látja, hogy belé nem vagyok szerelmes. Tudja, hogy én ilyen dologban nagyon féltékeny vagyok. Majd mondott egy idézetet, hogy „minden ember maga kovácsolja a szerencséjét", de nem elég ha a vonzódás csak egyoldalú, abba nekem is közre kéne müködni, hogy a szerencsénket megkovácsoljuk. Csak nem képzeli, hogy maga az én szerencsém?! feleltem. Miért ne, csak magának is kellene benne segíteni. Még beszélt-beszélt és másnapra megigérte, hogy be-jön 3-ra értem. Én éppen akkor érkeztem az ebédtől, Ő már bent volt, látta, hogy sok a munkám. Mikor odajön elköszönni, véletlenül kiesett kezemből a füzetem. Köszönöm, feleltem,- bár nem érdemli meg, maga kis haszontalan súgta oda. – Tegnap is sok munkám volt, nem tudtam nyugodtan beszélgetni vele. Egyik osztályról a másikra szaladgáltam és jött mindenhova utánam. Kértem ne haragudjon! : de nagyon haragszom magára, felelte, de azért hüségesen várt reám. Igy ma sem tudtam vele beszélni, de láthatta, hogy csakugyan dolgom van. – Ezt az új frizurát is biztosan Szegeden tanulta. /Teljesen felfésülve hordom a hajam, nekem tetszik igy, mert olyan komollyá teszi az arcom és Anyuka

azt mondja: hogy nagyon jól áll. - /Általában mindenki azt mondja, hogy komollyá tesz ez a frizura /én ennek örülök, mert a mostani hangulatomhoz igazán csak komoly dolog való/, de jól áll. –

VI./26. Egy régi kollégámmal összetalálkoztam a lépcsőn. Ehhez a ruhájához nagyszerüen megy ez az új frizura. Tudod a H. teljesen megbolonditja, megörjiti a férfiakat aztán faképnél hagyja, mondja Me, aki velem jött. Ebédnél összetalálkoztam vele. Azért soha nem megy el addig az asztaltól míg oda nem megyek és üdvözölhet. –

Kaptam 4 m kartont, /az egyik textilgyáros adta, de már akkor készen voltam az engedélyével azzal, hogy nehogy azt higyjem, hogy ez megvesztegetés akar lenni, de látja mennyi a munkám és milyen szorgalmasan dolgozom. Alig hogy elment, hozta az utalványt nekem és az elöadónak a karton kiváltásra. Nagyon örültem neki. A jó Isten velem van, gondoltam, nem is olyan rossz hely ez? Délután bent maradtunk még dolgozni. Egyszercsak azt mondja: Hédike menjünk el egy kávéházba vagy valahova ki, megiszunk egy feketét, aztán ott

folytatom a diktálást, most itt bent már nem tudok dolgozni. Én nagyon szivesen dolgozom itt bent a hívatalban, feleltem, de én el nem megyek sehova! – Ne értsen félre, nem a lakásomra hivom, csak valahova ki menjünk a szabad levegőre, mert itt nem birom már ezt a levegőt. Ne haragudjon, de én nem megyek: meg van rá az okom, amiért nem megyek, feleltem. – Akkor aztán többet már nem diktált. – Édes kicsi Hédike, mondja egyszer miközben dolgozik. – Mikor elment kezetcsókolt. Megtette ezt már többször is, mindig megköszöni, hogy segitettem neki, és búcsúnál kezetcsókol. Pedig észrevehette, hogy mennyire nem bírom ezt, idegesit és bosszant, miért nem ő tette ezt, miért nem Ő teszi ezt! Nem akarok másnak tetszeni, még az is fáj, ha más dicsérö szót mond, vagy kifejezi irántam való tetszését. Hiszen én úgy érzem, hogy teljesen az övé vagyok, egyedül csak az övé, ezért bosszant, hogyan meri más megcsókolni a kezem, nekem

ne udvarolgasson más, csak Ő. Sokszor úgy lázong bennem, hogyan engedheti, türheti, hogy más legyen mellettem és udvarolgasson. Valaki minél jobb hozzám, annál inkább őt juttatja az eszembe és annál inkább fáj.

VI./27.

½ 4 körül mentem le ebédelni, mert nem akartam ma vele találkozni. Már majdnem leültem ahhoz az asztalhoz mikor észreveszem őt. Nagyon meglepve és csodálkozva nézett reám /valószinü a frizurámnak szólt. Leültem egy másik asztalhoz, de láttam, hogy néz továbbra is. Erre átültem a mellettem levő székre, mert most már nem láthatott úgy. Miért kellett neki még ott ülni, hiszen az ebédjét már befejezte. – Ilyen a gondviselés. –

Hogy ne legyen feltünö egy ideig még ott maradt, aztán felállt, reámnézett, meghajolt és elment. – Úgy elszorult a szivem.

Mindent-mindent odaadnék csak még egyszer ismét mellette lehetnék.

Ma kiváltottam az anyagot. Az egyik fiú odajön és azt mondja: kisasszony mivel háláljam meg, amiért tegnap bentmaradt dolgozni. Ugyan, feleltem semmivel, nekem ez kötelességem. – Jó lesz ha lisztet adok, kérdezte. Egy másik is mondta, ha hétfőre elintézzük a dolgát nagyon hálás lesz érte. – Miféle hely ez? Nem is tudom szabad-e elfogadnom ezeket a dolgokat? Hova kerültem, ki mellé, vajjon helyes-e, szabad-e elfogadni mindezt. Szeretném ha

kikérhetném a tanácsát Neki. Mindent-mindent odaadnék csak vele lehetnék. Olyan jó volt mellette, tudtam, hogy amit Ö tesz az helyes, mellette semmi baj, bántodás nem érhet. Olyan jó volt teljesen reá bizni magamat. – Valahogyan sokkal biztonságosabban éreztem magam, míg mellette voltam. Nem kell a ruha-anyag, a liszt, semmi sem kell, csak Ő mellette lehetnék újra. –

VI./28.

Az egyik államtitkárhoz mentem egy ügyiratot

aláíratni. Ő jön ki az ajtón valakivel, pontosan velem szemben. Meglepetve és csodálkozva néztünk egymásra, egy percre meghökkentünk, jól egymásra néztünk és mentünk tovább. Ebédután a beszerzésnél észrevettem, hogy Ő is ott van. Én éppen készültem kifelé jönni. Úgy látszik észrevett, mert jött utánam. Gyorsan felugrottam a melléklépcsőn, Ő pedig felszólt: még felmegy dolgozni? Nem, feleltem. Akkor miért nem jön erre? és egy pillanatra megállt, hogy bevárjon. – Mindegy, feleltem és azzal mentem tovább. Miért nem jött utánam, miért nem hivott, vagy mondta volna, hogy megvár. Jó órára rá mentem azután el. – Hazafelé menet összetalálkoztam azzal az asszonnyal, aki most mellette van. Mondja, hogy mennyi a munkájuk, már bocsánatot is kért tőle I., hogy ne haragudjon, hogy annyi munkát ad neki, de ott van az az asszony, aki közvetlenül utánam jött, de nem használható semmire. – Most kértek egy segitséget, és akkor már nem lesz neki olyan sok munkája. Jó mellette dolgozni, feleli, mert olyan nagyszerüen, sokat és gyorsan tud dolgozni. Nem is értem miért nem vitt téged magával, mondja nekem. Nem akartál vele menni? Mária, aki szintén velünk volt, jött a segitségemre. A H. már előbb elment, mint Ő az Urnára ment. – Óh ha tudnák, hogy repülnék és milyen boldog lennék ha mellette lehetnék. Most ismét kapnak egy harmadik nőt. Ó be jó lenne ott lenni a közelébe, de nem, mégsem, nem akarok harmadik kerék lenni ott, ahol valamikor első voltam. – Még kérdeztem tan. úr jól érzi magát az új helyen /mintegy igazolásul, hogy vajjon úgy van-e, mint mondta./

Nem nagyon, annyi fél jön naponta. Nem nagyon szeret ott. Ó Istenem bár lenne mód – lehetőség reá, hogy ismét együtt lehetnénk. – Egész nap vele foglalkozom, ha Ő is így érezne, igy szenvedne mint én, már rég segitett volna a dolgon, nem birná ki.

Kotaszek Hedvig: Életek-Lives

Kérdeztem mikor mennek szabadságra. Egyelőre még nem tudják. Ő akkor megy, amikor a T. Én alighanem augusztus elejétől megyek. – Vajjon szeret-e még? Még most is sokszor felriadok álmomból, nem, nem lehet ez valóság, hogy nélküle kell élnem. –

Olyan jól áll neked ez a ruha ezzel a frizurával, úgy nézel ki mint egy szép fiatal asszony, nem jegyezted Te el magad titokban, kérdezi az egyik asszony. Éreztem, hogy elpirulok. Ó milyen boldogan jegyezném el magam vele. – Igy is úgy érzem, hogy egy egész életre eljegyeztem magam neki. És bárhogy alakul a sorsom, bár mi lesz is velem, a szivem örökké az övé.

Szeretni, tiszta szivből igazán mindig, egyedül csak Őt fogom! Ó Istenem, bár sejtené, hogy milyen nagyon rosszul érzem magam nélküle. De szabad-e neki egyáltalában ezt megtudnia? Ki tudja mi-mire jó! Hiszen ha tudnám előre, hogyan kellene viselkedni, mit kellene tennem. – De nem merek már őszinte lenni. Pedig de jól esne kipanaszkodnom neki minden bánatom, elmondani mindent, ami fáj. Csak Ő tudna egyedül megvigasztalni, csak Ő tudna egyedül megnyugtatni, ismét vissza-vezetni saját magamhoz. –

1946.VII./6.sz.

VII./1.

Kb. ½ 4-kor mentem le ebédelni. Nem sokkal utánam jött Ő. Egy darabig hallgattunk /én rá sem néztem/, aztán megszólalt: Hogy van H? Köszönöm jól, feleltem. Sok a munkájuk? Igen. De csak nem kell délután is bentmaradni? Közbe hozták az ebédjét és minthogy nem nézett reám én válasz nélkül hagytam az utóbbi kérdését. Felálltám és halkan köszöntem. De Ő rám sem nézett, a köszönésem pedig, lehet- hogy szándékosan, nem hallotta meg. Szóval úgy tett mintha észre sem venné, hogy elmegyek. K. az ő barátját áthelyezték az ….. /Urára?/. Ó bár történne valami, hogy én is odakerülhetnék, gondoltam magamban és azt reméltem, hátha M. magával visz.

VII./2.

Me. idejön a fülembe súgja: I otthagyta az Úr., M. megy helyette. Ő visszakerül az elnökire. Valaki megfúrta. Ebédnél Ő M. jött le. Én Gizikével voltam lent és M. rögtön odajött hozzánk, igy Ő is kénytelen volt odajönni, de

úgy ült – bár mellettem egy hely üres volt, hogy mellém a M. engedte, Ő pedig a szélső oldalon ült le. Nem szóltunk egymáshoz egész idő alatt egy szót sem. Gi. azt kérdi M.tól. Nem akar magával vinni egy jó gyors-gépírót? Dehogynem, felelte. Én tudok egy jót, itt a H. Meglepetve – csodálkozva néztek egyszerre reám mind a ketten. Én pedig zavaromban gyorsan azt feleltem. Nem igazán nem akarok elmenni, nagyon megszerettem ezt az osztályt. Mikor felálltak az asztaltól, megvárta míg M. elmegy előlem, aztán reámnézett, köszönt és elment. A folyóson még egyszer összetalálkoztunk. Jó alaposan megnézett és nagyon barátságosan – mint G. mondja: „viszontlátásra" köszönt. Valóban úgy volt mint mondta, nem érezte jól magát az Ur-nán. De nem a saját akaratára történt, hogy elment! Milyen baló is vagyok és még azt vártam, hogy azért nem tudja megszokni a helyet, mert én nem vagyok mellette, holott mint emlitette ez a magyarázata: hogy nem szerette azt a munkakört, amit reámértek. – Mikor megtudtam, hogy otthagyta az U-nát egy percre nagyon megrémültem, arra gondoltam, még képes és itt hagyja az egész hivatalt. Ó bár ismét vele együtt lehetnék. Bár én is mehetnék vele együtt, hát nem érzi, hogy mily végtelenül szeretem. –

Vagy talán terhére is van ez a nagy ragaszkodás? Talán már el is felejtett mindent.

VII./3. Magának mindig ezt a két szint kellene hordania, mondja az egyik ember a hivatalban /piros-fehér/, olyan jól áll magának. Ó hiszen neki öltözöm és mégcsak egész nap nem is találkoztunk.

VII./4. Felmentem az U-ra először. U. is az egyik előadó, aki mellé be voltam osztva, is oda lett helyezve és valamit vittem fel neki. –

Ő ott állt beszélgetve az ajtó előtt. Kifelé jövet szembejöttem vele és igy észrevett. Az a ruha volt rajtam, ami tegnap. Csodálkozva nézett reám és nem köszönt én pedig gyorsan siettem tovább, mintha a legtermészetesebb dolog lenne, hogy fennjártam. De a lábaim úgy remegtek, hogy alig bírtam menni. Míg fennvoltam megkérdeztem a G-ét, te maradsz? Nem tudom, I. kért, de nem tudom, hogy engednek-e?

Ebédnél jobbra tőlem Gn ült és mellette levő hely üres volt. Balra tőlem Me. ült. Ő jön be. És felém sem nézve megy tovább. Gn szól utána B., B gyere ide, itt

van egy hely. Kényszeredetten odajön, én rá sem mertem nézni. Egy másik férfi akarja közbe elfoglalni az üres helyet. Már foglalt, mondja Gn. Tessék átadom szivesen, mondja Ő. Nem, dehogy így a másik. – De kérem, tessék, már is átadom, azzal Ő már el is ment, és háttal nekem leült! Én pedig alig tudtam a sirást visszatartani. Ez az én szerencsém. Majd Me. is elment az ebédtől /azt mondta csak úgy hagy itt, ha nem fakadok sírva, látta, hogyan küzködök magammal./ Kis idő mulva Ma jön és ül le mellém. Egyszer Ő hátranézett, de rögtön vissza is fordult. Ma a legjobb barátja, vajjon mondott-e neki valamit rólam, hiszen M. tudja, hogy mellette voltam és vajon nem tünt-e fel neki, hogy milyen hallgatagok vagyunk, ha egymás mellé kerülünk? Ó Istenem, szánj meg és küldj valakit segítségül!

VII./5.

Reggel megyek be a hivatalba, Ő pedig jön a híd felöl. Éppen arra nézett, ahol jöttem és persze, hogy észrevett, de azért ment tovább. Igy ment elöttem végig a lépcsőn is, de nem állt meg, hogy bevárjon és pedig, ha Ő nem akarja – mit siessek utána? –

Kotaszek Hedvig: Őrző-poemvisual

A II. és III. emelet közti lépcsön kezet fogott valakivel. Én itt kénytelen voltam leállni, mert nem tudtam továbbmenni. A szemem lesütve tartottam és vártam, hogy köszönjön, hiszen már egészen mellette voltam. De Ő befordult és én a legszörnyübb gyötrödésekkel mentem tovább, felfelé. Már ott tartunk, hogy nem is köszön, észre sem vesz. Úr Isten mit tettem, mivel érdemeltem ezt ki. Ebédnél Ő már bent ült mikor én mentem. Ezuttal nem háttal ült. És ahogyan szembe jöttem felé, köszönt. Kicsit megkönnyebbültem, de azért nem tudom mire magyarázni, hogy reggel nem köszönt. Én közbe felszaladtam pénzért és mikor ismét visszamentem Ő jött éppen fel. Egy percre meghökkentünk mind a ketten egymástól, de aztán nyiltan reá néztem /nem is értem miért

sütögetem mindig le a szemem előtte/ Ő megbiccentette a fejét és mentünk tovább. Az altiszt átjött az osztályunkra és azt mondja a M tan. azért sokkal nyugodtabb, mint I. , Ő nagyon ideges volt, mindent mindjárt szeretett volna elintézni.

VII./6.

Cicához mentem. Kérdezte, hogy vagyunk? Tegnap 1 óra felé az uton összetalálkozott vele. Egy percre megállt, mintha mondani akarna valamit, aztán mégis, meggondolta magát és továbbment – mondta Cica. Ó Istenem itt egyedül csak te segithetsz rajtam. Hogyan tudnék ismét mellé kerülni, anélkül, hogy Ő sejtené, hogy mennyire szeretnék vele lenni. Mindenki más dicsér, tetszem, csak tőle nem kapok dicséretet, pedig csak neki szeretnék igazán tetszeni. Milyen csinos vagy, édes vagy, mint mindig, jaj de helyes vagy, milyen jól áll ez az új frizura – mondják – és én nekem minden-minden csak őt juttatja eszembe, miért nem Ő látja mindezt és miért nem az Ő szája mondja mindezt. Bánt nagyon, hogy a Gnét kéri és akarja magával vinni, Ő több és jobb neki mint én voltam. Őt értékeli. Mert, ha engem értékelt volna nem lett volna szabad elengednie, a történtek után még jobban értékelhetett, becsülhetett és szerethetett volna.

Kotaszek Hedvig: Madártánc-Birddance

De ugylátszik én nála csak mint nő számitottam, mint munkaerő nem. Ó bár hivna, bár áthelyeznének hozzá. Cica azt mondja Ő úgy hallotta: hogy a Gné nem megy: és azt mondják Ő volt Vi jobbkeze. – Hogy fáj ebből a szempontból is, hogy többé már nem lehetek ilyen értékes , ügyes ember mellett. De minek is lennék mellette? Hiszen Ő már nem szeret! Különben, hogy birná ki ennyi ideig nélkülem, hiszen én majd beleőrülök sokszor már a fájdalomba. Hiába igyekszem elvonni a gondolatom másfelé, mindig vele foglalkozom. Állandó körforgás van. Minden út, minden gondolat hozzá hozzávisz – hozzávezet. Bár segithetne rajtunk valaki, de csak akkor, ha még Ő is szeret. Gizikébe nagyon értékes, jó barátnőre találtam. Ma-vel is nagyon jóba van, régről ismerik egymást és megigérte, hogy majd érdeklödik néha utána! Hiszen ha olyan jó barátja neki, akkor egy-

szercsak beszél majd neki rólam. – Istenem segits meg, inkább lemondok a nyaralásomról is, csak ismét vele lehessek. –

VII./8.

Az új kartonruhám volt rajtam. Az egyik kolléga azt mondja .., olyan helyes ez a ruha, szellős és mégis oly diszkrét. Neked van a leghelyesebb kisasszonyod, mondja O-nak. Azt elhiszem, feleli …, Ő a leggusztusosabb mind között. Igazi nő, mondja a másik, tipikus feleségnek való. Hátha csalódik, feleltem. Nem, dehogy, maga csalódott az utóbbi időben. Nagyon szivére vette a dolgot. P. melletted mindig más kisasszony van, de most már úgy látom, hogy állandó ez a szép barna kisasszony, mondja az egyik barátja. Ideig-óráig, feleltem: látod már hütlenkedik. –felelte. – Ebédnél úgy tett, mintha nem is vett volna észre, csak mikor már kifelé mentem és kicsit arra néztem, mintha Ő is odanézett volna.

VII/ 9.

Az az előadó, aki mellé szintén be voltam osztva felkerült az U-hoz. A hátralevő dolgait még lediktálta nekem és akkor én is felmentem az U-ra. Lilivel beszélgettem. Mióta te elmentél azóta feloszlott az egész osztály. Te megkezdted és utánad bomlott minden, az egész osztály. –

Madárdal sem maradt utánad, ahogyan te elmentél. – Ahogyan valaki kinyitotta a másik szoba ajtaját, láttam, hogy Ő ott áll, úgy megfájdult a szivem érte, az

nem lehet, hogy az Ő hibájából helyezték innen el. Lili azt mondja, valaki rossz akarója volt, Cica is azt mondja azt beszélik, hogy nagyon ügyes volt, Ő volt V. jobbkeze, csak valaki megfúrta. –

VII./10.

Ahogyan felvittem a megírt dolgokat beszélgetni kezdtem G.névél. Itt maradsz? Mellette akkor most ki lesz? Azt mondta, /felelte G.né/ hogy nem kér senkit, majdcsak kap valakit, addig maga gépel. De M. mellett már megszoktad, ugye? Ő nagyon helyes ember. Te melyiket választanál inkább, kérdi hirtelen. Az n. és én M.nek nem dolgoztam, minden csak szokás dolga, feleltem. – Itt mindegyik asszony olyan szép, helyes, elegáns, olyan kis szürke verébnek éreztem magam, hogy is gondolhatom egy percig is, hogy Ő mindegyiknél különbnek lát, szebbnek? Nem is csoda, hogyha már ezek után az asszonyok után nem tetszem neki. – És úgy látom a G. névél nagyon jól összeszoktak, mert az is ragaszkodik Ő hozzá. Multkorjában is tőle jött ki. Mindenkinek több köze van hozzá, mint nekem. Csak nekem nem szabad mennem, csak én nem láthatom őt. – Ahogyan jövök lefelé a harmadik emeletről hirtelen lenéztem és mintha Ő éppen felfelé, felém nézett volna, de nem tudom biztosan, mert a következő percben ő már belépett az osztályba. – Az egyik osztfönökhöz

vittem aláíratni a dolgokat. Már máskor is élénken érdeklődött utánam, de ma különösen. Ahogy bemegyek hellyel kinál. Nem köszönöm, ugyis mindjárt megyek azért nem érdemes leülni, feleltem. Persze maga még fiatal, nem fárad el, könnyen hajlanak a csontjai. Én hallgattam, hirtelen nem is jutott eszembe semmi, amit felelhettem volna, annyira meglepett az utóbbi kijelentése. Vagy nem? kérdi, látva, hogy én nem felelek reá. Zavaromban azt feleltem: nem. Miért, van valami baja? Nem hál' Istennek tökéletesen egészséges vagyok. Akkor miért mondta, hogy nem? Én szörnyü zavarba voltam, de éreztem, hogy most már állni kell amit mondtam. – Megvagyok fázva és ilyenkor a reumát érzem. Maga reumás? Igen. És hol érzi? A karomba és a lábamba, feleltem, de már alig vártam, hogy elillanhassak innen. – Magam sem tudom, hogyan jutottam bele ebbe a szörnyü kellemetlen helyzetbe. Tulajdonképen, miért is mondok ilyen hazugságokat? – És mikor érzi? Ilyenkor mikor időváltozás van. Azzal gyorsan elköszöntem és szaladtam kifelé. Pár perc mulva ismét le kellett vinni hozzá ügydarabokat. De most már egészen józanul viselkedtem és

fölényesen hallgattam kiváncsi kérdéseit. Csak egy-két darabot kellett volna aláírnia, de ő mind elkérte /a többit akkor kaptam még az osztályokról, még készen sem voltak./ Maga elé tette, lassan lapozgatta, közbe időnként kiváncsi pillantásokat vetett a szemüvege mögül reám és kérdezett. – Hol lakik maga? Kivel lakik? Hányan vannak otthon? Testvérei vannak? Hány leány? És mind ilyen szépek mint maga? Nem menyasszony? Szokott járni szórakozni? Mennyi idős? Hol járt iskolába? Mit végzett! Tud jól gyors-gépírni? Hol van az édesapja állásba. Saját házukba laknak? stb. Én csak szorgalmasan felelgettem a kérdéseire. Alig tudtam megszabadulni tőle. Végre készen lett az aláírással, és én gyorsan felálltam, és mentem kifelé. – Nem tudom mire magyarázni ezt az élénk érdeklődését.

VII./11.

B/lista bizottság a régi helyen ülésezik. – Ugylátszik most már rövidesen meg is lesz a B. lista.

A mellékfolyóson jövet szembejött velem. Ilyen nagyot, ilyen mélyen meghajolva még soha nem köszönt. Taláncsak azért tette, mert nem láthatott senki bennünket. De miért csinál úgy idegenek előtt, mintha észre sem venne? 11-ke, fájdalmasan

emlékezetes nap. Vajjon gondol-e reá, mi történt akkor? Vagy talán már nem is hiszi, hogy valaha tudott úgy érezni, mint ahogyan akkor mondta! Most már ismét jó helyen van, a régi helyen: neki előbb teljesült a vágya mint az enyém.

Az O. egyik unokatestvére odajön hozzám és azt mondja nekem: Maga olyan helyes, kedves úrileány, hogy nem is való hivatalba. – Manapság pedig már minden úrileány hivatalba jár, feleltem, csak nem nagyon veszik észre sokan, hogy úrileány. Látja én rögtön láttam, hogy ki maga, - lehet, hogy azért is tünt fel nekem, mert van nekem is egy ilyen korú leányom, mint maga. –

VII./12.

H. maga olyan szép, minden nap szebb, mindennap más ruhában és azzal odajön és kezet csókol. Nem szabad, húzom el a kezem. Miért ne lenne szabad, feleli, mindennek van egy bizonyos határa, ameddig el lehet menni. Megértjük mi azért majd lassan egymást. Azért most már látom, hogy maga is kezd

belejönni, /valami ilyesmit mondott./ Annyira meglepődtem, hogy nem is tudtam felelni reá. Mire érti? Hiszen elég világosan megmondtam a szemébe, hogy a hivatalos dolgokon kívül, semmi nem érdekel. Nem egyszer visszautasitottam már, minden hívását, udvarlási szándékát. Szinte bosszantó már ez a szemtelenség. –

Megszünik az osztályunk, felszámol, a Sz. már osztja be az osztály tagjait máshova. – Olyan öröm fogott elhirtelen. Istenkém csak most az egyszer segits meg! Elhelyeznek bennünket más osztályra és Ő mellette nincs senki!

-Mikor kimegyek a másik szobába Ő is jön. Sz. kérdezte hova akarok menni. Maga hova szeretne menni. Mert ugye mi együtt maradunk én mondtam, hogy maga is jön velem, mert Sz. kérdezte kit akarok vinni. Én szivesen dolgozom előadó úrnak, de kérem, ne szóljon, ne kérjen maga mellé! –feleltem. – De miért? Én megszoktam itt, előadó úr mellett is szivesen dolgozom magának, csak azt az egyet igérje meg, hogy nem fog kérni. Hagyja, hogy beosszanak,

ahogyan akarnak. Ne kérjen külön maga mellé. Hát jó megigérem, de ugyis együtt osztanak be. /Óh ha tudná ez a kijelentése milyen rombadönti bennem, a még alig éledő reményt./

Istenem könyörülj rajtam!

Kotaszek Hedvig: Baka István, Könyörögj érettünk..!

Kotaszek Hedvig: Baka István, Könyörögj érettünk..!

VII.13.

Hazafelé menet látom, hogy egy lépcsősorral lejebb, megy az egyik leánnyal. – Vajjon észrevett-e? Hátra sem nézett. A fsz.re érve ment ebédelni. Hát mindenki mehet vele, csak én nem! Szabadon járhat bárkivel, csak nekem kell kerülnöm őt. – Úgy fáj, hogy úgy érzem összeroskadok a fájdalomtól. Istenem ne engedd, hogy ez a szép, magasztos érzés és minden mi köztünk volt megszünjön, elhalványodjon, egészen elvadulunk , el idegenedünk egymástól. – Már rosszabbul vagyunk, mint az idegenek. Kerüljük egymást és ha véletlenül találkozunk futunk egymás elől, ha meglátjuk egymást, igyekszünk úgy tenni, mint ha nem láttuk volna egymást. Miért nem elégedett meg azzal, ami közöttünk volt. Miért akart mindent, vagy semmit. Ahelyett, hogy igy kerüljük egymást nem lett volna szebb, ha mint két igazi megértő barát állandóan egymás mellett lehetnénk, egymást-segitve, gyámolitva.

Hiszen a barátság még szebb mint a szerelem! De legalább is tartósabb! Milyen jól esne néha megsimogatnom, egymás kezét fogni. Érezni, hogy mellettem van, megvéd minden bajtól. – Valahogy úgy érzem, hogy távolodunk egymástól, én tudom, hogy ugyanúgy szeretem mint akkor, de mintha Ő már nem úgy érezne. Lehetséges lenne, hogy nála is, mint más férfinál, csak muló fellángolás volt az egész! Csunyább lettem? Vagy talán már kiábrándult belőlem! Nem kivánom senki bókját, de olyan jól esik ha hallom, hogy szép vagyok, helyes stb. Egy-egy percre megnyugtat, visszaadja az önbizalmam. De hát akkor mi itt a baj? Bünös dolog nős emberrel foglalkozni. Hogy is fejlödhetett eddig a dolog, rémülök reá! De hát, hogy is történhetett, hogy ennyire megszerettem. Kezdeményezője voltam én valaminek? Mindig, mikor már láttam is hogy milyen jó ember – akkor is mikor bevallotta, hogy szeret, folyton csak az volt előttem: nős ember! Mikor, hogyan lettem ennyire szerelmes belé? Nem tudom! Semmit sem tudok. Mikor, hogyan jött. Nem

tudom. Csak azt érzem, hogy kinlódás, gyötrelem igy az élet. Dehiszen Ő mindjárt akkor bevallotta, hogy szeret, azt is mondta, hogy nem válik. Miért hagyta tovább fejlődni akkor a dolgokat! Miért mondta másnap már azt, hogy elválik. Köztük ez már elintézett dolog! Mikor mondott igazat! Hiszen nem úgy ismertem őt, mint aki, - látva az én érzéseimet is – képes lett volna ilyen lelketlen játékra. Legjobban azért az bosszant, hogy elhitte, ahogy mondtam, hogy jól

érzem magam. – Most már lehetne szó róla, hogy az U-ra, menjek, de most már, minek? Már látom, hogy a sorstól nem lehet kierőszakolni semmit sem!

Maca tegnap vizsgázott államszámvitelből. Az egyik tanácsos, aki mellett még az E. K.ba voltam szólt ott az összes tanácsosoknak és az elnöknek. /ismeri mind/ Ma telefonált. Örül neki, hogy valami szivességet tehetett, hogy segithette a hugomat, de föleg annak örül, hogy nekem tehetett valamit. Olyan szépen beszélt, kiéreztem minden szavából a becsülését tiszteléstét! Miért, hogy mindenki más észrevesz és hü és hálás, akikhez én is az voltam, csak éppen Ő nem, csak éppen Ő hagy el. „1946.julius 20/sz.”

VII/15.

Nem oszlik fel az osztályunk. Megmaradunk közölte velem az előadó nagy örömmel. Ha tudná milyen boldogság ez számomra is. – Az az osztályfönök, aki multkor oly élénken kérdezősködött ismét megkérdezte: nem vagyok-e menyasszony? Nem is akar férjhez menni? Nem! feleltem. Komolyan, őszintén mondja ezt? Mit csinált tegnap, hol volt stb. kérdezősködött. Hazafelé jövet a villamoson az egyik elemi iskolai osztálytársnőmmel jöttem. Hogy van az H, hogy mi nem megyünk férjhez, kérdi. Én nem is kivánkozom, feleltem: te szeretnél férjhez menni? kérdem. Én nagyon, feleli. Hát nincs udvarlód? Nincs senki. Csak bent a hivatalban van egy nős ember, azzal szoktam eljárogatni, a B. most nem számit, mert beteg. Hogy, hogy nem’ számit, mire érted ezt, kérdeztem meglepetve? Hát úgy, hogy most beteg és nem lehet vele csókolódzani. Csak nem csókolóztál

Vele? Dehogyisnem. Már 3 éve, hogy csókolódzom vele. Most ugyan van ott egy fiatal pap és azt mondja, hagyjam ezt a vénséget, inkább vele foglalkozzam. Ha látnád milyen féltékeny reá! És hol találkoztok vele? Otthon, a szobájába, átmegyek gépelni neki. A Felesége, a gyerekek tudják ezt? Néha úgy hiszem, hogy mindent tudnak, máskor meg, hogy nem tudnak semmit. És mindezt olyan természetesen, olyan magától értetődöen mondta, mintha ez a világ legtermészetesebb dolga lenne. – Te nem szerettél még soha senkit? kérdi tőlem. Dehogynem. Hát te nem szoktál csókolódzani! Nem, én valahogyan ezt is becsülettel ellenkezőnek tartom, hogy én csókolódzam olyas valakivel, akinek felesége van. Én nem tudnék senkit sem megröviditeni, nekem nem lenne egy

nyugodt éjjelem sem, nem tudnám pihenésre hajtani a fejem, ha én miattam sírna, szenvedne valaki. Ugyan ne beszélj már ilyeneket: a szerelem az a becsület fölött is áll. Én már nem tudnék ezen a téren ilyen önzetlen lenni, ha egyszer nős ember és nem vehet el, legalább csókolódzál vele. Mi mást tehet az ember egy nős emberrel, aki nem veheti el? Sok mindent feltételeztem volna róla, de, hogy ezzel a pappal legyen jóba…. az eszem áll meg! És az is milyen szenteskedve tudott prédikálni, hát igy bizhat az ember egy papba, ezért járt hát Ő is olyan szorgalmasan a teplomba. Most már látom, minden csak álszenteskedés. Nem hiába nem tudok elmélyülni soha az imádságba a tömeg között. Miért hallgassam egy ilyen papnak a prédikálását, aki tényleg „vizet prédikál és bort iszik." Hát igaz, mondja É, látom, hogy te más természet vagy, mint én. Én szerelmes természetű vagyok, mindjárt lángra lobbanok. – Hát igy gondolkodnak és éreznek a velem egykorú leányok?

Talán nekik jobb, talán nekik van igazuk, ők talán boldogabbak mint én! És vajjon mindenki ilyen hiszen akkor nem is csoda, ha olyan rossz a férfiak véleménye a nőkről? És „Ő" már nem is csodálkozom rajta, hogy megszédült, hiszen Ő még csak nem is pap! Igaz, hogy köztünk nem volt soha egy csók sem, feleltem, de azért talán jobban és mélyebben szerettük egymást, mint azok akik csókolódzanak. Látva az én felfogásom, igyekezett abbahagyni a témát. –

VII./17.

De helyes a ruhád! Látod milyen helyes vagy igy, milyen jó igy a hajad. Mindig igy fésülködj, mondja az egyik leány. Ne fésüld soha vissza, igy olyan helyes kisleányos vagy. Az biztos, hogy igy kisleányosabb, - mondja a másik – de azért jól állt úgy is. Igy azért mindenesetre fiatalosabb. Ni csak a régi H. , rögtön észrevettem, mondja M. Visszafésülködtem, mert én is úgy találom igy még reá érek fésülködni!

Kotaszek Hedvig: Szerelmem

VII./18.

Reggel dollárt mentem beváltani, barackra kellett, és az előadó adott kölcsön. Ahogyan visszafelé jövök, a kapú elött áll Ő, egy pár más kollégával. Észrevett és többször elörehajolt és nézett felém, majd mikor odaértem, nagyot hajolva köszönt felém. Olyan jól esett. Úgy örülök neki, hogy ebben a ruhádban látott, mondja Gizike. Miért ez jól áll? Nagyon, felelte. Én örömömben össze-vissza csókoltam Gizikét. Merek reménykedni. Azt hiszem nem került B/listára. U. i. tegnap volt meg felügyelőkig bezárólag a B/lista. – Olyan jókedvüen, nevetve jöttek Sz-val, mindketten, mondta Cs. egészen biztos, hogy nem került b/listára. –

VII./16.

G. elinditotta a lavinát. Miután M. minden bizalmas dolgot G. elmond, ő is megszólalt az én érdekemben.

Azzal kezdte G. , hogy feloszlik az osztály és ki hova kerül. Már mindegyiket megtárgyalták, maradtam még én. Itt van még a H. , mondja G. Én tudom hova szeretne Ő kerülni. Hova? Vissza a régi helyére. Miután a legnagyobb titoktartást és a legnagyobb diszkréciót kérte, megmondta G. , hogy szerettük egymást és én kértem az elhelyezésem, azért jöttem el onnét, de éppen ezért én nem kérhetem, hogy helyezzenek vissza. Nem akar a H. semmit, csak, hogy ismét együtt lehessenek. De miért nem lenne lehetséges? Hiszen a válás egész komolyan folyik, felelte M. – Úgy megdobbant a szivem, de nem, ez nem lehet valóság, miattam, értem megtenné még ezt is. És a felesége elválna tőle, tényleg nem szereti, lehetetlen, fordult meg gyorsan gondolataimba. De, hát akkor kár is minden lépésért, ha csakugyan igy van, akkor nem lehetek mellette. No de ilyet!? Még az öreg fiú is lángra lobbant. Hát csoda!? kérdi G. Nem, egyáltalában nem. És mondja eljutottak a csókig. Nem, felelte G. De ilyet. Hogy tudta megállni. Igaz, hogy a B nagyon rendes, nagyon korrekt gyerek. Azért sem akarja forszirozni a dolgot „Ő” mondja G. , mert attól fél, hogy ő öreg a H.-hez. Miért? A H. sokkal komolyabb, nem az a természet, aki ne tudná őt szeretni! Majd mielőtt lement a pártba, azt mondja Gizikének, beszéltem ám. Minthogy én is jelen voltam, többet nem mondott. Majd később visszajött és én magukra hagytam őket. – Hogy mit izgultam én ezalatt az idő alatt azt leírni képtelen vagyok. Nem bírtam volna ki másnapig! Elmentem Gizikéékhez és ott bevártam

őt. – „Felhívta telefonon Ma. Őt. – Most végre itt az ideje, hogy megbeszéljem veled, hogy a G.-né nem mehet. Ott nagy szükség van reá, és Ő is szeret itt. De mint hallottad talán az árúcsere osztály megszünik. Ott van 3 jó

munkaerő, /mondja a két Évát/ és a H. – Köszönöm, felelte „Ő", de egyelöre az a helyzet, hogy nem adnak mellém külön kisasszonyt, azt mondják nincs olyan sok munkám, hogy külön kisasszony járna. Különben is azt mondják: vannak itt elegen, akik dolgozhatnak nekem. –de én azért jól tudom, hogy járna nekem külön kisasszony. Semmi, de semmi mást nem mondott, kérdezte G. ? Nem, tudja vele nagyon óvatosan kell bánni, mert hamar gyanút fog. Én nagyon örültem, ennek a hírnek. Úgy látszik M. csakugyan jól ismeri őt, nagyon finoman járt el. Ebből megtudhatta, hogy esetleg szabad leszek és finoman az értésére adta, hogy esetleg választhatna engem is. Nagyon jó, hogy igy történt, mert magamban már azon izgultam, Istenem talán többet is tettem, mint kellett volna. Jaj, ha megtudja, hogy szóltam valakinek. Isten őrizz! Inkább hallgattam volna és nem szóltam volna Gizikének sem. Már nem birtam a bizonytalanságot, nem tudtam volna igy hazamenni, hogy nem tudom mi történt. De hál' Istennek jól végzödött. Minthogy látom, hogy Gizikénél finomabb, diplomatikusabb egyén nincs megkértem őt, most már mond meg neki: engemet velekapcsolatban ő előtte most már soha többé ne emlitsen. Kérlek még azt tudakold meg töle finoman, ha alkalom adódik reá és szoktak beszélni az otthoni életükről egymásnak – hogy vannak a feleségével, mi van közöttük, mert végre is szeretnék tisztán látni! Ezután pedig érdeklőd meg a B/listát és hogy mikor megy szabadságra. Gizike mindezt megigérte. Olyan jó, nem is tudom, hogyan tudom meghálálni ezt a hozzám való jóságát.

VII./18. Ki jött az ujságba – felügyelö – titkárig be-

zárólag – kit helyeztek B/listára. Ő nincs köztük – ujjongott a szivem! Ugye megmondtam neki, hogy Ő nem kerül B/listára. Tegnap, hogy összetalálkoztunk olyan vágy fogott el, hogy odamenjek hozzá és megkérdezzem tőle: ugye nem került b/listára. Nagyon örülök neki. És annak is nagyon örülök, hogy ismét jó helyre került, ismét révbe jutott. – hogy szerettem volna kezet fogni vele. De éreztem, hogy sírva fakadnék, még mielőtt megszólalnék. – Ennél nagyobb öröm

nem is érhetett volna, minthogy Ő itt marad! A két tanácsos, az o. vezető és a másik tan. b/listára került.

VII./19.

Éppen fordulok ki az egyik szobából – ahová az aktát vittem – mikor szembe találom magam vele. Két leány ment elöttük Ő pedig két másik férfival mögöttük. Minthogy még tovább kellett mennem egy ügydarabbal, én is arra tartotta. Nem tudtam elég lassan menni, hogy ne kerüljünk össze. Ő megérezhette, hogy én is arra megyek. Mert bevárt! Mi ujság H? Hogy van? Hova tart erre? Ki az? Hol van? Milyen osztály? Közbe elértünk a folyósót összekötő lépcsőhöz és éppen arra jött a Lili. Minthogy „Ő" leállt az ajtóba L. nem tudott átjönni. Én köszöntem felé. Mióta van ott? Majd köszönésemre megfordul. Igyekezett meglepetést mutatni, és valamit szólt l.-hez. Én pedig gyorsan elillantam! Mit is tudtam volna felelni. Mi óta elváltunk, hát nem tudja. Vagy talán, hogy M. mondta, hogy feloszlik az osztály, azt hiszi, hogy már el is kerültem! Olyan fojtott volt a hangja, mintha nehezére esne a beszéd. Szinte úgy éreztem, hogy megerőlteté-

sébe kerül beszélni hozzám! Nem tudtam volna ilyen lelkiállapotba visszamenni az osztályra. Bementem a mosdóba, úgy éreztem a szivem szakad meg. Majd igyekeztem erőt venni magamon, eltüntettem a könnyek nyomait és igy mentem ismét vissza. Még alig mulott pár perccel 1 óra és Ő már ebédelni megy?

VII./20.

H. maga olyan jól néz ki! Mindig szebb lesz. Most van abba a korba, hogy mindig szebb – és szebb lesz. Mindig ragyogobb, csakúgy ragyog. Szép is jó is! Palikám te vagy a legboldogabb ember – mondja a szobákon keresztülhaladva – ilyen gyönyörü kisleány van melletted. Igazán olyan szép egy ilyen kisleány, mintegy gyönyörü virágcsokor. Nem biztos hogyha magának tetszem, hogy másnak is tetszem, feleltem erre! De biztos tetszik maga másnak is. Olyan édes ez a ruha mondja Marika, mint aki benne van. – Ebédnél nagyon vártam, úgy kivántam látni. Végül megjelent. Megállt. Helyet keresett magának. Velem szemben volt üres hely, de nem, nem ült oda, másutt is volt üres hely, inkább odaült. Még bejövetelnél észrevett – igaz, hogy éppen az ajtófelé néztem – és

köszönt, de mikor felkeltem az asztaltól, észre sem vett, - legalább is igyekezett nem észrevenni. –

VII./27.

Mulnak a napok és minthogy nem mindennap találkozom vele, az egyes napoknak a jelentősége, melyben Ő is benne van megnő, míg a többi elenyészik. –

Még vasárnap este egészen váratlan dolog történt. Összevesztem Lacival. Én, hogy megmondtam véleményemet, már nem is haragszom reá, ő ellenben annál jobban. Olyan hirtelen jött az egész, hogy nem is tudok pontosan számot adni róla. – Ő nagyon élesen nekem támadt, hogy önzö vagyok, nyakra-főre csináltatom a ru

hákat és ugyanakkor a másiknak még cipője sincs. –

Én ruhákat csináltatok, minden darabom 3-4 éves, úgy a cipő, mint a ruha. Az fájt neki, hogy látta az új kartonruhám, de hát azt kaptam. Az pedig, hogy több cipőm van, annak ellenére, hogy a többi egy évben legalább 3 párat csináltat, én pedig 3 évbe egyet, az csak nem lehet bünöm? Mikor már nem tudott mivel érvelni kikérte magának, hogyan merek én ilyen hangon beszélni vele, ha igy folytatom Ő többé el sem jön. Akkor már nagyon mérges voltam, ezt feleltem. Hát ne gyere. Ha neked az különös kegy, hogy elgyere ne gyakorold ezt a kegyet, ne gyere. Ő erre: én igazán olyan szeretettel jöttem,, nem gondoltam semmire, örültem, hogy a picinek hozhatok valamit stb. mondta, én erre közbeszóltam: jaj csak ne folytasd, mert ebből már elég, te is Mária n. is B. néni is örökké csak ezt hajtjátok, hogy ti mit tettetek nekünk, mit adtatok mikor kicsik voltunk. Hát ne tegyetek semmit, ne hozzatok semmit. Eddig is megvoltunk a Ti támogatásotok nélkül, ezután is megleszünk! Elég az hozzá, nagyon összevesztünk. Anyuka sírt és szidott engemet, /holott ezeket az Ő érdekébe is mondtam, hiszen magunk között Anyuka is panaszkodott reájuk/ de ezt megértem, hogy védi a testvérét. A gyerekek csak nem kivétel nélkül nekem adtak igazat. –

Utólag, ha visszagondolok reá nagyon bánt az eset, nemhogy otthagytam volna mielőtt még visszafelelek. És még reám mondják, hogy milyen szelid, béketürő teremtés vagyok. – Szégyellem magam, hogy nem tudtam uralkodni magamon.

De olyan izgatott, hányatott lelkiállapotba vagyok, hogy sokszor érzem, hogy nem birom tovább, ki kell hogy törjön belőlem a sok visszafoly-

tott önuralom.

VII./23. Háttal állt nekem. Mintha megérezte volna, hogy jövök, hátranéz, de rögtön vissza is fordul. Én is elmentem mellette mintha észre sem venném.

Hétfő Ő éppen fordult be a folyósóról mikor én onnan fordultam ki. Mindketten meglepödtünk egy pillanatra, és szépen folytattuk utunkat tovább.

Csütörtökön ½ 3 felé G.-vel lementem ebédelni. Ő már bent volt. Én direkt nem akartam ahhoz az asztalhoz menni és reá sem néztem. A Bor. /egyik volt kollégám/ ki szintén annál az asztalnál ült, ahol Ő: csak a másik végébe, megszólal: H. jöjjön csak ide, itt mindjárt lesz egy üres hely. Odamentem és alighogy leülök az Ő mellette lévő hely is megüresedik és az illető odaszól G.-nek, hogy jöjjön oda. Rögtön utána ott megint megüresedett egy hely. –Közbe hol én néztem Ő reá, hol Ő nézett, de úgy, hogy véletlenül a másik észre ne vegye. – G hivott, hogy menjek oda. Erre Ő is hirtelen felveti a fejét és gyorsan reámnéz. De én mondtam, hogy nem megyek. Egyszer aztán mégis összetalálkozott a tekintetünk. Istenem milyen rettentően le van fogyva és a szemei is milyen pirosak. Mi van vele, csak nem éhezik, csak nem beteg? Úgy összeszorult a szivem érte. Ó bár segithetnék rajta. Bár megkérdezhetném tőle mi bántja, mi fáj! – Annyi szomorúság volt a nézésébe, a szivem szakad meg tőle. – És Ő vajjon csakugyan elhiszi rólam, - hogy nem fáj a szakitás – amit mutatni igyekszem. – Közbe Évivel jövünk vissza a hivatalba. /Együtt mentünk a fogorvoshoz és én visszamentem vele a heti fiz. felvenni./ Ő pont velünk jön szembe Sz-vel. Itt jön I, mondja É. meglepetten /én már elöbb is észrevettem,/ Ő is észrevesz bennünket és mosolyog az Évire, de csak reá néz, mintha én ott sem lennék és nagyon udvariasan köszön is felé. – Meg is jegyezte az Évi: reád sem nézett. Ha én nem vagyok ott, akkor is ilyen hidegen szoktátok üd-

vözölni egymást? A Petőfi hid felé mentek Sz-vel, látszólag jó egyetértésbe vannak. – Megjegyzem, hogy az asztalnál mikor találkozott a tekintetünk, akkor odaköszönt nekem és röviddel utána elment, de ekkor már nem köszönt, hanem G-ke felé hajtotta csak meg magát és köszönt el. – Holott G-ke még be sem lett

mutatva neki, csak azt láthatta, hogy vele jövök. Most pedig szintén csak az Évit vette észre, mintha én a világon sem lennék. Igaz, hogy én is mikor az asztalhoz ültem, csak a B vettem észre, öt pedig igyekeztem nem észrevenni.

Egyik nap M.-vel megyek fel a lépcsőn mikor megállit bennünket: hogy vagytok mi lesz veletek stb. Ez sem az én kedvemért állított meg mondja M. Én pár lépcsővel feljebb álltam, és ott vártam be, míg beszélget vele.

Péntek reggel megtörtént a rádiom vétel. Elég csinos, szép rádióm van, kedden szállittatják haza. Kb. 11 órakor ki szól Me: Hédike jöjjön csak. Bent állt Sz. Me. mondja. Az államtitkárhoz kell átmennie kisegiteni. Megfelelő vagyok én oda? kérdem. Hogyne, feleli: Me. Tud gépelni meg gyorsírni, kérdi Sz.-is. Most rögtön kell mennem? Igen. Csak pár napról van szó, H.né szabadságon van mondja Sz. Majd elkisért, bemutatott az ottaniaknak. Milyen nap van ma? kérdi utközben. Péntek! Péntek, nem csütörtök? kérdi hitetlenkedve. – Ez volt az egész, amit utközben beszéltünk. – Marika helyébe mentem, u. is. elöttem Ő volt ott. De pehhére berekedt, ugyhogy nem tudott jól telefonálni, ezért cserélték át. Én elöször arra gondoltam, hogy itt az Ő keze munkája van, hiszen tegnap találkoztunk velük. Talán megint szólt Sz.-nek, hogy egy nagyon jó helyet biztositson számomra. De Ő, aki ismert engem ezt nem kivánhatta, hogy ilyen feltünő helyre kerüljek. Nem akarok én feltünni, hagyjanak engem csak elrejtve. – Minden percbe úgy drukkolok, hogy mikor követek el valami szörnyű kudarcot.

Azon imádkozom, hogy csak ezalatt az 5 nap alatt /csütörtökig/ segitsen a jó Isten ügyesnek lennem. Hogy is tehettek ilyen feltünö helyre. –

Azóta nem találkoztunk. A B. lista a nők részéről még nem jött ki. Állandóan nyugtalanít az is, hogy elmegy szabadságra, anélkül, hogy beszéltünk volna egymással, elmegy anélkül, hogy én tudnám.

Tegnap Anna nap volt. Vajjon mit érezhetett a feleségével kapcsolatba ha még együtt vannak, vagy ha …. de ezt nem is merem kimondani. Bár kezdek gyanakodni, ha együtt lennének nem nézne ki ilyen rosszul. És ha csakúgyan úgy lenne …… , vajjon nem hiányzik e neki a gondoskodása? Vajjon nem bánta-e meg, amit tett! És ha esetleg elválna, kérdés, hogy megnösülne-e ujra? Mert néha, ha belegondolok félek a házasságtól, félek saját magamtól. Nem vagyok én

ahhoz – talán ez a leghelyesebb kifejezés – „szakértő”. Ki amihez nem ért, ne kezdjen hozzá! Ugyan magához a házassághoz sem tudom milyen lennék jó-e, vagy rossz, vonatkozik ez inkább a háztartás minden teendőire!

Szeretem Őt ezt tisztán érzem, nem élet az életem nála nélkül, örökké vele együtt, mellette szeretnék lenni. Miért fosztott meg ettől? Olyan szép lett volna folytatni úgy a dolgot, ahogyan elkezdtük. Nem akarom én a feleségét legyőzni, nem akarom én tőle megfosztani, általába semmi olyantól nem akarom öt megröviditeni, ami neki jó, hasznos, ami az ő érdekeit szolgálja, és boldog lettem volna, ha én is egyik ilyen „jója” lettem volna, mondjuk lelki táplálója. Mint mondta neki ez hiányzik az életéből. Én ezt akartam adni és Ő nem fogadta el. Miért is akart mást, többet, most jobb, hogy igy mindent elveszitettünk.

Visszakerültem az osztályra. Nagyobb kudarc nélkül sikerült megusznom. Jó hely, rendes-finom úri hely. Csak nem szeretek ilyen exponált helyen lenni. – A csendes béke, nyugalom után kivánkozom. –

VIII./1.

A konyhán keresztül jött abba a szobába ebédelni, ahol én voltam. Szembe velem leült, pedig másutt is volt még üres hely. Ő ült az asztal egyik végébe, én a másikba.

VIII./3.

Be. ma szemrehányást tett nekem. Nagyon rosszul esett neki, hogy én olyan hütlenül viselkedtem vele szemben. Úgy tünt fel, mintha én örülnék neki, hogy megszabadultam tőle. Az a bajom, hogy én tul érzékeny vagyok. – Pedig annyi idő után /41-45-ig együtt voltunk-/ már kiismerhettem őt. És Ő mindig ragaszkodott hozzám. Ha csak tehette mindig képviselte az érdekeimet, mikor a II. föv. is átkerültünk Ő járt közre, hogy a táblabíró osztályára kerüljek. /akkor ugyan azt mondta, hogy Ő nem tett ezirányba egy lépést se/ igy mindenesetre ez a kijelentése nagyon meglepett. Ő is megszeretett, megszokott ennyi idő után és mégis mikor hívott, nem mentem. Akkor ez Őt nagyon bántotta, hogy ezt érdemli tőlem. Utóvégre Ő ismer engem, és szerelemről szó sem lehetett köztünk, de ragaszkodásra arra számított. Utóvégre is köztünk 10-15 év korkülönbség van. –

És akkor mikor Ő hívott, én nem mentem. – Hogyan magyarázzam meg neki, hogy én akkor úgy éreztem, hogy az lenne a hütlenség ha vele mennék, és úgy diktálta a kötelességem, hogy a mellett tartsak ki, aki hozzám olyan jó volt. Aki mindent megtett, hogy jól érezzem magam. Akkor egyedüli kötelességnek csak azt láttam, hogy mellette tartsak ki. Ő soha nem bántott, mindig mindenből csak a legjobbat nyújtotta nekem. Ő meg volt velem teljesen elégedve. Ezt feleltem Be: Dr. úr azt nem is mondta olyan komolyan, csak célozgatott reá, hogy most nincs az osztályon senki és jó lenne – ha akarok – hogy átmenjek. Különben én a hivatallal mindig úgy voltam: ahogy esik-puffan. Én igyekeztem mindenütt megszokni. Meg, hogy megtagadtam, hogy menjek az

azért is volt, mert nem éreztem magam tökéletes munkaerőnek, és mint ahogy mondtam is: nálamnál csak jobb munkaerőt kaphat. Még valamivel érvelt. még azt is mondtam neki, hogy végül is ugyanott vagyok, ugyanott tartok, mintha eljöttem volna vele. Mikor aztán erre is mondott valamit azt feleltem: különben is dr úr nagyon sok mindenről nem tud, és jobb is, hogy nem tud. Különben pedig most jobbnak érzem, ha elmegyek, feleltem, mert már nagyon közel éreztem magam a síráshoz. Hogyne, mikor ilyen emlékeket idéz fel bennem. Ez volt talán az első lépésem felé, mikor megigértem, hogy nem megyek el: és mikor Ő azt felelte: ezt vártam is magától. Mikor a Be. azt mondta: meg ne próbáld a H elcsalni, mert párbajt vivunk! Mikor szólt a Beé.nek és minden fölöttesnek, hogy nehogy elhelyezzenek az osztályról, akkor még tökéletes voltam a szemébe, nem tudott volna nélkülem élni, vagy legalább is dolgozni úgy, hogy ne én legyek mellette. És a végén mégis milyen könnyen elengedett, még Ő küldött. Oh, ha tudná, mi minden játszodott le az emlitett esett óta. De mégis kezdenék mindent újra előlről és ha választanom kellene: ujra csak őt választanám. De, nem tehetek róla: Be-hez soha nem tudnék bizalmas lenni, valami mintha állandóan, kezdettől fogva óvatosságra intene vele szembe. Nem érzem elég őszintének a természetét. Szinte azt mondhatnám nem elég egyenes. Most mégis megsajnáltam őt, hogy B/. listára kerül. A felesége már ugyanis megkapta a B/listázást. Talán búcsúzóul mondta mindezt nekem.

Lementem ebédelni, röviddel utána Ő is jött és egyenesen a G-né mellé ült. Mint látszott, jól elbeszélgettek. Mikor Magdi elöttem felállt megláttuk egymást. Nagyon szomorú volt a tekintete. Én ígyekeztem úgy ülni, hogy ne

lássam. Majd mikor ebédtől felálltam és elmentem az asztaluk mellett, éppen arra gondoltam: úgy el van

merülve a beszélgetésbe, hogy észre sem vesz, vagy talán nem is akar, gondoltam és nem mertem arra nézni. Alighogy ezt végíg gondolom, félretólja a székét és feláll az asztaltól. /G.nét otthagyva/ A leányok, -akikkel együtt ebédeltem- lemaradtak, ezért is be kellett várnom őket. Az ajtó előtt várok, mikor Ő kijön. Éreztem, hogy reámnéz, de én nem mertem reánézni. Elöttünk ment felfelé a lépcsőn, míg az egyik fordulónál leállt beszélgetni. – Ujra el kellett mellette haladnom, valaki köszönt, aki fentről jött, de még csak nem is tudtam ki, mert nem mertem arra nézni ahol Ő állt. Siettem felfelé. Ha szeret és beszélni akar vélem, gondoltam – majd megtalálja a módját. Bár mennyire is szeretem én nem futok már utána. – Ha közeledni akar tegye meg Ő az első lépést felém. A kapuból kiérve Keb. ütköztem. A Be. nem került b./listára, közli velem. Jelenleg a Me. mellett vagyok. Az O., aki mellett voltam, jön be, hogy már megint elhagytam őt. Leül mellém és mondja. Rossz fiú voltam. Tegnap sokat lumpoltunk. A Tóni ott aludt nálam. És mit szól a felesége hozzá, kérdeztem, hogy reggel megy haza a férje. Nem minden feleséggel lehet ezt megcsinálni. Hát nem is való. Én nekem, ha feleségem lenne, nem tenném. Majd bizalmasan megfogja a kezem. Olyan forró volt a keze. Olyan sokat mondóan néz reám. Később bejön szépen becsomagolva egy őszibarackot hozz nekem. Kérdezi, hogy vagyok? Hogy érzem magam. Jól van ez igy, mondja, később. Fogunk mi azért még együtt dolgozni H. – Multkor is, hogy ott volt a Karola férje, jött be utánam és átfogja a derekam: mégis csak szemtelen, hogy utálom őt. A napokban azt mondja, - még mielött az államtitkárságra kerültem: ma ezt még elvégezzük aztán szüzek leszünk. Maga ugyan már igy is az, de én is azzá leszek. Fogtam magam és kimentem. Olyan

kétértelmü megjegyzései vannak. Ma is kimegyek, hogy segitsek neki, mert Ő maga ült le a géphez és nagyon lassan ment az irás neki. Örömmel fogadd. majd leül a gépasztalom mellett lévö kis szekrényre. Bár már maga ez is helytelen, de az a póz, amit ez után vágott, szörnyű szégyenbe hozott. Az egyik lábát logatta, a másikat pedig felhuzta a szekrényre, úgy szégyeltem magam, hogy fel sem mertem nézni a gépről. Közbe ki-be jöttek, de öt ez mitsem izgatta. Micsoda

neveletlen paraszt. Szörnyü kinosan éreztem magam. Míg végre jött a Gizike, aki ahogy bejött, fogta és letette a lábát, közbe megcsóválta a fejét. Éppen ideje már, hogy itt hagyjam őt, alig vártam, hogy befejezze a diktálást. Csak dicsérje még egyszer nekem Me., szörnyü egy közönséges alak. Csak lumpol nőkkel együtt, és még rendesen ülni sem tud. Az ilyen ember nem is való hivatalba. – Azt hiszi mert egyes dolgokhoz hozzájutottam, mióta mellette vagyok, most már ragaszkodom hozzá. Nem kell nekem semmi, csak szabaduljak meg tőle. Különben is csak azt fogadtam el, amit kifejezetten nekem adtak.

Maricának ma van az esküvője. A rádióm ma megérkezett. Olyan jó hallani, különösen a zenét.

Ja majd elfelejtem: Be azzal kezdte a beszédet: Hédikém nem vagyok magával megelégedve. Nagyon sápadt, és sovány. Nagyon megsápadt és lefogyott. Már a harmadik ember, aki ugyanazt mondja. Én igazán örülök ennek. Tehát nemcsak ő fogy és sápadt, hanem én is? Vajjon Ő is észrevette? Én is olyan akarok lenni mint Ő. Nem akarok én sem jobbat, sem többet mint neki van. Mégsem járná, hogy Ő fogy és sápad, én pedig viruljak. Legyünk egyek a szenvedésbe is. – Szép ez igy is. – Szenvedjünk hát együtt.

„1946.IX./8.v.

Csaknem 3 hétig nyaraltam Siófokon. Az egész olyan váratlanul jött és annyira kellemesen érintett, hogy alig tudtam beleélni magam. Nagyon jó volt a Balaton vize. Egy édes kis villába laktam, körülötte tele fenyőfával. /Egyik kolléganőm barátnőjének a

Kotaszek Hedvig: Szellőlélek

villájában./ Egész jól főztem. Megtanultam uszni és főzni. / na nem egészen jól, azaz tökéletesen./ Egyik alkalommal egy ember jött oda és kereste Margitkát /akié a villa. Többek között megkérdezte: hol vagyok állásba? Akkor ismeri biztosan Sztankovicsnak hivták, de magyarositatta a nevét: I.? Hogyne ismerném hiszen mellette voltam. Nagyon meglepett ez az értesítés. Ez valami szerb név, és Ő soha nem említette, hogy másként hívták! Hazafelé a vonaton ahogy jövök, elgondoltam magamba. Nem is lenne jó állandóan igy élni, valahogyan olyan természetellenes ez a munkanélküliség, kikapcsolódás mindenből ami munka, ami hétköznapi. Most ismét megyek az élet felé és kitudja mennyi bánat és öröm van még előttem? Vajjon sok szomorúság fog-e még érni az életembe?

Hétfő bementem a hivatalba. Nagyon kevesen vagyunk már, nagyon helyezgetnek el mindenkit az osztályról.

3-án találkoztam elöször vele /pont 1 hónapja, hogy nem láttuk egymást. Mikor oldaltra néztem Ő is észre vett és köszönt aztán pedig a legtermészetesebben, mintha akármelyik kolléganőjét üdvözölte volna, folytatta tovább a beszélgetést. Rég elfelejtett ez már engem, gondoltam magamba. Ahogy hazafelé megyek Sz jön velem szemben a lépcsőn. Már majdnem elhaladt mellettem mikor halkan köszön. Aztán mintha eszébe jutna valami, utánam szól: Maga még mindig a II. van? Igen! Sok a munkája? Hát van elég mertmost egyedül vagyok.

4-én ebédnél Alizzel találkoztam. Kérdeztem tőle még ott van a személyzetin /holott én már ekkor tudtam, hogy kb. 1 hete, mióta a nyaralásból megjött – Marika mondta – Ő mellette van. Sőt azt is kérdezte M-tól, hogy Ő hova akar menni? Egyszóval mindenkire van gondja, mindenkivel törödik csak velem nem. : Igen, felelte. Nem tudom mi oka lehet rá, hogy nem mondta meg, hogy Ő

mellette van. Aztán azt kérdezi tőlem: te mindjárt, ahogyan az államtitkár mellől eljöttél mentél szabadságra? Nem, kb. 1 hétig még az osztályon voltam és aztán mentem el. És ezt meg honnét tudták meg, hogy az államtitkárságon voltam? De Aliz sietett el, ugyhogy sokat nem beszélhettem vele.

M. behivatott H, mondok magának valamit, de maga haragudni fog érte! Tessék. Holnaptól kezdve, vagy akár már most is itt fog bent lenni nálam. És ha jövöhéten el is megyek szabadságra, maga innen nem mozdul, semmit

tudomásul nem vesz, míg én itt nem vagyok. Beleegyezik? Ahogy gondolja tanácsos úr, feleltem. –

U. is nagyon bántott a dolog. Én aki annyira biztam benne és hozzámenekültem ezt érdemlem. Hiszen akkor megmondta, hogy maga mellé venne, de ott az Anni. Most Annit elhelyezték és az Éva van mellette. Megértettem volna még azt is, hogy az Évát a H. akarta elvinni és Ő nem akarta odaadni. Úgy akarta biztositani, hogy beülteti magához. Bár ez a dolog is kissé sértő módon történt: Még nyaralásom előtt történt. Ő mondta, hogy üljek be hozzá. Másnap ott találom az Évát. Harmadnap megint az Éva ül bent és dolgozik neki. Én fogtam magam és kihurcolkodtam. Később az Éva szól, hogy miért mentem ki? Te most ugyis gazda nélkül vagy csak maradj itt, feleltem. Majd később kijön és mondja. Attól tartok, hogy te haragszol reám! Miért, kérdeztem. Hogy én vagyok H. mellett. Nem haragszom, csak mindenesetre furcsálom a dolgot, feleltem! Miért mondja Me. nekem, hogy üljek be, mikor ugyanakkor neked is ugyanazt mondja. Egyszerre két nőt akar bolonditani! Közbe M. is kijön és kérdezi, hogy mi van? Éva mondja, hogy én haragszom reá. Erre aztán neki is megmondtam. Miért mondja nekem,

hogy üljek be, mikor ugyanakkor másnak is mondja ezt. Nem elég, hogy egy nőt bolondit, egyszerre kettöt is bolonddá tart stb. Most reám olvas, mondja szinte megszeppenve, de igaza van, mert én nem szóltam. Később aztán megmagyarázta, miért történt ez az egész. Ez mind rendben van és én ezt meg is értem, feleltem, de ennyi őszinteséget, hogy ezt megmondja, mindenesetre elvártam. De csak én vagyok olyan bizalmas, hogy még olyan dolgokat is elmondok, amit nem is kellett volna, feleltem. Ő nem is tudott mit felelni, annyira reáolvastam. – Most pedig, hogy megjöttem még mindig az Éva van mellette, - gondoltam magamban – holott már az a helyzet elmult, ami miatt ott tartotta. Persze most meg már , ha ennyi ideig mellette volt, nem teheti csak egyszerüen el onnét, mert én megjöttem. De mindezen okoskodásom dacára is nagyon bántott a dolog. –

Azért feleltem azt – „ahogy gondolja” – 3-ad fokon talán jó vagyok én is neki! Másnap aztán mikor beköltöztem azt kérdeztem Me-től. Biztos benne, hogy én itt maradok? Hova kérte magát? ! kérdezi. Sehová, feleltem. El akarsz menni, kérdi Éva. Attól függ hova, feleltem. Nem is tagadja, felelte Me. Nem is, feleltem. Tan.

urban ugyanis nem lehet száz százalékig megbízni. Míg jobbat nem talál, addig jó vagyok én is. Szóval haragszik reám. De én nem vitázok. Nem szoktam vitatkozni csak a kisleányaimmal, felelte. Nem is lehet ezen vitázni. Mindenesetre szeretek tiszta vizet önteni a pohárba, felelte. Mikor egyedül maradtunk azt mondja. Szóval maga kis szemrehányó! , de én is tartozom magának egy szemrehányással. Azzal int, hogy menjek hozzá. Raportra hív, mondom és azzal odamegyek.

Maga volt az O. lakásán?! Én? Igen maga, mikor volt a lakásán a szakszervezeti összejövetel. Én, dehogy voltam. Soha nem volt. Nem én sem akkor, sem máskor. Pedig valaki azt mondta, hogy a kisasszonya is ott volt. Az igaz, hogy egyedül csak én voltam a kisasszonya, de ki állit ilyen hazugságot, kérdezem. A Sz. mondta, feleli Ő, és közbe olyan szigoruan és kutatóan néz a szemembe, mintha onnét akarná az igazságot kiolvasni. Ugyan, biztos csak viccelt, heccelödni akart, biztosan nem mondta komolyan, feleltem. Miért viccelödne velem? kérdi Me. – Szóval nem volt ott? Hát persze, hogy nem! Gondoltam én mindjárt, hogy ez nem lehet, maga, aki mindig olyan őszinte volt hozzám, nem mondta volna meg nekem! Ebbe a percben bejön a Sz. Mikor voltam én az O. lakásán? kérdezem. Maga? Maga nem volt. Ki mondja? Erre Me megszólal: te mondtad nekem, hogy a kisasszonya is ott volt. A kisasszonya, de nem Ő, az ő kis asszonykája! – Micsoda szójáték. És képes lett volna elitélni, a nélkül, hogy engem megkérdezett volna. Ezért volt olyan furcsa hát az utóbbi időben hozzám!

A II. emeleten ahogy végig megyek a folyóson egy pillanatra lenéztem a s. hiv. ablakán. Éppen az Ő tekintetét fogtam el. Pénteken ebédnél háttal ült az ajtónak. Én is oldaltra ültem, háttal neki. Ugy tett mintha nem venne észre. Én pedig direkt hátrafordultam és körülnéztem. Igy kénytelen volt észrevenni és köszönni. Mikor ebédtől feláltam, szembe kellett vele fordulnom és úgy menni el az asztala mellett. Felnézett reám és enyhén elmosolyodott és úgy köszönt felém. Lifttel mentem fel és ahogyan

ottan várakozom oldaltra néztem. Pont akkor jött Ő! Reámnézett aztán felment gyalog. Én erre gyorsan elforditottam a fejem. – Szóval fut előlem. – Hát jó. Dehogyis válik Ő a feleségétől! Sőt kellemetlen neki, hogy engem lát, ha velem találkozik! Az egészre nem szabad másként csak mint egy kellemetlen emlékre –

gondolnom, mondta egyszer. Lehet, hogy Ő már akkor is igy érzett! Dehogy szeret Ő már engem! És talán soha nem is szeretett úgy, mint ahogyan én hittem!

„1946.IX./15/v.”

IX./10. Látja H. mondja Me. jobban ismertem én magát mint maga saját magát. A Ferihez kellett volna feleségül mennie, mondja hirtelen. Ő nem szeretett, mondtam erre. Dehogynem, csak valahogyan

Kotaszek Hedvig: Száz éve már

elütötték a dolgot. Maga még akkor nagyon nagy gyerek volt, az volt a baj, hogy nem volt magában semmi női ravaszság, semmi rafinéria. Pedig a Feri is alapjában véve nagy gyerek volt. Én szerettem őt, feleltem erre, majd pár esetet emlitettem amiből én úgy látom, hogy Ő nem szeretet. Erre Me. csak annyit mondott: szegény fiú. Miatta is sokat sírtam. Ugy látszik nekem nem is érdemes senkivel sem foglalkoznom, mert nekem mindig csak a bánat jut. Különben is most, hogy őt már megismertem, úgy érzem, hogy a F. esete gyerekes dolog volt e mellett és, hogy ott inkább a sajnálat müködött közre /hogy árva gyerek volt./ Már rég nem gondoltam reá. Elég volt azonban csak emliteni, hogy megrohanjanak az édes-bús emlékek. Néha tisztán érzem, hogy szeretem még. De itt van Ő, és ha reá gondolok, ha Őt látom mégis úgy érzem, hogy őt jobban szeretem. Szinte kiáltani szeretnék hozzá, miért engedi, hogy igy gyötrödjem. Me. a legnagyobb figyelemmel, érdeklödéssel hallgatta a dolgokat, amit Ferivel kapcsolatban mondtam. – Ha most úgy hirtelen itt teremhetne, benne /Me-be/ biztos jó segitő társra találnék. De ki tudja hol van szegény Feri, mi van vele, és ha szeretett is, kérdés, hogy vajjon szeret-e még! Az nap, hogy a Feriről beszéltünk, sokat gondoltam reá és azóta is sokat van eszembe. Vajjon melyik szeretett jobban, vajjon melyik szeretet igazán? Cica az első alkalommal mikor még

csak a dolgok kezdetén voltunk mondta: meglátod Hédi, azért Te mégis csak a Feri felesége leszel. És Cica is azt mondta, hogy a Feri nagyon szeretet engem. De hát miért nem volt neki ehhez elég bátorsága, hogy ezt bevallja. Ha ezt egyszer megmondta volna talán mindez nem történik. Szerettem én is nagyon és talán még most is szeretem? Mindenesetre ha én azt tudom, hogy Ő is szeret nem éltem volna bele annyira magamat ebbe a dologba, nem ragaszkodtam volna annyira az Ő szeretetéhez. Azóta sokat gondolkodom úgy a Feriről, mint Róla. Első nap éjjel nem birtam aludni. Hátha Me. igaza van és mégis csak ő lenne az igazi, az első? Nem vagyok teljesen tisztába magammal. Sok kedves, fájó emlék éled fel bennem. Igen, nagyon szerettem és szenvedtem miatta is. De nem tudok a Ferire gondolni anélkül, hogy rögtön Ő is meg ne jelenne. Istenem, hát már itt tartottak, hogy párhuzamot vonok közöttük. Vajjon sejt-e valamit abból amit most bennem végbe megy. – „Egyszer egy alkalommal én inspekciós voltam és a Feri nem akart hazamenni. Azt mondta, ha én itt maradok, akkor Ő is itt marad. Én azt hittem csak tréfál, majdcsak elmegy. – De minthogy tényleg ott maradt: én

fogtam magam és kimentem Magdihoz. Jó ideje vagyok már kint, mikor Ő fölöltözve megjelent, reám néz, köszön és elmegy. De egy pillanat mulva visszanyit: szólt valamit? kérdezi. Nem én, -feleltem csodaálkozva! Vajjon miért maradt akkor ott és várt reám olyan sokáig. És miért nyitott vissza, várva azt, hogy valamit mondjak. Egyszer pedig tréfából erélyesen reám szólt. Jól van, azért ha szebben mondja is megértettem volna.. –feleltem. Igaza van H. mondják a többiek. Most menj oda és vigasztald meg, mert mindjárt sírni fog, mondták neki. És minthogy Ő odajött hozzám a többiek elfordultak és ujságot emeltek az arcuk elé. – Ő pedig egészen közelhajolt hozzám, én erre gyorsan félre forditottam a

fejem. Az Ő arca ott volt az én arcom közvetlen közelébe, lehet, hogy a szája érintette is a hajamat, de nem csókolt meg! Ez, és még sok számtalan kedves emlék ködlik fel a multból. Fájnak még mindig ezek az emlékek, ha reájuk gondolok. Ő is jó volt hozzám, gyengéd és figyelmes. Hogy kétségbe volt esve mikor egyszer sirtam. Boldog volt ha a helyemre ülhetett, ha mellettem lehetett! Vajjon képes lett-e volna Ő arra, amit Ő tett velem. És eszembe jut a válás. Amit oly tapintatlanul intéztek, hogy én még ott voltam mikor az új megjelent. És még azt akarta, hogy én tanitsam be azt, aki helyettem jött. És a végén, mikor elváltunk azt mondta: „a jövöben megigérem, hogy jó fiú leszek, nem fog soha többé ilyesmi előfordulni, nemcsak magával, de soha senkivel kapcsolatban sem! Ha erre gondolok azt kell hinnem: kitünöen végig játszotta a szerepét, csak a végén szólta el magát! Ő a Feriről ugyan keveset tud és ki tudja mi, mire jó? Én szerettem volna mindent elmondani neki a Feriről, hiszen úgy látszott Ő lesz az igazi, és Ő kérdezett, Ő mindent tudni akart. De mikor elkezdtem a Feriről beszélni, közbeszólt: hagyja abba Hédike, nem bírom hallgatni, nagyon, máris féltékeny vagyok reá. Még megkérdezte mi van most vele, és milyen rangban van. – Vajjon él-e még szegény Feri és ha igen mi van vele? vagy elveszitettem már mind a kettőt.

IX./12.

Ahogyan a második emeleten jövök, Ő éppen akkor jön felfelé a lépcsőn. Egy pillanatra egymásra néztünk. Ő hirtelen elmosolyodott és ahogyan igy mosolygott, csak azt láttam, hogy az egyik foga hiányzik. A szemei, ahogyan a tekintetünk találkozott – hirtelen megélénkültek!

IX./13.

Ebédnél velünk szemben leült. – Milyen praktikus ez a kanál szóltam hozzá! Igen, ez a leg rosszabb holmi ezért nem kár azért hordom ezt, mondta, de inkább a Me, mint nekem. Én a liftnél álltam mikor látom, hogy Ő is jön. Egymásra néztünk, de Ő szó nélkül indult gyalog felfelé. Ezt látva én hirtelen félreforditottam a fejemet

és azért sem néztem felé. Másnap reggel szintén a liftnél állok mikor Ő is jön. De Ő vagy nem látott, vagy nem akart észrevenni. Fut elölem, menekül, kikerül, direkt nem akarja, hogy találkozzunk –gondoltam. Mindez csak a Feri javára billenti a mérleget. Már kezdem látni, hogy Ő mégiscsak jobban szeretett.

IX./14.

1 óra után mentem le ebédelni. Alighogy beérek jön a Be. Az ő szokott modorába tudakozódott a fiuk után. – Éppen nagyba beszélgetünk, mikor Ő bejön. És oda ül le a Bor mellé, szembe velem. Sokat fürdött kérdi a Bor. Igen és 2 hétig jó időm is volt, csak a 3. héten esett. – Mennyi volt az utiköltség. Odafelé autóval mentem, visszafelé pedig féláron jöttem és 16. –P volt. Közbe az ebédjéről megfeledkezett, úgyhogy az egyik asztalnál ülő figyelmeztette, miért nem kérsz ebédet, már másodszor mennek el melletted, miért nem szólsz? Ekkor kérte az ebédjét és miközben hozták én felálltam, jó étvágyat kivántam és köszöntem, de ez a köszönés kimondottan neki szólt. U. is én éppen reá néztem és Ő is hirtelen felemelte a fejét mikor köszöntem, és annyi szomoruság és fáradtság volt az egész lényében, ahogyan igy nézett reám, hogy a szivem belésajdult, és lehet, hogy a tekintetembe ahogyan reá néztem, az egész lelkem tükrözödött. - Még hallottam /hogy a Bor. utánam szól: hát ilyen gyorsan hütlen lett. /valami ilyesmit/

Ebédnél egyszer-kétszer Ő reá néztem, de Ő nem nézett fel. De azért éreztem, hogy laposan oda-oda pislant. –

Ha menekül előlem, akkor miért ült ahhoz az asztalhoz?

Kavarog-kavarog bennem minden-minden! Nem jó ez, hogy ilyen sokáig magamra hagy. Hiszen igy a távolból még magam sem tudom melyik érzés lesz erösebb, melyik győzi le a másikat! Szinte kivánom, hogy a Feri megjelenjen,

hogy végre tisztán lássak. – A Béla ismét fent van. A napokban találkoztam vele. Odajött, kezet fogott. Kérdezte mikor megyek le Szegedre! Különben minek is kérdem, hiszen úgy sem jön el hozzám, ha két hétig ott tudott lenni és nem látogatott meg, minek is kérdem. Na látja, ezért ne is hívjon! mondom. Egyhamar nem! feleltem. –

A legnagyobb baj az, hogy ismét hízom. Volt ez egyszer már úgy, hogy mikor úgy éreztem minden öröm elszállt az életemből az evéshez

menekültem. Valami ami jó, ami nem fáj! Igyekszem legyőzni ezt a rossz szokást – de hol találok más vigaszt, ami kitölti a rést!

Érdekes és egyben nevetséges is, de saját magamon tapasztaltam. Ha boldog vagyok alig bírok enni, ha szomorú vagyok örökké eszem, és egyre jobban hízom!

1946.XI/3.v.

Utolsó reményem is oda. Kb. 3 hete Me-vel mentünk ebédelni. Ő egyenesen hozzá vezetett, valami megbeszélni valója volt vele. Nekem a kezére tévedt a tekintetem. A gyürü, a jegygyürü az ujján volt. Többször is odanéztem, hogy vajjon jól látom-e? Igen, tagadhatatlan. Az előtt soha nem viselte, mikor felvette is egyszer-kétszer, másnap már nem volt rajta. Most pedig tüntetőleg hordja. Most már komolyan hiszem csak játék volt az egész. A felesége azt mondta, szabaddá teszi: én pedig elmentem, hát miért nem segit magán ha szeret még?! Mikor Me-vel felmentünk /azaz, hogy nem is vele-, mert én ahogy igy szemlélgettem kezét és rajta a gyürüt, nem birtam tovább, hirtelen felugrottam, köszöntem és mentem Magdival. Magdi mondja a lépcsőnél, olyan hirtelen keltél fel és Ő olyan szomorúan nézett reád. Nem, nem igaz semmi, miért nézne rám szomorúan? Hisz ami történt csak nekem fáj. És különben is engem ne sajnáljon. Kavargott bennem minden-minden. Mikor Me feljött diktált gyorsban. Én pedig bár hogy is igyekeztem visszatartani magam, sírtam. A fejemet erősen lehajtva írtam amit diktált, miközben a könnyeim peregtek. Me nem vette észre. De egyszercsak megszólal. Olvassa vissza, amit diktált eddig. Köszörültem a torkomat, de csak nem bírtam beszélni. Hédikém csak nem sír! Mi baja van édes

Kotaszek Hedvig: Szellemkép

kisleányom? Odajött, vigasztalt. Annyira kedves volt, annyira hajolgatott hozzám, hogy nem állhattam meg szó nélkül. Ejnye tan úr, mit gondolnának, ha benyitna valaki, nem mindenki ismeri tan urat! Nem baj H. a fontos az, hogy maga ismer! Tudja nem szoktam igy komiszkodni, csak mikor látom hogy maga úgy el van keseredve, akkor vagyok ilyen. –

Tokajba voltam a hivatallal. Két éjjelen át nem aludtunk. 3-ad napra otthon maradtunk /u. is 3-ra hajnalba érkeztünk meg/ és akkor aludtam egész nap. Másnap bementem a hivatalba, de nagyon sápadt és fáradt voltam. Ebédnél, ahogy bemegyek pont szembe ül! Nagyon nézett. /ugylátszik feltünt neki tulságos sápadtságom/ Felfelé menet ott állt a lépcső fordulóján és beszélgetett valakivel. Ahogy jöttem

ki az étkezdéből erősen nézett! A fordulónál, ahol állt, alig volt hely még egy ember számára. És egészen szorosan kellett elhaladnom mellette. Én nem mertem reánézni, de éreztem, hogy Ő néz. A leányok azt mondják, nagyon sápadt voltam, fáradt és szomorú az út után. Vajjon Ő is ilyennek látott? Azóta egyszer láttam az étkezdében, de csak mikor kifelé mentem, de Ő azt hiszem nem vett észre. Kb. két hete, hogy egyáltalában nem találkoztunk. Jönnek a késő őszi és téli idők. És újra és újra bárhogy is igyekszem' megrohannak az emlékek. Istenem mégis csak legjobb lenne nem élni. Még álmomban is olyan sokszor viaskodom magammal. Miért is élek? Mi értelme is van az én életemnek? – Ez az élet?

„1946. XII./15/v."

Mióta visszajöttem a szabadságról azóta vagyok Me. mellett. U. is az É /aki akkor mellette volt, csak úgy vették át, ha visszamegy a régi gazdájához. Én akkor azt mondtam É.nak – bármikor jön a helyét megkapja. Ugyanakkor Me-nek is megmondtam a véleményemet. Éva egy olyan helyre került, ahova Ő kérte magát. Csakhogy ott nem érzi jól magát és állandóan lejár tan.hoz. Napjának ¾ részét nálunk tölti. Ott van rendületlenül akkor is ha Me. diktál nekem. Minden nap érte jön és együtt mennek el. – Ha ott kell tovább maradni, mondja: én menjek csak haza, majd Ő ottmarad! Reggel mire én beérek, már Ő ott van. Részben csodálkozom is Me., hogy nem únja, nem terhes neki ez a túlságos ragaszkodás. Közbe állandóan kéri Me tanácsost, hogy intézze el, hogy visszakerüljön az osztályra. Hozzánk pedig kell is valaki, hiszen a harmadik

szobában nincs senki. De ugyanakkor kijelentette, hogy Ő a Pé-t ki nem állhatja /aki mellé kellene valaki./ Me.- határozottan kedves hozzá, egyszer is ott kellett volna maradni, valamit segíteni, de Me. mondta, hogy itt marad az É. majd Ő segit. Közbe el-elkapta a kezét, megcsókolta, összedugták a fejüket, szóval nagyon jól megértik egymást. Én ezt látva jobbnak láttam, tényleg feleslegesnek éreztem magamat és elmentem. – Gyakran előfordul, hogy nincs megelégedve a munkámmal, holott azelőtt nem kifogásolta. – Egy alkalommal is nagyon ideges és türelmetlen

volt. Mikor készen voltam, mint hogy más hibát nem talált, a külalakot kezdte kifogásolni. Erre aztán én kijelentettem, hogy ha nincs velem megelégedve dolgoztasson mással. És nem egyszer tettem ezt a kijelentést, hogy átmegyek a Pé-hez, és dicsértem a Pé-et. Ő pedig azt felelte: még ilyen kisasszonya nem volt, aki mindenáron szabadulni akar tőle, nincs vele megelégedve. Én meg vagyok elégedve, csak Tan. … nincs velem megelégedve, feleltem. Én pedig nem akarok olyan mellett lenni, aki nincs velem megelégedve, feleltem. Azért is mondtam „átmegyek a Pé-hez”, mert bosszantott már a dolog, hogy É. örökké ott van. Engem nagyon idegesitett, hogy pl. míg Me. diktált nekem’ ő állandóan a háttérbe lapult. Legalább addig ne lenne ott, mig dolgozunk, aztán nem bánom jöjjön érte. Mindenesetre nem sok önérzet lehet benne, állapitottam meg. Hogy fut Me. után! Nem szégyenli magát! És-pedig úgy veszem észre: Me-nek hizeleg a dolog! Tetszik neki. Mióta Me- ráírta a felvételi kérelmére a javaslatot, állandóan kérdi, hogy beszélt-e már az érdekében, hogy idekerüljön. Én örülök neki, hogy visszakerülsz, csak egy kérésem van, hogy mint előadó gyere vissza’ és nem mint gyors-gépiró. Miért? kérdi. Ezt nem értem! Nem baj, feleltem. Közben Me. ránk nézett. Tőle is kérdi, miért mondom ezt. Tan, tudja feleltem reánézve. Két óra felé É. azt mondja szeretne tőlem valamit kérdezni. Tessék! Miért mondtad azt, hogy csak az a kikötésed, hogy ne mint gyors-gépiró kerüljek ide. – Én nem akarlak téged a helyedről kitúrni. Én a Pé-t nem bírom. És én ha nem a tanácsos mellé kerülök, akkor nem is kérem az áthelyezésemet. Te a tan. mellett akarsz maradni? Végeredményben hivatalban vagyunk és mindenkinek tartozunk dolgozni. Én szivesen dolgozom a Pé-nek is , és ha te nem akarsz mellé kerülni, hát majd megyek én. Nem mondom én is, szivesebben dolgozom egy értelmes ember mellett, mint tan.-, nem egy olyan …. mellett, mint a Pé’.

Ebédelni hívott a Me. Nem megyek, mert az É-nek megigértem, hogy megvárom, mert kérdezni akar tőlem valamit – feleltem. Szeretné tudni, hogy mi van az áthelyezésével? Erre csak annyit felelt: gyerekek maguk. Mindebből úgy látom, hogy nem tulságosan veszi a lelkére, hogy engem az É. formálisan ki akar turni! Egyáltalában nem izgatja, hogy Ő- vagy én vagyok mellette? Nagyon bántott a dolog! Miért ragaszkodjam én hozzá, ha Ő nem ragaszkodik én hozzám! Ezt meg is mondtam neki. Hát hogyan ragaszkodjam még jobban? magára csimpaszkodjam, akkor talán el hiszi, hogy ragaszkodom magához! Még meg kell jegyezni, hogy attól eltekintve, hogy kritizálja a munkám /valószinű itt akar belém kötni, hisz az biztos, hogy az É. nagyon jó munkaerö/ hozzám is olyan kedves, mint az É.hez. Át-átölel /amit mástól nem türnék, de olyan helyesen teszi ezt, hogy lehetetlenség reá megharagudni/ megsimogat, mond kedveset és szépet: úgyhogy néha azt hiszem, hogy az egészet az É-vel csak azért csinálja, hogy engem húzzon, hogy jobban ragaszkodjam hozzá. De lehet, hogy azért olyan kedves én hozzám is, hogy ne legyen feltünö, amit az É-vel tesz. Most már aztán kezd nagyon elkomolyodni a helyzet. Tegnap azt mondja az É., ebédeljünk együtt, mert szeretne velem beszélni. Tessék, mit akarsz mondani? kérdem. Tegnap beszéltam tan.-sal. Ő azt mondta: intézzük el egymásközt, mert Ő nem akar haragott. Ez érthető, hiszen Ő nem akarja' hogy harag' legyen, Ő nem szólhat bele! De ha te akarod, akkor Ő rögtön megteszi a lépéseket! Te szeretnél erre az osztályra kerülni ugye? kérdem! Én, igen! De csak akkor, ha a t. úr mellé kerülsz! Csak akkor kérem az áthelyezésemet, mert a Pé. nem birom. Hát

akkor nincs mit tárgyalni itt. Te szeretnél nagyon visszakerülni az osztályra, de csak t. mellé. – Nem akar kiturni, de ugyanakkor elszólja magát, hogy kizárólag csak az én helyemre vágyik. Ha Me. pedig ezt a kijelentést teszi akkor ő neki mindegy. Ha pedig neki mindegy, akkor nekem sincs miért ragaszkodnom hozzá! Akkor nekem is mindegy. Csak tegye meg a lépéseket az É. áthelyezése miatt, majd én is megteszem az én áthelyezésem miatt. Különben is ezek után már hogy is érezhetném jól magam? Akár jön az É. a helyemre, akár nem, legjobb lenne ha elkerülnék innét. Most már nagyon haragszom Me.re is. Eddig nem akartam hinni, de most már elhiszem, hogy utjába vagyok. Ezt érdemeltem, amiért olyan bizalommal fordultam hozzá? Tudja milyen szörnyü lelki állapotba menekültem hozzá. És Ő milyen készséggel, meleg szivvel állt mellettem, hogy bátoritott, vigasztalt, Most pedig ilyen kétszinüvé lett? – Azt hiszem szerelmesek

egymásba! Akkor pedig mit állok az utjukba! Minél előbb megyek, nekik annál jobb. – Az É. aki lemond a képesitésének kijáró rangról, csak hogy mellette lehessen. /Azt mondta nekem, hogy Ő mint előadó nem jöhet át, őt csak, mint gyors-gépírót tudják alkalmazni, mert arra van szükségük. Azért teszi, hogy ilyen minőségben Me. mellett lehessen.

Még azért néha látni, hogy Me. nem biztos benne, hogy mit tegyen. Néha csipkelődik, ingerült, ismét máskor, ha É. felajánlja a szolgálatát, nekem szól, hogy jöjjek! v. ha É. ott akar maradni, nekem mondja, hogy maradjak. –

Nagyon el vagyok keseredve. Hát már örökké ez lesz az én sorsom. Menekülni – menekülni. Mit ártottam, hogy sehol sem lelem nyugtomat. Érzem, hogy nem birok ma-

radni ezek után, ha akárhogyan is alakul a helyzet. –

Úgy érzem, hogy jobb, ha minél előbb elmegyek innét. De kinek szóljak az áthelyezés végett? A személyzeti fönök, egy … lelkü beképzelt alak. Hogyan magyarázzam meg neki mindezt, vagy ki is értene meg? Lehet egyáltalában ezt elmondani? Már pedig az áthelyezések rajta keresztül történnek. És a szégyen, vajjon mit gondol Ő, miért hagyom ott a helyemet! Most már két ember lesz, akit kerülnöm kell. Hát kibe van itt a hiba? Mint egy üzött vadnak állandóan menekülnöm kell. Hiszen kijelenthetném egyszerüen, hogy én Me. melöl nem tágitok, ha észrevettem volna, hogy ragaszkodik hozzám! De miért küzdjek érte, ha Ő nem küzd értem, nem mondja egy szóval sem, hogy maradjak! Pedig Ő tehetné legkönnyebben, hogy azt mondja az É.-nek, hogy Ő engem el nem engedhet, mert ez sértés lenne reám nézve. – De Ő, egy szóval se mondja, hogy maradjak. – Legjobb lenne, talán a Kp-on kivüli épületbe kerülni, ahol nem ismerek senkit, és engem sem ismer senki. – Elhagy minden és mindenki, szinte úgy érzem, hogy a jó Isten sem törödik velem. – Még az egyik bánatot ki sem heverem, már jön egy ujabb. –

Egymás után száguldanak el ezek a napok, melyek annyi jelentőséggel bírnak. 11-e, mikor bevallotta … …!

Ebédelni voltam lent, mikor Ő is lejött. Egy olyan kollega mellett ültem, akit Ő is jól ismer. Bejön. Észrevehetet, mert éppen mikor felnéztem fordult el és ment be a harmadik helyiségbe, -mely most raktár- és ott nézett körül jó darabig. Én

siettem az ebéddel, mert éreztem, hogy miattam nem jön be. Még azért ennyire sosem voltunk! Az a koll., aki mellettem ült, ahogy ment kifelé el kezdett vele beszélgetni, én pedig lesütött szemmel

igyekeztem kisomfordálni. Vajjon miért nem akart észrevenni, miért nem mert bejönni, abba a terembe, ahol én voltam, hiszen még azt sem akarta, hogy én észrevegyem. – 10-én nyertem egy herendi porcellán vázát. Nagyon szép, értékes darab. Sorsolás utján ment. Én nem vettem sorsjegyet! Az egyik ügyfél vett nekem 5 db-ot és mondta, ha kihúzzák az enyém. Igy jutottam én hozzá. Szerencsésnek tartanak az emberek, pedig ha tudnák, milyen szerencsétlen is vagyok!

Másnap a beszerzésben találkoztam Ő vele. Rögtön ahogyan beérek nem is vettem észre hiszen több ember között állt, akik eltakarták. Egyszercsak a hangját hallom. Arra nézek, Ő volt az. De Ő nem nézett reám, igy nem láthatta, hogy odanéztem. Ebédután szintén a beszerzésbe vagyok és, ahogyan benyitok, látom hogy Ő ott áll az ajtó mellett. Lehetetlen volt nem észrevenni egymást. Gyorsan elléptem onnét és hangos jónapottal köszöntem, mely mindenkinek szólt. Ahogy kifelé megyek a beszerzésből látom, hogy a keze a kilincsen, de én nem néztem fel reá. Ekkor a kéz elengedte a kilincset. Lehet, hogy ezzel azt akarta, hogy vegyem észre? Tegnap ismét a beszerzésben voltam, mikor Ő is bent volt, de ismét nem vettük észre egymást. Ő nem akart észre venni, hát könnyitek a dolgán, nem kell észrevennie, nem kell köszönnie, reá sem nézek, nehogy zavarba jöjjön és esetleg köszönjön. Csak azon drukkolok nem látta-e mindezt valaki ismerős, aki tudja, hogy egymás mellett voltunk. –

Most pedig! Istenem! Két idegen sem viselkedhet hidegebben, mint mi egymással. Még majd ki tudja, teljesül talán az a kivánsága is, hogy az épületből elkerüljek. Mert én mindenkinek csak utjában vagyok! Ezek a napok melyek ennyi édes – fájó emlékkel vannak tele, igy válnak még szomorúbbá, vigasztalanabbá!

Egyik reggel az egyik kollégám megkérdezi M.t, te nem akarsz szép nyakkendőt magadnak? Dehogynem, feleli Ő. Milyen szinbe? kérdi emez. Csak szolid, feleli reá. Szolid-szolid, ha szolidat akarsz ott a H, vedd őt akkor

magadra. Majd odajönnek hozzám. Me. megsimogat, P. pedig a következőt mondja, Te Laci ebbe a kisleányba annyi bánat, annyi lemondás van. Olyan lemondó az arca néha, hogy nem győzőm rajta csodálkozni. A nyáron –azt hiszem- valami nagy csalódás érhette. Nem baj majd jö a tavasz és a nyár, mondja Me. mire én azt feleltem: vagy inkább a tél, nekem már csak az jöhet, és mikor ideértem elkezdtem sírni. Erre a P. elment, Me pedig nem tudván mire értelmezni ezt az elérzékenyülést, ijedten a helyére ment, és onnét próbált vigasztalni. H. mi baja? Mindent inkább csak ezt ne, inkább legyen olyan csipkelödő – éles nyelve mint a napokban, csak ezt ne lássam. Majd később odajött többször, hogy mondjam meg mi a bajom? Nem érdemli meg, hogy megmondjam, mert úgy látom, hogy tan. nem őszinte velem szemben. De hát mondja meg, hogy miben hibáztam', jobb ha tiszta vizet öntünk a pohárba. Én tan.: nem haragszom. Hát arra nincs is oka, tudtommal nem bántottam. Hát ha nem vette észre' ha nem jön reá itt nincs mit mondani. De csak nem akart elmenni, míg meg nem mondom, hogy mi bánt. Ne törödjön velem, menjen csak a feljegyzéssel, hiszen sürgös. De nem, addig nem megyek míg meg nem mondja mi bántja. Majd még gondolkodom rajta, hogy megmondjam-e, különben még könnyen félre is értheti, feleltem. De ez nap nem került tisztázásra. Képtelen voltam megállni, hogy éles célzásokat ne tegyek /bár nagyon elitélem e miatt magamat is/. Egyik nap 2 óra felé bejön a P. Na mi van É. mikor jön már a P. mellé. Miért nem intézkedsz már Laci, hiszen a P-nek már régen kellene kisasszony. Mindjárt szólok is neki, hogy jöjjön át és mindjárt megbeszéljük. Azzal fogta a kagylót, de a P. nem volt bent. Az É. pedig nagyon zavartan állt mellettem és folyton a Me-re nézett, mint aki nem érti, hogy mi köze neki a P-hez? Mind a ketten pirosak voltak és zavartak. De hiszen az É. nem akar menni a P. mellé,

szóltam, hogy megtörjem a csendet, majd én megyek! De hogy gondolja ezt, H, felelte a P., hisz csak természetes, hogy az új odamegy ahol hely van. Hát ide akar jönni Me. mellé, hát ide nem jöhet, itt nincs üres hely. Csak oda lehet menni, ahol még nincsenek. Me. egy árva szót sem szólt. Sőt úgy vettem észre, hogy már kölcsönös a vonzalom. Egyik nap aztán kitörtem. Éppen az É. is bent volt! /bár állandóan bent van/ Azt mondja az É., hogy szeretne valami diszkrét dolgot kérdezni a Me.től. Éreztem, hogy szeretné tisztázni a dolgot, hogy hova is kerül tulajdonképpen, de már nem birtam volna hallgatni, hogy milyen

szemérmetlenül forszirozza, hogy Ő a helyemre kerüljön. Fogtam magam és kimentem. Jó darabig bent voltak egyedül. Majd mikor bementem valami olyat mondtam, hogy: ja nem vagyunk egyformák. A baj csak ott van, hogy mindenkit saját magam után itélek meg. Pedig az emberek egyáltalában nem őszinték. Erre aztán mind a ketten reám támadtak, hogy miben nem őszinték? Most már feleljek és ne kerteljek. De most az egyszer nem leszek őszinte és én nem felelek. De addig beszéltek, míg aztán dühömben csak azért is megmondtam nekik, már amit megmondhattam. Különösképpen az bosszantott, hogy Me. elkezdi … az egész úgy kezdödött, hogy jött be a Pe. valamit mondott a lemondásról, a tavaszról, mire Ő sírva fakadt és nem mondta meg mi a baja? Már nem bírtam tovább kitörtem. Igen mert azt hiszem annyi őszinteséget elvárhatok t. úrtól, hogy ha valami óhaja van velem szemben, azt mondja meg nyiltan a szemembe, és ne a hátam mögött sus-mus intézkedjenek, és engemet kész tények elé állitsanak. De hát nem értem magát, mondja Me. mondtam, vagy tettem én valamit? Ment csak innét egyetlen egy feljegyzés is, melybe kértem ide az É. Nekem az É. azt mondta, hogy tan. mondta

intézzük el egymás között, mert nem szeretne haragot! Erre pedig azt mondta: mert ha igen, ha én megyek akkor Ő /Me./ rögtön szól és elintézik az áthelyezését. De hát maga mondta mindig, hogy megy a P. mellé. Ja igaz, hiszen én értek a ki nem mondott szavakból is. Mert én nem ragaszkodhatom olyanhoz aki hozzám nem ragaszkodik. Még ha még annyira oda lennék is érte, ha még annyira szeretnék is mellette lenni, sem ragaszkodnék ahhoz, aki nem ragaszkodik hozzám! De mégis csak kell, hogy ragaszkodjon ehhez a helyhez, különben ment volna a P. mellé. Igen, erre gondoltam én is, hogy leghelyesebb lett volna, ha szépen csendbe elintéztem volna a dolgot, de egy valami visszatartott, ami miatt nem mehetek és amit éppen Ta. kellene legjobban tudni, de itt már sírtam, ő pedig erre elhallgatott – Nem tudom megértette-e mire célzok!?

Hiszen az előbbi helyemről is el kellett kérni magamat, mit szólnának, ha most megint ez történne? Egészen biztos engemet hibáztatnának és mit gondolna Ő! Végül is mondja, ne felejtsd el, hogy mikor én innét elmentem, te voltál az, aki azt mondtad, hogy bármikor jövök, a helyemet mindig megtalálom. Hisz ez igaz feleltem, és engem nem is az bánt, hogy talán a P. mellé kerülnék, hiszen nekem oly mindegy, hogy kinek dolgozom, hanem az a mód, ahogyan eljártak! Nekem

nincs miért ragaszkodnom ehhez a helyhez! Közbe bejön a Pál is! Ugyan ne mondj már ilyeneket, hogy te azért, mert ta. mellett voltál, valamikor ezen az alapon bármikor visszajöhetsz. Hiszen azt csak most próbaképpen hoztam fel. Hiszen csak arról van szó, hogy meg van botránkozva H. rajta, hogy ha én visszakerülnék a helyemre, felelte. – Hiszen nagyon jól tudja ta. már a nyáron is emiatt volt a vita, hogy ta. egyszerre kettőnket hivott maga mellé. –

És mikor szabadság után visszajöttem szinte már éreztem a folytatását a dolognak. Azért mondtam akkor is ta.-nak: ahogy tetszik, míg jobbat nem talál addig én is jó leszek!? Hiszen t. maga sem tudja mit akar. Legszivesebben az összes kisasszonyát ide ültetné mind. Hát bizony – szól közbe É. – az Anni is azt mondja, hogy bármelyik percben szivesen visszajönne. Hát rendbe van, ha annyira versenyeznek ezért a helyért, majd szabaddá teszem a teret, nekem igazán nem fontos, hogy pont itt legyek. Hiszen én tisztelem, becsülöm a t.-t, de voltam én már hasonló okos, rendes emberek mellett, de még eddig – bár nem vagyok olyan kiváló munkaerő – mindenütt ragaszkodtak hozzám, valóságos küzdelmet folytattak, ha el akartak vinni. – Mondtam még sok egyebet is. – De annak az egynek nagyon örülök, hogy az Ő kettőjük viszonyára való utalás nem lett érintve. Utóvégre ez nem tartozik reám, és még azt hihetnék, féltékeny vagyok!? Pedig minderre csak ez az egyedüli dolog ad világosságot. És, hogy, mennyire az É. pártján állott – egy szóval sem adott soha igazat nekem. A P. azt mondja mindenesetre /Me. –nek mondta, mikor az É. kiment/ azt én is mondtam a H-nek, miért nem jelentette ki, hogy Ő innét nem megy, ebbe Ő volt a hibás, igen ha láttam volna, hogy L. ragaszkodik hozzám, mint ahogyan a P.- is megtette mikor a N. akart visszajönni, de T, mikor az É akart idejönni, egy szóval sem mondta, hogy nekem már van kisasszonyom, ide nem jöhet: hanem azt mondta intézzük el egymás között! De hát kérdezett maga egyáltalába engem. Igen, egyszer kérdeztem, hogy mi lesz tulajdonképen. És erre Tan, azt felelte nevetve: gyerekek maguk, és akkor a hátam mögött tárgyalnak és üzennek. Mindenesetre az É-tól nagyon csúnya és tapintatlan

volt az a viselkedése, hogy állandóan azt forszirozta, hogy én menjek el, hogy Ő jöhessen a helyébe, mondta a P. Különben az É. engem is nagyon megsértett, - folytattam – mindenesetre nem sok tapintat van benne! És É. ekkor ahelyett,

hogy szégyenébe elsüllyedt volna, ismét megvárta Me-t, hogy együtt menjenek haza. Több szó aztán nem is esett erről köztünk. Karácsony előtti napon én lent vagyok a beszerzésbe a G.b. pedig azalatt fent várt. Éva nap volt és bort ittak. – Mikor felmegyek ők már nincsenek ott, lementek ebédelni, mondja a bácsi. Hát tudja H-ke én férfi vagyok, de ahogyan az É. viselkedik az már sok! Ittak és lehet, hogy részegek voltak mind a ketten. Éva egyszercsak odaveti magát Me ölébe és ott ölelkeztek. De annyit mondhatok, hogy 90%-ig É. a hibás. – Majd feljön ebédtől Me. víg-kedvüen. Röviddel utána az É. Ahogy egymásra néznek mind a kettö zavarba jön, és mind a kettö elpirul. Olyan melegem van ettöl a bortól, feleli É. Menjen Évikém pakkolja össze a holmiját, aztán megyünk. Én is közben öltözködtem. – És nyujtom a kezem, búcsúra. Hát haragszik még H.?, kérdi: ugye, hogy nekem volt igazam, mondja és kezetcsókolt és kikisért. Én pedig reáhagytam, hiszen olyan boldog volt, olyan mámoros, hogy úgy sem értette volna ha mást mondok sem. – Aztán karácsony után való nap mentem be. – É. persze, hogy bejött és már javában beszélgettek mire én bejöttem. Ni csak új pulóverja van, mondja Me.? Bejön a Be. jaj de gyönyörü, izléses ez a pulover és milyen jól áll. Majd alaposan

Kotaszek Hedvig: Karácsony lelke

nézegett. Mikor már annyira nézett, hogy én is figyelmes lettem reá ezt mondja: te Hédi, ha valakinek nagyon akarsz tetszeni igy öltözz fel, ezt a pulovert vedd fel. Még ilyen jól egy ruhád sem állt! Az összes nyári és téli ruháid között ez áll a legjobban jól. Egész nap nem győzött betelni velem. – Mikor igy agyba-főbe dicsért Me. is megszólal. H-be ebben a pullóverbe tőlem kezdve szerelmes lesz minden férfi! „Ehhez hasonló nagyot még Hári János sem mondott," feleltem erre! Tényleg milyen jól áll neki a Barna, igaza van a Be-nek, folytatja. – És a cipője, még ezt a cipőt nem is láttam! De nagyon figyelmes' mondja erre É., nálam nem vesz észre ilyesmit!? Ja mit gondolsz, ta. ismeri minden darabomat, minden cipőmet, hiszen mi már 6 éve ismerjük egymást, azaz hogy csak t. engemet, mert nekem még mindig nem sikerült egészen kiismernem őt! Látod én pedig alig 3 hónapja ismerem és már tökéletesen ismerem, - mondja É. – Majd később azt mondja Me: na ha ebbe meglátja valaki magát, újra szerelmes lesz magába! Kicsit később, odajön hozzám. Na maga csak ne beszéljen, mondja valami megjegyzésemre, bagoly mondja verébnek, nagy fülü. Volt maga is nagyon szerelmes! – Minden elmulik egyszer – feleltem és igyekeztem úgy viselkedni mintha már az egészen csak mosolyognék. Ja most már magának könnyü, most már tul van rajta. Tul bizony, nekem már jó, nekem már nem kell félnem, én már biztosan állok, de másnak annál jobban. Közben kész lettem és azt mondtam: szóval az ó évben már nem valószinü, hogy találkozunk, hát akkor hadd kivánjak valami jót, hát akkor hagy mondjak valami jót ….. azt mondom: vigyázat! Vigyázzon! Közben mind a ketten nevettünk. Nekem szörnyen tetszett, hogy igy, szinte játszva beadhatom neki, amit mondani szinte kötelességemnek éreztem. Majd ahogyan odamegyek hozzá olyan pajkosan nézz reám, és szinte azt mondták a szemei, jól van H, csak figyelmeztess engem, hiszen tudjuk – én is te is, hogy ez reám fér! A legnagyobb tisztelettel csókolt kezet és szinte hallani véltem, hogy mondja „köszönöm a figyelmeztetést." De fennhangon csak ennyit mondott

nevetve: szóval vigyázat! Igen, feleltem, „vigyázat és megállj!" Megállj! Ismételte utánam, de akkor én már a másik szobában voltam és az É. éppen jött befelé hozzá. Ennyit kötelességemnek éreztem tenni, hogy figyelmeztessem őt a veszélyre, de azt hiszem ez nem jár eredménnyel. Mintha még élvezné is a helyzetet. És mi az hogy benne van, de még nem ennyire? És abba bizony nagyon hibás, amiatt nagyon elitélem: hogy örökös szivességet fogad el tőle.

Hogy mást ne mondjak: a feleségének ingyen kötötte a sálat, kesztyüt, turbánt, most utolsó nap pedig egy korcsolyát vitt a kisleányának! Nagyon csodálkozom rajta, hogy elfogadta. Ahogy igy utólag utána gondolok a dolgoknak nagyon bosszant és fáj, hogy az én esetemet, hogyan meri még csak össze hasonlitani is az övékével. Mentségére szolgál, hogy semmi részletet sem tud, csak a tényt tudja, hogy szerettük egymást, és ők is egymást. Hiszen ég és föld a mi kettőnk esete, az É aki minden nöi önérzetet nöi büszkeséget lábbal tipor, eldob minden szemérmet, szinte térden csúszik elébe, Ő pedig mindezt elfogadja. – Hát csak nem képzeli, hogy én valaha is futottam „Ő" utána, hiszen vagy egy félévig nem is reagáltam reá, hogy tetszem neki – mert rögtön arra gondoltam: „nős ember". Hiszen igy utólag visszagondolva látom, hogy ott egyes-egyedül Ő volt a kezdeményező, nagyon kellett hogy akarja, hogy szerelmes legyek belé, végtelen türelemmel, szivós kitartással kellett harcolnia, hogy elérje, hogy én is szeressem. És elérte ezt, de mi értelme? Jól mondják: a kieröszakolt dolgoknak semmi értelmük. Hiszen mit ért el vele. Ha csak nem éri meg neki, hogy egy időre boldogtalanná, elkeseredetté tett, mert a maga részére – hacsak az nem öröm neki, hogy szenvedek – mit kapott, hiszen soha még a kezem sem csókolhatta meg. – Ami köztünk volt, az tényleg „plátói szerelem" volt, melyben semmi több nem volt. – Ez legalább is részemről egy szent, egy nagy, egy tiszta sze-

relem volt. – És akkor ezt meri hasonlitani az Ő tudatos, piszkos szerelmükhöz, melyben csak az érzékek müködnek. Hiszen tudja az É., hiszen Me. maga mondta, hogy szereti a feleségét, a gyerekeit, hiszen Ő boldogtalan lenne a családja nélkül? Hiszen Me. nem mondta, hogy nem szereti a feleségét és az őt, nem mondta, hogy rosszul élnek, sőt mindig az ellenkezőjét. És mégsem hagy az É. békét neki! most már értem az É. abbeli kijelentését, hogy 90%-ig a nőtől függ, hogy milyen lesz a férfi, hogy a nőtől függ csaknem minden. Hiszen az ő mesterkedése ebben az irányban halad. – Érzem, hogy útjukba vagyok. Legjobb lenne, ha mégis elmennék onnét. – Különösen bánt Me. azon kijelentése: „nem érzi jól magát, azt mondja nem ragaszkodik a helyéhez, hát akkor miért nem ment , mégis csak azt mutatja ezzel, hogy de igenis ragaszkodik ehhez a helyhez. – Úgy látszik az, hogy az elözö kisasszonya is visszaakar jönni, végképen a fejébe kergette a dicsőséget. Hát nem pocsékok ezek a nők, akik igy magukat megalázva tömjénezik a férfit. De mit tegyek, hova menjek? – Ha ezekre a

dolgokra gondolok – hogy ezt a kijelentést tette, és látom, hogy ők mennyire enyelegnek, szinte lesülni érzem a bőrt az arcomról és legszivesebben rögtön mennék. Hiszen útjukba vagyok! De hogyan történhetne meg az elhelyezés, anélkül, hogy megkérdeznének, hogy miért! És vajjon mit gondolna Ő? Hiszen úgyis gyanús volt neki! Vajjon nem Ő látott-e tisztán, hogy kinézte belőle, hogy tud szerelmes lenni, ha nem éppen belém is, hanem másba, hiszen ha igy utólag visszagondolok talán az is bosszantotta, hogy én semmibe sem veszem őt, hogy én reá egyáltalában nem reagálok, míg mások mennyire becsülik, értékelik, én pedig örökké csak a másik után sírok. Különbnek tartom azt mindenkinél, még nálánál is. – Egyes apró részletek jutnak az eszembe, mikor oda-odahajtotta a fejét hozzám, megsimogatott, olyan közel jött hozzám. Még az utóbbi időben is megtette ezt. Mikor elkészült a kockás-ruhám és mondtam, hogy perlott' és bizonyságul kigomboltam a karnál, kifordítottam, hogy lássa, hogy csakugyan perlott' odajött, megfogta a karomat, és ő kapcsolta be, közbe pedig

úgy remegett a keze.! Most is – bár ezért nem gyözöm magam eléggé elitélni – hogy tettem ezeket a célzásokat, nem haragszik reám! Nem tudom mit tegyek. – Menjek-e rögtön, kérjem az elhelyezésemet, vagy jobb ha maradok. Hiszen tagadhatatlan, hogy nagyon jól érezném magam, ha nem érezném azt örökké, hogy ki akarnak szoritani onnét. – És ki tudja, hogy milyen rossz helyre kerülnék, esetleg még házon kivül is, amitől Isten ments! Inkább türök és szenvedek, csak, hogy vele egy helyen lehessek. – Hiszen ki tudja, nem lenne-e helyesebb, ha csak mosolyognék az egészen, annál udvariasabb, készségesebb lennék az É-hoz. Nem tudom mit tegyek. Hiszen úgy lázadozik sokszor a természetem. Érdekes, hogy azért ha másnak dolgozom, hogy haragszik érte. Vagy pl. a T. ha megkér néha valamire, hogy írjak, hogy lázong érte. –

Karácsony előtti napokban a konyhán láttam Őt. Én éppen könyvet másoltam. – U. is bent a menzán árusitották. /Nem néztünk egymásra. – És igy múlik el ez az év is, mely nekem csupa fájdalom és emlékezés. Vajjon gondol-e még néha reám, vagy már teljesen elfelejtett, vagy nem akar többé reám gondolni. Hiszen az egész talán csak arra volt jó' hogy jobban szeressék egymást. Hogy Ő ezután még csak jobban tudja tisztelni, becsülni és szeretni a feleségét, mivel megbocsátott neki egy botlást, egy eltévelyedést.

Mikor megnyertem a vázát az egyik osztályról jött velem az egyik férfi, hogy eladjuk. Akkor azt mondta nekem: hogy mondhat ilyet, hogy én nős ember vagyok, az éppen olyan, mintha én azt mondanám magáról, hogy magának 3 gyereke van. Csinos kinézésű, rendes férfinak látszott, gondoltam majd bemutatom az Évinek, Ő neki talán lesz kedve foglalkozni vele, mert engem nem érdekelt. Tökéletesnek találta az alakom, és mint mondta tetszettem neki. Egyik nap feljött az Évi hozzám, és a régi helyemen keresett, ahol most ők vannak. Mondták, hogy oldalt kell bemenni hozzám, de biztonság kedvéért ez a férfi átjött hozzám megkér-

dezni, hogy beszéltem-e a hugommal? Erre én is kimentem, de az É. eltévedhetett, mert nem láttuk sehol. Milyen helyes a huga, „bemutathatna neki" mondja nekem! Jó majd bemutatom, feleltem, de úgylátszik már elment. Alig hogy bemegyek jön az É. Nekem éppen dolgom volt és igy csak pár percet beszéltem Évivel. Majd kihívtam az emlitett alakot és bemutattam az É-nek. Mikor az É. elment átszalad onnét az egyik leány és azt mondja a Me-nek és az Évának, hogy a ….-nak van felesége! Erre kijön az É. és mondja nekem. Na látod ugye mondtam, hogy nős ember, van felesége. Nekem azt mondta, hogy nincs. De hát ismerik többen. Hát mit érdekel engem, hogy van-e felesége, vagy nincs, mi közöm nekem hozzá! Éppen Ő figyelmeztet engemet erre. Hazafelé jövet ez az alak szalad utánam a lépcsőn. Nem szólhatnék be a hugomért, mondja ez. Mit akar maga a hugomtól? Azt mondják maga nős ember, mit akarja akkor itt fiatal leányoknak elcsavarni a fejét? Na és, ha nős ember vagyok ez nem jelenti azt, hogy nem foglalkozhatok fiatal leányokkal? Tegnap is fiatal leányok társaságában voltam. Na és mit szól hozzá a felesége? Semmit! És maga mit szólna hozzá, ha azalatt Ő is elmenne, vagy fiatal férfiakat fogadna, kérdezem. Ő nem olyan természetü, Ő nem szeret menni, Ő csak otthon szeret lenni. Na, de hát miért nősült meg, ha továbbra is független életet él? Hát akkor miért kell a házasság, mi értelme van akkor az egész házasságnak! Semmi! A legnagyobb örültség, amit kitaláltak! A házasság csak arra jó ha valaki családot akar alapitani, hogy a gyerekeknek legyen nevük, hogy legyen otthonuk ahol felnöjjenek, hogy ne legyenek olyanok, mint az

Kotaszek Hedvig: Ady Endre, Piros-fekete glóriával..

Kotaszek Hedvig: Ady Endre, Piros-fekete glóriával..

utcagyerekek. – Hát az eszem áll meg. Úr Isten, ha minden férfi igy gondolkodik, hát akkor örült az a leány aki férjhez megy. – Miért ha engem megszeret valaki, az magamért szeret meg, mit kell tudni annak, hogy ki vagyok, nős e vagy nötlen, van-e gyerekem vagy nincs. Miért maga még soha nem szeretett nős embert, vagy a huga? Nem! A mi családunkba nincsenek ilyen félre hajlósak, feleltem

és a kezemet nyújtottam. Vajjon ilyen minden férfi? vagy ez még a rendesebbek közé tartozik, mert van ereje ezt bevallani. Ennél a nö tehát csak mint eszköz jöhet számitásba, csak annyiból jó, hogy gyerekei legyenek, hogy a gyerekeknek anyjuk legyen. – Mint egyén, mint nö, mint szeretetre-megértésre szomjas egyén megszünik létezni számára. – Mennyiben ember egy ilyen ember, csak mint állat él, - mint ember megszünik létezni. – És vajjon a nök között is vannak ilyenek? Ezért menjen férjhez egy leány, hogy ezt kapja? – Mikor emlitettem, hogy nem akarja-e a feleségét a vázával meglepni, azt mondta: a feleségnek az ember nem vesz ilyen értékes ajándékot: Legfeljebb a barátnöjének. A feleség az elégedjen meg azzal, hogy elvették feleségül. Hát nem szörnyü, pocsék a férfi-népség! Vagy talán még csak most kezdem megismerni az embereket? – Vagy itt van egy másik példa. A Sz.M. az É. barátnője férjhez ment egy városi tisztviselöhöz. A férjét 20 év után B/listára tették. Itt áll 3 pici gyerekkel. Jóformán betevő falatjuk sincs, fütetlen az az egy helyiség is, mely egyuttal a szoba-konyha. Maga van egyedül az apróságokkal, nagymosást, vasalást mindet maga csinál, 50 kg-1q szenet maga hoz és cipel, amikor van reá pénzük. Pedig, hogy el volt kényeztetve otthonról, milyen szépnek képzelte el az életét, mennyi reménységgel, vággyal indult az életnek. – Hát nem boldogabbak vagyunk-e akkor még mi, akik itthon vagyunk? Miért kivánkozzunk férjhez menni, hiszen boldogabbak sohasem lehetünk, mint míg itthon vagyunk.

Ha igaz lett volna, hogy Ő is úgy szeretett, mint ahogyan mondta, akkor most meg volt reá az idő és a mód, hogy megmutassa, miért nem vált. Vagy csak prédát látott bennem, akit megszédithet annyira, hogy az a céljainak megfeleljen, hogy az ő vágyait kielégitse. És borzasztó ez a szerelem, tényleg átok … ha minderre gondolok is, mégis csak be kell vallanom, hogy azért szeretem, szeretem még mindig annyira, hogy érte szivesen meghalnék is.

Kotaszek Hedvig: Tao-Aikido-Poemvisual

1947

„I.26/v.”

Szilveszterkor Mariska néniéknél voltunk. Reggel betértünk a barlangkápolnába, ahol hajnali mise volt. Szép havas reggellel köszöntött az Új év. Pálma a kolléganőm, már többször kért, hogy mondjam meg, ki az illető, aki miatt eljöttem. De én nem mondtam meg. Bár nagyon megbizható és jóakaratú, csak valahogy félek még a nevét is kimondani. Közben az É. áthelyezése erősen folyamatban volt. Egyik d. u. M. azt kérdi Pálmától: mondja nagyon dühöng a maguk osztályán a szerelem. – Tegnap ott volt Me. nála, elkérni az Évát. Mondta M., hogy akkor ő mellette ki lesz? Me azt felelte, majd az Irodából küldenek át valakit. De hát miért nem ti hozzátok megy az, kérdi meglepetve? Másnap jön megint az É, és kérdi Me., hogy mit tegyen! M. nem engedi el magát mondja É.nek. Gondolhatja ta. úr, nekem most már nem valami jó ottmaradnom, azok után, hogy M. tudja, hogy el akarok jönni. Hát igen, neked most már mindenféle képen el kell onnét menni, mondom, ha ide nem jöhetsz, akkor máshova, de ott már nem maradhatsz. Ennyire talán még sincs a dolog, feleli Ő. Szó-szót követett, elég az hozzá, hogy É. már az osztályunkon van, a P. mellett, bár többet van a mi szobánkba, mint a helyén. Elég egy percre elmennem a helyemről, vagy később jönnöm, Ő már a helyemen van. Mire bemegyek, már együtt vannak és hazafelé is együtt mennek. – M. azt mondja a P.-nek: azt hiszik süket és vak vagyok én, hogy nem tudom, hogy miért megy oda az É. Sokszor összetalálkoztunk, amint éppen onnét jött, vagy oda ment. – Na és mi van a Hédivel veti oda M. – A H? kérdi a P. meglepetten, csak nem olyan kék szakáll Me, hogy egyszerre kettő is kell neki! Nem, dehogy, feleli M., csak a H. is szép fiatal leány, csak úgy általánosságba kérdezem, és erősen visszakozott, mintha nem szólt volna semmit. – Pálma, bár tudja, hogy el kellett jönnöm az előző helyemről, mégis úgy tett mintha semmit sem tudna: látod, mondja Pálma, pedig most megtudhattam volna ki az illető, de én nem kérdeztem meg, ha te nem akarod, hogy tudjam.

Igazán nagyon szépen viselkedett a Pálma. Nagyon bánt ellenben, hogy M. csak olyan könnyedén beszél erről az én dolgomról. – Mit képzel, hogy a miénk is hasonló volt az É – és Me. ügyhöz!? Mielőtt az É. átjött hozzánk egy kis incidens játszódott le Me. és köztem. É. egyik nap megkért, hogy gépeljek neki, párt-politikai dolgokat. Én még mérgelődtem, mert éppen ott volt Cica, és egyre sürgetett, hogy írjak neki. Ta. úr nem volt bent és még 3 óra után is jó ideig ott

maradtam írni. Másnap reggel bejön a Be. /É/, tanácsos úr megengedi, hogy egy órára igénybe vegyem a H-t, diktálni szeretnék neki. Me. nem szól egy szót sem. Én, hogy megtörjem a csendet, meg részben bántott is a dolog, hogy mindenki rángathat és Ő mindenkinek szivesen átenged, azt mondtam. Mehetek, én szabad és független vagyok. – Erre megszólal Me: diktáljon nagyságos asszony, ameddig akar, de itt ne maradjanak, mert itt jönnek a felek, menjenek át abba a szobába aztán nem bánom, ha napokig is ott maradnak és diktál a H.nek. Erre fogom magam, és veszem a kabátom, hogy átmenjünk! Közbe nagyon rosszul esett, hogy Me. nem gondol arra, hogy milyen hideg, zord szoba az, sőt még küld is oda. – Vagy 1 óra hosszat gépelek ott az É-nak, mikor üzen a Me.: hogy látni akar. Hallom, hogy látni óhajt egy percre, nyitok be ezzel! Erre kitört. Mondja H-kém ki engedte meg magának, hogy oda átmenjen és a Be.nek holmi párt dolgokat gépeljen? Meg sem kérdez engem, csak úgy átmegy. Hát vegye tudomásul, hogy maga az én engedelmem nélkül senkinek nem dolgozhat. Ha bárki igénybe akarja venni csak szóljon nekem. Maga innét, erről a helyről el nem mozdulhat. Maga az én kisasszonyom, senki másé, maga innét el ne menjen sohase! Érti! Vegye annak, aminek akarja, vegye féltékenységnek, vagy

aminek akarja, de innét el nem mozdulhat. Ha nincs semmi dolga, akkor is itt kell ülnie, ha nem vagyok bent, akkor sem mozdulhat innét, tartsa a portát, és bárki-hivja innét el ne mozduljon, mondja: hogy én megtiltottam. Ez mind szép és rendbe van /magamba pedig ezt gondoltam, miért nem tudta mindezt akkor mondani, mikor az É. a helyemre akart jönni./ de én megértem őket is, mit tegyenek, ha nincs senki, aki nekik dolgozzon! Majd intézkedünk, hogy jöjjön az É, ha pedig Ő nem jön, akkor majd jön más! Az É, de hiszen az É, azt mondta: hogy ő a P. mellé nem megy, akkor inkább nem is kéri az áthelyezését. De megy a P. mellé, különben ezt a dolgot már elintéztük multkor, mondja! Erre nyilik az ajtó, ő is odanéz. Sejtettem hogy az É. Na jöjjön csak É, mondja Me na mondja meg, hogy maga megy a P. mellé. Igen, feleli É., van talán valami kifogásod ellene, kérdi erős hangsúllyal. Nekem!? semmi, felelem. Csak éppen csodálkozom rajta, mert multkor még nem igy vélekedtél. Majd mikor É. elment, odajön Me., megsimogatja a hajam, na rendben van H-kém? Haragszik még reám? Nem, nem haragszom, mondtam olyan hangsúllyal, hogy neki is megütötte a fülét és ugyanolyan hangon megismételte. – Később aztán én megkérdeztem Pálmát, hogy szólt e valaki azért, hogy én átmentem. Nem, nem szólt senki, feleli

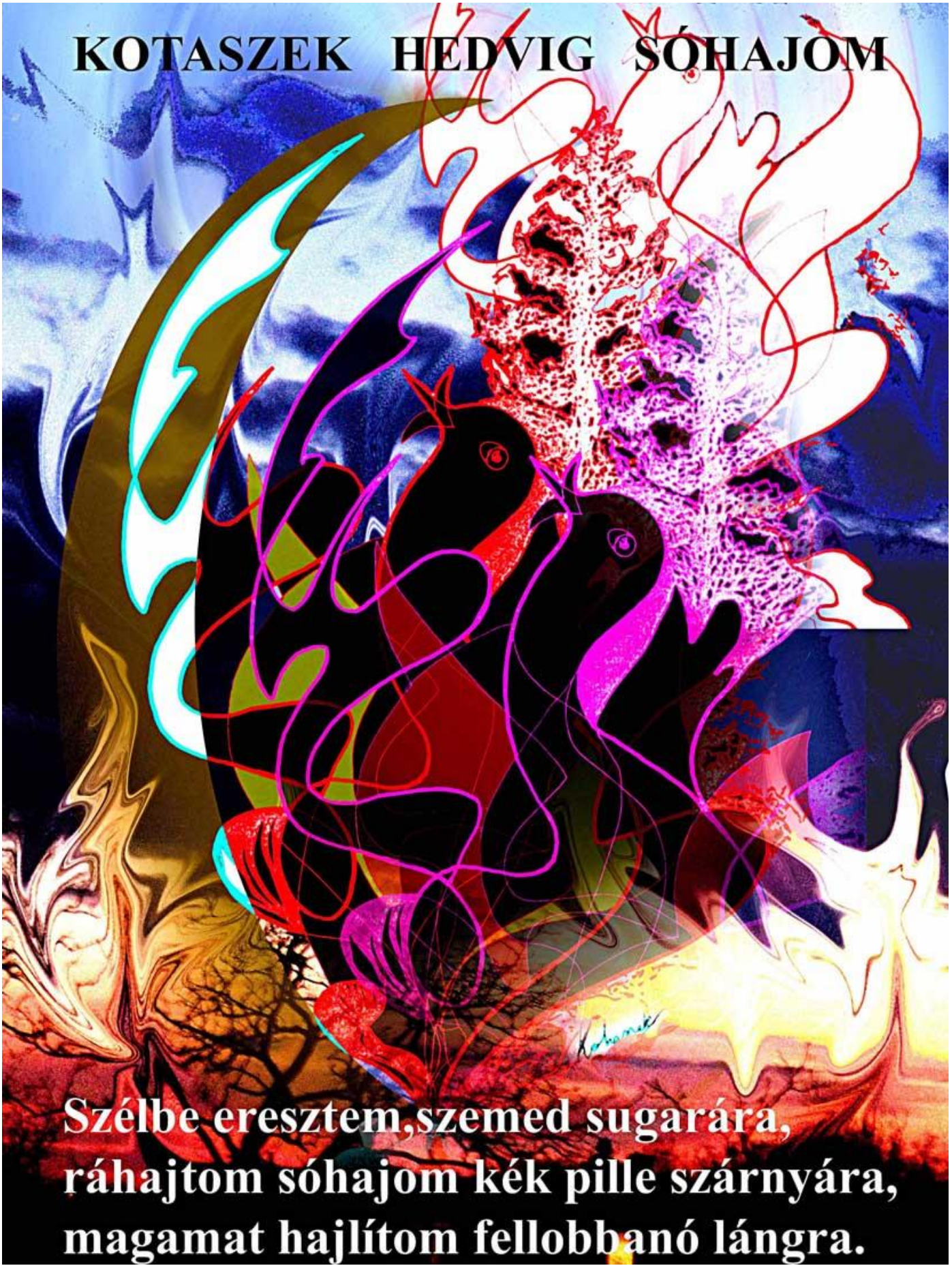
P. De te, ahogy kimentél ő rögtön kijött és nagyon dühös volt. De olyan komolyan, ahogy még nem is láttam. Magából kikelve kiabálta, hogy utóvégre kinek a kisasszonya vagyok én, hogy őt már semmibe sem veszem, hogy meg sem kérdezem, hogy elenged-e! /holott a b'. kérdezte ezt, nem látom be miért kellett volna ezt még külön is kérdeznem./ Ha nem érzem jól magam mellette, ha el akarok menni, szóljak, de Ő ezt nem türi stb. Közben Penn. mindjárt az elején fel-vette a kagylót, hogy átszól nekem! De Me. kikapta a kezéből. Ezt ismételgették egy párszor, míg végül is Me. áthivatott,

De mint Pálma mondja, már ekkor lecsillapult. – Szóval nem akarja, hogy onnét elmenjek, de ugyanakkor áthozza az Évát és nem veszi észre, hogy nekem mindez mily kellemetlen. – Nem látja, hogy az É. minden percet kihasznál, hogy elfoglalja a helyemet. Azzal érvel, hogy Ő abba a szobába nem marad, mert ott olyan hideg van. –

Hiszen ezt tudta jól, mielőtt odajött is. Minthogy a Me. nem türi, hogy ott a szobába még foglalják többen is el ezt a szük helyett, elhatározta, hogy a mellettük lévő kis helyiségbe fog átköltözni. Ez egy szük kis sötét helyiség, ahol a kályha van és egy rolós szekrény. A szekrény tetejére fel tett egy iróasztal lámpát – mivel másutt hely nem volt – és oda akart költözni. Ez a terve már készen volt, mikor odajött Pe. Mit akar itt? Azt már nem! Ide nem lehet költözni. De Me. olyan gyenge, Ő nem szólt egy szót sem. Sőt még engemet is küldött, hogy szerezzünk egy lámpát. Nem lett volna szabad engedni, hogy É. átjöjjön, hiszen ezzel nagyon lejáratja magát Me. is. A napokba is átjött egy pár Hagya igazgató hozzánk. Konyakot, bort, felvágottat mindenfélét hozattak fel. Jó kedvük volt. És én is igyekeztem vig lenni. Az egyik férfi megszólal: hol szedted fel ezt a bájos kisleányt? Hol volt ez a csinos, szép leány, hogy eddig nem láttam stb. kérdezi.

Me. –ezt meg kell hagyni mindig szépen nyilatkozik rólam- azt mondja, hátha még tudnád milyen eredeti jó pofa kisleány, nincs ilyen eredeti kisasszonya senkinek sem, mint nekem, mondja. Erre É. megszólal: hát én. Én nem vagyok elég jó pofa, én nem tudok olyan jókat mondani. Nem, még maga sem, ilyen eredeti jó bemondásai még magának sincsenek, mondja Me. Erre É. megsértödött. Ugy látom ta úr, maga nagyon csapodár. Hol ez, hol az tetszik, mondja meg igazán, őszintén és ezzel o

dahajlik hozzá: kit szeret legjobban az eddigi kisasszonyai közül. Ez mind ott játszodott le a nyilvánosság előtt, hiszen mindnyájan ott voltunk. Mindenkit egyformán, szóltam közbe! De tanácsos úr igazán – hajol még közelebb hozzá és néz a szemébe, - na mondja meg igazán, őszintén, hogy kit szeretett legjobban eddigi kisasszonyai közül! Me. irtó zavarba jött, egészen belepirult és egyre igyekezett elhúzódni tőle: ne haragudjon, mondta zavartan, de erre nem válaszolok. – Hát hogy is válaszolhatna erre ta. úr, igyekeztem a segitségére sietni! Erre csak akkor tud majd válaszolni, ha már nyugdijba ment! Én igyekeztem vig-kedvü lenni, nagyokat mondtam, hogy élvezzem a hatást. Én voltam a Központ és az a férfi, akiről az előbb beszéltem – egészen oda volt tőlem. És akkor még Me. is olyan elismerőleg nyilatkozik rólam az É. előtt, mindez csak arra vezet,

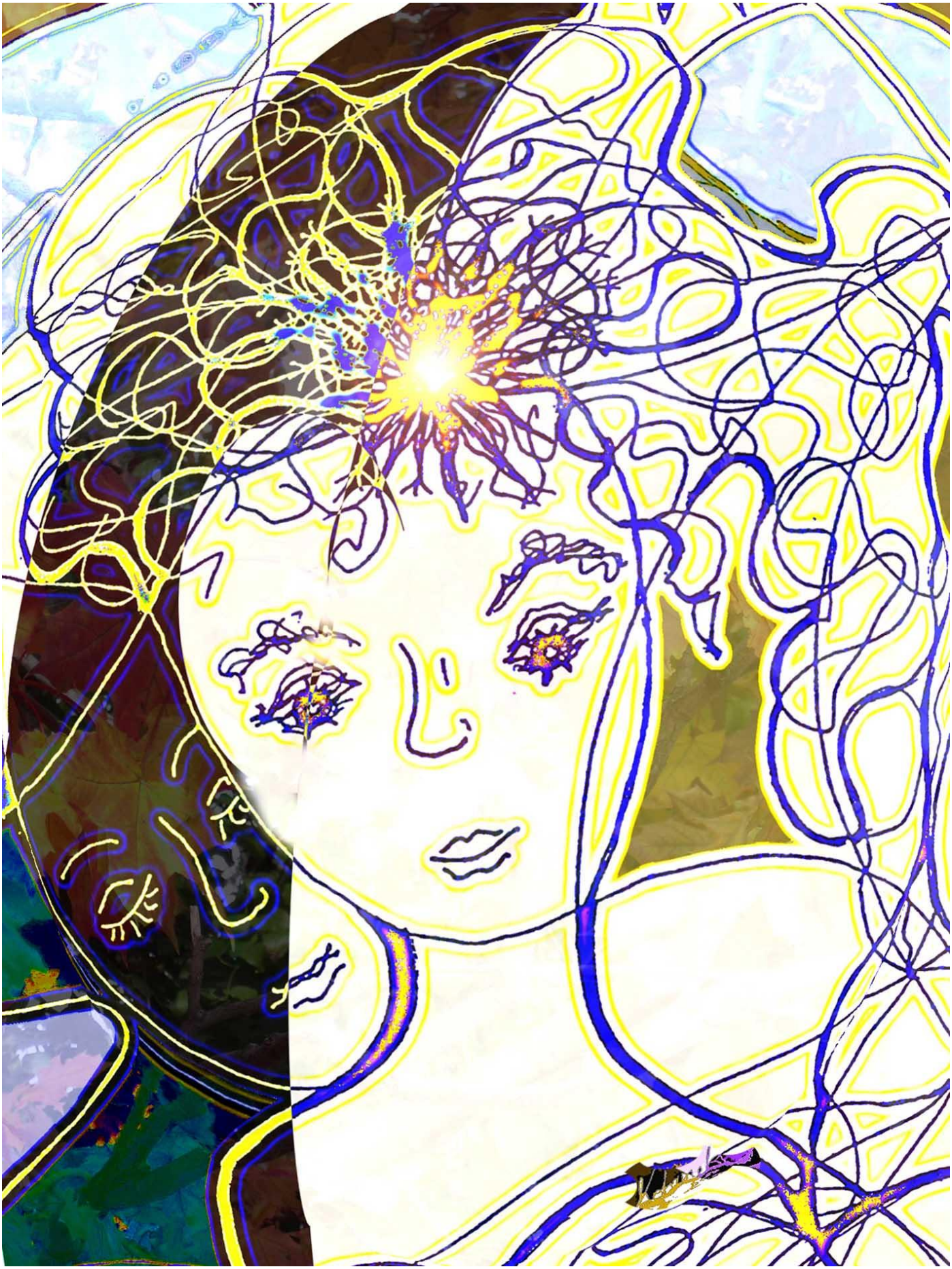

Kotaszek Hedvig: Sóhajom-Poemvisual

hogy még jobban gyülöljön. Ebédelni mentünk le. Gyere a másik szobába, az melegebb mondja É. Nem, én az elsőbe megyek, én már azt szoktam meg. Alig, hogy ezt kimondom jön lefelé a lépcsőn Ő. Köszönünk egymásnak és tovább megyünk. Na még mindig az első szobába mész ebédelni, kérdi É. Szörnyen bántott, hogy az Ő piszkos fantáziája, honnét tudhat rólunk. Az első percben rögtön az jutott eszembe, hogy talán a Me. szólt valamit. Nagyon fájt, hogy Me. annak ellenére, hogy megigérte, hogy benne megbizhatok szólt az É.nak.

Pedig ég – és föld nem lehet olyan messze egymástól, mint a mi esetünk és az övékké! Igaz, hogy Ő neki, a Mária a legjobb barátnője, az is lehet, hogy ő pletykált, de hát honnan, és mit tudhat a Mária, hiszen az osztályon sem tudta senkisem! Vagy talán éppen az, hogy nem tudnak biztos adatokat, kelti fel az ő piszkos képzeletüket! Még most is ingerült

leszek és szeretném arcul csapni, ha arra gondolok, hogy az Éva tudja. Hiszen Ő csak a sárba és mocsokba tapos, nem válogatos az eszközökbe, a mi esetünk pedig minden szennyet, minden piszkot

Kotaszek Hedvig: Fény-Pomp

távol tartott. Talán ezért is volt olyan szép, felejthetetlen és felemelő. Biztosat akarok tudni, ezt nem hagyhatom annyiba, mert hogy az É. tudja, abba egy percig sem kételkedem. Megkérdeztem Me. Ő azt mondja, hogy Ő megigérte és Ő soha senkinek nem szólt és nem is szól soha. Akkor pedig mástól, mint a Máriától nem eredhet. Az ottani segédhivatalba pletykázhattak és onnét hallhatott valamit a Mária. Bár azok sem tudhatnak semmi biztosat. Legfeljebb csak az lehetett a feltünő, hogy ők mindig sajnáltak, hogy mellette vagyok, hogy hogyan birom ki, mindig szidták őt, és én mindig pártfogoltam. A végén mikor elmentem azt kérdezték: fáj-e a kis szivem? Néha elfogom az É egy-egy pillantását, amint összehúzott szemmel' sötéten néz reám és a szemébe annyi gyülölet ég irántam. Nem tudom, nem sokáig birom én ezt igy. Jobb szeretek nyilt kártyával játszani. Félek, hogy egyszer mindent megmondok neki. Félek, hogy ebből még baj lesz, hogy az É idekerült. A Me. panaszkodott, hogy nem tudja mi van a Feleségével: az utóbbi időben olyan ideges, ingerült nem hitte el, hogy a hivatalba volt a napokban, mikor bent maradt 9-ig, hogy elintézze az Iroda tagjainak az átvételét /köztük persze az É. volt az aki legerősebben rángatta./ Állandóan piszkálja, folyton körülötte van, minden szava szerelem. pl. Mit szól hozzá t. úr. Tegnap egy szerelmemmel egyedül maradtam bent a hivatalba, /ez a P, akit ki sem állhat/ a P, figyelmesen elnémult. Tegnap hazakisért egy szerelmem, hol van, hol késik nagy szerelmem, féltékeny leszek nagy szerel

memre stb. Én már csömörlök ettől az örökös szerelemtől, hogy-hogy Me. nem únja? Multkoriba diktált gyorsba, mikor bejön az É. ott kezd babrálni az egyik gépen, behívja a másik leányt is. – Erre Me. olyan ingerülten reájuk kiabált, hogy menjenek ki, igy nem tud diktálni. De a következő percben már megint ott volt, mintha mi sem történt volna. – Mikor áthelyezték Évát azt mondja: azzal bocsátott el Me.: É ezt a lépését még meg fogja bánni! Mikor ott volt a H-tól az a két igazgató Me. nem akart inni! Igaz, hogy temetésre készült. Mondta neki, legalább a felét igya ki, a másik felét hagyja meg az É-nak! Miért? Akkor már inkább magának adom, feleli Me. –

Egyszer, mikor Pe. is bejött a szobába azt mondom. Nem érdekes a férfi logika Pl. maga is azt mondja, hogy megölné, ha meg tudná, hogy a felesége mással udvaroltat magának. Egyik helyről elitélik és képesek lennének megölni, ha a nő mással kezd, másik részről pedig magukhoz ölelik, aki ilyen, - szeretettel, tárt karokkal várják! Ne felejtse el mondja Pe., hogy én sohasem vagyok a

kezdeményező, a nő az, aki nem hagy békét a férfinak, hiszen egy csók sem történhet, ha az a nő nem akarja. Ezt Me. is nagyban helyeselte. Mert bizony úgy van az Hédikém, hogy az a nő, aki nős emberrel kezd, - annak dacára, hogy a gyürüt látja az ujján, amely mutatja, hogy foglalt – az magára vessen. Az tudhatja jól, hogy itt már akadályokba ütközik, itt már korlátok vannak! Ha ennek dacára mégis kezd a férfival, viselje a következményeket. Ezzel eléggé megvilágitotta a helyzetet, ahogyan erről gondolkodik.

A napokban mondtam valamit, ami nagyon találó lehetet arra, amit egymás közt beszéltek, hahotá-

tába törtek ki. Me. azt mondja: az a szerencséje H.kém magának, hogy én annyira ismerem: és akkor még haragszik – közbe odajött és megsimogatta a hajamat, - ha azt mondom, hogy maga az én legnagyobb kisleányom!

Egyik nap ebédnél Ő odaült ahhoz az asztalhoz, ahol én is ebédeltem, persze egész idő alatt reá sem néztem!

Igy kerülgetjük egymást, ha néha össze-összetalálkozunk is, igyekszünk nem észrevenni egymást. –

A napokba fent volt a Béla. Feljött a szobába is. A többiek kacagva mind elvonultak. Én pedig megijedtem és gyorsan kiküldtem a Bélát, hogy várjon meg kint a folyosón. Gyorsan lezártam mindent és mentünk. Nagyon haragszik H-ke, hogy nem csókoltam meg, de attól féltem, hogy tréfálnak a kollégái és minden percbe visszanyithatnak. Pedig jó alkalom lett volna reá! Még nem volt nőismerősöm, akit olyan régen ismertem, mint magát és meg nem csókoltam volna, de nem tudom mi ez, de maga mellett olyan gyáva leszek! Elkisért jó darabon. Közbe szóvátette ismét, hogy hozzá mennék-e feleségül? Én tudatosan kikérdeztem, hogy milye van! Ő egészen őszinte volt és megmondta, hogy van egy gramofonos rádiója, meg 700 Ft sporolt pénze. Na ugyan mit kezdenék két ilyen szegény ember, probáltam tovább is a humoros oldaláról megvilágitani a dolgot. Hát jegyezzük el egymást. Mint tudja H., milyen borzasztóan érintene az engem, hogy mennyire fájna az nekem el sem tudná képzelni – ha egyszer én feljövök és maga már a más menyasszonya lenne. –

Másnap még megigérte, hogy feljön. Már 3 óra volt mire nagy mosolyogva beállit. De rögtön utána, mintha hirtelen eszébe jutott volna tegnapi figyelmeztetése – aztán illedelmesen viselkedjen – visszament és kopogott, és úgy jött ujra be. Na maga is jókor jön, mert most már várhat én ebédelni megyek, támadtam reá. Pedig nem haragudtam, sőt inkább tréfásan igyekeztem mindezt odavetni. Te már ebédeltél? kérdi Me. – Nem! Akkor hát menj te is, mondja Me. Majd később lemegyek én is, feleli Béla. Én közbe már alig hogy kimondtam, hogy megyek ebédelni, már fordultam és mentem. Lehet, hogy megharagudott, a nem éppen barátságos fogadtatás miatt, hiszen éppen eleget felültettem és bolondoztam már vele. Lehetséges, hogy komolyan tetszem neki? Nem tudom. Csak azt tudom, hogy nekem nem esetem. Talán a legcsinosabb és legjobban hozzám való külsöleg itélve, de azonkivül, hogy szivesen elpajtáskodok vele, elszórakozom, semmi vonzást nem érzek iránta. Nem hinném, hogy valaha is képes lennék reá, hogy komolyabban szeressem. Hiszen még hiúsági kérdés sem csábithat! Hiszen VIII-as felügyelő és éppen olyan szegény mint én. Meg hát főleg, hogy nem szeretem, hát akkor miért, mi értelme van, csak éppen azért, hogy mondhassam: férjhez megyek! Bár kétlem, hogy szerelemből menjek férjhez, - ha egyáltalában férjhez megyek – de legalább valami legyen, valami értelme, ha már férjhez megyek!

„1947.II./23./v.”

Cica 15-ére meghívott. Reggelig tartó mulatság volt. Nagyon jól éreztem magamat. Első alkalom, hogy a szám is ki volt festve. Anyuka azt mond-

ta, hogy nagyon jól áll. Engem pedig különös érzés tartott fogva, hogy ma történni fog valami. Az egyik fiúval különösképen összebarátkoztunk. Azzal kezdődött, hogy nagyon hasonlított az egyik főnökömre. Szép lassan megindult közöttünk a beszélgetés. Kezébe fogta a kezemet és mondja könnyen hajlitható, még nem kiforrott egyéniség, nem házias stb. majd mikor mondtam, hogy csak beszéljen tovább, érdekel engem, amit mond. Áthívott a másik oldalra, majd mondta, hogy úgy csináljuk, hogy a többiek ne vegyék észre és kezdett beszélni a tenyeremről. Nagyon szerelmes voltam, de sok szomorúságom volt benne, de rövidesen még sokkal szerelmesebb leszek, de nem leszek a felesége az illetőnek, hanem a barátnője. De nem kapom meg ebbe a szerelembe sem azt, amit várok, sok csalódásom és szomorúságom lesz ebbe is. Nem leszek hosszú életű. Sok

betegség látszik, különösen női bajok. Szörnyü, /mondja továbbá/ miért nem él maga, mint női? Annyi elnyomott, visszatartott szenvedély van magába. Alapjában véve szerelmes természetű nagyon, és miért ígyekszik elfojtani magába. Maga száz százalékos nő. Mennyi idős? /kérdi/ 25 leszek! Szörnyü, és mint nő még egyáltalában nem élt! Pedig higgye el, sokkal boldogabb lesz, maga csak igazán akkor fog élni, ha már mint nő is él. Magának az nagyon kell. Dehát nem hibáztatom, hiszen nem tudom, hogy milyen, és amit az ember nem ismer, azt nem is kivánhatja, mondta.

/Bár most utólag, ahogyan belegondolok ennek éppen a fordítottja áll./ Kérdezte szoktam-e társaságba járni. Hát jóformán ez az első, hogy egész évben valahol voltam. És miért, pedig magának emberek között kell forognia! Olyan természet vagyok, hogy ha bánatom van, legszivesebben elzárkozom minden elől. Szeretett valakit? Oh igen, a legutóbbi helyemről is azért kellett eljönni és még mindig fáj a dolog, de most már belenyugszom. Ez nem helyes, vagy türhetönek tartja ezt az állapotot. Ez csak olyan felszines megnyugvás és addig nem is fog kigyógyulni belőle, míg érzékileg a valóságban nem szeretett, míg nem élt mint nő, akkor majd igazán megnyugszik és elfelejti. De minden új csak felzaklatt miért kezdjek ujba, mikor alighogy el tudtam érni ezt a békét és nyugalmat, amibe most vagyok. Pedig ki kell, hogy zökkenjen ebből az állapotból,

mert ez nem élet, így nem lehet élni! Mondja H, kedden ráér? Nem feleltem egy darabig, mert azon gondolkodtam, vajjon mit akar ebből kisütni. – Ő be sem várta a feleletet, mondja. Szeretném elvinni egy ismerősömhöz, kiváncsi vagyok mit mondana magának. Nem jósnő, nem jósol csak annak, akit nagyon ismer, vagy rokona. Egy idősebb asszony. Csodálatos, hogy megmondja a dolgokat. Itt egy kicsit mintha visszagondolt volna valamire, és reám nézett, - majd folytatja: csodálatos a sors! Szeretnék elmenni’ mondtam! De igérje meg, hogy megmondja, hogy mit mondott magának, és ha egyezik azzal amit én mondtam, ígérje meg, hogy meg fogadja a tanácsom. Nem igérhetek olyasmit, amit esetleg nem tudok megtartani.

Találkozzunk a Kossuth-hid és a Parlament előtti megállónál az le visz odáig! Kérdezte hol vagyok hivatalba? Cicáék közbe hangulat világitást rendeztek és csak a másik szobába égett egy kis ernyős lámpa. Ő ott ült mellettem és simogatott. Egyszercsak hirtelen elkapta a szám és még mielött reáeszméltem

volna erősen megcsókolta, sőt megharapta a szám. Én egyre toltam az arcát magamtól, de olyan erősen csókolt, hogy még szóhoz, lélegzethez sem jutottam. – Ja elözöleg azt mondta: H. legyek én az aki azután kovetkezik, akit maga szeretett, engedje meg, hogy én lépjek annak a helyére. Nagyon szeretném a kezembe venni a maga sorsát. Ez eddig egy rosszul elkezdett élet. Engedje meg, hogy irányitsam. Hédikém tegezzük egymást, ne magázzon /Nem mentem ugyan bele./ Nagyon érdekel a maga sorsa! Akkor eljön ugye, kedden. A keze nagyon forró volt. Éreztem, hogy lázas. Mikor ezt szóvátettem, mondta, hogy már három napja, hogy fekszik és lázas, de megigérte a Karcsinak, hogy eljön máma. És nem bántam meg, nagyon örülök neki, hogy eljöttem és magát megismerhettem. Tegyem a kezemet a homlokára, olyan jó hideg, jaj de jól esik, mondja. Kb. ekkor történhetett, hogy megcsókolt. Én rögtön elhúzodtam töle. Haragszik, nagyon megbántottam. Nem szóltam egy szót sem, feleletre sem méltattam. Jöjjön vissza H, azzal már huzott

volna vissza magához, de gyorsan felugrottam és ott hagytam. Kint táncoltam a többiekkel. Majd Cica odajött hozzám. Mi az H, miért hagytad ott a Lacit, már örültem neki, hogy összemelegedtek. Azért mert szemtelen. – Milyen ember ez a Laci, miféle kérdeztem Karcsit. Nagyon rendes, úri gyerek. A maga kedvéért hivtam meg. Azt mondta a napokban, hogy szeretne megnösülni, mutassak be neki egy helyes, rendes urileányt! 3 napig beteg volt, de mára felkelt, hogy eljöjjön. Nagyon jómodú gyerek, nálunk tanácsjegyző, de ezenkivül van még két másik állása. A Rózsadombon gyönyörü villájuk ők termelik a legszebb rózsákat. Autója van, stb. A lányok bent a hivatalba valósággal üldözik! Mikor Cicának mondtam, hogy miért jöttem el azt felelte. Ugyan ne csacsiskodj. Menj rögtön vissza, mit gondolsz hol élünk, a XX. századba ilyesmi miatt megsértődni. Ha tudnád hány partim ment ezért tönkre nekem, mert nem engedtem, hogy megcsókoljanak. Rögtön tessék visszamenni. Visszamentem leülök a rökamijé másik végébe, ahova egy kis fény is esett a másik szobából. Maga az Hédike. Igen, én! Jöjjön ide. Nem megyek oda a sötétbe, miért kedveli annyira azt a sötét sarkot, jöjjön maga ide, itt egy kicsit világosabb van. Odajött megfogta a kezemet és a vállamat átfogta és simogatott, egyre csak simogatott. Csak azért jöttem vissza, mert szeretném ha elvinne ahoz a nénihez! Csak ezért? kérdi, tényleg csak ezért? Meg hát sajnáltam is, hogy eljön betegen és itt ül egyedül a sötétben hát akkor nem is érezheti jól magát. Egyre simogatott /ami nagyon jól esett, nagyon

kell, hogy szeressen valaki, azt hiszem egyedül csak ez gyógyíthat meg./ Csokoljon meg, mondja. Hogyne, mit képzel maga, hogy én csak úgy csókolodzam. Egy uri leány nem szokott mindjárt csak úgy az első alkalommal csókolodzani. Én csak azt fogom megcsókolni, aki a férjem lesz. Mindig ilyen nagy gyerek maga? /kérdi./ Akkor legalább azt engedje, meg, hogy megcsókoljam mégegyszer. Szeretném úgy megcsókolni, hogy ne felejtsen el, hogy magával vigyen a gondolataiba. – Hogy mindig magával legyek. – Persze nem engedtem meg. Olyan nagy gyerek maga!

Azt látom, hogy nagyon csökönyös. És főleg nagyon erősen a nevelés hatása alatt áll. – Dehogy, csak nem szeretnék soha olyat tenni, amit titkolni kelljen. – És főleg nem szeretnék olyat tenni ami a becsületbe tisztességbe ütközik, ami nem jellemes. Felkért táncolni. Ahogy igy táncoltunk, hirtelen erős kívánság támadt bennem, hogy bár megállna az idő maradna minden úgy, mint most, nagyon-nagyon jól éreztem magamat. Ő szorított magához, de nem szemtelenül és nekem olyan végtelenül jól esett, hogy szerettem volna az időt megállitani.

Kérdezte mikor visszamentem hozzá: haragszom még! Ha megigéri többé nem tesz ilyet, akkor nem! Nem igérem meg, mert ugy sem tudnám betartani. Igen, beláttam, hogy jogosan haragudott meg, de azért jól esett, nem? Látja milyen, az előbb még azt mondta: hogyne el

Kotaszek Hedvig: Ezüstmadár

tudja képzelni, hogy szeretheti két ember nagyon egymást anélkül, hogy csak egy kézcsók is lett volna közöttük! Hát igen van ilyen is, de én nem vagyok ilyen, és ha szeretek valakit meg is csókolom.

Ahogy így táncoltunk szerettem volna a fejemet ráhajtani a vállára, olyan jó érzés volt, hogy szerető kezek ölelnek. –

Egy-egy pillanatra ott felejtettem fejemet a mellén, de hirtelen eltoltam magamtól és elnevettem magam. – Miket beszél maga itt össze-vissza, holnapra vagy elfelejti az egészet, vagy egy jót nevet majd rajta. Ez a mai este egy olyan kivételes este, amely egy évben talán csak egyszer fordul elö és ilyenkor az ember többet megenged, mint máskor, - de ez még nem ok arra, hogy az ember máskor is ilyen. Majd holnapra maga is elfelejti az egészet és jót fog nevetni rajta. – Szörnyü maga. – Mondja erre. Aztán megint később: miért távolodott el ennyire tőlem. – Jobb így táncolni, feleltem. – Kimegyek táncolni, hogy ne legyen feltünö, feleltem. Majd mikor másodszor kért fel ugyanaz, egyszercsak ott termett és lekért. Azt már még sem, hogy kétszer táncoljon valaki egymás után magával. Egy ideig táncoltunk még együtt. Majd megint kimentem a többiekhez! Mikor ezután visszamentem már Őt nem találtam ott. Karcsi félrehívott.

A Laci kézcsókját küldi, nagyon rosszul érezte magát és hazament! Én nagyon sajnáltam és éreztem, hogy most már vége az estémnek. Mondtam Karcsinak nem tudom mit csináljak hivott, hogy találkozzunk, de ha nem hív mégegyszer keddig, nem megyek el, - azon csak nem haragudhat meg, hiszen csak úgy beszéd közben volt szó róla, hogy találkozzunk. – Persze, hogy nem haragudhat meg, különben is lehet, hogy beteg lesz, hiszen már három napja fekszik és most is rosszul volt. – Elérkezett a kedd, de semmiféle értesítést nem kaptam. Arra felé mentem amerre megbeszéltük a találkozott, de csak az ellenkezö oldalról néztem át. Lehet, hogy ott volt, lehet, hogy nem! De hiszen csak este hangulat világítás mellett láttuk egymást, hogyan is ismerhetnénk meg egymást kalapba kabátba nappal! Igy sétáltam végig az ellenkező oldalon kétszer, de minthogy nem tudtam rászánni magam, hogy átmenjek a másik oldalra /ugyanis rengetegen álltak és vártak az autóbuszra/ hazajöttem. Telefonon semmiféle értesítés nem jött, így hát valószinü, hogy abba is marad az egész! Pedig azt hittem folytatása lesz. –

Az est nevezetes eseménye volt még a következő. Megjön a Bert. Odajön hozzám: H, azt látom hogy sok fiú veszi körül, de mutasson fel már valakit aki komoly, aki a férje lesz. Mikor megy már férjhez!? Nézze szerelemből nem mehetek, érdekből szintén nem mehetek, akkor miért menjek, csak éppen azért, hogy asszony legyek. Különben sem kívánok férjhezmenni. Akit meg szerettem ahhoz nem lehet hozzámenni: miért, szól közbe: foglalt az illető, nős ember? Igen, nős! Én tudom ki, I. /betüvel kezdődik a neve, nem? Mindez olyan hirtelen, váratlanul ért, hogy én hirtelen, talán nagyon is hirtelen ráfeleltem: nem! Látta rajtam, hogy megfogott. Ugye tudom, mosolyog tovább kalyánul, hogy szerettem volna pofonvágni. Mit tud maga, hát ha tud, akkor beszéljen, mi az amit maga tud, vagy hallott. Semmi!

Hát ha nem hajlandó őszinte lenni, akkor mit tárgyalok magával! Ezzel felugrottam és táncoltam a többiekkel. A Bert. felkért. Közbe mosolygott reám! Még mindig nem hajlandó beszélni, kérdem. Mit beszéljek. Mondja meg őszintén mit hallott, vagy mit beszélnek, mit tudhat maga? Semmit sem hallottam, sem nem tudok! Én örülök neki, ha a H, szórakozik és látom, hogy jól érzi magát. De nézze, ha már belekezdett, mondja meg őszintén mit tud? Semmit, csak az ember megérzi két ember között a feszültséget! Hát jó ne beszéljen, különben is mit hallhatott, vagy tudhat maga, na és ha hallott is valamit, hallhatott, nincs semmi szégyelni valóm. – Az este folyamán a Bert. sok pálinkát ivott. Felkért táncolni és mikor hangulat világítás volt elkezdte hangosan mondani. Jaj, ne szoritson annyira, jaj, engedjen el, megfulladok stb. – Nevetett mindenki ezen. Majd Karcsi odajön és a fülembe súgja, most megvicceljük, majd ölelje át, ha ujra besötétitünk! Csakugyan! Elöször /persze szokatlan volt nálam, nehezen ment/ átöleltem a félkarommal a nyakát, tetszik? kérdem és azzal a másik karommal is átöleltem. Nagyokat lélegzett, és meglepetés volt az arcán. Majd hirtelen meg akart csókolni, de én gyorsan elkaptam a fejemet, igy csak a hajamat kapta be a szájába és húzta meg! Na most miért nem kiabál, szóltam! Az est folyamán nem egyszer bejött és kezébe az éjjeli lámpással bevilágitott a másik szobába, ahol én a Lacival voltam! Persze a Hédit mindig a legsötétebb sarokba lehet megtalálni. Minden második szava én voltam! Nem győzött eleget csodálkozni a viselkedésemen! Én magam is csodálkoztam rajta. Soha sem hittem – pláne Ő utána – hogy tudok még valaha ilyen vig-kedvü lenni és igy flörtölni.

Pénteken Cicáéknál voltam. – Most a Karola volt a Bert. mellett. Jól ismeri öt. Hát csak jó lesz, ha nem leszel olyan bizalmas hozzám. Miért? Különben is ostrom óta nem volt a

Bert. mellett. Csak azért mert nagy szája van. De nem értem miért, mire mondod ezt? A Bert. itt maradt másnap estig és azt mondta, hogy milyen csacsi ez a H., miért olyan bizalmas a barátnőihez, mindent tud rólad elejétől kezdve, az egyik barátnőd visszamondott mindent neki. Szegény Karola. Pont Ő ilyen pletykálkodós. Fogalmam sincs ki lehet az illető. Hiszen Cica, Karolán kívül a Magdi és a Panni tudja meg Gizike, viszont ők nem is ismerik a B.-t. Én a V.rára gyanakszom. De, hát Ő ugyan egy szót sem hallhatott erre vonatkozólag tölem. Tehát csak a fantáziája után beszélhetett. És pont egy ilyen beképzelt embernek kell tudni mindent rólam.

Mondta Bert is, hogy milyen egy pocsék' szélhámos alak, nagy költö volt már 18 éves korában is! Miért nem probál Cica lebeszélni róla. Nyugodt lehetek, hogy férfi társaságba is teritékre került Ő! Megbeszélték a dolgot. Éppen a B. is mondta, hogy nem akart Ő mást, mint barátnőnek, másodiknak! – Egészen meg vagyok zavarodva. Néha hihetőnek találom és sok mindent találónak érzek, amit mondott, vagy ami történt ezzel a felfogással szemben. – De csak nem lehetett ekkora gazember, csak nem haragudhatott ennyire, csak nem áldozza fel az édesanyja emlékét egy ilyen aljas szándéknak. Jaj, de szeretnék egyszer már tisztán, világosan látni. Legszivesebben átölelném és megvédeném minden támadástól és megmondanám neki, hogy bármit is mondanak róla semmit sem hiszek el, és, hogy még mindig nagyon szeretem. Épen a napokban ébredtem ennek tudatára! Már régóta nem sajdult belém ilyen élesen az emlékezés. – Az É. lebetegedett és én helyettesitettem a dunaparti szobában. Ahogy megállok a kályha mellett és nézek kifelé a havas tályra, mintha csak tegnap lett volna, olyan erős fájdalommal hasitott végig bennem a fájdalom. Akkor is ugyanilyen ha-

vas volt kint a táj, ugyanigy feküdt az a szoba, ugyanilyen szomorú, borús idő volt, mikor életem legnagyobb fájdalma ért. – Gizike észrevette rajtam lekonyultságott. Nagyon szomorú hatással vannak reám ezek a dunaparti szobák, nagyon …..nyolnak, de ekkor már a szemem csupa könny volt. Csak beszél – beszél az ember, addig beszél míg végül maga is elhiszi, hogy már nem fáj, míg

egyszer elég egy kép, egy ismerős táj, hogy újra éledjen minden., hogy magamra eszméljek, hogy még minden seb él és fáj bennem. – Nem elég akarni, hogy legyözzem a multat! – Tudom, hogy nem helyes, és igaz, hogy ez igy nem élet, igy nem lehet élni. – És küzdök is ez ellen, csak nem tudom sikerül-e?

-15-én a hivatal is rendezett bált. Ő is ott volt a feleségével. Az elnöki osztály külön asztalt kapott' a miniszterrel egy asztalnál ültek. De jó, hogy nem voltam ott. – És az biztos, hogy éreztem magam olyan jól mint ők, bár érdekes, hogy nálam még igy is, ebbe a jóérzésbe is Ő viszi bele a jót, vagyis az, hogy róla beszélhetek. Hiszen nem tudom úgy jól érezni magam, hogy Ő reá ne gondoljak, hogy Ő benne ne legyen a dologban. –

Bent húznak a Bélával, hogy menjek hozzá, milyen helyes gyerek. Máskor meg a másik kollégámat ajánlják, aki nem egyszer tett már olyan kinyilantást, hogy tetszem neki, és , hogy nösülni akar, mégpedig ebbe az Évben! De nekem nem kell senki, nem tetszik senki. Még legjobban tán a Lacihoz huznék, /de lehet, hogy csak érzékileg hatott reám/ de hát Ő nála is csak flört volt az egész! Bár most már érzem, hogy hozzá hasonló zsánerü ember tudna csak felejteni. Aki tud lelkesedni, magával ragadtatni, felejteni: Bátor, merész, reális, de nem szemtelen. – Tele élénkséggel, életkedvvel, aki felrázna ebből a tompa kábulatból, mely érzem és bárhogy küzdök is ellene, nagyon elhatalmasodik felettem.

Vagy mindezt a csók váltotta volna ki belőlem, amit Ő adott. Bizony sokat gondolok azóta is reá. De ki tudja, hátha nem személyhez füzödik ez sem, bár mely más férfi is vonzalmat ébresztett volna bennem, aki igy megcsókol.

Mintha azóta felébredt volna bennem az erős vágy a szeretet után. Vagy talán az idö hozza magával! Utóvégre tényleg már 25 éves leszek és még mint nő nem éltem, kezd bennem valami megmozdulni? Nem tudom, nem tudok magyarázatot adni mi az, ami megfogott, amit kivánok, ami úgy érzem meggyógyítana. – Éppen ideje lenne, hogy valami változás történjen Mariska néni ugyis azt mondta, hogy nagyon látni rajtam, hogy szomorkodom, bánkodom éppen Jenő b. is mondta: hogy milyen gyorsan hervadok, mint egy urilány, látni, hogy valami emészt. Éppen Évivel is beszéltük, ki tudja mi jobb, ha ilyenek vagyunk, vagy ha amolyan életet élnénk. Hisz Cica is másként gondolkodik mint mi. Hátha tényleg

nincs is egy csókba semmi! Vajjon melyikünk gondolkodik helyesen, vajjon melyik nevelés a jó?

É. /K:/ köti a puloverem. Ezzel mintegy el akarom venni az élét a haragnak. – Többek közt mikor kérdezték bent a leányok mennyiért köti a pulóverem, azt mondta még nem tudja. Majd hozzá tette: majd nem mondtam valamit. Na mit, nekünk megmondhatod, mondják a leányok. Megkötném ingyen, ha átengedné a helyét. Nem tudom bosszankodjam-e, vagy nevessek rajta – ameddig M. ragaszkodik hozzám, addig én is ragaszkodom hozzá, ha pedig nem, akkor nem kell neki kedvezményeket adnia, akkor menjen oda. – Bár sokszor úgy látom, hogy M. únja a dolgot, hogy már nagyon a terhére van. Mult héten disznót öltek és hozott be kostolót.

Mindenesetre lehet, hogy bizonyos körökbe tudnak a dologról és megtárgyalták a dolgunkat, ezért kétszeresen is kell vigyáznom, hogy állandóan megmaradjak egy helyen.

Valószinü, hogy Pan. ama kijelentése „ a H. úgy ismerik, mint aki nagyon csendes és hallgatag” ebből indulhatott ki. – Legjobb lenne odaülni az asztalához, ahol Ő van, és beszélni vele – ha tudnék – közömbös dolgokról, hogy ezzel minden pletyka megszünjön.

Egyszer a Feri is szóbakerült Me. és én köztem. Szegény Feri érezte a sorsát, azért nem is mert megnösülni,. mondja Me. – Ha igy visszagondolok kezdem hinni, hogy az, ahogyan őt szerettem /I./ csak kizárólag lelki vonatkozású volt, mint nő a férfihez talán nem is passzoltunk volna! A I., az igen’ ott mind a kettő meg volt, helyesebben meg lett volna, ha akkor tudatában vagyok ennek. –

Ugy lelkileg, mint testileg azt hiszem passzoltunk volna egymáshoz. I-vel csak lelkileg és Lacival eddig még legalább is úgy érzem, szintén csak érzékileg hatottunk egymásra. Mindenesetre sajnálom, hogy nem találkoztunk, márcsak azért is mert szerettem volna hallani, mit mond az az asszony nekem!

„1947.III.2.”

K. Éva bejön és mondja: ha mégegyszer összeveszek a Pé. otthagyom, elmegyek az osztályról. Med. csak nézett reá. Hiába néz reám t. úr. megmondtam, ha mégegyszer összeveszek vele, elmegyek az osztályról. Később szóltam É.nak. Miért nem vagy őszinte? Nézd én Me. mondtam, hogy megpróbálom a P. mellett, de nem vele nem lehet kijönni. Én megmondtam, hogy mellé szivesen megyek, de a P. ki sem állhattam. Nézd, hogy ki mellé mész az egyedül tan.-tól függ. Úgy veszem észre, hogy Me. nem akar elengedni erről az osztályról. Elhiszem, hogy te a P. nem jösz ki. Te aki eddig mindig vezetők mellett voltál, most egyszerre egy ilyen mellé kerülsz, és még Ő kritizál. Bár, hogy őszinte legyek én úgy gondolkodom: mi itt a hivatalba beosztottak vagyunk, és nem azok fognak hozzánk alkalmazkodni, aki mellé be vagyunk osztva, hanem nekünk a beosztottaknak kell alkalmazkodni hozzájuk. Ha tan. úr úgy határoz, hogy

maga mellé vesz, én nem tehetek mást, mint hogy a Pé. mellé megyek, hogy aztán mi lesz, az majd elválik, mondtam. Az É. másnap mondja Gizikének, hogy egész éjjel nem aludt, nem tudja mit csináljon! Végül azt mondja nekem, hogy szóljak én a Me. Ekkor én megmondtam, hogy mit mondott Me. mielőtt ő idekerült az osztályra, hogy én a helyemet semmiféle körülmények között ne hagyjam el. Vonatkozik ez a jövőre nézve is. Bármi történik, bárhogy alakul a helyzet én az ő kisasszonya vagyok, a helyemről ne mozduljak. – Én nekem ezek után nincs mit beszélnem, vagy szólnom. Te akarsz változást, tessék szóljál. Ő aztán be is jött és szólt Me-nek: „ Mint már tegnap emlitettem én a Pé. ki nem jövök, vagy elmegyek az osztályról, vagy kérek más beosztást. Megint ez a probléma, szól Me. és zavarba jön. Nem is tudom mit lehet itt tenni majd gondolkodom rajta. Tan. úr azt mondta, hogy magának mindegy, hogy ki van maga mellett, a H. meg azt mondta, hogy Ő megpróbálja a Pé-kel. – Most sem tudok mást mondani – feleli a M., minthogy nekem mindegy! Erre aztán irtó dühös lettem. Hát ha tan, úrnak mindegy, akkor nekem is mindegy. Mindenesetre szeretném ha minél előbb végét vetnének ennek az ügynek: szeretnék végre olyan helyen lenni, ahol nyugtom lehet! Miért itt nem volt nyugta?, kérdi Me. Nem hiszem, de különben sem ez a lényeg! Én mást nem tehetek, minthogy a P. mellé menjek, ha az Éva, idejön. Hogy aztán mi lesz, vagy hogy lesz, ahhoz aztán már igazán senkinek semmi köze, az nem tartozik másra. Talán mégis hüledezett Me, nagyon meg volt lepve, hogy ilyen hangon beszélek vele. –

Különben is az É. megmondta, hogy Ő a P. mellé nem megy, más hely itt meg nem volt: Utolsó napokban aztán hirtelen mást mondott, amin én nem győztem eleget csodálkozni, hogy megy a P. mellé. Tan. ezek után vagy nem lett volna szabad ide venni az É-t, vagy ha idevette kötelessége ezek után maga mellé venni. Hogy aztán az ember egy kicsit mást is

várt volna az persze nem fontos, mondtam. Nem tudom mit csináljak – mondja Me. Mit lehet ezen gondolkodni, hogy szabad ezen még gondolkodni, szóltam irtó gúnyosan, és ingerülten, vagy nem lett volna szabad idevenni É. stb. –

Közbe kimentem a másik szobába, de az ajtónál visszafordultam és mondtam. Mindenesetre csak azt látom, hogy én őszinte voltam T., de ezt az őszinteséget nem mindig kaptam vissza! Majd mikor bejöttem gyorsan öltözködtem! Igen azt belátom, hogy én vagyok a hibás abba, hogy nem lett volna szabad megpróbálkoznom a P-kel, mondja É. Sajnos én tovább már nem maradhatok, /az órára néztem/ megy a vonatom! Azzal előbb az Évának köszöntem aztán neki és gögösen kivonúltam. Nagyon büszkén, hidegen, gögösen viselkedtem, olyan magasan fellettük állóan viselkedtem, mintha különben sem tartanám érdemesnek, hogy foglalkozzam tovább az egész piszkos üggyel. Ahogy kiértem a másik szobába, kérdezték mit intéztünk? Nem érdekel az egész ügy, mondtam ingerülten. Találok én még magamnak olyan fönököt, akinek nem lesz mindegy, hogy én vagyok-e mellette, vagy más! A Zoli /Me. unoka öccse/ is ott volt és mindent hallott. Tudom, hogy nagyon gögösen viselkedtem és túlmerészen megtaláltam mondani a véleményem, de olyan magától értetődöen jött mindez, hogy képtelen lettem volna más lenni, mint amilyen voltam. Me. csak nézett reám és nem tudott egy szót sem szólni. Mint másnap aztán megtudtam Me. meghallotta, amit én kint a szobába mondottam, és nagyon fájt neki az is, hogy a szemére vetettem, hogy nem volt őszinte hozzám. Most vérig meg van sértve a H, mert azt mondtam, hogy nekem mindegy, hogy ki van mellettem. – A Zoli ugyan a pártomon van, Gizike is mondta. De az Éva és a Ben. hiszi. A Be. É. azt mondta Me., hogy szeretne vele

négyszemközt beszélni. Mint később Pi. megtudta Gizike, ellenem beszélt, hogy az É. mégis főiskolai végzettségű' őt illeti meg a hely Me. mellett stb. –

Reggel ahogy bemegyek bent ülnek a férfiak mind Me-vel és tanácskoznak nagyban, hogy lehetne megoldani a dolgot. Majd Me. mindenkit behívott. – Cseréről nem lesz szó! Mindenki marad a helyén azzal a változattal, hogy az É. előadói munkakört kap, és a P. mellé a Sz. Lujzi kerül, Gizike pedig átmegy abba a szobába, ahol a P. volt! – Meg vannak a hölgyek velem elégedve!? Van valakinek valami kívánsága, kérdi Me? Igen, ez lesz a legjobb, feleli P. Éva megértem az Évát, hogy lelki vinszessziói voltak, hogy neki, mint diplomás tanárnőnek kellett nekem gépelnie, de remélem most már nem haragszik reám! Igen ezek a lelki gátlások azonnal megszünnének, mihelyt Me. mellé' kerülne. Hiszen mikor arról volt szó, hogy mint elöadónőt veszik át, azon kardoskodott, hogy Ő megmarad gyors-gépírónőnek, hogy mellé' kerülhessen. – Én konokul hallgattam egész idő alatt. Elhatároztam, hogy kár minden szóért ebben az ügyben! Mikor kimentek a leányok azt mondja Me.! Elfelejtettem még azt megmondani, hogy szeretném ha a hölgyek közt is legalább olyan megértés – egyetértés lenne, mint amilyen mi köztünk, férfiak között van. Igen, ha ez úgy lehetne parancs-szóra, feleltem! Jó, hogy azt nem mondta: szeressétek ellenségeiteket, jót tegyetek azokkal, akik titeket gyülölnek! Azt hiszi Me. ezzel már el van intézve az ügy! Míg mi ketten egy helyen leszünk, addig ennek sosem lesz vége! P. telefonált, hogy menjek át hozzá referálni a történtekről. Majd később, mert nem érek reá, feleltem. Azt tudja, hogy én nagyon a pártján álltam! Köszönöm, ezt tudom, köszönöm, hogy jóakarattal viselkedik irántam, sajnos nem mindenki ilyen. De arra kérem ne fáradjon, ne szóljon az én érdekembe.

Dehogynem! Mondtam Lacinak, hát hogy képzeled, hogy az É. kerüljön ide. – Addig beszéltem, míg bellátta Ő is.' Kár volt minden szóért, hidje meg' hogy a kierőszakolt dolgoknak nincs semmi értelme. Különben is majd én már elintézem a dolgokat úgy, hogy ne legyek a terhére. – El akar menni, ezt nem mondja komolyan! Ugysem engedem! Ha maga elmegy, én sem maradok tovább. – mondja. Nagyon jól esik ez a ragaszkodás, most mikor ugyis olyan kevesen állnak a pártomon. Tegnaptól kezdve P. a Pálmával beköltözött hozzánk. Én pedig még pénteken szóltam az elhelyezésem ügyébe Istenem ismét kereszt-út előtt és ismét a más hibája, büne miatt kell vándorolnom! Ugy írtózom tőle! Ha lesz egy jó hely, szóljanak kértem őket. De ki tudná előre megmondani melyik hely a jó!? De muszály megtennem, ha még szikrája él bennem a büszkeségnek, önérzetnek. Hiszen talán megint sikerült legyőznöm az É-t, de nem tartom

érdemesnek a küzdést, hiszen akiért küzdenem kellene nincs mellettem. Egyszerüen meg sem tud érteni, vagy nem is akar megérteni! Csodálkozik azon, hogy én olyan nagyon megsértődtem azon, hogy mondta: neki mindegy, hogy ki van mellette! - /Mint G-től hallottam: úgy személyileg, mint munka szempontjából teljesen egyformának tart az Évával, neki mindegy./ Az a 6 év, amit együtt eltöltöttünk, az a sok közös emlék, - a Feri?: hisz a legjobb barátja volt, az a bizalmas baráti viszony, amellyel megtárgyaltuk a dolgokat, a K. I. ügye, mikor megmondtam neki, hogy jár utánam, mikor Ő figyelmeztetett a Bárt. –ra, a Kr. féle eset: míg végül ő is azt mondta, hogy „ neki is nagyon tetszem, mert a feleségére hasonlitok.” – Én akkor ezt a bókot tartottam a legszebbnek, a legtöbbre becsültem, amit egy nős ember mondhat. Mindez

mindegy – Teljesen egy szinvonalra helyez azzal akit talán 1-2 éve ismer, akinek nincs lelke, csak önzö, makacs akarata, aki beleszédült és ezáltal minden tartozkodást, szemérmet levett magáról. És ugyanakkor nagyon megfogja ezzel a lealacsonyitó szerelemmel őt! Nem veszi észre, hogy csak mocsokban jár!? Csak azt látja, hogy a hiúságát fokozza, tömjénezi valaki. – Azt mondják ne menjek, most már azért se menjek, mutassam meg, hogy ismét legyöztem! De engem nem vezérel ez a fajta hiúság. Nagyon jól tudta Me., hogyan gondolkodik Éva! Néma megállapodás volt az közöttük, hogy majd addig piszkálódnak – hiszen jól ismerik az én természetem – míg végül is már nem birja az önérzetem és otthagyom a helyemet. – Hát céljukat elérik. Legyenek boldogok! Bár sokszor úgy érzem, hogy helyesebb lenne, ha maradnék, márcsak azért is, hogy mit gondolnának rólam, hogy ismét elkérem magamat. – Feltétlenül azt hinnék, hogy bennem van a hiba. – Hiszen tőlem lehetnek olyan szerelmesek egymásba, amilyen csak tetszik, tölem lehetnek sülve-főve együtt, de miért bántanak ezzel egy harmadikat. – Addig míg engem nem érint a dolog, nincs mit szólnom. De már magába nézve az, hogy nem meri nyiltan a szemembe mondani Me., hogy az É-t akarja magamellé venni, talán azért van, mert sokan sejtik már, hogy az Éva miért jött hozzá, ha pedig én eljönnék és Ő kerülve oda nagyon is nyilttá válna a dolog. Jó vagyok én villámhárítónak is, vagy arra, hogy fedezzek. Félek, hogy nem bírom sokáig, hogy ha mégegyszer összeütközésre kerül a sor, mindent megmondok nyiltan. – És még Ő

Kotaszek Hedvig: Karnevál-Carneval

merte ezt az esetet a miénkhez hasonlitani. – Hisz ég és föld nem lehet olyan messze egymástól – mint ez a két dolog? Mi, amikor tisztáztuk egymás között a helyzetet, mindjárt az első alkalommal a lemondást a válást is emlitettük. És mikor talán legjobban szerettük

egymást' elváltunk. Ők pedig már tudatosan indulnak egymás felé, ahelyett, hogy elválnának egymástól, még inkább egymás felé mennek!

Ezek után aztán sehogy sem vagyunk. Elhatároztam, hogy soha többé nemcsak hozzá, de senkihez sem leszek bizalommal!

Szombaton ajánltam valakinek a …… pályázatot és mikor bejött Me. a számra tettem figyelmeztetőleg a kezemet, hogy most ne beszéljünk róla. De valamit mégis meghallott belőle, mert beleszólt: „majd aztán be jön a G.R. viselheti a következményeket. Azt hittem azt mondja, hogy egy könnyet sem ejt értem, feleltem! Majd ha a te nevedre címeztette, akkor majd te kerülsz bajba, jegyzi meg tréfálkozva Tel. igazgató. Na még csak az kellene, jegyzi meg gúnyosan Me. – Bizony, pedig odacimeztettem, hiszen én csak bajt hozok tan. urra, eddig is már sok bajt okoztam! /jegyzem meg ugyanolyan gúnyosan./ Erre aztán jobbnak látta ha nem felel, ha tovább nem folytatja. – Nagyon önzö, ezt is már sok esetbe észrevettem, mindig csak saját maga és a családja lebeg előtte. Csak magukat félti, óvja mindentől, még a testvéreivel szembe is nagyon önzö, még az enni valót is eldugja elölük, hogy valahogyan meg ne keljen kinálnia. – Mindenféle képen elegem van. – Semmi kedvem a további munka versengéshez sem! Versenyt dolgozni sincs kedvem. Érdekes, hogy most, hogy a P. bent van, nem mer már annyit és olyan fesztelenül bejárni. Szeretném, ha egyszer őszintén megmondaná a H., hogy mi baja van velem?! Talán az nem tetszik neki, hogy én minden reggel bemegyek és beszélgetek Me-vel, vagy, hogy hivatalos idő után is együtt vagyunk? Mindez engem nem izgat, és ehhez semmi közöm, csak engem ne zavarjanak. – A P. bezzeg nem mondaná, hogy neki mindegy, hogy a P-e vagy valaki más van mellette. Akármilyen szélhámos is, - de van benne jellem, van benne betyár-becsület. –

„1947.III.9.v."

Kedden Gizikével lementünk ebédelni. Üljünk oda a melegre a fűtőtest mellé, mondom Gizikének. Ahogy beértünk Ő sétált ott a középső asztalok felé. Alig, hogy odaérünk az asztalhoz, egy fekete kalapot látok az asztal sarkára téve. Rögtön felnéztem, hogy vajjon, hol van a gazdája. De ekkor Ő már ott volt. Találkozott a tekintetünk. Rémület és menekülni vágyás költözött belém egy pillanatra, mialatt meglepetten néztünk egymásra. – Butaság lenne most elmenni innen, és főleg feltünö, gondoltam és leültem. Ő is leült. Egy darabig G-vel halkan beszélgettünk. Ő közbe felállt és átment a másik szobába, kanálért. Talán helyet keres magának ott, gondoltam egy percig, mert bizonyára Ő is kellemetlenül érzi magát itt.

Azonban rövidesen visszajött. Izlik az ebéd, szóltam hozzá!? Hát igen, már amennyire az itteni izlhet. – Meglepetés volt a tekintetébe, hogy szóltam hozzá. –

Képzeld milyen érdekes eset történt a napokba, mondom G.-nek: de úgy, hogy Ő is hallja /Beszéltem csak azért, hogy ne álljon be közénk az a feszélyezett hangulat./ A Dódi esetét meséltem el. Már vagy 3 éve elváltak. És azt hallottuk, hogy meghalt az após. Azelőtt el-eljött a Sanyi. Most azonban nem jött. Azt gondoltuk büszkeségből nem jön most. Erre a D. a picivel elment hozzájuk kondolálni. De még óvatos volt, mert megkérdezte, hogy van az após? Köszönöm most már jobban, felelte az anyósa. – Ezen aztán mindenki mosolygott. – A beálló csendben megszólalt Ő. Ott van még a régi helyén? – Igen, azzal a különbséggel, hogy másik szobában. Mit csinál a Laci? Laci? milyen Laci? /nézek reá csodálkozva/ a Me.L.? Igen. Hát dolgozgat, feleltem reá mosolyogva. – /Eszembe jutott, hogy féltékeny volt reá is, és mikor eljöttem azt kérdezte: Ő is egyike azoknak, akikről mesélt nekem./ Azt hiszi, hogy én nem is ismerem – nem is hívhatom másként mint a „Laci”. Mosolyognom kellett rajta. Azelőtt csak bejárt hozzám, de mostanában már rég nem volt nálam. Akarja, hogy bemenjen? kérdem. Igen, felelte. Jó majd leküldöm. Hogy izlett a kolbász? Milyen kolbász? És ugyanolyan meglepetten néz reám, mint én a Lacinál. Ja, jó volt, csak hamvazó szerdán hozta, és csak másnap ettük meg, de jó volt. – Majd befejezte az ebédjét és ahogy felállt, egészen közel hajolt hozzám a fejével és úgy köszönt. Mint Gizike mondja mikor oldalt fordultam G. felé úgy nézett mindig. Én pedig igyekeztem közömbösen, vigan, nyugodtan viselkedni. Azt hiszem ez sikerült is. Mikor elment akkor kezdett el hevesen dobogni a szivem, és kezdtem tudatára ébredni, hogy az első, talán a legnehezebb

lépésen tul vagyok. Hál' Istennek, hogy beszélünk egymással. Borzasztó volt multkor is mikor egymást kergettük a lépcsőn, és nem mertünk egymásra nézni. Csak azon fohászkodtam, hogy senki ismerős ne jöjjön, mert borzasztó kényes helyzetben voltunk. – Pénteken ismét láttam őt a menzán. Ő a terem ellenkező végében ült. De át-átnézett hozzám! Sőt mikor kifelé ment is arra nézett, azonban pont akkor állt elém valaki. G. odanézett és nem is titkolta, hogy felém néz. Mosolyogva köszönt Gizikének. Szombaton mi jóval előbb lent voltunk mint Ő. Én felszaladtam kenyérért. Azalatt Ő lement ebédelni. Ahhoz az asztalhoz ült, amelyiknél mi ültünk. Nagyon szeretném, ha egy szép, hasonló a régi barátsághoz – ismét olyan szép barátság fejlődne ki köztünk. Miért kerülgetjük egymást, miért menekülünk egymás elől? Nincs okom rá. Kezén ugyan ott ragyog rendületlenül a karikagyürü. de jól van ez igy. Most, hogy megindult közöttünk a beszélgetés, nem szabad, hogy elszakadjon a fonal, mely összeköt. Viszont úgy érzem az sem lenne helyes, hogy minden nap találkozzunk és beszélgessünk. Ha azonban esetleg még úgy hozza a sors, mint multkor, hogy elkerülhetetlen a beszéd, már nem jövünk talán – olyan zavarba –

Éppen az nap, hogy beszéltem vele, tudtam meg G.-étől, hogy aznap, mikor megmondtam a véleményemet Me-nek, azt mondta Évának, hogy Ő kerül mellé, én pedig kimegyek Bé-hez. Még másnap is úgy volt. Csak mikor P. is beleszólt a dologba változott meg. – Nagyon jól tudom kinek köszönhetem, hogy még ma is itt vagyok a helyemen, mondtam P.-nek. Már amennyiben az ilyesmit köszönni lehet, hiszen nincsen semmi értékük a kierőszakolt dolgoknak, - mondtam. – És ekkor úgy éreztem, hogy a jó Isten küldte vissza őt hozzám. Ime itt van Ő, aki, hogy ragaszkodott hozzám, aki becsült és értékelt. Miért is kellett elválnunk. Nagy butaság volt mind két

részről. És egy pillanatra átfutott rajtam az a gondolat: Istenem, ha tudná, hogy a „Laci" hogyan érez irántam. Ha tudná milyen megalázó helyzetbe vagyok? Hogyan repülnék, menekülnék, csak tudnám hova? Hozzá menjek? Nem, nem lehet, nem birnánk a pletykát. De megérdemelné Me. –

Azóta úgy vettem észre, hogy egyengetné az utat a kibékülés felé Me. Ott volt a kislánya is. Olyan édes gyerek, ahogy odaszaladt a papájához, elkapta a nyakát és nagy cuppanos csókokat adott az arcára: láttam Me. örömét, boldogságát, valahogy nem tudok úgy haragudni már én sem reá.

Aznap, hogy a kisleánya feljött a lépcsőnél – hazafelé menet összetalálkoztunk a Feleségével is. Maga a Hedvig, ugye? Hogy megváltozott, nem ismertem volna meg. Elönyére változott meg, milyen helyes kisleány lett, mondta. – Ahogy igy megyünk lefelé a lépcsőn, szalad ám utánunk Éva! A kapuban utól is ért, és míg én ellenkezö irányba mentem, Ő, az Éva, velük tartott. Helyes – kedves a felesége, de mintha szebbre emlékeztem volna, igaz, hogy annak már 4-5 éve, hogy láttam. De még mindig sokkal szebb, mint az Éva!

1947. ”március 23.”

Kedden 18-án feljött Ő az osztályra. Az egyik igazgatóval együtt nyitottak be. Hol van a tan. úr, kérdi Ő. Nem tudom, feleltem szörnyen meglepve. Pár percig mozdulni sem tudtam a helyemről. Aztán kimentem a másik szobába. Itt volt a T., idejött ki. Itt nincs, felelték. Próbáltam magukat telefonon hívni, de nem jó a telefonuk, mondta Ő. Pedig jó volt, feleltem. De nem jó, próbáltam és nem felelt! mondja Ő. Tessék bejönni és megvárni itt bent feleltem, ekkor jutott csak eszembe a kötelező udvariasság. Nem, köszönöm majd lejövök később, vagy ha jön a tanácsos úr, legyen szives leküldeni hozzám. Igen, jó feleltem. Aztán bementem a szobámba. P. nagyban beszélt nekem a politikai helyzetről, én felé néztem ugyan udvariasságból, de persze, hogy nem ott járt az eszem! Tudtam, éreztem, hogy Ő még ott van a másik szobában. Egyszercsak benyit ujra , jól kitárva az ajtót, alaposan körülnéz – jól megnézte Pa is, hiszen látta, hogy felé nézek és beszélgetek vele. – Majd azt mondja.

„Hédike akkor legyen szives beszólni, ha megjön a tan. úr!

Mégegyszer jól megnézett mindent és mindenkit, aztán elment!

Egy félórán belül visszahívott telefonon: H, maga az! Még mindig nincs bent a t.? Még mindig nem jött meg. /Nem tudom hová mehetett, máskor, ha ilyen hosszabb időre elmegy, megszokta mondani, hova megy! Szereti a görbe utakat, feleli erre! Nagyon meglepett, vajjon mit tudhat! Csak azt feleltem reá: nem nagyon! Jó lesz reá vigyázni: Akkor jó kezekben van feleltem reá! Azt tudom, mondja Ő. Egy félórán belül ha megjön ta. keressen fel, mert aztán „Otbiába” megyek, és akkor majd csak azután jöhet. Miről van szó, nem tudná esetleg a P. elintézni. Nem, feleli reá, nagyon határozottan és erélyesen. Ez kizárólag a ta. tartozik, majd meglátja! Nagyon felzaklatott, míndez, de különösen ez az utolsó

kijelentése. Istenem miről van szó! Talán én is érdekelve vagyok, gondoltam: Mit tudhat!

Sejti vajjon, hogy milyen megalázó helyzetben vagyok? Istenem, talán., … nem is mertem végiggondolni. Közbe megjött M. – és én felhívtam telefonon. Itt H, itt a t. lemenjen, vagy feltetszik jönni! Nagyon elfáradtak a lábaim, most már nem megyek fel ó az elég baj, - feleltem erre! / később haragudtam magamra ezért a kijelentésemért, mert csak elszóltam magamat vele, hogy még mindig fájlalom a dolgot, és kimutattam, hogy várom /a t. úr jöjjön le. Hiába nem tud elég megnyeröen hívni, mondja Me. nekem. Hát már volt idefönt azóta többször is, mondja erre Gizike. Nem nagyon sietett le! Menjen már, szólok Me.-re, mert az Otbába készül, nem várhat. Megyek

már, mondja mosolyogva. Szörnyen izgultam, mí az, ami csak reá tartozik és majd én is megtudom. A végén aztán nagy csalódásomra az „Irénkéről" volt szó. És az egészből csak a büszkeségét látom megnyilvánulni, hogy ne kíváncsiskodjak, majd idejében megtudom. – Me. azt mondja nekem. Milyen züllötten néz ki! Mintha az éjjel valami nöcskével vitázott volna. A haja a szemében, és olyan pirosak' karikásak a szemei, az arca pedig össze-vissza karmolva! Ugyan, feleltem erre, biztos megvágta a borotvával! Ő is azt mondja, de akkor mitől olyan pirosak és beesettek, karikásak a szemei:? nyugodt lehet még Ő sincs tul a koron! Afelől nyugodt vagyok feleltem erre! –

Másnap megtudtam, hogy a Blanka /Á.I.-ból/ kerül mellé! Nagyon sírt, hogy Ő inkább hazamegy, de ő nem marad ott, ő nem tud úgy gépelni mint én stb. –

Mikor benyitok a szobánkba a Bl. éppen nagyba panaszkodik Me.-nek. Jöjjön már Hédikém, nyugtassa meg a Bl., hogy jó dolga lesz I. mellett. Nyugodt lehetsz, feleltem, nagyon jó helyre kerültél. Sokan irigylik is ezért, szól közbe Me., mit mondtál kérdezi Pé'. Igen, sokan boldogok lennének ha oda kerülnének, már csak azért is irigylik sokan, mert elnöki osztály, mondja Me. Meglátod nagyon szeretsz majd ott, nagyon jó dolgod lesz, - mondtam fájóan. - Na, nem, talán még jobb hely, mint az ……? – Hát igen, sokkal jobb feleltem erre tiszta szivemből, és mint egy sóhajtás szállt fel ez a kijelentés belőlem. Meglepetve néztek reám! A Me. egészen elvörösödött. Igen, nem egyszer vágja ezt igy a fejemhez a H., - ekkor ijedtem csak

meg, hogy kiszakadt az előbbi kijelentés a számon. Hát igen feleltem, tan. úr is nem egyszer éreztette velem, hogy mást szeretne ide, feleltem erre! –

Nagyon fájt a szivem! Istenem milyen boldog lennék, ha én mehetnék, vagy cserélhetnék a Blankával. De nem lehet. Annak dacára, hogy senki sem tudott a dolgunkról, most már határozottan tudom, hogy többen is tudnak róla. Annál rosszabb, hiszen csak a fantáziájuk, képzeletük, után pletykálnak! Csütörtökön S.-sel bemegyünk ebédelni és Ő ott ült az egyik asztalnál. Olyan nagyon piros volt a szeme. – Az Ani, aki vele szemben ült, megkérdezte: mi baja van? Szivárvány hártya gyulladás, a nátha ment reá. Nem kell borogatni, kérdeztem – és azt hiszem a szememmel elárultam, mennyire aggódom érte és fáj ez nekem! De igen, felelte felém fordulva. És közbe megtörölte a szeme sarkát. – Káposzta hússal volt az ebéd. – Gizike ebből megeszünk még egyet, mondom. Jó, csak megint nincs nálunk pénz feleli. Erre I., mondja: adok én! De már akkor elővette a pénzt az a fiú is, aki velünk jött le. Köszönjük, mondja G, de maga úgy sem jön be mindig, inkább akkor innét fogadjuk el, Azzal elvettem az Övét! Majd felszaladok a pénzért, mondom. Dehogy is. Én most innét hazamegyek – mondja Ő- és csak hétfő jövök be. Aztán röviddel utána elment, feltette a szemüvegét – egy sötét szemüveg kéne, mert a fényre nagyon érzékeny a szemem,

Kotaszek Hedvig : Ölelés

Mint patakot a folyó
szárnyát a szürke gém,
magamnál is jobban
úgy szeretlek én.

Mint Napot az erdő
homályát a sötét,
betakarlak téged,
úgy szerethetnélek én.

Szemed a napsugárt
viola a kéket,
hajnal a ragyogást,
így szeretlek téged.

Homály ezüst fényét
hajad minden szála,
magamnál is jobban
téged így imádlak.

Szabadság a lélek
lélegző világa.
Nappalomra nálad
bontsál nekem ágyat.

Térdelő szerelmem-
kezem minden vágya,
tiéd a kék mező
szárnyaló virága.

Hajnal a ragyogást,
szerelmes-csillagot.
Lángba borítanám
fényeddel a Napot.

Alkonyodra forró,
s szép, szelíd álmokat.
takargatlak téged,
bújtatom arcomat.

Mint éjszaka a nappalt,
fény a virágot,
szemed árnyékára
kezem simít álmot.

Eged szárnyas kékjét,
pillantásod fényét,
lángoló szavaid
kormos, ezüst éjét.

Borús felleg a Napot,
pillantását szemed,
körbeölelném
gyógyító két kezed.

Kotaszek Hedvig: Ölelés

mondja – a haja is kicsit a szemébe borult, majd a fejére a fekete kalapját – általánosan köszönt, nem is mert külön felémnézni és ment el. Nekem

pedig a szivem majd megszakadt érte! Azt hiszi, hogy azért mert öregebbnek nézett ki mint máskor, most már nekem nem is tetszik? – Most látom, hogy nekem mindegy ha akár hogy is öregiti, csúnyitja magát én mindig a lelki szemeimmel látom őt. Bár sok dolog van, amit, ha igy visszagondolok – nem tartok helyesnek, azért mégis nem tehetek róla, szeretem –és valószinű, hogy életem végéig szeretni fogom. Ezelőtt egy évvel én voltam ilyen nyomoroságos állapotba, gondoltam. De az Övé talán még borzasztóbb, hiszen a szeme, az Ő drága szép szeme, mellyel annyiszor nézett reám – beteg. – és szem nélkül, azaz ha nem tudja az ember a szemét használni – nagyon borzasztó lehet? Ugy szeretnék mellette lenni, gondozni' ápolni, úgy szeretném simogatni, és sírni sokat. Végre egyszer alaposan kisírni magam! Még az ebéd elején, mikor a levest kapta, kanalat kért hozzá. Már ismételten kérte, és még mindig nem hoztak. Nézd meg nincs-e ott kanál az asztalon mondja nekem Gizike. Én gyorsan felugrottam és boldogan nyujtottam felé egy-elég silány – kanalat. „Jó lesz ez"? Köszönöm szépen, mondja hangosan, és meglepve! Hogy van megelégedve az új kisasszonnyal, kérdi Gizike. Hát eddig még egészen jól megvagyunk. Tegnap még ő nem volt benn, máma én. De úgy látom nagyon kezdő! felelte.

-Közbe az előttünk lévő asztalról egyre pislogtak felénk.-

Én pedig ahogy felértünk, fogtam egy boritékot, beletettem a pénzt és majd hétfőn G.-vel felküldetem. –

Gizike, aki annyira finom, megértő, aranyos, nagy csapás érte. Megtudta, hogy az aki már 4 éve udvarol neki, még csak a napokban is náluk volt és

telefonon is megbeszélték, hogy a napokban is találkoznak – neki tette a szépet, a családhoz jár 4 éve, - alig egy hónap mulva tartja az esküvőjét, „mással!" Örület még csak belegondolni is. Délután táncra voltunk eligérkezve. Most, hogy hallottam Gizike esetét is, teljesen

elment már a kedvem. De már becsületből is el kellett mennünk. U. is mult hét szombatjára igértük, hogy lemegyünk és várt mind kettőnknek a partnere egész

este és mi nem mentünk. Az enyém elkérte a telefonszámomat, hogy majd felhív, de mint tegnap mondta: azért nem hivott fel, mert arra gondolt, hátha nem is akarok vele többé találkozni! Egész este meglehetősen misz-hangulatba voltam. Nagyon szeretnék magával kettesbe beszélgetni, mondja meg mikor láthatom, kért. Nekem mindegy, feleltem. – Ugy veszem észre maga nem nagyon akar velem találkozni? Mondja meg őszintén, érdemesnek tartja maga egyáltalába, hogy velem foglalkozzék, vagy azt akarja, hogy elálljak a maga utjából. Mert én félek magától és saját magamtól is. Nagyon szerelmes tudnék magába lenni. Nézze, hogy mi lesz, vagy hogy lesz arra én most nem gondolok. – Ugy veszem az életet, ahogyan van. Hinni senkinek sem tudok. Mindegy akár fiatal, akár öreg, hinni senkinek sem lehet. Ha jónak látja, ha akarja, hogy találkozzunk, amikor ráér, hívjon fel telefonon, és majd akkor megmondom, hogy tudok-e menni, vagy nem. Aztán el is váltunk. Ahogy felszálltam a villamosra, még nézett utánam, aztán ahogyan arra néztem, hirtelen lehajtotta a fejét és szomorúan ment tovább.

Közbe megjegyezte, hogy Ő is és a barátja is nagyon komolyak és mi csak azért járunk ide le, hogy játszunk a fiúkkal. – Hát ez nem igaz, de hát mit tegyek mikor nekem senki nem tetszik, senki nem érdekel – Oly nehéz ez így. Mindent elrontok, hiába igyekszem más lenni, nem sikerül. Nem tudok álszenteskedni. Igazán nagyon, helyes, jómodorú a tied mondta az Évi, de te neked senki nem kell, téged senki nem

Kotaszek Hedvig: Vihar-akvarell

érdekel. Ezzel a fiúval egyszer már randevúztam. Sok mindent elbeszélt az életéből és én is beszéltem Ő róla. A végén mondom, azért is elmondtam, hogy lássam, hogy vélekedik erről a dologról? Hát tudja – felelte – csodálkozom rajta, hogy ez magával megtörténhetett. Hogyan tudott beleszeretni egy nős emberbe? – És mikor bevallotta, hogy szerelmes magába, magának akkor azt kellett volna mondani, hogy maga nem szereti és maga másba szerelmes. – Bent a hivatalba adta magának a szépet, otthon pedig a Feleségének. – Most hogy eljött, ha annyira szerette magát – miért nem vált el a feleségétől? Ha a jövöbe még beszélgetnek és felemliti, hogy szereti magát, mondja azt, hogy maga már elfeledte és mást szeret. Ezzel még jóváteheti! Nagyon fájtak ezek a szavak, de

éreztem, hogy őszinte. Tudja, hogy maga ezt elmondta nekem én már nem is szeretem magát, pedig nagyon szerelmes tudtam volna magába lenni, de maga még mindig őt szereti és az el is fogja magát venni feleségül', mondja később. Kimegyünk a villamos megállohoz. Ugy tesz mintha el is engedne az első villamossal, de gyorsan visszahúz, ahogy fel akarok szállni. Hogy

képzeli, hogy csak igy elengedem. Látja milyen komiszak a férfiak, maga elhitte, hogy én mondtam magának, hogy most már nem is tetszik nekem, nem is szeretem? Hát csak nem vette komolyan! –

Mikor láthatom? – Miért oly soká, szeretném előbb is látni. Nem, nem, feleltem, jobb ha most egy darabig nem találkozunk. Ekkor beszéltük meg szombatra, amikor is nem mentem el. Tegnap azért eljött, de előbb benézett ott vagyok-e? Ha nem látott volna, be sem jött volna. Helyes-kedves uri gyereknek néz ki és – művész, ami nekem mindig is tetszett, de most olyan közömbös vagyok, hogy semmi és senki sem érdekel. –

„1947.IV./5. … „

III./26.

Felveszem a telefont. Kezicsókolom, jó reggelt kivánok, hangzik nagyon szivélyesen. Jó reggelt, feleltem. A tan … bent van. Igen, ki keresi? Bemondja a nevét I. Olyan lágy volt a hangja, hogy nem ismertem reá.

Reggel ahogy bemegyek M. – P. nagyban politizálnak. Na Lacikám, ha én nem lettem volna te is kom. párti lennél mondja vicből P. Ugyan, ne mond, hát ki lépett be előbb a Kö.P..ba én-e vagy te? Hát én mondom neked, feleli P., nincs még egy olyan nagy magyar az egész hivatalban, mint én vagyok. Na, nem tudom melyikünk a nagyobb magyar, én-e, aki három gyereket nevel a hazának, vagy te, akinek egy sincs? Nézd én erről nem tehetek, mondja P. Hát ki tehet, jegyzi meg gúnyosan Me. Hidd el, minden embernek meg van a hibája. Nekem is, neked is, mondja P. Pl. mi, kérdezi M ? Hát az, higy nem vagy elég erős, határozott. Neked mindegy, hogy a Pálma, Hédike, vagy az Éva van-e melletted. Ne még a végén összekapnak, szólok közbe. Felesleges itt személyeskedni. Tény az, hogy ta. szereti a békét, és a békesség kedvéért, még az igazságot is hagyja. Erre lemondóan int M., közbe

egészen elpirult. Hát persze, maga, hogy is adna nekem igazat. Nem, dehogy, feleltem, látja csak félreért. T azért, hogy ne kelljen veszekedni, vitatkozni, inkább hagyja az igazságot. Már pedig mióta a világ – világ az igazságért mindig küzdeni, harcolni kellett. – A P. nagyon helyeselt nekem, ellenben P. kimondottan a M. pártjára állt. Nincs igaza. Mert ta. úr azzal, hogy igazságot tesz, nem nézheti csak az egyiket, a másikat is figyelembe kell venni. – Nem akar senkit sem megbántani. Nem érted, hogy mit mondok, mondom Pálmának. Ez mind lehet szép, lehet szolidaritás, sőt lelki intelligenciára vall, hogy nem akarja egyiket sem bántani, de akkor itt már nem lehet szó igazságról, a megértés, szolidaritás más lapra tartozik. Mikor két emberről van szó, igazságot kell teremteni, akkor ne legyen részre hajlás, más szempontok ne érvényesüljenek, hanem igen is akinek igaza van, tessék annak a pártjára állni száz százalékban. Igy nem lehet elintézni, hogy 50-50 százalékba kiegyenlitjük. – Hol van itt az igazság? Ha valakinek nincs igaza, hogy lehet annak igazat adni 50 százalékban, szemben azzal, akinek száz-százalékban igaza van? Igy vitáztunk. A végén úgy tünt fel, mintha Me. úgy venné az egészet, hogy én mindenben ellene vagyok, már csak azért is beszélek, hogy ellene mondjak valamit. Kiment az Évához. És ott biztos vigasztalást talált. – Lementünk ebédelni. Odajön az asztalunkhoz. Maguk már ebédeltek? Igen, feleltük. És utána megtárgyalják a napi eseményeket? Gizike nagyon udvariasan szólt neki: Tessék foglaljon helyet itt, és aztán tessék venni egy sorsjegyet. Mire? Egy ezüst karkötöt sorsolnak ki, feleltem. Nagyon csodálkozom, hogy a Hédi, aki mellettem dolgozott nem ismer, hogy én nem szoktam ilyesmit venni! Hátha azóta már meg

változott, feleltem. Valahogy olyan rendre utasitást, olyan vádat éreztem ki abból, amit mondott, hogy egészen rosszul esett. Erre aztán nagyon elkomolyodott és szomorú lett. Szinte látszott rajta, hogy „na ezt megkaptam”. – Az egész arca egy megsebzett, jogtalanul megbántott, megsértett ember képe

Kotaszek Hedvig: Emlékezés

Beszéltem a Blankával /aki most mellette van/ nagyon jól érzi magát. Délután is bent szoktak maradni annyi a munkájuk. Hétfőn ebédnél ismét összetalálkoztunk. A konyha felől jött. Felénk nézett és jött arra. Az asztalunknál nem volt szék, ezért csak a közelünkbe ült le. – Mi ebédután a Ha. mentünk és mikor onnét kijöttünk Ő éppen akkor jött felfelé a lépcsőn. Ellenkező irányba megindultunk felfelé. Azt szeretném mondja Gizike – mikor a II. e. értünk, ha most megint összetalálkoznánk. És alighogy kimondja Ő fordul be a folyósóra. Én

oda sem mertem nézni. Söt az az érzés gyötört állandóan, még azt hiszi, hogy ez egy kicsinált dolog volt. Nagyon bántott. Utolsó nap n. csütörtökön voltunk bent. A liftnél ahogyan a II.e.-hez értünk jön szembe. Amig a lift jött néztük egymást merően és pont mikor megállt akkor ért Ő is oda. – Majd egy pillantás egymásra és Ő elindul oldalt és én is megyek tovább – felfelé. – Istenem, tavaly ilyenkor. Az utolsó levél. És a reménység, hogy talán mégsem kell, hogy elválljunk, még mindig élt bennem.

Az utolsó levél melyet N. pénteken adtam át, és N. szombat, mikor Ő is bejött és azt mondta: „ hát nem egészen úgy van, mint ahogyan maga látja – gondolja?! De nem baj, ne is próbálja ezt most megérteni, majd 10 év mulva megérti. És én csak nagy-nagy ürességet és hidegséget éreztem ki szavaiból és már világosan láttam – bár nem sejtettem még azt a fájdalmat – azt a szenvedést amin végig kell mennem – hogy mennem kell – Tőle.

Vajjon emlékszik-e, gondol-e még reám? Hogy megváltoztam? – Sokszor megrémülök, hogy mennyivel keményebb lettem, mennyivel más, mint voltam mellette. Most már igy bizonyos – hogy nem szeretne. Undok', kiállhatatlan vagyok. Miért is kellett még élnem azok után. Nem jobb lett volna, ha akkor meghalok. Ilyen tört szivvel, kinlódás – szenvedés az élet!

Szombaton telefonál valaki kintről, engemet kér. Az beszél, feleltem. A R. Gy. üzeni, hogy jöjjön el hozzá ma délután, nagyon beteg. Látni szeretné. 39-40 fokos láza van. Bemondta a cimét. Még ilyen sem történt soha velem. Erősen töprengtem mit tegyek. Elég csunyán bántam vele multkor, és szegény, annyira beteg és látni szeretne. Hát elmegyek. Utóvégre én magam felől biztos vagyok és legfeljebb ha nem beteg azonnal eljövök, gondoltam. Gizike is azt mondta menjek csak el nyugodtan. – El is mentem. De egész uton az a gondolat kisértett:

Úr Isten mit teszek, hova megyek? Mivé leszek, hol tartok, hogy már egy férfi lakására megyek? De azután csak felülemelkedtem ezen az aggódáson. Hiszen tetszeni nekem nem tetszik és szegény valószinüleg nagyon beteg lehet, hiszen már legútóbb is panaszkodott, hogy rosszul érzi magát! Beérek a lépcsőházba. Keresem a lakók névjegyzéke közt. Nincs. Talán elbérlő, gondoltam és megyek tovább az első emeletre a megjelölt ajtóhoz, ahol az Ő nevét látom kiírva. Nagyon dobogott a szivem. Amint ott állok az ajtónál és a csengőt keresem, egyszerre csak kinyilik az ajtó és egy leányt látok. Mgemondom kit keresek. Igen, itt van. Már nagyon vártuk. Én az unokahuga vagyok. – Ez nekem sehogysem tetszett ez az unokahug trükk. Beérek egy keskeny félhomályos szobába. A szoba sarkában egy rokamijén fekszik Ő. Na szép, hát illik ez,

mondom, -miközbe kezet fogunk. Hellyel kinált. Közbe elszólta magát a leány, hogy ők egyébként évfolyam társak is. – Ez a leány már tegnap is hívott, hogy átadja a Gyula üzenetét, de egész nap foglalt volt a vonal, máma pedig egy másik leány hívott, majd bemutatják azt is. Én mondtam, hogy maradjon itt, mondja Gy. a leány felé, -nehogy megijedjen maga. Igen, nagyon örülök neki, hogy itt van, mert bizony ez nekem nagyon furcsa, hogy én feljöjjek egy férfi lakására, stb. –mondtam. És valóban nagyon örültem neki, hogy ilyen figyelmes volt, hogy nem kell vele egyedül lenni. Ugyan ne eszkuzálja magát. Utóvégre én ismerem magát, tudom, hogy úri-leány és mint, hogy én nem tudtam felkellni, szerettem volna látni, hát azért hivattam. Nyugodt lehet úri-helyen van itt is, láthatja csupa egyetemisták laknak itt. – Közbe a leány kiment – Ez az ….. is ennek a barátomnak a menyasszonya, akinél én lakom. Ő a főbérlő. Tavasszal majd Ő is máshová megy lakni és butort vesz, mert ez csak olyan szükség megoldás. – Elég az hozzá jön rövid idö mulva ez a leány vissza a másikkal. Bemutatnak. – Ugye milyen szép leány, mondja Gy nekik. – Közbe még jött kintről is egy leány. – Látja milyen sokan jönnek hozzám. De engem nem érdekel senki csak maga. – Pedig láthatja elég sok az ismerösöm. Még mára is be van igérve jó pár. Legalább nem unatkozik, feleltem. És közbe készültem elmenni. – De nem engedett. – Maradjak még. – Annyit gondolt reám. Mi van ……-nal. Ne haragudjon, de ez nagyon indiszkrét kérdés.

Beszélt magáról, a szüleiről, testvéreiről stb. Mikor készültem elmenni, azt mondta, hogy igérjem meg, hogy holnap eljövök. Mit képzel, feleltem, hogy ebből rendszert csinálunk? Ez volt az első és az utolsó eset. –

Hogy beszélhetek igy? Hát nagyon rosszul érzem itt magam? Nem, csak valahogy olyan furcsa ez nekem. Miért, rosszul viselkedik ő, hogy nem merek elmenni. Itt vannak az egyetemista leányok, mind járnak fel, úgy a fiúk, mint a leányok, ebbe igazán nincs semmi, más lenne, ha szemtelen lenne, vagy nem viselkedne úgy ahogyan kell, akkor igenis jogom van rendre utasitani és itt hagyni. – És ha elmegyünk is valahová, miért ne jöhetnék be ide hozzá, ebbe nem talál semmit. Nyugodt lehetek úri házba vagyok és nem látott senki sem, hogy idejöttem. Látja ép ez, mi az hogy nem látott senki sem. Hát én ebből nem csinálok titkot, nincs reá okom, hogy titkolodzam. Persze, hogy nincs, de maradjon még, hiszen ha kint találkoztunk volna, akkor sem engedném még el. Az más, igyekezzen meggyógyulni és akkor majd maradhatunk tovább is együtt. De még legalább 5 percig maradjon, szeretnék még valami fontosat kérdezni. – De nem lehet, hiszen még otthon sem voltam, egyenesen hivatalból jöttem. Mondja már a mamájának majd azt mondja, hogy moziban volt. Dehogy mondom, miért mondanám, feleltem, én megmondom neki, hogy itt voltam. Hát persze, nyugodtan megmondhatja. – Csak igérjem meg neki, hogy holnap eljövök. Nézze mi jobb ma-

gának, ha megmondom, hogy nem jövök, nemcsak holnap, de többé nem jövök – és remélem nem lesz olyan halálos beteg, hogy itt kelljen meglátogatnom – vagy pedig hitegessem: hogyne természetes, hogy jövök. – Hát rendbe van akkor találkozzunk holnap kint és majd elmegyünk sétálni a Gellért hegyre, majd fel kell akkor holnap, ha én annyira ragaszkodom ahhoz, hogy én ide nem jövök. Ilyet ne tegyen. Még holnap csak feküdjön nyugodtan, legfeljebb, ha láza már nincs kelljen fel egy órára, és holnapután már fent lehet egész nap, és aztán ha akarja, hogy találkozzunk hívjon fel telefonon és majd megbeszéljük. Kérdezte az ünnepekre mi a programom? Ő valószinü hazautazik. – Aztán többek közt megint elkezdte, hogy tekintve, hogy beteg, holnap még jöjjek fel. Minthogy látta ellenvetésemet azt mondta: ha nem jön el holnap, akkor én nem hívom fel soha többé. Ahogy gondolja, feleltem. Sejtheti, mint ahogyan magának nem én vagyok az egyedüli ismerőse, úgy maga sem nekem az egyetlen ismerösöm. Ha én igy nem vagyok jó magának ilyen természettel, akkor sajnálom. – Nem,

dehogy, láthatom, hogy mennyi ismeröse van és csak én tetszem neki, csak igyekezzek egy kicsit modern lenni. Multkor a Pezsgőbe hívott, oda sem mentem el. Hát persze, mit képzel maga. Én feljárok a férfiak lakására, a pezsgőbe megyek velük stb. – Na és, mi van ebbe? És ha véletlenül találkoznánk össze az uszodába? Az más! feleltem.

Aztán eljöttem. Megköszönte, hogy meglátogattam. Kezetfogtunk, kicsit húzta a kezem maga felé és szorosan tartotta, de aztán elengedett. Akkor holnap vár, szólt még utánam. Jó, feleltem és mentem kifelé. Ja a lázát is megmérte a végén. 37.1 volt. Hát nem tudom nem-e csak trükk volt ez a betegség?! Igy, hogy már hetek óta náthás és még ekkor is köhögött, és mint a leányok mondták, ma már jobban van, de tegnap még majdnem 40-ven fokos láza volt. Persze addig nem is voltam nyugton, míg Anyukának el nem mondtam. – Hogy te milyen csacsi vagy, minek ezt elmondani, mondja az Évi. Hát

Kotaszek Hedvig: Anyukám orgonái

csak jobb, hogy elmondja nekem, szól Anyuka. Hátha esetleg valaki meglátta, hát nem jobb ha tudok róla! Hát furcsa, mondta Anyuka. Miért nem Ő jön haza. Igen ezt én is mondtam neki. Egészen forditott itt a helyzet, másutt a fiú megy a leányhoz haza, itt pedig én mentem. Miért nem hívtad ki őt Husvétra, hozd el bemutatni. Igen, erre én is gondoltam, de valószinű, hogy hazautazik ünnepekre. –

Szerdán benyulok a táskámba és a legelején egy fényes papirost látok. Hát ez meg mi, veszem elő és két szelet csokoládét látok. – Ki tette ezt? Elöször Me. gondoltam és már szégyenkeztem is magamba, hogy lám csak gondol reám, és jogtalanul vonom le róla a konzekvenciát. Mindenesetre nagyon jól esett volna ez a figyelem. De Ő nem tesz

ilyet, biztosan a P. volt, gondoltam a következő percbe. Te Pálma, szólok neki, ki tette ezt, kitől kaptam? Én nem tudom, feleli. Te nem kaptál? Nem! Nem is tudsz róla? Nem! Nem is láttad ki nyúlt a táskámba? Nem! Én pedig mindenáron meg akartam tudni! Ahogy ült ott az asztalnál – kedélyesen Me. és P. – odaszólok: Szeretnék valamit kérdezni, de őszintén feleljenek. Ki nyúlt az én táskámba? Néznek reám, majd egymásra. Én nem, én sem, felelik. – Kis szünet a P. Hát más nem nyúlhat a maga táskájába csak, aki a gazdája. Hát mégis a Me. lett volna, villan át rajtam. Biztosat akarok tudni, szeretnék tisztán látni, igy gondolkodtam magamba. – Már pedig nekem kell tudni, hogy ki volt a tettes, hogy meg tudjam köszönni az illetőnek, szóltam. Majd kis szünet után, aki megmondja kap egy csókot: Abba a pillanatba, mint akiket puskából lőnek ki, egyszerre felugranak és rontanak felém. Közbe szólt a telefon – amiért hálás is voltam, mert egészen megijedtem tölük, nem gondoltam volna, hogy komolyra veszik – a Me. kérik. Míg ő átveszi tőlem a kagylót, a P. vesz kezelésbe. Mindenáron akarta, hogy csókoljam meg. Fogja két kézbe a fejemet és az arcát a számhoz teszi. Hiába ellenkeztem, addig nem nyugodott, míg az arcát a számhoz nem tólta. De közbe a szám nyitva volt és igy csak a fogaim érintették az arcát. Na ilyen nyá-

las puszit sem kaptam még, mondta. A következő percbe a Me. kap el hátulról. Egy darabig kapálództunk, míg Ő egy hirtelen, kemény – vad mozdulattal megkapja a fejemet és már csak azt éreztem, hogy a szája keményen a számra kapcsolódik. Szinte szívta egy darabig és a végén a szivéhez szoritotta a fejemet.

Ez utóbbi mozdulatban, annyi sok szeretet volt, annyi melegség, ez nagyon jól esett. – De ezzel még nem elégedtek meg. – Ez nem igazság, mert ők csókoltak és én igértem a csókot, most nekik vissza kell venni tőlem. Jaj, már hagyjanak és ezzel felugrog. Kétoldalról ők szaladnak felém. Az ajtónál Me. a karjába vesz,, magához szorit, ugyhogy nem tudtam védekezni a P. csókja ellen. Oldalról megcsókolta az arcom. – Ja még mielőtt a M. megcsókolt volna, elhatároztam, hogy gyorsan megcsókolom oldalt az arcát: hogy ne járjak úgy, mint a P-val. Na „tessék" szóltak. Forduljanak el. A P. eltakarja az arcát a kezével, a Pálma elfordul. Forditsa oldalt a fejét, szólok Me.-nek. Hogyan, hát akkor, hogy tud megcsókolni és hirtelen csak azt éreztem, hogy vadmozdulattal megkapja a fejemet. – Persze kiszaladtam. Mikor visszajöttem még mindig húztak és végeredményben nem tudtam meg még mindig, hogy ki volt a tettes. Elöször azt mondták, hogy mind, aztán a Pálmára fogták. Aztán később a Pálma elmondta, hogy P. tartozott Me.-nek egy tábla csokoládéval, azt adta meg. –

Me. odaadta P,-nek, hogy ossza el mindenkinek. Pálma igazságosan elosztotta. Hozzám is tett 2 sze

letet. Tegye be a táskámba, mondta Me. – Igy csakugyan mind a három ludas volt. – Ez nap a Me. hamar felöltözött, úgyhogy még mielőtt az Éva magához tért volna már elindult nélküle. Talán használt neki, ha megváltozik, akkor nem bánom az egész csókot, gondoltam. – Utolsó nap, hogy bent voltunk mikor jövök fel ebédről, - még nem volt 3 óra – ők már nem voltak bent. Pa. mondja. A tan. kellemes ünnepeket kiván. Jó, köszönöm szépen, legyen szives majd dr. átadni. Nevetett P. rögtön megértette. Ne veszekedjünk, mondja. Na ja, ha Ő nem tartotta érdemesnek a jó kivánságait személyesen megmondani, akkor majd az én köszönetem is más adja át! Már tisztán látok, mondja közben Pálma: Te féltékeny vagy Me-re!? Én, nézek reá meglepetve, lehet, de ez poziciói féltékenység. Dehogy, mondja Pálma, már látom, hogy itt az a baj, hogy féltékeny vagy? Reá hagytam. – Lehet. – Közbe megmondtam P.-nak, mert ő benne van a tréfába a falon lévő cica felírásnak az első betűjéhez huzzon még egy szárat, igy lett „ Vica" . Most visszaadja a kölcsönt, mert mint megtudtam a P. táblájára a felírást a „K" betű aláirással a Me. csinálta. És én még azt hittem, hogy az Éva volt az és azt mondom Me., minden esetre az illető mikor aláírta nagyon őszinte volt magához!

A Pálma kijelentése minden esetre nagyon bánt. Hát, igen, ha bele gondolok – ettől féltem is -, hogy azt

hiszik, hogy az, hogy én féltem ta. csak arra megy, hogy szeretem, hogy féltékeny vagyok reá. Én, aki ismertem 6-éve, tudom milyen rendes ember volt, természetes, hogy a javát akarom, hiszen ő is ilyen volt velem szembe, hogy oktatott, hogy tartott vissza minden oktalan lépéstől, akkor azt hiszem, hogy a legnagyobb hálátlanság lenne, ha én most hagynám, hogy a vesztébe rohanjon! De hát egy kívül álló ezt nem értheti, hogy mi ismerjük egymást már 6 éve jóban-rosszban. Nem tudhatják, hogy mennyire mellettem volt, istápolt elesettségembe, nem érthetik miért érzem én is kötelességemnek, hogy mentsem. A jövöbe mindenesetre óvatosabb leszek, mert még tényleg azt hihetik, hogy a féltékenység beszél belőlem.

Elgondolkoztat ez a kijelentés mindenesetre. Hát úgy viselkedtem én, hogy ezt mondják nekem. – Hát nem értik az érzékenységemet. Vagy csak azért fáj nekem mindez, mert ő az ilyesmire olyan sokat adott és annyira az ő képére formált engemet is, hogy én is olyan érzékeny lettem már, mint „Ő". Hiszen őt szeretem, hogy is szerethetném én Me. úgy, - hiszen még a feltevés is nevetséges? Mint férfi a Me. észre sem veszem, legalább is, nem az ideállom. Nem férfias sem külsőre sem természetre. Nagyon puha. Nem elég erős kezü, ingatag, határozatlan. Semmi más, mint a kötelesség, a hála érzet vezet, ha féltem és óvom őt. De, hogy lehetnék reá féltékeny, mikor mást szeretek?

Multkor fent volt a Béla. Éppen ebédtől jövünk fel, mikor lépcsőn összetalálkozunk. Már egész délelőtt kerestem magukat, mondja. Megmondom hol vagyunk. – Másnap a folyosón találkoztunk össze, de nagyon sietett valahova, úgyhogy csak futólag néztünk egymásra. Később a mellettünk lévő szobában tárgyalt az egyik tanácsossal, és mint az Éva mondta benyitott hozzánk is az első szobába. Hát engem nem látott ott, de, hát miért olyan mafla, hogyha látni akart /u. is láthatta, hogy onnét jövök ki/ miért nem kérdezte meg: hol vagyok? –

Erzsikéék itt vannak nálunk. Ágikát sérvvel operálták. –

Nem győzöm csodálni Gizikét milyen erős! Milyen nyugodtan ujságolja a hirt másoknak, milyen nyugodtan tud róluk beszélni, hogy senkinek sem jutna az eszébe, hogy mit érez és mi megy benne végig.

„1947.IV./27.”

Három hete a Pálmánál volt összejövetel. Nagyon modern társaság gyűlt egybe. Úgy éreztem magamat, mint aki eltévedt. Pa.-nak a névnapjára meglepetést terveztünk. Én mondtam Pálmának, hogy egy kis polyás babával lepjük meg – ugyanis eszembe jutott hogy multkor ezen majdnem összevesztek. – A meglepetés elég jól sikerült: leszámitva , hogy Me. nem volt jelen. – Másnap összeszedtem a pénzeket a kiadásra. – A Pálma fizetett belőle 5.60-at és én a többit. Soknak nem volt pénze, másoknak nem volt elég, igy nem gyült össze a kiadott összeg! Mindenesetre a Pálmának az Ő részét odaadom, az enyém pedig majd befolyik – gondoltam. Tessék – nyujtom át a P.-nak. Ez a te részed. Mennyi volt a kiadás kérdi Ő. Én mutatom neki és mondom 50 fillér a differencia, de ennyi majdnem minden kiadásnál előfordul. – Az nem lehet, hogy differencia legyen, mondja ő. Kezdjük elejéről a számolást. Hol vannak a beszedett pénzek, kérdezi? Ennyi gyült össze, mondom neki, ebből ennyi a tied, én meg majd megkapom, amikor tudják fizetni.

Mert sok egyáltalában nem tudja most megadni, mások pedig kevesebbet, de nem baj, majd összegyülik az én részem is. – Ez igy nem megy, kapja ki a kezemből, miért válalsz pénzügyi dolgot, ha nem értesz hozzá! Miért nem írtad fel pontosan kitől mennyit kaptál? – Ugyan csak nem képzeled, hogy ilyen dolgokban fogok filléreskedni, ezt nem lehet kierőszakolni senkitől sem! Az add, aki tud, vagy akar, nem állithatok oda egy cédulával, hogy feljegyezzem, ki hány fillérrel adott kevesebbet. Vagyok annyira gavallér, hogy pótolom a hiányzó részt és nem fogok az illetőhöz menni kétszer-háromszor is, hogy még pár fillér jár. Különben is vigyázz, mert a Pan. már észreveszi miről beszélünk. Erre szalad ki a másik szobába az Éváékhoz és ott folytatja nagyhangúan. Kimegyek: csendesebben, minden szó behallatszik, mondom. Ne is haragudj, de ez igy nem megy, miért nem jegyezted pontosan ki mennyit adott, ez nem becsületes dolog! Ezt pedig kikérem magamnak. Hagyd te csak békibe az én becsületemet! Különben is az egész olyan nevetséges’ hogy szót sem érdemel. Ennél becsületesebb eljárást azt hiszem elképzelni sem lehet, minthogy a befolyt összegből elöször is a te

részedet megadtam, az enyém pedig majd meg lesz, ahogyan fizetik. Ami pedig 50 fillér differencia van, azt én, fedezem, ezt mondtam! Éppen ezt nem akarom, a diferenciát el kell, hogy felezzük, és nem akarom, hogy te rosszabbul jár. Az Éva persze reá kontrázott, hogy a Pálmának van igaza. Nem akartok megérteni, feleltem. Itt nem komoly pénzügyi dologról van szó, ezt nem lehet kierőszakolni, hogy fizessék! Én

pedig nem fogok azért a pár fillérért kétszer-háromszor házalni. Én egyszer szólok érte, ha pedig nem tudnak adni, majd megadják, ha pedig kevesebbet adnak nem fogok egy cédulát, hogy felírjam, hány fillérrel kevesebbet kaptam, az illető becsületére bízom, hogy megadja! Átmentem Gizikéhez. Röviddel aztán a Pálma is jött utánam. Gizikének kezdte leadni Ő is a dolgokat. Ugyanazokkal érveltem reá, mint már fentemlitettem, hogy ez nem egy komoly pénzügy ezt nem lehet hivatalosan követelni, és különben is hagyjanak békét már az egésszel, én többé soha semmi ilyen meglepetésben részt nem veszek! Ezzel még nincs elintézve az ügy mondja Pálma és folytatja Gizikének: Nekem átadja a pénzt, hogy ez a tiéd és milyen hangsúllyal és többet ad mint járt volna, folytatja – köszönd meg, hogy vissza nem dobtam, mondja. Micsoda, hogy én különös hangsúllyal adtam volna oda a pénzt, gúnyosan – és nem magyaráznád meg nekem, hogy mi okom lett volna erre? Már pedig ez nem igaz, mert ha ezt mondod hazudsz! Mert még a hangom sem változhatot. Mert ennél becsületesebb dolgot nem tehettem volna, minthogy a te részed ami benne volt, azt odaadtam azzal: tessék, ez a te részed! Ezt már csak azért hozta fel, mert nem tudott már mivel érvelni! Gizike azt mondja, mind a ketten tulérzékenyek vagyunk. A P. igaza van annyiból, hogy kimutatást kellett volna vezetni, kitöl-mennyit kapok. Viszont abban az esetben, hogy 50 fillér hiány volt és, hogy a befolyt pénzekből elöször is

a Pálmát elégitettem ki az a legbecsületesebb eljárás, és, hogy a hiányt Ő fedezi?! Én is ezt tettem volna a Hédi esetébe. Különben is már nem egyszer sértődhettem volna meg, mert néha olyan flegmán viselkedsz velem szembe, mondja P. – Érdekes, hogy te milyen érzékeny vagy és ugyanakkor arra nem gondolsz, hogy más is érzékeny, megnyugtatlak nekem még több okom lett volna megsértődni. Mert akár milyen úri-leánynak tartod magad, nyugodt lehetsz vagyok én is

mindenkor olyan uri-leány mint te, és részesültem legalább olyan jó nevelésben mint te!

Már az sem tetszett mikor az uton mondta, hogy ha Ő nincs én akár milyen vacakságot összevásároltam volna! Viszont ha én nem vagyok, te észre sem vetted volna, hogy van az a kis bölcső /faragott kézimunkázott/ mert én mentem oda hátra szétnézni. És a babát is én fedeztem fel egy nyuszi kezében! /Olyan pici volt a bölcső, hogy a lábam lejártam, mire találtam egy belevalót! Szóval mindketten kellettünk hozzá, hogy minden igy passzoljon probáltam a vitát lezárni! De Ő csak mosolygott, hogyha Ő nincs ez mind nem sikerül. De reáhagytam hogy legyen boldog. Bár a mászkálást az utánjárást nekem hagyta, mert egy félóra után neki már fájt a lába. – Most tehát már Ő is ellenem! Mindenki – mindenki! Az egy Gizike' aki még a pártomon van. Mindenki elhagy! Mi az oka ennek? Ki itt a hibás. Egész héten ilyen hangulatban voltam, hogy mindenpercben a sírás folytogatott. – Olyan nagyon uri-leánynak tartja magát és csak úgy …… emelgeti

a szoknyáját nemcsak kollégák előtt, de idegen ügyfelek előtt is. Ha van ott valaki csak úgy felkapja a szoknyáját és a legtermészetesebb mozdulattal lekapcsolja a harisnyáját! És miket beszélnek és kérdezget P.-tól? És mikor engem is beleakartak vonni, és azt feleltem: nem érdekel, azt mondja: hogy ugyan ne állszenteskedj, jobb ha tudod az ilyesmit. Ez az úrileány, amilyennek Ő magát tartja! Egyébként azóta nem beszélünk egymással, csak amit feltétlenül muszály. Ő ugyan azt hitte, hogy folytathatja a régi barátságot. De többé nem barátnőm csak kollégám. – Másnap jön és egy cédulát tesz az asztalomra, a barátnőd üzeni stb. Milyen barátnőm? A Mária! Mária, milyen Mária? és a papirra nézek! Mióta tegezödöl vele? Az Évi azt hitte kolléganöm és letegezte ő pedig mindjárt visszategezett!

Gizikétől aztán megtudtam, hogy őt is letegezte a Mária, de a Pálma egyre visszamagázta. Mikor aztán elment azt mondja Pé-nek: ne haragudj, hogy már multkor is nem tegeztelek le, de csak akkor jutott eszembe mikor a kolléganője ott volt! Mikor elment a P. magából kikelve mondja Gizikének. Hogy mer tegezni! Miért' jegyzi meg Gizike! Uri leány! Reá van írva az arcára, meg a Pa. is mondta. Mit szólnának, ha véletlenül társaságba összetalálkoznának és meghallanák, hogy Ő egy ilyen nővel tegező viszonyba van. – Szóval apró kis

tűszurás volt ez a „Barátnőd” megjegyzés is. Másnap megint ilyen érzéki dolgokról kezd beszélni. mert ahogy

nincs dolga rögtön kezdi. Én csak arra jöttem be. Pálma mondja: Szóval ha van egy szép csinos , fiatal leány aki mondjuk tetszik, komolyan tetszik tan. …., akkor is ellent tudna állni a kisértésnek? Igen, felelte. Azt mondják amelyik kutya ugatt, az nem harap. Én is ilyen kutya vagyok. Csak beszélek, de azért tudom hol van az a határ. Már pedig akkor nem férfi! Mert nincs az a férfi, aki, ha tényleg tetszik az a nő neki, hogy ellent tudna állni a kisértésnek! T ,,, sem tudna ellentállni!. Próbáljuk ki mondja M. … Multkor pedig azt mondja Me.-nek: Nekem pl. ta. … nagyon tetszik, ha nem lenne nős ember elfogadnám férjemnek. Erre Me.- odamegy hozzá átöleli: szóval Pálmácska elfogadna férjjül. Azóta csak Pálmácska. És a P-ka azóta is mindig, mindenben az Ő pártján van, még akkor is ha, mint a multkori esetben Pa. nekem ad igazat! Me. pedig szörnyen imponál mindez. Minden nő hizeleg neki, kényezteti, egyedül csak én nem, sőt sokszor megmondom neki a szemébe a hibáit. Hogy is hihetné el, hogy igazam van, mikor a többi leány szemében Ő a tökéletes férfi. És mint Ő mondta, Én rossz politikát folytatok, minden embernek szépet

Kotaszek Hedvig: Az ÉG madarai

és jót kell mondani, mert az embereket a kivánságukon keresztül legkönnyebb megfogni! Sokszor úgy érzem az egész világ és főleg körülöttem mindenki ellenem összeesküdött! Me. úgy kezel, mint egy felesleges terhet, akitől szabadulni óhajt. Ó, hogy repülnék el innen!

De most, mikor arról beszélnek, hogy a H. feloszlik, egyrészét elhelyezik, a kinevezetteket megtartják, de

a minisztérium megváltozik, más minisztérium lesz!

Szombaton is ahogy benyitok – ugyanis mikor érzéki dolgokról kezdi Pálmácska a társalgást jónak látom átmenni Gizikéhez' – azt mondja Pálmácska: Hogy hogy szeretnének ezek a leányok, a Héditől kezdve valamennyi férjhezmenni, valósággal vadásznak a férfiakra! Légyszives engem hagyjál ki belőle és beszélj csak egyes számba, mert ismerheted saját magadat, de mást nem! Nyugodt lehetsz, ha annyira vágynék a férjhez menésre, már mehettem volna. De csak azért férjhez menni, hogy asszony legyek, hogy mondhassam: férjhezmentem, nem megyek! Nekem nem sürgös a férjhezmenés, miért kell nekem sietnem vele! Egyelőre nagyon jól érzem igy magam, nem hiányzik a férjhez menés. Asszony lehetek még eleget. –

Pedig, hogy örülnék neki, ha férjhezmenne, mondja Me. Mi öröme lenne abból tan. …..? kérdem és egyre nézek a szemébe. Ő belepirult, de nem tudott nem a szemembe nézni, és csak hebegett,: furcsa kérdés, hogy nekem mi örömöm lenne belőle? De felelni nem tudott reá! Igen nem értem, hogy miért lenne olyan nagy öröm a tan. … ha én férjhezmennék! A napokban azt mondja Me: látja példát vehetne a Lujziról! Miben? Fésülje úgy a haját mint Ő. Miért, igy nem tetszem? Úgy jobban tetszene, azzal odajön és hátrateszi a hajamat. Már pedig én másként nem fésülködöm, legfeljebb nem tetszem t. …, nem baj, feleltem. – Erre akaratlanul is megnéztem az Évácska frizuráját, aki úgy látszik az Ő utasitására szintén a füle möggé tette a haját!

Lehet, hogy jobban állna, de most már csak azért is továbbra is igy fésülködöm. Már pedig egyelőre igy hordom, feleltem, majd ha kedvem lesz nyáron felfésülöm. Igy olyan asszonyos, mondja Me. – Nem baj legalább akkor békén hagynak, feleltem! Azt hiszi, annál inkább, felelte! A szabadságról beszélgettünk

mire É- eztán figyelmes lett – Én szeretném július 10-től augusztus 1-ig kivenni, mondta.

Szombaton aztán komolyabb formában kérdezte Pént. mi lesz a szabadsággal? Elöször elmegy juniusban a Béla, én pedig julius második felében szeretnék menni! Akkor te mennél juliusba és akkor a Hédike is, mint titkárnőd legjobb lenne ha akkor menne: megfelel magának H-ke? Ha tan. … is úgy akarja, feleltem! Mire az Évácska arca csalódottá vált, és Me. válasz nélkül hagyta! Mindezt elmondtam Gizikének. Már pedig te ne is mondjál időpontot, mikor mész, csak azt feleld: amikor tan. úr! Ha mondja, hogy még bizonytalan, mond: nem baj, neked is bizonytalan! Tudod Gizikém azért lehetetlen nem észrevenni a dolgokat, tul tenni magam rajta. Az Éva állandóan ott legyeskedik körülötte, jön megy, benyul az iróasztalába, kivesz, betesz, százszor is jön napjában vizért stb. kiszolgálja, becsomagolja a dolgokat neki, szabadon írhat a tollával, rendezgetheti az iratokat, reám mindig rámszólt, hogy ne nyúljak a dolgokhoz! Ne törödj vele, Ő a kiszolgálója, te pedig vagy a kisasszonya. – Ezek után aztán végleg nem számihatok reá, ha esetleg elhelyezik, hogy magával visz. De nem is akarom! Ha igy ismertem volna

őt, soha nem jöttem volna hozzá. Mindenesetre már csunyábban nem is viselkedhetne velem szemben. Aki a bajban menedéket keresett nálam és a legnagyobb rosszakaratot kaptam cserébe. – Tőle ugyan mehetnék ahova akarok. – Neki is mindenki más jó és tökéletes, csak én nem! Ó, de repülnék. De ilyen bizonytalan jövőre hogyan keressek új főnököt. Hiszen talán már annyi idő sincs hátra a feloszlásig, hogy

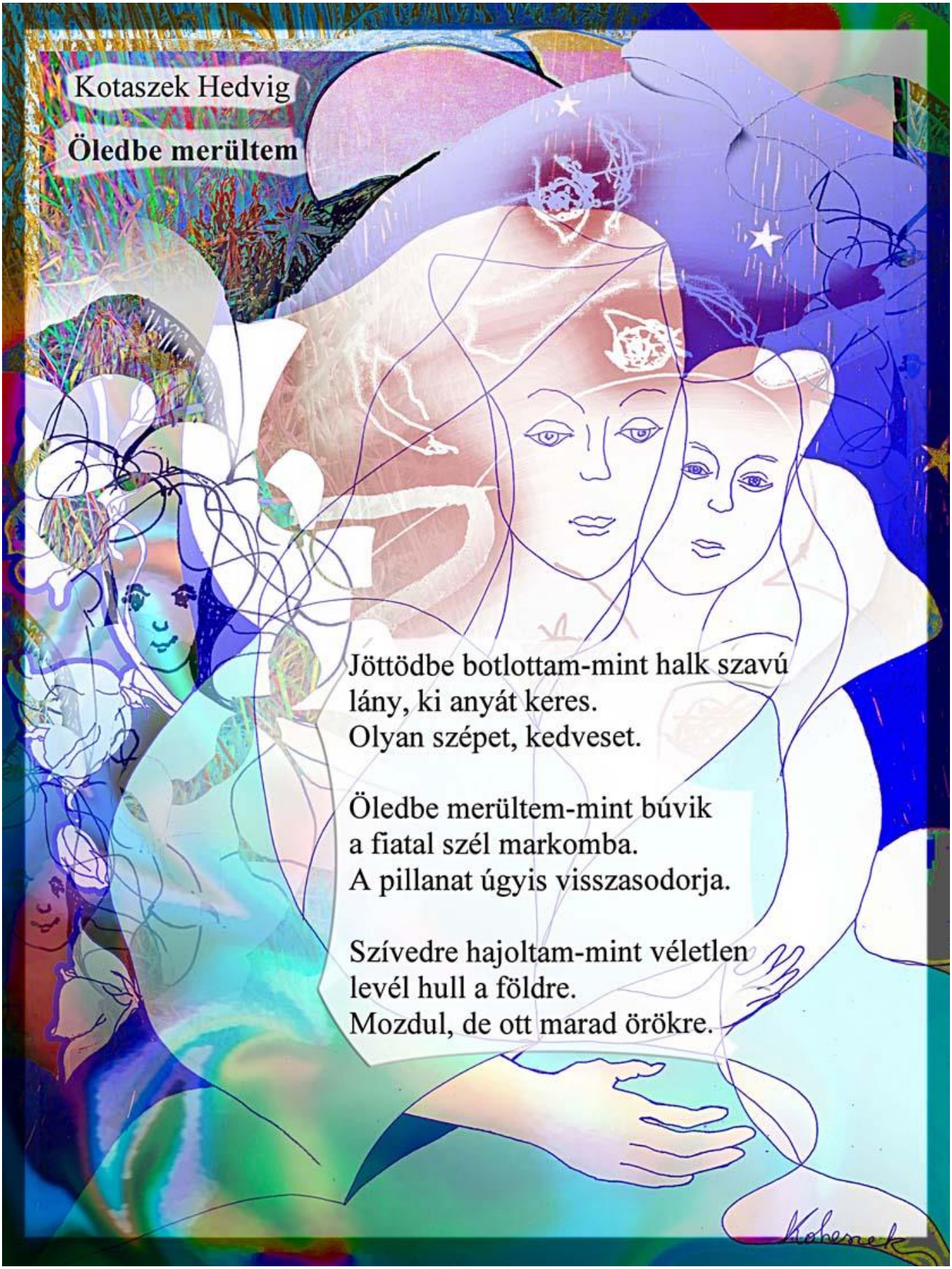
Kotaszek Hedvig: Mályvarózsa-Mauvearose

megismerjen! Meg nem nézik jó szemmel ha valaki olyan sok helyen volt! Miért is vagyok én ilyen pehhes. Ezelőtt egy évvel úgy fájt a szívem, hogy valóságos kábulatba éltem. Nem volt erőm élni és látni a jelent: mint egy ködön át peregtek le a napok, hónapok, nem mertem kinyitni a szemem, nem mertem látni, annyira fájt a jelen, és most … most ugyan más irányú, de most is a sírás folytogat. – Miért az intrika, rosszakarat? Mit vétettem az emberek ellen? Miért hogy mindenki ellenem. Én nem akarok rossz, kiállhatatlan lenni. Én szeretném ha szeretnének, kedvelnének? Hiába történtek a jóért, nemesért, igazért! Az egész világ ellenem! Vagy nem helyesen gondolkodom és érzek? Nem szabad őszintének, igaznak lenni, hizelegjek én is mindenkinek, az igazat amit érzek, ami a számra kívánkozik folytsam el? Nem tudok más-milyen lenni, és ezért gyülölnek, ezért közösítenek ki! Egyedül vagyok ennyi emberrel szemben, hogy bírjam ezt a harcot! Vagy nem igaz ahogyan egyes emberek vélekednek rólam? Ő is csak azért tartott jónak, nemesnek, mert elfogult volt velem szemben? – Érzem, hogy másnak néz-

nek és tartanak, mint ők. Pedig félek ettől is nagyon! Csak nem örököltem Apu természetét, hogy ne legyen egyetlen egy barátom sem? Nekem kell az emberek szeretete, becsülése, mert igy nem birok élni! Apu egyébként ujabb trükkel érvel. – Elsején 90.-Ft-t adott Anyukámnak /előtte az üzemből egy fillért sem/ 200.-Ft-ért egy könyvet vett. – Mikor Anyuka szólni próbált, hogy Ő már ezt nem bírja,: azt mondta: váljanak el, ő már beszélt Ne., az lesz az ügyvédje. De már annyit kérte Anyuka erre, és nem ment, hogy úgy sem hiszünk neki. – Máma aztán eljött az emlitett úr. Száz-százalékig a mi pártunkon van, és azt mondja Apu már mint diák is olyan különc volt, mikor megnősült nagyon csodálkozott, hogy akadt nő, aki hozzáment! Bár ő nem annyira különc, de azért nem nösült meg, egy ilyen különc embernek legjobb, ha magára marad! Mi már nagyon örülnénk annak, ha komoly formában lenne erről szó, de félő, hogy csak trükk nála! Azt hiszi, hogy begyulladunk, ha ügyvéd kezébe kerül a dolog. Pehhünkre alig 10 perce, hogy elment, mielőtt egy ügyvéd jött. Egészen oda volt, hogy milyen gyönyörű leányok vagyunk, nem is látott még ilyen szép családott, együtt ennyi gyönyörű teremtés. – Eleinte meglepett a dolog, kissé csodálkoztunk rajta, hogy ma egyszer igazat mondott, de félek, hogy ez csak trükk, azt hiszi ezzel ránk ijeszt! –

Furcsa volt azért ott ülni együtt és egy ilyen régi megszokott környezetből egy személyről tárgyalni, hivatalos alapon egy ügyvéddel. Az ember úgy érzi hogy belülről valami ki akar törni, szinte zokogás rázogatja, látni, hogy Anyuka keze és a hangja reszket. – Miért is ilyen tragikus a mi sorsunk. Miért is olyan szerencsétlen természet Ő is, hogy nem akarja a családja javát, csak mindig a kárát. – Legjobb lenne, ha békés uton, csendesen elintéződne minél előbb a válás. De nem lehet már hinni neki. Felháboritó, hogy Ő aki sohasem törödött a családjával, soha nem izgatta a gyerekek iskoláztatása, vagy hogy mibe járnak, mit esznek, most, hogy keresünk és felnöttünk, Ő pedig már tul van az ifjú koron, még mindig nem változik! Mi gyerekek hazaadtuk a fél fizetést, ő pedig a negyedet, de még azt sem mindig! Mi lesz velünk? Ilyen körülmények között mi sem tudunk boldogulni! Nincs semmink! Ha egy cipő vagy ruha kell, az már gond és adósság! És főleg, hogy nem lennének cirkuszok, veszekedések, nem kéne már rettegnünk minden fizetés alkalmával. –

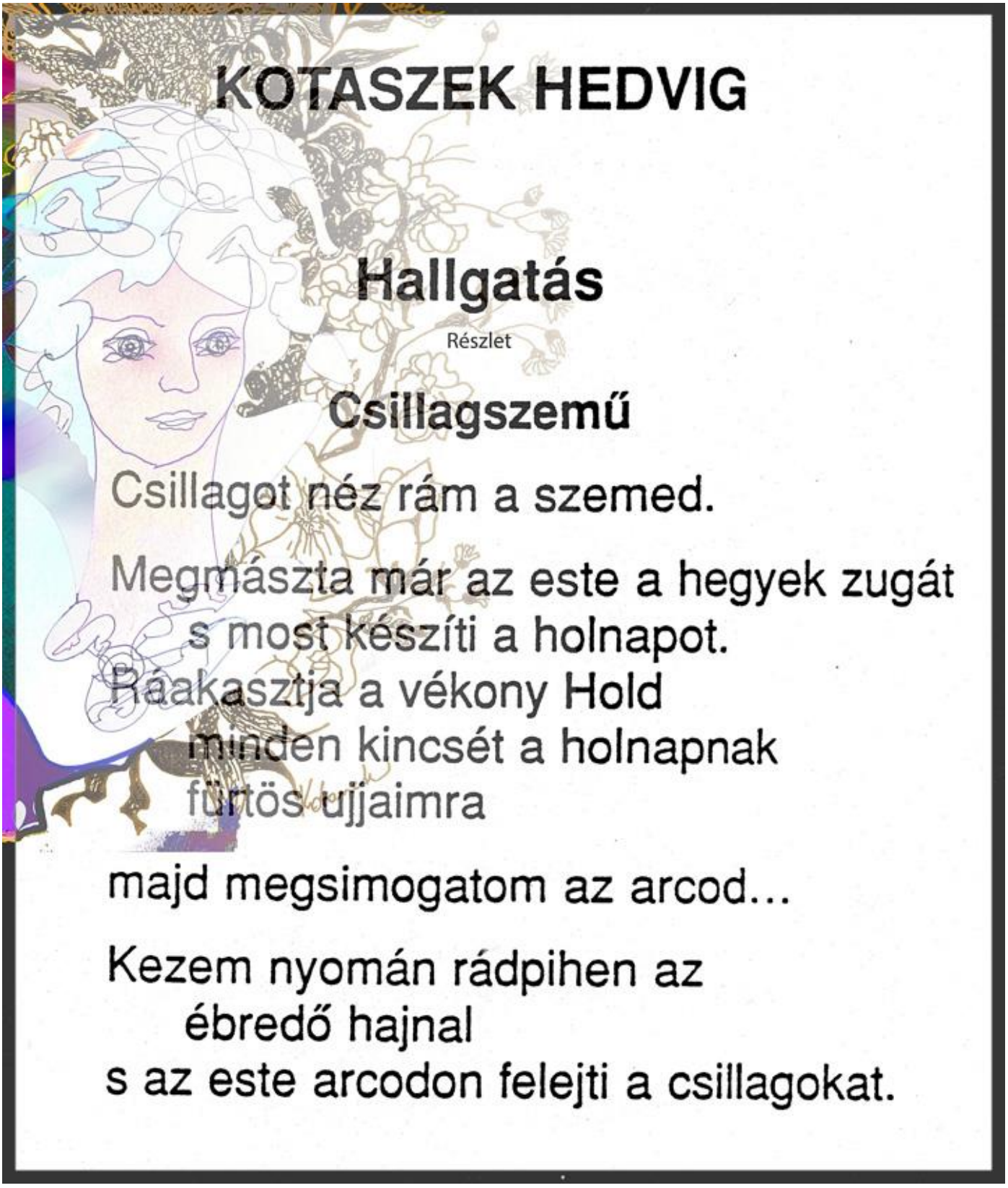
Emlékszem reá, még egészen gyermek voltam, hogy féltem az elsejétől: Mikor közeledett a hazajövetele ideje egész sor Miatyánk-ot, Üdvözlégyet imádkoztam el, csak, hogy ma ne legyen veszekedés! Mert a fizetését sosem adta haza. Anyuka kérte szép szóval, veszekedéssel minden-

Kotaszek Hedvig: Rezgés-Vibration

hogyan, míg Anyuka a kiállott izgalmaktól rosszul lett és el nem ájult! Mi gyermekek ott sírtunk reszkettünk mellette, raktuk a vizes borogatást. – De Őt semmi sem hatotta meg. – Mikor bajba került és beteg lett azt is Anyukára fogta. – Szomorú mindez, és ki is érthetné meg? – És mióta az eszünket tudjuk ez mindig igy volt és van, azzal a különbséggel, hogy most már nem fajulnak el annyira a dolgok, mert mi is beleszólunk és mind a hatan Anyuka mellett állunk! Sokszor fáj is ez nekünk, hogy igy elvagyunk idegenedve tőle, /már nem is köszönünk/ sokszor sajnáljuk, szeretnénk szeretni mert a vér csak nem válik vízzé! de Anyukának már elég volt a bánatból' ha kell mind a hatan elmegyünk tanúnak! Mindenütt-mindenütt csak a baj, csak a szomorúság! És csodálatos, valahányszor bánt valami, valahányszor szomorú vagyok mindig, közelebb és közelebb érzem őt magamhoz! És ilyenkor ujra, és újult erővel tör reám a fájdalom és kimondhatatlanul fáj, hogy elveszettnek kell tekintenem, hogy nem lehet mellettem. – Még az a fájdalom is kisért, hogy talán itt kell hagyni e bájos-kedves otthont, mely egyben életem legszebb, legkedvesebb emlékeim őrzője. 9 éves korom óta élek itt jóban és rosszban. Minden talpalatnyi föld, fű, fa, virág a szivemhez nőt. És ezt itthagyni. Pesten van kilátásba egy lakás. Azt már csak Anyuka kedvéért is el kell fogadni, hogy ke-

vesebb strapája legyen. – Ez a levegő, ez az illat, ami itt van. Ez egy paradicsom, legalább is az én szememben. Madárcsicsergésre, napsütésre, illatos kertre ébredni, mindez úgy hozzá tartozik az életemhez, mint a víz, vagy a ruha. – Más idegen valószinü meglátja, hogy kopott a ház, rossz a tetőzett, rozoga a padlás, pince /használhatatlan/ kerités kidölve stb. , de még igy is kedvesebb nekem, mint másnak egy palota! Itt érzem, hogy otthon vagyok. Ide ha megjövök érzem, hogy hazajöttem! Tavaly is ahogyan megjöttem a Balatonról, önkénytelenül felsóhajtottam: Istenem, de jó, de szép

Kotaszek Hedvig: HALLGATÁS-Csillagszemű-Részlet

itthon. Ilyenkor szeretnék letérdelni és megcsókolni a földet, mely az otthonom!

Hogy részletes legyen a beszámolom meg kell még emlitenem a Gyulát: Utolsó alkalommal mikor elváltunk azt mondta: H, maga nagyon tetszik nekem, de ez még nem elég, ehhez szükséges lenne az is, hogy én is tetszem magának. Alig akart leszállni a villamosról. Ugy beszéltük meg, hogy szombaton a táncnál találkozunk. Közbe Évit felhívta a Gyula barátja, hogy menjen el szombaton egy bált rendeznek. Másnap újra felhívta az Évit, hogy …. várnak, megbeszélték a Gyulával, hogy mi is odamegyünk, majd küldenek meghivótt! Ez mind szép, gondoltam /bár aggasztott, hogy nincs báliruhám/ és vártam, hogy majd felhív a Gyula telefonon és megbeszéljük a dolgot. De nem hívott, én pedig nem mentem el. – Még haragudtam, hogy máskor fel tudott hívni és most

mikor programot változtatott, nem érzi kötelességének, hogy erről értesítsen. Ők megbeszélték a barátjával, hogy mi is odamegyünk, engem pedig senki nem kérdez, nem tartja szükségesnek, hogy ezt velem megbeszélje! A napokban felhívja Évit a fiú /Gyula barátja/, hogy ott voltak a bálon és egész este ültek, nagyon haragszanak reánk. Az Évi megmondta, hogy nélkülem nem megy, én pedig, hogy miért nem mentem. – Anyuka azt mondta, hogy egész biztos vérig meg van sértve és el kellett volna menni, azért üzente, most már biztos nem is hív többé. Nem is bánom. Igy legalább finoman szakitottunk. – Legalább nem kell miatta szégyenkeznem, hogy piszkos az inge. – Pedig P. is nagyon dicsérte. Utolsó alkalommal bemutattam Gy. a ..-nek. Ugye maga sokat ad az emberek véleményére azért mutatott be a G. és a P.-nek, hogy megtudja mi a véleményük. Lehet, hogy azért nem mentem el, mert a leányok lebeszéltek. –

Eszembe jut a Feri: mikor utoljára láttam nagyon panaszkodott Me-nek. – Sehogy sincs ez igy jól, ahogyan van ez az

Kotaszek Hedvig

Álom

Ölembe hulló kezembe veszlek,
megérint, átkarol, álmodj velem!
Márványos este, olvad a testre,
hulló fényekkel álmodó este,
ábrándos álmom álmodd velem.

Kotaszek Hedvig: Álom

egész élet. Minden ellenem, mintha minden csak ellenem esküdött volna össze! Én nem tudom mi ez, vagy csak velem bánik igy a sors, vagy csak én látom igy! – Aztán többet nem láttam. – Elvitték katonának! – Megjegyzem még, - bár nem tudom mennyire lehet hitet adni az álomnak – 18-ával – 19-re virradó éjjel azt álmodtam, hogy a Feri megjött. És mintha valamelyik tagja sérült lett volna, erre már világosan nem emlékszem!

Már régen, nagyon régen nem álmodtam róla. Vajjon ha Ő mellettem állna, akkor is ilyen szomorú lennék? Vajjon Ő az igazi lenne-e?

A válás úgy látom nem lesz komoly. Egyik nap Ő is benne van a válásba, másik nap kijelenti, hogy őt ugyan semmi hatalom sem kényszeritheti arra, hogy elmenjen innen. Mert itthonról elmenni egyáltalában nem akar. Úgy elválna, hogy továbbra is itt lakhasson. Ugy kezeljük őt és ő bennünket, mintha teljesen idegenek lennénk, sőt még amugyabban, mert még csak nem is szólunk egymáshoz. Sőt kikerüljük egymást. Egyik este bejön, hogy Anyuka adjon neki vacsorát /holott még az ebédje is megvolt/. Ez akkor történt mikor már mindnyájan aludtunk! Azaz, hogy azt hitte, hogy mi már alszunk. Valósággal könyörgött Anyukának, hogy jöjjön és adjon neki vacsorát! Maca megszólal, „ha nem hagyja Anyukát, hívja a Gusztit!

Nagyon sületlen megjegyzés volt ez Maca részéről. Részben, mert ha akárhogy is van Ő nem bántotta Anyukát, sőt könyörgött neki, és az is furcsa, hogy a legkisebb leány akarja őt fenyegetni a Gusztival, sakkban tartani! Másrészről pedig Maca még olyan gyerek, hogy is értené mire célzott azzal Apú, hogy Anyuka menjen ki neki vacsorát adni! Elég az hozzá, alaposan leszidta a Jolit, többek között mondta: ha a gyerekek nem lennének nem is lenne semmi baj. Mi szépen meglennénk stb. Miután hiába könyörgött – a végén már hallani lehetett a hangján a nagy benső izgalmat, már attól tartottam, hogy elsírja magát' – kiment. Mi Évivel rögtön megállapodtunk abban, hogy részéről a vacsora csak trükk volt. Miután elöttünk nem hivhatta ki Anyukát, ezzel az ürüggyel akarta hivatni. Attól tartottam – miután a hangján a végén úgy lehetett érezni az elkeseredést -, hogy amennyire el van keseredve, képes és kárt tesz magában! Évivel neki támadtunk Macának, hogy miért szólt bele, hi-

szen csak könyörgött, hogy jön ahhoz hogy fenyegetőzzön, mikor Apú nem bántott most senkit! Pár napig ismét csend, közben az ügyvédnél is voltunk, aki örökké csak a nösülésről beszél és, hogy én mennyire tetszem neki! Már nagyon unom. Hiszen csak nem fogok a „papámmal" randevuzni? Hogy multkor nem voltam ott, erősen reklamált! Mondta Anyuka, hogy reggelig tartó mulatságra vagyok meghíva és most pihenek. Ja persze, szokott járni szórakozni, igy aztán hamarosan férjhez is megy. Amilyen szép leány, biztosan sokan udvarolnak neki, stb. Mikor legközelebb én mentem el, rögtön azzal kezdte: „ hogy érezte magát, kik voltak ott, örömmel közölte velem, hogy ő ám azt is tudja mikor lesz a születésnapom, sőt azt is meg tudja mondani mikor születtem és már ujságolta is nagy örömmel: nagyon jól tudom, és boldogan megszoritotta a karomat! Hogyne, nagyszerü ügyvéd dr úr!, feleltem, itt vannak az adatok mi sem könnyebb, mint ezekből pontosan meg tudni a születés idejét. Még csónakázni is hívott! Mikor mondtam, hogy olyan dus programom van, hogy erre nem érek reá, azt felelte: csak nem fél tőlem? Nem találom olyan ijesztőnek, hogy félni kelljen, feleltem. De ott én nem ügyvéd vagyok, hanem férfi, jegyzi meg büszkén. Továbbá beszélt még arról, hogy Ő mindig is ilyen korú leányt akart feleségül venni, mint én vagyok, de előbb a babája lesz az illető, hogy lássa nem-e érdekből akar a felesége lenni. Hát igen, feleltem erre, az erkölcsi felfogások különbözök. Ez minden esetre egy lazább erkölcsi felfogásra val, mondom, de ő gyorsan közbevágta: nem dehogy, nem úgy értette, csak minden esetre jó ideig kell ismerni, akit feleségül akar venni, szólt közbe. Mert hát Ő milyen

gazdag, neki háza, földje és egyéb vagyona van, és mindet a felesége örököl, mert a testvéreinek is külön meg van a részük. A házában az udvaron halas-tó is van, meg szökökút stb. Ő nagyon meg fogja becsülni a feleségét. Annak arany dolga lesz. Bár mit kiván, teljesiti! Milyen boldogan vásárolna neki bármit, ami megtetszik. Hogy elhalmozná ajándékkal, milyen örömmel vinné, ha operába, vagy bárhova szórakozni kivánkozna stb. – Ezt fújta állandóan, úgyhogy a lényeg egészen háttérbe szorult. Nyilván azért van annyira a mi pártunkon, mert azt hiszi, hogy elnyer engem! Mikor eljött elöször hozzánk, nem gyözött nézni bennünket és egyre áradozott. Milyen gyönyörü leányok, ennyi szép leányt még nem látott együtt. Közbe már akkor is csillogtatta felém a szemét! Mikor az Évi volt Anyukával nála, engem reklamált. És mondta, hogy én mennyire tetszem neki. A Dódi már nem tetszik úgy neki, mert nagy-stílű, az Évi is modern,

ellenben a H., szolid, szép, kedves, stb. Éppen Anyuka is mondja, milyen érdekes, hogy az öreg emberek, mind belém bolondulnak! – Megjegyzem még, ami ma mindannyiunkat ámulatba ejtett Apú mai viselkedése: ma 25. éves vagyok. Reggel bemegyek a kis szobába a szekrényembe tenni valamit. Ahogy megfordulok Apu tart felém. Már éppen ki akarom kerülni, mikor nyújtja felém a kezét és megszólal: Isten éltessen! Miután én elfogadtam a kezét, megcsókolt., és én is őt. Ahogy kijöttem első gondolatom volt, kap Ő is a süteményből, ami a születésnapomra készült. Csak álltam-álltam

egy jó darabig értelmetlenül nem tudva mihez kezdeni! Majd végül is Anyukához mentem és leadom neki az esetet! Csupa könny lett, Anyuka szeme is, és szinte megrendült a hallottaktól. Érthetetlen az egész ember? Egyik percben kigyót-békát kiált az emberre, másik percben pedig nem szégyenli kimutatni, hogy mégis csak a gyerekének érez, hogy mégis csak szeret. Éppen mondja Anyuka: ez

Kotaszek Hedvig: Ibolyák

az egész úgy hat mint egy bocsánat-kérés. Minthogy szóval nem mondhatja, odamegy hozzád és nyújtja a kezét! Ugyanis multkor olyasmit mondott reám, ami becsületsértésbe megy, de hát mit tehetek: egy idegent feljelentene az ember, de ő, ha még oly komisz is, mégis az apám! És én nem kívánom a kárát,, csak arra kérem a jó Istent, nyissa fel a szemeit és az eszét. – És töle semmit sem lehet úgy felvenni mint ahogy mondja, nem azt kell nézni mit mond, hanem kimondja! És Anyukára hányszor mondott rágalmat még az ő bünét is Anyukára fogta! Éppen ezért nem is vettem én sem töle komolyan! Akinek nem inge, ne vegye magára, gondoltam! És az én lelki-ismeretem tiszta, mondhat reám, amit akar, nem érint, az én lelkiismeretem tiszta megnyugtat az engem. Furcsa ember Apú, két teljesen különböző ember él benne. Egy gonosz, sötét, és egy jó tiszta! Az ügyvéd azt mondja, hogy Ő egy meghasonlott lélek: meghasonlott a világgal, az emberekkel, és végül saját magával is meg fog hasonlani! Hiába fogadja és igéri, hogy megváltozik, nem tud

másmilyen lenni. Neki sem jó, hogy igy el vagyunk idegenedve töle. De legalább a családjához lenne jó! Neki is fáj, hogy nem úgy viselkedik Anyuka vele szemben, mint a Feleség, és mi gyermekek nem úgy, mint a gyerekei, viszont Anyukának is fáj, hogy nem tisztelheti mint egy jó családfőt, és nekünk is fáj, hogy nem szerethetjük mint Apánkat! Nem-nem is lehet reá haragudni, hiszen nem tehet róla, hogy ilyen, inkább sajnáljuk most már!

Szerencsétlen természet! És vajjon melyikünk az, aki örökölte e természetet? Sokszor megütközve állapitom meg, hogy bizony vannak dolgok, amikbe én is hasonlítok hozzá! Szeretek gyakran elkülönülni. Úgy érzem, hogy nem tudok alkalmazkodni a világhoz. Másnak érzem magamat, mint a többi. Közel álltam ahhoz, hogy meghasonljak a világgal, az emberekkel, de milyen jó, hogy volt otthonom, Anyám, testvéreim, akik velem együtt éreztek és segitettek át a krizisen. Szeretem továbbá a csendet, a békét, a nyugalmat, a kényelmes, gondtalan életet, szeretnék minden szépet élvezni, csak a szépnek élni!

Gyüjtögetni egy-egy szép képet, vers-sorokat, azt tenni ami jól esik, és főleg, hogy önzö is vagyok. Ez mind-mind főleg az ő tulajdonsága, és még amiről nem tudok: Isten legyen hozzám irgalmas, hogy ne legyek olyanná, mint Ő! Anyukára szeretnék hasonlitani! Bár tudom, hogy ez nekem lehetetlen lesz. Hol van meg

bennem az az önzetlenség, a mindenről való lemondás, az a nagy-nagy jóság, mely már szent számba megy. Anyám képét igy is a szentek

között őrzöm, mert az Ő számára ez a hely a legmegfelelőbb. Tudom ezt és értékelem és nem tudom mi ez bennem, de nem bírok hasznára lenni Anyámnak, sőt még én is kihasználom és dolgot adok neki. Olyan bágyadtság – olyan álmatagság van rajtam valahogy úgy érzem nem vagyok olyan mint a többi. Igy csak jó, hogy itthon vagyok, de mi lesz velem, ha magamra maradok? Semmihez sem értek, semmire sem vagyok jó, milyen haszontalan teremtése is vagyok én a jó Istennek, minek is élek én, nem jobb lett volna, ha 25 évvel ezelőtt meg sem születtem volna? Kevesebb terhe és gondja lenne Anyukának is, és én is milyen nagy bánattól szabadultam volna meg. És felködlik előttem Ő, és vele kapcsolatban sok minden. – Mi az oka annak, hogy ma ennyire szomorú vagyok, miért sírom át az egész délelöttöt? Kérdezik mi bajom? Hiába faggat Anyuka, nem tudok reá mit felelni! És csak sírok-sírok keservesen, szivből, igazán és sírnék talán még most is, ha nem zavarnának meg minduntalan ebbe az én nagy-nagy bánatomba. Sírok, hiszen már olyan régen nem sírtam igy, hiszen annyi könnyet folytottam már vissza, hogy most könnyeim nem engedelmeskednek akaratomnak, és csak hullnak – egyre jobban hullnak és ez olyan jól esik, kisírni magamból azt a sok fájdalmat, azt a sok el nem síratott könnyet! Kérdezem magamtól: mi az, ami miatt tulajdonképen sírok. Apú indította meg azzal, hogy kimutatta, hogy szeret? Vagy Anyám önfeláldozását és az én haszontalanságomat, semmire valóságomat síratom? Vagy talán …. hogy teg-

nap úgy hozta a véletlen, hogy majd két óra hosszat voltam vele együtt egy terembe, alig pár lépésnyire egymástól? – Gizikével tartok hazafelé, mikor megállitják Gizikét, hogy jó néven veszik és számon tartják kik mentek el a mai pártnapra! Gizike visz magával engemet is! Én nem szivesen megyek, hova tegyem ezt a nagy virág csokrot, ezzel csak nem vonulhatok be? /Pünkösdi rózsa a születésnapomra kaptam/ Dehogynem, csak hozd magaddal, mondja Gizike! Én mégis odaadom az egyik altisztnek, hogy tegye el. Bementünk. Az egyik igazgató mindjárt helyet csinál nekem, de én csak a táskám teszem oda. Észreveszem Me., és megyek hozzá! Valaki megszólal, ekkor veszem észre, hogy „Ő” is ott ül! Egy pillanatra meglepödök, de már tartok tovább és mesélem

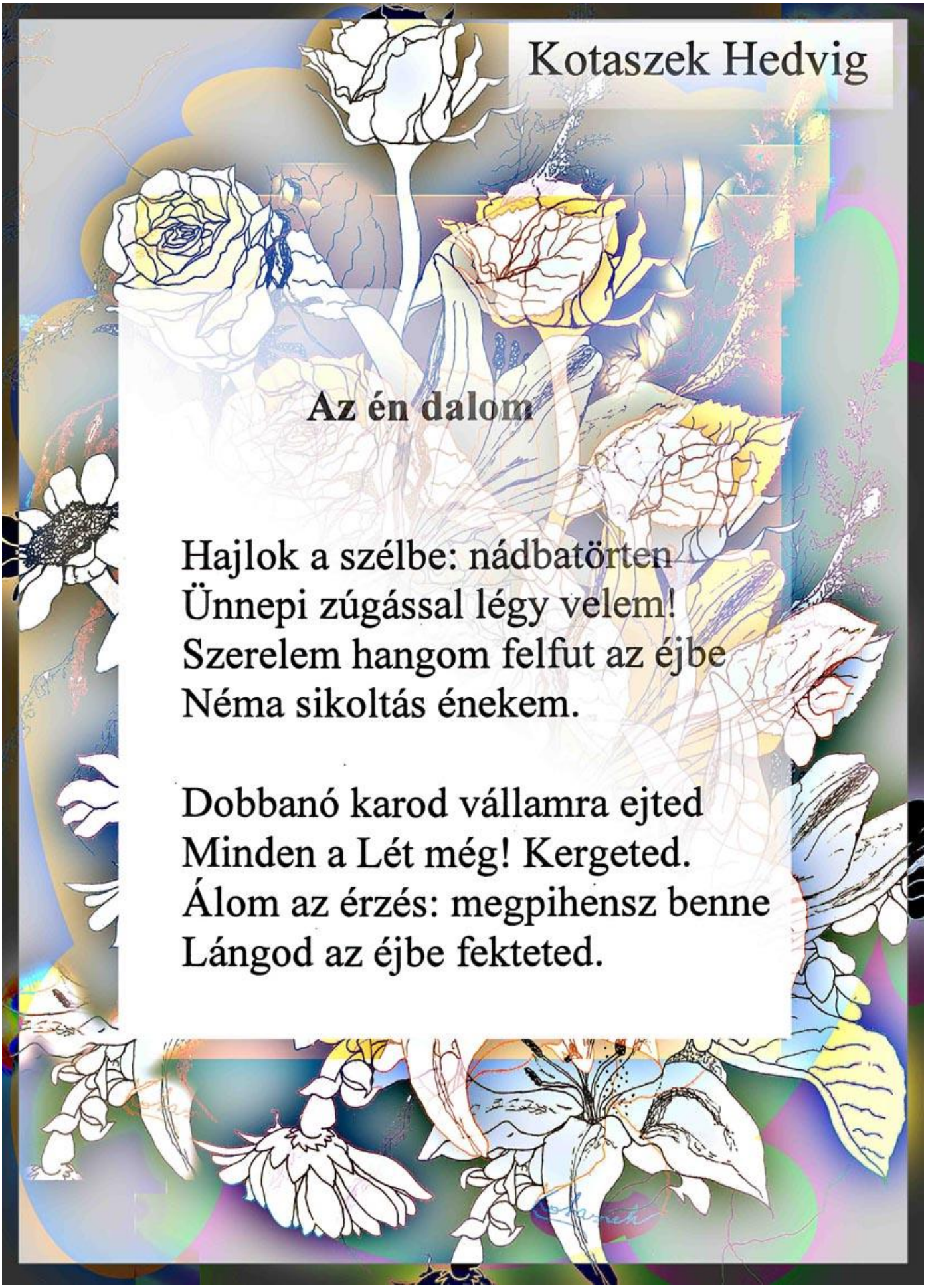
Me.-nek, hogy úgy kellett bemásznom a az ablakon, meg kimászni, mert kizártak, még jó hogy nem férfi vagyok, mert még gondoltak volna valamit. Nevetnek, miközbe a Pé. mutatja, hogy a kulcs nála van és leugrik a helyéről, hogy átadja nekünk. Én rögtön elfoglalom és Gizikének is helyet csinálunk, kicsit összébbhúzódunk. Mikor elhelyezkedünk úgy veszem észre, hogy mellettem a Kpp. tan. ül és mindjárt mellette „Ő”! Úr Isten, ha történetesen most ez a Kr. is átadja a helyét, közvetlen mellé kerültem volna! És még hozzá milyen meghit helyzetbe, mert bizony csak úgy fértünk, hogy egész összesimultunk egymáshoz! „Ő” még igy sem birta ki. Már ugrott le az asztalról – ahol úgy ültünk – és adta át a Pé. a helyét. Gizike ugyan azt mondja, hogy ezt azért tette, mert ha szembe ül velem jobban láthat. Aranyos ez a Gizike, de félek, hogy nem igy gondolta „Ő”. Ja én mikor észrevettem őt, annyira meglepődtem, hogy

nem is hallottam mit mond. Gizike mondta el később. Igy jár az, aki késő jön /Me. és Évára célzott, akik mint mindig most is egymás mellett, együtt voltak/ mondta „Ő”! Erről a helyről nem lehet elkésni, felelte Gizike! Vajjon észrevette-e Ő is ezt a különös kettest, és vajjon gondolkodott-e az én helyzetemről, vajjon jutott-e eszébe, hogy én ezen a mostani helyemen milyen felesleges vagyok, hogy csak teher vagyok itt! Hiszen még ha erről szó is kerülne, sem mondhatnám meg az igazat, hogyan tudja akkor meg, hogy mennyire vágyom el innen, mennyire repülnék innen! Van-e fogalma arról, milyen megalázó helyzetbe vagyok, milyen kieröszakolt valami, hogy papiron mégis én vagyok mellette! –

Az egyik női felszólaló azzal kezdte: kicsit meg vagyok lepve, mert őszintén szólva én azt hittem, hogy itt csak hölgyek lesznek és urak nem, mert a beszédem főleg nekik szól, de örülök neki, hogy férfiak is jelen vannak szép számban és nyugodtan végig hallgathatják, amit mondok: többek között ezt fejtegette: igaz, hogy az a nő, aki jó feleség és jó anya, nem ér reá magával annyit törödni, mint egy gondtalan fiatal leány! Nem helyes, hogy a nők állásban vannak. Azt meg kellene hagyni a férfiaknak, a nők csak maradjanak meg a fakanál mellett, szüljenek gyerekeket, ápolják az otthont, a családot, többet használnak ezzel a hazának, mint azzal, hogy hivatalba járnak.

Megesik és bizony sajnos gyakran megtörténik, hogy az a férfi, aki mellé aztán egy csinos, fiatal, jól öltözködő munkatárs fiatal leány kerül beosztottnak, belészeret a férfi. Összehasonlitást tesz a felesége és a kollé-

ganője között. Szebbnek, csinosabbnak elegánsabbnak találja, mint a feleségét, akinek erre sem ideje, sem anyagi lehetősége nincs, akit a strapa, a gondok elnyűttek. És bizony ilyenkor felborul a családi élet, és nem egy esetben válás lesz a vége! Mert az, hogy házasságon kivüli gyermek szülessen, csak szégyene a nőnek, és az ilyet büntetni kéne stb. Eleinte azt hittem, nem hallok jól! És „Ő”, vajjon „Ő”, hogy

Kotaszek Hedvig: Rózsadal-Rosesong-Poemvisual

érezhette magát! Milyen különös a sors? Ezért kellett mind a kettőnknek itt megjelenni, hogy ezt végig hallgassuk, hogy a már beheggedt sebet újra felnyissák idegen kezek! Persze, világos nála sem lehetett más a helyzet. Szerette a feleségét és szereti még most is, hiszen ott ragyog a karikagyürü a kezén, és milyen feltünően tartja a kezét, mindig úgy, hogy a gyűrűt rajta látni lehessen! Nem tehet róla Ő is férfi mint a többi, megesett mással is, megszédült! Igen igy szeretett ő is, csak úgy és azért, mint annyi más férfi, mint a többi férfi! Annyira találva éreztem magam, hogy felé sem mertem nézni! Milyen jó, hogy nem ültünk egymás mellett. – Milyen különös a sors, hogy én aki soha nem járok pártnapra, éppen erre a pártnapra kellett, hogy elmenjek!

„1947. junius 15./v.”

Egyik vasárnapra kihívtam Gizikét és Pálmát. Én már olyan sokszor voltam náluk és már mindkettő célozgatott, hogy eljönnének hozzánk. Akkoriba Apu és Anyuka között csendesebb hangulat uralkodott, ugyhogy meg mertem kockáztatni, hogy kihívjam a leányokat. Pehhemre éppen az nap délután nem ment el Apu itthonról, bár többször is emlitettük, hogy vendégeket várunk. A leányok kiváncsian szerettek volna mindent megnézni úgy végig a lakást, mint az udvart. Én pedig nem mertem vinni őket, mert Apú itthon volt.

Gizike kiváncsian odamegy a kis szobához és bekukkant. Valószinű meglátta Apút, aki ott feküdt a diványon a szokásos cifra öltözékében. Pálma pedig hátra ment, hogy Ő végig megnézi az udvart. Én nem mertem tovább kisérni, zavaromba Babuhoz beszéltem. Egyszercsak visszajön a Pálma. Ott hátul lakik még valaki. Igen, feleltem és igyekeztem gyorsan másra terelni a szót. Apú ugyanis ott ült a szokásos rongyos öltözetébe mezitláb. – Szörnyű, hogy mit kell szégyenkezni miatta! Gizike biztos sejti, hogy Ő volt az és talán a Pálma is. Ezért hívjak én valakit, jöhet hozzánk valaki? Az embernek lesül a képe. Hát nem szörnyű, hogy egy ember miatt elzárkózásra, elvadulásra vagyunk ítélve mindannyian. Hisz az csak természetes, hogy az ember, ha már ember kivánkozik egy kicsit szórakozni, társaságba járni. De mehetünk mi valahova? Természetes, hogy aki meghív engem, azt nekem is vissza kell hívnom. Nehéz a mi helyzetünk mindenféle képen nagyon nehéz!

Szegény Anyuka egy ilyen ember mellett élni már 30 éve. És ahelyett, hogy megváltozna, mindig csak rosszabb lesz. – A gyerekek mind olyan édesek voltak

és Anyuka is az Ő finom, csendes modorával: milyen kár, hogy ilyen szép család nem lehet egy teljes tökéletes kör, hogy Apú így, terrorizálja az egész családot.

A leányoknak is nagyon tetszettünk. Melyik gyerek tetszett legjobban' kérdem Gizikét. Mind nagyon helyes, felelte, de te vagy a legszebb. – /Egyszer Apúka is odasúgja Nekem: Te vagy a legszebb a Családban, de ezt nehogy megtudják a Testvéreid, mert irigykednének Rád. –/

Olyan bájos finom vonásaid vannak, mint egyik gyereknek sem – A Pálma is mondja bent a hivatalban, milyen helyesek, mint a „Gyurkovics leányok", mind helyes, de a Hédi a legszebb arcú. –

Én nekem ugyan mindegyik egyformán szép és kedves, nem tudnék különbséget tenni köztük. Szinte nem

is esett jól, hogy engem találnak mégis a legszebbnek közülük.

Mióta az Éva az osztályunkra jött azóta soha sincs békesség. Olyan mint egy méregkeverő. És M. nagyon befolyásolható. Szinte úgy látom, hogy egészen belehabarodik. Ugyan emlitette M., hogy az embereket legkönnyebb a hiúságukon keresztül megnyerni, hát magára mutatott ezzel. Az Éva ugyanis eleget bókol neki, kiszolgálja, kényezteti stb. –

Eltekintve a többi apróságtól – amilyen napjában száz és száz fordul elő – csak egy pár lényegesebbet jegyzek meg, mely M. jellemére enged következtetni. Pl. a napokba bejön a kinti szobából egy zacskó cukorral – u. is, ha az Éva nincs bent, Ő megy ki. Hédikém vegyen belőle, alig tudtam egy pár szemet megmenteni. Kié a cukor? kérdezem. – Én vettem, feleli. – Köszönöm! Mi az, nem vesz? néz reám zavartan. De igen veszek, mondom és ezzel kiemelek egy darab cukrot. Mindenesetre szép, hogy a kisasszonya utolsó sorban eszébe jut. Láttam, hogy elpirul. De én nem haragszom, tudom, hogy nem szándékosan tette! – feleltem. –

Tudja jól mennyire szeretem a süteményt, édességet és emlitettem, hogy pl. ha krémest csinál Anyuka, 10-14 darabot megeszünk fejenként. Na amilyen krémest az én feleségem csinál, abból nem enne meg még 10-et sem. – A napokban behozott egy krémest. Mielőtt hozzákezd megjegyzi: azt mondja a Hédi, hogy ilyen krémesből meg tud enni 10-et. Persze oda kellett, hogy nézzek,

és velem együtt a többiek is odanéztek. Ő pedig ezek után jóízüen hozzálát és elfogyasztja. Az aztán eszébe sem jutott, ha már felhívja a figyelmet, megki-

nálja a kisasszonyát, vagy bármelyikünket. Amilyen udvariatlan, figyelmetlen Ő, annyira figyelmes viszont Pé.

Megszámolja hányan vagyunk bent, 5-en! Hédike hozzon 10 krémest, azzal nyújt egy 10 Ft-ost. Éva is bent volt és P. van annyira udvarias, hogy őt is beleszámolta. – Közbe alig hogy feljövök ezzel, az első szobába is megkér az egyik kollégám, hogy hozzak 10 drb. süteményt. /Mint később mondta, születésnapja volt, azért hozatta./

Bemegyek a szobánkba, oda van készive két darab krémes. Még mielőtt hozzákezdenék jön be a kinti kollégám, hogy jöjjek ki választani süteményt. Tenyeremen egy süteménnyel bemegyek. Pa. odajön beleharap, én pedig a legtermészetesebben levágok egy darabot és Me. nyújtom. – Kitől kaptam kérdi, mert mikor adtam éppen telefonált. – A H adta, mondja Éva! Azzal bekapja. Csak aztán tértem magamhoz, hogy miért is vagyok ilyen buta, hogy megfeledkeztem róla, hogy Ő nem kinált meg, én pedig amit mástól kapok is elosztom! De még ez haggyán! Aztán bejött az a kollégám és végig kinált mindenkit! de hát az csak természetes, hogy neki nem jutott eszébe, hogy visszakináljon! Mondja a Pálma, hogy Ő osztotta szét a süteményeket. Me. nem volt bent és odatesz egy krémest az asztalára azzal „tanácsos úr már evett egyet, neki nem jár, már csak egy.” Mikor bejött Me. Éva rögtön jelentette: a Pálma azt mondta … stb.’

Rendben van, mondja Me. és azzal megeszi! Nem szégyeli magát mikor Ő az otthoniból, amely háromszor akkora volt mint ezek – nem kinált

meg senkit, ugyanakkor a legtermészetesebben elfogadja azt, amit más – az ő uninteligenségének elütése miatt – hozat pénzért, elfogadja! Egyszer mikor névnapot tartottunk és én hecc-ből likört töltöttem a Me. borába, Éva rögtön kijelentette „ugyis megmondom M.-nek! –

Szombaton nagyon felhúztak – Me. csináltatott a gyerekekről fényképet. – Én már sokszor mondtam hozza be a gyerekeket, vagy legalább

fényképet mutasson róluk. – Előveszi mind a két fényképet és annak dacára, hogy én is vártam, hogy megmutassa és szintén ott ülök mellette, nem felém nyújtja a képeket, hanem az egyiket először az Éva felé, aztán a másikat a Be.nének. Aztán úgy véletlenül reám talál nézni, de hogy egy szóval is mentegetődzne látva, hogy a képek felé nézek – még jó hogy nem mentem oda megnézni, pedig első pillanatba azt akartam, hogy odamegyek hozzájuk és én is meg nézem a képeket / folytatja a beszédet velük. Szerencsére jött a Pá. és kihívott. – Én szégyenlem magam az ő viselkedése miatt, Ő észre sem veszi, én pedig pirulok miatta, azt sem tudom, hogy leplezzem zavaromat. – Jó, hogy kihívott a P., mert úgy sem néztem volna meg ezek után a képet, vagy megmondtam volna, hogy mint mindig ezuttal is a saját kisasszonya az utolsó. Ezzel kezdödött. A Pé. elkért tőle, hogy menjek ki, neki gépelni. Engem kiküld ugyanakkor az Évát behívja és diktál neki. – Délben aztán kirobbant a veszekedés. – Még multkor jó, ha összeállitottuk

a szabadság listát. Ugy jött ki, hogy mind a négyen egyidőbe megyünk nyaralni. Én úgy írtam be, hogy amikor Me. megy a körül menjek én is. Mondanom sem kell, hogy az Éva is ezt az időpontot választotta. A Pálma azért választotta ezt az időt mert együtt megyünk nyaralni. Gizike ilyen szempontból nem számit, mert Ő a kezelést intézi. Ez igy nem lehet mondja Me. – Én máskor nem mehetek mondja Éva! Nem, nem is magáról van szó, maga csak maradjon, mondja gyorsan Me.-! Már az is dühbe hozott, hát ki menjen én! gondoltam legyenek boldogok, ha senki sem akar változtatni, hát majd én eltolom a szabadságomat. Ezt a legtermészetesebben el is fogadta Me. és ezzel minden el is volt intézve. Igy meg is csináltam a kimutatást, de már akkor mikor én változtattam az időponton úgy mondtam: hát legfeljebb egy héttel később megyek szabadságra, ha nem indul a transzport, de én ezt már holnap megmondom biztosan, mert elmegyünk pontosan megérdeklődni! Hétfő csakugyan elmegyünk Pálmával és ahogy visszajöttem közöltem Me.-vel, hogy előbb kell egy héttel menni, mert a kocsi, illetve a transzport később indul. – Me. alig figyelt oda. Később – ugyancsak megemlitettem, én közöltem, hogy előbb kell mennem egy héttel, valakinek másnak kell a szabadságán változtatni, de ha tan. nem veszi komolyan én sem bánom. Jó, majd

elintézzük, feleli. –

Pe. mondja, hogy hétfő elmegy szabadságra! Azt tudja, hogy ha visszajön nem lesz itt senki, egy kisasszony sem, aki dolgozzon! Hogy, hogy, akkor kitör a botrány. Mindannyiunkat visszarendeljük akkor! Én szóltam Me.nek, de Ő nem veszi komolyan, feleltem. – Pe kéri a kimutatást. Hát ez igy bizony nem lehet! Én meg a P. időhöz vagyunk kötve, mi nem változtathatunk rajta, felelem, a Gizike viszont nem ír gyors-gépet, marad még az Éva! Neki kell változtatni. Csak hogy Ő nem változtat, mondja a Pálma Pe-nek, mert Ő akkor megy, amikor Me. –

Bejön Me. és szól Pa. a szabadság ügyében. Hát ez úgy nem lehet, mondja Me., mind a négy nő nem mehet el egyszerre. Megmondtam, hogy mi időhöz vagyunk kötve, nekünk kell menni, marad még az Éva. Az Éva viszont ragaszkodik az Ő idejéhez. Me. pedig gyorsan kijelentette, hogy Ő csak maradjon. Nem értem, hogy lehet valaki annyira időhöz kötve, mikor rokonokhoz megy. Ahogyan Te ragaszkodsz a te idődhöz, ugyanúgy ragaszkodom én is az én időmhöz, felelte. Nem Éva, maga csak maradjon, mondja erre Me. de nem értem, hogy maga miért nem tud két héttel később menni, mondja nekem Me., hiszen először is úgy volt beállítva! Először is nem úgy voltam beállitva, csak mikor senki sem akart változtatni mondtam, hogy én eltolhatom a szabadságomat kivéve, ha nem indul a transzport. De mivel előbb megy a transzport amit én rögtön másnap jelentettem,

nem tudok később menni! Én pedig ezen nem tudok változtatni, - maga nem mondta mindjárt másnap, hogy kéri a változtatást. Én mondtam, csak t. nem vette komolyan! Még mikor a szabadságlistáról a másolatot levittem is kérdeztem, hogy beírjam-e így. De azt mondták nem kell, hiszen lehet változtatni rajta! – Magának sem esne jól, ha más miatt kellene változtatni a szabadságán! feleli Me., magánál ez csak vénkisasszonyos szeszély, hogy megköti magát és ebből nem enged, valósággal vén kisasszonyos modort vesz fel! Erre olyan dühbe jöttem, hogy rendre utasító hangon közbe szóltam: Ezt kikéram magamnak, ahhoz nincs joga, hogy sértegessen! De édes kisleányom kezdi szeliden, Nem érdekel, felelem, azt hiszem én vagyok itt a legrégebbi és a szabadság választás más helyen is elöször azt illeti meg, aki a legrégebbi. De nem érti kezdi ott Évának magyarázni – aki szembe ült vele és gúnyosan össze-összemosolyogtak. – És mindenben ellenem tromfoltak. – Az természetes, hogy soha semmiben

nekem nem ad igazat, már csak azért sem, hogy elenem tegyen, Ő nekem a legnagyobb rosszakarom, jelentettem ki, közel a siráshoz! Erre elpirult, minden szem reá irányozodott. Erre már aztán nem is tudok mit felelni, jelentette ki!

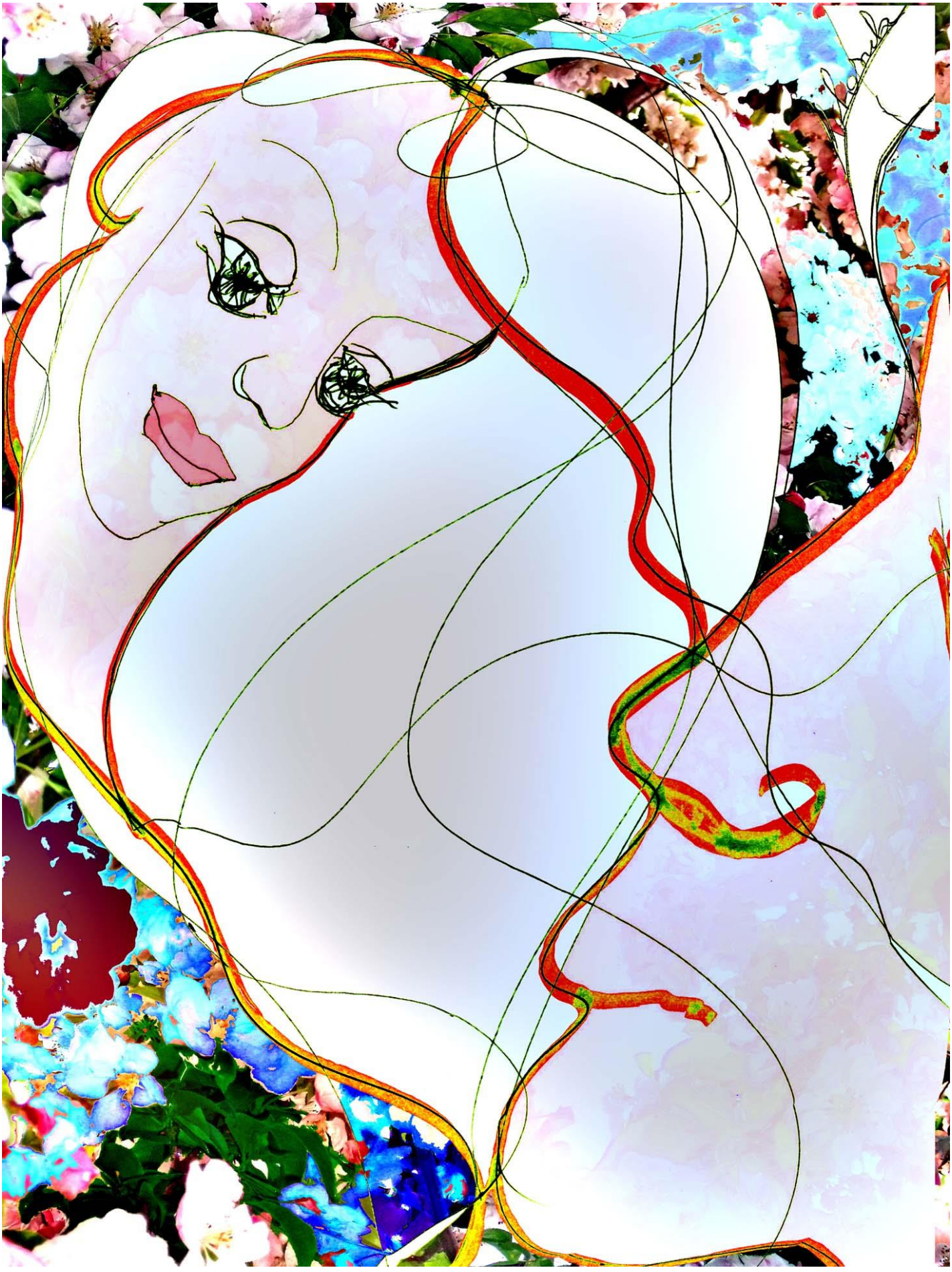
Pé. lehet, hogy az én pártomon van, bár már

senkinek sem hiszek – azt mondja: nem csak azért ne nagyon mosolyogj, a Hédikének sok tekintetben igaza van: jó lenne kicsit komolyabban venni a dolgot! Pa. azt mondja: ne veszekedjetek, máról holnapra úgy is történhet olyan változás. Pé. is megjegyzi, talán az a baj, hogy kevesen vagyunk, pedig úgy tudom, azért vannak most a kinevezések mert utána létszám-csökkentés lesz. – Hát már nagyon itt az ideje, jegyzem meg sóhajtva, - mert egész furcsa helyzetek és különleges szokások alakulnak itt ki. – Ők ketten összemosolyognak, és igyekszenek engem egészen nevetséges szinben feltüntetni, ami azonban nem nagyon sikerült. Mikor kimegyek a másik szobába azt mondja nekem a Be., nem szabad annyira érzékenykedni, hogy mersz te úgy beszélni, Me.-vel. Miért hogy beszéltem? Mit szóltál volna ha ő hivatkozva a hivatali tekintélyére hivatalos hangon kikéri magának a rendre utasitást. Ő feledkezett meg arról, hogy ez hivatalos ügy, miért mondta, hogy ez „vénkisasszonyos szeszélyeskedés”, Ő megsértett engem, hasonlóképen visszatudtam volna sérteni én is, de nem tettem, csak figyelmeztettem. Különben is ha valami baja van közölje azt velem, mondja meg nekem’ De hát mi bajod van neked vele én még soha sem vettem észre, hogy valami rossz indulattal rossz akarattal viseltetett volna irántad. Mit tudtok, vagy hallottok ti, vannak dolgok, amikkel lehet sérteni, anélkül, hogy szavakba kifejezhető formába öntenék. Te tudod, mondja erre Be. „Te mimóza!” Úgy vettem észre, hogy némi csodálattal adózik a bátorságomnak. És mindez az Éva miatt. – Hát mi közöm az Ő ügyükhöz, ha nekem békét hagynak – De miért piszká

lódnak állandóan? Azért mondja Gizike, mert ismernek téged és tudják, hogy előbb-utóbb megsokkalod. Addig piszkálnak mig itt nem hagyod őket. – De hiszen érzem mennyire útjukba vagyok, olyan szivesen mennék, de hova? Milyen fényt vetne reám, hogy megint én kérem el magam? Mi lesz, ha rövidesen változás lesz a minisztériumba és én idegen ismeretlenbe emberek között? Pa. azt mondja: ne mozduljak, Pálma is: hogy mosolyogjak rajtuk. De ezt

ideig-óráig meg tudom tenni, de ami sok, az sok, miért piszkálnak oly feltünően, miért, hogy Éva mindenben – hivatalos ügyben, mert más nem érdekel – az első, én a kisasszonya az utolsó! Megmondtam még a multkor Me.-nek, hogy ha ezek után idevette az Évát, kötelessége maga mellé venni, miért nem vette? Megmondtam mindjárt, hogy tudom jól ki volt az, aki ezt ellenezte, és hogy az ilyen kierőszakolt dolgoknak nincs semmi értelmük. – Hát kivánok én többet, mint, hogy, a hivatalos jogimat hagyják békébe. – Ha akár milyen utolsó, beosztott tisztviselő mellett is vagyok biztos, hogy a saját kisasszonya az első minden hivatalos ügyben. Miért kell nekem csak állandóan nyelnem és pirulnom miatta! –

Én aki hozzámenekültem, látta milyen állapotban vagyok, tudta, hogy egy baráti segitő kézre van szükségem: elfogadta, - hogy a legelső alkalommal elengedje, taszitson egyet rajtam. – És én őrült,

Kotaszek Hedvig: Időtlen-Timeless

csak azt bánom, hogy mondtam neki, hogy miért jöttem el! Mit érti Ő, hogy szerelem- és szerelem között mekkora különbség lehet. -?!

A napokban a Be. volt nálunk. Mint politikai bűnös fogva volt és most váratlanul kiszabadult.

Örömmel üdvözölt. Felemlitette a régi időket, amikor még együtt voltunk. Valami célzást is tett arra, hogy jó hogy itt vagyok Me. mellett. „Azt hiszem jobb lett volna ha nem találkozunk Me'.-vel újra. Szebb lett volna az emlék mind a kettőnknek, szebb emlékeink lennének egymásról. Mi közben ezt mondtam Me. elfordulva állt és zavarában a falon húzgált vonalakat. – Megsajnáltam, talán jobb lett volna, ha nem mondom. De annyira a számra kívánkozott és valószinü Ő is érzi ennek az igazságát. Hogy is lehet, hogy akiről olyan szép és jó véleménnyel voltam, aki annyira megértő, helyes, finom volt, ennyire megváltozzon. Vagy ilyen volt azelőtt is, csak én nem ismertem közelebbről? Pálma azt mondja, hiányzik a gyerekszoba! Hogy van az, hogy vannak dolgok, amit Ő egyáltalában nem ért meg, azt kell, hogy mondjam nincs semmi lelki intelligenciája!

A veszekedés után ahogy megyek a folyóson Ő jön velem szemben. Én halkan köszönök, de Ő nagyon el volt merülve. Mikor elhaladtam mellette, hangosan utánam köszönt, de amilyen hangulatba voltam hátra sem néztem, mentem tovább! Szembe pedig az Éva jött. Remélem nem vette észre, hogy találkoztunk. – Miért is kellett elválnunk, miért kivánta Ő a végén, hogy váljunk el. Csak azért kellett, hogy eljöjjek, hogy ennyi megaláztatás érjen! Most már késő, most már ha ismét visszamennék az lenne a feltünő és pletykára okot adó. Na és kérdés, szeret-e még? Olyan jó lenne megvigasztalódni nála! Kisírni minden bánatom. De engem jó úgy sem érhet már. Pa egyizbe mikor panaszkodtam azt mondja szerelmes vagyok tanácsos úrba, féltékeny vagyok talán? Bár tréfának szánta' nekem mégis nagyon fájt. Nem kérek többet, mint csak azt ami a hivatali jogomhoz tartozik, ha megadják a tiszteletet, nem veszik el a jogaimat, mit törödök én akkor mással! – Ha igy gondol-

kodik, akkor jobb ha többé nem is szólok semmit, feleltem. Dehogy kivánom, hogy még csak hasonló természet is legyen mint ő, nem hogy szeressem!

Olyanból mint Ő volt, nem akarom, hogy kettő legyen. Nem akarom, hogy bárki is elhomályositsa az Ő emlékét! Minél inkább ilyen un-intelligens Ő, minél rosszabb a helyzetem, annál tisztábban ragyog felém az Ő képe és a „mi ideánk!”

Gizikével jövünk egyszer a folyóson és ha nem veszem észre bevitt volna az ottani s.hivatalba, amelynek folyósója, vele közös. Utolsó pillanatban felugrottam a lépcsőn, Gizike pedig megáll az ajtóban és utánam szól „ugyan ne csacsiskodj” és ahogy megfordul vele találja magát szemben. Lehet, hogy Ő meghallotta ezt, mert Gizike azt mondja: nézett utánam!

Miért is vagyok ilyen pehhes, ha már el kellett, hogy jöjjek pont egy ilyen helyet kellett kiválasztanom.

Itthon is ezek az állandó zűr-zavaros állapotok. Apú nem változik, ha Anyuka még annyira krenküli magát is! Mi hazaadjuk a fele fizetésünket és sem Anyukának, sem nekünk nem elég. És béke még most sincs. Söt puskaporos a hangulat! És ilyen háborus világ van 19 éves korom óta és azóta csak egyre rosszabbodik a helyzet. – Ilyen korban a leányok már férjhez szoktak menni. A szokás hatalmáért, meg hogy ne használják a vénkisasszony jelzőt az emberre, már megtenném, bár Hál’ Istennek még nem érzem szükségét. De mi értelme lenne az egésznek? Családot alapitani kiegyensulyozott békés időkben lehetséges, de most? Szegényhez menjek

hogy nyomorogjunk, vagy talán a gyereket én is Anyukára hagyjam? Gazdag emberhez menjek? Ki máma a gazdag ember? Ha fordul a helyzet kérdés az marad-e? Még hálát adhatok a jó Istennek, hogy nem érzem hiányát a férjhez menésnek. Mert azt mondják, hogy ebben a korban a testnek is meg vannak a jogai a test is követel. Vagy talán ez a hiányosság lelkileg egészitödik ki nálam? De különben sem értem, hogy miért mondják, ha én nem érzem a testi kielégülésnek hiányát, hogy állszent vagyok, nem vagyok őszinte, hogy kivánjak valamit, aminek az izét még nem éreztem, nem tudhatom, hogy jó-e, vagy rossz-e?

„VI./22.v.

A hét elején bejön az egyik igazgató, hoz egy tálca cukrász-süteményt! Három és fél darab jutott belőle. Később jön a Me. unokaöccse és ő vele is megettem 2 darabot. Felérve ujságolom, milyen jó napom van ma, 5 cukrász-süteményt

ettem. Hányat tudna még enni, kérdezi Me? Vagy huszat, feleltem. Pálma, hozzon fel 20 dobost. Nem akartam elhinni, hogy igaz legyen. Csak nem gondolja komolyan, szóltam. Csak nem képzeli, hogy el fogadok egy családos embertől ekkora áldozatot. Ne törödjek vele, majd megszerzi Ő azt a pénzt, most már állnom kell a fogadást, felelte. Akkor is vigye haza inkább a gyerekeinek. Ha akar vinni, akkor is inkább vesz 2-3 kg cukrot és felsüti a felesége, jobb az, mint a cukrászdai dolgok, felelte. Közbe megérkezett a sütemény. Pálma odasúgja, majd segit nekem, csak fogadjam el. – Percekig a meghatottságtól – szóhoz sem tudtam jutni, csak néztem-néztem a süteményeket és nem akartam elhinni, hogy ez valóság! Me. nagyon nevetett. Már ez is megéri, ahogyan, amilyen gyengéd, szerelmes pillantással nézi, szinte becézi a süteményeket, mondja. Hát ez olyan szép, hogy kár megtar-

tani. 18 dobos és két fatekercs. – Legalább azt engedje meg, hogy hazavigyem, inkább kifizetem. A fogadás ugyanis úgy szólt, ha nem bírom megenni, én fizetem az árát. Sürgetett egyre, hogy egyem már. Neki fogtam. Az első három darab nagyon izlett, a negyediket már nem ettem étvággyal. Na mi az, nem megy? Meghalnék ha ezt mind megenném inkább hazaviszem a többit, mondtam és azzal már nyujtok is át 20 Ft-ot. Beismerem, hogy a fogadást elvesztettem. Ugyan csak elöttünk akarja adni itt a bankot, csak nem azt akarja elhitetni, hogy többet már nem bir megenni, az lehetetlen? – Ezt úgy sem hiszem. – Ettem-ettem, az 5-ik darabnál már a hideg is rázott, szinte kinlódtam már, éreztem ha ez igy megy, beteg leszek. Pálmának egy cédulára pár sort írtam és odatettem az asztalára megforditva! „Pálma, amit a bal oldalra teszek azt tüntesd el” ez volt ráírva. Közbe pedig mimeltem az evést. Mindegyikbe belekezdtem 3-4-et tettem magamhoz, míg aztán a Pálma odajött és elvitte őket. Olyan ügyesen csinálta, hogy nem vették észre, pedig figyeltek úgy Me, mint az Éva! Én nagyon hálás voltam ezért a Pálmának és mondtam neki, hogy amiket eltett mind a övé! Még hét darab volt hátra, Itt azonban már végleg bemondtam a csődöt, jött az Évi és 4-et megevett, a többit pedig elkináltuk. – Alig hogy megkaptam a süteményeket bejön az Éva. Ki hozta, kérdi. Én hoztam feleli a Pálma: de ki hozatta? fordul Me. felé! Igen a Pálma volt érte, mondja ismételten Me, de közbe látszott rajta, hogy zavarba jön. De azt kérdezem, mondja most már ingerülten Éva: ki hozatta! Én vallotta be Me.’ Közbe is rossz májuskodott. Mikor mondtam, hogy nem

bírom megenni, belátom, hogy veszitettem, majd hazaviszem a többit. Azt már nem, szólt. Azt szét kell osztani és aztán megfizetni. Erröl nem volt

szó, hogy szét is kell osztani, csak arról, hogy ha nem bírom megenni, megfizetem! Igen szól Me. is közbe! Elég az hozzá, hogy a végén mondtam, ezentul jobban fogok vigyázni mielőtt szólok, nehogy egy szavam 36 Ft-ba kerüljön! A hátralevő 16 Ft-t pedig engedje meg, hogy részletekbe törlesszem, feleltem. Jó, rendben van, szólt mosolyogva. – Pálma mondta, hogy az eltüntetett darabokról ne szóljunk senkinek se, hogy higyjék, hogy azért mégis kitettél magadért. Jó rendben van. – Másnap reggel azzal fogad az Éva: hol vannak a sütemények? – Meglepetten ránézek – éreztem, hogy itt valami nincs rendjén -, megettem, mondom szemlesütve. –

Igen, és ez mi? mutatja felém a papírt. Erre elnevettem magam. Hát ezt meg hol találtad? elárult a cédula! hát igen, csak nem képzelték, hogy megbírom enni, mind a huszat? Azzal már el is lett volna ütve az egész. Megértem, hogy ha olyan ügyesen csinálták, nem baj, egy kis huncutkodás nem számit, ezt megteszi az ember, de a cédulát nem lett volna szabad meghagyni. Mert bár itt ültem és figyeltem magukat – olyan ügyesen csinálták, hogy bizony nem vettem észre! Igen a Pálma olyan helyes volt, hogy segitett nekem, csak idejött a telefonhoz, és a zsebébe dugta a süteményt, feleltem és viccnek vettük az egész dolgot. Me. nagyokat nevetett és beteszi a cédulát a gépbe és ráirta: csalók! Jön be a Pálma. Na Pálma előhagytad a cédulát, el vagyunk árulva, fogadom ezzel. Ő jön a helyére értelmetlenül. Mi ez Pálmácska? szól mosolyogva Me és a cédulára mutat. Nem tudom, mi ez, kérdi meglepetten. Nem tudja, hát hol vannak az eltüntetett sütemények? Mi ez vicc, kérdezi P.? Becsület szavamra nem tudom mi ez a cédula, most látom elöször. De P., szólok, hiszen én tettem az asztalodra! De hát én nem tudok

róla, felelte. Ugy, hogy el kellett neki mondani az egészet. Kisült, hogy egy pehhes véletlen volt, ugyanis P. nem vette észre a cédulát, amit én az asztalára tettem! De én ezt nem tudhattam, és szentül meg voltam gyözödve róla, hogy Ő olvasta ezt a cédulát, és azért jött eltüntetni a süteményeket. Közbe P. nem tudott róla, hogy mit beszéltünk míg nem volt bent, azért is fogadtam én azzal, hogy el vagyunk árulva! De P. fogadott, ő nem látta a süteményeket, még, ha olvasta

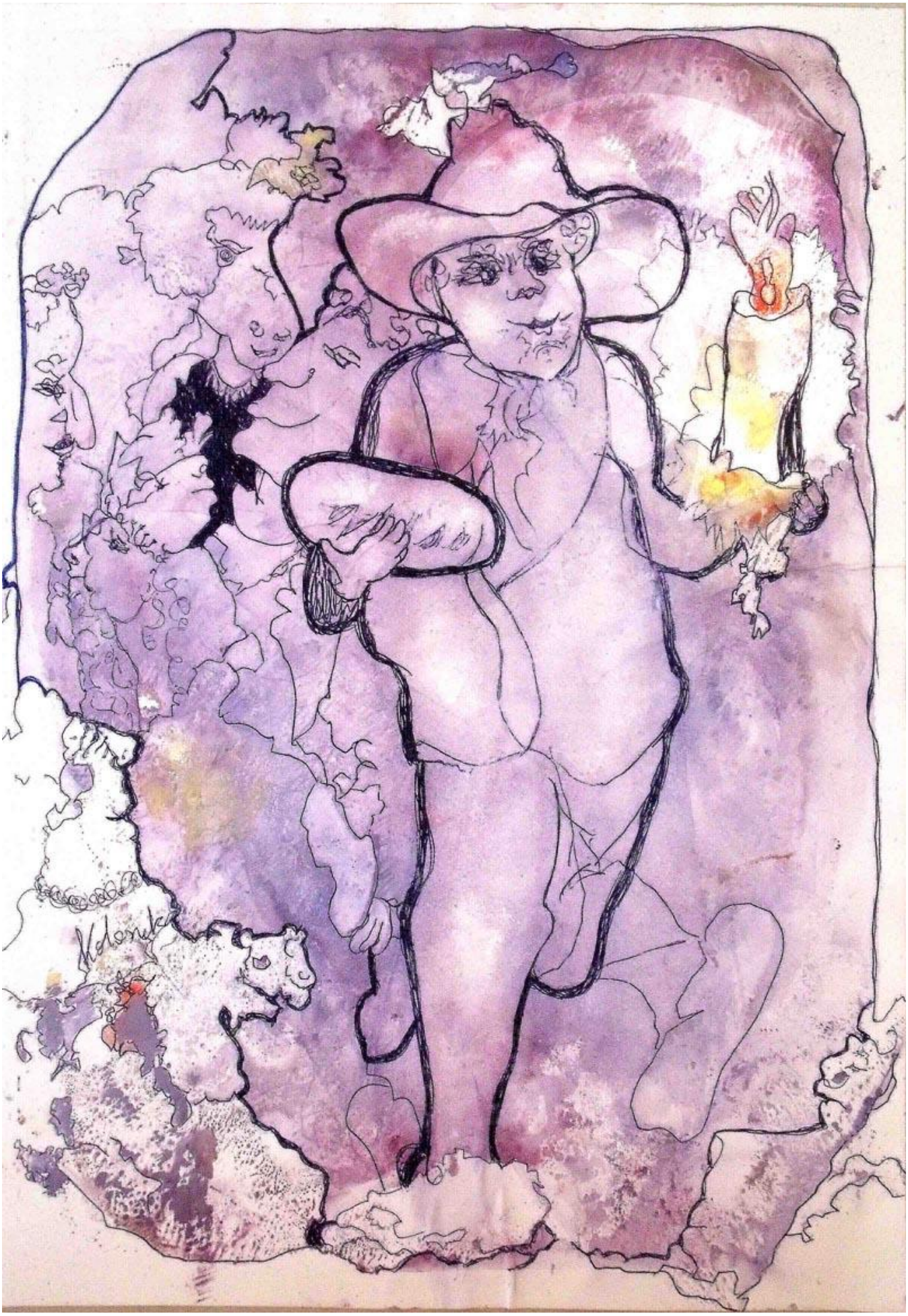
volna is a cédulát, akkor sem reagált volna reá! Látod és te mondtad a H.: mondja Éva, - hogy csak add meg, ha már hösködtél, most csak rajta, én pedig nyugodtan ki mertem menni, abba a reménybe, hogy te még szigorubban ellenörzöd őt, mint én! Pálma még mindig annyira tagadott, hogy ez már szinte komikus volt, én is egész zavarba jöttem már, hogy mikor olyan világosan feltártuk a helyzetet, nem akarja még mindig beismerni! Közbe kimentem Gizike szobájába póstázni. Egyszercsak betoppan Pálma: szégyeld magad, tud meg, hogy megszüntél a barátnőm lenni, direkt kértelek tegnap, hogy senkinek ne szólj róla és te az első alkalommal elárulsz. De hát hallgass meg: szóltam: ha megtalálták a cédulát, bizonyiték van a kezükbe, nem tagadhatok, ha csak nem akarok nevetséges szinben feltünni. Na de én rajtam nevethet most mindenki, azért jött oda hozzám Me: megsimogatta a fejemet és mondta, P. magában csalódtam. Kell ez nekem! Mit törödök én te veled, de Ő mégis a fönököm, hogyan álljak meg ezek után előtte, legszivesebben a föld alá süllyednék! De hát miért tagadtál, mikor a bizonyiték a kezébe volt, gondolhattad, hogy ezáltal nevetségessé teszed magadat. – De miért rántottál engem is bele a dologba, miért mondtad, hogy segitettem neked.

Mondtad volna, hogy igaz, hogy írtad azt a cédulát, de én erre nem reagáltam, és hogy a süteményeket te tüntetted el. Én azért fogadtam, mert én hű akartam lenni a megállapodásunkhoz, a végsőkig védeni az igazunkat, mert én ilyen bolond vagyok a végsőkig kiállok azért, akit szeretek, aki a barátnőm, és ezt kapom hálából, hogy engem is beránt. Jó néznénk ki ha mindenki igy cselekedne. Ott van nézd meg az O., hogy hallgat mindenkiről, akik benne voltak a dolgokban, még jobban mint ő, azért veszitette el Németország is a háborut, mert nem volt összetartás, árulás történt. Engem szóhoz sem hagyott jutni, becsapta az ajtót és kiment, tud meg nekem megszüntél barátnőm lenni, tőlem az életbe semmi szivességet ne várj, én soha az életbe nem teszek érted semmit! Nézd Pálma, szóltam később, mikor én is bementem a szobánkba: Nézd Pálma akárhogy is alakult ki az ügy, egyet mondhatok nem volt szándékomban neked ártani. Lehet, hogy bajt okoztam neked, de nem szándékosan tettem. Akaratomon kívül. Annyira meglepett ez a cédula, hogy egyedül azt tartottam helyesnek, ha őszintén megmondok mindent. Én azt hittem, hogy majd te is nevetsz egyet rajta, és el van intézve. Azzal rontottad el az egészet, hogy tagadtál. Lehet, hogy igazad van és nem igy kellett volna viselkednem, de nem vagyok a hazugság terén olyan jártas,

hogy mindjárt fel találjam magam, hogy kimagyarázkodjak, egy ujabb hazugsággal tetézzem! Ehhez gyakorlat kell és nagyobb emberismeret. – Különben pedig szivességet én nem csak tőled, de

senkitől nem szoktam kérni. Ha magától felajánlja valaki rendben van! De én tőled sem kértem sem a multban sem pedig nem fogok kérni a jövőben sem! De Ő alig hallgatott reám, csak fújta a maga igazát. – Meg kell még jegyeznem, hogy az Éva a nagy felfedezése után még odasúgta Me: látja igy hihet a H-nek! Jól mondják azt, „hogy a hazug embert előbb utól, lehet érni, mint a sánta kutyát." – Na és mond Éva, most boldogabb vagy, hogy beárultál bennünket? látod a Pálma az kolléganő, de te, benned semmi kollégaritás nincs?! Mi lett volna, ha már megtalálod a cédulát odajöttél volna hozzám és nekem megmutatod, de te szaladtál Me-hez egyenesen. Holmi árulkodó judások ebből nem kapnak, - jegyzem meg később. –

Sértödötten eltávozott, de még előbb tisztázta a dolgot, hogy Ő ebben nem lát semmi árulást. Itt fogadásról volt szó, és Ő kötelességének érezte megmondani Me-nek. Később bejön tan. éhes vagyok!" nyafogja /abba a reménybe, hogy talán majd az Ő kedvéért is hozat Me. valamit/ Mit csináljak, szól Me? Én magam is megennék valami jót. A Fe. éppen bent volt. Ta. engedje el a H-t küldök át sonkát, nekem van bent. Igy elmentem vele és egy jó 30-40 dkg-os sonkát adott át azzal, hogy hármunké, már akik abba a szobába vagyunk. /Én felhoztam és, mint, hogy állandó jövés van szendvicset

Kotaszek Hedvig: A költő kenyere

csináltam/ kenyeret – retket vettem hozzá, bár pénzem már erősen fogytán/ és mindenkit megvendégeltünk. –

„18.-ika szerda.” Azért emelem ki különösen ezt a napot, mert egyszer azt álmodtam, hogy 18.-án jött haza a Feri. –

Ülök a vonatba, mikor egy rikkancs arra haladva kiabálja: itt a hazaérkező hadifoglyokról a jelentés. – Akaratlanul is felé nézek, de rögtön utána el is fordulok. – A gyerek meglátta, hogy felé nézek, felugrik és mivel én nem néztem felé, a többinek kínálja az újságot. – Már leugrik, mikor valami arra ösztönöz, hogy vegyek egy számot. Szólok utána és Ő felad egy lapot. Nagyjából átfutom, közbe az a gondolat foglalkoztat, mit akarok, tulajdonképen kit keresek? Már éppen össze akarom hajtani, mikor az első sorokban ezt látom „ A hazaérkező hadifoglyok részéről dr. Nagy Ferenc volt hadifogoly mond köszönetet hazaérkezésükkor a következő képpen: Jó lehet tudjuk, hogy a békeszerződések még nem kezdődtek meg, ez nemes gesztus az oroszoktól, hogy mégis hazaengedtek stb. – Egy darabig csak nézem, jól látok! Ez Ő!? De a következő percben már korholom is magam! Hogy lehetek ilyan naiv, csak nem képzelem, hogy ez „Ő”. Annyi ilyen hasonló nevű van, hogy már szinte nem is hiszem, hogy Ő lehet. – Már ha reá is gondolok az nap többször elhesegetem a gondolatot … csak ne ringassam magam felesleges illuziókba! –

Másnap reggel bemegyek. – Me. olyan kedvesen fogad, hogy szinte a régi időket juttatja eszembe, mikor még irányomba csupa jóság volt. –

Egyszerre megjelenik a K. Mária és kihivja az Évát /aki történetesen, - bár az a csoda ha ott nincs – ott időzött nálunk. – Kimennek a folyósora,

én pedig éppen arra tartok. Látom, hogy a Mária mutat valamit az Évának. Mit érdekel engem, gondolom és csak annyit láttam valami körözvény-féle. –

Visszaérve a szobámba, bent van az Éva a Máriával és Me.-vel nagyban tárgyalnak. Mária és Szab. beszél. Akit az nem birt, az nem állhatott meg előtte. Ott volt pl a N. F. olyan rendes gyerek volt, és nem birta. Me., mint akinek hirtelen eszébe jutott valami, felém fordul. Hédike azám, a tegnapi ujságba olvastam, hogy dr. N.F. mondott köszönetet a hazaérkező hadifoglyok részéről.

Rögtön magára gondoltam, jó lesz figyelemmel kisérni! Érdekes- szólalok én is olvastam! Igen, bár soha nem szoktam megvenni ezt az ujságot, most a kezembe került. Én nekem is ez az első szám, amit megvettem, és egy percre én is gondoltam erre, de annyi ilyen hasonló nevü van! Csodálatos! Hogy M.-úrnak is véletlenül kezébe került ez a lap. Most, hogy már kétoldalról is meg van a reményünk, erősebben kezdek hinni benne, hogy ez a sors ujja! –

És végtelen hála és jól eső érzés fogott el M-vel szemben is. – Feledtem és megbocsátottam mindent neki, amivel fájdalmat okozott nekem, mert mégis csak azt látom, hogy Me. az én pártomon van, hogy az én javamat , örömet szeretné: hiszen azt mondta: rögtön magára gondoltam. Hát nem szép tőle?! És elhatároztam, hogy minden kisebb szúrkálást eltürök, hiszen ő jóakarattal, jóindulattal van irántam. – Ilyen mélységes, csendes hála érzett fogott el, egy szebb jövöbe vetett, alig

serkenő remény, mikor hoznak egy körözvényt átvételre. Az utolsó bekezdéseket olvasom, hogy röviden a lényeget tudjam! Mi ez Tanácsos úr! Azzal a másik nyujtom felé és olvassuk együtt. Csak azt tudom hirtelen felfogni, M. L. –t ügyosztályvezetői szolgálata alól felmentem és helyette P… bízom meg!

Ta Úr szólok olyan hangon melyből a meglepetés és a sajnálat érzödött, hogy lehet ez, ne menjen, akkor én is megyek! És szinte szerettem volna felugrani és odamenni hozzá, hogy ne búsúljon én nagyon vele együtt érzek! De az Éva ott állt mellette. – Ő pedig nagyon csendesen, szinte természetesen vette tudomásul. –

Átolvasom már végig -, gondoltam, és ahogy úgy olvasom, látom, hogy helyette Me. egy más osztály vezetését kapja meg. Tovább érve látom az Éva nevét is. Hát te hová kerülsz, kérdezem, mert annyira izgatott voltam, hogy nem tudtam felfogni a tényt! Tehát egy helyre kerülnek. – Ekkor ébredt fel bennem a sejtés, a gyanú? Hiszen ez egy kicsinált dolog. – És akkor Me., azt mondja, hogy „meglepetésszerüen érte! / én kérdeztem: tudott valamit erről?/ És ez a parancs, Ő-neki engedelmeskedni kell.” Na most boldog lesz a P. – Majd meglátjuk milyen fönök lesz? – T. mindnyájan nagyon sajnáljuk. – feleltem.

De velem nem voltak megelégedve. A Gizi is kifogásolt .. éreztem, hogy ez nekem is szól! De, hát én nem akartam rosszat, én csak figyelmeztetni szerettem

volna, és nem tudtam hizelegni, jóváhagyni, helyesnek, mikor nem úgy volt. – Ennyire félreértett volna? Nem, dehogy ez csak leppell … a mi leplünk alatt akar megbújni az igazság elől, hogy Ő fe-

dezve legyen, hogy miért igy történt a dolog. Nem hiába míg mellette voltam – soha nem éreztem biztosnak, huzamosabbnak a helyemet, nem egyszer mondtam Pa- is, szeretnék elrepülni innen, érzem, hogy a terhükre vagyok. – És mikor a P. kierőszakolta, hogy engem hagyjon maga mellett, hogy képzeli, hogy az Évát vegye oda? Nagyon örülök, hogy megmondtam akkor: nagyon jól tudom, hogy azt, hogy itt vagyok egyedül a P. köszönhettem, már amennyiben az ilyesmit köszönni lehet, mert nincs semmi értelme a kierőszakolt dolgoknak. –

Az elnöki személyzeti a H. igazgató is mondta, hogy Me. tudott a dolgokról, hiszen annyit járt ide. – És, hogy adják előttem az értetlent. – Erre már nagyon mérges lettem. – És Pálma is olyan célzásokat tett, mint aki tudott a dologról. Felhivták P. gratulálni. Me. azt mondja, a hölgyek is azt mondják, hogy örülnek neki, még az egyik helye ki sem hült, már örülnek a másiknak. – Közbe ahogy Pálma beszél P-vel, elszólja magát, ja azt már megbeszélték F.T. urral! Úgy, tehát tan úr már tudott a dologról és, hogy lehet akkor, hogy az előbb meg azt mondta, hogy nem tudott, hogy nagyon meglepi a dolog? Nem szólt egy szót sem, mert nem tudott volna mit felelni. Na majd meglátjuk ki lesz a jobb fönök, mondja. Az biztos, hogy a P. szigorubb lesz, erélyesebb, de egy biztos, hogy igazságos – feleltem.

Nagyon mérges voltam, hogy végeredményben itt mindenki tudott a dologról, csak én nem. – De ural-

kodtam magamon. – Mikor azt mondja: nem valami jó osztályra kerültem, azért mondott le …, mert az oroszok már megfenyegették egy párszor, hogy elviszik. – Nem baj, ott lesz az Éva, majd megvédi, mondtam! Oda olyan békés ember kell mint T. úr, aki nem szeret vitatkozni, aki olyan békés természetü, mint maga, akinek minden mindegy. – majd kiegyez velük is! Ki lesz a kisasszonyod? kérdi Pá. Aki a … volt! Ugyan, nem szégyenli magát, az Évát csak disznek viszi! Elég erős célzásokat tettek a leányok is, de lepergett róluk. – Én pedig itt maradtam mindenből kizárva, mindenkitől elfeledve, egyedül, elhagyatva. – Hogy én gazda

nélkül maradtam, az nem számit! Eleinte az volt az érzésem, ha őt elhelyezik, biztos rólam is gondoskodnak! De nem sok a reményem! – Egész éjjel nem birtam aludni, és hajnal felé elhatároztam, hogy levélben elbúcsúzom tőle finoman, érthetően. Kissé felemlitve azt, hogy hogyan jöttem hozzá, és miért hozzá, akit úgy ismertem, hogy pártfogol, segit elviselnem a terhet és, hogy tudom, hogy benne a szándék megvolt és nem rajta mulott, hogy mellékvágányra siklott az egész. Nem haragszom, csak fáj, hogy benne is csalódtam. A végén idézem egykori mondását „most kezdem megismerni az életet … és benne az embereket. Végül köszönetemet és hálámat fejezem ki annak „ a régi Me...,' aki úriember csupa jóakarat, csupa sziv, és lélek volt. – Az elején kimentem magam, hogy nem veszek részt a Búcsú-vacsorán' mert nem tudok kétszinű lenni /u. is a leányok Búcsú-vacsorát rendeznek neki és nekem is ide akarták adni

a levelet, hogy olvassam el – melyben a feleségétől – számára kimaradási engedélyt kérnek. Mikor felém nyújtják elfordulok és azt mondom „nem érdekel! Mi az, hogy nem érdekel?! szól P., Furcsa, jegyzi meg Me. is! Utóvégre a te főnököd volt, mi az, hogy nem érdekel, szól P.? Akkor sem érdekel! igyekeztem minél közönyösebben válaszolni. – Velem hüjét akarnak játszani, hogy mindenki rajtam nevessen, elég sokáig voltam útjukba, nem akarok továbbra is a terhükre lenni. Menjek el kedvesen mosolyogva, helyesnek tartva mindent, talán … ez lenne az okos, a helyes, de ekkora elszántságra képtelen vagyok!

A következő szakaszban megköszönöm az irántam tanusított jó indulatát és bocsánatát kérem, hogy olyan sokáig a terhére voltam. – Annyira erősen hajtott e levél megírásának a gondolata, hogy ahogy kicsit megvilágosodott, rögtön felkeltem és gyorsírásban leírtam, amit másnap reggel hivatalban legépelterm. Anyuka látta, hogy ébren alszom! Mi az nem tudsz aludni? szólt. Oh vajjon sejti-e valaki mi minden megy bennem végbe?! Úgy jöttem el töle „I," mint aki csalódott a szerelembe, most pedig úgy maradtam, mint aki csalódott a barátságba! Mi marad még hátra, csalódhatom-e még jobban és fájdalmasabban, mint a két legszebbnek, legigazibbnak, leg-magasztosabbnak hit eszmébe! Emlékszik-e néha még arra, hogyan jöttem hozzá, a régi idők, régi jó emberét keresve, akihez hittel, bizalommal közeledtem, akinek feltártam vérző szivemet és már az első alkalommal azt kaptam:

neki mindegy! Mindegy, hogy ki van mellette! Látszik, hogy milyen nagyon megérthetett! –

És az első nap szörnyü ébredésébe nem állt mellettem senki. – Pálma, aki csak délfelé jött be, és közöltük vele a hírt, sugárzott a boldogságtól. Mi oszt. vezetőék, már csak igy beszél. – Jól esett volna, ha tudva azt, hogy mi mehet bennem végig, mellém áll. – De vigan, örömmel, elsők között távozott! Neki még jól is jött. Azok után, hogy szégyenbe maradt Me. előtt – ugyis azt fájlalta, hogy hogy fog ezek után tan. előtt megállni – még kapóra is jött, hogy elmegy Me. –

Már látom, hogy egy kitervelt, előre megfontolt szándék volt az egész! Hogyan is tudhattam volna róla, hiszen minden a hátam mögött történt. Benne volt az Éva és Me.-ről nem is szólva' a K.M., az Ani és még sokan mások, akiket talán nem is sejtek. Hiszen nem egyszer igyekezett Me-nek előttem: felhívni a figyelmét egy-egy tévedésemre, hibámra', hát még a hátam mögött mi mindent mondhat reám és keb. barátnője K.M. Mikor a Ferit emlitve Me hozzáteszi: rögtön magára gondoltam, láttam, hogy leesik az álla, gyorsan igyekezett más valakit emliteni! A körözvény amit pedig akkor néztek egész biztos az emlitett körözvény volt, mert pár percre rá, már hoztak belőle az osztály részére is. – Igy legalább az utolsó szál is elszakad, mely még a Ferihez vezetett. Azért is fáj olyan nagyon a dolog, mert hiszen már úgy szerette a Ferit, és tudja, hogy a Feri engemet szeretet és én őt, nem lett volna szabad

igy bánnia velem már csak azért sem, mert az Ő egyik barátjának kedves vagyok!? Inkább őriznie, tanitgatnia kellett volna, hogyha elérkezik egyszer az idő „ bár hinni már nem tudom, hogy boldog leszek" – át adhasson neki, mint akit őrzött az Ő számára!

Nagyon szomorú voltam egész nap. Mindjárt reggel asztalára tettem a 16. – Ft-t cédula kiséretébe: -Semmi pénzem nem volt, a Jolitól kértem kölcsön, mert nem tudtam volna tartozni ezek után neki'- ,adtam 20.-Ft-t, tartozom még 16.-Ft-tal, amit ezennel átadok. Tartozás össz: 36.-Ft. Köszönöm a hitelt „Hedvig"

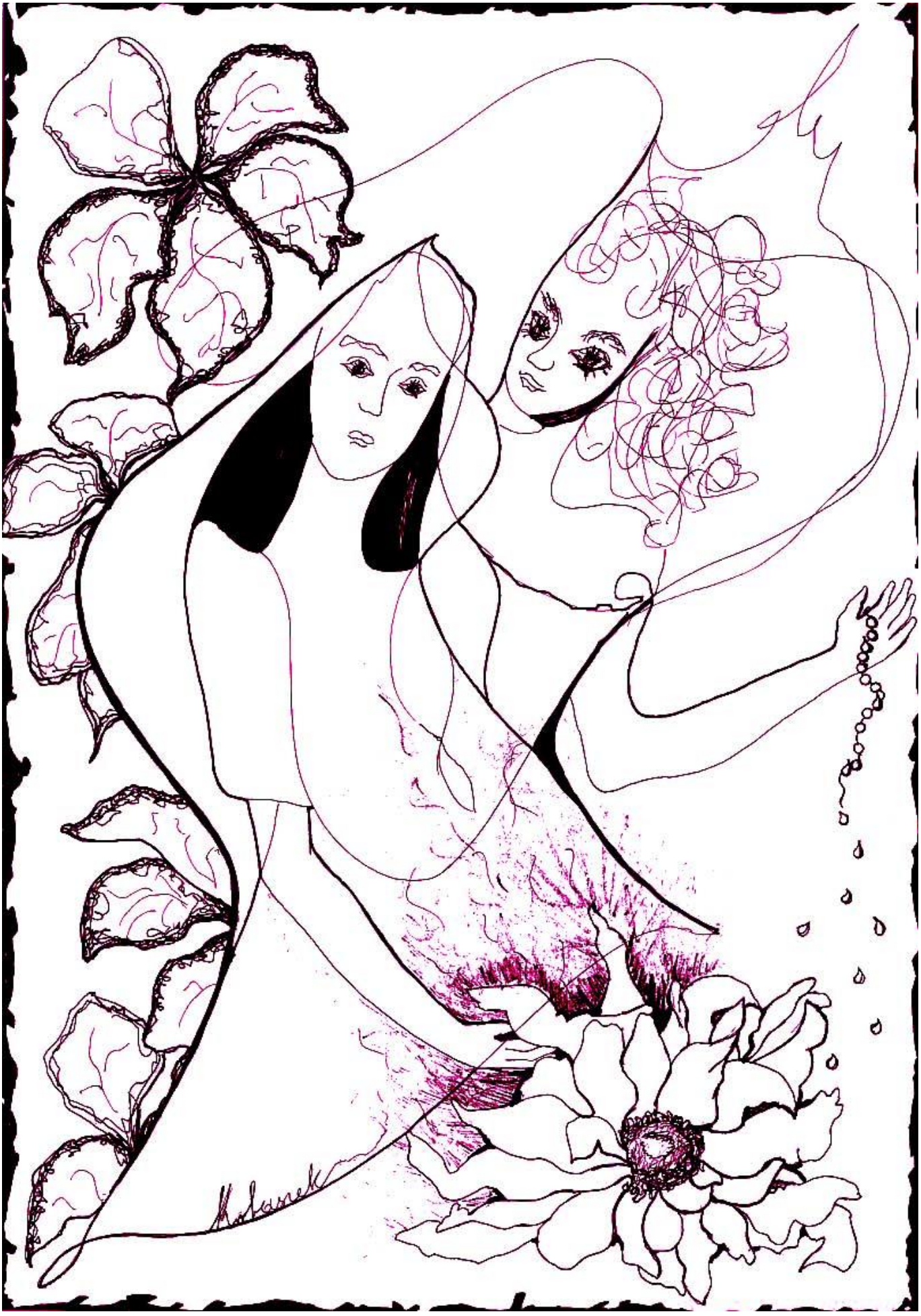
Erre vonatkozólag megjegyzem még, hogy a Éva mikor megtalálta a cédulát elöszeretettel hangsulyozta a „csaló" szót. Nézd, feleltem, ha szándékomba lett volna csalni, akkor eltüntettem volna az összes süteményt, de ez volt a

szándékom, hogy ha többet nem, legalább egyet megvegyek, mert nem akartam elfogadni egy olyan embertől, akinek gyerekei vannak! Könnyü azt most már mondani! felelte. – Ha nem hiszed, hogy igy volt, akkor miért adtam volna oda – már az első három darab után a 20.-Ft-t, igaz-e t. úr? Igaz, felelte M. –

Közbe Pá. diktál gyorsba nekem mikor bejön Me. Helyére érve állva elolvassa a cédulát és hangosan elneveti magát: mi az Hédike, már csak irásba beszélgetünk egymással, tegye el a pénzt, majd ha egyszer sok felesleges pénze lesz, akkor adja meg. – Engem a sírás folytogatott, miközben mondtam /ugyanis Ő közbe a pénzt visszatette az asztalomra, de közbe elgurult egy forint, úgyhogy azt kellett keresnie/

Tanácsos úr elmegy és én kötelességemnek éreztem rendezni a tartozásom. Mikor megtalálta a Forintot és letette az asztalomra, azt mondtam: én oda

adtam a pénzt, további felelősséget érte nem vállalok! Hogy érti? Ugy, hogy vigye el onnan. Közbe a P. megszólal, hogy legyek szives elolvasni, amit írtam. De ekkor már csupa könny volt a szemem és nem éreztem biztosnak magam, hogyha megszólalok, nem-e tör fel

Kotaszek Hedvig: Gyöngyös

belőlem a zokogás. – Nem szóltam semmit, ő pedig reám nézett: mi baj, Hédike!? Látod Laci, hogy szeretnek téged, hogy megsirat a H? Erre valóban nem számitottam, jegyzi meg mögöttem, megilletődött hangon Me. – Mikor elég erősnek éreztem magam a visszaolvasásra, visszaolvastam, de szégyeltem magam, mert annyira kiérződött a lelki zaklatottság a hangomból, hogy még ez is inkább zokogáshoz hasonlitott, kis idő mulva nem bírtam tovább olvasni, még jobban elérzékenyedve a saját hangomtól. – Laci azt akarom kérdezni tőled, hogy te ugye nem válsz meg teljesen, az osztálytól, sok olyan ügy van, amit majd még meg kell tárgyalnunk, együtt intéznünk!

És én nem tudom mi lesz itt, ha a Hédike is elmegy. Mert tegnap már emlitette, hogy ő sem marad. Egyedüli komoly munkaerő, akire számitani lehet. – Mert a Pálma nem dolgozik másnak! Mi a H-t el nem engedhetjük, mert akkor nincs itt aki dolgozzon, akkor én is elmegyek. – De miért mondja mindezt T.-nek, Ő már nem tartozik az osztályra, mit érdekli őt, hogy elmegyek vagy maradok-e? szólok közbe. De mennyire, hogy érdekel, szól P.-ek. Nem egészen úgy van ahogy maga gondolja, mert mi egyszerüen nem engedjük magát, utóvégre ez hivatal és annak dolgozik, akinek mondják. – Az igaz és mégis akkor megyek el amikor akarok. – Ha kedvem van itt maradok, ha nem, elmegyek. – Dolgozni szeretek és tudok – éppen azért nem engedjük, mondja Pá. –

Azt hiszem majd megállom másutt is a helyem. – Különben sem tartom szükségesnek bejelenteni mik a terveim, mint ahogyan azt mások sem tartották szükségesnek! De éppen azért mert maga jól dolgozik nem engedjük – mondja Pé. Utóvégre a hivatalban nem a személy a fontos, hanem a munka. – Éppen azért a teljesitményen van a hangsuly, éppen ezért nem kell annyira ragaszkodni hozzám! Sőt ellenkezőleg még jobb cserét is csinálhatnak. – mondtam! Már pedig magát el nem engedjük, mondja Pé. Azt majd meglátjuk! Ha kedvem lesz minden esetre elmegyek és akkor ebben senki meg nem akadályozhat, ha szép szerével nem megy, majd egy felsőbb forumhoz fordulok. – Ez mind inkább Me-nek szólt: mert nem akartam, hogy sajnáljon, hogy azt hidje, hogy nem veszem olyan tragikusan a helyzetet. – Nem akarom a kijátszott, megcsalt szerepet betölteni. – Hogy ki az a felsőbb forum azt bizony én nem tudom, és hogy hova mennék azt pedig pláne nem. Csak egyet tudok, hogy nem valami ideális állapotba kerültem. – A főnök elment, a kisasszony itt maradt. – Már látom, csak akkor ragaszkodnak az emberhez, ha szerelem van. – Bár nálam még ez is

forditva történt! Sokat gondoltam reá is. Valószinü, hogy olvasta Ő is a körözvényt, de talán még örül is neki, hogy igy történt a dolog. Kellett nekem annyira biznom a Me-be. – Annyi szépet és jót mondani, hiszen Ő is csak férfi, méghozzá milyen puha, gyenge báb. Ezt a gúnyt éreztem ki akkor is, mikor egyszer telefonált:

nem tudja hol van Me? Jó lesz rá vigyázni, szereti a görbe utakat! Tehát tud ő is a dologról. És találkoztam kétszer is azóta vele. –De közömbös neki is, hogy mi történik. Bár most szó nélkül mennék hozzá, már csak azért is, mert Me. ilyen jó példával járt elő. És nem értem mivel tartja fogva annyira az Éva! Most is – bár most már tudja, hogy ő lesz a kis asszonya, minden percet megragad, hogy bejöjjön. Hát nincs az a nagy szerelem, mely ennyi idő óta tart, és ennyire reáfekszik Me-re, hogy nem unja, nem idegesiti, hogy minden percben ott van! Mert azt határozottan tudom, hogy szeretett, hogy csupa jó indulat volt irányomban, különben ha erről nem lettem volna meggyözödve, hogy mertem volna hozzájárni, hogy tudtam volna bizalmas lenni hozzá! Valami történik itt, valami áskálodás van itt ellenem, őt pedig nem nehéz befolyásolni. Azért is írom hozzá a levelet, hogy kicsit felhívjam a figyelmét régebbi énjére. – Mikor P. lediktálta a gyorsat kiment ő is, Me. is. – Én pedig az ablakhoz mentem és sírtam. Lujzi hozzámjött, átölelt, kérdezett. Majd Pálma is odajött. Ne csacsiskodj, neked most olyan büszkén kéne viselkedned, mint aki észre sem veszi a dolgokat. – Mond, mi bánt? Nem leszek őszinte soha többé senkihez. Később aztán megmondtam a Pálmának. – Szépen viselkedtél te is. Az első próbatételnél odavágod nekem a barátságot! Hát tud meg nekem sem kell egy olyan barátság, egy olyan barátnö, aki annyi rosszakaratot tételez rólam fel, mint te, aki azt hiszi rólam, hogy nekem szándékomban van őt bajba sodorni. Én azt hittem, hogy barátnő az, aki az embert ismeri, aki meg-

érti, de koránt sem ismersz, és még kevésbé értesz meg. – Most jegyezd meg magadnak, hogy én soha senkinek rosszat nem akarok, legalább is szándékosan soha senkinek sem teszek rosszat, nemcsak, hogy barátnőnek nem, de még a legnagyobb ellenségemnek sem. – Én tőlem maradhat mindenki békébe, én senkinek nem akarok ártani, miattam senkinek se görbüljön meg egy haja-szála sem.- És te csak azt veszed, hogy te vagy érzékeny, ugyanakkor a másikra nem

gondolsz, hogy az talán még érzékenyebb. Nem tartok igényt a barátságodra, igyekezzünk egymással jó kolléganők lenni és semmi más!

Mikor kimentem Lujzi odajött hozzám. Mond el mi bajod van? Már tegnap is láttam, hogy valami bánt. Ugy szeretném tudni! Nem lehet Lujzikám, majd egyszer talán elmondom, ha egy kicsit lecsitultam. Csak annyit mondjál az Éva és Me. – Igen, feleltem, és ezzel mentem tovább. – Nagyon gyötört a kétség, hogy széttépem a levelet és nem adom át! Hiszen Me.-ből már ugy kihalt minden jó érzés irányomban, hogy csak nevet a levelem, legfeljebb dühös lesz, de nem érti meg. – Látta, hogy zokogom, de nem hatódott meg, máskor nem bírta volna nézni „emlékszem egy mondásra: mindent inkább Hédikém, csak ezt ne, inkább legyen olyan csipős a nyelve, mint a napokban, inkább elviselem, csak sírni ne lássam. –

Később bejött a Mária. Ahogy reámnéz azt mondja mi baj H? Valami bement a szemedbe? Igen, hagytam reá! És ekkor láttam, hogy Me. is reámnéz! A sírás látszott meg rajtam, attól volt zavaros a szemem. Én pedig nagy hévvel belefeküdtem a munkába, ami aztán lecsillapitott. És még volt bőr Évának

az arcán, hogy ezek után bejöjjön és reám nézzen! Hiszen mindent neki köszönhetek. Elérte a célját. Ha valaki nagyon akar valamit eléri, csak kérdés, hogy lesz-e rajta Isten áldása? Jól esett volna betérnem a templomba, elsírni bánatom – mert itthon igyekszem víg lenni, ha fojtogat is a sírás - , de ez nap tüz ütött ki a Bazilikában, úgyhogy nem lehetett bemenni! Már azon az álláspontón voltam, hogy nem adom át a levelet, ha magától nem jön reá mit tett, nem érdemli meg, hogy emlékeztessem! Kinek mutassam meg a levelet, kitől kérjek tanácsot? Gizike! De Ő nincs bent, de talán holnap bejön. –

Másnap tényleg bejött Gizike. Egész nap igyekeztem elfogulatlan és kedves lenni. – Hivatal után Gizikével hátramaradtunk és elmondtam a dolgokat. Megmutattam a levelet. – Okvetlen add át, nyugodt lehetsz, meg fogja érteni. – Legalább majd egy kicsit gondolkodóba esik. – Mert itt nem történhetett más csak áskálódás, és ő szeretet és szeret most is téged, csak valaki itt igyekszik félrevezetni. Olyan az Éva, mint egy méreg-keverő. Míg Ő nem volt az osztályon, nem volt itt semmi baj, csak azóta, hogy itt van árt mindenkinek!

A levelet csak add át nyugodtan és maradj mindig az első gondolatod mellett. – mondta Gizike. –

Nagyon örülök, hogy igy látja helyesnek G. is. Hiszen olyan erős volt bennem ez a gondolat, annyira hajtott valami, hogy ezt megírjam, hogy még akkor éjjel felkeltem és leírtam. Itt inkább az ösztön dolgozott és hajtott, és nem hinném, hogy

csalna az ösztönöm. Ha ezt nem adnám át, tán fel se ébredne, hogy mi történt, milyen volt és lett velem szemben, örökre abban a szinben maradnék, ahogyan jóakaróim beállitottak. – De megéri e vajjon, hogy éljek az önvédelemmel? Hogy neki lelkiismeret furdalása legyen? – Minek okozzak neki gondot, próblémát, hiszen eddig olyan békességbe, simán folyt az élete. Jutott-e vajjon néha eszébe, hogy nem helyes az, ahogyan viselkedik? Nem bűn megbolygatni az ő kiegyensulyozott életét? De ha ezt nem teszem, saját magam maradok a mélyben? Annyira örvénybe sodortak, hogy ha nem védekezem, elnyel az örvény, anélkül, hogy valaha is kiderülne az igazság? Nem tudom helyes és jogos-e ez az önvédelem? De ha átadom ezt a levelet, úgy érzem nagy tehertől szabadultam meg. –

Volt egy pár rossz akaratú megjegyzése Me.-nek, is, melyen érződött az Éva hatása! „Na most aztán veszekedhetnek a szabadságon, mi lesz most? Mi az, hogy mi lesz! Mit érdekli tanácsos úrakat? Maguk elmennek tehát kiesnek a számitásból, a többi pedig marad úgy, ahogy volt, feleltem. – Nem tehetek róla, hogy olyan pehes felelte Me. pont mikor diktáltam maga nem volt bent. –

Mintha megérezték volna, hogy mennyire elnyomott lettem, mindenki igyekezett valami szépet mondani: Lujzi pl. milyen jól áll igy felfésülve a hajad, olyan komoly arcod van. Egész klasszikusan szép igy az arca, mondja Pé. – Mikor megyek lefelé a lépcsőn Ha. jön azzal a kollégával aki akkor volt az osztályon, mikor én jöttem: Hogy maga milyen csinos, mindig szebb lesz, azzal megálltak mind a ketten és néztek utánam, világoskék pettyes ruha és fölfelé fésült haj: /Szép lennék? , nem tudom elhigyjem-e? Még csak egy csep puder – pirositó sem volt rajtam. A szivem pedig olyan zaklatott,

szomorú, úgy fáj, hogy majd meghasad! És szép lehet-e igy az ember!? Vérző szivvel – mosolyogva? Mert azt még csak elhiszem, hogy a szenvedés nemesít, de, hogy szépitene? Kellett nekem Me-hez jönni, hogy bánatomat ujabb bánattal gyarapitsam! De tehettem-e volna akkor mást? És talán Ő nem is tehet róla, hogy igy történt. –

„1947.VI./28/szom."

Feszült hangulatban telt el az egész hét. Hál' Istennek ott tartok, hogy egészen közömbös tudok hozzá lenni, sőt, hogy egyáltalában nincs mit beszélnem vele, kivéve a hivatalos ügyet. A hét elején megkinált meggyel, azaz az egész zacskó meggyet elém tette, hogy vegyek! Köszönöm, mondtam, és hozzá sem nyúltam. – Nahát meg sem kóstólja, mondja, pedig nézze milyen szép nagy szemek, ilyet itt nem is lehet kapni, azzal kiválászt egy pár szép nagy szemet és nyújtja felém. – Látod milyen szépen kinál t. – mondja az egyik leány! Előbb kellett volna szebben viselkedni, feleltem M. felé fordulva. – Nincs velem megelégedve, hiába?! felelte. – Attól kezdve aztán nem is kinált. Éva még azt az időt sem tudja kivárni, amig végleg elmehet vele, rendületlenül minden percét, melyet még velünk tölt Ő is betölti személyes jelenlétével. – Egy hosszabb aktát diktált és az É. bejött és egész idő alatt nem mozdult ki, míg M. diktált. – Azt mondta M. hogy nem É. lesz a kisasszonya de azért minden teendőjét ő intézi. – Most aztán M. már végleg zavarban van, most már Éva a kisasszonya és azért mégis nekem diktál, hogy ne legyen feltünő. Bár gondoltam, hogy szólok, hogy ne röviditse meg miattam a kisasszonyát, de jobb igy, hogy nem szóltam. –

Másnap összetalálkoztam a Sze lall. Na mi az H? Maga nem akar Me-vel menni? Igy is lehet mondani, vagy inkább ő nem akar magával vinni! Kit visz? Összevesztek talán? Dehogy. Me. sem tudott a dologról, őt is váratlanul érte, idézem az ő szavait. Ugyan, ne mondjon ilyet, hogy

Me. nem tudott volna róla!?

Ujabban Pé. dolgozom. Lujzi sokat betegeskedik. – Egy alkalommal nem voltam bent, azaz pont akkor mikor Me. névnapjára a leányok átadták az ajándékot. Az osztály valamennyi tagja egybe volt már gyűlve, ő éppen köszönte, mikor én beértem. – Nem tudtam gratuláltak-e már neki, igy én odamentem, és igy én lettem az első, mert a többiek csak erre fel gratuláltak. – Éva volt a fő - …

a Pálma pedig segitett neki. – Annyira hidegen hagyott az egész, hogy már nem is vettem észre, hogy az Éva megint olyasmit csinál, amihez végeredményben, elsősorban nekem lenne jogom. –

Teljesen szabad kezet hagytam neki, hadd élvezze ki. – Abba állapodtunk meg, hogy majd csak délfelé jön az ünnep javarésze. – Míg én nem voltam bent Pé. belekezdett diktálni Pálmának. Na akkor dolgozzunk tovább mondja Pé. és diktál a P.-nak. Jaj bocsásson meg H, de maga nem volt benn, azért diktáltam a P.-nak. Hát ez természetes! – Csak diktáljon. De tudja H. hogy magának szoktam és most is csak azért diktálok P.-nak, mert ebbe már belekezdtünk. Jól van elég lesz már, csak diktáljon mindig a H, mondja P. – Ugyis tudom, hogy magának csak a H, tud dolgozni, csak a H. magának az egyetlenke. – Nem akarok én senkinek sem egyetlen lenni, feleltem /anélkül, hogy célzás még csak eszemben sem volt/ . – Csak diktáljon nyugodtan mondom P., mert még a végén elfelejt gépírni, ha egyáltalában nem dolgoztat veled, mondom P.nak, és azzal kimegyek. – Egy-egy fürkésző pillantását észreveszem Évának, amint nagyban kémleli arcomat, hogy mennyire érintett a dolog, hogy reagálok reá. Vele sem

beszélek csak hivatalosan, csak ami elkerülhetetlen. –

Ez nap reggel – ugylátszik már feltünt neki, hogy mennyire hidegen – idegenül viselkedem vele szembe napok óta – megszólit: „ mi újság van Hédike? Nem tudok semmi különöset, feleltem. Nem tud semmi különöset ismétli mintegy magának. Többet aztán nem beszéltünk, úgylátszik megérezte, hogy nincs kedvem vele beszélni. – De nem is tudnék mit beszélni vele valami belém folytja a szót. Mikor ilyen álszentül, kétszinüen alakoskodnak a hátam mögött – és még azt kivánná, hogy én legyek a régi!? Mennyire igaz: „A barátság selyem fonala, amely könnyen elszakad, össze lehet ugyan kötni, de a csomó megmarad.” – Hát igen a barátság köztünk is elszakadt. – Mint ma mondta Pálma: itt már nem lehet segiteni, tulságosan el van mérgesedve közöttetek a hangulat. – Bár én mindent azért tettem, hogy őt óvjam, figyelmeztessem, és mit kaptam cserébe? Most már ezek után nem tartom érdemesnek figyelmeztetni, csak haladjon az uton, ami felé vadul törtet. – Emlékszem reá mikor én idejöttem, hogy tartott vissza, még meg is fenyegetett, hogy szól a szüleimnek, ha vissza akarok menni. Hogy óvot, magyarázott, tanítgatott, én pedig nem vagyok hálátlan teremtés – ezért akartam én is védeni, tartani a frontot, ameddig lehet. – Tőlem nem hallott a

prédikálásáért – bár ő maga meg is jegyezte: képzelem mennyire meg fog haragudni reám, az örökös prédikálásomért, képzelem mennyire ki sem állhat már az örökös prédikálásom miatt, de én már csak

ilyen vagyok, higyje el, hogy, a javát akarom. – Én dehogy haragudtam, habár nagyon fájt a szivem és elég keményen megmondta' irányitott az egyenes uton, és nagyon nehéz volt józanul, büszkén viselkednem mégis megértettem, még anélkül is, hogy Ő prédikált volna, hogy mi az egyedüli helyes, de egyben legnehezebb út. – De ő nem ért és figyelmeztetésem gorombasággal fizette vissza. – Hát most már nem törödök többé vele. – És úgy látom, hogy azért ez az állapot neki sem teljesen mindegy. – Közben én nem is gondoltam reá, ez nap, hogy névnapja van, talán azért szólt hozzám, hogy ha jönnek a vendégek legalább ne legyen ez a nagyon közömbös hangulat köztünk. Elég az hozzá még átmentem Pálmának segiteni a szendvicseket, még segitettem átvinni is, mikor ők nagyban ittak. Jó részt az elnökiről voltak az emberek. Majdnem mind ismerem és azok is engem. – Rém kellemetlen helyzetben voltam. Ülök a helyemen, Éva készségesen kinálgat mindenkit, mindenben részt kér, Me. neki adja az utasitásokat és én a kisasszonya mindenből kiközösitve, rólam teljesen megfeledkezve, engem senki sem kinál. Fogok egy pár poharat azzal az ürüggyel, hogy elmosom, igy legalább nem lesz olyan feltűnő, hogy rólam mindenki megfeledkezett. Kimentem Gizike szobájába. Legjobb lenne, ha be sem mennék máma már, de hogy menjek el – gondoltam elmegyek a templomba – a tás

kám bent volt, ha másért nem, azért vissza kell jönnöm. Gondoltam kihozatom az altiszttel – miután már másodszor is visszamentem és még mindig rólam mindenki elfeledkezett. – De ez olyan feltűnő lenne, gondoltam később, esetleg valakinek feltűnne és akkor nagyon kellemetlen lenne. De éreztem, hogy ezt a semmibe vevést sem bírom már. Bementem mégegyszer. – Alig, hogy beérek megszólal az egyik férfi: maga nem iszik? H. maga még nem is ívott, mondja Me: ezzel a kezembe nyom egy stampedli likört ott mindenki előtt, veszi a saját poharát is és kocint velem, igyon az egészségemre. – Ezt jól megjátszottuk. – Ittam, aztán pohárral a kezembe, helyemre mentem. Pár szót váltottam a vendégekkel. Közbe az altiszt jött kinált a süteménnyel, megköszöntem, de nem

vettem. De már annyit ivott, hogy el kezdett hangoskodni, hogy vegyek. Ki vettem egyet, hogy ne figyeljenek reám. Az altiszt odatett még egyet: én szépen becsomagoltam a süteményt és hazavittem. A likört is csak azért ittam, hogy megmentsem a szégyentől. Azért nem is mert kínálni, mert félt az esetleges visszautasitástól. – 3 óra felé Zsá. jött. Gratulál, lehajt egy stampedli likört. Hallom Lacikám hogy más osztályra lettél helyezve? Természetesen a kisasszonyodat viszed magaddal? Nem, feleli Me. határozottan, keményen! Hát ki lesz a kisasszonyod? Az, aki az É. mellett volt, de zavarában megint dadogott, ahogyan mondta. – És miért nem? Biztosan összevesztek szól közbe

Gizike. Én, hogy Me. segitségére siessek, ezt feleltem. Azért mert nem lettem mellé beosztva, - nem vihet magával. Egy-két szót váltott még vele, egész közömbös dolgokról – aztán búcsúzott: hogy hogy már mész? mondja Me. meglepetve. Legalább igyál még egy stampedli likört. Nem köszönöm elég volt, azzal már ment is. – Nem is hittem volna, hogy Zs nekem ilyen jó akarom, hisz Me. is megérthette belőle a gúnyt „természetesen a kisasszonyodat viszed magaddal!" Azt mondja ma nekem Pálma látod én most már ezt nem tudtam volna megállni, hogy oda ne mondjam „biztosan talált jobb kisasszonyt, mint én vagyok!" És azt is mondhattam volna, feleltem, hogy természetes, a kisasszonyát magával viszi, úgy, hogy csak Me. értett volna belőle. De miért tegyem, hála Istennek, hogy eljutottam már ide, hogy nem is célozgatok, egészen közömbösen érint. És nehogy azt higgye, hogy nem vagyok jóakarattal irányában azért siettem a segitségére „azért nem vihet, mert nem lettem mellé beosztva." Igazad van, mondja P, helyesen viselkedtél, igy legalább látják, hogy te milyen finoman viselkedsz, te megmaradsz finomnak! – Hisz tudják nagyon jól, hogy milyen jó munkaerő vagy, hogy más jött közbe, azért nem visz.

Lujzi 6 hét betegszabadságra megy. Mikor bejelentjük P. azt mondja, nem baj, legalább kérhetek másik' kisasszonyt. – Majd maga lesz a kisasszonyom! Azt már nem! Dolgozom bárkinek szivesen,

de a kisasszonya nem leszek senkinek! feleltem! Egész meglepetten néztek reám. Milyen büszke kijelentés volt ez, mondja P. Még ebédnél is megismételte T. igazgatónak, hogy én milyen büszkén jelentettem ezt ki. Azt hiszem T. ig. sejti a dolgokat. Hogy jöttek Me. gratulálni, majd az egész hivatal, önkéntelenül is az a

gondolatom támadt, nagyrészét a kíváncsiság is hajtotta. – Megnézni a helyzetet, és, hogy vajjon tényleg igaz-e, amit hallanak? Egy-némelyik alaposan szemügyre vett engemet is! Beszéd közben valamelyik elszólta magát ugye a … jön le a III./ emeletre, és az itteniek mennek fel IV. emeletre? Egymásra néztünk meglepetten, Me jóváhagyta, hogy igy van, de egyáltalába nem tartotta érdemesnek ezt velünk közölni. – Agyafurtságukat mutatja, bár naivak, mert azt hiszik, hogy azzal, hogy É kisasszonya marad ott továbbra is rövid ideig, mert babát vár és szabadságra megy, ezzel eloszlatják a gyanut, hogy hiszen az volt ott, de annak szabadságra kellett menni, kénytelenek voltak az Évát Me. kisasszonyának tenni! Az emlitett asszony pedig valószinű, hogy ha kis babája lesz, lemond a hivatalról! Gizikével jövünk hazafelé és éppen mondom Gizikének, látod milyen sok barátja van, de azért nincs egy igaz, őszinte jó barátja, aki figyelmeztetné, hiszen az egész hivatal már róluk beszél! Ekkor

vesszük észre, hogy közvetlenül Gizike mellett halad K-M. fönöke, ujságot olvasva. – Köszön halkan, mint aki az újság olvasásba van elmerülve – és megy tovább. Megjegyzem ki tudja mióta hallgatódzott már, mert oly halk léptekkel jött mögöttünk, hogy csak akkor vettük észre mikor már közvetlenül Gizike mellett volt, és mikor odaért hozzánk, annyira közel jött, hogy szinte érintette Gizikét, hogy nekem első gondolatom az volt, azért jött ennyire közel és észrevétlenül, szinte lopva, hogy mindent jól halljon és értsen, nem is szólva arról, hogy közeledett, hogy hallgatódzott. – Gizikének is ez volt a véleménye. Hogy nem szégyenlette az ujsággal álcázni magát. Bent a hivatalba akár hányszor elhalad mellettem anélkül, hogy köszönne, de mikor kémkedésről van szó, akkor megismer. – Különben pedig nem mondtunk semmit amit ne hallhatot volna, legfeljebb reájuk férfiakra szégyen, hogy csak olyan jó barátok tudnak lenni, akíket csak az érdek hajt, de a bajban nem segitenének egymáson, nem igyekszenek egymást megóvni a bajtól. –

Kétszer találkoztam vele össze e héten az ebédnél. Igaz, hogy nem voltam egyedül. Biztosan tud ő is a dolgokról, ha mást nem a körrendeletet biztosan olvasta, de ő sem fel nem jött gratulálni, sem hozzám nincs egy

szava. – Ugyan igaz, mit is gondolhatna? – Legfeljebb azt, ugye megmondtam én a Me. sem hívta, ő sem különb, mint más férfi. – Nem mondom, hogy nekem

nem fáj a dolog, hiszen egy barátot veszitettem benne, vagy helyesebben csak annak gondoltam. De úgylátszik legjobb életelmélet: megedződni a csalódásokkal szemben. - A napokban éppen úgy elgondoltam. – Milyen sok barátja van Me., mennyien szeretik. Ismerik sokan, jóformán az egész hivatal. – És engem, ugyan ki ismer? Még leányok közül is oly kevéshez volt bizalmam, hát még a férfiak ugyan honnét ismernének? Ugyan ki állna mellém az én javamra, ha bajba kerülnék ismeretlenül, hogy értenének meg, hogyan lennének az én pártomon, egy embert kivéve, akivel szembe pedig szintén ellenséges érzülettel viseltetnek. – Vajjon eszébe jut-e valakinek gondolni reám, átérezni, megérteni az én helyzetemet? – Inkább legyek csak beosztott mellett, mégis úgy érzem, hogy felettük állok.

Pálmának miután mondtam, hogy a vacsorára nem megyek el és erre hangoskodott reáhagytam: hogy elmegyek. – De eddig is milyen tisztán éreztem, hogy ne menjek el a vacsorára, most pedig láthatom amit elöre sejtettem, hogy úgy járnék mint a születésnapján. Nekik is jobb, nekem is jobb, ha nem leszek ott. –

„VII./5/sz.”

Hétfő jött az egyik kollégám értem, hogy menjek segiteni. Mint utólag kiderült el sem kért, Me-től. Mikor kérdeztem tőle, bevallotta, hogy nem szólt, de már is átment Me.-hez elkérni. Elkérhetem a H,

Kotaszek Hedvig: Gyöngyvessző

kérdezte. Inkább megkérd, mint elkérd, mondta Me. – De igy is odaadom. Mindegy neki, csak szabaduljon tőlem, ez a fontos neki. – Mikor beérek oda, ahol Sz. van, azt mondja: bemutatom a minisztérium legszebb fiatal leányát! Persze, most azt hiszi, hogy azért bókólok, mert segiteni hívtam, teszi hozzá. Pedig ezt minden érdek nélkül állitom. Nagyon kellemetlen munkára hívtak segitségül. 5 percenként indigókat váltogatni, olyan piszkos munka volt, hogy egészen elkeseredtem mellette. Ki is törödne velem, Me? Sokat izgatja, hogy mi van . – Ő az első szóra odaadna bárkinek. – ½ 3-kor felmentem. – Kis idő mulva jönnek kérdezni, hogy mi marad itt, és mit kell felvinni a IV. emeletre. – Másnap aztán költöztünk. Ő a legnyugodtabban nézte, hogy hurcolkodunk. – Én is igyekeztem hasonlóképen nyugodtan viselkedni. – Mikor mondom Pé., hogy fel kéne hozni azt a böröndet, de olyan nehéz, hogy nem fogja elbirni: beleszól: mi az, ami olyan nehéz! Én pedig egyáltalában nem vettem észre a hozzám intézett kérdést. H-fordultam, anélkül, hogy válaszoltam volna. – Előtte lévő nap is szólt hozzám. – Ugyanis a Cs. /egyik kollégám felajánlotta, hogy szivesen kölcsönöz nekem 15-ig az utazásra pénzt. Cserébe írtam neki meghatalmazást, hogy felvehesse a fizetésem. Elolvassa, majd gúnyosan megjegyzi: odaírhatta volna, hogy urat, /u. is nevet és napot írtam, mint az általában szokás, és a nevét miért nem írta ki géppel. Adja ide, mondtam miközben éreztem, hogy arcomba szalad a vér. Felérve leadom Pálmának az esetet. – Én nem tudom mi van velem, egyik szégyen a másik után ér. Azt hiszi egy ilyen ember, hogy azért mert pénze van, bárhogy arcul vághat valakit. Hol van Ő tőlem, azért, hogy pénzük van, azt hiszik azt tehetnek, úgy sértegethetnek ahogy akarnak. Mert

én a szegény vagyok, ő pedig a gazdag. Az ilyen senkiből lett valakik kivánják, hogy unos-untalan Úrazzák. – Új nekik, és főleg nagyon hizeleg a hiúságuknak. – Hát tartsa meg a pénzét, mondom, miközben szét-tépem a meghatalmazást, inkább so sem megyek el nyaralni, de nem fogok megalázkodni egy ilyen senki előtt. Inkább töltöm itthon a szabadságom, mondom felháborodva és ahogy igy oldalt fordulok és ezt félhangon mondom a Pálmának, egyszercsak megszólal Me: mi az bajok vannak az elutazás körül? Elfordultam, anélkül, hogy feleltem volna és gyorsan a Pálma fülébe súgtam nehogy szóljon. Próbált párszor bekapcsolódni, ha beszélgettem valakivel, de csak a legrövidebben igyekeztem felelni neki, vagy nem feleltem, hogy lássa nincs társalogni való kedvem vele. – Elkezdi pl: olyan nagy „Sárdi-” képet láttam, a maga huga jutott eszembe, ilyen

nagy képe talán még neki sincs? – Éppen Gizike is mondja, látod azért sokat vagy az eszébe, és még sokszor fogsz eszébe jutni. Hát igen 6 év, mióta ismerjük egymást. – Sok közös emlékünk van, amit ő igyekszik elfelejteni, csak kérdés mennyire fog sikerülni. – Gizike azt mondta, mikor elpanaszoltam a pénzzel kapcsolatos sérelmeimet, írd oda neki nagy „U”-val, hogy Úr, és kérdezd meg tőle, hogy most már meg van elégedve. – Itthon is elmeséltem és próbáltam a gyerekektől kérni, de sajnos egyiknek sincs, igy választanom kellett: menjek-e, vagy nem? – Miért is nem cselekedhetem azt, amit én látok helyesnek, mindig másokra kell tekintettel lennem. – Kénytelen voltam megalázkodni, csak azért, hogy a Pálma ne tehessen

ujabb szemrehányást, hisz ugyis haragszik reám, hogy nem veszek részt a vacsorán. – Na meg az Évi is szegény úgy készül már. Még most is háborgok, ha rágondolok és még mindig inkább itthon maradnék, csak visszaadhatnám már neki a pénzt! Különben sem értem, hogy láttam már ennyire befolyásolható! Mi közben égtem a szégyentől és felháborodástól, mosolygós arccal oda állitottam hozzá, az újabb meghatalmazással. – Miért írta nagy „U”-val kérdezte? Az csak nem baj, feleltem. Ó Istenem csak ettől ments meg, hogy másra legyek szorulva, hogy kérnem kelljen. – Me. is megcsinálta már a jó kedvet a nyaraláshoz, most még ez is, én nem tudom mi van velem, hogy minden annyi bajba, bonyodalomba ütközik! Milyen kedvvel menjek ezek után nyaralni? Gizike azt mondja, annál jobban fogod magadat érezni. –

Szóval 2-án költöztünk. Közbe lejöttek ennek az osztálynak a tagjai is. Az egyik asszony odajön, bemutatkozik. Te hol vagy, ki mellett? kérdem. Eddig E. mellé voltam beosztva, de most azt hiszem Me. mellett leszek. – Majd mikor bejön Me. ezt mondja neki: Csúnya ember, odaad más osztályra, a régi főnököm ezt nem tette volna. Ugyanis arra a helyre adta kölcsön, ahol én is voltam. – Nó mi az, gondoltam, hogy van az, hogy nem mindenki dicséri, mint az Éva? Mikor már fent voltunk azt mondja Pé. Nem baj H., tudom, hogy ki-tóltak velünk. Tudom, hogy az Éva most boldog, hogy végre sikerült tanácsos úr mellé kerülnie? Nekünk nem szóltak egy szót sem előre, holott tudták, hogy változás lesz. De ne féljen H. több kitólás már nem ér bennünket! – Éva még ide is

feljár. – Legalább ne látnám őket többé, ha már egyszer ilyen csunyán viselkedtek, és még van az arcán bőr feljönni. Legalább most már hagyjanak nyugton. Minek jön, kémkedni? Bár úgy áll a helyzet, hogy amig az árucsere fennáll Me.-vel állandó összeköttetésben vagyunk, ugyanis ő a felszámóló bizottság elnöke. – Ezen pedig csak úgy lehet segiteni, ha én elmegyek az osztályról, igy megkimélem őt is a kellemetlen találkozásoktól, meg saját magamat is. – Gizike olyan aranyos volt, hogy szólt az egyik osztály vezetőnek, hogy szeretnénk az osztályára kerülni. Mikor engem is emlitett, azt mondja: ugye az a helyes bájos, nyugodt finom úri kisleány? Másnap, ahogyan felszállok a liftbe, összetalálkozom vele! Kérdezte van-e most valami dolgom, és rögtön behívott, hogy menjek vele együtt be. Az a finom, úri modor, ahogyan viselkedett, szinte sírni szerettem volna. – Becsukta az ajtót, és úgy beszélgettünk. Egyelőre még nincs szó az osztály megszünéséről, de Ő mindenesetre, ahogy szó lesz róla, gondol reánk. – Ha nem szünik is meg, én szeretném, ha erre az osztályra kerülnék, szeretnék minél előbb elkerülni. Ha megengedi kipróbálom: Mit is diktáljak? Szegényröl folyt a verejték a melegtöl, és úgy, ahogyan megérkezett rögtön velem foglalkozott, szerettem volna mondani, hogy pihenjen egy kicsit, de kint már várták, nem tehette! Diktált gyorsat. – Az sikerült. Jól ír, szép a sztanagramja is, mondja, - vissza is olvastam. Aztán behozott egy irógépet reátette az asztalra. Előtte a karosszékre három vastag könyvet cipelt, hogy elég ma-

gas legyen. Ennyi udvariasság, jóakarat, figyelmesség meleg hálával töltötte el a szivemet. Diktálni kezdett. Kissé zavarba hozott, hogy bejött közbe az egyik ember. Röviden elintézte és diktált. Mindjárt az első szóba hibát ejtettem. – Az én gépemre, ahol az elválasztó jel van, itt ó betű volt, itt is hibáztam, még az ujjaim szinte elcsúsztak a sorokról. Én magam is meglepetten tapasztaltam ezt, és annyira zavarba jöttem, hogy már szinte alig bírtam gépelni. – Látta ő is rajtam, hogy zavarba jöttem, de azt mondta nem számit: látja, hogy jól írok, 10 ujjas rendszerrel, vakon tudok-e gépelni? Hogyne, feleltem: hozta a sztanagramom, hogy tegyem át. És ahogyan mellém áll és teszem át, fénylett a papír és másnak tettem át az egyik szót, az értelméből láttam, hogy nem jó, gyorsan átütöttem, de ennyi baklövés' olyan zavarba hozott, hogy már azt sem tudtam mit csinálok. –

Jol van látja, hogy jól írok, mondja és ne haragudjak, hogy kipróbált, hisz ez nem szokás igy osztályon belül, de sokszor reámondják, hogy jól ír, aki nem is tud. –

És én igérem maguknak, hogy ahogy szó lesz, hogy megszünik az osztály, gondolok magukra. De én arra kérném Tan úrat' hogyha lehet, még előbb is vegyen át, - Bár szörnyen szégyenlem, hogy annyit hibáztam, magam sem értem hogyan. – De hát mi az oka, hogy én már elöbb el akarok jönni? Igen, akár rögtön jönnék,

vagy már jobb lett volna, ha még elöbb el jöttem volna. – De hát miért, mondja már, egyre kiváncsibbá tesz? Nem lehet! De hát miért nem? Nagyon indiszkrét a dolog. De most már egyre kiváncsibb leszek.. Már nem is tudom mire gondoljak.- Ha megigérem, hogy közöttünk marad a dolog, rajtam kívül senki sem tudja meg, akkor sem mondja meg? Sajnos nem olyan természetü a dolog, hogy el lehessen mondani. Láttam, hogy tovább nem is erőszakoskodik. Pedig annyi bizalommal, jóakarattal nézett reám, annyi jóságot éreztem ki belőle. Ennyi jóakarat láttára akaratlanul is könnybe lábadt a szemem. Na mi van Hédike? igazán nem is tudom mit gondoljak már, szólt.

Ki a maguk fönöke Me.? Igen ő volt, de most már nem Ő. Majd azt mondtam. – Igen az volt a helyzet, hogy én voltam Me. mellé beosztva, és engem a szó-szoros értelmébe kifúrtak onnan. Ki van most mellette a Pálma? Nem! Hát ki van? Mondom. Nem tudom, ki az, ismerem? Látásból biztos tetszik ismerni. Kivel lehet akkor beszélni a P. a fönökük? Igen, de nem valószínű, hogy engednek. Arra szeretném kérni tan. úrat, hogy ne engedje lebeszélni magát. – Marad ott valaki, aki el tudja végezni a dolgot? Hát nem nagyon, de majd kérnek' mást. Hát akkor nem könnyü elkérni magát onnét. Sejtettem, hogy ragaszkodnak magához, hogy szeretik! – Igen ragaszkodnak hozzám és szeretnek, és én mégis szeretnék eljönni, vagy már magam sem tudom

hogy mi lenne jobb!? Megkérdezte mikor megyek szabadságra, mi az iskolai végzettségem. – Megigérte, hogy a maga részéről mindent megtesz, csak az elnőkitől függ, hogy enged-e, mert itt a létszám teljes, nálunk pedig hiányos lenne. Igaz, hogy szó van esetleg az osztály nagyobbitásáról – majd meglátjuk. – Ő mindenesetre megtesz mindent. Nyugodjak meg és ne legyek annyira elkeseredve. –

Én pedig felérve Gizikéhez, aki éppen nem volt bent a szobába, zokogtam! Zokogtam főleg szégyenletembe. – Ilyen pehhet, nekem –e héten nem lett volna szabad semmihez sem fognom! Ilyen ügyetlenül, ennyi hibával, még ha akartam volna, sem tudtam volna egyébként gépelni, mint pont most. Hisz soha nem jöttem zavarba. És eleinte milyen nyugodt voltam. Nem is tudom mi ütött belém talán az, hogy egy pillanatra belém villant, most döl el a sorsom, ettől függ a jövö helyem. – De még a kezem is elcsúszott a billentyükröl, olyan érzésem volt, mint aki a talajt veszti el a lába alól. – És milyen aranyos, milyen helyes, kedves, finom volt, tudom, hogy csak udvariasságból mondta, hogy jól gépelek, hisz annyi hibával, kapkodással irt soha, igazán nem volt jó gépírásom. Szerettem volna elkérni tőle a papirt, hogy összetépjem. /kettéhajtva a kezébe tartotta, meg sem nézte, biztos nem akart zavarba hozni vele,

és valószinű, csak akkor nézte meg, mikor már elmentem. Ha odavenne is csak szánalomból tenné, és nem a munkateljesitményem után. – Én pedig legszivesebben meghallnék szégyenletemben. Ilyen kudarcot még nem vallottam. És pont egy ismerős előtt, aki ráadásul még olyan jó véleménnyel volt rólam. – Még mikor felvettek és kipróbáltak is' sokkal szebben dolgoztam. És mikor az elején kérdezte, hogy tudok e jól gépírni, gyorsírni? Azt feleltem, tudok: hat éve állandóan azt csinálom. Na most aztán meg lehet rólam a véleménye? Most próbálná mondani az a gép javító, aki jár hozzánk a gépet kezelni „az egész minisztériumba senki ilyen gyorsan nem gépel." És bent is ezt mondják én gépelek a legjobban. – Hát nem borzasztó, hogy igy elsült a dolog? Annyira bosszant és szégyenlem magam, hogy legszivesebben elsüllyednék. Hisz engemet is annyira meglepett ez az eredmény és annyira láttam, mennyire nem sikerült a dolog, hogy úgy éreztem minden mentegetődzés nevetségessé válna. – Mintha minden és mindenki ellenem esküdne-e héten. – Csak legalább ne került volna sor-e héten a bemutatkozásra. Oly ideges lettem ettől egész nap, és még másra is, hogy alig bírok megnyugodni. Mert ha még tényleg igy dolgoznék. De mikor ilyen rosszul még soha nem is dol-

goztam, hát nem peh, hogy pont a bemutatkozásnál ér ez a kudarc? – Igy kezdödött ez a hét és úgy látszik igy is végződik. – Csak legalább ha már ilyen után dolgoztam, ne lett volna irányomba annyi jó akarattal, de igy csak

szánalmat érezhet irántam, és én kétszeresen szégyenlem magamat. – Még talán arra is gondolhat, hogy a munkámmal nem voltak megelégedve? ezért kerültem el. Mi ez ami velem történik e héten? ez mind valóság, mint egy kegyetlen álom olyan az egész. Minden és mindenki ellenem. – Semmi sem sikerül, minden balul üt ki. És ha már egy darabig hallgattam, legalább ne emlitettem volna a kiturást. Bár érzem azt, hogy egy annyira jellemes őszinte, jóakaratú emberrel volt dolgom, amilyen több itt nincs is. – Azok a szép tiszta szemek, csupa egyenességről, becsületességről beszélnek. Vajjon ha Ő lett volna a M. helyébe, akihez úgy jöttem mint Me-hez, vajjon viselkedett volna-e igy? Ott tartok, hogyha tényleg találkozom is ilyen emberrel, már annyit csalódtam, hogy már az igazaknak sem hiszek, nem tudok már bizalommal lenni senki iránt. És főleg szégyenletembe sem tehettem /hogy olyan balul sikerült a gépelés/ hiszen úgy tünne fel: hogy azért teszem, hogy megszánjon! Szeretném megmondani, hogy ha odavesz, ne szánalomból tegye, hiszen nagyon jól tudom, hogy a munkám nem volt tökéletes, próbáljon ki mégegyszer, hiszen akkor nem tudom mi volt velem!?

Aztán ezek után a nehéz napok után eljött a … is. Átadtam D /pap volt/ a levelet, hogy adja át Me-nek. – Tegnap, ahogyan Gizikéhez benyitok éppen ott van az egész társaság és ahogy benyitok Me. hátra fordul. Abba a percbe már csukom is be az ajtót és jövök el. – És amilyen szerencsés vagyok mikor jövök el a hivatalból ismét beléjük botlok, amint az Évával mennek el. Ma is összetalálkoztunk. – Én mentem lefelé, ő felfelé. El kellett haladnunk egymás mellett. – Ő köszönt, /éreztem, hogy zavarban van/ én fogadtam halkan, hidegen és utána a vér lassan arcomba szált. – Hát már őt is kerülnöm kell. – Mily kellemetlen a találkozás? – Hát még a levél után milyen lesz? Igaz, hogy Ő most szabadságra megy és igy jó darabig nem találkozunk. – És kérdés ért-e a levélből, hat-e reá a levél, és milyen hatással lesz reá. Mind kettőnk érdekébe jobb lenne – hiszen az együtt müködés még tart, én pedig ezek után nem akarok vele dolgozni – ha más osztályra mennék. – És az is, ahogy P. és a többi egy-egy elejtett szóval elárulja, hogy tudja mi történt velem, olyan megszégyenitőleg hat, miért kell, hogy tudomásuk legyen arról, hogy én vagyok az üldözött, akit sajnálni kell. Nem birom elviselni ezt a kisebbségi érzést. – Főleg az bánt, hogy tudják a dolgot. Nem birom a sajnálkozást, ne sajnáljanak! –

„1947.julius 26.sz.”

Nyaralásom első fele végetért. 12-én délután indultunk Tuzsárra. Sok meglepetésbe volt részünk, amennyiben egészen mást igértek, mint amit kaptunk. Maga a környék gyönyörü, és tekintve, hogy heten voltunk /mi kolléganők 5-en, Évi és Mimi ketten/ egészen kedélyesen igyekeztünk felfogni a dolgot. Odaérkezésünk napján, ahogy megpillantottuk szállásunkat és megismerkedtünk a helyzettel, rögtön vissza akartunk fordulni. Sajnos azonban a pénzünket nem adták vissza. Igy többé-kevésbé kitartottunk. Én és az Évi jöttünk el legelébb azaz szerda hajnalban. Az időnk végig rossz volt ugyhogy a Tiszába csak nagy ritkán fürödhettünk. Közbe két napig rosszul voltam a gyomrommal, ugyhogy semmi sem vonzott az ott maradásra. – Nem hiába annyi rossz akarattal kezelték az elutazásomat, nem is sikerült. – Bár inkább ne mentem volna. – Furcsán viselkedett a Pálma is. Volt ott egy biró. Mikor bemutatkozásnál megtudta, hogy biró, nagyon kedvesen, bájosan közölte, hogy akkor mi egy fajták vagyunk u. is az én édesapám is stb. /kezdte a mondókáját,/

Hogy közben a biró nekem csapta a szelet, ezer kifogást talált. Azt mondta, hogyha játszunk vele is /történetesen römiztünk/ Ő feláll és elmegy. Vagy pl. odatette a tányérját az asztalunkhoz, hogy majd ott ebédel velünk, erre a P. mást engedett odaülni. Ugyhogy mindezt észrevéve kezdett elmaradni. Utolsó nap este bekopogtat, hogy szeretne elbúcsúzni. Mikor kimegy megjegyzi P: hiába azért ezeken a birókon hogy meglátni, hogy úri emberek. – Uri gesztusaik vannak. Milyen szép tőle, hogy jött elköszönni, holott annyira kitóltak vele.

Éva is mondja: hiába csak a két Győry leánynak sikerült gavallért szerezni. Most elmennek, most már ezek is elmaradnak. – Ugy voltunk, mint egy intézetben. Félig-meddig csupa rendszerből állt a nap. – Szabadságon voltunk, de minden szabad tettünket, ami a többi nélkül történt kifogásolták. – Évinek is akadt egy helyes gavallérja. – Furcsa volt pl. Évi – és Mimi helyzete is. Ugyanis M. is tetszett a fiú. – Hát nem érdemes barátnőkkel menni. – Szerdán azzal jöttünk el, hogy Szoboszlon leszünk szombatig. – Pehhünkre Mariskanéni nem volt lenn. – Igy csütörtökön folytattuk is utunkat hazafelé és estére megérkeztünk váratlanul. Most pedig a nyaralást megelőző hét eseményeiről következőkben számolok be:

„julius 7./h.”

Kérdezem D. hogyan történt a levél átadása. – Azaz, hogy ne vágjak az események elé, kezdjük talán ott, hogy hétfő reggel bemegyek a hivatalba, és Pálma siet elém. – Az egyetlen szem Hédikéjének a csokor virág, amit szombaton kaptál a gavallérodtól. Egy kedves szegfűcsokor, amit átveszek. Közben megszólal mosolyogva, ingerkedve a D. Látta volna azt a fess gavallért, hogyan izgult, mikor átakarta adni magának a virágot! De hát ki volt? Leírják, hogy milyen

Kotaszek Hedvig: Íriszek

fess volt, csinos, kedves, és főleg azt hangsúlyozzák ki, hogy mennyire izgult. – Mint később megtudtam a Pé vitt két csokor szegfüt. – Utközben Gizikével találkozott össze. – Kezébe szorongatta a virágcsokrot. – Az egyiket Pá. viszem, a házi kisasszonynak, a másikat a H., mert Ő olyan

jó, olyan kedves, szorgalmas, lelkiismeretes és gyors munkaerő, soha jobb munkaerőt nem kívánok, mint ő. Én tudom, hogy nagy hibám, hogy hirtelen haragú vagyok, de a H. olyan jó és Ő annyira finom-lelkű, hogy megbocsátja ezt nekem, és higgye meg Cs. már a következő percben meg is bánom és szeretném jóvátenni. – Pálmához érve, egyre keresett, még az ajtók mögé is nézett, biztos elbújtam, mondta. – Minthogy nem talált, csüggedten adta át a virágot a P., hogy tegye addig vízbe, míg meg nem jövök. – Közbe Lujzi is késett. – Nahát milyen ez a L. adtunk neki elég szabadságot, hogy kipihenhesse magát és még sem jön, hogy a H., ne is szóljunk, mondja Pé. – Az egészen más – feleli erre a Pé. – annak meg van az oka, hogy miért nem jön, tudjuk jól, és megértjük. – Pé. megkérdezte Gizikét, hogy Ő tudta, hogy nem megyek? – Különben nem viselkedett feltünöen. – D. is azt mondja, ha én nem mondom szombaton Ő éppen ugy meg lett volna lepve, mint a P. – még igy is olyan sokszor reá állt a szája, hogy emlitse. – Nagyon helyesek voltak mind, - különösen a P. viselkedése hatott nagyon meg. – Hiszen talán el sem kivánkoznék közülük, ha nem kéne attól tartanom, hogy ide is utánam jönnek. –

Dél felé odamegyek D. megérdeklődni a levél ügyet. Me. nem talált el Pál.-hoz, azaz, hogy elment a ház előtt és fent a Gellért-hegyen keresgélte. –

Ők akik az erkélyen álltak észrevették. – Egyik oldalról elindult az Éva, a másik oldalról a D. -, azért, hogy okvetlen elfoghassák Me.-t. Nem tudom H. mi állt a levélbe és teljesen ártatlanul adtam át, mert nem tudok semmiről – semmit – de valóban sors-isztikus volt ez az egész, ahogyan mentem őt a G.-hegyen felkeresni. – Mikor reátaláltam ott álltunk ketten egyedül, akkor eszembe jutott a levél – anélkül mentem utána, hogy ez eszembe ötlött volna – és szóltam. Jó hogy összetalálkoztunk itt, egy megbizatásom van részedre a H.-től és azzal nyújtja át a levelet: amit Me. zsebre tesz. – Kérlek diszkréten kezeld, és jó lenne ha most elolvasnád, mert nincs itt senki. Miközben Me. a levelet olvassa, D, előre megy és lesi az utat nem jön-e az Éva? – Majd mikor meglátja, ínt és szól

Me.-nek, aki erre a levelet elteszi. Igy … össze talákoztunk mondja D. – Én nekem persze másfelé akadt dolgom, ugyhogy őket magukra hagytam. – Hogy aztán a levélről beszéltek-e, vagy sem, többet nem tudok? – Furcsa volt még, hogy mikor hazamentek, azaz Me. a kabátját veszi, D. egy fehér papirt pillant meg a földön. Gyanús volt neki, odamegy és felemeli,- ta. kérlek ez nem a tied? azzal átnyújtja.

Me. szétnyitja, - ekkor látta D., hogy a levél – igen, az enyém, köszönöm, azzal zsebretette és Évával eltávoztak. Hogy aztán szándékosan ejtette-e le, vagy véletlen volt, ezt nem tudhatom, megjegyzem, hogy volt idő mikor ők az Évával kettesben maradtak a M. szobájában, hacsak akkor meg nem mutatta Évának? mondja D. – Ez utóbbi dolog, gondolkodóba ejt. – Vajjon szándékosan hevert a papír a földön, vagy csak véletlen volt? Megmutatta-e Évának? És ha megmutatta! Sok dicsekedni való nincs rajta, de titkolni való sem mondtam, végeredményben egy levél volt, melyben elbúcsúztam tőle, és egyben kimentettem magam, hogy a vacsorán nem veszek részt. – Hát az biztos, mondja D. hogy nagyon hiányzott, még igy is sokszor ráállt a szám, hogy emlitsem: a H. kellene ide. –

Alighogy lebeszéljük a dolgot, nyilik az ajtó és Me. jelenik meg. – Én éppen D. szembe ülök és láthatta, hogy beszélgettünk. Jön felénk és nyujtja a kezét, elöször természetesen Do.-nak, aztán nekem és a szemem közé néz – Ez volt minden. Aztán elvegyült a többiekkel a beszélgetésbe. Még egy pillanatra arra gondoltam, talán azért jött, mert beszélni szeretne velem. – Közbe bemegyek ebédelni. – Amint haladnak a lépcsőn lefelé, ki más

jön velem szemben, mint az Éva, erősen elgondolkodva. Néz reám, de nem lát. Rákösönök. Szervusz H., mondja hirtelen, mint aki most látja, hogy én vagyok, hogy egyáltalán van itt valaki. – Nevetségesnek tünt a dolog. – Jó lehet szabadságon van mind-kettő és mindjárt az első nap, egyidőben megjelenik mind kettő. Ebédtől felérve, ők még nagyban beszélgetnek. Kellemetlen érzés, hogy még feljárnak, én már eljöttem tőlük – szabaddá tettem az utat, miért jönnek akkor még állandóan oda, ahol én vagyok? Bár tudom, hogy ez még elkerülhetetlen, míg az osztály, mint ilyen fennáll. – Igy hát nem csoda, ha mégis elkivánkozom innen. –

Valami folytogat, ha ők bejönnek – és szabadabban lélegzem, ha nincsenek ott. – Me. – rendelkezik Évával, mint régen velem. – Legyen szives Évikém hívja nekem, legyen szives hozza ide stb. – mintha én a világon sem lennék. – Miért teszi előttem, miért jön még utánam is, hogy még jobban megalázzon, miért kisért. – Miért teszi próbára végsőkig a türelmemet? Jön nézni, élvezni a számkivetésem. – Kell, hogy lássa, hogy én aki első helyen voltam az osztályban a leányok közt, legalább is kifelé -, hogyan kerültem az utolsó helyre, hogyan vagyok elhagyva mindentől és mindenkitől, kizárva mindenből, és akkor jönnek ide, lejátszani azt a szerepet, ami

jogosan engemet illetne. – Mintha én a világon sem lennék, nagyban nevetgélnek, társalognak. – Én pedig ilyen gondolatok közepette ütöm, verem egyre a billentyüt, mintegy kihangsúlyozva a gépet és elnyomva az embert, aki esetleg érez és gondolkodik is, akinek talán szive és feje is van. – Mintha intésre történne odajön az egyik altiszt és kezdi ügyes-bajos dolgait mesélni, erre jön a másik is és belekapcsolodik a társalgásba. – Én bár nem tudom mit beszéltek, hálás voltam a sorsnak mely hozzám irányitotta őket, ugyhogy mikor Me. kivonul, nyomában mint az árnyék az Éva, nagy beszédben vagyunk és ezek az altisztek annyira eltakarnak, hogy ők nem is látnak, igy felesleges elrejtenem égő arcomat. – Kifelé menet, csak ugy mentében félvállról odaköszön Me., de mire kimondja már az ajtóban van, mint aki nem is vár feleletet köszöntésére. –

Délután Gizikénél voltam. Nem sokáig' tudtam vele beszélni, mert a hugát kisérték kórházba. – Mondja Gizike milyen helyes volt a Pé, hogyan dicsért engem és hogyan izgult a virágcsokor átadásakor. – Gizike azt mondja, hogy a levél

egészen biztos véletlenül került a földre. Ugyanis társasjátékot /zálogosdit/ játszottak. Neki melege volt és letette a kabátját. Közben több mindent kiszedett belőle, hogy zálogul adhassa, igy kerülhetett a földre a levél. – Mondja még Gizike. Igazam volt, a Pálma kétszinü. Elöször olyan szépen kiállt mellettem, hogy nem vagyok ott. – Aztán kimentek Lujzi, Éva és Pálma az erkélyre beszélgetni. Mikor ő arra ment, elhallgattak. – Később aztán azt mondja P, Gizikének. Milyen helyes leány ez az Éva most már megértem őt, és kezdem a Hédit egészen más szinben látni. Aztán mikor Me. felöltözik, hogy hazamegy,

Éva is veszi a kabátját és elindulnak együtt – ekkor odasúgja Pálma Gizikének: látod, hogy fut utána. – Ugyan mit mondhatott Éva rólam, hogy más szinben lát Pálma? – Később az uton, hogy Tuzsér felé mentünk meg is kérdeztem P-tól: Ó semmit felelte, és én azért mondtam ezt, mert az Éva sok mindent beszélt az érzéseiről, hogyan látja a dolgot stb. mondhatom neked, hogy okos leány és igaza van, ha egy ilyen szép érzés boldoggá teszi, miért ne éljen vele. Erre mondtam, hogy más szinben látom, és hogy ő neked sem akar rosszat, majd Tuzséron elmondom, miket mondott. –

De persze Tuzséron erre nem került sor. –

„julius 9”

Javában gépelek, mikor benyit az egyik leány, jöjjek ki egy kicsit. Kimegyek és éppen kérdezni akarom, hogy miért hivott, mikor az ajtó mellett a Gyulát látom. Örömmel üdvözölt. Részemről nagy volt a meglepetés, részben, hogy feljött, részben, hogy elegáns volt. – Fehér ruha volt rajta és tetőtöl-talpig nagyon rendesen volt öltözve. Igy mindjárt jobban tetszik futott át rajtam a gondolat. – Félrehivott, hogy beszélgessünk. Közbe az egyik ismerősével találkozik itt nálunk össze. Én felhasználva az alkalmat – bocsánat, egy pillanat és jövök - beugrottam a szobánkba. Gyorsan bepuderoztam magam. Ezt észrevették a többiek. Mi az, ki várja, kinek csinositja magát, mondják: ni csak, ni csak’ ki van itt, igy Pé, ezt megnézzük mondja Pa, azzal nagy léptekkel tart az ajtó felé. Ha egy lépést tesznek, ki sem megyek, mondom. – Kiérve hívott, hogy menjek el vele egy kicsit, de ezt nem tehettem. Nem akarom kitenni magam megszólásnak, ugyis annyi a pletyka. – Amint beszélgetünk arra jön P alaposan megnéz bennünket. Előre megy, majd újra vissza. –

Közbe Gyula áradozott. Milyen csinos vagyok. – Milyen jól áll ez a ruha, /piros pettyes/ tetötöl talpig végig-mér. Csak legalább ne lenne ennyire csinos. Még csinosabb, mint volt. Nem győzött nézni /A hajam felfelé ez okozta a változást, amire hirtelen nem jött reá/. Mondta, hogy a vállalatát megnagyobbitotta, mert nagyon jól áll. – Összel kimegy Olaszországba, az egyetem küldi ki. Kimehetne amerikába is, de neki itthon is jó dolga lesz. Olyan szép tervei vannak a jövőre vonatkozólag. Egyelőre nem szól semmit, majd ha visszajönnek a nyaralásról

szeretne nekem valamit mondani. Komolyan szeretne velem beszélni. – Ő is lejöhetett volna Tuzsérra, de most nagyobbitotta a vállalatát és még nem mehet el. De augusztus utolsó hetébe kérjem ki a szabadságom második részét, akkor majd együtt elmegyünk valahova. – Ne udvaroltassak senkivel sem, érezzem magam foglaltnak. – Bizzám reá magamat, meglátom jó dolgom lesz. Bizik bennem? Nem, feleltem. – Más lány, aki ilyen hidegen viselkedik mint maga , már rég ott hagytam volna. – De magát nem tudom, csak ne lenne olyan rettentő csinos, olyan édes, hogy megbolonditja az embert. – Higyje

meg én kevés leánnyal foglalkoztam komolyan, de magával kapcsolatban mégis azt érzem, hogy érdemes, értékes egyéniségnek tartom magát. – Kivánom, hogy ne csalódjon! – Hivott, hogy találkozzunk, de mondtam, hogy már nem érek reá, mert készülünk az utazásra. – Legalább menjek el vele a Fővárosi szinházba. Azt hiszi, ha szinházba hív, jobban reáérek, nem tudok már menni szabadság előtt sehova. Hát akkor elmegyek az öcsémmel, lenne szives utalványt kérni. – Bementem utalványért, de rögtön nem tudták kiállitani, igy várni kellett volna. – Nem baj, megkérem adja fel póstán a címemre. – Vagy nem is fontos. – Majd váltunk egész jegyet. v- Vagy ne, inkább sporoljak? mondja és reám néz: Magától függ, hogy sporoljak-e?! – Aztán miután sikerült megcsókolnia az állam alatt, elment. –

Felérve a szobámba odajön hozzám P. Odahajlik hozzám és meg akarja fogni a fejemet. – Azt hittem meg akar csókolni, és hirtelen kikaptam a fejemet. – A többiek is odanéztek. – De ő még egyszer erélyesen két keze közé fogja a fejemet – csak nem fog itt mindenki előtt megcsókolni – gondolom – és a fülembe súgja: rövidesen valami jó hirt mondok magának, de erről

nem szabad ám tudni senkinek. – Kire vonatkozik, csak reám? Igen, bólint. Megtudom még elutazás előtt? Hogyne, lehet, hogy már holnap. – Két nap is elmulik és még semmi hír. – Megkérdezem még nincs semmi újság. Mára várom. – De semmi hír. Szombaton pedig már nem is kérdeztem. – Valószinű, hogy trükk volt az egész, hogy megfoghassa a fejemet. – Pé. is megjegyzi. Gratulálok az ízléséhez. Egész féltékennyé tesz. – Kimentem megnézni és mondom, á nem komoly, nem magas, az pedig magának nem esete. – De ahogy jobban

megnéztem, hát látom, magánál még magasabb. Jó izlése van és én egész féltékennyé leszek. –

Utolsó nap azt kérdi Pé. velem eljönne nyaralni, mit szólna hozzá, ha együtt mennénk el nyaralni. Ha nem lenne nős ember, szivesen mennék, semmi kifogásom ellene, felelem. – Délelőtt Dódi bent volt a picivel. Angyali volt. Babú, mindenkit megcsókolt. Na mit szólsz hozzá ugye bájos novérkéje van a Hédikének, mondja Pa. Bizony, nagyon csinos, de azért én mégiscsak a H. szeretem a legjobban, mondja Pé., és átfogja a válam és közel hajlik az arcomhoz, mire én nagyon meglepödtem. – És az utolsó percben megütközve félre fordultam,

ekkor ő is elkapta a fejét, de a szemében benne volt, mint aki saját magának tesz szemrehányást, hogy is gondolhattam. –

Mind ennek eddig semmi jelentőséget nem tulajdonitottam, csak most kezdek visszagondolni reá, hogy Évától a nyaralás alatt megtudtam, hogy alig 1-2 hónapja, hogy a Pé. elvált a feleségétől, Ő is egy nagyon bizalmas ismerősétől tudta meg, de ne is szóljunk róla, mert egészen titokban tartja, nem tudja senki, mondta Pálmának. Látod ez jó parti, téged szeret, mindene vagy, fogd meg magadnak, mondja Pálma. Ritka szép jellem. Olyan egyenes – becsületes gondolkodású, kis földje is van, nem járnál vele rosszul. – Dehogy kezdek én hivatalbelivel, nekem ebből elegem volt. –Eszembe jut mikor megtudtam, hogy mennyire kitóltak velem és sírtam, mondta Pé., látod Laci hogy szerettek tégedet, még meg is síratnak, engem bezzeg nem sajnál a kutya sem, mondta fájdalmasan. – Ki tudja mi mindent élt át! És Me. a gunyolódása. – Ha nem lennél nős ember, ugye elvennéd feleségül? Ilyen nagy erős férjet kivánok magának, mint a Pista. – Hányszor gúnyolodott Me., hogy menjen haza a feleségéhez, és Ő inkább türte a gúnyt, de a valóságot nem mondta meg és

jó is, hogy nem volt bizalmas Me-hez. – Nagyon szorgalmas, becsületes, egyenes ember, de mind emellett nagyon nehéz természet. Kötekedő, veszekedős, hirtelen haragú, szünet nélkül dolgozik és mástól is elvárná, hogy éjt-napot eggyé téve dolgozzon. – De lehet, hogy a munkába menekült bánatában, hogy feledjen, hogy

ne kelljen gondolkodnia, hiszen voltam én is már igy. – És különben is a leányok, amit beszélnek arra nem lehet adni. –

Egyszer ebéd alatt megkérdezte Pé, miért nem voltam ott a vacsorán? Nem láttam helyesnek, hogy elmenjek – feleltem és Ő tovább nem is kérdezősködött. Nem tudok bizalmas lenni már senkihez sem, és ha igaz, ő is mélyen magába zárkozott, a magán dolgokban egyáltalán nem közlékeny. De nem is szükséges ez. Minek ismerni egymást annyira. Kolléga és kolléganök vagyunk, a magán dolgok nem tartoznak hivatalba. –

Anyukának megmondtam, hogy levélben búcsúztam el tőle és, hogy mit írtam. Anyuka sírt a levélen, vajjon ő reá milyen hatást tett, érzi egy percig is, hogy tiszta szivből, őszintén írodtak-e sorok. –

Jól tetted, hogy nem mentél el, mondja Anyuka. Ő elhagyott téged, te meg menj utána?! Nem furcsa, és nem különös iróniája-e a sorsnak. Mert már két ember van, akiket kerülök, akiket kerülnöm kell. Hát tehetek róla! És vajjon ki itt a hibás? Én.., vagy Ők.., Hol az igazság!

Kotaszek Hedvig: Illatos

„1947. VIII./9 sz.”

A meglepetés 70-ven forint volt, melyet P. juttatott nekem. – Már nem is gondoltam rá, mikor félre hivatott és mondja, hogy menjek a pénzemért. –

Két új kollégát kapunk, mindkettő hadifogoly volt. – Egy-egy pillanatra reménykedtem, hátha Ő kerülne ide. – De valószinű, hogy haza sem jött, junius 18-ka óta csak jelentkezett volna? –

Me. bejött és mintha mi sem történt volna kedélyesen társalgott velem. – Nekem eleinte nehezen ment, mert elfelejtett kezetfogni velem, de hát nem veszi észre magát – gondoltam és igy nekem is sikerült úgy társalognom vele mintha ennél mi sem lenne természetesebb. – Később Éva is bejött, nagyon csinos ruha volt rajta. /Az első izléses ruhája./

A leányok mondják nekem. A biró csak a te kedvedért járt hozzánk, és a búcsúzása csak neked szólt, hozzánk már nem jött elköszönni, ha bár ottmaradt még egy hétig. Közbe, ahogy kivettem Pálma is járt vele, és volt ott két leány, aki randevut beszélt meg vele, és nem ment el a randevura. –

A fogaimmal kezelésre jártam a P. P. klinikára. – Macának ajánlották az egyetemisták, hogy ide járjon. – Miután megnézték a fogainkat felküldtek a konzerváló osztályra. – Itt szóltak az egyik orvosnak, aki ujra megnézte a fogunkat, és megmondta mennyibe kerül és meddig tart a kezelése. – Nem kezdhetnénk esetleg már máma hozzá, kérdezte? – Minthogy máma már ugyis bejelentettem, hogy később megyek be, hát nem bánom, feleltem. – Azzal már vinni is akart. Itt a hugom is, szóltam Ő is meg akarja csináltatni a fogait. – Azzal megnézte gyorsan a fogait és mondta, hogy majd hoz neki egy orvost, de engemet Ő fog kezelni. Egy nagyon csinos orvost hozott, aki

már fogta is a kezemet, hogy elvigyen. De az én orvosom rögtön szólt és elvette a kezét tőlem, hogy én vele jövök, a Macát kell kezelnie. – Nekem nagyon ismerősnek tünik ennek az orvosnak az arca. – Nagyon kedves, figyelmes volt hozzám mind végig. – Alaposan kikérdezett az itthoniak felől is. Ő is 10-ik gyermek, mondta.

Milyen virág ez a fülébe? /A kék rózsa, meg a kék vászon ruha volt rajtam/ Nálunk otthon a szőlőben van ilyen. – Mondja, hogyan van az, hogy egyes

hölgyek úgy tudnak öltözködni egyéniségüknek megfelelően, ki irányitja az öltözködésben a völegényük? Én kijelentettem: hogy egyedül Anyuka véleménye a döntő ebben az irányban. – Mi közben nézegetett megjegyzi az egyik aszisztens nője: nagyon jól áll magának a kék, azért is mert jól le is van sülve, - Hát akkor hallgathat a Mamája izlésére, mert nagyon jó izlése van. – Milyen boldog lehet az a Mama, akinek két ilyen szép, csinos leánya van, mondta. – Mind ilyen szépek, mint maga? Mivel csinálta a fogamat csak mutatni tudtam, hogy hatan vagyunk. – Mind otthon van? Mikor mondtam a Dódit, kérdezte gyerek van? Nahát akkor már azt is tudom, hogy a férj hibájából történt a válás, mert akinek gyereke van és ott tudja hagyni, ott már csak az lehet a hibás. – Közbe dolgozott a fejemen, és azt mondta: most nem szabad beszélnie, csak hagyja jóvá, amit én mondok. – Azért érdeklődöm ennyire, mert nem tudom megérteni, hogyan lehet elválni pláne annak, akinek van egy édes-gyereke? – Az én kisfiam is 4 éves, és mikor meghallja, hogy jövök már fut elébem: Api, hoztál fagyit? Ilyenkor a legédesebb egy gyerek. – És borzasztó lehet egy katolikus embernek /én római kat. vagyok, nem tudom maguk is azok? mondtam, hogy reformátusok vagyunk/, hogy nem mehet többé gyónni, áldozni, kiközösitve lenni az egyházból, ki-tagadva.

Feltünö volt, hogy mindig várt kint a folyóson. Hogyan lehet, hogy nem láttam magát, ott sétáltam a folyóson, hogyan kerülhettük el egymást, kérdezte. – Egy alkalommal sem sikerült összetalálkoznunk. – Maca mondja én mindjárt az első alkalommal láttam, hogy nagyon tetszel neki. Mikor kavarta a fogadhoz az anyagot is, közben folyton nézett, el-elmélázott az arcodon. Hajtsa ide a kis fejét, pihenjen egy kicsit, mondta egy alkalommal, mikor volt egy páciense, - majd odajött és a fülembe súgta, a K. irónak a fia. Igy kicsit várnom kellett. Közbe elmentem a G-höz /Maca orvosa/ megmondani, hogyan áll a helyzet Macával. – El ne menjen, szól utánam. – Mondom, hogy úgy kezeljen, hogy elsejénél előbb nem tudok fizetni. – Kérdezi mennyi a fizetésem? – Akkor én egészen komoly partinak számitanék ugye, ha nem lennék nős? mondja. – Már elözö nap is utánunk jött. Ez alkalommal is, ahogyan megyek ki az épületből, már az utcán vagyok, mikor hallom, hogy valaki utánam szól. Ő volt az. Csak azért hivattam kezdi zavartan, hogy holnap, tekintve', hogy elutazom, már ne nekem fizessen, hanem a pénztárosnak. –

Csak ezt akartam mondani, feleli. – Jó, köszönöm, feleltem és mentem. – De valahogy gyanús volt ez az utánam szólás és visszahívás. Hiszen még holnap itt lesz és kezel, megtudta volna ezt mondani holnap is. – Kapott egy levelet. – Milyenek az emberek, azt akarják, hogy a feleségem kezébe kerüljön a lap- Az egyik tanársegéd akar megviccelni és más név alatt ír, mondja nekem. – Nem fáradt még ki? Én nem, ha dr úr nem! Én!? Reggel 8-tól este 8-ig dolgozom! Hogyan, itt meddig vannak? 9-2-ig, de délután is rendelek. Na, de azért az más, annak van látszatja,. Hogyhogy? Azt legalább megfizetik – Ugyan', hisz otthon sem kérek többet, mint itt a klinikán. – Egyre

jobban becsülöm. Ritka férfi, aki ennyire vallásos, gyermek szerető, feleségét tisztelő és egyáltalában nem kapzsi, amellett szivvel-lélekkel dolgozik. – Csak mint már ez az én szerencsém, nős ember! –

Mikor az utolsó fogamat csinálta, illetve akarta tömni, mondja, hogy neki gyanús ez a fog, meg kell röngenezni. És ha ki kell húzni, azt még ma megtegyük? kérdezi. Hogyne, feleltem. – Nahát, ez igen! Jól fog járni magával valaki. – Jött velem a röngenre és mikor kész volt, a kép odajön, megsimogatja a karom: ki kell húzni, tályogos a fog. – És vitt le az első emeletre és várt reám. Majd beültetett egy székbe, mindent elökészit. Csak nem dr. úr fogja kihuzni, kérdezem csodálkozva? És miért nem, nem bízik bennem? Én azt hittem, hogy maguk fogat nem húznak, hiszen a hugomnak sem a G. húzta. Ja ő még nagyon fiatal orvos, de én rengeteg fogat húztam már! Beadta az injekciót. Úgy éreztem egészen féloldalra torzul az arcom. – Zsibbad eléggé, kezdhetjük? kérdezte - . Rángatta jó darabig, közbe mondja, hogy az egyik gyökér beletört. Utána kikpiszkálta azt is, majd hívott egy dr nőt segiteni, nem tudtam miért? Mint utólag kiderült egészen komoly dolog volt. Felszakadt az iny a huzás következtében és meg kellett varrni. Csak arra lettem figyelmes, hogy másik tüt kért, és ollót. – Mikor kihúzta a szálat és ollóval elvágta, kérdeztem: mit csinál dr úr, csak nem varr, akkor mondta, hogy az iny felszakadt és azt varrta össze. – 5 nap múlva jöjjek kiszedetni a cérnát. Majd kikisért a folyósón utoljára: akkor a szeptemberi viszontlátásra /u. is hidat kell tenni./ Jó nyaralást kivántam én is, és elváltunk. – Valami szövö-

dött köztünk, lassan, észrevétlenül. – Megszerettem én is őt. – És szinte megrémülök magamtól, ahogyan ezt írom, hogyan már itt tartok, hogy az első férfiba, aki kedves hozzám beleszeretek? – Mi ez Úr Istenem!? Hát ilyen konnyen lángra gyulok. – Még jó, hogy megmondta, hogy nős ember, különben még jobban elmélyült volna a dolog!

Egy alkalommal, mikor a koronát tette azt mondja: úgy meg fogja szeretni ezt a fogát, hogy ki sem akarja tenni a szájából. Hogyan kivehetős fog lesz? Nem, dehogy , mondta. – Hát akkor kénytelen lesz éjjel-nappal velem lenni' feleltem. – De jó dolga is lesz annak a fognak, mondja sóhajtva. – Valamit pletykálhattak rólunk, mert mikor mentem Macával most csütörtökön kiszedetni a varrást, Macát pedig a G vette kezelésbe, azt mondja: maguk nagyon megszerettek idejárni, minden nap itt vannak a nővérével együtt. Maca, amilyen kis naiv, nem tudott visszavágni, hanem még azt válaszolta, hát elég régen nem voltunk már itt. – Csak annyiszor mentünk, ahányszorra berendeltek, nem hiszem, hogy valaki csupa kedvtelésből hagyná kinoztatni magát. – A kis beképzelt még azt hiszi, hogy az ő két szép szeméért járt oda Maca.-

Én egész héten feldagadt képpel jártam be, de szerencsére nem fájt. Közben a Pálma is lebetegedett, ugyhogy teljesen egyedül tartottam a frontot. –

Vele „I" háromszor találkoztam össze. Egyszer a folyóson beszélgetett valakivel és mikor elmentem, neki dőlt a falnak, ugy beszélt tovább, másodszor a liftben. Már éppen ké

szültünk beszállni, mikor jön ő kintről kimelegedve és egyenesen a liftnek tart. Késő vett észre. – Igy együtt mentünk két emeletet, mely rettentő hosszúnak tünt. – Annyira feszült volt a levegő, hogy mind ketten alig vártuk már, hogy kint legyünk. Mikor kiszállt reám nézett az Ő szokott tekintetével, amellyel a szivemig hatol, és ilyenkor újra és újra belém nyilall a fájdalom. – Úgy érzem igy nézni csak reám tud, ez a tekintet egyes-egyedül csak nekem szól, hogy értsek belőle. De mit érthetek belöle, szabad egyáltalában értenem? Annyi szomorúság, annyi fájdalom és lemondás van a szemeiben, hogy a zokogást alig tudom ilyenkor elnyomni magamban. – Harmadszor jövök lefelé a lépcsőn, Ő pedig szembe jön velem az étkezdéből. Úgy tettem: mintha nem vettem volna észre. De ekkor észreveszem, hogy az osztály kulcsát nem adtam le. Visszafordulok és

pont szembe találom magamat vele. – Igy üdvözöltük egymást és tovább mentünk. –

-P. szétosztotta a p. pénzt. Az Évának /még hozzánk volt írva/ annyit adott, mint mult hónapban. Me. áttelefonált, hogy az É. még jár 5.- forint. – Annyit adtam neki, mint mult hónapban, felelte P. De neki több jár, igy Me. Hát jó Lacikám, majd az enyémből átküldök 5.- forintot, mondja P. Jó lesz feleli Me., csak minél előbb! Nem szégyenli magát, hogy egyáltalában szól emiatt, ha többet akar adni az Évának adja az Ő p. pénzéből, de nem, inkább elfogadja, hogy a P. adja az ő nőjének. A P. is csak csóválta a fejét. Hogy én mennyire tévedtem Me-be? Jobb is talán, hogy igy adódott a dolog. Én szégyenlem magam helyette. – Hogy ennyire nincs benne,

semmi megérzés, semmi intelligencia. Ez megint egy olyan dolog, amellyel képet alkotott magáról, amellyel megmutatta, hogy ki Ő.

Ma ahogyan jövök le és a harmadik emelethez érek észreveszem az Évát, aki szintén megy hazafelé. és mögötte …. a Me… Hidegen köszöntöttük egymást. Azzal már megyek tovább is. De talán két lépéssel tartottam elörébb mint ők, mert egyszerre értünk a lépcsőhöz. Nagyon kellemetlen volt ez igy közvetlen elöttük menve, és külön. Me. megszólit: Hogy van? Köszönöm jól! És ta. úr lebegett a számon a kérdés, de az ember ilyenkor olyan buta, hogy nem tud gúnyos lenni. – Mi van a Pá.-val, tényleg beteg, kellett maguknak T?! Közbe a II. emelet fordulójához értünk és én hüvös viszontlátást', szervuszt mondtam, azzal be sem várva köszöntésüket lementem a személyzeti o-ra. Ho. igazgatóhoz. Talán gondolják, hogy tapintatból tettem, vagy mindegy, hogy mit gondolnak. – Nekem semmi kedvem velük társalogni és játszani, mintha minden a legtermészetesebb lenne, és mi sem történt volna. –

Lehetett jelentkezni, hogy ki akar átmenni a F.M. az M.Sz.K.-hoz, vagy a Terv-hivatalhoz – Jelnetkeztem az F.M.-be. P. nagyon sajnálkozott, hogy elmegyek. Majd később azt mondta: azért megy el, mert mult hónapban valami differenciája volt a hivatallal, amit nem tud elfelejteni és amit velünk éreztett. – De mikor már megtörtént az elöjegyzés ijedtem csak meg. Ott a XII f. o. végére kerülnék itt pedig már

járt volna régen a XI./ És aztán sok-sok édes-bús emlék jutott az eszembe, amberek, kiket nem tudok felejteni, események, dolgok, melyek örök emlékként vésődtek szivembe. Olyan nekem már ez a hivatal, mintha hazamennék. – És ezt hagynám itt, csupán hiúságból, és mert sebet kaptam itt, ami égett, ami sért. Olyan nehezen tudok megszokni egy új helyet, és ki tudja mi vár reám!? Jobb dolgom lenne, vagy esetleg rosszabb? Égetett, kinozott a kérdés, mit tettem. Miért hivom ki a sorsot? Nincs türelmem kivárni, míg kialakul? Ki tudja mennyi mindent veszitek. – Hátha, ha még türelmes vagyok a F. is befut. – És képes lennék elmenni, hagyni mindent, felejtve mindenkit. – Hiszen 6 éve már, hogy itt vagyok. – Nagy idő, hosszú idő. Jobb lett volna megvárni míg megszünik a minisztérium, vagy hivatalból helyeznek el, ha muszály menni. – Másnap, ahogyan P. megáll mellettem mondom: nem tudom jól választottam-e, nem tudom helyesen teszem-e, hogy kértem az F.M.-be való helyezésemet. – Mondtam, hogy ne kérje, igy P. Mit csináljak? Kérje, hogy töröljék. – Ekkor aztán megkezdödött a telefonálgatás, utána járás. Nagyon gyorsan haladt az ügy, már kifelé való továbbitásra volt elökészitve. – Csacsi vagyok, hogy nem megyek, igy egyesek. – Sokkal jobb dolguk van ott az embereknek, mint itt. Ismét mások: a minisztérium rövid időn belül megszünik, és akkor oda kell menni, ahova tesznek, igy még most megadják a lehetőséget a választásra. – Már igazán nem tudom mi a jobb. – Helyesen

cselekedtem-e, mert kihuzattam a nevemet. – Hiszen, ha az ember előre tudná, hogy mit kell tenni? Vajjon nem lett volna helyesebb, ha

most megyek? Érdemes-e itt maradnom? Pl. az elnöki osztályra ki sem ment az értesítés. Az az egy volt gyanus, hogy P., aki jól ismeri az F.M. minisztert és jó dolga lenne ott, nem megy, marad. – A Gyulától kaptam egy lapot. Balaton-almádiról írja. Jelenleg hét napig Ő is nyaral. Sokat gondol reám. Ha megjövök, azonnal írjak. Ha nem is rögtön, de három napra rá válaszoltam, azaz vettem egy Bp-i képeslapot és a következöt írtam reá: „Mindenütt jó, de legjobb itthon” Üdvözli „H”. A baj csak ott van, hogy én a 22-szám, és I.e. helyett, 21-et és II. emeletet írtam. – Azóta nem jelentkezett. – Nem nagyon bántana a dolog, ha nem nyugtalankodnék amiatt, hogy megbizhatatlannak tart és jellembeli hibának könyveli el. – Igaz, hogy semmi kedvem sincs hozzá, és talán jobb is lenne, ha igy elmaradna. –

Erzsike feljött Ágikával. Ágika itt marad pár hétig, de Erzsike hazament. Oda volt tölünk. Azt mondja, hogy nagyon hasonlit Maca reám, csak ő még olyan gyerek, de ha annyi idős lesz, mint én Ő is olyan szép lesz, mint én. Rajtam látni az érettséget, a komolyságot. Ez a frizura nagyon jól áll. Nem csodálom, ha megbolondulnak a férfiak. – Okosnak, szépnek tart Erzsike. Vajjon nem csak elfogult? Hiszen sokkal szebbek, fesebbek, okosabbak és jobbak vannak nálamnál. Jól esik ha tet

szem valakinek, de ugyanakkor el is csodálkozom rajta, hogy lehet az, és miért tetszem?

Tegnap Macával moziba megyünk, mikor szembe jön velünk a K.M. Én is igyekeztem nem észrevenni, de ő nagyon sütötte a szemét lefelé és az újság olvasásába kezdett. Tudom, hogy ludas a dologba, ami legutóbb történt, de miért e gyülölet? Még mindig a F. miatt? – Milyen gonoszak is tudnak lenni a nők, még gonoszabbak, mint a férfiak. –

Mikor vele „I" találkoztam a kék vászonruha volt rajtam. Ahogyan megyek felfelé a lépcsőn szembejön velem az egyik leány. Hogy neked milyen jól áll ez a kék. Hiába a kék a legszebb szin a világon, mondja - /vajjon ő is szépnek látott?/ Cica mondta, hogy egyik nap találkozott vele és a feleségével a strandon. – Nagyon miszen viselkedtek. – Bár Isten tudja, nem hittem volna, de ha nem látom, nem is fáj már úgy!

Néha jó, hogy minden elmulik egyszer! –

„1947.augusztus 23/sz."

Nagy B. A. napja Péntekre esett, szombatot megkaptuk mi is szünetnek, azaz, hogy aki 3 óra után ment ki a hivatalból azzal közölték, hogy szombaton be kell jönni, rendes munkanap lesz. Igy jártam én is. Délelőtt elmentem egy ügyvédhez jelentkezni. Nem volt a hirdetésen, hogy délelötti állásról van szó? – kérdi. – Nem, mondtam. Mikor érnék rá jönni, 4-7-ig megfelelne? Miután igy megállapodtunk, mondta, hogy hétfő ekkor jöjjek el, majd egy heti próba – idő lesz, amit természetesen megfizet. Ha kijövünk egymással, majd megegyezünk a fizetés terén is. – Még kérdezte, hogy nem tudnék-e délelőttre valakit ajánlani. – Megjegyzem, hogy ki sem próbált. Hétfö a jelzett időben el is mentem. – Szörnyü

nehéz modorú ember, de úgy láttam a munkámmal meg van elégedve. Majd holnap telefonálok hányra jöjjön, ráér egy kicsit később is jönni. Miután délelőtt nem telefonált, igy hivatalos idő után én hívtam fel. Az ügyvéd úr azt üzeni, hogy ma nem lesz iroda, majd csak csütörtökön /szerda: Szent István/ és majd Ő megtelefonálja a kisasszonynak, hogy mikor jöjjön – adta át az üzenetet a szobaleány. – De azóta sem jelentkezett. – Pénteken fent voltam nála, de aludt és egy ismeretlen férfi fogadott, akit megkértem, hogy adja át az ügyvéd részére üzenetemet. – Valami szélhámosság lehet itt? – Jelentkezők állandóan vannak, és azt hiszem, mindenkit ledolgoztat egy napig, amivel persze olcsóbban jön ki, mintha rendszeresen dolgozna neki valaki. Egész furcsa a modora /alighanem zsidó/. Alig bírtam szó nélkül hagyni ahogyan parancsolgatott, semmi udvariasság nem volt a modorában, nem egyszer kiküldött, hogy nyissak ajtót, valaki csöngetett. Már majdnem odamondtam, minek akar alkalmazni, szobalánynak?! Egy jó mindenes szerepét kivánja? – Az egész környezetet terrorizálja, úgy a feleségével, mint kollégájával szemben parancsoló, uralkodni vágyó. De arra gondoltam, majd csak megszokom, hiszen annyira kellene egy délutáni állás, nem lehetnek mindenütt olyan úri, udvarias emberek, mint bent a minisztériumban. A Dódi azt mondja, hogy ez az ügyvéd állandóan hirdet, úgy látszik, senki sem bírja ki a modorát. – Szóval még mielőtt örülhettem volna az állásnak, már úgyérzem el is veszett. –

Szombaton 12 és 1 óra között a Gyula hívott fel telefonon. – Megkapta a levelemet és állandóan hív a régi számomon, de nem kapott meg, pedig mondták hogy átkapcsolnak. – Nem említették, hogy kerestem? Mert nem tudom melyik hazudik, ugyan K. É. feltételezem, hogy elhallgatja. – A napokban is Me-vel sétált a Bazilika

előtt, mikor összetalálkoztam velük, még köszönni is elfelejtett meglepetésében. –

Kérdezte a Gyula mi a programom? Mondtam, hogy a Sz. strandra megyünk. Ő is odatart, menjünk vele a Pallatinuszra. Nem lehet, mert akivel vagyok, annak nincs kedvezményes jegye oda. – Kivel megyek, ha nem férfival, akkor ő is jön a Sz. Igy mikor Évivel beértünk a strandra Ő már várt reánk. – Milyen csinosak! Uszni ők alig úsztak. – Én kint hagytam a parton őket, hagy

beszélgessenek én pedig uszkáltam. – Nagyon rendes gyerek: miért nem vagy hozzá kedvesebb? mondja az Évi - , mondta, hogy nagyon tetszel neki, de ha ilyen hideg, ennyire fagyos maradsz Ő nem bírja ezt ki. – Ő nem szereti ha valaki a közelembe férkőzik, annyira gyerekeskedik vagy álszent. – Nem találja meg a módját, hogyan lehet engem, megközelithetetlen vagyok. Közbe, hogy együtt voltunk mind a hárman az Évi – csupa heccből – bátoritgatta. –

Látja milyen ügyetlen, miért nem használta ki az alkalmat, miért nem csókolta meg, így heccelődött, míg egyszercsak, ahogyan ültem egészen váratlanul – felkapott és közben forgott velem, én pedig azt sem tudtam szégyenembe hova legyek. – Hazafelé menet egy pár viccet mondtunk el, mire Ő is, de természetesen egyáltalában nem szelideket. – Az Évi meg is jegyezte, ez az első rossz pont magának, hogy ilyen vicceket adott le. – Másnapra megbeszéltük, hogy találkozunk a Margit-szigeten. – Mindjárt belém karolt /igyekeztem ujra- és ujra visszahúzni a kezemet/ majd az egyik távoli helyre érve, mondta, hogy üljünk le a víz – partjára a lépcsőre. Nem szivesen mentem le. – Itt olyan jó hüvös van, és addig beszélt, míg csak lementem. – Egy darabig beszél-

gettünk – néha – néha arra vetődött egy-egy pár – de rövidesen csend lett. Én nyugtalan lettem és felugrottam hogy menjünk már el innen, itt olyan hüvös van és maga is csak megfázik. – Csak egy pár percig maradunk még, aztán megyünk tovább, igérem magának, csak egy egész rövid időre jöjjön még vissza. – Nem szivesen mentem. De alig, hogy leültem átkarolt. Engedje meg, hogy megcsókoljam, közbe tapogatott, simogatott, hiába védekeztem csal megcsókolt. Arcom égett a szégyentől, és felugrottam, ő utánam és ölelt, szoritott: ha nem enged el sikitok, mondtam. – Erre aztán elengedett és jött ő is felfelé. – Utközben még sokszor elkapott, megölelt megcsókolt hol a számat, hol az arcomat, nyakamat, ahol ért. – Ha nem engedi meg, hogy megcsókoljam legalább azt engedje meg, hogy simogassam! És hol a mellemet, hol a derekamat simogatta. Hiába toltam el magamtól, újra kezdte. Hogy maga milyen édesen gömbölyü, mint egy baba. – Majd ujra elkap, de nem ment a csókja, hát legalább simuljon hozzám, ha már nem engedi, hogy megcsókoljam. – Mi az maga ennyire utál, hogy már karmol is. – Utána kétszer köptem: mikor odanézett, mondtam: hogy valami a torkomat kaparja. – Megálljon csak, ha itt van a karmának a nyoma, úgy össze-vissza csókolom a nyakát, hogy mind ott marad a helye. – És ahogyan előveszi a tükrét, én gyorsan elfutottam. – Miért jöttem el vele, ha nem szeretem?

kérdi. Miért az ember csak azzal jár’ akit szeret? – Két jó barát nem járhat együtt? – Sajnálom nem tehetek róla, én nem tudok másmilyen természetü lenni. –

Az nem létezik, hogy maga még nem csokólódzott senkivel, hogy magának ne lett volna valakije? Hogy 24 éves leány még nem volt senkié? Látja, hogy mégis történnek ilyen csodák! Ugyan ne mondja!? És akit szeretet azzal sem csókolódzott? Nem bizony! – Ugyan csak nem azt akarja mondani, hogy nem adta oda magát? – Hogy jön ahhoz’ hogy ilyeneket feltételezzen rólam. Azt is megbántam, hogy valaha is emlitettem magának, hogy szerettem valakit, látszik, hogy mennyire értett meg, és mennyire hisz nekem, maga nem tudja azt elképzelni sem, hogy lehet szeretni egyetlen csók nélkül is? – Nézze nekem különben mindegy, hogy szüz-e az a leány, akit elveszek feleségül vagy sem? – Elég baj az, hogy igy gondolkodik. – Különben előbbire, bocsánatot kért, hogy ne haragudjak, nem akart megbántani, és kezet csókolt. – Mindenek előtt kijelentette, mikor a lépcsöről feljöttünk, hogy őt tisztességes szándék vezeti hozzám, Ő engem feleségül akar elvenni. – Ő nem mond még most semmit, ő nem a nagy szavak embere, de nyugodtan reá bizhatom magamat, mert Ő feleségül kiván venni. – Majd mikor csókolgatott, és én reá szóltam, sőt többször kinevettem, azt mondja, hát ennyire komolyan veszi a dolgot? Nem érzi, hogy mennyire kivánom, és miközben ölelt mondta: légy az enyém! Őrült maga! – Erre a célra keressen magának mást!

Kotaszek Hedvig: Tünékeny kis láng

Értse meg, hogy nem türöm, hogy ölelgessen, velem ne erőszakoskodjon. – Tudtam, ezt fogom kapni, mondja sértödötten és nagyon elkeseredett. -Ne küldjön el, nem érzi mennyire kivánom, mennyire szeretem, miért küld máshoz, nekem nem kell senki más csak maga, most és később és mindig, Értsen meg, azért vagyok ennyire tüzes, mert én nem élek

nőkkel, nekem csak egy volt, de annak is már régen vége, és vigyázok az egészségemre, nekem nem kellenek nők, csak egy tisztességes, helyes úri leány, nekem nem kell más csak maga, egyedül csak maga most és mindig, és feleségnek és mindennek! – Már pedig erre a célra csak keressen mást. Miért fél? – Vannak nekem amerikai orvosságaim, amik megakadályozzák a bajt és én tudom uri kötelességem úgy erkölcsi, mint anyagi felelősséget vállalok magáért. – De nekem ne beszéljen ilyen dolgokról, ez engem nem érdekel, mondja annak, akit érdekel. – Közben olyan undort éreztem íránta, a hidegrázott valahányszor megölelt, megcsókolt. Egészen meg volt szédülve, igaz hogy amerre csak mentünk, mindenütt szerelmes párok ölelkeztek. – Annyira hidegen hagyott minden csókja és olyan nevetségesnek tünt a szenvedélye, „mint egy film-szinész," gondoltam. – Csak jobban kiábránditott a viselkedésével. – Csak csináltuk egész uton. Mig a villamoshoz nem értünk. – Maga min alszik? Diványon! Elférnének azon ketten is. Hogy maga miket beszél, utasítom rendre, sokkal nyugodtabban alszom csak magamban, egyedül. Azt elhiszem, mert ha én ott lennék nem aludna nyugodtan, az biztos. Őrült volt az egész nap. Mélységes undor töltött el íránta és szégyeltem magamat, valóságos rosszullét fogott el, hogy hogyan merészelt igy viselkedni és ilyeneket mondani. – Mikor találkozunk, kérdezte? Majd csütörtökön, mondtam kelletlenül. Úgy, és szerdán persze más programja van? Na jó, azzal elköszönt és kezetcsókolt. Azt reméltem hogy nem is fog jönni. Évinek mondta, hogy heti 2-3 ezer' forint a jövedelme. Nem értem, hogy akkor miért nem költözött már egy rendes lakásba, butort miért

nem vett stb. Igaz, hogy most már nagyon rendesen jár. – Egyedüli vonzó benne a gazdagsága, de ha igy viselkedik meg is mondom, hogy én ezt nem türöm, inkább ne találkozzunk többé. – Gizike azt mondja, hogy lehet, hogy annyira szeret, de hát akkor miért nem kéri meg a kezedet? Isten mentsen, még azt akit szeretnék is, nagyon nehéz lenne vele a házasság, hát még egy ilyennel, akitől

undorodok, akitől a hidegráz én nem is gondoltam komolyra. Nem értem' más leány évekig járogat valakivel anélkül, hogy szemtelenkedne, ez meg ilyen szemtelen, legjobb lesz ha szakitok. –

Ha pedig ilyen gazdag ne dobd el olyan könnyen magadtól, hát nem bün végeredménybe, hogy annyira szeret, és lehet, hogy nincs senkije és az a rendes, ha szeret valakit, hogy mássé ne legyen. – Már pedig engem ilyen szempontból nem érdekel. – Anyuka azt mondta, nahát ezek után jobb is, ha el sem jön. Később aztán azt mondta Anyuka, majd elválik most, hogy jön-e vagy sem? Mert ha csirkefogó, szélhámos el sem mer jönni, ha komolyan gondol reád, akkor pedig eljön. –

Igy érkezett el a csütörtök mikorra is a T.M.-hoz voltunk híva egy összejövetelre. – Én mondtam Gy. ha tud hozhat ki egy barátját is. – 8-ra jöjjenek hozzánk és majd tölünk elmegyünk hozzájuk. – Délután átszaladok a M.-hoz megnézni, hogy áll a dolog? Kint ülnek Idukával az elöszobába és szölöt esznek. Na, mi újság, hol vannak a vendégek?

Bent ebédelnek, de csak 4 kolléganőm van itt és egy kollégám, a többi kolléga nem is jön el. Remélem te hozol egy pár fiút. De hiszen te azt mondtad, hogy legfeljebb egyet hívjak, és az sem biztos, hogy jön. – Na hiszen akkor jól fogunk kinézni, ki fogja fizetni akkor az italt, a gramofont, mi nők? És mit csinálunk ennyi nővel, férfi nélkül! Én fogom magam és lefekszem, a többiek pedig hazamennek. – Hát, hogy hogy utolsó pillanatba tudtad meg mindezt. Hát kisül a szemem, ha a Gyula kijön Pestről hiába, hát csak nem jövünk akkor át, ha nincs elég férfi. Mond meg neki, hogy beteg a kisleányom és 30-ra halasszuk át ez összejövetelt. De a gramofont is le kell mondani. Azt sem tudtam, hová rohanjak. – Szaladtam a gramofonoshoz, hogy hiába ne jöjjön. Közben fohászkodtam, hogy ne jöjjön a Gyula. – Egyedül csak igy lehetne elsimitani a dolgot. Egész délután izgultam, mig elérkezett a 8 óra. ½ 9, már kissé szabadabban lélegzek. Évivel átmentünk Dódihoz. Beszélgetünk. Jobb is, hogy nem jön, legalább igy nem kell a szemébe mondanom, hogy szakitsunk, igy legalább szép finoman elintéződik a dolog. – Valószinü, hogy azért sem jön, mert hogy már mi is kétszer felültettük őket. – Különben is majdnem haraggal váltunk el. – Meg ezek után, ahogyan viselkedett, talán be sem meri tenni a lábát hozzánk. Igy

igyekeztem bátoritani magamat, és bebeszélni, hogy nem jön. Mondtam én, hogy szélhámos, eszeágá-

ban sem volt jönni neki. – Én megyek és lefekszem, már olyan álmos vagyok. – Nézd legalább egy órát kell még várnunk, Ő mondta, hogy 8-1/2 9 körül jön, de én mindenképen várjam meg. Jó, hát akkor csak várjad reggelig, hogy te milyen hiszékeny vagy: én bizony lefekszem. – Azal kezdi a cipőjét levenni, mikor megszólal a csengő. Még a lélegzetem is elállt. – Biztos Anyukának csengettek, gondolom és megyek kifelé. /9 óra/ Rettegve kérdezem a folyosóra érve /teljes vak sötétség/ ki az? Na, ki az, mondja a Gyula. – Maga az, ilyen késő jön!? Mi vagyunk mondja, elhoztam két barátomat is, azzal a sötétbe bemutatja őket. Hát kellemetlen újságom van, mondom. – Hallottuk, mondja a Gyula, de nem baj, azért majd elmegyünk mi mulatni! Beérünk. Beszélgetünk. Gyula alaposan körül néz! Milyen remek képek vannak itt. – Milyen szép otthonuk van, nem csodálom, hogy nem kivánkoznak innét el. – Milyen otthonias, milyen kedves, barátságos, olyan jól érzem itt magamat, én már el sem megyek innét, én már itt itthon maradok. – De a két barát csak nem akart felderülni, nagyon meglátszott rajtuk a csalódás. – Később táncoltunk. A Gyula elfogott az ebédlőbe, mikor egyedül voltunk. Látod eljöttem, megnézem az otthonodat. Enged, hogy megcsókoljalak. Ne szabadkoz, csak egy egész szolid csókot. – Megcsókolt. Tudod milyen édes voltál te Vasárnap? Olyan szerelmes vagyok beléd, nem

tudlak elfelejteni. Bejöttünk a hálóba táncolni. Annyira szorongatta a derekam, hogy kénytelen voltam ujra figyelmeztetni. Hát nem szeretsz? Nem! Majd hirtelen hozzáteszem, ne haragudjon, de nem lehet az ilyet bebeszélni magunknak. Ennek magától kell jönni. Ez vagy jön magától, vagy nem, ezt nem lehet erőszakolni. – Felkért az egyik barátja a Feri. Mondta: jó izlése van a Gyulának. Mondta, hogy az a kisleány tetszik neki, akire rá fog kacsintani. – Mondhatom jó kiválasztotta. – Nem csoda, hogy annyira szereti magát. De talán a maga részéről nem áll mindez igy? Nézze az ilyesminek magától kell jönni, én nem tudok olyan hamar lángra lobbanni, nekem hosszú ideig kell ismernem azt' akit megszeretek. – Hozzám nagy türelem kell! Pedig tudja, hogy a mai fiatalságba ez van meg legkevésbé? – Maga nem tehet róla, hogy szeretik, de maga olyan, hogy ha maga nem is szeret, magát akkor is szeretik, olyan, hogy

magát mindenki megszereti, a természetébe van, vagy a modorába, de kell magát szeretni! És a Gyula olyan szorgalmas, jó gyerek, nagyon tehetséges, ügyes! Csak az a baja, hogy kicsit el van hagyva, de nem csoda nincsen senkije, egyedül él itt Pesten. – Nézze én elhiszem, hogy maga a Gyulának jó barátja, és kötelességének érzi, hogy szépet és jót mondjon róla. Igy is kell. De ezt nem lehet reábeszéléssel elintézni. Ennek a dolognak meg kell érni. És ha nem jön magától, akkor úgy

Kotaszek Hedvig: Apa

is hiába minden. – Majd csöndesen el is mentek. – A két fiú szinte mintha fellélegzett volna. – Gyula kérdezte, hol van a Papája? Alszik! – Kikisértük őket a villamosig. Még nem voltak ott, mikor jött egy villamos. Ez az utolsó villamos, kiabálja el magát az Évi. – Erre a két fiú, mint akit puskából lőnek ki, köszönés nélkül futásnak eredt. – Szinte mintha boldogok lennének, hogy elmehettek. –

Nem csoda? Remek, jó szórakozást vártak és mit találtak: egy szolid családot a mama körül. Nekem pedig az arcom majd leégett a szégyentől, még azt hiszik ezek a fiúk, hogy fogni akartuk őket, hogy csak trükk volt az egész hivatásuk. – Majd elájultam, mikor bejelenti a Gyula a barátait. – A Gyula a következő villamossal elment. Hivott, hogy menjek el vele szombaton bálra. Reggelig tart. –

De én nemet mondtam, - tekintve, hogy ilyen természetü, nem tanácsos sokáig együtt lenni vele. – Akkor vasárnap délután találkozunk, mondta. Közbe jött a villamos és én sürgettem, jó majd megbeszéljük, majd felhív telefonon! – Macának nagyon tetszik. Azt mondja: nagyon illenétek egymáshoz, ugyanolyan nyugodt, csendes természetü, mint te. – Anyukának is tetszene, nincs semmi kifogása ellene. Jó modorú, és jó humorú, meg lehet szeretni. – És elég jó kinézésű is, csak az nem tetszik, hogy állan-

dóan fogdos! Ezt kérd ki magadnak? – Ez annyira visszataszitó, ezt mond is meg neki! – Hát igen, ha igy viselkedik, - mint ahogyan el is határoztam, megmondom, „hogy én ezt nem türöm”, inkább szakitsunk, ha nem bír enélkül mellettem lenni. De nem tehettem, részbe mert csalódás érte őket, részben pedig én voltam a vendéglátó és nem dobhattam ki az otthonomból. – Telefonon nem hívott. – Igy nem tudom most hogy s mint áll a helyzet. Bár nem izgat, ha többé nem jön, az sem. – Bár egy kissé meghatott, hogy mégis eljött, tehát mégis komolyan gondolna reám, tehát nem játékszernek tekint? Azok után, ahogyan viselkedett, és eljön haza, hozzánk, miért, milyen gondolatok foglalkoztatják vajjon?!

A Béla tegnap fent volt. Mikor beértem a szobánkba /Gizikénél voltam/ jött elébem, majdnem megcsókolt. Ugyan miért nem hagytam, legalább irigykednének a többiek mondta G. Ott ült jó kétóra hosszat. Pa – heccelte őt. Ugye tetszik neked a H., hidd el belőle nagyon jó feleség lesz, csak be kell jönni. De ha még sokáig várunk úgy járok, mint az a katona aki utközbe ellövöldözte az

összes golyókat és mire a frontra ér már minden csak az nem, amit egy katonától elvárnak, így járok én is a házassággal majd! Bélában most

már nagyon jó férj lenne, szeretem az otthonomat, sokszor megbeszélünk randevut leányokkal. És ahogyan délután lefekszem aludni szépen átalszom a randevú idejét. Mesélte, hogyan akarják fogni őt. Hívott, hogy menjek vele strandra. –

Mondja magának szép mel. van? Őrült maga, nem szégyenli magát, miket beszél!? Miért az oly természetes a nőknél, az hozzá tartozik a nőiességéhez. – Ha nem vesz engemet semmibe lemegyek egy emeletet és ott próbálok szerencsét, mondja viccelődve. Közbe bejön Pa. Mond tetszik neked a Hédike, és neked, és te neked és igy végig kérdezi az összes kollégákat!? Na látja mondom Bélának: nekem nem kell egy emelettel lejebb fordulnom, hogy sikereim legyenek, én csak jobbra kell, hogy tekintsek vagy balra, mindenütt ugyanazt kapom. Mikor kikisértem mondja, hogy még meg sem csókolhatott engem. Pedig úgy tudnánk meg, hogy illünk-e egymáshoz ? Maga tüzes természetű? Mert ha nem az, akkor nem illünk egymáshoz. – Látja maga olyan csacsi. Miért olyan hideg, közömbös hozzám! Csak egy kicsit lenne kedvesebb hozzám, hidje meg, magának olyan könnyű lenne engemet férjének megfogni. Már pedig én nem akarok senkit sem megfogni, fogjon az a férfi meg engemet. Ébressze fel az a férfi bennem a szerelmet, ahhoz megyek, aki-

nek ez sikerül. – De hát maga a nő, magának kell kedvesnek, barátságosnak lenni, egy nőnek meg kell fogni a férfit. Higgye meg magának velem szemben ez olyan könnyen sikerülne és egy – kettőre megtartanánk az esküvőt, egy hónapon belül rendben lennénk, férj és feleség lehetnénk. –

Ugy elhagyja magát a Béla. Amilyen helyes gyerek volt, most annyira megy tönkre. Szinte olyan totyakossá válik, mint egy vénasszony. Veszedelmesen megadja magát az öregségnek. Pedig még csak 37 éves. – Sürgösen meg kell nősülnie, mert még sem akarja az anyakönyv-vezetőnél bediktálni, hogy 40 éves. – Tényleg azt a benyomást kelti mint aki már tulsokat élt, elege van mindenből, már csak a nyugodt – békés életre vágyik. – Rohamosan megy tönkre, azaz öregszik, szinte el van puhulva, tuty-muty. És a

fogait nem csináltatja, pedig már egész szép számban hiányoznak. Azért még most is jóképünek tartják. Pálma is mondja, milyen helyes gyerek, miért nem veszed komolyan?

Magam sem tudom, hogy van az, hogy nekem senki sem tetszik? – Megrökönyödtem, hogy a Gyula, hogy beszél, hát a Béla sem különb. – Hát minden ember ilyen? De hiszen akiket eddig szerettem és akik engem szerettek, mind milyen finom, tartozkodó volt. Sokkal jobban tiszteltek-becsültek, semhogy ilyesmit mertek volna beszélni

és, hogy simogassanak, vagy szorongassanak? Én változtam meg, vagy a férfiak szemtelenebbek. – Szégyellem magamat saját magam előtt, hát minek néznek, hogy merészelnek olyan dolgokat mondani, melyet annak akit tisztel és becsül az ember, még gondolatban sem szabad, hogy felmerüljön. –

Most tudtam meg, hogy a Bélának is két háza van, és 1-1500 forint körül keres havonta. – De hiába akinek pénze van, vagy jobb módú az olyan szemtelen, hogy nem lehet kibírni, akit pedig szeretek azzé nem lehetek, és ha találkozok is olyannal akivel szimpatizálok, az is magam fajta szegény. – Nekem ugyan nem sürgös a férjhez-menés én reá-érek. – Nem akarok fejest ugrani a házasságba. Hiszen úgy érzem akik körülöttem vannak egy sem passzol hozzám!

Valami mást, valaki egészen mást …. magam sem tudom mire, vagy kire várok! Csak azt tudom, hogy egyik sem az igazi. –

Vele „I” találkoztam egyszer a liftbe. Annyira feszült volt a hangulat, és annyira elpirultam zavaromba. Egyszer meg Erzsike volt fent értem. Én éppen megyek megnézni, hogy itt van-e már, mikor a II. emeleten leállok az egyik igazgatóval beszélni. - Éppen akkor jön Ő ki az egyik kollégájával. Reám néz és annyira elpirult, mint még soha. – Nem tudom mire magyarázni. – És ahogyan félkarommal

a korláthoz támaszkodom és megfordulok, az Ő karja is ugyanúgy nyugszik a korláton velem szemben, és Ő is leállt. Még hallom, hogy mondja annak a kollégájának, aki előre sietett, hogy visszamegy, valami változás lesz a holnapi

napra vonatkozólag. – De közbe én indultam lefelé, és Ő észrevett, úgyhogy egészen belezavarodott abba, amit mondott. –

Erzsike azt mondja nem csoda ha szeretnek, ha tetszem a férfiaknak /mondja Anyukának/ olyan intelligens, szép, finom feje van. Az is, de inkább a modora, hallom Anyuka hangját. – Ó, bár egy kis szerencsém lenne, hogy boldoggá tehetném szeretteimet, de főleg Anyukát. – Kiömlött a tinta, azért-e mázolás!

„1947.IX.12./p.”

Szabadságon vagyok két hétig. – Mult hét szombatján Gizikééknél összejövetel volt. Kollégák – kolléganők voltak nagyobb részt. Mikor Pp. mellé ültem és elkezdtünk beszélni, többek között mondtam neki, hogy maga nem elég őszinte. Hogy érti? Hazudtam már valamikor? Nem, de nem elég közlékeny. Majd egyszer mindent megtud, mondja sóhajtva és megsimogatja a kezemet. Majd felkért táncolni. Alig táncoltam vele, mikor G. unokaöccse lekért. Kimentünk a folyosóra táncolni és éppen mondom Mátyásnak, menjünk be, mert egészen benáthásodtam. Ahogyan megfordulok az ajtóban állt P. és felkért. Igy csak kint maradtam. – Olyan jól esett vele táncolni és vele együtt lenni. – Már nem is tudom, hogyan történt, de elkezdett beszélni a feleségéről. Nagyon szép nő, fess, 24 éves. Két hónapos házasok voltak, mikor elvitték katonának. Már az sem tetszett neki, hogy mialatt ő a fronton volt a felesége a társas-lapokat küldte neki, hogy hol és kikkel szórakozik. – Két hónapig nagyon boldogok voltak. És mikor behívták katonának a felesége nagyon oda volt. Na és, hát mit csinált a felesége? Nem is tudom hogyan kérdezzem? Csak kérdezze egészen nyugodtan kimondhatja. Magcsalta a felesége? Meg. – És ma-

ga nem? Nem! Pedig nekem nehezebb volt a helyzetem. Úgy vágytam utána, írtam is az anyámnak, hogy ha csak egy mód is van reá, hozza el. Mikor hazamentem – az a hír járta, hogy meghaltam, de én aztán írtam, hogy téves hirdetés volt – láttam, hogy valami nincs rendben. Mert meglátni azt rögtön. Mikor megtudtam két olyan pofont adtam neki, hogy úgy szedték fel. – Aztán másnap megmondtam: vége köztünk mindennek. Azt csinálhat, amit akar, én is azt teszem, amit akarok. – Ennek már 3 éve. Szerette a feleségét és egy pillanat alatt, ennyire kitudott ábrándulni belőle? Mikor elvettem nem voltam belé szerelmes. De később nagyon megszerettem. Olyan kedves, helyes, ügyes volt,

úgy igyekezett a kedvembe járni. – Én pedig nagyon hálás tudok lenni. – Olyan jól esett, mikor jött elém a hivatalba. – És most már semmit sem szereti? Nem ébred fel néha a régi érzés? Nem. Utálom! Undorodom tőle. Nem tudom elmondani, hogyan érintett, mikor megtudtam. Végtelen undor fogott el irányában. Képtelen lennék megenni pl, amit főz. Pedig nagyon szerettem. – Az én életemben 3 dolog fontos. A becsület, a munkám és a feleségem. – Gondolhatja mit jelentett mikor csalódtam benne. – Elhalmoztam minden jóval. Mindenek fölé helyeztem. – Mert egy férfi, - ha mint pl. Pa. is, udvarolgat ide-oda, de meg lehet nézni, hogyan tartja a feleségét, annak mindene meg-van. – aki szereti a feleségét, azt mindenek fölé helyezi. – És a felesége nem szereti már magát? Nem. És akivel megcsalta nem jár már. Dehogynem! Udvarolnak neki többen is. Az akivel megcsalt el is akarja feleségül venni. De nem megy hozzá! Szórakozik udvaroltat magának, mondtam is neki: miért nem válunk már el? Agyon kényeztetik otthonról is. – Az apja mindennel ellátja. Nagyon gazdag ember. Autógyáros. Tán ez is volt a baj. – Az ember az élete-társát, csak vele egyforma társadalmi körben keresse. – Látta Dr. kovács István c. filmet. Látja az nekem nagyon tetszett. – Igy képzelem el én is. A feleség értsen

mindenhez. Mikor hazavittem pl. a frissen fejt tejet nem itta meg, pedig nagyon szereti itt Pesten. Vagy pl. a gunár megcsipte a lábát, attól kezdve menekült, ha egy liba csak a közelébe került. Otthon pl. olyan ügyesen főzögetett, és az Ő mamájánál rá nem lehetett volna venni, hogy főzzön. –

Ostrom előtt az Ért. Komb. min. tanácsos volt. A villákkal kapcsolatos ügyeket intézték és 3 hónapra becsukták a Markóba ezért. És a felesége felé sem nézett. Teljesen el volt hagyatva. – Ő mindennel elhalmozta a feleségét – ami 800 F-os fizetéséből csak telt. Ezzel szembe az Apósa ezer és ezer f pengön felüli dolgokkal látta el. – Neki pedig csak mutatták a számlákat: Már a végén olyan mérges volt, hogy oda sem nézett, vagy széttépte. –

Mult héten feljött. Beszélgetünk mi azért egymással. – Most is megkérdeztem mikor jön, meddig marad. – Az a ruha volt rajta, amit együtt vettünk. – Mondtam is neki. –

Ez nap délelőttjén megharagudott reám P. Ugyanis a Ferit /uj kolléga, volt hadifogoly/ előbb kináltam meg cukorral, aztán odaadtam a F, hogy kinálja meg a P. Elfogadta, de hirtelen megkérdezte: kitől kaptam? Ekkor gyorsan beledobta a

fiókjába. Én gondoltam reá, hogy őt kellene előbb megkínálni, de nem mindenki olyan érzékeny mint én ezzel a gondolattal igyekeztem elütni. Fölötte tetszett ez a viselkedése. Láttam, hogy van benne büszkeség, önérzet. – Gizikééknél aztán meg is mondta: persze, hogy haragudtam. Elöször mást kinál meg, aztán azzal kináltat meg engemet. – Folyton veszekszünk. – Nem akar az én kisasszonyom lenni!? Nem is, ott a Lujzi, az a maga kisasszonya. Nem baj H, ugyis elmegyek nemsokára! Hova? Külker. Én nem mehetnék oda? De lehetne. Könyörgöm vigyen el. –

Egész este olyan szépen viselkedett. – Csak a kezemet csókolta meg. – Furcsa ember. Eddig soha nem beszélt magárol. – A vállába és a lábába golyó ment, ami időnként nagyon fájt, de panaszkodni soha nem szokott. – Ugy megsajnáltam és úgy szeretnék rajta segiteni. – Évitől kérdezte: udvarol-e komolyan valaki a H? Elkisért a villamosig. Egy darabig állt ott, míg el nem indult a villamos, levette a kalapját és köszönt, majd egy darabig még integettünk egymásnak. – Sokat gondolok reá, azóta is. Nem tudom komolyan tetszem-e neki? De félek saját magamtól. Hiszen olyan ügyetlen vagyok, nem értek semmihez. – Ő pedig nagyon is sokat kiván! – Látja – mondja többek között – hogy hívtam magát jöjjön el velem. Biztosan megszeretett volna nálunk otthon. Olyan szép volt minden. Annyi gyümölcs volt. Majd jövöre leviszem kapálni. – Ugyanis mi nagyon kifakadtunk Pá-val, mikor kijelentette, hogy elvárná a feleségétől, hogy a földön is segitkezzen, most mindig ezzel húz. Majd később azt mondja: jó, megigérem nem kell föld-munkát végeznie, akkor jön? Mikor megjött odajön hozzám: ha nem lennék nős ember, magát rögtön elvenném feleségül. Majd átöleli a vállam és úgy néz a szemembe és kérdezi: Hozzám jönne? Nem, feleltem zavartan. És miért nem? Erre már nem tudtam mit felelni, csak, és lesütve tartottam a szememet. – Belölem ugyan jó feleség lesz, mondják bent, mert nagyon tudok alkalmazkodni. – Eleinte Pista is nagyon ajánlgatott Ferinek, hogy vegyen el feleségül, de ha helyesen itélem meg a dolgot, úgy veszem észre, már féltékeny is reá. – Feri az új kolléga, nagyon szimpatikus gyerek. Az első nap már odaült mellém, és az első perctől kezdve szimpatizálunk egymással. – Már az első nap, ahogyan ül mellettem és P. készül elmenni odaszól:

mond kérlek, Te nőtlen ember vagy? Majd reám néz még P. Tudja H., hogy mire gondolok. Hogyne, nevettem. – Egyik nap meg is jegyzi Feri: /ugyanis hallja, hogy mondtam: se sütni, - sem főzni, sem semmit nem tudok, nem értek semmihez./ hogy nekem milyen feleségem lesz! /Egyedül voltunk a szobában./ Csak ne legyen olyan biztos a dolgában. Sosem lehet tudni, feleli. – Hát ezt az egyet egész biztosan tudom, feleltem. – Vonaton néha együtt járunk. – Utolsó nap azt mondja: - tekintve, hogy P-val heccelődtünk – ne kacérkodjon. Féltékennyé akar tenni!? Majd le ül velem szembe a P. helyére és egy cédulára irogatja többször – többféle változatban a nevem, Hedvig, Hedvigke stb. – A nap azt mondta nekem: H. nem fog elmenni, nyugodt lehet, hogy itt marad! Hátra nézek, hogy-hogy? Nem fog elmenni, mert itt marad örökre és a szivére mutat. – Mikor a vonathoz mentünk azt mondja - /már elötte lévő nap ugyan azt mondta: borzasztó tudni azt, hogy elmegy és nincs reá lehetőség, hogy megakadályozzam. /Ő nem veszi ki a szabadságát, mert akkor egy hónapig nem láthatna. – Ugyan, inkább elmegyek én magához, mondom neki. – Majd jövöre el is jön. Elmegyünk csónakázni, motorbiciglizni. – Nem hiszi el, hogy van? Csak ez idén már nem akarom kiváltani az engedélyt. – Érezze olyan jól magát, mint ahogyan azt én kivánom magának, ezzel búcsúzott el! –

Nagyon helyes, szimpatikus, kedves gyerek, csak komoly értelembe vetten, nem tetszik. – Olyan melegen tud nézni a szemeivel, hogy gonoszságnak, lelketlenségnek tartanám játszani vele. –

Meg kell még jegyeznem, hogy egyik nap P. hozatott velem 10 krémest. A szétosztásnál nem voltam jelen. Mikor P.-hoz megyek a krémesemért P. csodálkozva kérdi: komolyan nem kaptál. Ezek után persze nem akartam elfogadni. P. jön hozza a krémest, meg szöllöt. H., nem leszünk jóba, ha nem fogadja el! Gondolkodtam a dolog felett. Egy darabig nem nyúltam hozá. Nem kell a krémes, nem baj, egy kis önmegtartóztatás nem árt. Jól is néznék ki, ha még egy krémesről sem tudnék lemondani, gyenge jellem lennék. Ezeket és hasonlókat mondtam, mikor hátulról megszólal Feri. Mindjárt idehívunk egy cigányt és elhúzatjuk H-nek a lemondást. Erre kitört a kacaj. – Majd miközben ők a világ politikai helyzetét

tárgyalják megszólalok: legyenek szivesek forduljanak el. – Miért, kérdik. – Vagy legalább is hunyják be a szemüket. De miért. Ránézek a krémesre, és

megszólalok: szeretném megenni. – Kitört a nevetés. Én pedig bementem a mosdóba és gyorsan megettem. – Úgy érzem ez volt a leghelyesebb, amit tehettem. Hisz ők olyan jok hozzám, nem akartam megbántani őket. – Maga kis műv… jegyzi meg Feri. –

Megjegyzem mikor úgy láttam, hogy nekem nem jutott krémes és nem akartam elfogadni amit hoztak – mondtam, hogy nem kell, rendbe van megfeledkeztek rólam, elfelejtettek', nem is kell: - p. is egy 10 Ft-ost adott, illetve akart adni, hogy hozzak. – De nem fogadtam el. Pár napra reá, bizonyára azért, hogy a multkori sérelmet orvosolja, P. megint ad 10 Ft-ot, Pista is rögtön ad hozzá 10-Ft-ot, erre a Feri is akar adni. De ezt már nem fogadtam el. Igazán megható Feritől, ő szegény, aki még fizetést sem kapott, képes lett volna erre. –

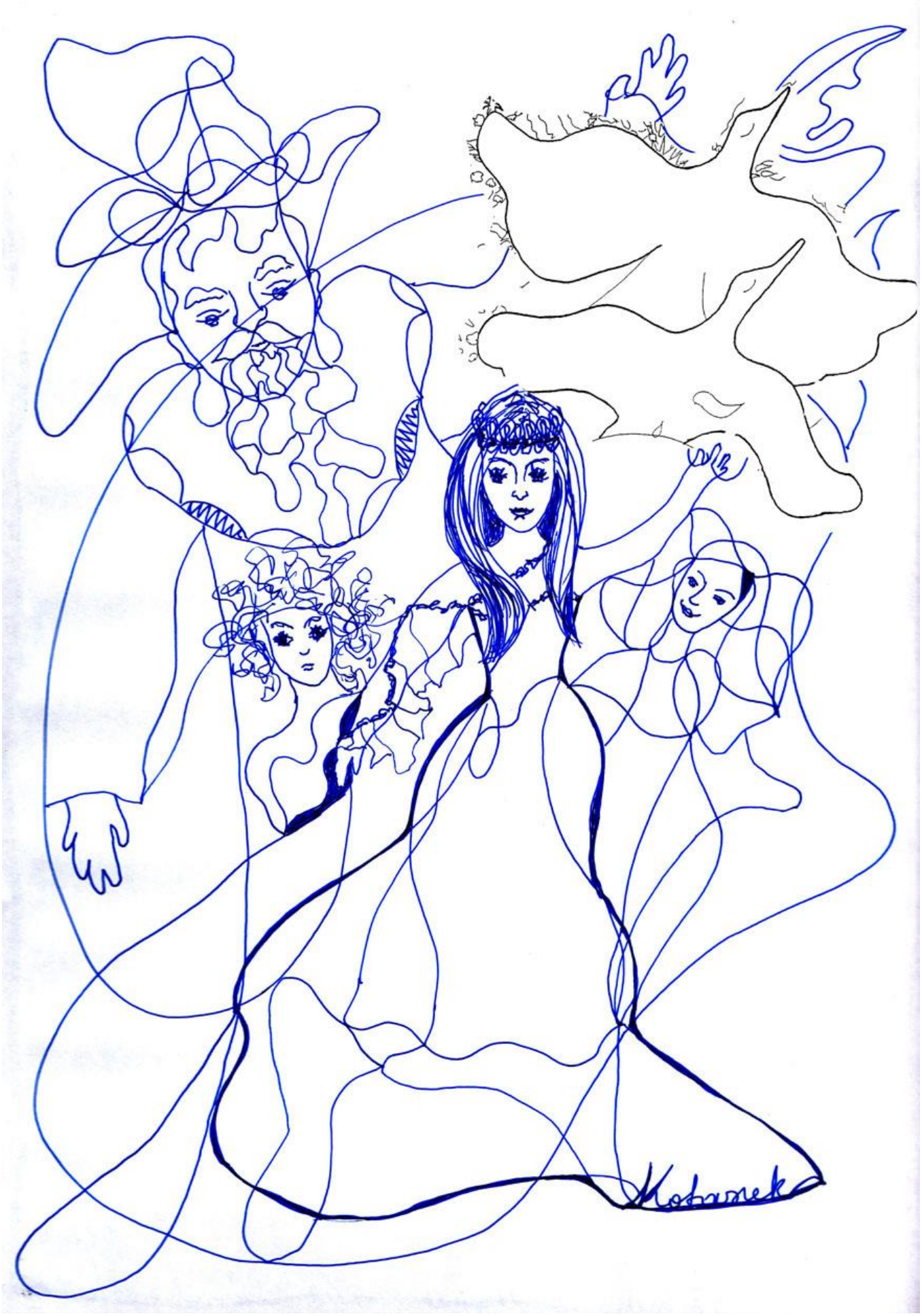
Feri nem volt ott az összejövetelen. Az a gyanúm, hogy nincs ruhája. – Olyan jó érzés , hogy szeretnek. – És vágyom még odaadóbb még melegebb szeretet után. – És ki tudja leszek-e boldog igazán?

Gyula nem jelentkezett. Jobb igy, legalább nem kellett kiadnom az utját.

Ez a baj, aki gazdag az nem tetszik, aki tetszik az pedig szegény. – És félek a szegénységtől. Oly bőven volt már benne részem és félek, hogy szegény ember mellett csak elkeseredném, boldogtalanná válnék, ha szeretném is. – És főleg Anyukán nagyon szeretnék segiteni. Szeretnék valami jót nyújtani már neki. Segiteni, megmenteni tenger-sok gondjától. De olyan nehéz ezt megértetni az emberekkel. Mert azt mondják: számító-hideg teremtés az, aki gazdagságra vágyik. Én pedig vágyom a gazdagságra főleg azért, hogy szeretteimen segithessek vele. –

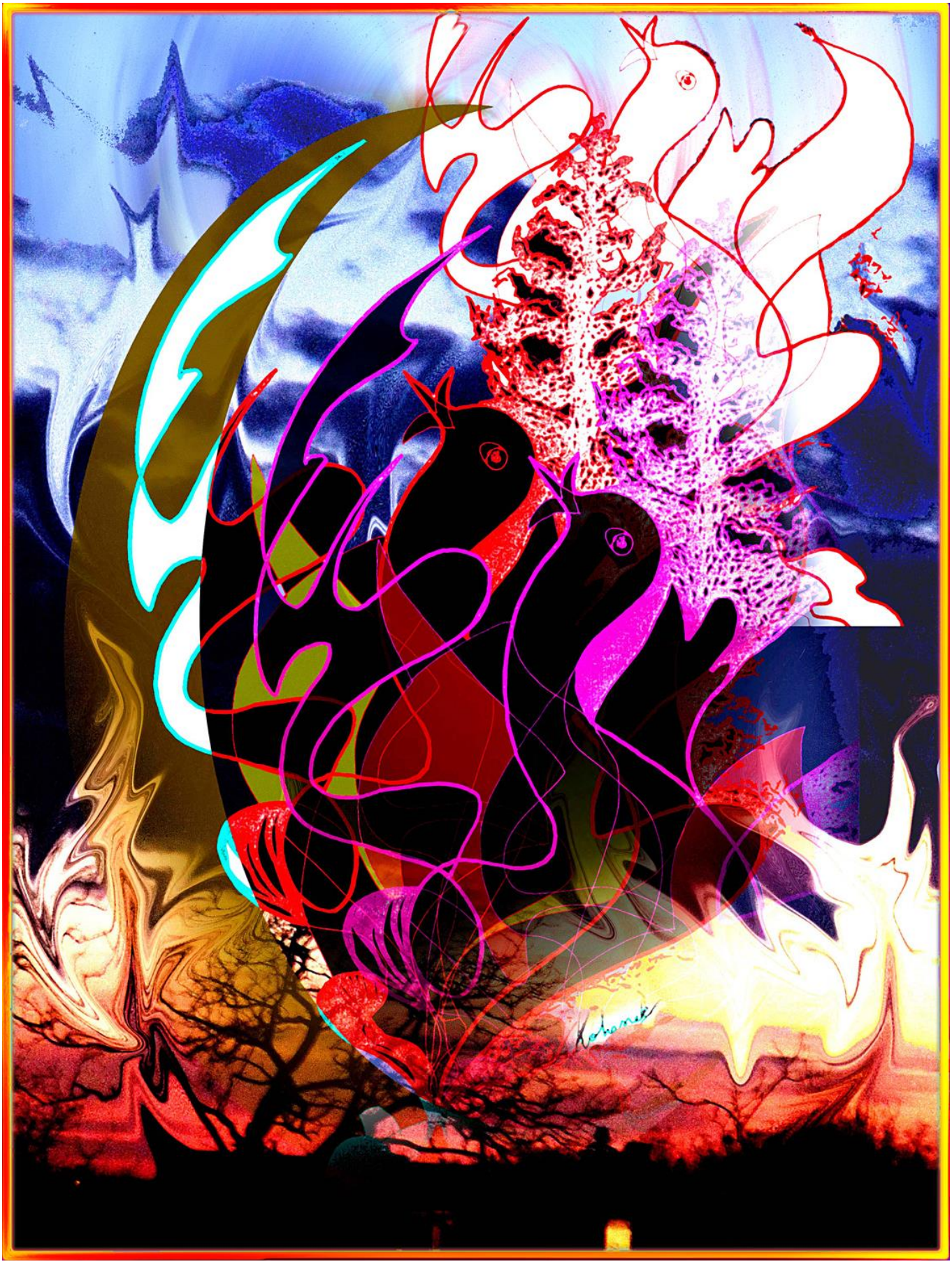
Az ügyvédnél az állást betöltötték. – Szeretnék egy délutáni állást nagyon. –

Bizonytalan a kimenetelünk is, lehet, hogy a F.M-ba olvadunk. –

Kotaszek Hedvig: Volt egyszer egy …

Vége az 5.-6. naplónak

Kotaszek Hedvig: Főnix-Phoenix

Győry Hedvig: Isteni részem 5.-6. c. könyvének

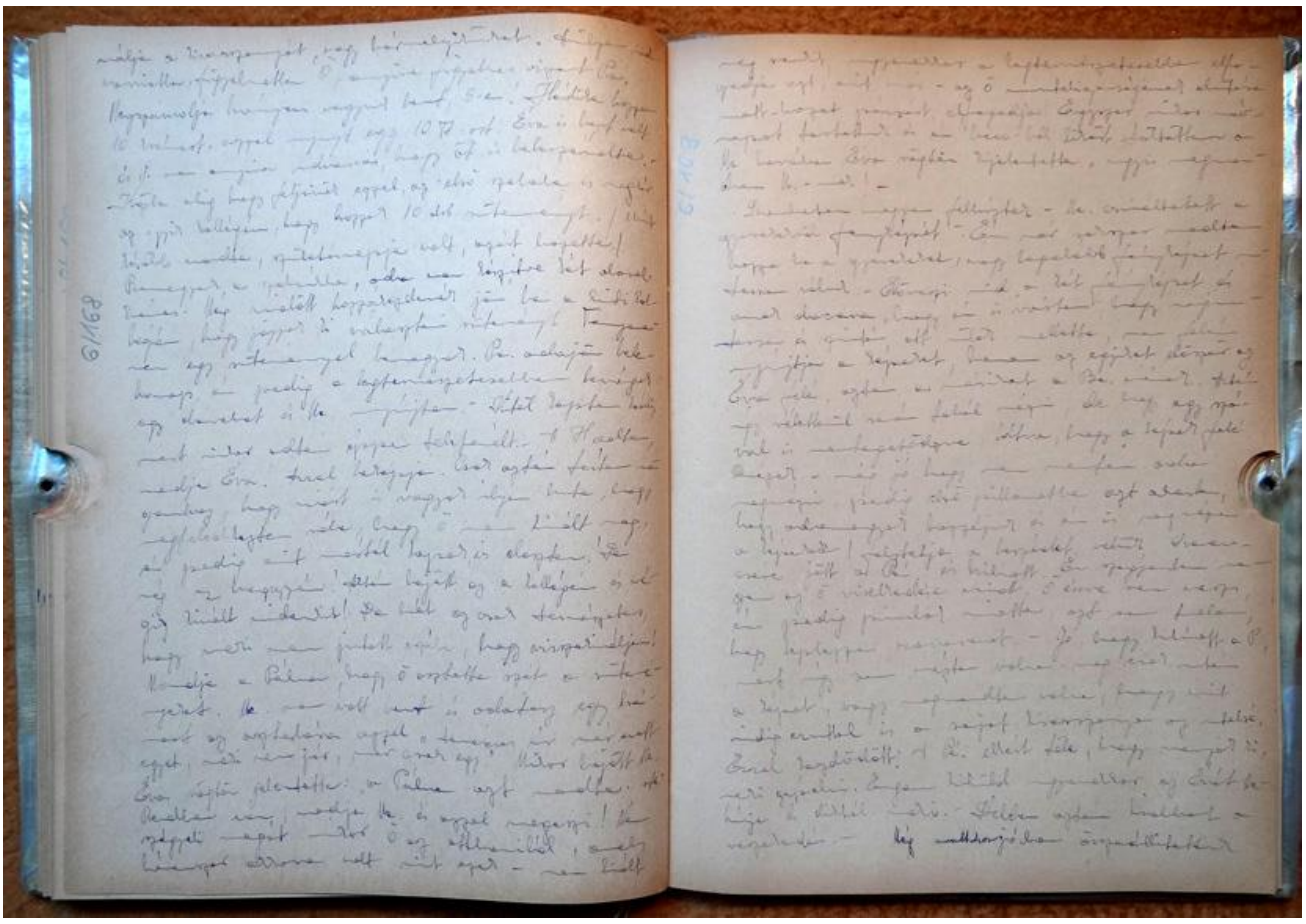
hátsó borítója

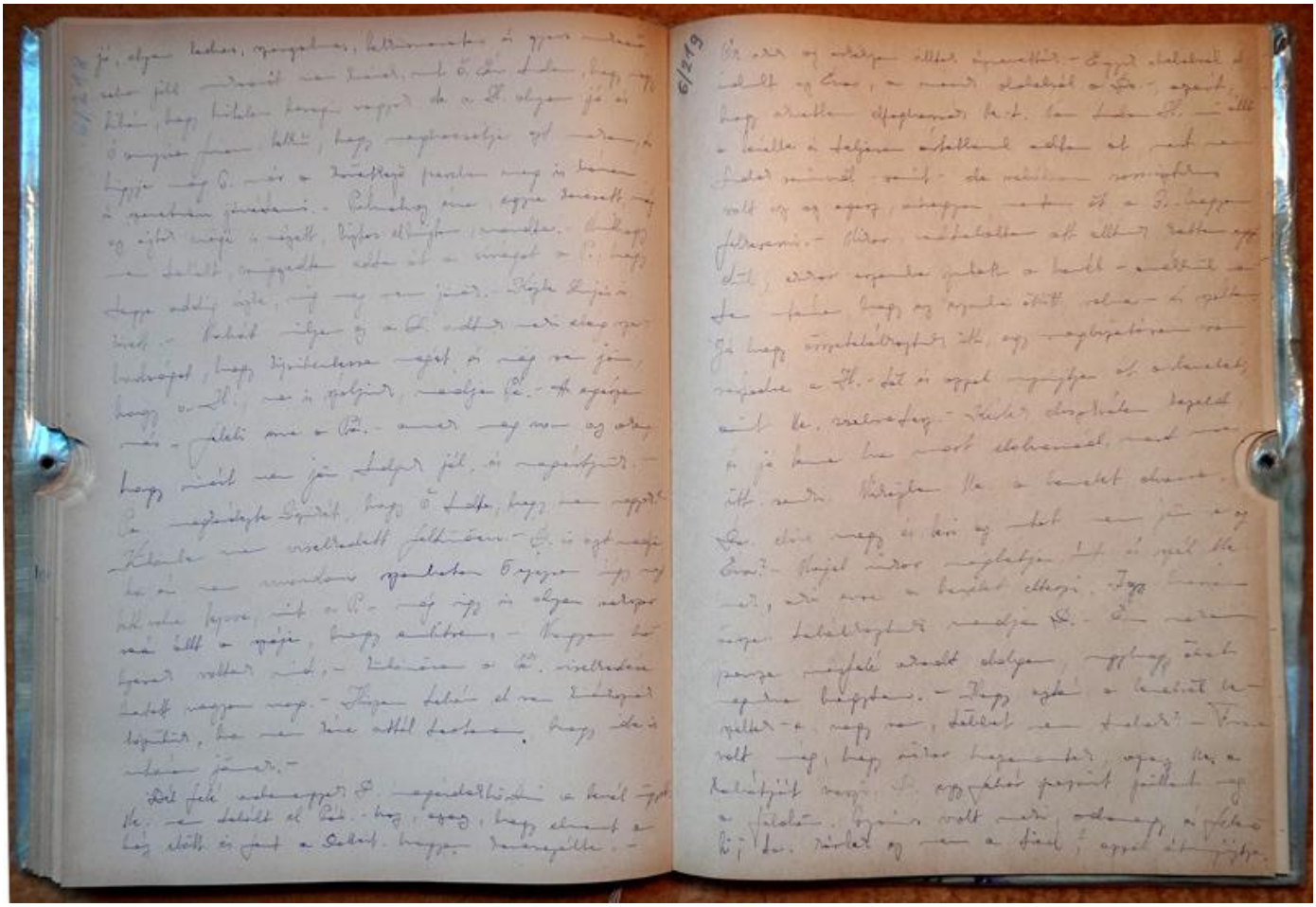
Győry Hedvig VI. Naplójának hátsó borítója

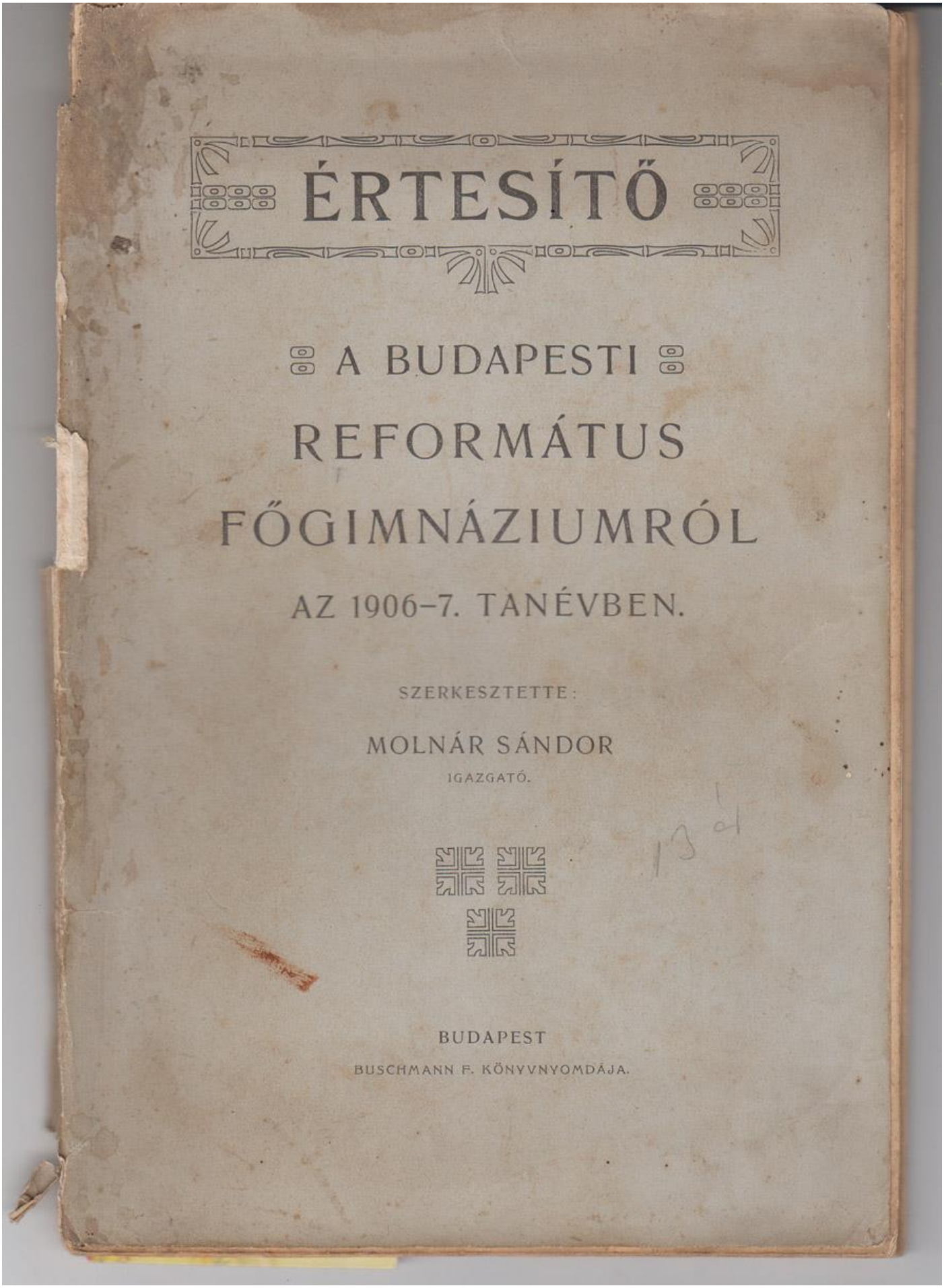
Korabeli Szerencse sorsjegy

Győry Hedvig V Naplójából részlet

Győry Hedvig V Naplójából részlet

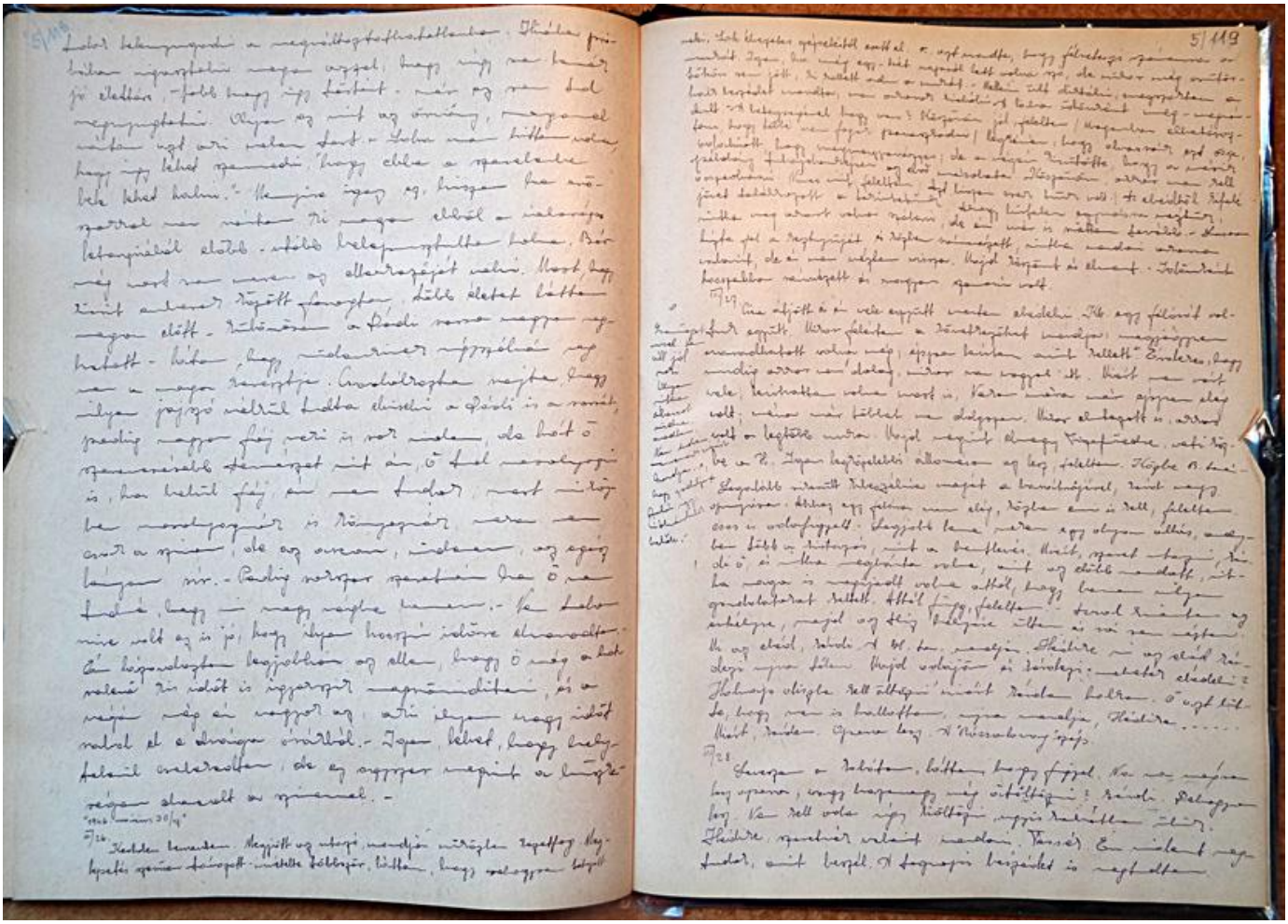
Győry Hedvig Apukája iskolájának Értesítő Évkönyve

Lehet belenyugodni a megváltoztathatatlanba. Hiába próbálom igazolni magam azzal, hogy így sem lenne jó életem, - jobb hogy így történt - már az sem tud megnyugtatni. Olyan az mint az ómen, magával vitte azt az ami nekem kell. - Lehet nem hittem volna, hogy így lehet szenvedni, "hogy ebbe a szenvedésbe bele lehet halni." - Mennyire igaz az, hiszen ha erőszakkal nem vitte is magát ebből a világból a halálnál, előbb - utóbb belepusztulta volna. Bár még most sem tudja az ellenszerét adni. Most, hogy tiszta arcával rögött fonogtam, több életet hittem magam előtt - különösen a Párizsi sorsa magát meghozott - hitem, hogy valamiben újjászülni az ember és a maga szerencséje. Csodálkoztam rajta, hogy ilyen jajjogó nőkről tudta elviselni a Párizsi is a sorát, pedig nagyon fáj neki is sok minden, de hát ő szenvedésebb természet mint ő, ő tud valahogy is, ha belül fáj, ő ne tudjon, mert inkább mosolyogjon is könnyezzen, nem ne csak a szíve, de az arcán, inkább, az egész lényén sír. - Pedig sokszor szerettem ha ő ne tudná, hogy is nagy nagyon szeret. - Ne tudna nincs volt egy is jó, hogy ilyen hosszú időre elmaradtam. - Ő központosította legjobban az ellen, hogy ő nagy a hátralevő rövid időt is igazságtalan nagyúrnőkben, és a végén még én nagyot az, akit ilyen nagy időt rabul el a dicsőség vágyából. - Igen, lehet, hogy helytelenül cselekedtem, de egyszer megint az ösztönöm elsodort a szívemmel. -

"1946. március 30/án."

#) 26. Kedden bementem. Megjött az utasító, mondjon műsorba szerepet. Megkapásra szóval dalosott - imádta többször, látta, hogy valóban tetszett

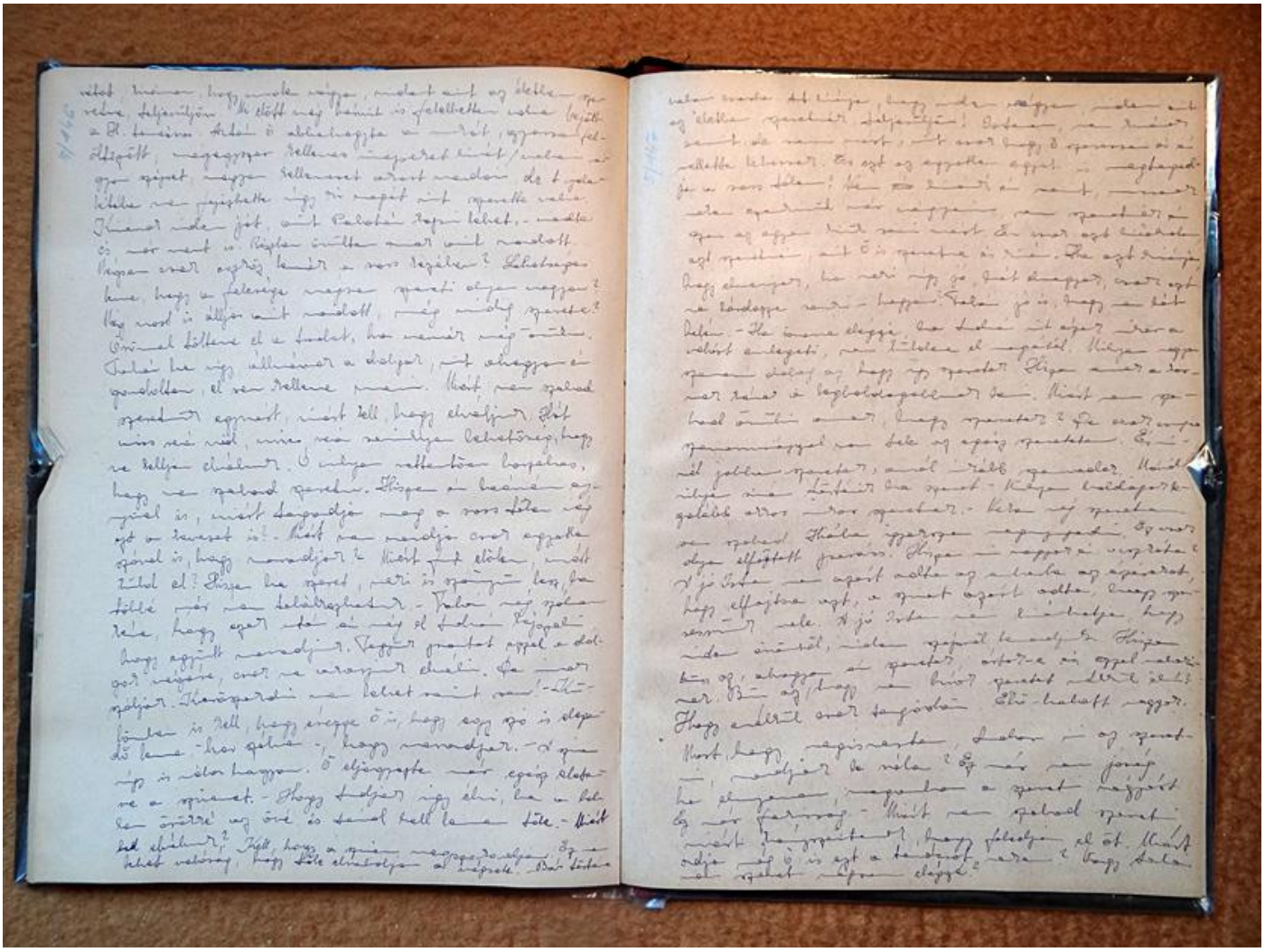
Győry Hedvig V. naplójából részlet

Győry Hedvig V. naplójából részlet

5/146

Győry Hedvig V. naplójából részlet

Győry Hedvig V. naplójából részlet

MAGYAR URIASSZONYOK LAPJA

Dr. Keresztessy Sándorné, Mezőkövesd

ANYÁK NAPJA
MÁJUS 8-ÁN

IX. ÉVFOLYAM, 13. SZÁM

ÁRA 80 FILLÉR

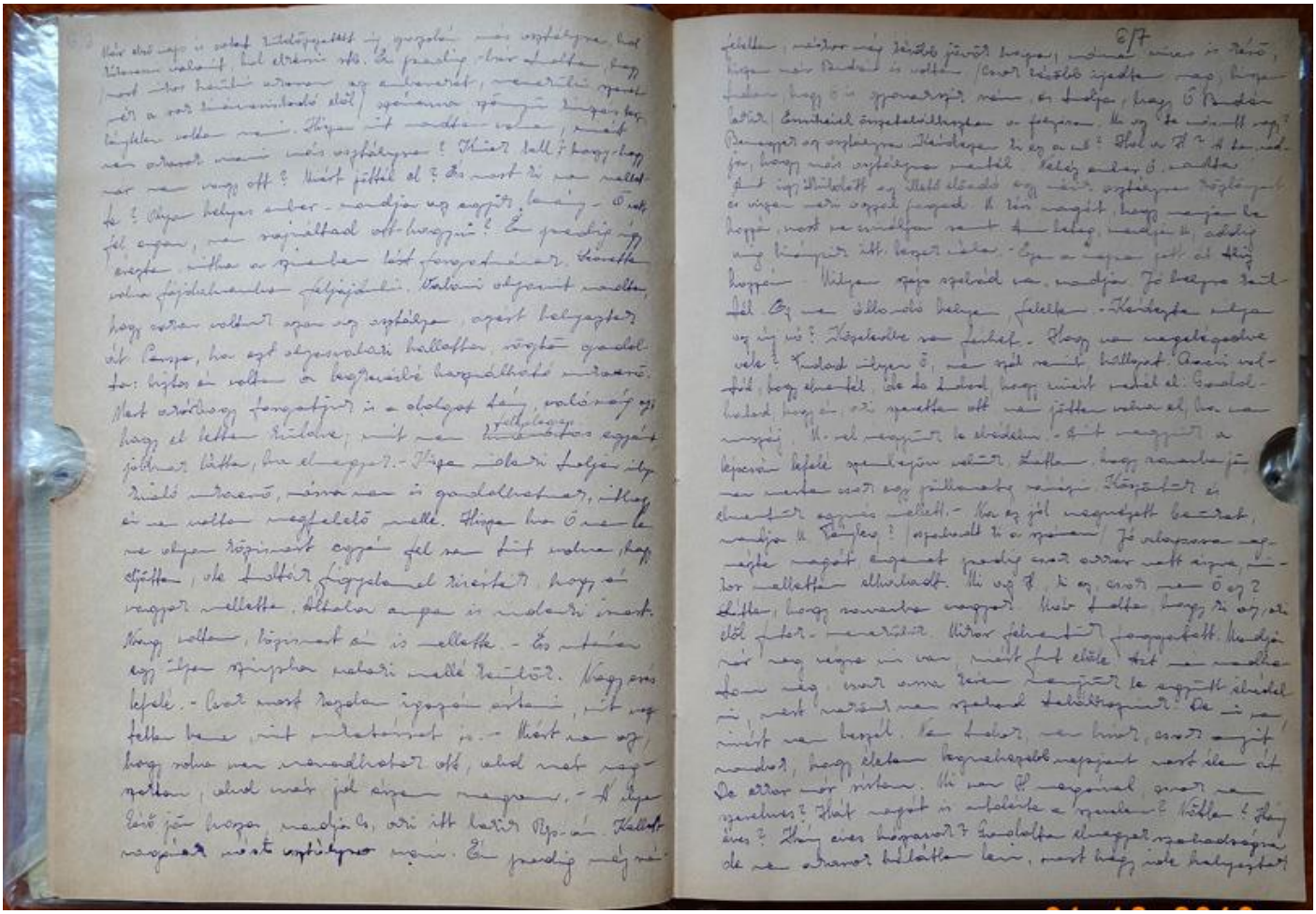
BUDAPEST, 1932 MÁJUS 1

Magyar Úriasszonyok Lapja - Korabeli Újság

Győry Hedvig V. Naplójából részlet

5/170

Győry Hedvig V. naplójából részlet

Győry Hedvig VI. Naplójából részlet

J. 5340. Délutáni ruha kék és mintás marocainből kombinálva. A felsőrészt hohlvarrás erősíti az aljhoz, mely elől és hátul is berakott. Anyagszükséglet : 3.50 m egyszínű, 1.30 m mintás anyag, 100 cm szélességben.

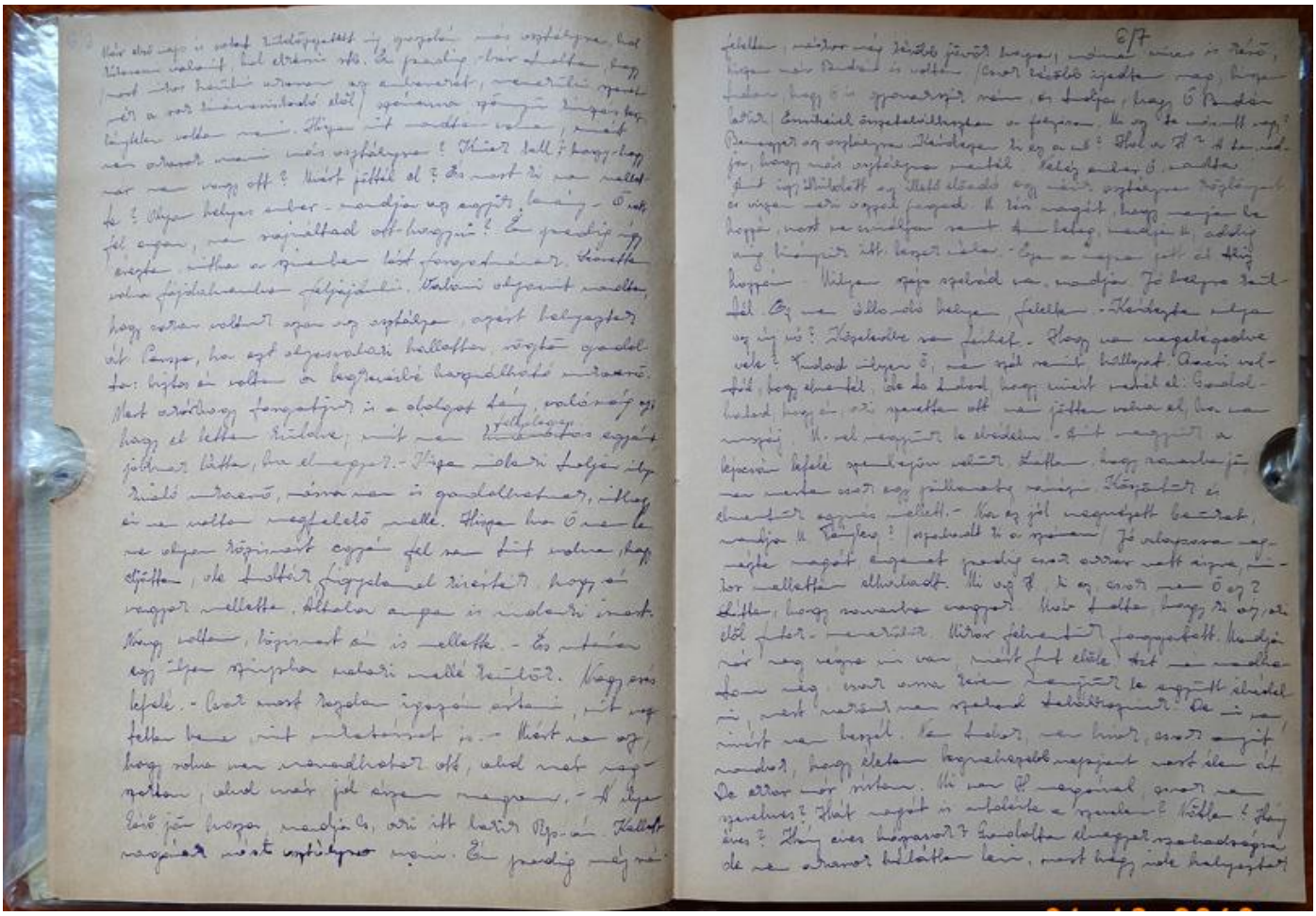
J. 5341. Nyári ruha mintázott travisettből. Szabása osztott s lefelé a szoros csípőtől fokozatosan bővül. A világos-színű dísz is harangszabású. Anyagszükséglet : 5.40 m, 130 cm széles anyagból.

J. 5342. Fiatalos nyári ruha mű crepe-de-chineből világos anyaggal díszítve, melynek széleit finom plisszirozás szegélyezi. Hullámos szabású fodrok díszítik az ujjakat, valamint az aljat. Anyagszükséglet : 4 m, 0.50 m díszítőanyag, 100 cm szélességben.

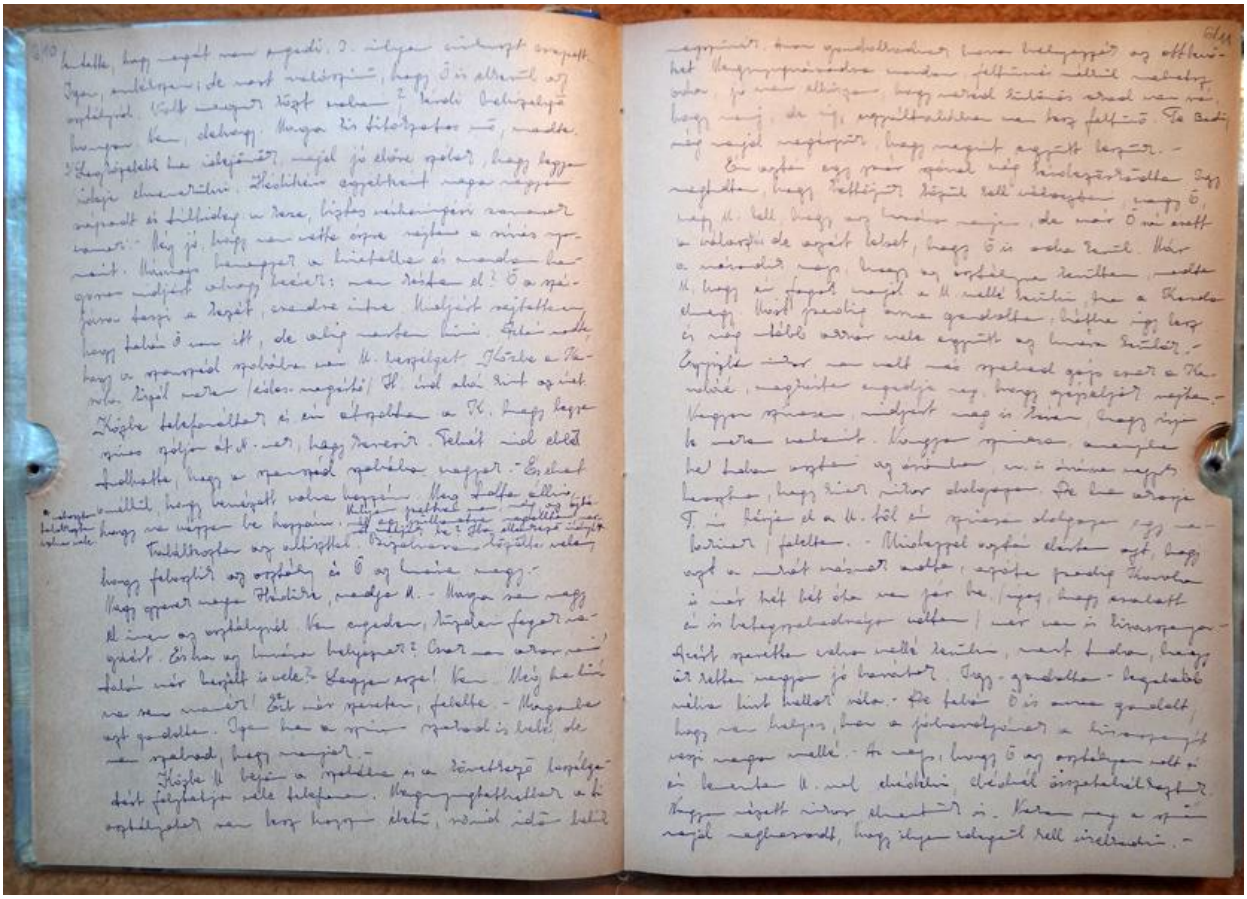
J. 5343. Elegáns délutáni ruha sötétkék selyemkreppből. A testhezálló, övnélküli felsőrészhez cakkosan illeszkedik a plisszéalj. Fehér, szalagszerű gallér szegélyezi a nyakkivágást, végei a balvállon csokorba kötve. Anyagszükséglet : 3.90 m, 100 cm széles anyagból.

Minden ruha szabásmintája kiadóhivatalunkban kapható 2.40 P előzetes beküldése ellenében ~ Kosztüm szabásmintája 4.80 P

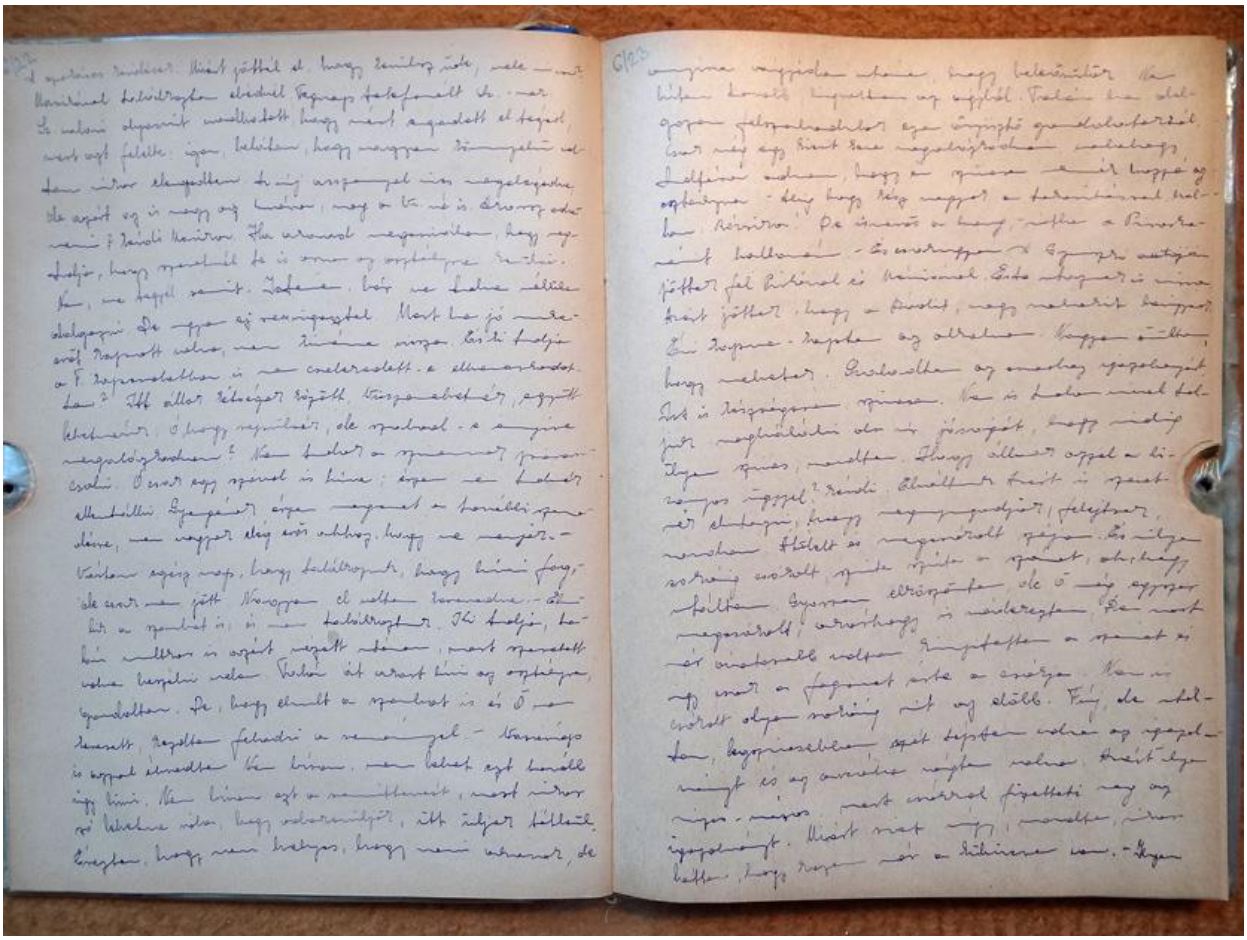
Magyar Úriasszonyok Lapja – részlet - Korabeli újság

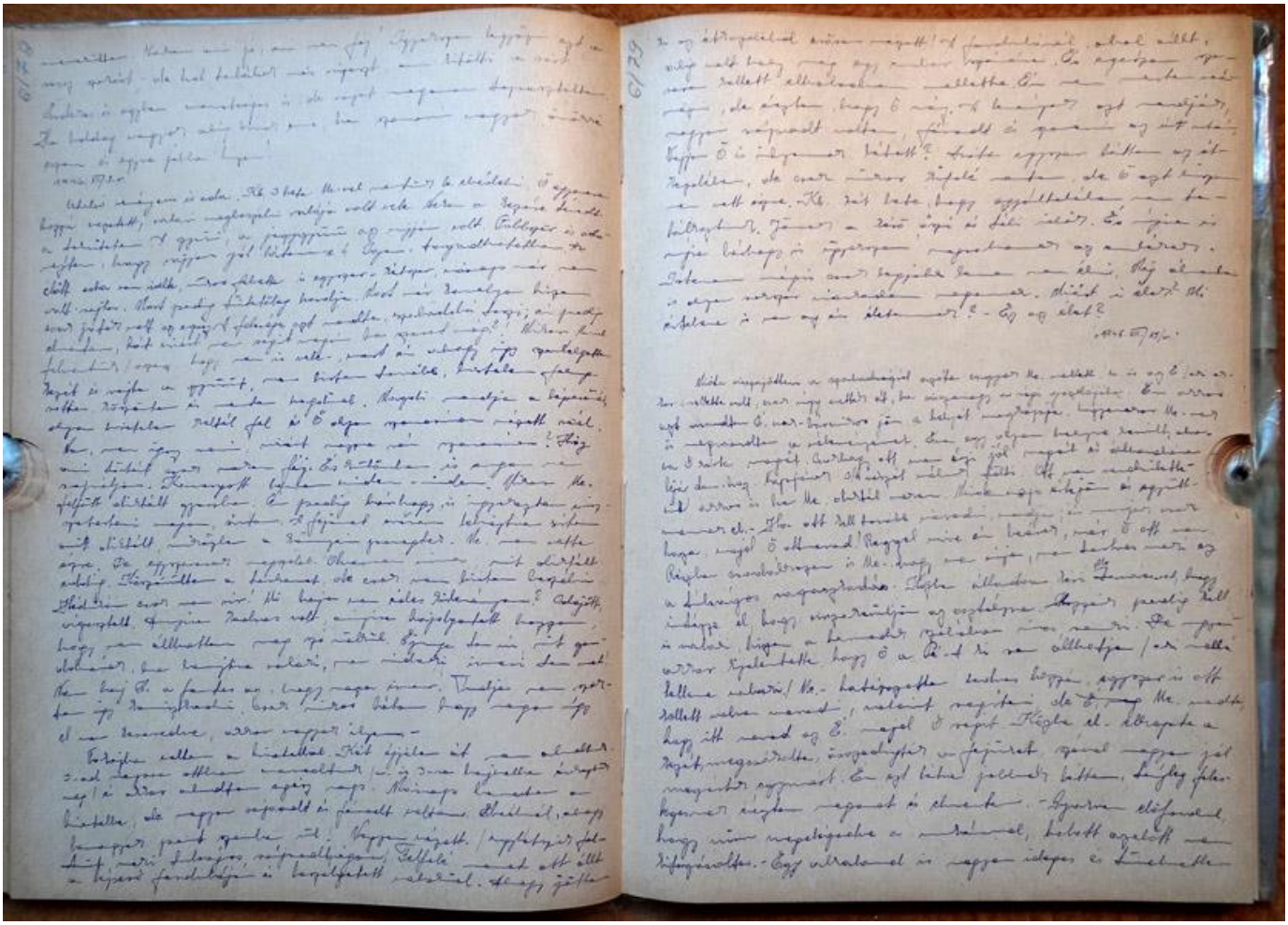
Győry Hedvig VI. Naplójából részlet

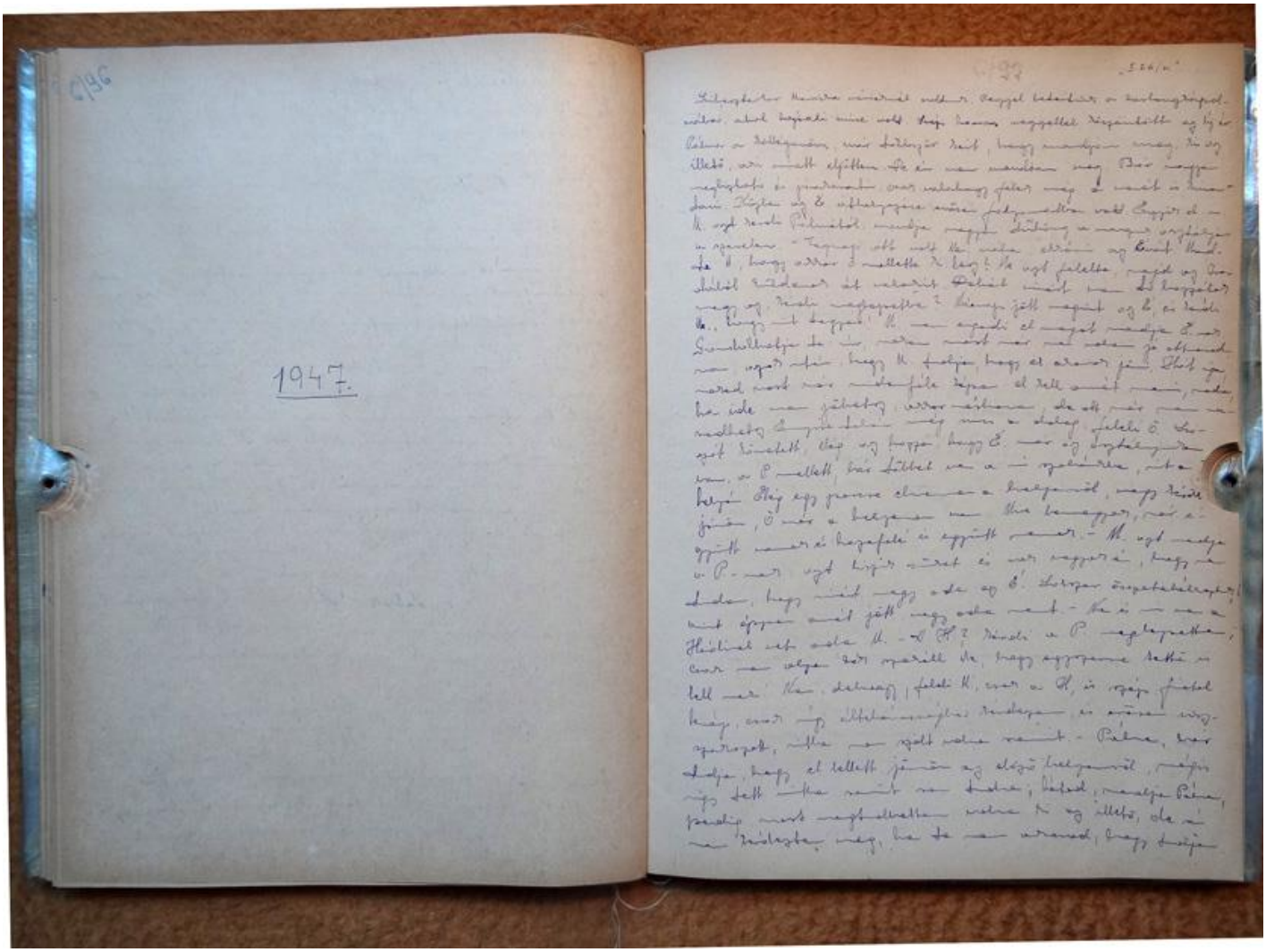
Győry Hedvig VI. Naplójából részlet

Győry Hedvig VI. Naplójából részlet

Győry Hedvig VI. Naplójából részlet

Győry Hedvig VI. Naplójából részlet

IX. ÉVFOLYAM 1932 MÁJUS 20 15. SZÁM

MAGYAR ÚRIASSZONYOK LAPJA

SZÉPIRODALMI, ISMERETTERJESZTŐ ÉS HÁZTARTÁSI FOLYÓIRAT

Főszerkesztő: KERTÉSZ BÉLA

MEGJELENIK HAVONTA HÁROMSZOR: 1-ÉN, 10-ÉN ÉS 20-ÁN ◉ SZERKESZTŐSÉG ÉS KIADÓHIVATAL: BUDAPEST, VI. KER. JÓKAI-UTCA 37 (BERLINI-TÉR SAROK) TELEFON: AUTOMATA 107—23 ◉ POSTATAKARÉKPÉNZTÁRI CSEKKSZÁMLA: 41.490 ELŐFIZETÉSI ÁR MAGYARORSZÁGON ÉS AUSZTRIÁBAN: EGÉSZ ÉVRE 24 PENGŐ, FÉLÉVRE 12 PENGŐ, NEGYEDÉVRE 7 PENGŐ. BELGIUMBAN, FRANCIAORSZÁGBAN, NÉMETORSZÁGBAN, SVÁJCBAN ÉS OLASZORSZÁGBAN: EGÉSZ ÉVRE 30 PENGŐ, FÉLÉVRE 15 PENGŐ, CSEHSZLOVÁKIÁBAN: EGÉSZ ÉVRE 180 CSEHKORONA, FÉLÉVRE 90 CSEHKORONA, NEGYEDÉVRE 50 CSEHKORONA. ROMÁNIÁBAN: EGÉSZ ÉVRE 900 LEI, FÉLÉVRE 450 LEI, NEGYEDÉVRE 250 LEI, ANGLIÁBAN ÉS JUGOSZLÁVIÁBAN: EGÉSZ ÉVRE 40 PENGŐ, FÉLÉVRE 20 PENGŐ. AMERIKÁBAN EGÉSZ ÉVRE 8 DOLLÁR ◉ EGYES SZÁM ÁRA 80 FILLÉR

TANITÓNŐK, ÓVÓNŐK

Irta: PAPP JENŐ

Miért bántják őket? . . .

Hallotta-e valaha is panaszkodni őket valaki? Elrejtik őket a nagy nyilvánosság elől olyan általános kifejezések mögé, mint tantestület, tanszemélyzet, növendékeikkel nem tarthatnak fényes vizsgákat s egy-egy tornaünnepély, szabadgyakorlat, vagy működvelő előadás statisztériáját szállíthatják csak, mert övék a legkezdetlegesebb gyermekanyag. Az ő kezükbe csemeték és palánták kerülnek, akiket meleg családi fészkekben dédelgettek, vagy az utca porában vaditottak el. Ők kezdik csepegtetni belé-jük az ábécével a kultúrát, ők törlik meg türelemmel a gyermek rakoncátlan orrát, az ő ölükbe pottyan le a legtöbb gyermeki könnycsepp. A tanterembe nem léphetnek be ridegen, a tudás és a tőlény megközelithetetlen glóriájával, mert az ő nyüzsgő sokaságuk, ez a pityergő közönség még mámoros az anyai kéz cirógatásától és elvárja, hogy a tanitónéni arcán az anyai mosoly napja és derüje száritgassa fel kiomló könynyeiket. Száz anya kell, hogy éljen bennük, minden percben minden gyermek számára rendelkezniök kell legalább egy akkora darabka szivvel, mint egy szem édes cukor. Különben nem tudnának hozzáférközni e mimózák lelkéhez. A makrancos kis lázadókkal nem tudnák megszerettetni a számokat, a tisztaságot, nem tudnák elfogadtatni e legfőbb zsarnokokkal a szülők, a világ ismeretlen törvényeinek és erkölcseinek tiszteletét. A törpék őserdejébe ők törnek be lábujjhegyen az első fényes fáklyákkal, az ő finom ujjaik közt kezd legelőször formálódni az a forró massza, amelyik később szárnyakat bont. Az ő hajuk szinével, hangjuk muzsikájával és az ő mosolyuk melegségével megáldva indul el minden ember az életbe és nekik köszönhetjük, hogy ha ideálokkal, szinekkel, muzsikával, művészettel és szépségekkel telik meg köröttünk a nagy világ.

Nem is fizetésért kellene, hogy elvegezzék ezt az áldott munkát. A hajnalt, a pirkadást, a napkeltét se pénzért végzi el a természet. Olyan abszolut gondtalanságban kellene élnie minden óvónőnek és tanitónőnek, mint a felhőtlen égnek, hogy a lelke minden harmatát, szive minden szüzies érzését és jóságának minden hamvas gyümölcsét maradéktalanul és pazarlóan tudja átnyujtani a gyermeknek. Gazdagon megajándékozva kellene őket útra bocsátaniok, hogy a gyermek lelke soha se fogyjon ki az üde táplálékból. Hiszen ők, a tanitónők és az óvónők már tudják, hogy minden gyermek sarki expedicióra indul, amikor nekivág az életnek.

Annak az életnek, amelyik ime fukar és meggondolatlan kézzel el mert venni az ő szerény javadalmazásukból is, ahelyett, hogy hozzátett volna. Hogy véglegesen felszabaditotta volna őket a táplálkozás, a lakás, a ruházkodás és a többi teher gondja alól. Tanyák, falvak, községek antenna nélküli Szibériájában, a pletykák hóviharában élve, száraz kenyérre utalva, kitéve a cserzett bőrű emberek százféle támadásának, féltékenységének, egy szük világ és egy fullasztó társadalom gyilkos kritikájának: társtalanul és támasz nélkül kell, hogy elviseljék a hivatás számüzetését. A legragyogóbb feladatot bizza reájuk a társadalom: az ember elinditásának ünnepi aktusát, fényt, fegyelmet, hitet, szeretetet és önfeláldozást kiván tőlük és ezzel szemben kolduskenyéren tartja őket, sőt ebből is elvett most egy jelentős darabot. Ez a fizetéscsökkentés nagyon nagy tévedés volt. Nem gondoltak arra, hogy ezzel a takarékoskodással a májusi esőt vonták el a gyermekek lelke elől? . . . Nem gondolják, hogy a jövő generáció lelkébe egy ránccal több barázda vésődik, mert hiszen a tanitónő homlokán is megszaporitották a barázdákat? Mindent megnyirbálhattak volna, csak a tisztviselőréteget kellett volna érintetlenül hagyniok, aminthogy érintetlenül hagyták a fegyveres erő tagjait. Mert az is kétségtelen, hogy a tényleges haderő állandó nyugalmára, harckészségére és izmaira is csak úgy lehet feltétlenül számitani, hogyha zavartalan életet élveznek. De ha a katona szuronyával, ágyújával és edzett lábaival áll az államhatalom rendelkezésére: vajjon mennyivel kisebb jelentőségű annak a tényezőnek aktivitása, aki az irás-olvasásra és a legmagasabb erkölcsi világ bálványaiő nak tiszteletére tanitja meg a jövendő generációt?

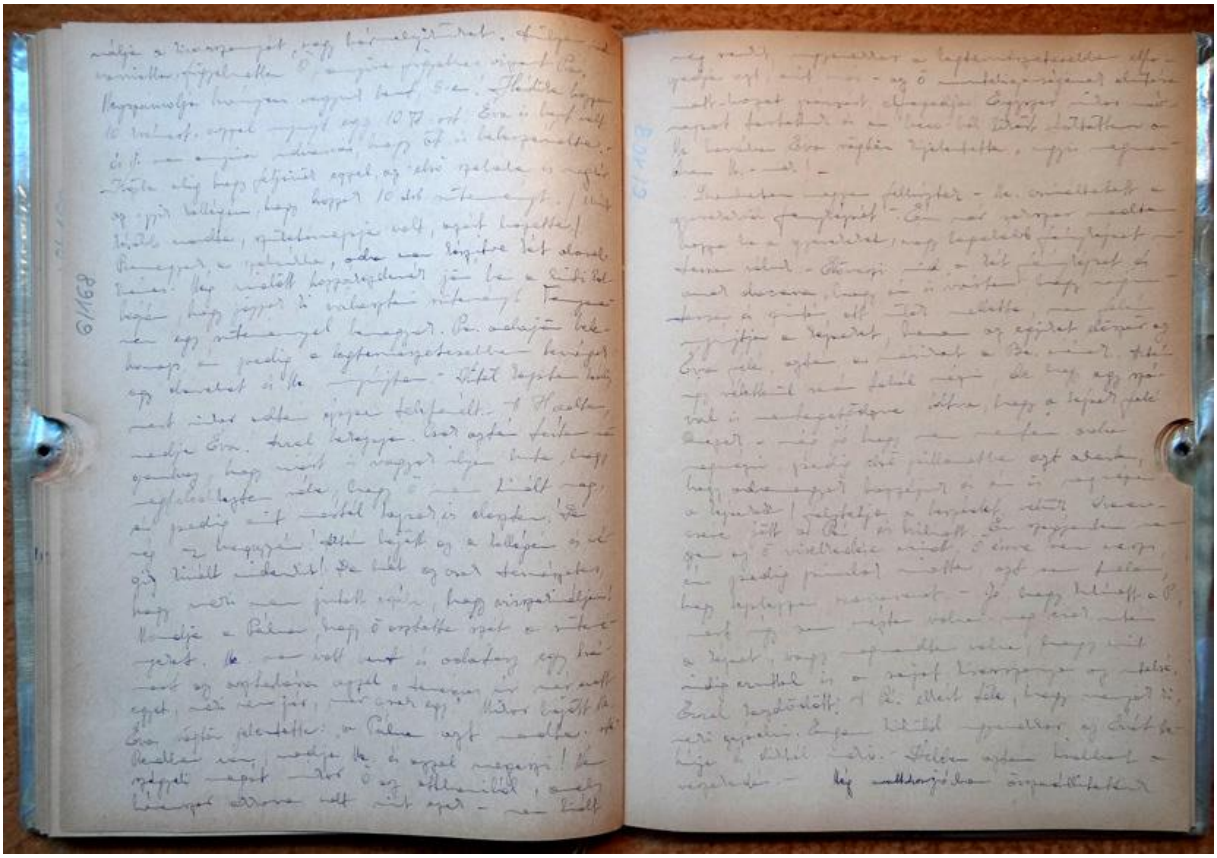
Nem lett volna szabad bántani az államhatalom kertészeit, a gondjaikra bizott csemetékkel együtt ők is a legnagyobb kiméletre szorulnak és ha jól meggondoljuk: soha és semmivel se tudjuk őket kárpótolni azokért az eltemetett évekért, amelyeket ott töltenek el a fürdetlen lurkók testi gőzében, a sárban, sötétségben és a vadon irtásában. Egy-egy vidéki állásra úgy röppennek ki az intézetből, mint a fehér galambok csapata — és nézzék meg őket évek mulva, amikor megkopottan, megszürkülve, megszedetten fel-felérkeznek a fővárosba egy-egy nemzetközi vásárra, féljeggyel és felére apadt, felére szakadozott galambszárnyakkal. Ezeket a szárnyakat tépdeste meg most hogy még csapzottabbak legyenek. S ugyanakkor megtépdesték az egész jövő generáció szárnyait, — csak ezt a rombolást ma még senki se látja.

Joggal kérdezheti tehát minden józan ember:

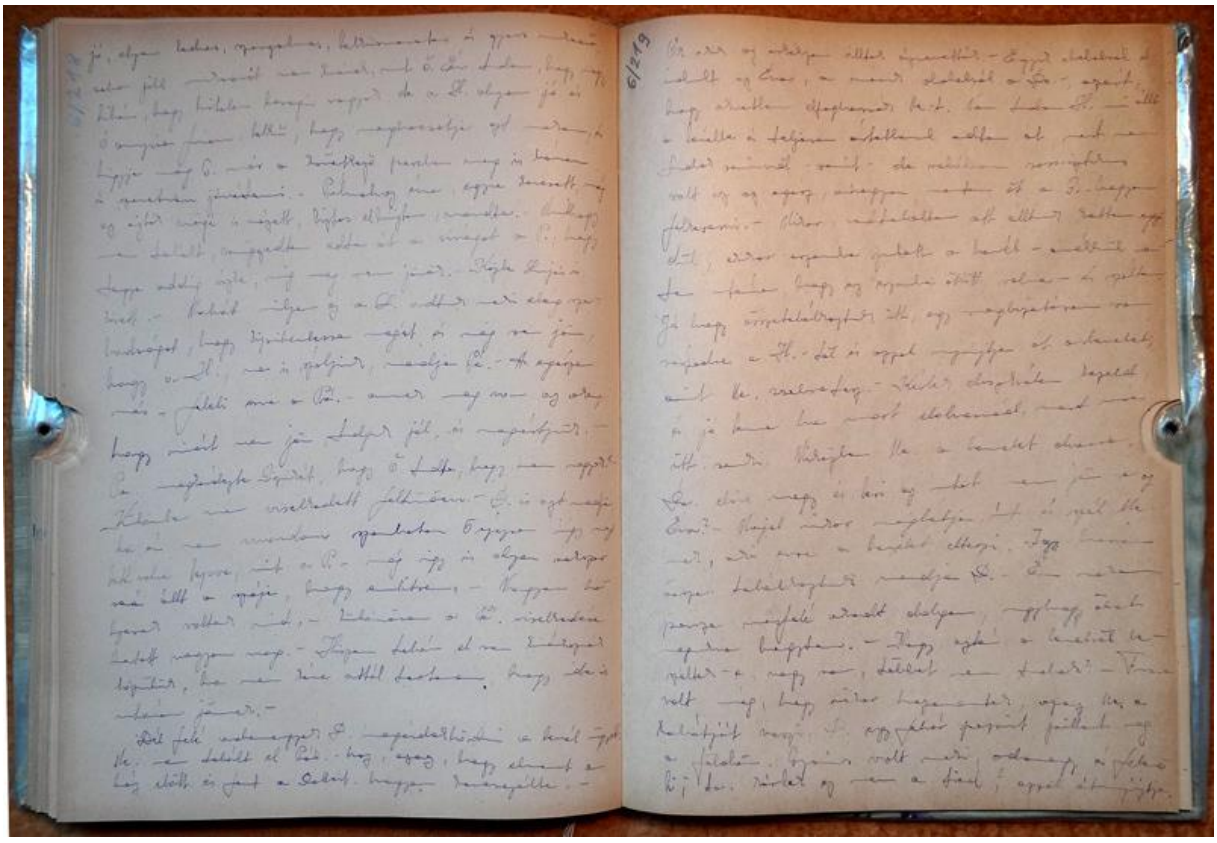
— Miért bántják a tisztviselőket, a tanitónőket, az óvónőket? . . .

Lapunk legközelebbi számában négy oldal szines divatmellékletet hozunk

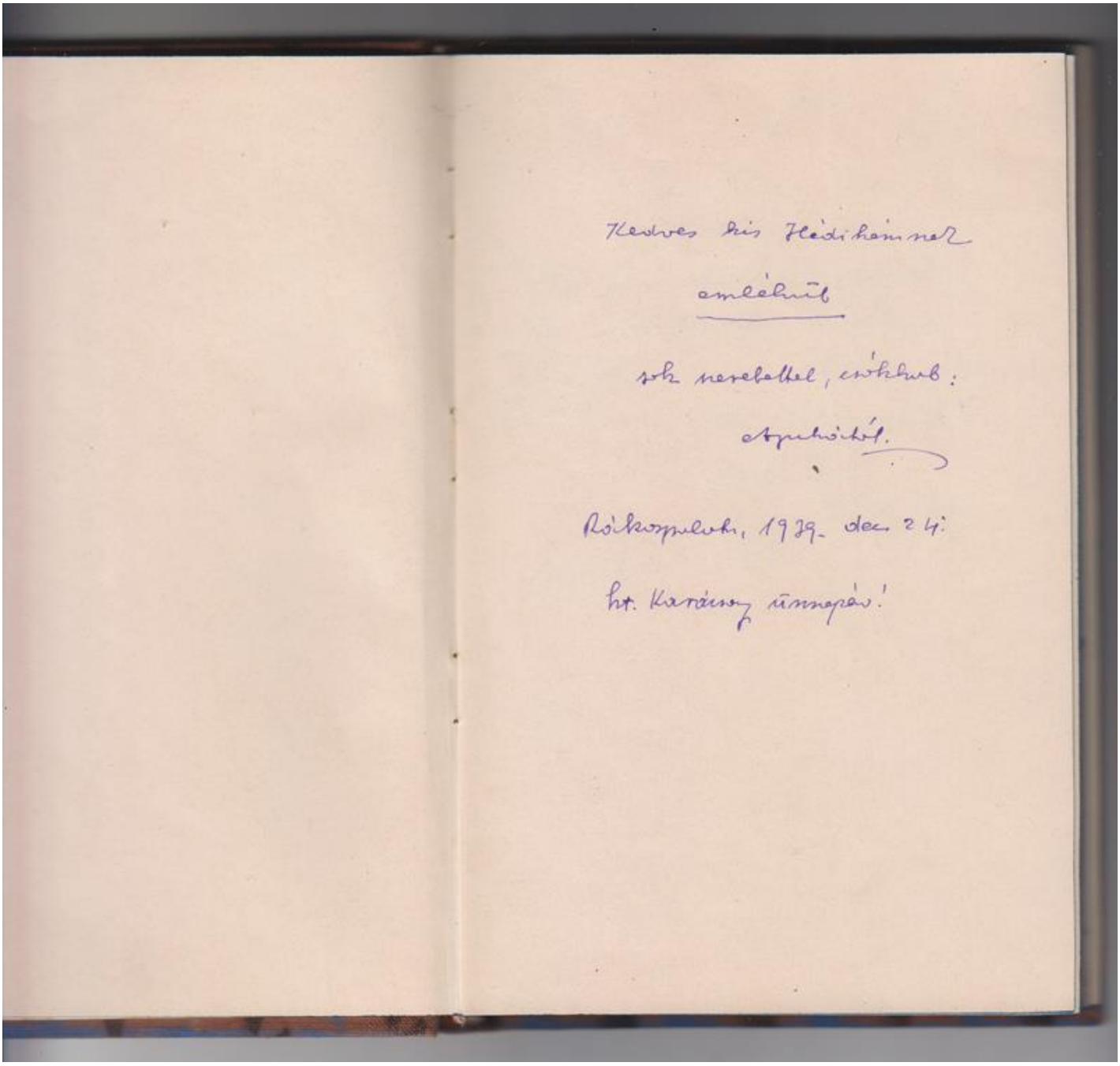
Magyar Úriasszonyok Lapja-részlet-Korabeli újság

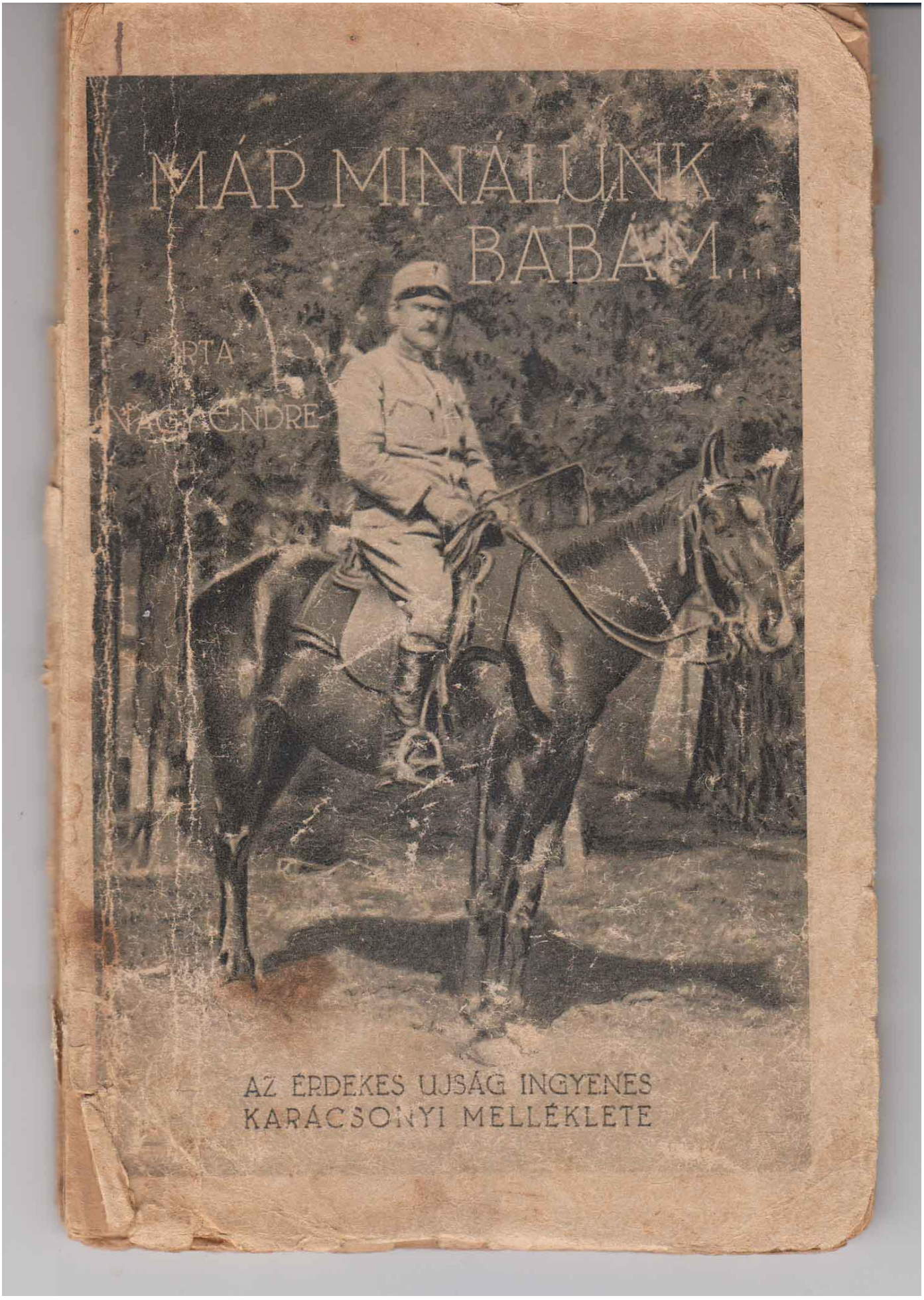
Győry Hedvig VI. Naplójából részlet

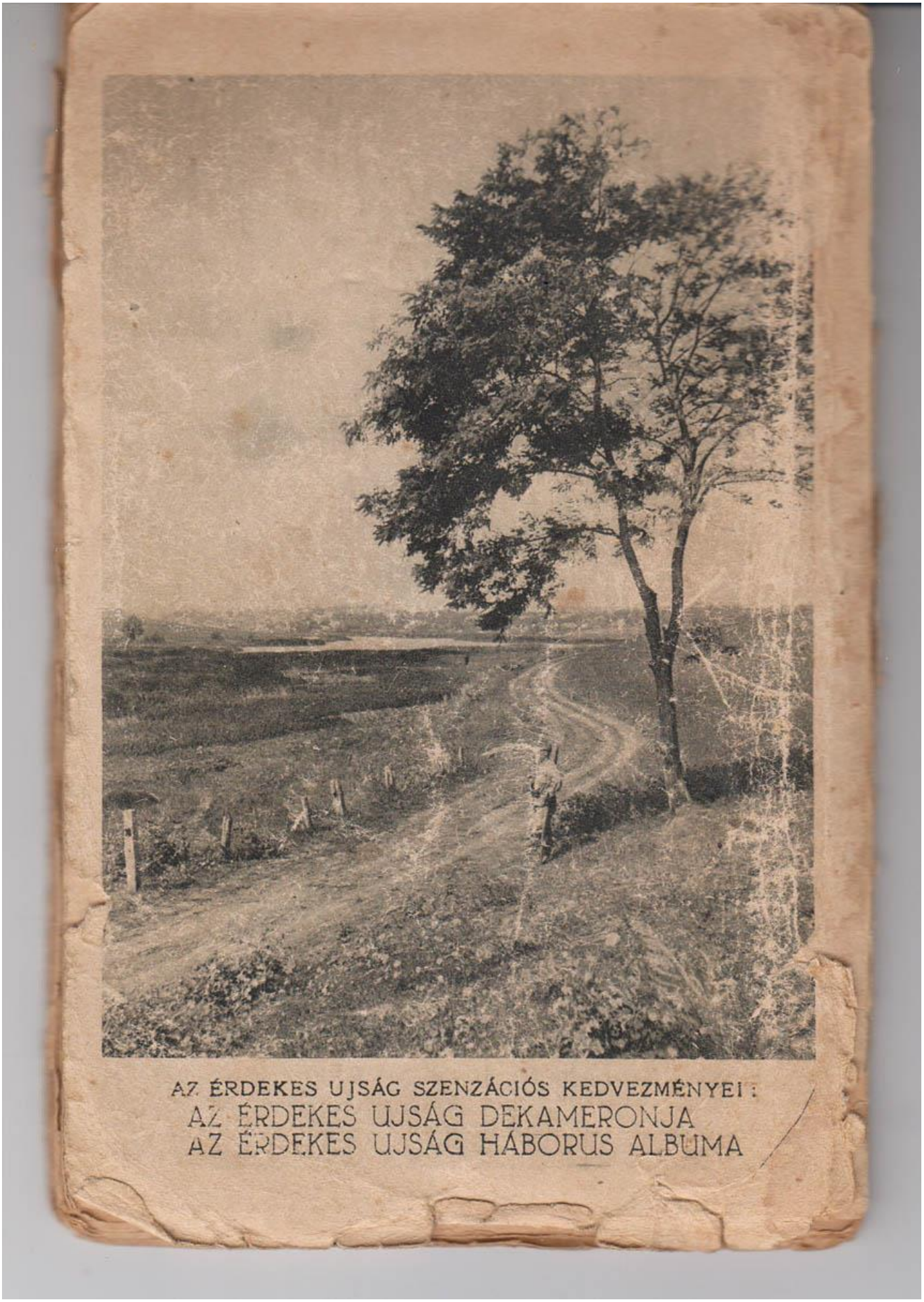
Győry Hedvig VI. Naplójából részlet

Kedves kis Hédikémnek
emlékül
sok szeretettel, erőkben:
Apukától.
Rákospalotán, 1939. dec. 24-i
Ht. Karácsony ünnepén!

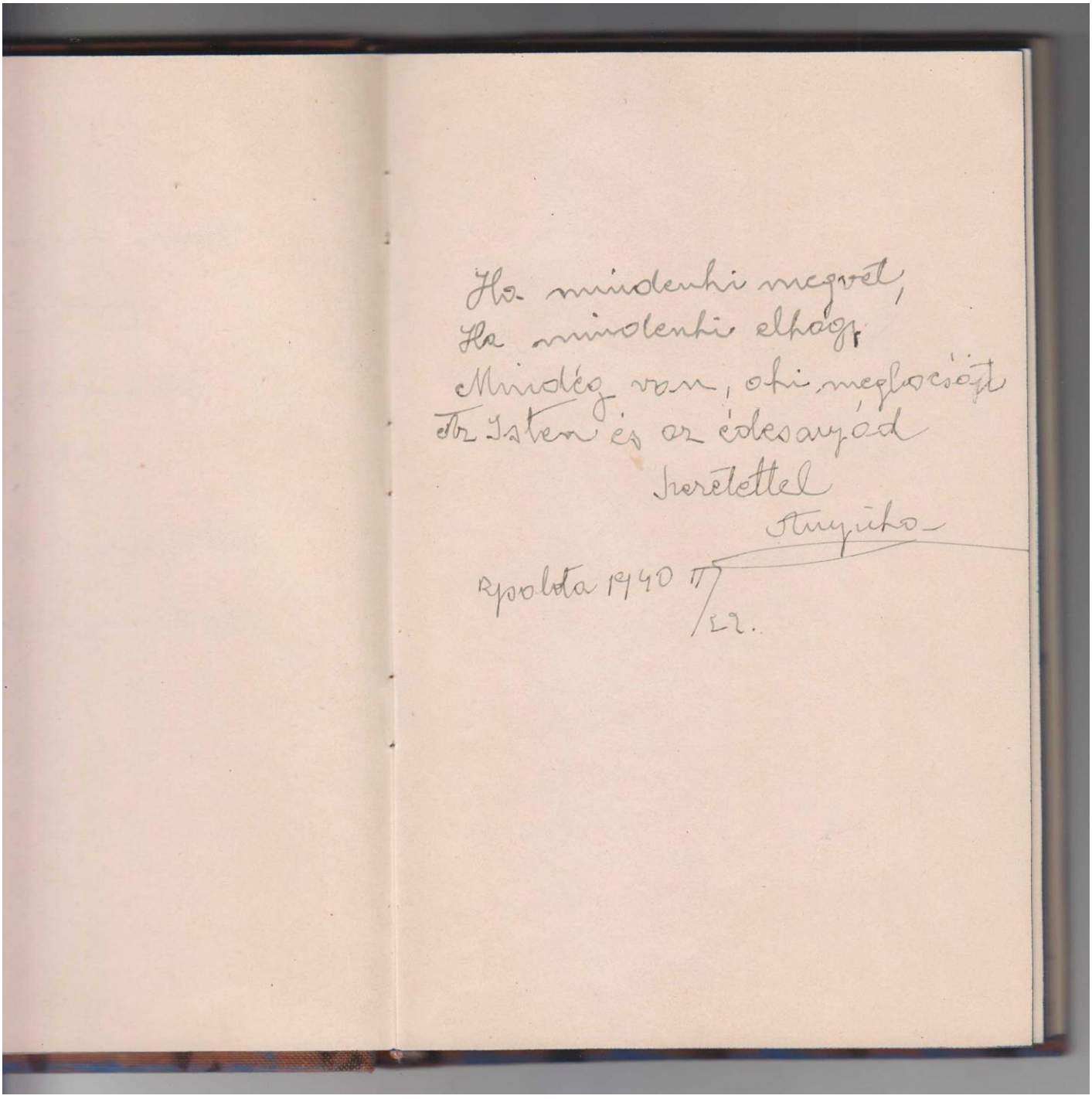
Győry Hedvig emlékkönyvéből részlet

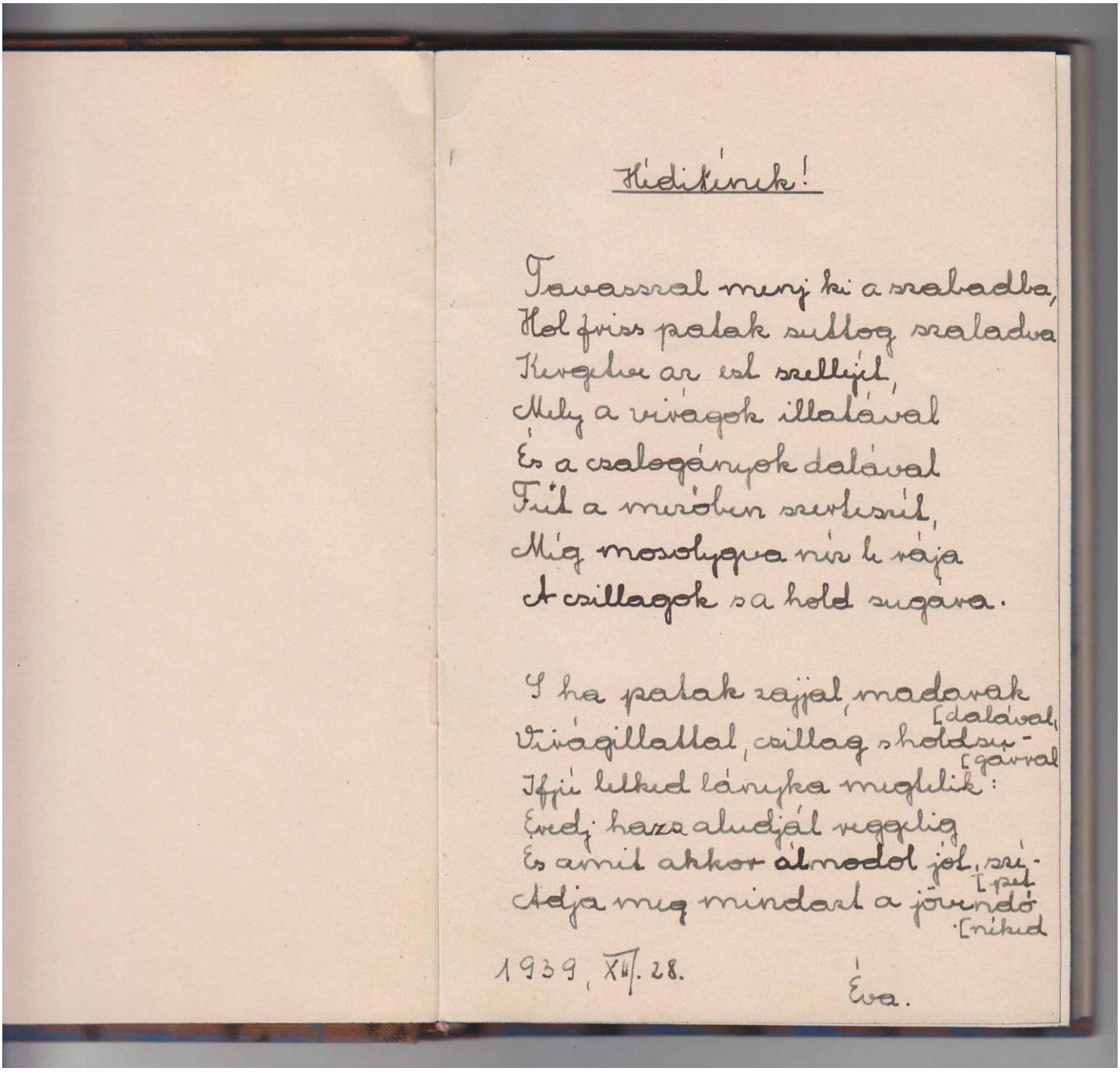
Győry Hedvig apukájának tulajdona volt-Korabeli dokumentum

Győry Hedvig apukájának tulajdona volt-Korabeli dokumentum

Győry Hedvig emlékkönyvéből részlet

Hidikinek!

Tavasszal menj ki a szabadba,
Hol friss palak sutlog szaladva
Kergeti az ősi szellőjét,
Mely a virágok illatával
És a csalogányok dalával
Tűl a mezőben szerelmét,
Míg mosolyogva nézi kája
A csillagok s a hold sugara.

S ha palak zajjal, madarak [dalával,
Virágillattal, csillag s holdsu- [garral
Ifjú lelked lányka meglelik:
Érezd haza alkudjál reggelig
És amit akkor álmodol jól, szí- [pel
Adja meg mindazt a jövendő [néked

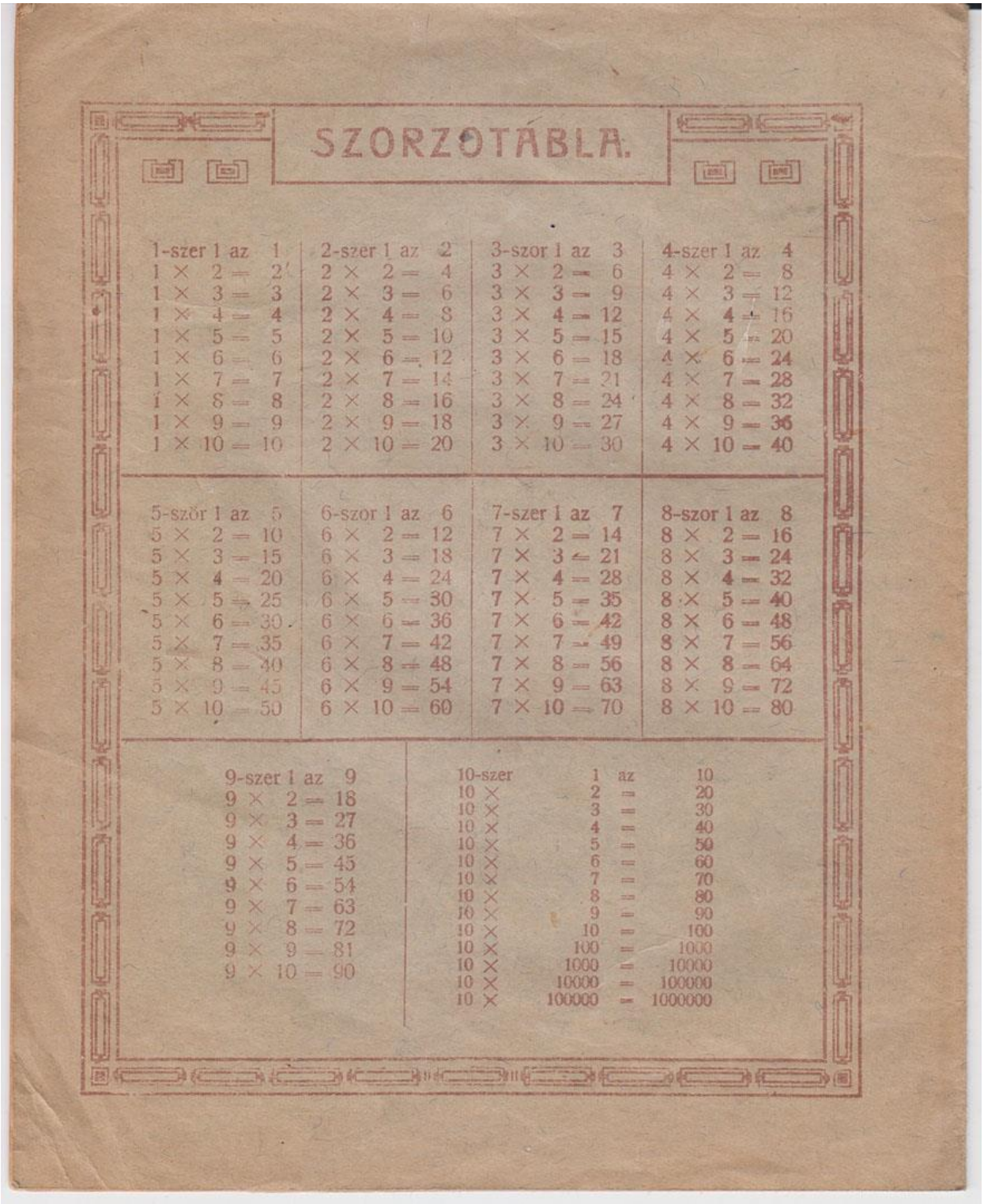
1939, XII. 28.

Éva.

Győry Hedvig emlékkönyvéből részlet

Korabeli dokumentum

SZORZÓTÁBLA.

1-szer 1 az 1	2-szer 1 az 2	3-szor 1 az 3	4-szer 1 az 4
1 × 2 = 2	2 × 2 = 4	3 × 2 = 6	4 × 2 = 8
1 × 3 = 3	2 × 3 = 6	3 × 3 = 9	4 × 3 = 12
1 × 4 = 4	2 × 4 = 8	3 × 4 = 12	4 × 4 = 16
1 × 5 = 5	2 × 5 = 10	3 × 5 = 15	4 × 5 = 20
1 × 6 = 6	2 × 6 = 12	3 × 6 = 18	4 × 6 = 24
1 × 7 = 7	2 × 7 = 14	3 × 7 = 21	4 × 7 = 28
1 × 8 = 8	2 × 8 = 16	3 × 8 = 24	4 × 8 = 32
1 × 9 = 9	2 × 9 = 18	3 × 9 = 27	4 × 9 = 36
1 × 10 = 10	2 × 10 = 20	3 × 10 = 30	4 × 10 = 40

5-ször 1 az 5	6-szor 1 az 6	7-szer 1 az 7	8-szor 1 az 8
5 × 2 = 10	6 × 2 = 12	7 × 2 = 14	8 × 2 = 16
5 × 3 = 15	6 × 3 = 18	7 × 3 = 21	8 × 3 = 24
5 × 4 = 20	6 × 4 = 24	7 × 4 = 28	8 × 4 = 32
5 × 5 = 25	6 × 5 = 30	7 × 5 = 35	8 × 5 = 40
5 × 6 = 30	6 × 6 = 36	7 × 6 = 42	8 × 6 = 48
5 × 7 = 35	6 × 7 = 42	7 × 7 = 49	8 × 7 = 56
5 × 8 = 40	6 × 8 = 48	7 × 8 = 56	8 × 8 = 64
5 × 9 = 45	6 × 9 = 54	7 × 9 = 63	8 × 9 = 72
5 × 10 = 50	6 × 10 = 60	7 × 10 = 70	8 × 10 = 80

9-szer 1 az 9
9 × 2 = 18
9 × 3 = 27
9 × 4 = 36
9 × 5 = 45
9 × 6 = 54
9 × 7 = 63
9 × 8 = 72
9 × 9 = 81
9 × 10 = 90

10-szer	1	az	10
10 ×	2	=	20
10 ×	3	=	30
10 ×	4	=	40
10 ×	5	=	50
10 ×	6	=	60
10 ×	7	=	70
10 ×	8	=	80
10 ×	9	=	90
10 ×	10	=	100
10 ×	100	=	1000
10 ×	1000	=	10000
10 ×	10000	=	100000
10 ×	100000	=	1000000

Korabeli dokumentum - hátoldala

SZINHÁZ- ÉS FILMMAGAZIN

SZERKESZTI:
RÁCZ VILMOS

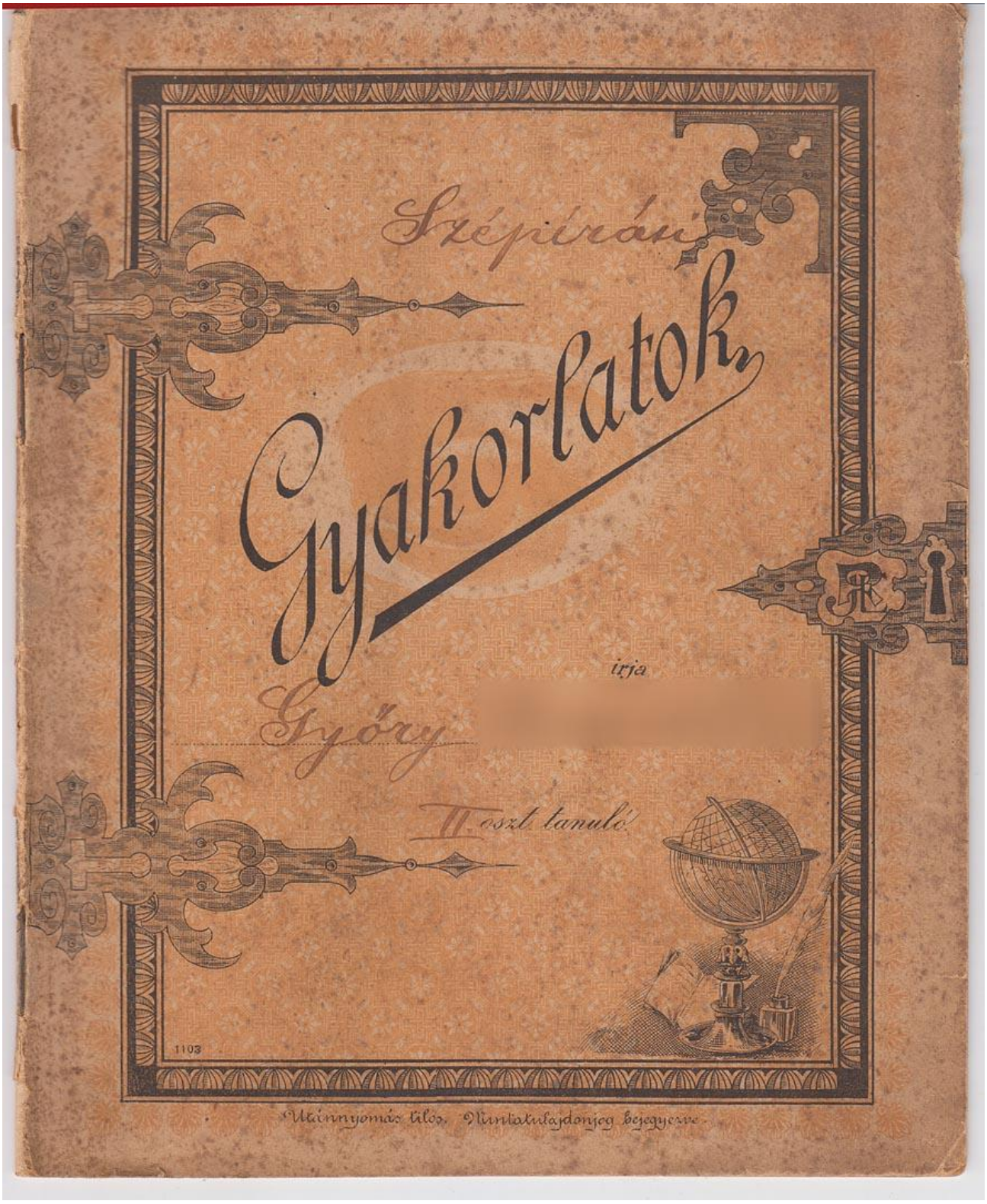
RÁDIÓOKTATÁS
Szörényi Éva
(ROZGONYI ZSUZSA)

A lapot küldi: Gyöngy Ilona
Cím:
Tábori postaszám:

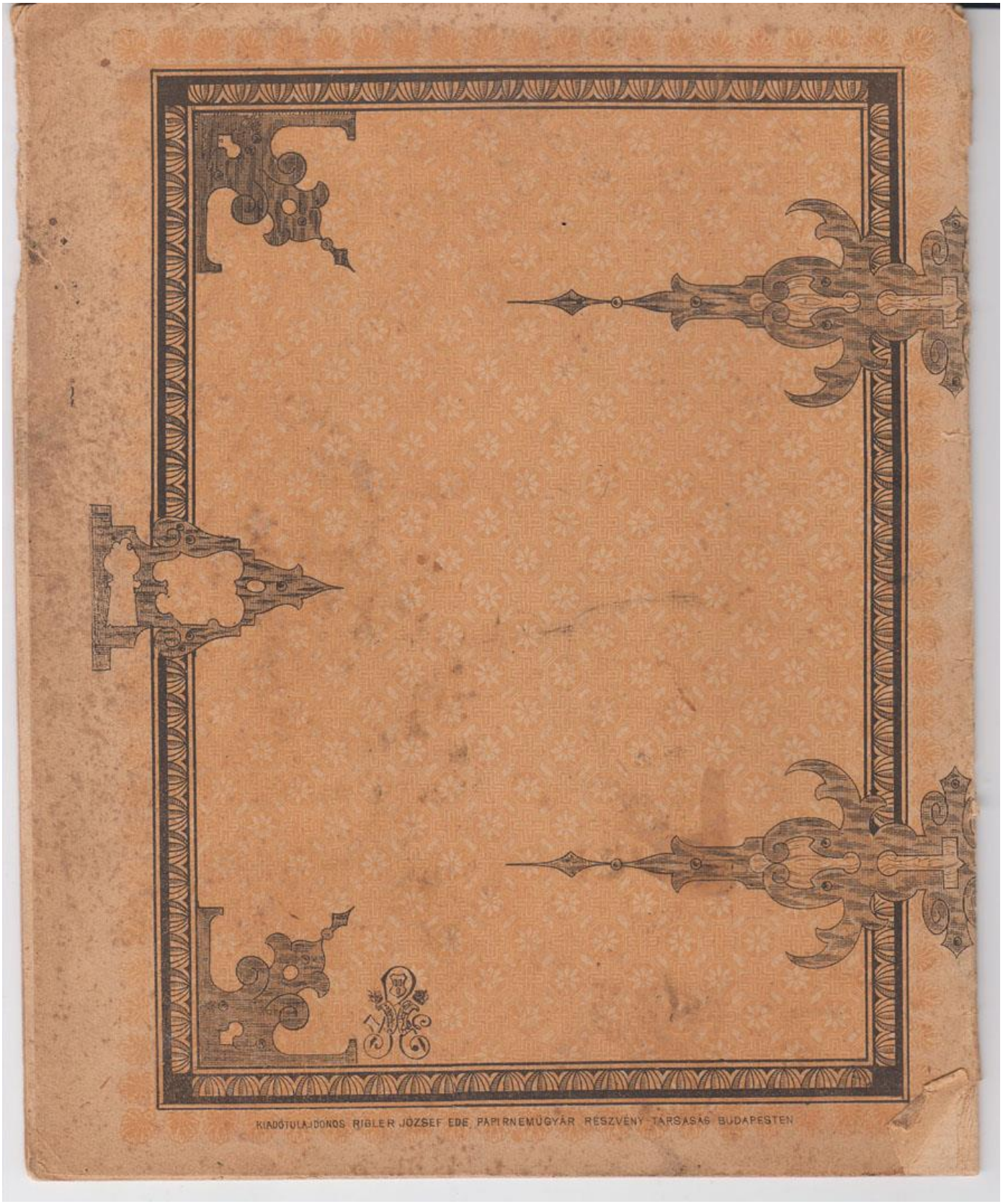

1943. 42. szám

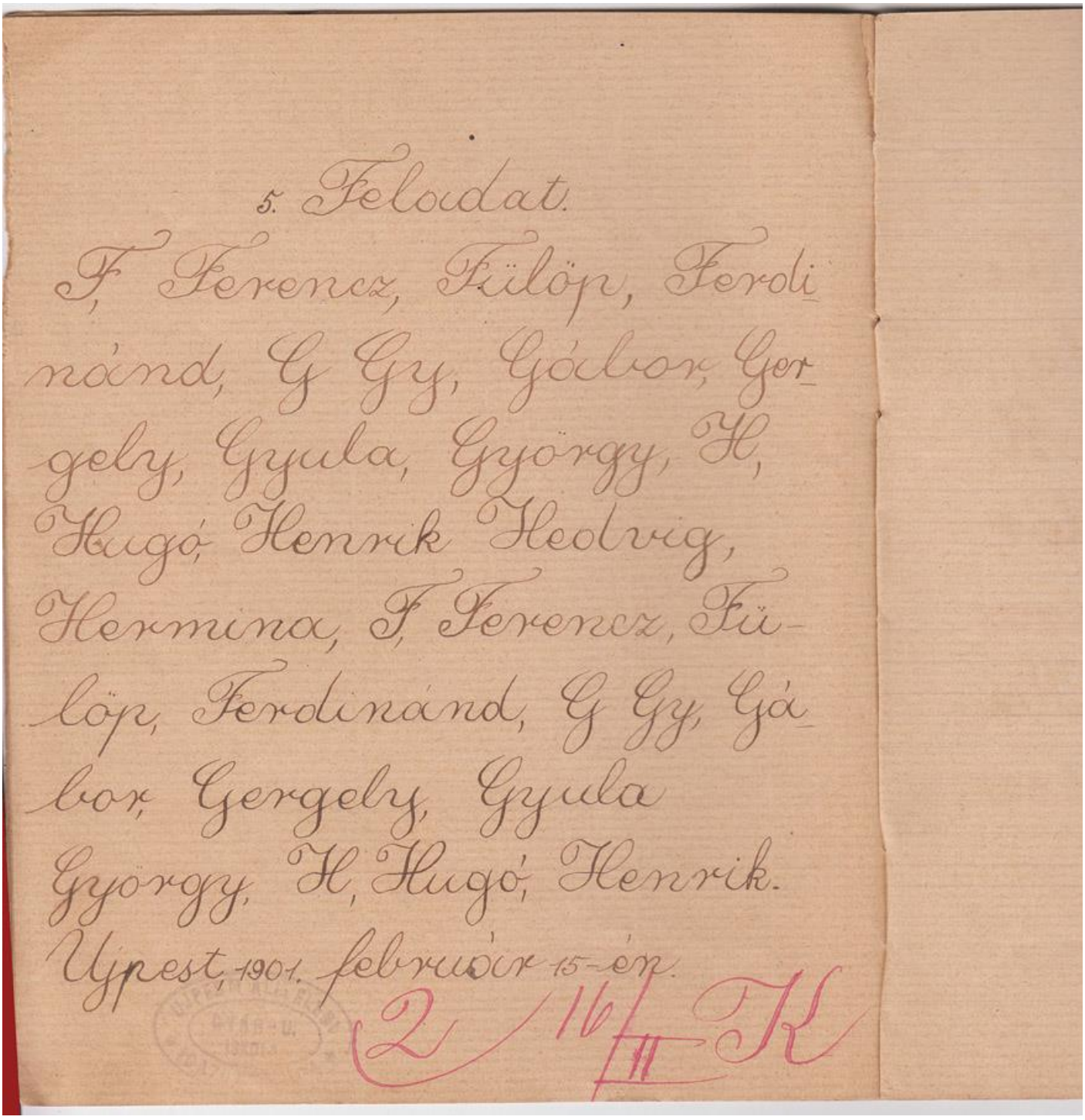
ÁRA 1.50 PENGŐ

Szépírási gyakorlatok – Győr Hedvig apukájának iskolai füzete

Szépírási gyakorlatok – Győr Hedvig apukájának iskolai füzetének hátoldala

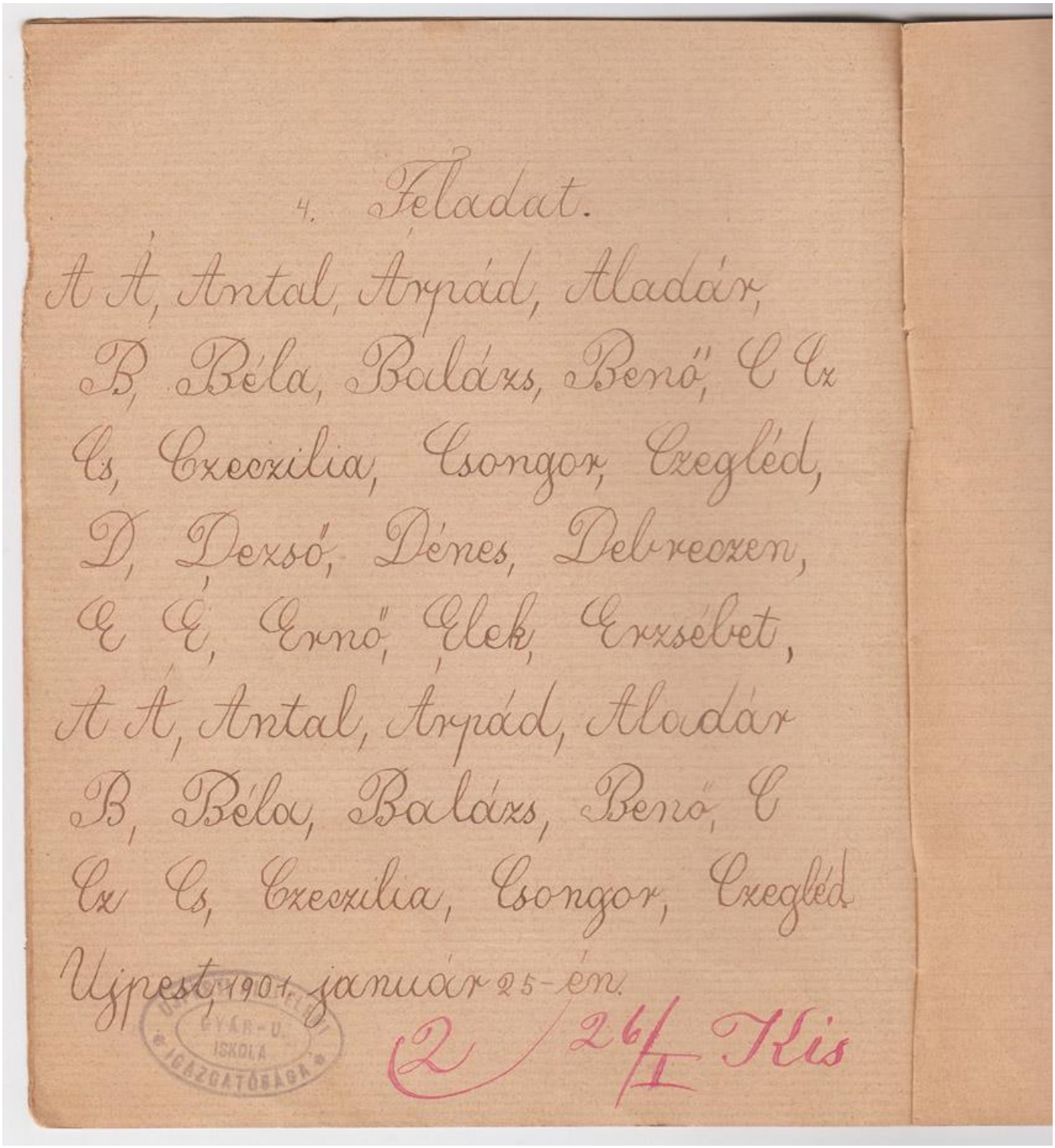

5. Feladat.

F, Ferencz, Fülöp, Ferdinánd, G Gy, Gábor, Gergely, Gyula, György, H, Hugó, Henrik Hedvig, Hermina, F, Ferencz, Fülöp, Ferdinánd, G Gy, Gábor, Gergely, Gyula György, H, Hugó, Henrik.

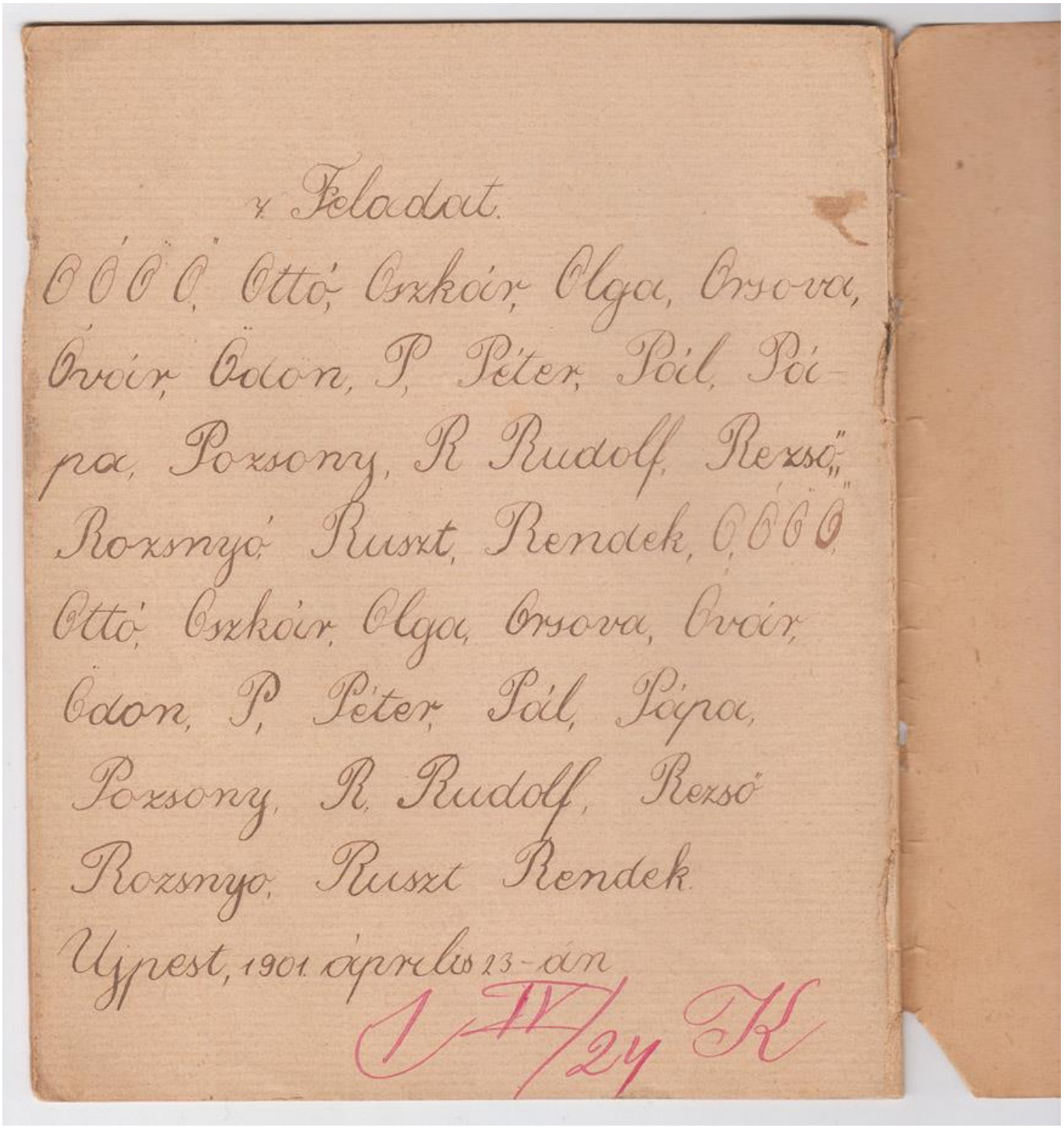
Ujpest, 1901. február 15-én.

2 / 16 / II K

Szépírási gyakorlatok – Győr Hedvig apukájának iskolai füzete

4. Feladat.
A Á, Antal, Árpád, Aladár,
B, Béla, Balázs, Benő, C Cz
Cs, Czeczilia, Csongor, Czegléd,
D, Dezső, Dénes, Debreczen,
E É, Ernő, Elek, Erzsébet,
A Á, Antal, Árpád, Aladár
B, Béla, Balázs, Benő, C
Cz Cs, Czeczilia, Csongor, Czegléd
Ujpest, 1901. január 25-én.
GYÁR-U. ISKOLA IGAZGATÓSÁGA
2 / 26/I Kis

Szépírási gyakorlatok – Győr Hedvig apukájának iskolai füzete

1. Feladat.
Ó Ö Ő Ő. Ottó, Oszkár, Olga, Orsova,
Óvár, Ödön, P. Péter, Pál, Pécs-
pa, Pozsony, R. Rudolf, Rezső,
Rozsnyó, Ruszt, Rendek, Ó Ö Ő Ő
Ottó, Oszkár, Olga, Orsova, Óvár,
Ödön, P. Péter, Pál, Pécs pa,
Pozsony, R. Rudolf, Rezső
Rozsnyó, Ruszt Rendek.
Ujpest, 1901. április 13-án
1 IV/24 K

Szépírási gyakorlatok – Győr Hedvig apukájának iskolai füzete

Korabeli dokumentum

VÉGE